

UCHWAŁA NR 572/24
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
z dnia 30 kwietnia..... 2024 r.

w sprawie przedstawienia Raportu o stanie województwa łódzkiego za 2023 r.

Na podstawie art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 566) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przedstawia się Sejmikowi Województwa Łódzkiego Raport o stanie województwa łódzkiego za 2023 r. zgodnie z brzmieniem załącznika do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

1. Grzegorz Schreiber	- Marszałek Województwa
2. Piotr Adamczyk	- Wicemarszałek
3. Zbigniew Ziemia	- Wicemarszałek
4. Robert Baryła	- Członek Zarządu
5. Andrzej Górczyński	- Członek Zarządu

województwo[®]
łódzkie

RAPORT O STANIE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

ZA 2023 R.

Szanowni Mieszkańcy Województwa Łódzkiego,

zachęcamy do zapoznania się z Raportem o stanie województwa. Jest to podsumowanie pracy Zarządu Województwa Łódzkiego i Urzędu Marszałkowskiego w ubiegłym roku przy uwzględnieniu majątku i zasobów Województwa. W dokumencie przedstawiamy zrealizowane inwestycje infrastrukturalne oraz podjęte przedsięwzięcia mające na celu realizację wydarzeń zaproponowanych przez mieszkańców. To także działania bieżące potrzebne dla sprawnego funkcjonowania urzędu.

Rok 2023 był kolejnym rokiem walki z wykluczeniem komunikacyjnym, inwestowania w jednostki służby zdrowia, infrastrukturę drogową, zwiększaliśmy środki na oddolne inicjatywy typu granty sołeckie, wsparcie wydarzeń kulturalnych i sportowych czy budżet obywatelski. Rozwijaliśmy też własne programy z dziedziny poprawy klimatu, polityki społecznej czy zdrowotnej. Wykorzystaliśmy wszelkie dostępne instrumenty finansowe – unijne, rządowe, budżetu własnego, żeby poprawić stan, wpłynąć na rozwój każdej istotnej dziedziny życia w regionie: gospodarki i przedsiębiorczości, komunikacji, nauki, rolnictwa, pomocy społecznej, ochrony środowiska, turystyki, sportu, wolontariatu.

Przedstawiając wyniki naszej pracy, zachęcamy Państwa do dyskusji nad Raportem. Jesteśmy przekonani, że rzetelna i bezstronna jego lektura wpłynie na pozytywną ocenę naszych działań.

Zarząd Województwa Łódzkiego

Zarząd Województwa Łódzkiego

Grzegorz Schreiber

Marszałek Województwa Łódzkiego

Przewodniczący Zarządu Województwa, kierownik Urzędu Marszałkowskiego. Bezpośrednio nadzorował departamenty wykonujące zadania związane m.in. z zarządzaniem programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 i Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, realizacją polityki regionalnej i zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury, transportu drogowego i dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, przedsiębiorczości, promocji i współpracy zagranicznej, klimatu, turystyki, kontroli, audytu i bezpieczeństwa publicznego.

Piotr Adamczyk

Wicemarszałek Województwa Łódzkiego

Nadzorował zadania z zakresu wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 oraz promocji i ochrony zdrowia, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zbigniew Ziemba

Wicemarszałek Województwa Łódzkiego

Nadzorował zadania z zakresu wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, kultury, polityki społecznej oraz zadania realizowane przez Centrum Obsługi Przedsiębiorcy.

Robert Baryła

Członek Zarządu

Nadzorował zadania z zakresu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy, edukacji, sportu oraz wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w zakresie przeprowadzania procedur odwoławczych i kontroli projektów.

Andrzej Górczyński

Członek Zarządu

Nadzorował zadania z zakresu rolnictwa, ochrony środowiska, geodezji, kartografii oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W 2023 r. odbyły się
43 posiedzenia
Zarządu Województwa
Łódzkiego.

Spis treści

Rozdział 1 Współpraca z rządem.....	5
Rozdział 2 Charakterystyka społeczno-gospodarcza województwa	18
Rozdział 3 Strategie dla województwa łódzkiego.....	29
1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	29
2. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030	41
Rozdział 4 Programy operacyjne dla rozwoju województwa łódzkiego	43
1. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027	43
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020)	57
3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	110
4. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	117
5. Program Operacyjny „Rybacko i Morze” na lata 2014–2020.....	119
6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	122
Rozdział 5 Zadania realizowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego	123
1. Ochrona zdrowia.....	123
2. Transport zbiorowy i drogi publiczne	155
3. Zagospodarowanie przestrzenne	170
4. Rolnictwo	179
5. Ochrona środowiska	187
6. Klimat.....	193
7. Geodezja i kartografia.....	205
8. Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	217
9. Edukacja.....	243
10. Sport.....	257
11. Turystyka	292
12. Polityka społeczna	299
13. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	307
14. Aktywizacja lokalnego rynku pracy.....	312
15. Wsparcie przedsiębiorców z funduszy europejskich.....	327
16. Społeczeństwo informacyjne.....	335
17. Obronność i bezpieczeństwo publiczne.....	340
18. Promocja.....	345
19. Nieruchomości województwa	357
20. Spółki prawa handlowego, których udziałowcem lub akcjonariuszem jest Województwo Łódzkie.....	363
21. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego	401
Rozdział 6 Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego.....	403
Rozdział 7 Budżet obywatelski i inne formy wsparcia inicjatyw oddolnych	413

Przedstawione w treści wartości kwotowe zostały zaokrąglone do pełnych złotych.

Rozdział 1

Współpraca z rządem

Odpowiedzialny rząd dostrzega samorządy i razem z nimi realizuje przedsięwzięcia mające na celu dobro mieszkańców. Odpowiedzialny samorząd wojewódzki strategiczne decyzje podejmuje w oparciu o porozumienie z administracją rządową. Tak właśnie było w przypadku Województwa Łódzkiego w 2023 r. Współpraca rządu i samorządu umożliwiła realizację wielu inwestycji infrastrukturalnych oraz skierowanych bezpośrednio do mieszkańców. Wszystkie miały na celu poprawę ich codziennego funkcjonowania. Od leczenia bezpłodności, przez likwidację białych plam komunikacyjnych, usuwanie zagrożeń związanych z suszą czy występowaniem nagłych zjawisk pogodowych, po budowę wielkiego portu multimodalnego w Zduńskiej Woli Karsznicach i zapewnienie bezpieczeństwa na drogach.

Jednym z symboli współpracy Zarządu Województwa Łódzkiego z rządem w 2023 r. jest oddany do użytku port multimodalny w Zduńskiej Woli Karsznicach. Jest to nie tylko jedna z najbardziej oczekiwanych, ale i perspektywicznych inwestycji w regionie

Efektom dobrej współpracy z rządem były m.in. inwestycje drogowe

Transport

Pod tym ogólnym pojęciem kryje się zaspokajanie podstawowych potrzeb, do jakich powołany jest samorząd wojewódzki. Zorganizowanie odpowiedniej komunikacji jest gwarantem zrównoważonego rozwoju gospodarczego i zapewnienia równego dostępu do dóbr dla mieszkańców najmniejszych miejscowości i małych miast. Dlatego w tym obszarze współpraca z administracją centralną jest kluczowa i Samorząd Województwa Łódzkiego w 2023 r. konsekwentnie wdrażał strategię rozwoju komunikacyjnego przy wykorzystaniu dedykowanych rządowych programów pomocowych. Był to kolejny rok, w którym znacząco wzrosła liczba mieszkańców korzystających w swoich codziennych podróżach z regionalnych połączeń kolejowych organizowanych przez Marszałka Województwa Łódzkiego. Łódzka Kolej Aglomeracyjna w zakresie dynamiki wzrostu liczby pasażerów stała się liderem w kraju.

Program Inwestycji Strategicznych – Polski Ład

Utrzymanie pozytywnej tendencji w zmianie przyzwyczajeń komunikacyjnych mieszkańców wymaga ciągłego pozyskiwania taboru kolejowego, ale i autobusowego, żeby dowozić pasażerów do węzłów przesiadkowych, gdzie będą mogli kontynuować przejazd do wybranego miejsca kolejną. Na ten cel Samorząd Województwa Łódzkiego pozyskał kolejne środki w ramach ósmej edycji naboru wniosków z Rządowego Funduszu Polski Ład. Wartość projektu zatytułowanego „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru zbiorowego transportu drogowego”, wyniosła 10 mln zł, z czego 8 mln zł to środki z budżetu państwa. Podpisana została wstępna promesa przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Projekt obejmuje zakup 13 busów dla połączeń dowozowych do pociągów organizowanych przez Marszałka Województwa.

Licząca 15 przystanków trasa Regny - Koluszki - Będzelin to jedna z czterech linii Kolejowej Komunikacji Autobusowej, uruchomionej dzięki zakupom taboru autobusowego z wykorzystaniem rządowych środków w ramach Polskiego Ładu

Kolejnych 20 autobusów Województwo Łódzkie odebrało od wykonawcy i skierowało do realizacji połączeń ŁKA w ramach projektu „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup autobusów hybrydowych”. Realizując to zadanie, podpisano również umowę z firmą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz, na dostarczenie w 2026 r. czterech nowoczesnych, elektrycznych pojazdów szynowych.

Centralny Port Komunikacyjny

Realizacja Programu Inwestycyjnego CPK ma kluczowe znaczenie dla rozwoju transportu w województwie łódzkim. Oprócz prac budowlanych i projektowych, jakie miały miejsce w 2023 r., Marszałek Województwa Łódzkiego we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do spraw CPK oraz Spółką CPK, realizował działania związane ze zwiększeniem dostępności transportowej regionu, m.in. poprzez inwestycje w tabor. Na podstawie zawartego w 2023 r. porozumienia, Samorząd Województwa Łódzkiego otrzymał 10 mln zł i w listopadzie podpisał umowę na dostawę 14 minibusów przystosowanych do przewozu minimum 22 pasażerów. Sześć pierwszych na zaplecze techniczne ŁKA trafiło pod koniec marca 2024, na drogi wyjadą na przełomie kwietnia i maja.

Województwo łódzkie będzie jednym z największych beneficjentów projektowanych inwestycji kolejowych CPK. Pierwsze wsparcie już otrzymało

Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej+ do 2028 r.

Po uzyskaniu pozytywnej oceny merytorycznej w ramach rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej +, Samorząd Województwa Łódzkiego kontynuował w 2023 r. prace nad realizacją trzech zgłoszonych do dofinansowania projektów: „Budowa linii łączącej linię kolejową nr 131 (Chorzew Siemkowice) z linią kolejową nr 181 (Wieluń)”, „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 24 na odcinku Piotrków Trybunalski – Bełchatów z wydłużeniem do Bogumiłowa”, „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko Kamienna”.

Projekt budowy linii łączącej linię kolejową nr 131 z linią nr 181 został zapisany na pierwszym miejscu listy podstawowej projektów regionalnych 2021-2027 w Krajowym Programie Kolejowym do 2030 r. (z perspektywą do roku 2032).

W czerwcu i lipcu 2023 r. zawarte zostały umowy pomiędzy PKP PLK S.A. a firmami projektowymi na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z niezbędnymi pozwoleniami dla budowy połączenia linii nr 131 z linią nr 181, jak również dla modernizacji linii nr 24. 16 października 2023 r. podpisany został także List Intencyjny pomiędzy Województwem Łódzkim a PKP Polskimi Liniami Kolejowymi S.A. w sprawie współpracy i współdziałania w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym w województwie łódzkim w latach 2021-2027. Zakres współpracy obejmuje projekt budowy linii łączącej Bełchatów z linią nr 131.

PKP PLK S.A. podpisały umowy z firmami projektowymi na opracowanie dokumentacji projektowej wraz z niezbędnymi pozwoleniami dla budowy połączenia linii nr 131 z linią nr 181, jak również dla modernizacji linii nr 24

Krajowy Program Odbudowy

Zarząd Województwa Łódzkiego zdecydował w 2023 r. o aplikowaniu o dofinansowanie w ramach ogłoszonego przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych konkursu „Zielona, inteligentna mobilność” w ramach KPO na Pasażerski tabor kolejowy. Samorząd Województwa Łódzkiego złożył wniosek na zakup 10 trójczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych z możliwością dokupienia kolejnych 10 w ramach tzw. prawa opcji. Aplikacja została pozytywnie oceniona pod względem formalnym. Pociągi będą przeznaczone m.in. do obsługi połączeń w tunelu średnicowym łączącym dworce kolejowe Łódź Kaliska i Łódź Fabryczna.

Zakup nowych elektrycznych pociągów pozwoli na zachowanie zunifikowanego taboru stanowiącego własność województwa i pozytywnie wpłynie na poprawę mobilności mieszkańców

Przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej

W 2023 r. ponad 1,7 mln pasażerów skorzystało z wojewódzkich przewozów autobusowych. Nadal tworzono nowe połączenia, korzystając przy tym ze wsparcia Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych.

W 2023 r. oferta wojewódzkich przewozów autobusowych to 42 linie (o dwie więcej w porównaniu z rokiem 2022). Przewozy autobusowe od 1 stycznia 2023 r. obejmują 309 miejscowości wykluczonych komunikacyjnie przed uruchomieniem połączeń przez samorząd województwa.

Jedną z nowo uruchomionych tras w 2023 r. było połączenie z Poddębic do Łęczycy przez Świnice Warckie

Pasażerom oferowany jest bilet zintegrowany, obejmujący przewozy autobusowe oraz przewozy kolejowe - podróżując z przesiadką z autobusu na pociąg lub odwrotnie, jest możliwy zakup biletu na całą podróż.

Drogi

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

W 2023 r. w ramach drugiego naboru wniosków z Rządowego Funduszu Polski Ład, Samorząd Województwa Łódzkiego pozyskał dofinansowanie na realizację projektu pn.: „Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania”. Umowy z wykonawcami podpisane zostały w kwietniu. Wartość projektu to 36,3 mln zł, z czego 29,9 mln zł to środki z budżetu państwa.

Również w ósmej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład Województwo Łódzkie otrzymało wsparcie na zwiększenie bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury. Tym razem promesa opiewała na 29,8 mln zł. Projekt dotyczy modernizacji ok. 26 km dróg wojewódzkich i polega na wymianie warstw bitumicznych jezdni wraz z odtworzeniem oznakowania, naprawą poboczy i odmulaniu rowów przydrożnych.

W 2023 r. dokończona została też realizacja zadania pn.: „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem - modernizacja dróg wojewódzkich w celu zwiększenia dostępności do sieci kolejowej i PKS”. Łączna wartość projektu wyniosła 98,7 mln zł, z czego 66,8 mln zł pochodziło z pierwszej edycji Polskiego Ładu.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

W 2023 r. zakończono budowę obwodnicy Kwaskowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 710. Kwota dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wyniosła 6 mln zł.

Trwa budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484 dofinansowana ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w wysokości 62,4 mln zł.

Województwo Łódzkie podpisało też z Ministerstwem Infrastruktury umowę o udzielenie dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w wysokości 12,2 mln zł dla zadania pn.: „Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników na drogach wojewódzkich Województwa Łódzkiego”.

Obwodnica Kwaskowa to większe bezpieczeństwo mieszkańców, w tym uczniów pobliskiej szkoły

Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

Dofinansowanie z Funduszu Przeciwdziałania COVID – 19 dla jednostek samorządu terytorialnego, w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych wyniosło 21,2 mln zł, z czego w 2023 r. wydatkowano kwotę blisko miliona złotych na:

- rozbudowę skrzyżowania dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726 w Opocznie, wraz z rozbudową odcinków dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726,
- rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów – Łask,
- rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 480 w miejscowości Burzenin.

Przecięcie DW 713 i 726 koło Opoczna – inwestycja kosztowała 18 mln zł, z czego prawie 1 mln to wsparcie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, 9 mln z budżetu państwa i ponad 4 mln zł z RPO WŁ

Rezerwa subwencji ogólnej

W ramach dofinansowania z rezerwy subwencji ogólnej z budżetu państwa, Samorząd Województwa Łódzkiego w 2023 r. otrzymał kwotę 2,9 mln zł na „Rozbudowę skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 473 z drogą powiatową Nr 2318E w Łasku”.

Nieruchomości

W 2023 r. Województwo Łódzkie uzyskało wstępne promesy dofinansowania inwestycyjnego z Rządowego Funduszu Polski Ład dla kilku przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2024 – 2025. Z Programu Odbudowy Zabytków otrzymane wsparcie zostanie wykorzystane na opracowanie dokumentacji rewitalizacji obiektów dawnego Szpitala pracowniczego Towarzystwa Akcyjnego WYROBÓW Bawełnianych I.K. Poznańskiego w Łodzi przy ul. Drewnowskiej 63/75 oraz dla realizacji inwestycji pn. „Centrum Ogrody Animacji im. Marii Konopnickiej w Bronowie – rozbudowa, przebudowa i remont dworu klasycystycznego”. Wsparcie z Programu Inwestycji Strategicznych pozyskane zostało na „Poprawę dostępności do infrastruktury edukacyjnej poprzez budowę w Kutnie filii Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Łodzi”.

Fundusze unijne

Dobre relacje pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego a rządem, a w szczególności z ministerstwem odpowiedzialnym za rozwój regionalny, miały kluczowe znaczenie w ubiegłym roku podczas rozpoczęcia wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

W wyniku aktualizacji Kontraktu Programowego dla Województwa Łódzkiego, będącego umową pomiędzy stroną rządową a Samorządem Województwa Łódzkiego, do dyspozycji Województwa Łódzkiego przekazano z budżetu państwa kwotę 101 mln euro przeznaczoną na część wkładu krajowego w projektach realizowanych w ramach FEŁ2027. Zaktualizowano także załącznik do Kontraktu, stanowiący wykaz przedsięwzięć priorytetowych, uzupełniając go o dodatkowe projekty planowane do wsparcia środkami programu regionalnego. Współdziałanie odbywało się również na płaszczyźnie Komitetu Monitorującego FEŁ2027.

Wypracowany został jeden z najważniejszych strategicznych dokumentów dotyczących przemian zachodzących w województwie łódzkim, jakim jest Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

Przedstawiciele Województwa Łódzkiego uczestniczą również w pracach Podkomitetu ds. transformacji regionów górniczych – Rada ds. Sprawiedliwej Transformacji, działającego przy Komitecie do spraw Umowy Partnerstwa, powołanego decyzją Ministra ds. Funduszy i Polityki Regionalnej. Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się w sierpniu 2023 r.

Na pierwszym posiedzeniu Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przedstawicielka Komisji Europejskiej poinformowała o kolejnych pieniądzach dla naszego województwa

Dobra współpraca z rządem przekładała się również na sprawne wdrażanie Regionalnego Programu Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, realizację działań związanych z zamykaniem programu oraz dokonywanie niezbędnych zmian Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych.

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego współpracował z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie realizacji Zadania „Regiony Rewitalizacji”. W 2023 r. rozpoczęto przygotowania do trzeciej edycji Zadania, w ramach których przygotowano Wojewódzką Inicjatywę Rewitalizacji dla Województwa Łódzkiego (WIR WŁ). WIR WŁ będzie dokumentem, który nakreśli kierunki wsparcia przez Zarząd Województwa Łódzkiego dla gmin w programowaniu i wdrażaniu działań rewitalizacyjnych.

Polityka zdrowotna

Współpraca z rządem dla skutecznej realizacji polityki zdrowotnej to budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury, zakup nowoczesnego sprzętu, ale także realizacja ważnych dla pacjentów programów zdrowotnych.

Jednym z nich był kontynuowany „Rządowy program kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego w Polsce na lata 2021-2023”, którego realizatorem po raz pierwszy został Ośrodek Szpitalny im. M. Madurowicza w Łodzi (działający w strukturach Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi). Z budżetu Województwa Łódzkiego przeznaczono na ten cel tylko w 2023 r. kwotę 500 tys. zł. Dzięki temu z Programu skorzystało w tamtym roku 185 par, u których wykonano ponad 10,5 tys. świadczeń zdrowotnych. Łódzkie było jedynym województwem w kraju, które podjęło inicjatywę współpracy w tym zakresie z Ministerstwem Zdrowia i dofinansowywało działania.

Ośrodek Szpitalny im. M. Madurowicza w Łodzi ma status Centrum Zdrowia Prokreacyjnego

Program oferuje 154 procedury są to m.in.: konsultacje specjalistyczne, opieka psychologiczna, podstawowe badania laboratoryjne, badania specjalistyczne. Ośrodek Szpitalny im. M. Madurowicza w Łodzi uzyskał w 2023 r. status Centrum Zdrowia Prokreacyjnego, nadany przez Ministra Zdrowia. Jednocześnie z budżetu państwa przyznano placówce środki w wysokości ponad 2,2 mln zł na modernizację pomieszczeń Ośrodka oraz zakup sprzętu dla Oddziału Neonatologii i Intensywnej Terapii, w tym foteli ginekologicznych, inkubatorów, aparatu USG Doppler, pomp infuzyjnych i innego wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń.

Samorząd Województwa Łódzkiego podjął jednocześnie starania, by wspierać działania z zakresu zdrowia prokreacyjnego w szpitalu poprzez przekazanie środków w wysokości: 6,8 mln zł na przebudowę bloku operacyjnego wraz z zasilaniem elektroenergetycznym, 3,5 mln zł na wykonanie prac adaptacyjno-modernizacyjnych w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym oraz 110 tys. zł na zakup sprzętu do Poradni Leczenia Niepłodności.

Samorząd Województwa Łódzkiego otrzymał w 2023 r. środki z budżetu państwa w wysokości 9,9 mln zł na inwestycję w sprzęt w trzech projektach:

- zakup 8 ambulansów wraz z wyposażeniem dla potrzeb Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi. Dotacja wyniosła 4,8 mln zł;
- dzięki wsparciu w wysokości 300 tys. zł do Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim zakupiony został zestaw do laparoskopii wraz z histeroskopem;
- 4,8 mln zł pozwoliło na zakup angiografu wraz z wyposażeniem i adaptacją pomieszczeń dla potrzeb Pracowni Angiografii Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi.

Ponadto dwa wojewódzkie szpitale – w Zgierzu i Bełchatowie – zostały zakwalifikowane do dofinansowania z Funduszu Medycznego w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Zdrowia. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu otrzymał prawie 15 mln zł na modernizację i wyposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego i pracowni diagnostycznych. Dzięki rządowemu wsparciu zgierski SOR i pracownie diagnostyczne (tomografii komputerowej, USG, endoskopowa i RTG) są przebudowywane i wyposażane. Pomieszczenia zostaną dostosowane i zaadaptowane na poczekalnie pacjentów. Modernizację przejdą pomieszczenia SOR-u i holu. Szpital w Zgierzu będzie miał też nowy sprzęt, m.in.: tomograf komputerowy, sprzęt endoskopowy, aparaturę USG, aparaty RTG, komputery z oprogramowaniem diagnostycznym. Z kolei dzięki 6,7 mln zł dofinansowania w Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Bełchatowie zostanie zmodernizowany Szpitalny Oddział Ratunkowy. Powstanie nowy podjazd do SOR wraz z wiatą, będzie też nowe wyposażenie i urządzenia m.in. kardiomonitor, łóżka, aparaty ekg oraz sprzęt informatyczny usprawniający funkcjonowanie oddziału.

Dzięki montażowi finansowemu z wykorzystaniem pieniędzy z budżetu państwa w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. dr. Wł. Biegańskiego w Łodzi uruchomiona została zmodernizowana zakaźna izba przyjęć. To miejsce zachowujące najwyższe standardy reżimu sanitarnego, podnoszące poziom bezpieczeństwa epidemicznego w całym województwie łódzkim. Jest teraz jedną z najnowocześniejszych zakaźnych izb przyjęć w Polsce. Remont kosztował 11,5 mln zł. Był możliwy dzięki wsparciu Ministerstwa Zdrowia (7,7 mln zł), Samorządu Województwa Łódzkiego (615 tys. zł) oraz wojewody (2,5 mln zł).

W pandemii, ze względu na swój zakaźny profil, szpital im. Biegańskiego w Łodzi stał się filarem opieki zdrowotnej w Łódzkiem. Tu diagnozowano i leczono pacjentów zarażonych wirusem SARS-CoV-2

Dzięki zwiększeniu liczby izolatek dostępnych z zewnątrz, można pacjentów przyjąć szybciej do szpitala. Utworzone zostały cztery stanowiska dla karettek z bezpośrednim dojazdem do danej izolatki. Jedna z wybudowanych izolatek jest w standardzie izolatki o wysokim stopniu bezpieczeństwa. Jest dostosowana do pacjenta podejrzanego o wystąpienie wysoce zaraźliwych chorób zakaźnych, w tym przenoszonych drogą kropelkową oraz powietrzno-pyłową, m.in. SARS i Ebola. Wyodrębniona część izby, z osobnym wejściem, została utworzona dla chorych dzieci. Powierzchnia izby przyjęć zakaźnej zwiększyła się z 392 mkw do 705 mkw.

Obszary wiejskie

Samorządu Województwa Łódzkiego podejmował wiele działań mających na celu w szczególności zapobieganie skutkom suszy oraz powodziom. Współpracował w tym zakresie ściśle z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie. Wśród najbardziej spektakularnych osiągnięć wymienić można:

Zakończenie prac związanych z rewitalizacją ekranu zapory czołowej zbiornika Jeziorsko

Przedmiotem projektu było przeprowadzenie kompleksowego remontu ekranu zapory czołowej zbiornika. Zakres robót budowlanych, oprócz remontu ekranu zapory, obejmował m.in.: remont ujęcia wody do zasilenia Strugi Spycimierskiej, remont siedmiu tarasów widokowych oraz wymianę betonowej nawierzchni chodnika biegnącego na koronie zapory wraz z barierką ochronną. Wartość projektu to ponad 54 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO WŁ wyniosło ponad 22 mln zł.

Zapora czołowa (Zbiornik Jeziorsko)

Zakończenie modernizacji jazu na zbiorniku Jeziorsko

Przedmiotem projektu było przeprowadzenie kompleksowego remontu jazu przelewowo-upustowego w zaporze czołowej zbiornika wodnego Jeziorsko w celu zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki remontowi urządzeń hydrotechnicznych, elektrycznych, mechanicznych, sterowania i systemu wizyjnego. Wartość projektu to ponad 24 mln zł, w tym dofinansowanie z RPO WŁ wyniosło ponad 14 mln zł.

Jaz przelewowo - upustowy (Zbiornik Jeziorsko)

Oddanie do użytku terenów rekreacyjnych i moło w Smardzewicach nad Zalewem Sulejowskim

Zadanie realizowane było przez Wody Polskie oraz Gminę Tomaszów Mazowiecki. Inwestycja polegała na przebudowie nadbrzeża i wykonaniu na nim ciągu pieszego oraz rewitalizacji moła. Budżet zadania wynosił ponad 24 mln zł, w tym 8 mln zł stanowił wkład z Polskiego Ładu, a ponad 4,6 mln zł pochodziło ze środków RPO WŁ.

Oddanie do użytku terenów rekreacyjnych i molo (Zbiornik Sulejowski)

Program planowanych inwestycji w gospodarce wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PPI)

W 2023 r. w ramach stałej współpracy z Wodami Polskimi na posiedzeniach komitetów konsultacyjnych dla dorzecza Wisły i dorzecza Odry zaopiniowano istotny dokument planistyczny dotyczący gospodarki wodnej - Program planowanych inwestycji w gospodarce wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PPI). Wśród kluczowych inwestycji uwzględniono w nim rewitalizację zbiornika wodnego Sulejów. Zaopiniowany dokument zawiera łącznie 58 zadań zaprogramowanych do realizacji na terenie województwa łódzkiego. Całkowity szacunkowy koszt realizacji inwestycji planowanych w województwie łódzkim określono na kwotę ponad 2 mld zł.

Realizacja projektu „Wdrażanie Planu gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy” LIFE Pilica

W ramach projektu powstaje system monitoringu jakości wód w zlewni i zbiorniku Sulejów w celu efektywnego zażądania ilością i jakością wody na zbiorniku. Chodzi o eliminowanie toksycznych zakwitów sinicowych.

System monitorowania jakości, stanu i przepływu wód
(Zbiornik Sulejowski)

Celem nadrzędnym Projektu jest poprawa jakości i różnorodności biologicznej wód zlewni rzeki Pilicy ze szczególnym uwzględnieniem Zbiornika Sulejów, ale także podnoszenie kwalifikacji doradców rolniczych, rolników oraz uczniów szkół rolniczych w zakresie racjonalnej gospodarki nawozami w kontekście ochrony wód.

W 2023 r., w ramach projektu LIFE Pilica, został wykonany zaawansowany system monitorowania jakości, stanu i przepływu wód w zlewni rzeki Pilicy i na Zbiorniku Sulejów. PGW Wody Polskie RZGW w Warszawie zbudowało 9 stacji monitoringowych tworząc kompleksową sieć monitoringu w górnej i środkowej zlewni rzeki Pilicy dającą obraz jakości i ilości wody zasilającej zbiornik Sulejów. Stacje wyposażone są w sondy wieloparametrowe do pomiaru parametrów fizykochemicznych, hydrostatyczne czujniki do pomiaru stanu wody oraz w przypadku dwóch stacji dodatkowo czujniki do pomiaru przepływu.

Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy w Skierniewicach

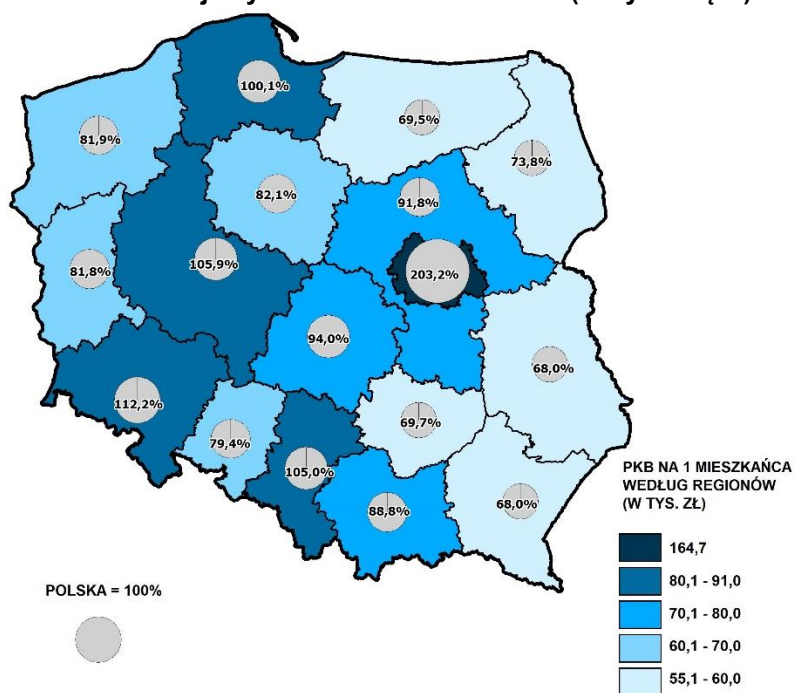
Samorząd Województwa Łódzkiego kontynuował dobrą współpracę z Instytutem Ogrodnictwa – Państwowym Instytutem Badawczym w Skierniewicach. W 2023 r. oddane zostało do użytku zaplecze Laboratorium Fizjologii Produktów Ogrodniczych Instytutu wyposażone w sprzęt najnowszej generacji, m.in. mikrotomograf czy chromatograf gazowy oraz nowoczesne chłodnie. To tu prowadzone są badania i doświadczenia nad sposobami przechowywania owoców i warzyw, aby zachować ich jak najwyższą jakość i wartości odżywcze. Z wyników pracy laboratorium i jego specjalistów korzystają sadownicy i producenci warzyw w kraju, sprzedający swoje plody na zagraniczne, często odległe rynki, firmy zajmujące się przechowywaniem żywności oraz inne placówki naukowe.

Sprzęt został zakupiony dzięki wsparciu z RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, dofinansowanie wyniosło 5,8 mln zł. Wartość całej inwestycji to 8,2 mln zł.

Pracownicy Instytutu, ich wiedza i zaplecze są również dużym wsparciem dla samorządu województwa podczas realizacji projektu Województwo Łódzkie Ogrodem Polski

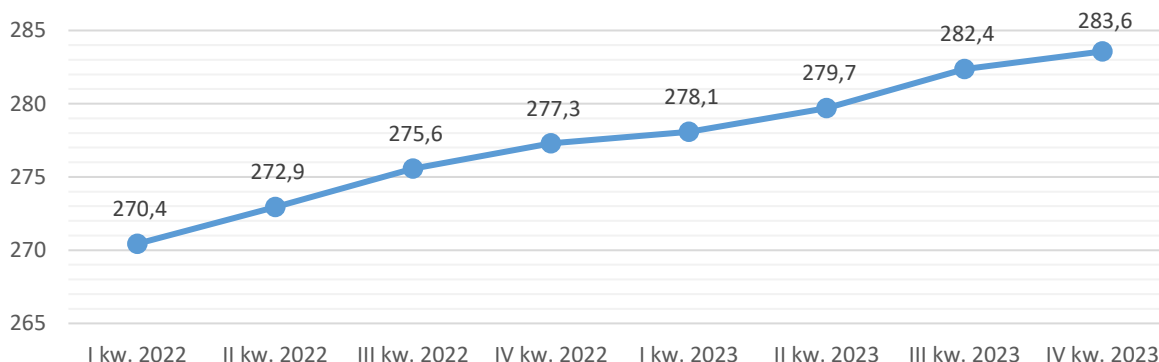
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

¹ Przedstawione w tym rozdziale informacje zostały opracowane przede wszystkim na podstawie aktualnych danych statystycznych GUS, zgodnie z ich dostępnością na kwiecień 2023 r. (jeśli nie wskazano w treści rozdziału inaczej). Ponadto wykorzystano dane i szacunki z publikacji i raportów udostępnianych na stronach administracji rządowej.

produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 24,4%), wyrobów farmaceutycznych (o 18,7%), napojów (o 14,3%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 10,1%). Spadek natomiast wystąpił w produkcji: maszyn i urządzeń (o 17,7%), skór i wyrobów skórzanych (o 16,3%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 10,9%), metali (o 8,3%), papieru i wyrobów z papieru (o 7,5%) oraz wyrobów z metali (o 6,7%). **Poziom przedsiębiorczości** w województwie łódzkim jest nieco niższy niż średnio w kraju. Według najnowszych danych liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wynosiła w województwie łódzkim 1 166 (10. miejsce w kraju) wobec 1 323 w Polsce. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wynosiła natomiast 283,6 tys. i w ciągu roku wzrosła o 6,3 tys., czyli o 2,3%. W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych przeważały podmioty o liczbie pracujących poniżej 10 osób (96,4%). Udział podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób wyniósł 2,9%, a podmioty powyżej 49 pracujących stanowiły 0,7% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

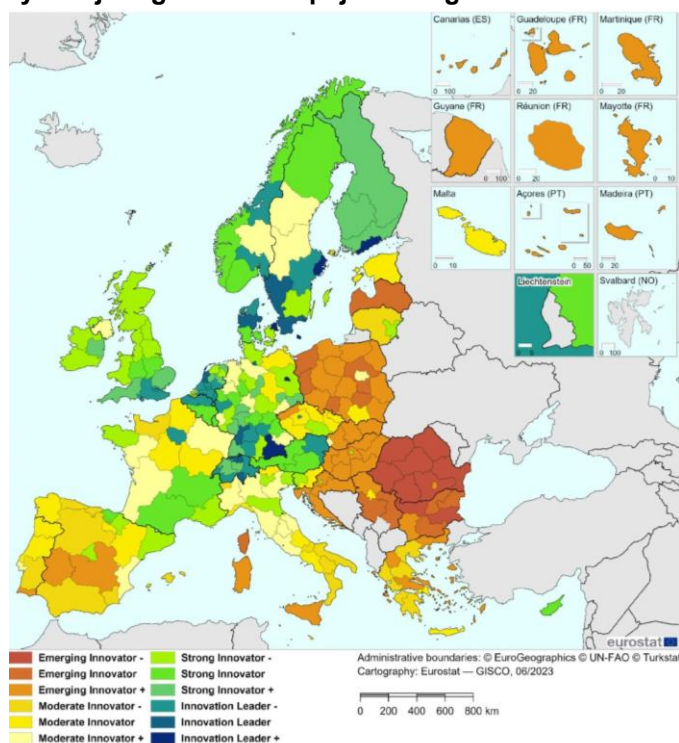
Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w województwie łódzkim [tys.].

Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (ŁSSE) w 2023 r. w rankingu branżowym fDi Magazine zajęła 10. miejsce na świecie, a 2. w Europie wśród stref ekonomicznych z całego świata. ŁSSE doceniono m.in. za budowanie parków technologicznych i przemysłowych, za bardzo dobrą ofertę inwestycyjną czy szkołę automatyki i robotyki. W 2023 r. Strefa wydała 76 decyzji o łącznym nakładzie inwestycyjnym 1,43 mld zł, dzięki którym powstanie i zostanie utrzymanych 6,6 tys. miejsc pracy. Warto zwrócić uwagę, że 65 z firm, które otrzymały wsparcie, miało polski kapitał. 59 z nich należało do sektora MŚP, co potwierdza utrzymujący się trend wzrostu inwestycji polskich firm MŚP. Dominowały wśród nich przedsiębiorstwa produkcyjne, głównie z gałęzi takich jak: przetwórstwo spożywcze, usługi magazynowania, budowlana, produkcji maszyn rolniczych oraz elektroniczna.

Innowacyjność gospodarki regionu systematycznie się zwiększa. Według najnowszego raportu Komisji Europejskiej z 2023 r. województwo łódzkie osiągnęło wartość wskaźnika Regional Innovation Scoreboard (RIS) wynoszącą 58,9, co plasuje region w grupie wschodzących innowatorów+. Analiza cząstkowych wskaźników tworzących RIS wskazuje, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat województwo łódzkie notuje stabilny wzrost innowacyjności. Na tle UE region łódzki wyróżnia się prawną ochroną wzorów użytkowych, mocnymi stronami regionu na tle kraju są również: wysoki wskaźnik przedsiębiorstw wprowadzających innowacyjne produkty, nakłady na innowacje niezwiązane z B+R oraz wysoki wskaźnik wspólnych publikacji publiczno-prywatnych i wspólnych publikacji międzynarodowych. Z kolei najsłabsze strony województwa opisują wskaźniki dotyczące: kształcenia się osób w wieku 25-64 lat (lifelong learning), udziału MŚP wprowadzających do obrotu innowacje biznesowe oraz zanieczyszczenia powietrza przez drobne cząstki (PM 2,5).

Klasyfikacja regionów europejskich wg wskaźnika RIS 2023.

Najaktualniejsze dane z zakresu działalności B+R oraz nauki i techniki wykazują, że 31,7% łódzkich przedsiębiorstw przemysłowych oraz 16,8% łódzkich przedsiębiorstw usługowych zakwalifikowano jako innowacyjne, przy średniej dla Polski odpowiednio 32,2% oraz 32,1%. Zdecydowana większość przedsiębiorstw przemysłowych wprowadzających innowacje to przedsiębiorstwa duże, zatrudniające ponad 250 osób (71,9%). Najmniej, bo 25,5%, stanowiły małe firmy, zatrudniające od 10 do 49 osób. Na 394 jednostki badawczo-rozwojowe funkcjonujące w regionie (5,3% jednostek funkcjonujących w kraju), aż 363 to jednostki sektora przedsiębiorstw. Nakłady wewnętrzne na prace B+R wyniosły 1 887 mln zł, co uplasowało region na 7. pozycji wśród województw.

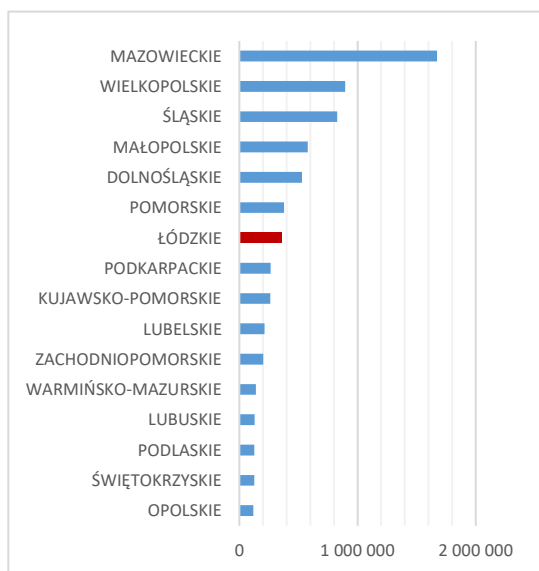
Według najbardziej aktualnych danych udział nakładów ponoszonych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem wynosił w województwie 46,5% (Polska – 65,9%), natomiast nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 791 zł (Polska – 1 182 zł) i stawiały region na 7. pozycji w rankingu. W skali kraju łódzkie zasoby aparatury naukowo-badawczej stanowiły 4,7%, zaś stopień jej zużycia określono na 71,9%. Była to wartość niższa od średniej krajowej (73,4%) i plasowała region na 5. miejscu.

Rolnictwo i produkcja żywności jest dziedziną gospodarki o wciąż dużym znaczeniu dla regionu i pozytywnie go wyróżniającą. Użytki rolne w 2023 r. zajmowały powierzchnię ponad 1 276 tys. ha, co stanowiło 70% w strukturze użytkowania gruntów. Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej, wykorzystywane rolniczo, które mogą kwalifikować się do otrzymania dopłat w ramach systemów wsparcia bezpośredniego stanowiły 98,7% wszystkich użytków rolnych w gospodarstwach. Podstawą prowadzonej działalności rolniczej są gospodarstwa rodzinne. Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 wskazały na wzrost średniej powierzchni gospodarstw rolnych, a także średniej wielkości użytków rolnych w gospodarstwie. Region znajduje się w czołówce krajowej w produkcji wielu upraw rolniczych i sadowniczych, a także pod względem wyników w produkcji zwierzęcej. Województwo wyróżnia się w zakresie zbiorów ziemniaków oraz warzyw gruntowych, produkcji owoców z drzew, owoców z krzewów

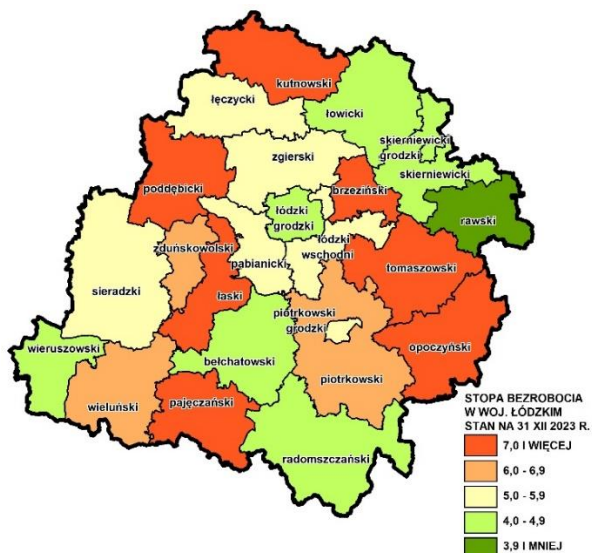
owocowych i plantacji jagodowych, obsady trzody chlewnej i bydła na 100 ha użytków rolnych, produkcji mleka i drobiu. Rolnictwo jest sektorem szczególnie wrażliwym, uzależnionym od czynników zewnętrznych, m.in. takich jak wpływ koniunktury czy warunki pogodowo-klimatyczne. W województwie łódzkim w 2023 r. prowadziły działalność miejsca sprzedaży produktów tradycyjnych, regionalnych i lokalnych, które producenci mogli zbyć w ramach tzw. krótkich łańcuchów żywności. W oparciu o zróżnicowaną bazę surowcową w województwie funkcjonuje przemysł przetwórczy: mleczarski, owocowo-warzywny, mięsny, zbożowy, a wiele produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz gotowe artykuły spożywcze stanowią towar eksportowy województwa. Towarowość rolnictwa jest tradycyjnie mocną stroną tego działu gospodarki w regionie. Udział województwa łódzkiego w towarowej produkcji rolniczej w Polsce wynosił 8,3% (3. miejsce).

Rynek pracy województwa łódzkiego charakteryzował się stabilnymi wartościami najważniejszych wskaźników. Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw, wg stanu na grudzień 2023 r., wynosiła 361,2 tys. osób, czyli 5,3% pracujących w tym sektorze w kraju (7. miejsce w Polsce). Liczba bezrobotnych w województwie łódzkim w grudniu 2023 r. wynosiła natomiast 53,2 tys. osób (10. miejsce w kraju). W ciągu roku liczba ta zmniejszyła się o 1,2 tys. osób, czyli o 2,3% (Polska – zmiana o 3,0%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim w grudniu 2023 r. wynosiła 5,4% (8. miejsce w kraju) i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 0,1 p.p. W województwie obserwowano silne zróżnicowanie przestrzenne pod względem wielkości stopy bezrobocia. W grudniu 2023 r. najniższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się powiaty: rawski (3,2%), skierniewicki (4,0%) i m. Łódź (4,4%), a najwyższym powiaty: opoczyński (8,2%), pajęczański (8,1%) oraz kutnowski (7,8%).

Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw wg województw (31 XII 2023 r.).

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa łódzkiego (31 XII 2023 r.).

Poziom rozwoju **społeczeństwa informacyjnego** w regionie łódzkim w ciągu ostatnich kilku lat zdecydowanie się zwiększył. Udział gospodarstw domowych z dostępem do Internetu w województwie łódzkim w 2023 r. wyniósł 92,3%, wobec 91,3% w roku poprzednim. Odsetek osób regularnie korzystających z Internetu w województwie łódzkim wyniósł 84,0%, co jest wartością niższą niż średnia krajowa (85,3%) i plasuje region na 8. pozycji w rankingu regionów.

Mimo pozytywnych wartości wskaźników w województwie nadal występowało zagrożenie wykluczeniem cyfrowym. Odsetek mieszkańców regionu w wieku 16-74, którzy nigdy nie korzystali z Internetu, był w 2023 r. niższy od średniej krajowej (województwo – 9,2%, Polska – 9,8%).

Inną, równie istotną formą wykorzystywania sieci przez przedsiębiorstwa jest e-sprzedaż. Udział przedsiębiorstw w województwie łódzkim zajmujących się e-sprzedażą wyniósł 15,7% (Polska 17,0%). Kolejnym istotnym aspektem funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego jest rozwój e-administracji. Udział osób korzystających z usług administracji publicznej za pośrednictwem Internetu wynosił w województwie 51,3% (Polska 55,4%).

Szkolnictwo wyższe i instytuty naukowo-badawcze mają silny wpływ na jakość kapitału ludzkiego i innowacyjność regionu. Łódź jest znaczącym w skali kraju centrum naukowo-badawczym i dużym ośrodkiem szkolnictwa wyższego. Struktura ludności województwa łódzkiego według poziomu wykształcenia jest zbliżona do średniej krajowej.

W 2023 r. osoby z wykształceniem wyższym stanowiły w regionie 28,8% (Polska – 33,8%), 24,4% osób posiadało wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe (Polska – 22,9%), wykształceniem średnim ogólnokształcącym charakteryzowało się 12,4% osób (Polska – 11,8%), zasadniczym zawodowym 20,6% (Polska – 19,5%), zaś gimnazjalnym, podstawowym i niższym 13,8% (Polska – 12,0%).

W województwie łódzkim funkcjonuje 8 uczelni publicznych. Największym ośrodkiem akademickim regionu jest Łódź, gdzie wysoki poziom nauczania oferuje 6 uczelni publicznych: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuty Bacewiczów w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi. Poza Łodzią w regionie funkcjonują jeszcze 2 uczelnie publiczne: Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego w Skierniewicach oraz Akademia Piotrkowska, która zastąpiła dotychczasową filię kieleckiego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim. W województwie działa także kilkanaście uczelni prywatnych, spośród których do największych należą: Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi (z Ośrodkiem Regionalnym w Wieluniu i filią w Sieradzu) oraz Społeczna Akademia Nauk w Łodzi (z filią w Bełchatowie, Sieradzu i Zduńskiej Woli), które są jednocześnie uczelniami o zasięgu ogólnopolskim. Łącznie na uczelniach publicznych i niepublicznych w województwie łódzkim studiowało ponad 69 tys. osób.

Region dysponuje również dużym potencjałem naukowo-badawczym. Spośród najważniejszych jednostek naukowych działających w województwie łódzkim w ramach Polskiej Akademii Nauk można wymienić: Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN, Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN, Instytut Biologii Medycznej PAN oraz Ośrodek Badań nad Dawnymi Technologiami funkcjonujący w strukturach Instytutu Archeologii i Etnologii PAN. Istotną pozycję odgrywa również działający w Skierniewicach Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy realizujący badania we współpracy z przedsiębiorcami z sektora ogrodniczego. Wśród pozostałych instytutów na uwagę zasługuje Sieć Badawcza Łukasiewicz, która obejmuje 22 instytuty badawcze w 12 miastach Polski i jest jedną z największych sieci badawczych w Europie. W Łodzi funkcjonuje Łukasiewicz – Łódzki Instytut Technologiczny, który skupia w sobie centra badawcze: Biopolimerów i Włókien Chemicznych; Inżynierii Biomedycznej; Opakowań; Gospodarki o Obiegu Zamkniętym; Włókiennictwa; Cyfryzacji, Technologii i Rozwiązań Prototypowych oraz Materiałów Obuwniczych, Produktów Barwionych i Spożywczych, a także liczne laboratoria.

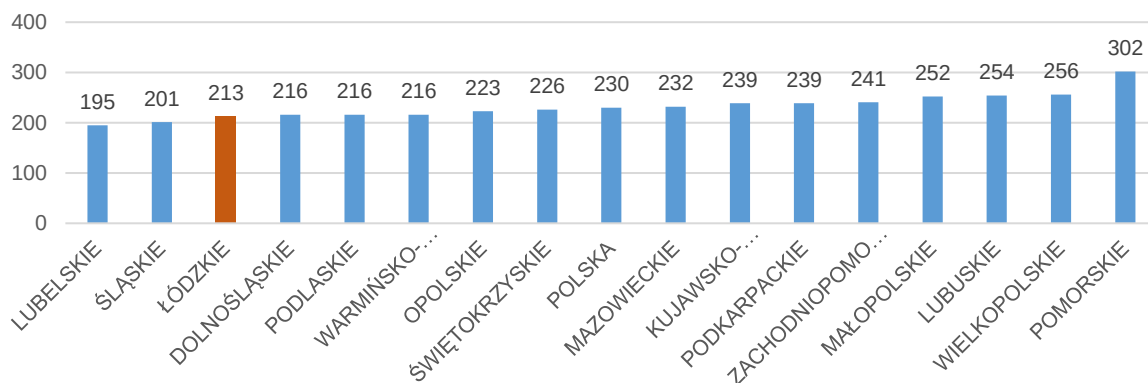
Głównym **demograficznym** wyzwaniem województwa łódzkiego jest depopulacja. Liczba ludności województwa wg stanu na połowę 2023 r. wyniosła 2 370 370 osób i była niższa niż

w grudniu 2022 r. o 8 113 osób. Główną przyczyną zmniejszania się liczby ludności województwa jest ujemny przyrost naturalny, który wynosił -6,4 os./1 000 mieszkańców i był jednym z najniższych w kraju. Relatywnie mniejszy wpływ na procesy depopulacji w regionie mają migracje (-0,7 os./1 000 mieszkańców).

Województwo charakteryzuje się także niekorzystnymi zmianami struktury wiekowej mieszkańców związanymi ze starzeniem się. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 17,3% (13. miejsce w Polsce), udział ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi 25,4% (2. miejsce). Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 44,4 osoby w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (Polska – 39,0).

W porównaniu do innych województw – województwo łódzkie cechowało się dość dobrym wyposażeniem w infrastrukturę **ochrony zdrowia** oraz stosunkowo licznymi kadrami medycznymi. Mieszkańcy województwa łódzkiego mają dobry dostęp do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, a na 1 łóżko szpitalne przypada zaledwie 213 osób, co daje regionowi 3. pozycję w Polsce. Pod względem liczby lekarzy posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego na 10 tys. ludności Łódzkie zajmowało 2. miejsce w kraju (51,3), a pod względem liczby pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców 5. miejsce w Polsce (96,7).

Liczba ludności przypadająca na 1 łóżko szpitalne

Siła oraz jakość **kapitału społecznego** określana jest między innymi poprzez aktywność wszelkiego rodzaju organizacji pozarządowych, tj. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Z najnowszych danych wynika, że ich liczba w województwie wzrosła do 39 organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców. Na rolę, jaką odgrywa kapitał społeczny w rozwoju zarówno lokalnym, jak i regionalnym, niewątpliwie wpływa działalność Kół Gospodyń Wiejskich, która przyczynia się do wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich, integrowania społeczności lokalnej oraz służy kultywowaniu folkloru i tradycji. W 2023 r. w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich² zarejestrowane były ogółem 14 142 koła, z czego 1 234 w województwie łódzkim (8,7%), co dawało 4. miejsce w kraju. Na rzecz aktywizacji lokalnych społeczności działają również jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, których na terenie województwa działało 1 025³. Ważnym z punktu widzenia budowania kapitału społecznego jest także wytwarzanie produktów tradycyjnych i regionalnych, które należy traktować jako składową kultury i dziedzictwa kulturowego danego terenu. Na Liście Produktów Tradycyjnych⁴ znajduje się łącznie 2 100 produktów, w tym 154 specjały z województwa łódzkiego (co stanowi 7,3% ogółu, 6. miejsce w kraju).

² <https://krkgw.arimr.gov.pl/#> (dostęp: 09.01.2024 r.)

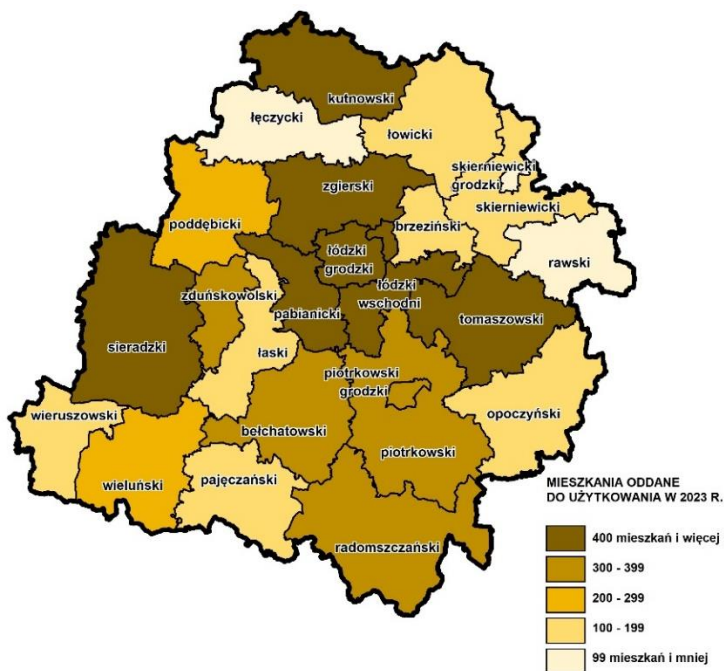
³ <https://strazacki.pl/statystyki-osp-2023-woj-lodzkie-4> (dostęp 09.01.2024 r.)

⁴ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12> (dostęp: 09.01.2024 r. – dane na dzień 01.12.2023 r.)

W województwie łódzkim można zaobserwować obniżającą się skalę **wykluczenia społecznego oraz ubóstwa**. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych) ulega stopniowemu zmniejszeniu. Z *Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC)* wynika, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie łódzkim był zbliżony do średniej krajowej (woj. łódzkie – 14,1%; Polska – 13,7%). W 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim wyniosło 6 858 zł i wzrosło o 12% w porównaniu do roku poprzedniego. Natomiast przeciętna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w regionie łódzkim 3 071 zł i była wyższa o 17% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Zasoby mieszkaniowe województwa łódzkiego obejmowały 1,06 mln mieszkań w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych tj. 6,8% zasobów mieszkaniowych naszego kraju (Polska – 15,58 mln mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w regionie łódzkim wynosiła 71,8 m², podczas gdy średnio w Polsce 75,3 m², zaś na jedno mieszkanie w województwie przypadało przeciętnie 2,24 osób (Polska – 2,42).

Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.

W 2023 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 11 746 mieszkań, czyli 5,3% mieszkań w Polsce. Najwięcej mieszkań przeznaczonych było na sprzedaż lub wynajem (6 646), w budownictwie indywidualnym oddano do użytku 4 884 mieszkania, spółdzielczym 163, zaś w pozostałych typach (komunalne, zakładowe, społeczne czynszowe) 53 mieszkania.

Infrastruktura komunikacyjna w regionie jest dobrze rozwinięta, co wpływa na jego wysoką dostępność transportową oraz atrakcyjność inwestycyjną. W zakresie strategicznego układu dróg szybkiego ruchu przez województwo przebiegają autostrady A1 i A2 oraz drogi ekspresowe S8 i S14. Region wypada bardzo korzystnie na tle kraju zarówno pod względem długości autostrad – 274 km, jak i dróg ekspresowych – 234 km (odpowiednio 1. i 5. miejsce w kraju). W 2023 r. oddano do ruchu odcinek autostrady A1 od węzła Piotrków Trybunalski do węzła Kamieńsk, który jednocześnie zakończył proces realizacji tej autostrady w Polsce oraz fragment drogi ekspresowej S14 od węzła Aleksandrów Łódzki do węzła Emilia pozwalający

domknąć ring dróg szybkiego ruchu wokół Łodzi. Łódzkie zajmuje również wysokie 3. miejsce w kraju pod względem długości dróg krajowych (1 478 km). Uzupełnienie sieci krajowej stanowią drogi wojewódzkie, których długość, według najnowszych dostępnych danych, wynosiła 1 357 km (14. miejsce w kraju). Relatywnie dobrze rozwinięta jest także sieć dróg powiatowych i gminnych, których długość wynosiła 23 251 km (7. miejsce w kraju).

Układ drogowy w województwie łódzkim

Na sieć kolejową województwa składa się 1 080 km eksploatowanych linii (10. miejsce w kraju), co w przeliczeniu na powierzchnię województwa daje zagęszczenie w wielkości 5,9 km linii kolejowej na 100 km² (10. miejsce w kraju). Długość odcinków niezelektryfikowanych wyniosła 98 km (9,1%), natomiast linii jednotorowych – 395 km (36,6%). Dzięki sukcesywnie realizowanym inwestycjom stan techniczny infrastruktury kolejowej ulega poprawie, a do odcinków o najlepszych parametrach technicznych można zaliczyć linie kolejowe: LK 1, LK 3, LK 4 (CMK), LK 14, LK 16 (odcinek Łódź Widzew – Łęczyca), LK 17, LK 18, LK 146. W 2023 r. zrealizowano również szereg inwestycji polegających na budowie nowych (m.in. Jedlicze k. Zgierza, Pabianice Północne, Zgierz Rudunki) i modernizacji istniejących stacji i przystanków kolejowych (m.in. LK 3, LK 131)⁵. Ponadto wybrany został wariant inwestorski dla ostatnich odcinków Kolei Dużych Prędkości Warszawa – CPK – Łódź – Wrocław/Poznań oraz rozpoczęto pierwsze prace przy budowie tunelu dalekobieżnego w Łodzi w ciągu linii kolejowej Nr 85.

5 Obiekty realizowane w ramach „Rządowego programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025”, projektu pn. „Budowa zintegrowanych węzłów multimodalnych wraz z budową i przebudową przystanków kolejowych na terenie województwa łódzkiego” oraz pozostałych przedsięwzięć o charakterze liniowym.

Układ kolejowy i terminale intermodalne w województwie łódzkim

Specyfiką gospodarczą Łódzkiego jest rozwinięty **sektor logistyczny**. Województwo stanowi jeden z najważniejszych w kraju obszarów działalności logistycznej i w 2023 r. rynek magazynowy regionu utrzymał wysoką 3. pozycję na tle kraju pod względem łącznej powierzchni magazynowej – multi-tenant⁶ (m-t) i build-to-suit⁷ (BTS).

52

parki
m-t

4,3

mln m²
powierzchni m-t
+ BTS

3

rynek w kraju
m-t + BTS

7,6%

wskaźnik
pustostanów

4,2

Euro/m²
średni
miesięczny
czynsz

Według dostępnych danych region utrzymywał również wysoki udział w krajowym rynku przewozów intermodalnych. Władze regionu wspierają rozwój transportu multimodalnego stwarzając możliwości inwestycyjne w tym zakresie. W 2023 r. uruchomiono nowe obiekty: Zduńska Wola-Karsznice oraz Morawce-Krzewie (k. Krośniewic), a ponadto w planach znajduje się budowa terminala Łódź Północ. Operatorzy terminali dostrzegają potencjał rozwojowy regionu i sukcesywnie rozwijają siatkę połączeń intermodalnych, która oprócz obiektów krajowych obejmuje również terminale europejskie (m.in. Austria, Czechy, Holandia, Niemcy, Rumunia, Ukraina, Węgry, Włochy) oraz azjatyckie (Chiny, Turcja).

8

istniejących
terminali
intermodalnych w
regionie

689

tys. TEU
wielkość
przeładunków
w terminalach
regionu

785

tys. TEU
roczne
możliwości
przeładunkowe
terminali
regionu

9%

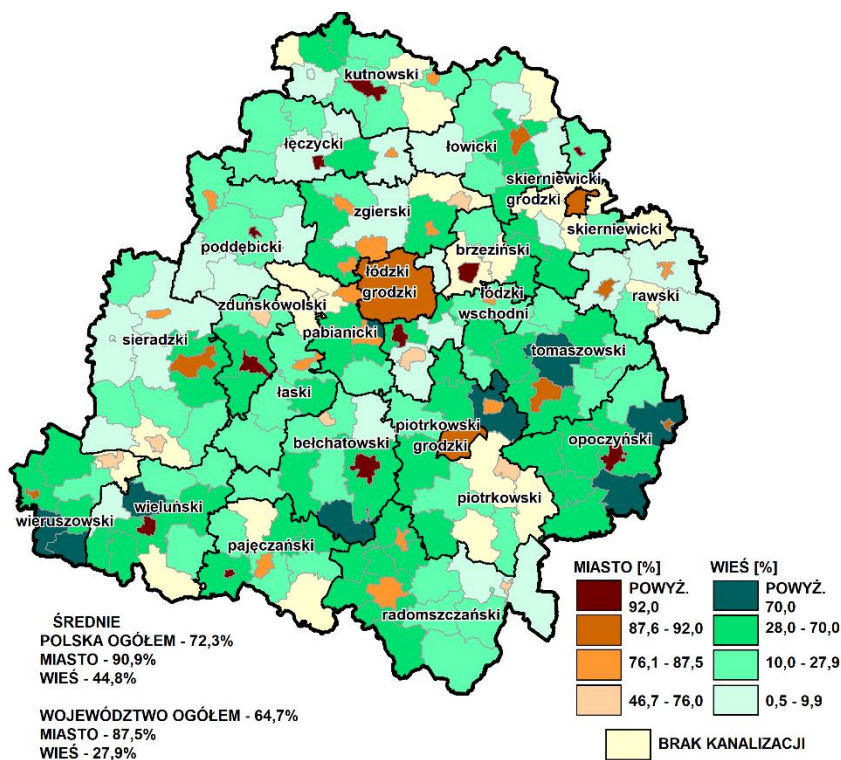
wzrost wielkości
przeładunków
w terminalach
regionu

⁶ Parki magazynowe udostępnione przez dewelopera i przeznaczone pod wynajem na wolnym rynku.

⁷ Obiekty magazynowe realizowane dla dedykowanego odbiorcy, dzięki czemu najemca może dowolnie skomponować moduły powierzchni magazynowych.

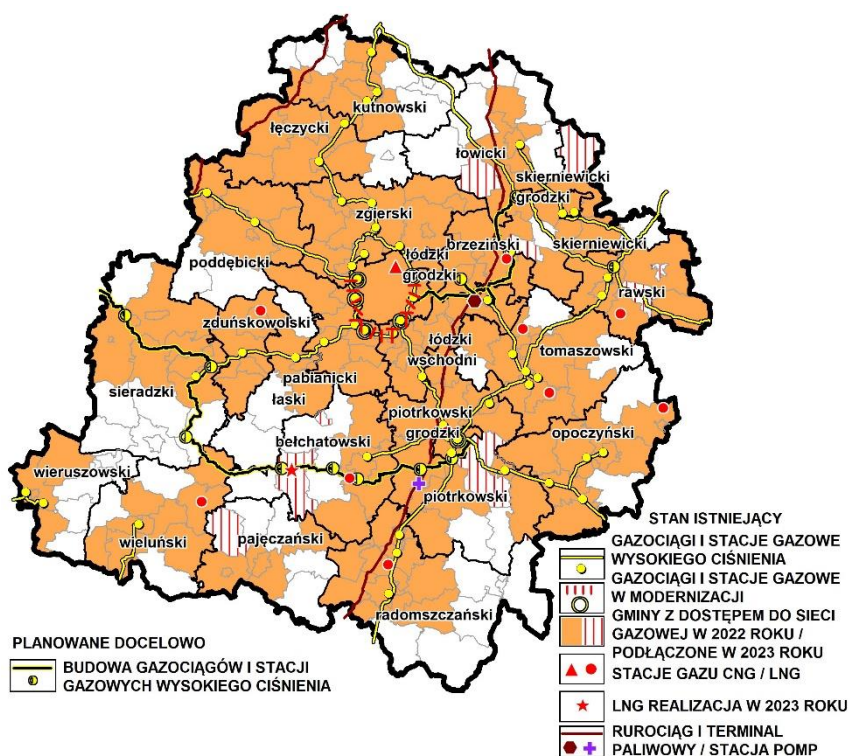
W zakresie **infrastruktury komunalnej** odnotowuje się jej dalszy rozwój porównywalny z innymi województwami w kraju. W wyniku kontynuacji rozbudowy infrastruktury wodociągowej w województwie udział ludności ogółem obsługiwanej tą siecią wzrósł do 94,6% i utrzymywał się na poziomie wyższym niż średnia krajowa (92,5%). Korzystnie na tle kraju przedstawiał się również wskaźnik zwodociągowania obszarów wiejskich (średnio 93,2%, 5. miejsce w kraju), który był wyższy od średniej krajowej (86,2%). W zakresie udziału ludności ogółem korzystającej z sieci kanalizacyjnej wskaźnik ten wzrósł do poziomu 64,7% (Polska 72,3%), z czego w miastach osiągnął średnią wartość 87,5%, a na wsiach 27,9%.

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach i na obszarach wiejskich

Region charakteryzuje się dość gęstą siecią gazociągów wysokiego ciśnienia, głównie w centralnej części. W 2023 r. trwały prace nad budową i rozbudową dystrybucyjnej sieci gazowej w ramach kontynuacji Programu Przyspieszenia Inwestycji w Sieć Gazową Polski. Ukończono także budowę stacji gazu LNG w Szczercowie. Ponadto zakończono realizację gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Leśniewice – Rawa Mazowiecka – Wronów. Uzyskano komplet pozwoleń na budowę dla gazociągów wysokiego ciśnienia: Kalisz – Sieradz – Meszcze i Łyszkowice – Słupia – Łódź. Uzyskano także pozwolenia na modernizację gazociągu stanowiącego tzw. pierścień łódzki wraz z modernizacjami stacji gazowych I-go stopnia: Łódź-Szczecińska, Pabianice-Widzewska, Konstanytna, Konstanytnów Łódzki i Łódź-Brzezińska. W ramach dostawy paliw płynnych na rurociągu paliwowym Płock – Koluszki – Boronów ukończono budowę stacji pomp (przepompowni paliw produktowych) w Jeżowie (gm. Wola Krzysztoporska) oraz przebudowano istniejącą przepompownię w Koluszkach. W ramach systemu ciepłowniczego zakończono rozbudowę ciepłowni w Wieluniu o blok spalający biomasę.

System paliwowy w województwie łódzkim

Województwo łódzkie pozostaje głównym producentem energii elektrycznej w kraju, według najaktualniejszych dostępnych danych z 2022 r. w Łódzkiem wyprodukowano 35 540 GWh energii elektrycznej (ok. 20% produkcji krajowej, 1. miejsce w kraju) przy głównym udziale największego krajowego producenta energii – Elektrowni Bełchatów. Województwo Łódzkie przygotowuje się do zmiany miksu energetycznego w kierunku zeroemisyjnym realizując założenia Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

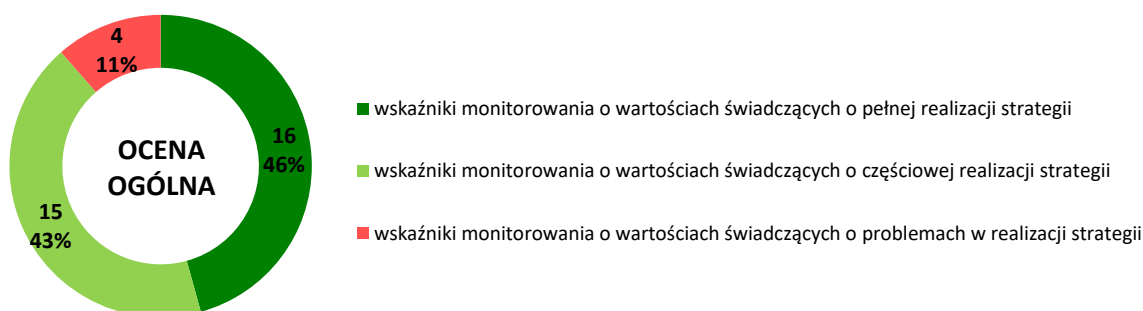
Rozdział 3

Strategie dla województwa łódzkiego

1. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030), przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego 6 maja 2021 r., jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Dokument jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Podstawowym punktem odniesienia w monitorowaniu Strategii jest zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji Strategii, odnoszących się do poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Spośród 35 wskaźników 16 osiągnęło wartości zgodne z zamierzeniami, wartości 15 z nich charakteryzowały się prawidłowym kierunkiem, lecz zbyt małą dynamiką zmian, zaś w przypadku 4 wskaźników widoczne były problemy w realizacji założeń Strategii. Można więc powiedzieć, że aż 89% wskaźników spełnia założenia Strategii. W najwyższym stopniu realizowany jest 1. Cel strategiczny (Sfera gospodarcza), nieco słabiej zaś 3. Cel (Sfera przestrzenna) oraz 2. Cel (Sfera społeczna).

Ocena stopnia realizacji Strategii dokonywana jest również na podstawie analizy projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej realizowanych na terenie województwa łódzkiego, w ramach krajowych programów operacyjnych i programów regionalnych⁸. Łącznie w 2023 r. na terenie województwa łódzkiego zakończonych zostało 2 136 projektów zrealizowanych przy wsparciu środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020), programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ), Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER), Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW) oraz Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” 2014-2020

⁸ Informacje o projektach pochodzą z rządowych stron internetowych (wg stanu na dzień 02.01.2024 r.), zaś dla PROW i PO RYBY z Departamentu Rolnictwa i Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UM WŁ (wg stanu na dzień 30.09.2023 r.).

(PO RYBY). Ich łączna wartość wyniosła 21,6 mld zł przy wsparciu unijnym w kwocie 11,8 mld zł.

Sfera gospodarcza – Cel strategiczny: nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

Budowaniu nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki służą działania ukierunkowane na zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, wsparcie rozwoju MŚP oraz rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności. W ramach sfery gospodarczej w 2023 r. zakończonych zostało 1 289 projektów o łącznej wartości blisko 4,5 mld zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 2,8 mld zł.

W 2023 r. w ramach *celu 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego* zrealizowanych zostało 214 projektów za łączną kwotę 2,5 mld zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POIR. Dofinansowania udzielono głównie na wsparcie potencjału badawczego przedsiębiorstw oraz zwiększenie potencjału naukowo-badawczego jednostek naukowych. Spośród nich wyróżniały się projekty: *Opracowanie nowej generacji płytek ceramicznych o ulepszonych właściwościach użytkowych oraz z wykorzystaniem surowców wtórnych* (Cersanit S.A.; 143 mln zł), *Opracowanie autorskiej technologii wytwarzania cementu w celu uzyskania produktu o ulepszonych parametrach jakościowych* (Cementownia Warta S.A.; 80 mln zł), *BRAIN – Badania Rozwój Innowacje w Łódzkim Kampusie Biomedycyny i Farmacji* (Uniwersytet Medyczny w Łodzi; 63 mln zł) czy *Centrum Innowacyjnych i Zrównoważonych Technologii Ogrodniczych* (CIZTO) (Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy; 49 mln zł).

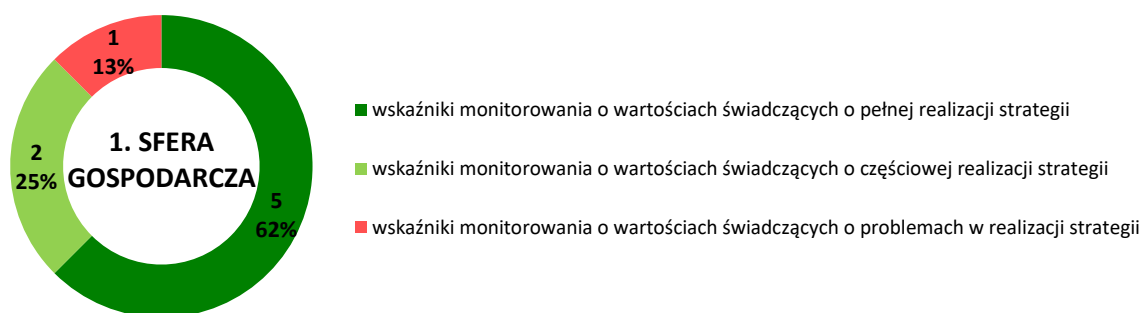
W ramach *celu 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego* zrealizowane zostały 324 projekty za łączną kwotę 478 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020, FEŁ2027, POPC i POWER. W 2023 r. działania w tym celu koncentrowały się głównie na aktywizacji osób pozostających bez pracy, zwiększaniu kompetencji zawodowych i cyfrowych, rozwoju infrastruktury edukacyjnej i jakości kształcenia czy rozbudowie sieci żłobków pozwalającej rodzicom na powrót na rynek pracy. Wśród najciekawszych projektów można wymienić: *Strefa Rozwoju 2* (Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.; 44 mln zł), *Budowa Przedszkola Integracyjnego w Uniejowie* (Gmina Uniejów; 20 mln zł), *Powiatowe Szkoły Marzeń – zakup nowoczesnego sprzętu do nauki celem podniesienia jakości kształcenia ogólnego wraz z remontem i przebudową pomieszczeń szkolnych oraz remontem sali gimnastycznej* (Powiat Opoczyński; 6,3 mln zł); *Młodzi na start* (Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego; 5,3 mln zł).

Najwięcej projektów (732) na łączną kwotę 1,5 mld zł zrealizowano w ramach *celu 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP*. Środki pochodziły z programów RPO WŁ 2014-2020, POIR, POWER oraz PROW i koncentrowały się na wspieraniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Zdecydowanie największym pod względem wartości był projekt *Instrumenty Finansowe dla rozwoju województwa łódzkiego* (Bank Gospodarstwa Krajowego; 524 mln zł), który miał wesprzeć ok. 1,3 tys. MŚP dzięki udzieleniu preferencyjnych pożyczek. Wśród innych projektów warto wymienić: *Wdrożenie wyników prac B+R w zakresie innowacyjnego na skalę światową sposobu wytwarzania chemii budowlanej szczególnego zastosowania* (Crusil Sp. z o.o.; 48 mln zł), *Łódzkie Dla Biznesu – „Rozwój na Plus”* (Województwo Łódzkie; 10 mln zł) czy *RAPID 2 – Regionalny Akcelerator Przedsiębiorstw Innowacji i Doświadczeń* (Łódzki Dom Biznesu Sp. z o.o.; 9 mln zł).

Ponadto 19 projektów zrealizowano w ramach *celu 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności* – na ten cel wydano blisko 11 mln zł, tylko z programu PROW. W 2023 r. działania w tym celu koncentrowały się na wsparciu budowy i modernizacji

lokalnych targowisk oraz rozwoju małych przedsiębiorstw związanych z branżą rolno-spożywczą. Spośród nich wyróżniały się projekty: *Przebudowa targowiska na terenie Gminy Grabów wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną* (Gmina Grabów; 2,1 mln zł), *Inkubator Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego i Wyróbów Cukierniczych oraz Wypieków Pieczywa Ziemi Piotrkowskiej* (Powiat Piotrkowski; 509 tys. zł), *Rozwój firmy Gastro OFF BARTOSZ LISIK poprzez wdrożenie innowacyjnego procesu liofilizacji* w miejscowości Rogów Wieś (Gastro Off Bartosz Lisik; 150 tys. zł).

Sfera gospodarcza monitorowana jest przez 8 wskaźników. Na realizację Strategii zgodnie z założeniami wskazuje wzrost aktywności zawodowej ludności oraz udział dorosłych w kształceniu ustawicznym, wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz liczby podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, a także zwiększenie produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych. Wolniej od założeń rośnie udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw oraz średnia wielkość gospodarstw rolnych. Spadkowi uległ natomiast udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w relacji do PKB.

Sfera społeczna – Cel strategiczny: obywatelskie społeczeństwo równych szans

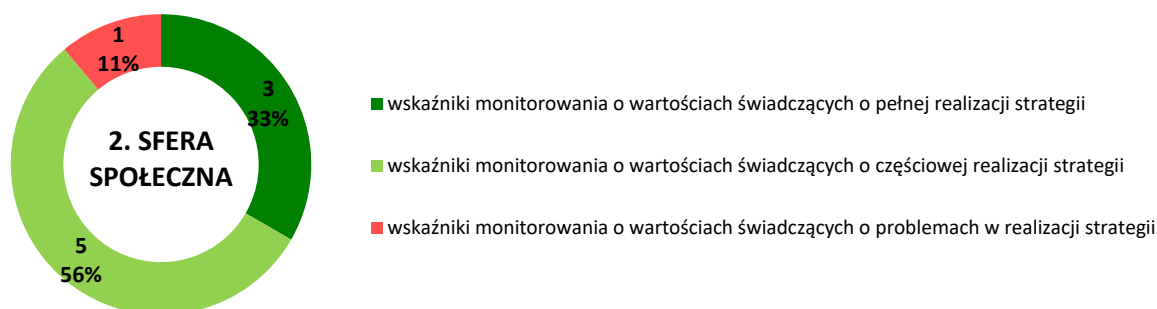
Budowaniu obywatelskiego społeczeństwa równych szans służą działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego. W ramach sfery społecznej zakończonych zostało 495 projektów o łącznej wartości 1,5 mld zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 1,0 mld zł.

Najwięcej projektów (227) na łączną kwotę 372 mln zł zrealizowano w ramach celu 2.1. *Rozwój kapitału społecznego* z programów RPO WŁ 2014-2020, POIiŚ, PROW i PO RYBY. W 2023 r. działania w tym celu koncentrowały się głównie na budowie bądź modernizacji obiektów turystycznych i kulturalnych, a jako przykłady można wymienić projekty: *Poszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej Narodowego Centrum Kultury Filmowej* (EC1 Łódź – Miasto Kultury w Łodzi; 39 mln zł), *Rozwój gospodarki turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów krajobrazowych w celu zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego terenu nad Zalewem Sulejowskim w miejscowości Smarkowice* (Gmina Tomaszów Mazowiecki; 25 mln zł) czy *Podniesienie atrakcyjności turystycznej Miasta Radomska poprzez stworzenie przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej „Glinianki”* (Miasto Radomsko; 13 mln zł).

Znacznie mniej działań (126), ale za to o większej wartości ogółem (727 mln zł), służyło realizacji celu 2.2. *Poprawa stanu zdrowia mieszkańców*. Środki pochodziły z programów RPO WŁ 2014-2020, POIiŚ i POWER. W 2023 r. zrealizowanych zostało wiele projektów mających na celu przebudowę, modernizację i wyposażenie szpitali, ośrodków zdrowia oraz ratownictwa medycznego, a także doksztalcenie kadry medycznej; zakończone zostały również liczne programy profilaktyczne oraz programy rehabilitacji medycznej. Wśród najistotniejszych z nich warto wymienić grupę 6 projektów dotyczących Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi o łącznej wartości 248 mln zł.

Działania te skupiły się na modernizacjach m.in. bloku operacyjnego, oddziału anestezjologii i intensywnej terapii, poradni hematologicznej, gabinetów ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, zakupie nowoczesnego wyposażenia medycznego, a także utworzeniu Wojewódzkiego Centrum Onkologii. Wspomnieć można również o takich projektach jak: *Poprawa jakości świadczeń w zakresie krwiodawstwa i krwiolecznictwa poprzez unowocześnienie infrastruktury* (Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Łodzi; 19 mln zł), *Regionalny program rehabilitacji dla mieszkańców województwa łódzkiego po przebytej chorobie COVID-19 „Łódzkie Centrum Postcovidowe”* (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Lecznicze w Łodzi; 13 mln zł) czy *Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży w Pabianicach* (Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.; 12 mln zł).

W ramach celu 2.3. *Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego* zrealizowano 142 projekty za łączną kwotę 364 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POWER. W 2023 r. realizowane projekty koncentrowały się na aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także realizacji usług społecznych i zdrowotnych na ich rzecz. Podjęto się także budowy i modernizacji infrastruktury opieki społecznej oraz podniesienia kompetencji zawodowych pracowników w nich zatrudnionych. Wśród przykładowych projektów można wymienić: *Budowę i wyposażenie kompleksu mieszkalno-opiekuńczego „Dom Seniora Romanów”* (Apartamenty Plus Sp. z o.o.; 28 mln zł), *Innowacyjny dom pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jako element transformacji systemu wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi z instytucjonalnego w środowiskowy* (Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych; 19 mln zł) czy *CUS – centrum usług środowiskowych na rzecz mieszkańców powiatu opoczyńskiego* (Dar dla potrzebujących; 12 mln zł).

Sfera społeczna monitorowana jest przez 9 wskaźników. Zgodnie z założeniami spada wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, wzrasta zaś odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę (zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich). Zbyt wolno w stosunku do założeń rosną wskaźniki dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych, liczby uczestników imprez organizowanych przez domy kultury oraz liczby łóżek w hospicjach, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych, a także długość przeciętnego trwania życia mężczyzn i kobiet. Spadkowi uległa natomiast liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.

Sfera przestrzenna – Cel strategiczny: atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Budowaniu atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni służą działania ukierunkowane na adaptację do zmian klimatu i poprawę jakości zasobów środowiska, ochronę i kształtowanie krajobrazu, zwiększenie dostępności transportowej, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, racjonalizację gospodarki odpadami oraz zwiększenie dostępności do usług

teleinformatycznych. W ramach sfery przestrzennej zakończonych zostało 338 projektów o łącznej wartości 15,5 mld zł i dofinansowaniu unijnym w wysokości 7,8 mld zł.

Najwięcej projektów (123) na łączną kwotę 1,7 mld zł zrealizowano w ramach celu 3.1. *Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska*. Środki pochodziły z programów RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ i PROW. W 2023 r. realizowane projekty koncentrowały się głównie na zmniejszeniu emisyjności gospodarki m.in. poprzez termomodernizację budynków, wymianę źródeł ciepła (np. na gazowe), budowę budynków pasywnych. Wiele zadań polegało także na uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej czy przebudowie sieci ciepłowniczych. Do największych projektów można zaliczyć: *Przebudowę sieci ciepłowniczej w Łodzi w celu ograniczenia emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej* realizowany przez Veolia Energia Łódź S.A. (3 projekty o łącznej wartości 209 mln zł), *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w mieście Skierniewice* realizowany przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Wod.-Kan. Sp. z o.o. (2 projekty o łącznej wartości 192 mln zł) czy *Budowę ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu wraz z otworem zatłaczającym Sieradz GT-2* prowadzony przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (157 mln zł).

W ramach celu 3.2. *Ochrona i kształtowanie krajobrazu* zakończono 33 zadania w kwocie 1,7 mld zł z programów RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ i PROW. Wśród projektów zakończonych w 2023 r. wyróżniały się projekty rewitalizacyjne przestrzeni miejskich. Poza działaniami dotyczącymi rewitalizacji obszarowej w Łodzi warto wspomnieć o następujących projektach: *Stworzenie nowoczesnej przestrzeni publicznej na bazie istniejącej architektury przemysłowej w otoczeniu zabytkowego Parku Podworskiego w Gminie Rzeczyca* (Gmina Rzeczyca; 21 mln zł), *Rewitalizacja miejscowości Parzęczew – etap IV* (Gmina Parzęczew; 16 mln zł) czy *Przebudowa i rozbudowa ze zmianą sposobu użytkowania budynków UŁ na potrzeby Domu Seniora Uniwersytetu Łódzkiego zlokalizowanego przy ul. Rewolucji 1905 r. nr 66* (Uniwersytet Łódzki; 11 mln zł).

W ramach celu 3.3. *Zwiększenie dostępności transportowej* zrealizowanych zostało 59 projektów wartych aż 10,2 mld zł z programów RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ i PROW. W 2023 r. działania koncentrowały się na remontach dróg, linii tramwajowych oraz szlaków kolejowych, a także na zakupach niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej. Wśród zrealizowanych projektów można wymienić: *Prace na linii kolejowej C-E 65 na odc. Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo* (PKP PLK S.A.; część projektu w województwie łódzkim – 2,6 mld zł), *Budowa autostrady A1, odc. koniec obwodnicy Częstochowy – Tuszyn* (GDDKiA; część projektu w województwie łódzkim – 1,8 mld zł), *Łódzki Tramwaj Metropolitalny: Etap Pabianice – Ksawerów* (Miasto Pabianice; 177 mln zł), *Budowa terminalu multimodalnego w Zduńskiej Woli Karsznicach* (PKP Cargo Terminale Sp. z o.o.; 129 mln zł).

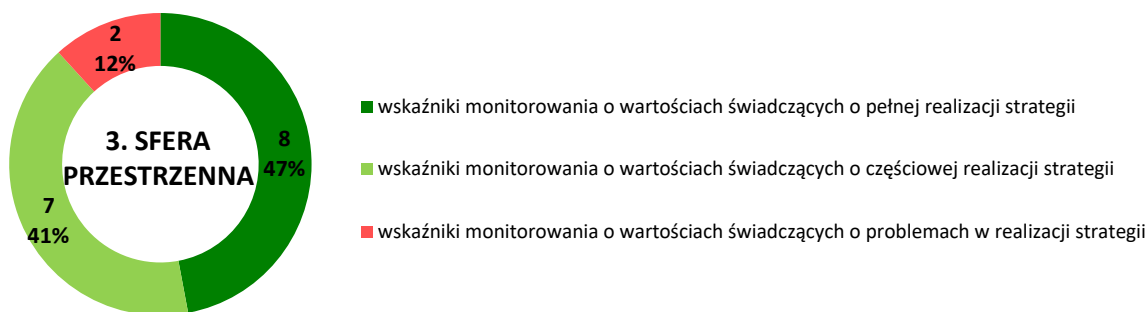
W celu 3.4. *Nowoczesna energetyka w województwie* zrealizowano 92 projekty za kwotę 1 mld zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POLiŚ. Większość projektów zakończonych w ramach tego celu w 2023 r. dotyczyła instalacji odnawialnych źródeł energii, a także inwestycji w sieć gazową i elektroenergetyczną. Do największych projektów można zaliczyć: *Gazociąg Gustorzyn – Wronów – budowa odcinka Leśniewice – Wronów* (Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A.; część projektu w województwie łódzkim – 590 mln zł), *Przebudowę sieci do standardów Smart Grid poprzez instalowanie inteligentnego opomiarowania i automatyzację w celu aktywizacji odbiorców dla poprawy efektywności użytkowania energii oraz efektywnego zarządzania systemem elektroenergetycznym dla poprawy bezpieczeństwa dostaw*. *Wdrożenie podstawowe w obszarze Energa – Operator S.A.*

(Energa-Operator S.A.; część projektu w województwie łódzkim – 39 mln zł) czy *Montaż instalacji OZE na terenie gmin Żarnów i Paradyż* (gmina Żarnów; 8 mln zł).

W celu 3.5. *Racjonalizacja gospodarki odpadami* zrealizowano 17 projektów za kwotę 231 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POLiŚ. W 2023 r. działania koncentrowały się m.in. na budowie i modernizacji punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz kompostowni, a także na oczyszczaniu terenu z azbestu. Spośród nich wyróżniały się projekty: *Modernizacja ZUOK Orli Staw jako Regionalnego Centrum Recyklingu* (Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”; część projektu w województwie łódzkim – 72 mln zł), *Zmniejszenie ilości odpadów w woj. łódzkim poprzez utworzenie bezodpadowego i pasywnego energetycznie systemu recyklingu bioodpadów* w miejscowości Piaski Bankowe przez Varitex sp. z o.o. (Varitex Sp. z o.o.; 63 mln zł), czy *Kompleksowe oczyszczanie terenu Nadleśnictwa Piotrków z odpadów zawierających azbest wraz z ich bezpiecznym unieszkodliwieniem oraz likwidacja tzw. dzikich wysypisk* (Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Piotrków z siedzibą w Łęczynie; 0,4 mln zł).

W celu 3.6. *Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych* zakończonych zostało 14 projektów o łącznej wartości 607 mln zł z programów RPO WŁ 2014-2020 i POPC. Projekty zrealizowane w 2023 r. w ramach tego celu służyły zwiększeniu dostępności do szybkiego Internetu w gminach województwa łódzkiego, a także wdrożeniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w sektorze usług społecznych. Do najciekawszych projektów należały: *Sieć NGA dla obszaru sieradzkiego 3.1.10.18.* (Nexera Sp. z o.o.; 106 mln zł), *Budowa systemu informacji przestrzennej wspierającego świadczenie e-usług przez powiaty z terenu województwa łódzkiego* (Związek Powiatów Województwa Łódzkiego; 52 mln zł), *Wdrożenie nowych i modernizacja posiadanych technologii informacyjno-komunikacyjnych w WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi* (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi; 18 mln zł).

Sfera przestrzenna monitorowana jest przez 17 wskaźników. Zgodnie z założeniami zmieniały się wskaźniki dotyczące ochrony powietrza – spadło zanieczyszczenie pyłem PM10 oraz Benzo(a)pirenem. Odnotowano także pozytywne zmiany w zakresie pojemności obiektów małej retencji, ochrony zabytków oraz udziału powierzchni terenów zieleni w miastach. W ramach infrastruktury technicznej w ostatnim czasie wzrosła gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych, wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych, a także udział wyposażenia gospodarstw domowych w urządzenie z dostępem do Internetu. Wolniej niż zakładano wzrastają wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej – udział ludności korzystającej z kanalizacji i sieci gazowej, udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, przyrost długości linii kolejowych i udział taboru komunikacji miejskiej przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. Zbyt wolno przyrasta także powierzchnia obszarów chronionych oraz wartość wskaźnika dotyczącego selektywnej zbiórki odpadów. W przypadku 2 wskaźników odnotowane zmiany są niezgodne z przyjętymi założeniami w zakresie osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika. W stosunku do roku bazowego spadkowi uległa lesistość, wzrosła zaś emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych.

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region

Realizacji celu horyzontalnego służyły projekty dotyczące: podnoszenia wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli, upowszechniania wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem, wzmacniania współpracy i partnerstwa samorządów, prowadzenia zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego. W 2023 r. zakończonych zostało 14 projektów ze środków RPO WŁ 2014-2020, FEŁ2027 i POWER o łącznej wartości 113 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie 96 mln zł.

W ramach projektów zrealizowanych w 2023 r. odbyły się szkolenia pracowników administracji w celu zapewnienia wysokiej jakości obsługi mieszkańców. Do celu horyzontalnego zaliczono także projekty Pomocy Technicznej, czyli wsparcie administracji we wdrażaniu projektów unijnych. Poza tymi projektami do największych można zaliczyć: *Akademia samorządowa: Dostępność plus – mazowieckie i łódzkie* (Certes Sp. z o.o.; część projektu w województwie łódzkim – 0,9 mln zł), *Akcelerator Dostępności JST Makroregionu Centralnego* (Fundacja Wspierania Zrównoważonego Rozwoju; część projektu w województwie łódzkim – 0,8 mln zł) czy *W drodze do sukcesu* (Fundacja Dialogu Kultur i Religii; część projektu w województwie łódzkim 0,3 mln zł).

Jedynym wskaźnikiem monitorującym ten cel jest udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem, którego wartość w ostatnim roku wzrosła.

Jednym z kierunków działań w ramach celu horyzontalnego jest prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego m.in. poprzez zapewnienie spójności dokumentów planistycznych i strategicznych na różnych szczeblach planowania i programowania, m.in. w procesie konsultowania dokumentów. Jego realizacji sprzyjały w 2023 r. działania związane z opiniowaniem lokalnych strategii rozwoju, opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zarząd województwa wydaje opinię do projektu strategii rozwoju gminy w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Ponadto, zgodnie z tą ustawą strategia gminy powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz ze strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującego tę gminę. W 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego wydał 34 opinie do strategii gmin z obszaru województwa łódzkiego, zgodnie z art. 10f ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zarząd wydał również opinie do 11 gminnych programów rewitalizacji w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne

Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne (ZPS) są wyrazem operacjonalizacji celów Strategii i służą priorytetyzacji działań przewidzianych w ramach polityki rozwoju. Każdy z siedmiu zaproponowanych ZPS łączy w sobie cele i działania sformułowane w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej.

W roku 2023 na terenie województwa łódzkiego podejmowano lub kontynuowano szereg działań w ramach poszczególnych ZPS. W ramach **ZPS 1. Zielone i aktywne Łódzkie** realizowano szereg inwestycji z zakresu kształtowania terenów zieleni, co przyczyniło się do tworzenia atrakcyjnej przestrzeni dla wypoczynku i aktywności fizycznej. Powstawały wielofunkcyjne tereny zieleni (parki, skwery, ogrody tematyczne oraz inne formy zieleni wyposażone w elementy edukacyjne i rekreacyjne). Kontynuowana była realizacja projektu Samorządu Województwa Łódzkiego pt. „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”, w ramach którego podejmowano działania o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, w tym m.in. warsztaty ogrodnicze dla dorosłych, warsztaty przyrodnicze dla dzieci i młodzieży, organizowano konkursy i festyny. W ramach projektu w 2023 r. z budżetu województwa przyznano dotację dla 21 zadań zgłoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na kwotę 2,9 mln zł przeznaczoną na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju zielonej infrastruktury.

Rozwijano zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne nad zbiornikami wodnymi i rzekami. W 2023 r. sześć jednostek samorządu terytorialnego otrzymało dotację celową na realizację zadania „Infrastruktura turystyczna Plus 2023”. Łączna kwota dotacji to 0,5 mln zł, w ramach której jst mogły realizować zadania mające na celu dostosowanie infrastruktury umożliwiającej uprawianie turystyki wodnej na rzekach Pilicy, Warcie, Bzurze i ich dopływach oraz na zbiornikach wodnych.

W ramach stwarzania dogodnych warunków dla aktywnego spędzania wolnego czasu rozwijano system szlaków turystycznych, w tym m.in. rozbudowano sieć szlaków rowerowych, zweryfikowano przebiegi i oznakowano część szlaków, w tym m.in. zweryfikowano przebieg i sporządzono dokumentację techniczną dla dwóch szlaków rowerowych: Szlaku Grunwaldzkiego (ok. 210 km) oraz Szlaku Gorących Źródeł (ok. 195 km).

W ramach ZPS 2. Kolej na Łódzkie w 2023 r. na obszarze województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji zwiększających konkurencyjność publicznego transportu zbiorowego, a w szczególności podnoszących jakość transportu kolejowego. Główne działania skierowane były na modernizację kluczowych linii kolejowych (LK 3 na odcinku Warszawa – Poznań) oraz instalację systemów sterowania ETCS (LK 1 i LK 17 na odcinku Warszawa – Łódź), dzięki czemu skrócono czas przejazdów i zwiększono przepustowość infrastruktury. W trakcie realizacji pozostawały inwestycje obejmujące linie magistralne, w tym m.in.: LK 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie, LK 131 Chorzów Batory – Tczew oraz kluczowe przedsięwzięcie udrażniające Łódzki Węzeł Kolejowy – budowa tunelu średnicowego pod centrum Łodzi wraz z przystankami Łódź Śródmieście, Łódź Polesie i Łódź Koziny. Ponadto wybrany został wariant inwestorski dla ostatnich odcinków Kolei Dużych Prędkości Warszawa – CPK – Łódź – Wrocław/Poznań oraz rozpoczęto pierwsze prace przy budowie tunelu dalekobieżnego w Łodzi w ciągu linii kolejowej Nr 85.

Szeroki proces inwestycyjny obejmował również stacje i przystanki kolejowe, gdzie poza przebudową infrastruktury w ramach przedsięwzięć o charakterze liniowym (m.in. LK 3, LK 131), budowano nowe i modernizowano istniejące obiekty, w szczególności uwzględnione w „Rządowym programie budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2025”. W 2023 r. Samorząd Województwa Łódzkiego zrealizował również zadanie polegające na

rozbudowie i doposażeniu infrastruktury przesiadkowej w Głownie, Strykowie i Zduńskiej Woli, a także budowie nowego przystanku Pabianice Północ.

W ostatnich latach realizowany był także „Program Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023”, w ramach którego modernizowane są obecnie dworce kolejowe na stacjach: Łódź Kaliska, Rokiciny, Gałkówka, Koluszki, Skierniewice, Płyćwia, Łowicz Główny. Ze środków krajowych wyremontowany został również dworzec Zduńska Wola Karsznice.

Samorząd Województwa Łódzkiego zmniejsza wykluczenie komunikacyjne mieszkańców regionu, sukcesywnie rozwijając siatkę regionalnych połączeń kolejowych i autobusowych. Pod koniec 2023 r., dzięki zakupowi 20 autobusów hybrydowych obsługujących regionalne linie autobusowe dowożące do stacji i przystanków kolejowych, Łódzka Kolej Aglomeracyjna uruchomiła przewozy na trasach: Żelów – Łask, Parzęczew – Ozorków i Będków – Rokiciny. Dodatkowo do 42 zwiększyła się liczba linii autobusowych uruchamianych przez Województwo Łódzkie w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, co wpłynęło na rozwój oferty przewozowej, a w konsekwencji zwiększenie dostępności transportowej dla mieszkańców regionu.

W ramach ZPS 3. Czyste Środowisko na terenie województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji mających na celu ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko i ochronę przed zanieczyszczeniami. Jednym z kluczowych działań podjętych w 2023 r. były te związane z transformacją regionu bełchatowskiego i uruchomieniem pierwszych naborów w ramach środków pozyskanych przez Województwo Łódzkie z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Coraz większego znaczenia w gospodarce regionu nabierają innowacyjne rozwiązania związane z Gospodarką Obiegu Zamkniętego (GOZ). Prace naukowo-badawcze dotyczące GOZ prowadzone są m.in. w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Łódzkim Instytucie Technologicznym, Centrum Gospodarki o Obiegu Zamkniętym i obejmują m.in. racjonalne wykorzystanie zasobów nieodnawialnych i odnawialnych, biodegradowalnych materiałów i kompozytów, materiałów niskiej energochłonności i materiałochłonności, a także metod stosowanych w remediacji gruntu. Rozwiązania technologiczne z obszaru ochrony środowiska, biogospodarki, recyklingu, biotechnologii i bioinżynierii stanowią coraz częściej o przewadze konkurencyjnej przedsiębiorstw, szczególnie w branży tekstylna-odzieżowej, energetycznej, rolniczej, mają także szerokie zastosowanie w produkcji farmaceutyków i kosmetyków.

W ramach **ZPS 4. Innowacyjne Łódzkie** w 2023 r. podejmowano działania służące zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz potencjału w zakresie badań i innowacji. Były to działania prowadzone m.in. w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego (RSI LORIS 2030), której głównym założeniem jest tworzenie inicjatyw w obszarach budowy świadomości i poszerzaniu wiedzy o innowacjach oraz poprawy komunikacji i rozwijaniu współpracy na polu innowacyjnych projektów i badań naukowych. Integralną częścią RSI LORIS 2030 są działania wspierające i rozwijające Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Łódzkiego.

W roku 2023 prowadzono prace związane z aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji i weryfikacją Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji Województwa Łódzkiego. Nowy dokument położy również znacznie większy nacisk na Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) i aktywizację możliwie szerokiego grona interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji. Forum współpracy z przedsiębiorcami należącymi do inteligentnych specjalizacji stanowią obecnie Tematyczne Grupy Robocze pracujące w formule warsztatowej. W 2023 r. odbyło się siedem takich spotkań, po jednym dla przedstawicieli każdej specjalizacji.

W ramach **ZPS 5. Profesjonalne Łódzkie** w 2023 r. na obszarze województwa łódzkiego podejmowano szereg działań służących poszerzeniu oferty i poprawie jakości kształcenia.

Rozwijano i promowano kształcenie zawodowe, a jednym z takich działań było przystąpienie Samorządu Województwa Łódzkiego do realizacji projektu „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się dorosłych”. Projekt jest realizowany w ramach inwestycji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Głównym celem inwestycji jest wdrożenie innowacyjnych i trwałych mechanizmów współpracy na gruncie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się przez całe życie, sprzyjających odporności i doskonałości oraz cyfrowej i zielonej transformacji. Projekt będzie realizowany w okresie styczeń 2023 – sierpień 2026 r., a jednym z efektów działań będzie opracowanie strategii rozwoju szkolnictwa zawodowego dla rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa.

W 2023 r. zainicjowano proces tworzenia Branżowych Centrów Umiejętności (BCU) z funduszy KPO. Są to miejsca, które mają połączyć pracodawców z uczelniami i szkołami oraz wspierać rozwój kształcenia zawodowego. Według wyników dwóch zakończonych naborów na terenie województwa łódzkiego ma powstać 7 BCU w ramach następujących dziedzin: 1. Moda (Łódź), 2. Przemysł ceramiczny (powiat opoczyński), 3. Realizacja nagrań i nagłośnień (Łódź), 4. Technika dentystyczna (Łódź), 5. Transport intermodalny (powiat kutnowski), 6. Cukiernictwo (powiat wieluński), 7. Włókiennictwo i tekstylia (Łódź). Na liście rezerwowej znajduje się także Logistyka (powiat tomaszowski).

Istotnym elementem realizowanym w ramach przedsięwzięcia Profesjonalne Łódzkie były także projekty aktywizujące i zwiększające kompetencje osób starszych, w tym kompetencje cyfrowe.

W ramach **ZPS 6. Solidarne Łódzkie** podejmowano działania służące m.in. budowaniu silnego kapitału społecznego, wzmacnianiu sektora organizacji pozarządowych i sektora ekonomii społecznej oraz silniejszej integracji społecznej.

Jedną z ważniejszych inicjatyw realizowanych przez Samorząd Województwa Łódzkiego był Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego, którego celem jest zaangażowanie mieszkańców w proces decydowania o wydatkach regionalnej wspólnoty samorządowej. W 2023 r. realizowana była już VII edycja Budżetu Obywatelskiego „Łódzkie na plus”, w ramach której wyodrębniona była pula wojewódzka przeznaczona na zadania inwestycyjne i remontowe i 24 pule powiatowe na zadania nieinwestycyjne. Tematyka dotyczyła m.in. zadań o charakterze sportowym, turystycznym, edukacji ekologicznej, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, rehabilitacji zdrowotnej oraz upowszechniania kultury i folkloru związanego z Województwem.

Kolejną inicjatywą Samorządu Województwa Łódzkiego były dwa programy dedykowane sołectwom: „Sołectwo na Plus” oraz „Infrastruktura Sołecka na Plus”, na które w 2023 r. przeznaczono kwotę 14 mln zł. W ramach programu „Infrastruktura sołecka na Plus” można było pozyskać granty w kwocie do 100 tys. zł. W roku 2023 wsparcie uzyskało 68 projektów, a środki były przeznaczone m.in. na place rekreacji i zabaw dla dzieci i dorosłych, ogrody i ścieżki edukacyjne, altany, wiaty, sale i świetlice wiejskie. Wszystkie projekty służyły podniesieniu jakości życia mieszkańców danego sołectwa.

W 2023 r. zapoczątkowano realizację projektu „Łódzkie Razem – Integracja międzypokoleniowa”. Jest to nowa propozycja Samorządu Województwa Łódzkiego skierowana do mieszkańców regionu polegająca na organizacji cyklu spotkań połączonych z koncertami gwiazd. Celem spotkań jest integracja międzypokoleniowa, a mieszkańcy województwa, którzy biorą udział w spotkaniach mogą zapoznać się z priorytetami w działaniach samorządu województwa w zakresie m.in. wsparcia seniorów, rodziny czy inwestycji w służbę zdrowia i profilaktykę.

Samorząd Województwa Łódzkiego podejmuje szereg działań na rzecz seniorów. Wszyscy mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy ukończyli 60 lat mogą otrzymać Kartę Seniora. W 2023 r. rozpoczął się cykl spotkań i szkoleń „Łódzkie Przyjazne Seniorom”, poświęcony rozmowom ze specjalistami m.in. na temat bezpieczeństwa i zagrożeń w Internecie. Uruchomiony został Wojewódzki Telefon Wsparcia dla Seniorów, dzięki któremu seniorzy mogą porozmawiać z prawnikiem, psychologiem bądź pracownikiem pomocy społecznej. Realizowany jest również program „Senior za kierownicą”, w ramach którego organizowane są kursy podnoszące umiejętności kierowania samochodem.

Samorząd Województwa Łódzkiego aktywnie wspiera rodziny biologiczne i zastępcze, osoby w kryzysie oraz dzieci i młodzież. Rodziny biologiczne mogły uzyskać pomoc m.in. w wychowywaniu dzieci, wsparcie asystentów rodziny, rozwijano świetlice środowiskowe.

W ramach **ZPS 7. Zdrowe Łódzkie** w roku 2023 kontynuowano działania związane z poprawą dostępności i podnoszeniem jakości usług ochrony zdrowia, w tym m.in. poprzez wsparcie podmiotów leczniczych, szczególnie podmiotów podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego (13 jednostek). Działania te polegały m.in. na modernizacji, rozbudowie i doposażeniu placówek w sprzęt i aparaturę medyczną, środki transportu oraz systemy informatyczne. Wśród kluczowych inwestycji należy wymienić m.in. rozbudowę szpitala im. Kopernika w Łodzi, który będzie pełnił funkcję Wojewódzkiego Centrum Onkologii. Z kolei w szpitalu im. Biegańskiego w Łodzi oddano do użytku jedną z najnowocześniejszych zakaźnych izb przyjęć w Polsce, która pozwala zachować najwyższe standardy režimu sanitarnego, podnoszące poziom bezpieczeństwa epidemicznego w całym województwie.

Bardzo ważną i cenną inicjatywą były działania podejmowane przez Zarząd Województwa Łódzkiego we współpracy z organizacjami pozarządowymi dotyczące wsparcia psychologicznego dla dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego w stanie kryzysu psychicznego oraz udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych, dla osób cierpiących na chorobę Alzheimera i inne choroby otępienne. Realizowane było zadanie „Łódzkie promuje zdrowie psychiczne – wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna”, w ramach którego przewidziano dwa działania: 1. Indywidualne poradnictwo psychologiczne dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego oraz 2. Warsztaty edukacyjno-rozwojowe.

Obszary Strategicznej Interwencji

Działania Samorządu Województwa Łódzkiego zmierzają do zrównoważonego terytorialnie rozwoju całego województwa. Aby to osiągnąć w SRWŁ 2030 wskazano 5 typów Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), do których kierowane jest wsparcie mające na celu niwelowanie barier rozwojowych i wzmacnianie endogenicznych potencjałów gmin tworzących dane OSI. Są to: OSI Miasta Odzyskanych Szans, OSI Obszary Aktywnej Integracji, OSI Obszar Zielonej Gospodarki, OSI Obszar Nowej Energii oraz OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne.

W roku 2023 realizowano szereg działań dedykowanych poszczególnym typom OSI. Służyły one m.in. wzmacnianiu potencjału społeczno-gospodarczego gmin, aktywizacji lokalnych zasobów ludzkich, pobudzaniu lokalnych inicjatyw, poprawie dostępu do usług publicznych. Dla gmin z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą, predystynowanych do rozwoju turystyki, które tworzą OSI Obszar Zielonej Gospodarki przewidziano dodatkowe punkty w konkursach FEŁ2027 związanych m.in. z przystosowaniem się do zmian klimatu i zapobieganiem klęskom żywiołowym, ochroną przyrody, zachowaniem bioróżnorodności, rozwojem zielonej infrastruktury oraz wzmacnianiem roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym i społecznym.

Za bardzo istotne należy uznać działania dedykowane OSI Obszaru Nowej Energii, które dotyczyły 35 gmin z terenu Zagłębia Bełchatowskiego, dla których opracowano i zatwierdzono Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, stanowiący podstawę do ubiegania się o środki z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). TPST WŁ stanowi załącznik do programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, a jego założenia zostały wpisane w Priorytet 9. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji.

Dla województwa łódzkiego przeznaczonych zostało 369,5 mln euro z FST na cele związane z łagodzeniem skutków transformacji gospodarczej, m.in. na inwestycje i innowacje w MŚP, B+R, cyfryzację, zagospodarowanie terenów zdegradowanych na nowe funkcje gospodarcze i zielonej infrastruktury, podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego oraz dostosowanie oferty do potrzeb nowoczesnej, cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki, rozwój infrastruktury wytwarzania i magazynowania energii z OZE, a także ciepłownictwa i chłodnictwa, zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, inwestycje w inteligentną i zrównoważoną mobilność miejską.

Ponadto podejmowane były działania doradczo-informacyjne służące realizacji Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego. Jednym z narzędzi było rozpoznawanie potrzeb interesariuszy oraz inicjowanie działań służących transformacji regionu, dzięki aktywnej współpracy z organami administracji rządowej, jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem gospodarczym, instytucjami otoczenia biznesu, samorządami zawodowymi, organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami sektora edukacji i naukowo-badawczymi.

Ostatni typ OSI to Miejskie Obszary Funkcjonalne, w SRWŁ 2030 wyróżnione zostały 4 MOF-y: 1. MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łódź, 2. MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, 3. MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno oraz 4. MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów. Warunkiem wsparcia finansowego w ramach strategii ZIT kierowanego do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych było sformalizowanie współpracy w obrębie 4 wyróżnionych MOF-ów oraz przygotowanie strategii rozwoju. Obecnie wszystkie MOF-y mają podpisane porozumienia międzygminne i są w trakcie opracowywania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, których zapisy i wskazane przedsięwzięcia pozwolą na wydatkowanie dedykowanych im środków z programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

2. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030

Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (dalej: RSI LORIS 2030) została przyjęta 26 kwietnia 2013 r. uchwałą nr XXXV/680/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego. Istotą dokumentu jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, wzmacnianie współpracy przedsiębiorstw (w szczególności MŚP), jednostek naukowo-badawczych, instytucji otoczenia biznesu i administracji oraz promocja szeroko rozumianej innowacyjności. Samorząd Województwa Łódzkiego pełni rolę głównego koordynatora i realizatora zapisów Strategii.

W czerwcu 2023 r. sporządzono piąty Raport z monitorowania realizacji RSI LORIS 2030, który obejmował lata 2010-2021 w zakresie wskaźników statystycznych oraz rok 2022 w zakresie oceny postępu rzeczowego i finansowego. Dodatkowo w 2023 r. skupiono się nad procesem ewaluacji i aktualizacji RSI LORIS 2030.

Analiza wąskich gardeł dyfuzji innowacji i cyfryzacji w województwie łódzkim

Ważnym elementem działań wypełniających monitoring RSI LORIS 2030 jest „Analiza wąskich gardeł dyfuzji innowacji i cyfryzacji w województwie łódzkim” (AWGDliC), której głównym celem jest weryfikacja oraz identyfikacja barier rozwoju dyfuzji innowacyjności, w tym cyfryzacji. Czwarta edycja AWGDliC powstała w grudniu 2023 r. W dokumencie wykorzystano najnowsze dane statystyczne oraz publikacje naukowe. Przedstawiono również wyniki badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na reprezentatywnej grupie przedsiębiorstw i wyniki wywiadów pogłębionych z przedstawicielami jednostek naukowo-badawczych. Elementem zamykającym AWGDliC były rekomendacje, które przyjęły postać krótkiego omówienia zidentyfikowanych problemów wraz z katalogiem działań naprawczych oraz przykładami dobrych praktyk. Rekomendacje podzielono na trzy obszary tematyczne:

- budowa zaufania między partnerami regionalnego systemu innowacji,
- zwrot w kierunku przyjaznej administracji publicznej,
- wsparcie edukacji i wzrost kwalifikacji mieszkańców.

Aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030

W dniu 24 stycznia 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął uchwałę nr 70/23 w sprawie powołania Zespołu Roboczego ds. Monitoringu, Ewaluacji i Aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030. Pierwsze spotkanie Zespołu odbyło się w dniu 16 lutego 2023 r. Podczas organizowanej wówczas konferencji przedstawiono założenia Diagnozy strategicznej i aktualizacji RSI LORIS 2030. Po zakończeniu prac nad aktualizacją RSI, Zespół stanie się istotnym elementem sieci współpracy w ramach regionalnego procesu przedsiębiorczego odkrywania.

W dniu 9 marca 2023 r. odbyła się konferencja prezentująca pierwsze wyniki ewaluacji ex-post, przeprowadzonej w ramach aktualizacji RSI LORIS 2030. Natomiast prace nad raportem końcowym trwały do 31 marca 2023 r.

W drugim kwartale 2023 r. odbyło się 9 spotkań warsztatowych online dotyczących rewizji dotychczasowych Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji (RIS). Przegląd RIS Województwa Łódzkiego obejmował zarówno prace analityczne, eksperckie, jak i spotkania z przedstawicielami przedsiębiorstw, nauki i instytucji otoczenia biznesu w ramach danej branży

kluczowej. Zorganizowano także dwa spotkania otwarte dla przedstawicieli branż nie wskazanych w RSI LORIS 2030.

Podczas Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2023 przedstawiono wyniki Diagnozy strategicznej. W połowie roku przyjęto Raport końcowy z prac ww. Diagnozy, stanowiącej istotny wkład do aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030.

W czwartym kwartale 2023 r. przeprowadzono konsultacje projektu aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Łódzkiego „RSI Łódzkie 2030+” z członkami Zespołu Roboczego ds. Monitoringu, Ewaluacji i Aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 oraz zorganizowano 8 spotkań warsztatowych w ramach Tematycznych Grup Roboczych skupionych wokół zagadnień trendów oraz kluczowych technologii istotnych dla RIS WŁ. W spotkaniach wzięli udział przedsiębiorcy i naukowcy z obszarów Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji. W TGR - uczestniczyli zaproszeni eksperci oraz przedstawiciele administracji publicznej odpowiedzialni za obsługę Funduszy Europejskich i kształtowanie regionalnej polityki innowacyjnej.

Zwieńczeniem prac było opracowanie projektu aktualizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Łódzkiego "RSI Łódzkie 2030+". Uwagi do dokumentu zbierano w drodze nadesłanej korespondencji oraz podczas spotkań konsultacyjnych. Podsumowaniem prac była konferencja, na której zaprezentowano projekt aktualizowanej Strategii.

Rozdział 4

Programy operacyjne dla rozwoju województwa łódzkiego

1. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Stan wdrażania FEŁ2027 w 2023 r.⁹

Rok 2023 był pierwszym rokiem wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027). Zrealizowano szereg działań, które umożliwiły rozpoczęcie wdrażania FEŁ2027. W dniu 31 marca 2023 r. przyjęto pierwszą wersję Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu FEŁ2027, którą następnie pięciokrotnie aktualizowano, uzupełniając i doprecyzowując zapisy dokumentu w celu zapewnienia sprawnej realizacji Programu. Opracowano także Zasady kwalifikowania wydatków w ramach programu regionalnego FEŁ2027, które w 2023 r. czterokrotnie aktualizowano.

Przez cały 2023 r. trwały prace nad kryteriami wyboru projektów, dzięki zatwierdzeniu których możliwe było stopniowe uruchamianie naborów wniosków. Pierwsze kryteria zostały przyjęte uchwałą Komitetu Monitorującego FEŁ2027 w dniu 24 marca 2023 r. (zawierały kryteria wspólne dla poszczególnych funduszy i szczegółowe dla części działań) i były systematycznie uzupełniane i zmieniane uchwałami podejmowanymi przez Komitet w dniach: 24 maja, 22 czerwca, 4 sierpnia, 14 września, 29 listopada 2023 r. W zakresie priorytetów finansowanych z EFRR (39 działań) w roku 2023 przygotowano w całości kryteria dla 24, a częściowo dla 7 działań. W zakresie priorytetów finansowanych z EFS+ (26 działań) przyjęto kryteria w całości dla 13, a częściowo dla 5 działań. W zakresie priorytetu finansowanego z FST (3 działania) kryteria przygotowano częściowo.

Ponadto, w celu zapewnienia skutecznego wdrażania, Instytucja Zarządzająca FEŁ2027 prowadziła kompleksowe i bieżące prace nad tworzeniem i aktualizacją dodatkowych dokumentów:

- Opis Systemu Zarządzania i Kontroli programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 przyjęty uchwałą nr 476/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 30 maja 2023 r. i zmieniony uchwałą nr 1106/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 13 grudnia 2023 r.
- Instrukcje Wykonawcze Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027 przyjęte uchwałą nr 766/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 21 sierpnia 2023 r.

Postęp realizacji FEŁ2027 od początku wdrażania Programu

Priorytet	Działanie	Nabór
Priorytet 1: Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego	Działanie: FELD.01.05 Konkurencyjność MŚP	FELD.01.05-IP.02-001/23 Nabór dotyczył: wdrożenia rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0 (m.in. automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw). Alokacja UE na nabór: 24 849 648 zł

⁹Dane zostały wygenerowane wg stanu na dzień 31.12.2023 r. z bazy zamrożonej systemu CST2021 oraz na podstawie pozyskanych danych.

	Alokacja: 333 954 755 zł	Ilość złożonych wniosków: 147 FELD.01.05-IP.02-002/23 Nabór dotyczył: – wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw – promocja Małych Średnich Przedsiębiorstw, – rozwoju usług dla firm (w tym innowacyjnych) świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Alokacja UE na nabór: 26 875 149 zł Ilość złożonych wniosków: 6
	Działanie: FELD.01.06 Inwestycje w MŚP – IF Alokacja: 492 327 665 zł	FELD.01.06-IP.02-001/23 Nabór dotyczył: – wsparcia inwestycji w Małych Średnich Przedsiębiorstwach zwiększających ich zdolności produkcyjne, – wdrożenia rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) (racjonalne wykorzystanie zasobów, minimalizacja wytwarzania odpadów). Alokacja UE na nabór: 513 676 438 zł Ilość złożonych wniosków: 1 Ilość podpisanych umów: 1
	Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego Działanie: FELD.02.03 Efektywność energetyczna – IF Alokacja: 95 381 000 zł	FELD.02.03-IP.02-001/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz w Małych Średnich Przedsiębiorstwach, – sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z magazynami ciepła lub chłodu oraz przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych, – oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych. Alokacja UE na nabór: 99 517 000 zł Ilość złożonych wniosków: 1 Ilość podpisanych umów: 1

	Działanie: FELD.02.04 Budynki pasywne Alokacja: 33 567 548 zł	FELD.02.04-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej. Alokacja UE na nabór: 33 567 548 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.02.05 Odnawialne źródła energii Alokacja: 232 861 569 zł	FELD.02.05-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył wsparcia infrastruktury służącej do: – wytwarzania energii elektrycznej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE, – wytwarzania energii cieplnej lub chłodu, pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z przyłączeniem do sieci, – magazynowania ciepła lub chłodu ze źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE. Alokacja UE na nabór: 176 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 224
	Działanie: FELD.02.07 Odnawialne źródła energii – IF Alokacja: 130 065 000 zł	FELD.02.07-IP.02-001/23 Nabór dotyczył wsparcia infrastruktury służącej do wytwarzania energii: – elektrycznej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE, – cieplnej lub chłodu, pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z magazynami ciepła lub chłodu działającymi na potrzeby danego źródła OZE wraz z przyłączeniem do sieci. Alokacja UE na nabór: 135 705 000 zł Ilość złożonych wniosków: 1 Ilość podpisanych umów: 1
	Działanie: FELD.02.08 Dostosowanie do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom Alokacja: 109 314 998 zł	FELD.02.08-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – inwestycji w zakresie ochrony przed pożarami lasów oraz obszarów cennych przyrodniczo, – zakupu sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych lub usuwania skutków zjawisk

		katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych. Alokacja UE na nabór: 40 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 99
	Działanie: FELD.02.13 Gospodarka o obiegu zamkniętym Alokacja: 228 324 698 zł	FELD.02.13-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – inwestycji w zakresie selektywnego zbierania odpadów (w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem, w tym także promowanie ponownego użycia), instalacji do przetwarzania bioodpadów, instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów lub recyklingu odpadów, – inwestycji mających na celu zapobieganie powstawania odpadów lub promujących ponowne użycie, – wsparcia gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) w przedsiębiorstwach, – edukacji lub doradztwa w zakresie GOZ, przygotowania dokumentów planistycznych dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Alokacja UE na nabór: 100 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 14
	Działanie: FELD.02.14 Gospodarka o obiegu zamkniętym – IF Alokacja: 17 342 000 zł	FELD.02.14-IP.02-001/23 Nabór dotyczył: wsparcia gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) w przedsiębiorstwach. Alokacja UE na nabór: 18 094 000 zł Ilość złożonych wniosków: 1 Ilość podpisanych umów: 1
	Działanie: FELD.02.15 Bioróżnorodność Alokacja: 149 678 802 zł	FELD.02.15-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: opracowywania, aktualizacji dokumentów dla obszarów chronionych lub wdrażanie ich zapisów. Alokacja UE na nabór: 4 669 938 zł Ilość złożonych wniosków: 1
Priorytet 4: Fundusze europejskie dla lepiej	Działanie: FELD.04.01 Drogi wojewódzkie	FELD.04.01-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – infrastruktury dróg wojewódzkich,

połączonego Łódzkiego	Alokacja: 548 394 490 zł	– cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 24 024 000 zł Ilość złożonych wniosków: 1
		FELD.04.01-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – infrastruktury dróg wojewódzkich, – cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 26 312 000 zł Ilość złożonych wniosków: 1
		FELD.04.01-IZ.00-003/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – infrastruktury dróg wojewódzkich, – cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 29 750 000 zł Nabór w trakcie.
		FELD.04.01-IZ.00-004/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – infrastruktury dróg wojewódzkich, – cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 20 718 750 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.04.02 Drogi lokalne Alokacja: 130 065 000 zł	FELD.04.01-IZ.00-005/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: - infrastruktury dróg wojewódzkich, - cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 30 812 500 zł Nabór w trakcie.
		FELD.04.02-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył inwestycji w zakresie: – infrastruktury dróg lokalnych (powiatowych lub gminnych), – cyfryzacji w transporcie. Alokacja UE na nabór: 100 000 000 zł

		Ilość złożonych wniosków: 46
Priorytet 6: Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom	Działanie: FELD.06.01 Infrastruktura edukacyjna Alokacja: 105 959 620 zł	FELD.06.01-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – rozwoju edukacji włączającej (dostosowanie wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości każdego ucznia w celu rozwijania indywidualnego potencjału) poprzez inwestycje infrastrukturalne, – wsparcia infrastruktury edukacji przedszkolnej. Alokacja UE na nabór: 24 400 000 zł Ilość złożonych wniosków: 26
		FELD.06.01-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył: – rozwoju edukacji włączającej poprzez inwestycje infrastrukturalne, – wsparcia infrastruktury kształcenia zawodowego i ustawicznego. Alokacja UE na nabór: 36 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 6
	Działanie: FELD.06.04 Kultura i turystyka Alokacja: 300 150 411 zł	FELD.06.04-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył wsparcia: – rozwoju międzyinstytucjonalnej lub międzysektorowej współpracy w zakresie kultury i turystyki oraz tworzenia wspólnej oferty w tych obszarach, sprzyjających budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa i sprzyjającej włączeniu społecznemu, – infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej lub pełnieniu funkcji turystycznych, w tym inwestycji dotyczących turystycznych szlaków tematycznych. Alokacja UE na nabór: 200 000 000 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.06.05 Kultura i turystyka – IF Alokacja: 33 350 045 zł	FELD.06.05-IP.02-001/23 Nabór dotyczył: wsparcia infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej lub pełnieniu funkcji

		turystycznych, w tym inwestycji dotyczących turystycznych szlaków tematycznych. Alokacja UE na nabór: 34 796 200 zł Ilość złożonych wniosków: 1 Ilość podpisanych umów: 1
Priorytet 7: Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem	Działanie: FELD.07.01 Aktywizacja zawodowa – PUP Alokacja: 625 919 777 zł	FELD.07.01-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: programów przyczyniających się do poprawy sytuacji na rynku pracy, uwzględniających usługi i instrumenty rynku pracy określone w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, m.in.: – staże, – szkolenia i bony szkoleniowe, – jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, – wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, – bony na zasiedlenie, – prace interwencyjne. Alokacja UE na nabór: 218 481 321 zł Ilość złożonych wniosków: 22 Ilość podpisanych umów: 22
		FELD.07.01-IP.01-002/23 Nabór dotyczył: programów przyczyniających się do poprawy sytuacji na rynku pracy, w zakresie wskazanym tak jak w naborze <i>FELD.07.01-IP.01-001/23</i>. Alokacja UE na nabór: 67 402 622 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.07.02 Aktywizacja zawodowa – OHP Alokacja: 11 055 521 zł	FELD.07.02-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: programów przyczyniających się do poprawy sytuacji na rynku pracy, uwzględniających m.in.: – instrumenty mające na celu identyfikowanie barier dotyczących funkcjonowania na rynku pracy, określenie ścieżki zawodowej oraz indywidualizację wsparcia np. identyfikacja potrzeb, poradnictwo zawodowe, indywidualny trening z trenerem rozwoju zawodowego; – instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób młodych, u których zdiagnozowano

		potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej, nabycia kwalifikacji i podniesienia kompetencji; – instrumenty służące podniesieniu kwalifikacji lub nabywaniu kompetencji (np. wysokiej jakości szkolenia) oraz zdobyciu doświadczenia zawodowego. Alokacja UE na nabór: 5 968 657 zł Ilość złożonych wniosków: 1
	Działanie: FELD.07.05 Integracja i społeczeństwo obywatelskie Alokacja: 201 118 486 zł	FELD.07.05-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: – programów obejmujących instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i kulturalno-rekreacyjnej, w tym działania w ramach inicjatywy ALMA (transgraniczny program mobilności młodzieży będącej w niekorzystnej sytuacji) (w planowanym naborze nie przewidziano działań w ramach komponentu ponadnarodowego ALMA); – usługi aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach podmiotów reintegracji społecznej (m.in. centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ), zakłady aktywności zawodowej (ZAZ). Alokacja UE na nabór: 31 315 789 zł Ilość złożonych wniosków: 119
		FELD.07.05-IP.01-002/23 Nabór dotyczył: budowy zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Alokacja UE na nabór: 2 236 842 zł Ilość złożonych wniosków: nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.07.06 Ekonomia społeczna Alokacja: 78 039 000 zł	FELD.07.06-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: wsparcia dla sektora ekonomii społecznej. Alokacja UE na nabór: 35 051 546 zł Ilość złożonych wniosków: 4
	Działanie: FELD.07.07 Integracja obywateli państw trzecich Alokacja: 62 916 776 zł	FELD.07.07-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: – integracji społecznej, zawodowej, edukacyjnej,

		– budowy zdolności i potencjału instytucji i organizacji wspierających obywateli państw trzecich, – budowy potencjału jednostki samorządu terytorialnego w celu ułatwienia dostępu do usług dla obywateli państw trzecich, – przewyższania segregacji, uprzedzeń i dyskryminacji obywateli państw trzecich, w szczególności na rynku pracy, – wsparcia społeczeństwa przyjmującego. Alokacja UE na nabór: 14 043 900 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.07.09 Usługi społeczne i zdrowotne Alokacja: 308 284 355 zł	FELD.07.09-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: – rozwoju usług społecznych, – podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienia dostępu do superwizji. Alokacja UE na nabór: 89 473 684 zł Ilość złożonych wniosków: 18
	Działanie: FELD.07.12 Usługi na rzecz rodziny Alokacja: 175 505 744 zł	FELD.07.12-IP.01-001/23 Nabór dotyczył: – rozwoju usług skierowanych do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych, np. tworzenie nowych i wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego, organizacja działań wspierających dzieci i młodzież, które przebywają w całodobowych instytucjach opieki, usługi resocjalizacyjne dla dzieci i młodzieży w formach dziennych i środowiskowych, – podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienia dostępu do superwizji. Alokacja UE na nabór: 20 578 947 zł Ilość złożonych wniosków: 30
		FELD.07.12-IP.01-002/23 Nabór dotyczył: – rozwoju usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, np. działania o charakterze profilaktycznym skierowane do

		rodziny, w tym asystentura rodzinna, proces deinstytucjonalizacji instytucjonalnych form pieczy zastępczej w formy środowiskowe, działania na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, – tworzenia ośrodków lub punktów interwencji kryzysowej oraz rozwoju usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie, – rozwoju usług skierowanych do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych, – podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienia dostępu do superwizji. Alokacja UE na nabór: 28 087 800 zł Ilość złożonych wniosków: 33
Priorytet 8: Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem	Działanie: FELD.08.02 Usługi rozwojowe dla pracowników Alokacja: 130 065 000 zł	FELD.08.02-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: usług rozwojowych w ramach podmiotowego systemu finansowania (PSF) (system dystrybucji przez Operatora środków EFS+ przeznaczonych na wspieranie rozwoju umiejętności/kompetencji/kwalifikacji pracodawców i ich pracowników, oparty na podejściu popytowym z wykorzystaniem systemu bonowego i Bazy Usług Rozwojowych – BUR) dla pracodawców i ich pracowników, zgodnych ze zidentyfikowanymi potrzebami. Alokacja UE na nabór: 135 705 000 zł Ilość złożonych wniosków: 10
		FELD.08.02-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył: usług rozwojowych w ramach podmiotowego systemu finansowania (PSF) dla pracodawców i ich pracowników, zgodnych ze zidentyfikowanymi potrzebami. Alokacja UE na nabór: 38 885 108,38 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.08.04 Zdrowy pracownik Alokacja: 203 417 866 zł	FELD.08.04-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: wdrożenia działań z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiających powrót do pracy oraz mających na celu utrzymanie pracownika na rynku pracy. Alokacja UE na nabór: 23 120 000 zł

		Nabór w trakcie.
		FELD.08.04-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył: – działań ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, – przekwalifikowania pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie. Alokacja UE na nabór: 17 000 000 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.08.06 Edukacja przedszkolna Alokacja: 56 361 500 zł	FELD.08.06-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – generowania miejsc wychowania przedszkolnego na obszarach deficytowych, – poprawy jakości edukacji w ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP). Alokacja UE na nabór: 40 440 197 zł Ilość złożonych wniosków: 125
	Działanie: FELD.08.07 Kształcenie ogólne Alokacja: 126 844 105 zł	FELD.08.07-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: wsparcia szkół realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego (szkoły ogólne), ich uczniów i nauczycieli, w ramach kompleksowych programów podnoszących jakość edukacji, obejmujących rozwój kompetencji kluczowych, w tym proinnowacyjnych, kreatywnych, przedsiębiorczych, uniwersalnych, przekrojowych, kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych, cyfrowych oraz realizację działań społeczno-wychowawczych. Alokacja UE na nabór: 42 627 577 zł Nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.08.08 Kształcenie zawodowe Alokacja: 303 485 000 zł	FELD.08.08-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – wsparcia i propagowania szkół zawodowych, – wsparcia szkół realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego (szkoły zawodowe), ich uczniów i nauczycieli, w ramach kompleksowych programów podnoszących jakość edukacji, obejmujących rozwój kompetencji kluczowych, w tym proinnowacyjnych, kreatywnych,

		przedsiębiorczych, uniwersalnych, przekrojowych, kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych, cyfrowych oraz realizację działań społeczno-wychowawczych. Alokacja UE na nabór: 100 000 000 zł; Ilość złożonych wniosków: 107
	Działanie: FELD.08.09 Kształcenie zawodowe – stypendia Alokacja: 24 278 800 zł	FELD.08.09-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: wsparcia uczniów szczególnie uzdolnionych należących do grup defaworyzowanych. Alokacja UE na nabór: 25 952 080 zł Ilość złożonych wniosków: 1
	Działanie: FELD.08.11 Usługi rozwojowe dla osób dorosłych Alokacja: 111 855 770 zł	FELD.08.11-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: usług rozwojowych w ramach podmiotowego systemu finansowania dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje umiejętności, kompetencje lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji) – za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR), który jest Internetowym rejestrem prowadzonym w formie systemu teleinformatycznego. Alokacja UE na nabór: 111 855 770 zł Nabór w trakcie.
Priorytet 9: Fundusze europejskie dla Łódzkiego w transformacji	Działanie: FELD.09.01 Gospodarka w transformacji Alokacja: 934 067 252 zł	FELD.09.01-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: – wdrożenia rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, – wdrożenia rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0 w przedsiębiorstwach, – wsparcia inwestycji w MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne. Alokacja UE na nabór: 80 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: nabór w trakcie.
		FELD.09.01-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył: wsparcia infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Alokacja UE na nabór: 30 000 000 zł Nabór w trakcie.

	Działanie: FELD.09.02 Społeczeństwo w transformacji Alokacja: 250 956 434 zł	FELD.09.02-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył: inwestycji w infrastrukturę kształcenia zawodowego i ustawicznego lub szkoleniową. Alokacja UE na nabór: 15 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 3 Ilość podpisanych umów: 1
		FELD.09.02-IZ.00-002/23 Nabór dotyczył: – tworzenia lub rozwoju centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego, – wsparcia kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki. Alokacja UE na nabór: 30 000 000 zł Ilość złożonych wniosków: 10 Ilość podpisanych umów: 2
		FELD.09.02-IZ.00-003/23 Nabór dotyczył: usług rozwojowych w ramach podmiotowego systemu finansowania (PSF) dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje lub kompetencje lub przekwalifikować się, w tym wsparcia dla osób z najtrudniejszych grup docelowych – za pośrednictwem BUR. Alokacja UE na nabór: 88 970 000 zł Ilość złożonych wniosków: 7
		FELD.09.02-IZ.00-004/23 Nabór dotyczył: inwestycji w infrastrukturę kształcenia zawodowego i ustawicznego lub szkoleniową. Alokacja UE na nabór: 11 000 000 zł Nabór w trakcie.
		FELD.09.02-IZ.00-005/23 Nabór dotyczył: – tworzenia lub rozwoju centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego,

		– wsparcia kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki. Alokacja UE na nabór: 18 700 000 zł Ilość złożonych wniosków: nabór w trakcie.
	Działanie: FELD.09.03 Przestrzeń w transformacji Alokacja: 246 052 840 zł	FELD.09.03-IZ.00-001/23 Nabór dotyczył wsparcia infrastruktury służącej do: – wytwarzania energii elektrycznej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE, – wytwarzania energii cieplnej lub chłodu, pochodzącej ze źródeł odnawialnych wraz z przyłączeniem do sieci, – magazynowania ciepła lub chłodu ze źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE. Alokacja UE na nabór: 90 718 309 zł Ilość złożonych wniosków: 58

Alokacja na działanie przeliczona po kursie wg Europejskiego Banku Centralnego z dnia 28 grudnia 2023 r., 1 euro = 4,3355 zł.

Alokacja na nabór przeliczna jest na podstawie kursu Euro Europejskiego Banku Centralnego z przedostatniego dnia roboczego KE w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym nastąpiło ogłoszenie naboru. Może to powodować występowanie sytuacji, w których alokacja na działanie jest mniejsza, niż wykazana alokacja na nabór (dotyczy to głównie sytuacji, kiedy ogłoszono nabór na całą alokację w danym działaniu i w momencie jego ogłoszenia kurs Euro był słabszy niż kurs z końca 2023 r.).

2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020)

Oś Priorytetowa	Działanie
Oś I: Badania, rozwój i komercjalizacja wiedzy	Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje
Oś II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Działanie II.1 Otoczenie biznesu Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP
Oś III: Transport	Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski Działanie III.2 Drogi Działanie III.3 Transport multimodalny Działanie III.4 Transport kolejowy
Oś IV: Gospodarka niskoemisyjna	Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Działanie IV.3 Ochrona powietrza Działanie IV.4 Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń
Oś V: Ochrona środowiska	Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom Działanie V.2 Gospodarka odpadami Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna Działanie V.4 Ochrona przyrody
Oś VI: Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu	Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
Oś VII: Infrastruktura dla usług społecznych	Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej Działanie VII.4 Edukacja
Oś VIII: Zatrudnienie	Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości
Oś IX: Włączenie społeczne	Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej
Oś X: Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie	Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia

Oś XI: Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności	Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe
Oś XII: Pomoc techniczna	
Oś XIII: REACT-EU dla Łódzkiego	Działanie XIII.1 REACT-EU dla przedsiębiorstw Działanie XIII.2 REACT-EU dla OZE Działanie XIII.3 REACT-EU dla zdrowia
Oś XIV: Pomoc Techniczna – REACT-EU	

Stan wdrażania RPO WŁ 2014-2020 w 2023 r.¹⁰

Informacja prezentuje stan i efekty wdrażania RPO WŁ 2014-2020 w 2023 r. zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2023 r. (jak również narastająco od początku wdrażania Programu). Alokacja została przeliczona według algorytmu z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Łódzkiego (z uwzględnieniem mechanizmu elastyczności; zastosowano kurs z dnia 28 grudnia 2023 r. 1 euro = 4,3355 wg EBC) i wynosi na Program – 10 209,8 mln zł.

W 2023 r. podpisano 312 umów, w których wkład UE¹¹ wyniósł 360,4 mln zł, co pozwoliło na koniec 2023 r. (od początku wdrażania Programu) osiągnąć poziom 99,4% zakontraktowanych środków UE. Na koniec 2023 r. zostały zakończone 5 573 projekty¹², co stanowi przyrost ponad 15% względem 2022 r.

W 2023 r. zanotowano wzrost wartości zatwierdzonych wniosków o płatność¹³ (o 19,5%), a także środków scertyfikowanych do Komisji Europejskiej (dalej KE) (o 19,7%).

Prognozy dotyczące płatności przekazywanych do KE w 2023 r. wynosiły ok. 2 mld zł i zostały osiągnięte na poziomie 100,8%.

Ponadto, w celu zapewnienia skutecznego wdrażania, IZ RPO WŁ prowadziła kompleksowe i bieżące prace nad tworzeniem i aktualizacją dokumentów programowych. W 2023 r. dokonano 2 zmian RPO WŁ 2014-2020, 10 zmian w szczegółowym opisie osi priorytetowych, 2 zmian w opisie funkcji i procedur oraz 2 zmian w instrukcjach wykonawczych, które umożliwiły sprawną i skuteczną realizację programu.

W 2023 r. w ramach RPO WŁ 2014-2020:

- **ogłoszono 6 konkursów/naborów** z maksymalnym do pozyskania pułapem dofinansowania (wkład UE) **25,2 mln zł** (dla porównania od początku wdrażania Programu odbyły się 604 konkursy/nabory o wartości dofinansowania UE 15 116,9 mln zł),

¹⁰ Dane zostały wygenerowane wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. z bazy zamrożonej systemu SL2014.

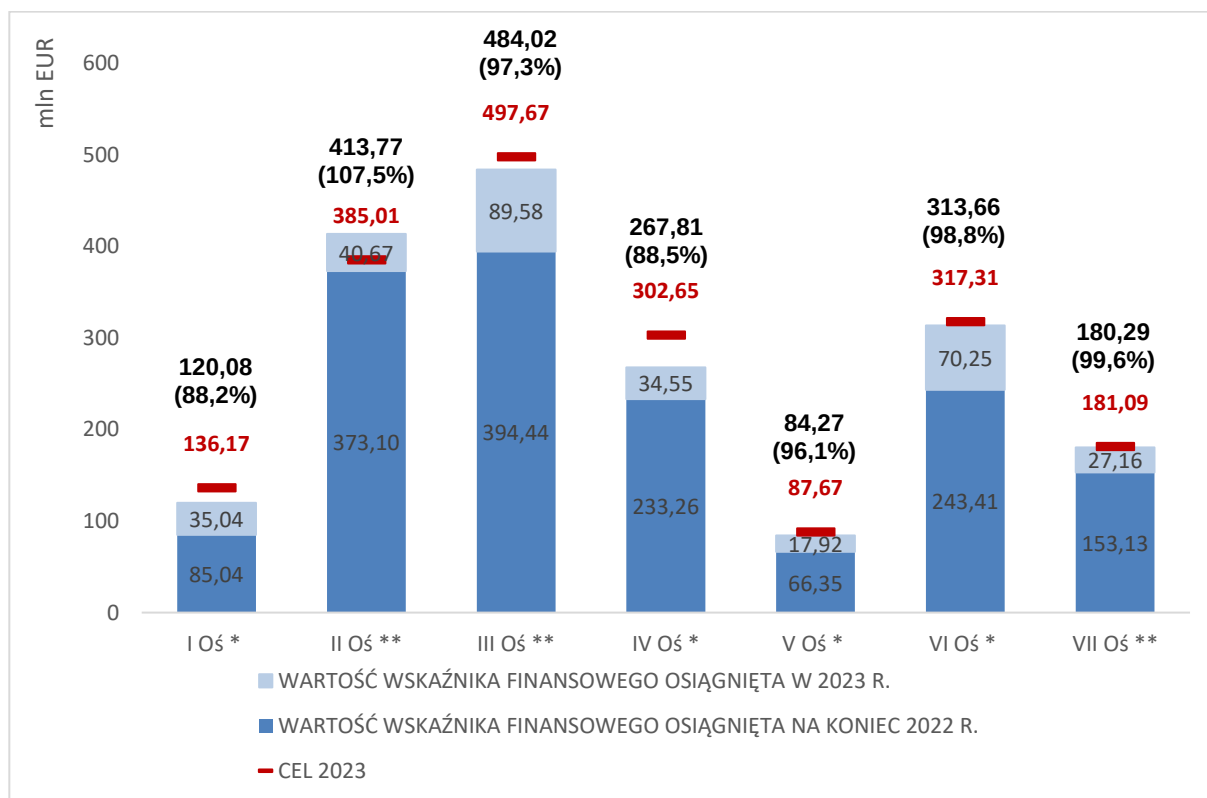
¹¹ Wkład UE uwzględnia oszczędności z wniosków o płatność końcową (ma zastosowanie w zakresie wykazywania w Raporcie kwot narastająco od początku wdrażania Programu.).

¹² Informacja nt. projektów zakończonych wykazywana jest w Raporcie w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. (na podstawie Systemu SL2014). W związku z tym, że w 2024 r. trwa proces zatwierdzania wniosków o płatność końcową (Beneficjenci mogą składać wnioski o płatność końcową do końca stycznia 2024 r. - dotyczy projektów, dla których końcowy okres realizacji projektów przypadał na ostatnie dni okresu kwalifikowalności wydatków w ramach Programu) oraz z uwagi na wydłużenie okresu realizacji części projektów na 2024 r., liczbą projektów zakończonych nie osiągnęła jeszcze poziomu 100%. (powyższa sytuacja dotyczy każdej osi priorytetowej).

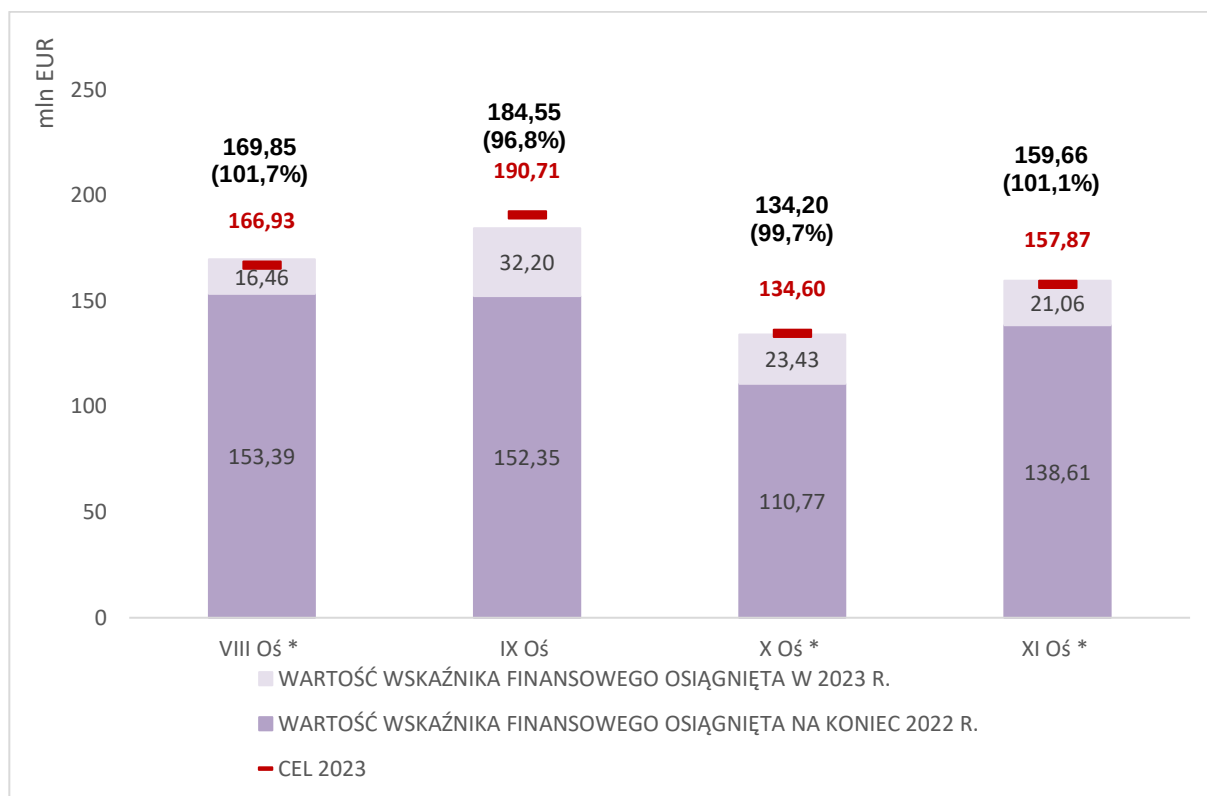
¹³ W odniesieniu do kwot za 2023 r., przyrost wykazywany jest w Raporcie na podstawie wniosków o płatność, w oparciu o datę ich zatwierdzenia.

- **złożono 328 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) **315,0 mln zł** (od początku wdrażania Programu: złożono 11 907 wniosków o wartości dofinansowania UE 16 464,3 mln zł),
- **podpisano 312 umów** o wartości ogółem **585,3 mln zł**, w których wkład UE wyniósł **360,4 mln zł** (od początku wdrażania Programu odpowiednio 6 545 umów o wartości ogółem 16 797,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 10 148,5 mln zł – 99,4% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem **2 459,1 mln zł** z wkładem UE wynoszącym **1 392,3 mln zł** (od początku wdrażania Programu odpowiednio o wartości ogółem 14 429,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 8 910,1 mln zł, co stanowi 87,3% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych **1 959,2 mln zł**, w których wkład UE wynosił **1 672,8 mln zł** (od początku wdrażania Programu odpowiednio były to kwoty: 11 668,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 10 193,5 mln zł – 99,9% alokacji).

Realizacja wskaźników finansowych (EFRR)

Realizacja wskaźników finansowych (EFS)

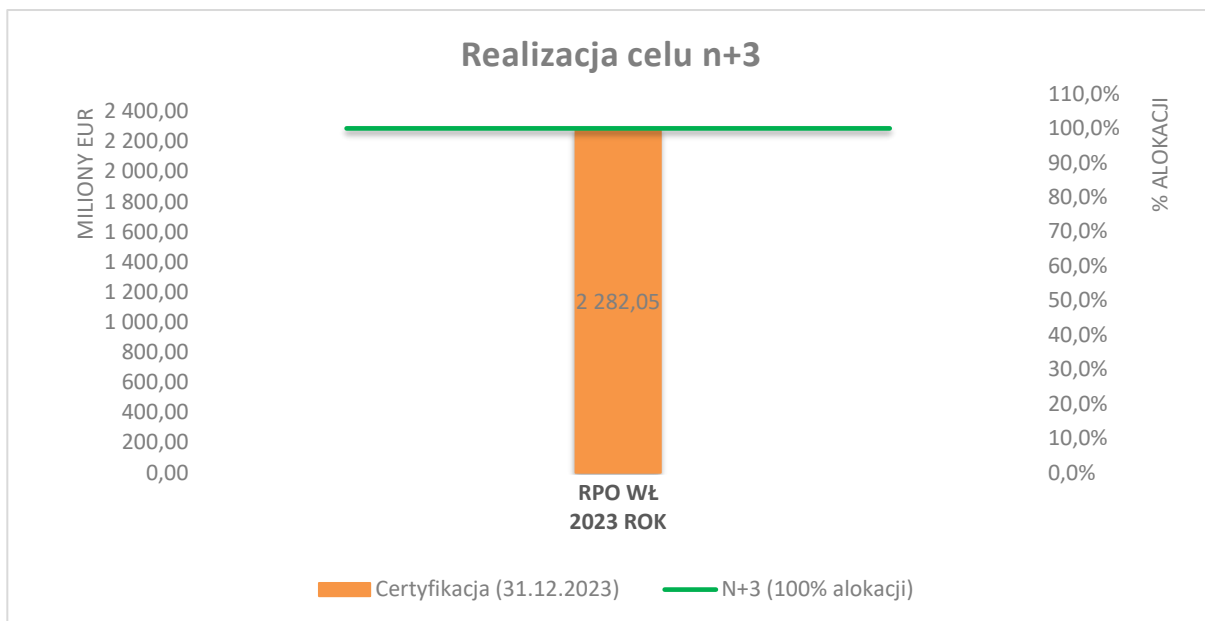

Wartość docelowa wskaźników finansowych nie uwzględnia zmian alokacji, które wynikają z art. 130 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 (tzw. mechanizm elastyczności).

Na wykresach w osiach oznaczonych symbolem jednej gwiazdki (*) dokonano zmniejszenia alokacji (oś: I, IV, V, VI, VIII, X, XI), natomiast w osiach oznaczonych symbolem dwóch gwiazdek (**) dokonano zwiększenia alokacji (oś: II, III, VII). Przełoży się to na sytuację, w której część wskaźników finansowych może zostać osiągnięta na poziomie niższym niż 100% (osie ze zmniejszoną alokacją), natomiast pozostała część wskaźników na poziomie wyższym niż 100% (osie ze zwiększoną alokacją).

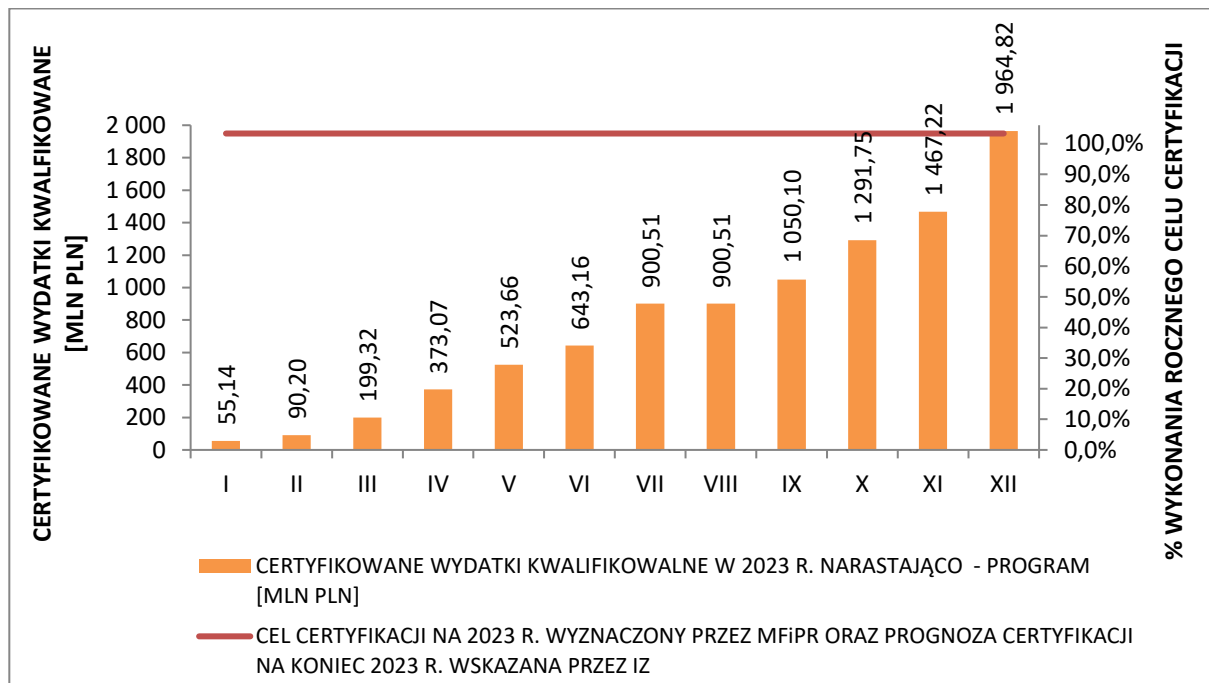
Cel n+3

Cel n+3 dla Programu na koniec 2023 r. wynosił 2 287,38 mln euro wkładu UE, na koniec 2023 r. realizacja celu ukształtowała się na poziomie 99,77%.

Realizacja prognoz i celów certyfikacji

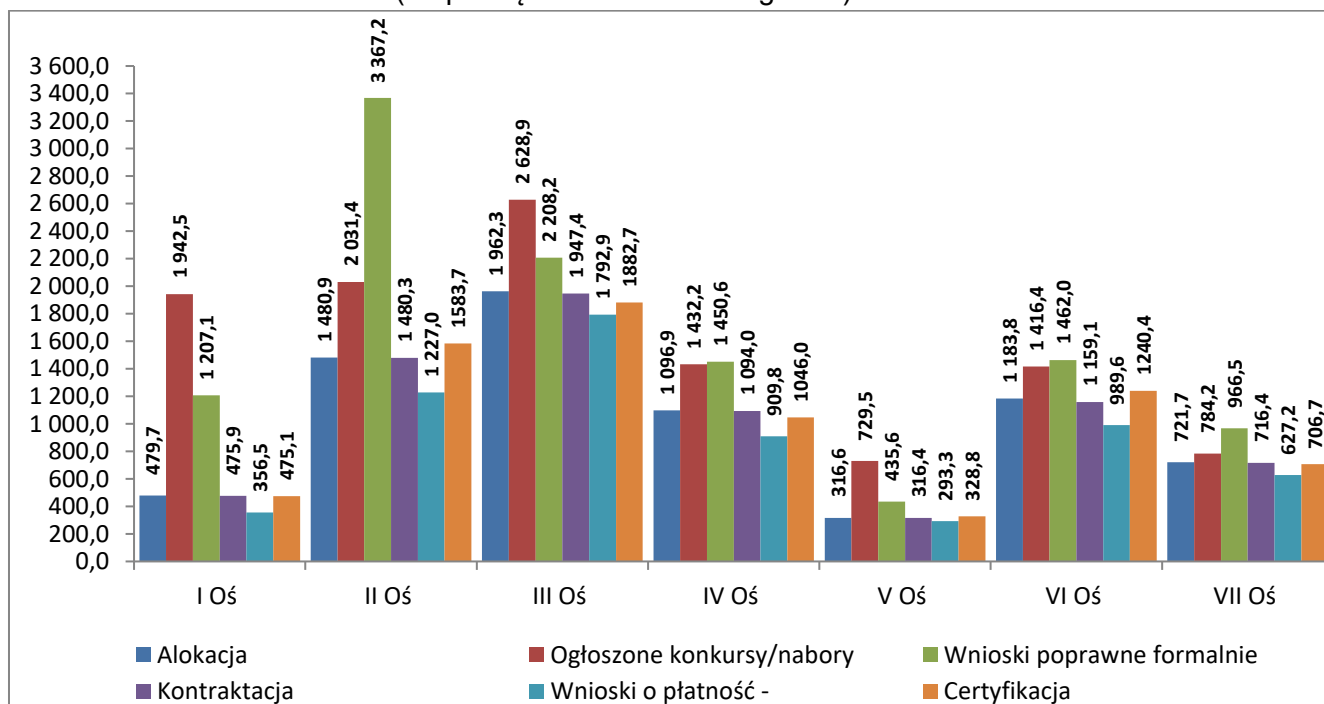
Prognoza dotycząca płatności przekazywanych do KE wynosiła 1 949 mln zł. Wykonanie na koniec 2023 r. wyniosło 1 964,82 mln zł, co oznaczało **realizację prognoz na poziomie 100,81%**.

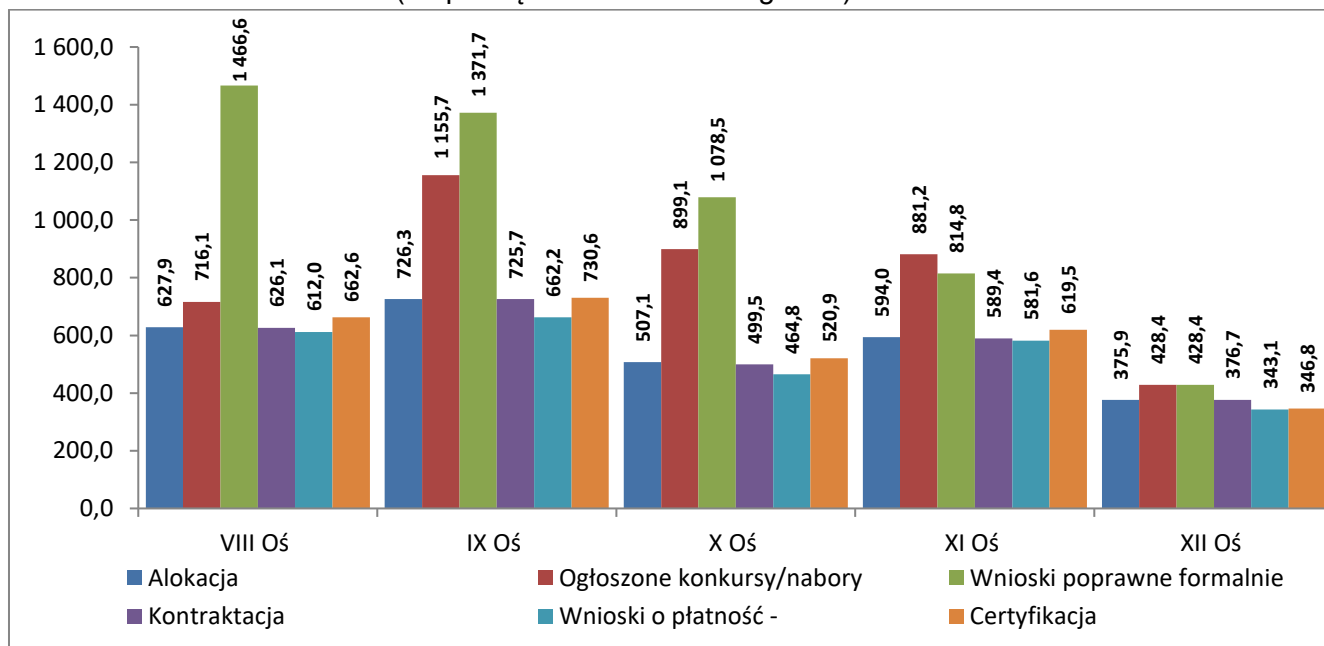
Stan wdrażania RPO WŁ 2014-2020 w podziale na osie priorytetowe w 2023 r.

Postęp wdrażania RPO WŁ 2014-2020 od początku wdrażania Programu

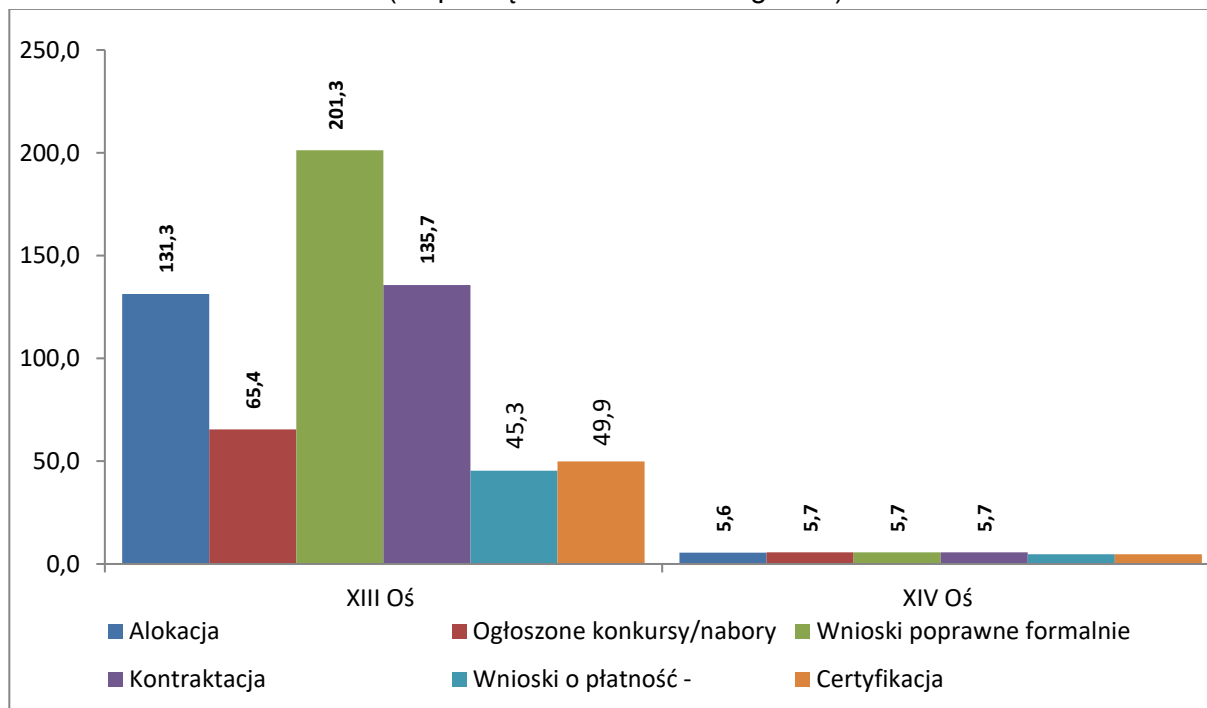
Postęp realizacji (dofinansowanie UE) EFRR – mln zł (od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) EFS – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) REACT-EU – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp wdrażania RPO WŁ 2014-2020 od początku wdrażania Programu

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
EFRR	2023	6	25,2	0,3%	328	314,6	4,3%	177	276,4	3,8%	1 007,8	13,9%	1 208,5	16,7%
	NARASTAJĄCO	362	10 965,3	151,4%	7 297	11 097,2	153,2%	4 165	7 189,7	99,3%	6196,2	85,6%	7 263,4	100,3%
EFS	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	33	14,9	0,5%	337,6	11,9%	414,5	14,6%
	NARASTAJĄCO	236	4 080,5	144,1%	4 181	5 160,1	182,3%	2 253	2 817,5	99,5%	2663,8	94,1%	2 880,3	101,7%
REACT-EU	2023	0	0,0	0,0%	2	0,4	0,3%	102	69,1	50,5%	46,9	34,3%	54,5	39,8%
	NARASTAJĄCO	6	71,1	52,0%	429	207,0	151,2%	127	141,4	103,3%	50,0	36,6%	54,6	39,9%
OGÓŁEM	2023	6	25,2	0,2%	328	315,0	3,1%	312	360,4	3,5%	1 392,3	13,6%	1 677,5	16,4%
	NARASTAJĄCO	604	15 116,9	148,1%	11 907	16 464,3	161,3%	6 545	10 148,5	99,4%	8 910,1	87,3%	10 198,4	99,9%

OSĆ I: BADANIA, ROZWÓJ I KOMERCJALIZACJA WIEDZY

Działanie I.1 Rozwój infrastruktury badań i innowacji.

Działanie I.2 Inwestycje przedsiębiorstw w badania i innowacje.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach I Osi priorytetowej, ukierunkowane są na zwiększenie poziomu działalności badawczo-rozwojowej, co przyczynia się do rozwoju regionalnej gospodarki opartej na innowacyjności.

Spośród wszystkich 217 projektów realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej na koniec 2023 r. zakończono już realizację 149.

W wyniku podjętych działań, dofinansowaniem objęto 122 przedsiębiorstwa. Środki finansowe na rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej oraz prowadzenie i wdrożenie badań naukowych otrzymały także szkoły wyższe i jednostki naukowe. Dzięki wsparciu 93 laboratoriów badawczych oraz 83 przedsiębiorstw w ramach prowadzonych prac B+R, możliwe było wsparcie rozwoju istniejącego lub stworzenie nowego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej, co wpłynęło na zwiększenie aktywności przedsiębiorstw w dziedzinie badań i rozwoju.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach I Osi Priorytetowej:

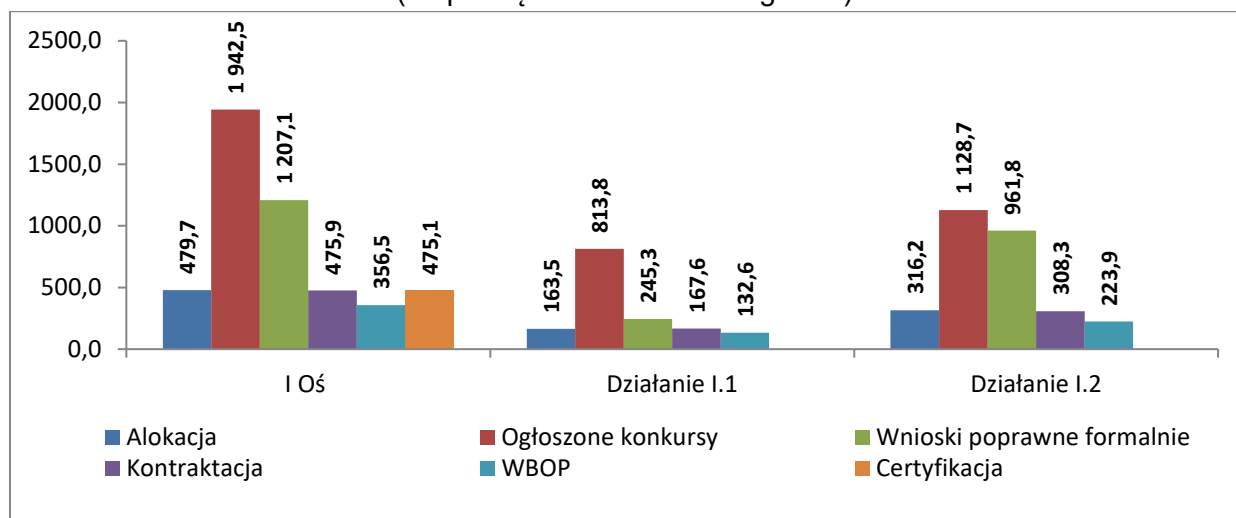
- zrealizowany w ramach Podziałania I.2.1 *Infrastruktura B+R przedsiębiorstw* przez firmę Pixel Technology Sp. z o.o. projekt pn. *Zakup specjalistycznych serwerów analitycznych kluczem do budowy infrastruktury badawczo-rozwojowej niezbędnej do stworzenia platformy sztucznej inteligencji służącej wykrywaniu stwardnienia rozsianego oraz udarów mózgu*, miał na celu wyposażenie firmy w infrastrukturę służącą do prowadzenia prac B+R (prace związane z segmentacją na zdjęciach radiologicznych oraz opracowywaniem metodologii tej segmentacji), których finalnym rezultatem jest nowy innowacyjny produkt dotyczący zastosowania sztucznej inteligencji w obszarze diagnozowania stwardnienia rozsianego i udarów mózgu. Grupą docelową projektu są lekarze neurologzy i radiolodzy, którzy w ramach badania rezonansem magnetycznym będą stosować narzędzie wspierające ich w analizie obrazu i wykrywania zmian chorobowych. Całkowita wartość projektu wynosi 0,3 mln zł, w tym dofinansowanie UE 0,2 mln zł,
- zrealizowany w ramach Podziałania I.2.2 *Projekty B+R przedsiębiorstw* przez firmę VESCOM SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ SPÓŁKA KOMANDYTOWA projekt pn. *RUVRE (Remote Universal Virtual Reality Rendering Engine)*, polegał na przeprowadzeniu eksperymentalnych prac rozwojowych zmierzających do opracowania innowacyjnego narzędzia dla inżynierów architektów firmy RUVRE. Rozwiązanie, na które składa się zestaw aplikacji klienckich, serwerowych oraz wtyczek do programów inżynierskich, pozwala na usprawnienie współpracy branży technicznej z branżą biznesową. Dzięki wykorzystaniu innowacyjnego rozwiązania Wnioskodawca wdroży na rynek nowy produkt nie mający swojego odpowiednika w istniejących systemach, co przełoży się na unikatowe korzyści w obszarze projektowania architektonicznego. Całkowita wartość projektu wynosi 1,7 mln zł, w tym dofinansowanie UE 0,9 mln zł.

W ramach I Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 479,7 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów i nie podpisywano umów o dofinansowanie:

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 204,5 mln zł, wkład UE – 106,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 795,7 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 356,5 mln zł – 74,3% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE o wartości** wydatków kwalifikowalnych 157,3 mln zł, wkład UE – 133,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 541,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 475,1 mln zł – 99,0% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł

(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji I Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
I OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	106,9	22,3%	133,7	27,9%
	NARASTAJĄCO	33	1 942,5	404,9%	570	1 207,1	251,6%	217	475,9	99,2%	356,5	74,3%	475,1	99,0%
DZIAŁANIE I.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	63,0	38,5%		
	NARASTAJĄCO	8	813,8	497,7%	18	245,3	150,0%	11	167,6	102,5 %	132,6	81,1%		
DZIAŁANIE I.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	43,9	13,9%		
	NARASTAJĄCO	25	1 128,7	357,0%	552	961,8	304,2%	206	308,3	97,5%	223,9	70,8%		

OŚ II: INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Działanie II.1 Otoczenie biznesu.

Działanie II.2 Internacjonalizacja przedsiębiorstw.

Działanie II.3 Zwiększenie konkurencyjności MŚP.

Zrealizowane w ramach powyższych działań inwestycje przyczyniły się do stworzenia lepszych warunków do rozwoju MŚP, zwiększenia zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach, co przełożyło się na wzrost dynamiki rozwoju tego sektora oraz poprawę przewag konkurencyjnych na rynkach krajowych i międzynarodowych.

Spośród wszystkich 2 952 projektów realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 2 608. Wsparcie dotacyjne otrzymało ok. 2,5 tys. przedsiębiorstw. W ramach działania wspierającego internacjonalizację przedsiębiorstw

podpisano 397 zagranicznych kontraktów handlowych. Wsparcie otrzymało ponad 215 przedsiębiorców, których celem jest wprowadzenie na rynek nowych produktów. Dodatkowo, w ramach efektów dotyczących instrumentów zwrotnych, ponad 1 800 przedsiębiorstw otrzymało wsparcie w formie pożyczki na prowadzenie swojej działalności gospodarczej. W 2023 r. do uzyskanego wsparcia ze źródeł publicznych, przedsiębiorcy dołożyli blisko 101,28 mln zł swoich prywatnych środków (23,36 mln euro), co oznacza ponad 14% przyrost względem stanu na koniec roku 2022.

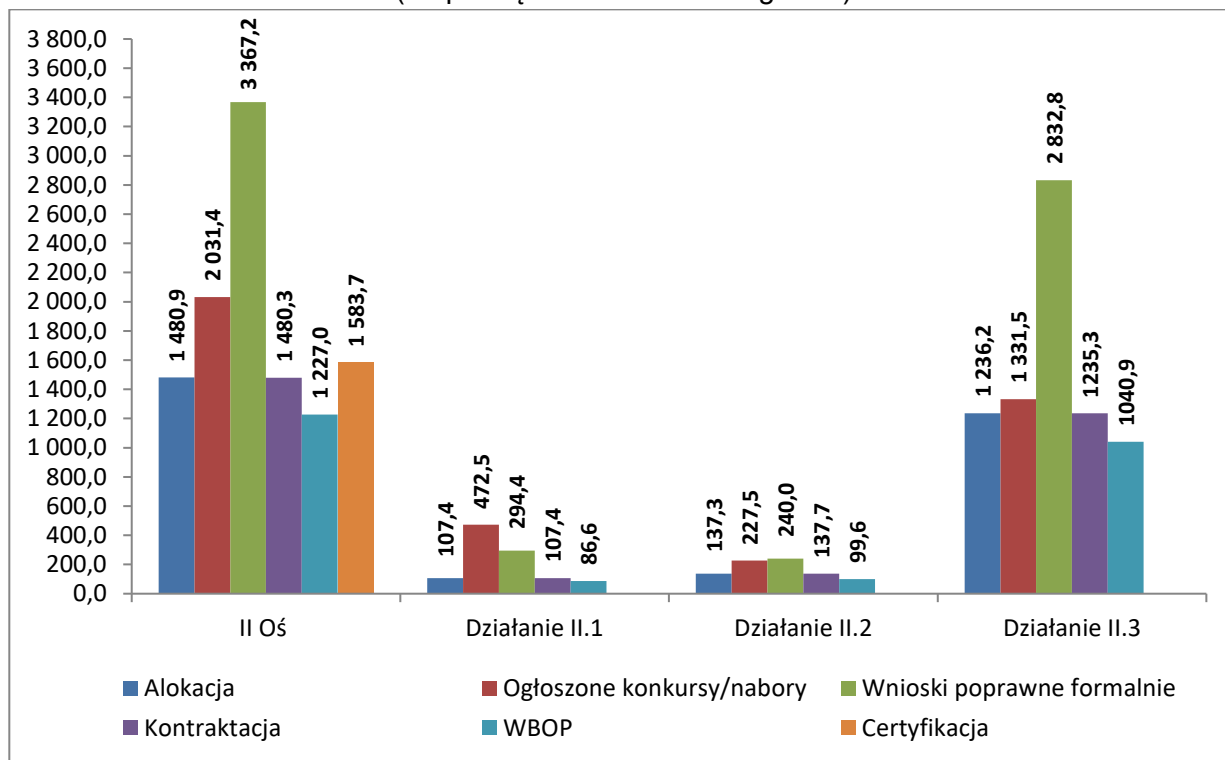
Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach II Osi Priorytetowej:

- zrealizowany w ramach Podziałania II.2.2 *Promocja gospodarcza regionu* przez Instytut Ogrodnictwa - Państwowy Instytut Badawczy projekt pn. *Promocja gospodarcza regionu woj. łódzkiego poprzez internacjonalizację działalności badawczo-rozwojowej i edukacyjnej Instytutu Ogrodnictwa*, dotyczył wprowadzenia na nowe rynki usług badawczych i edukacyjnych Instytutu Ogrodnictwa, jako jednostki o wysokim potencjale naukowym, specjalizującej się w naukach przyrodniczych oraz wdrażającej innowacje wzmacniające konkurencyjność sektora przemysłu rolno-spożywczego. Promocja oferty Instytutu, dotyczącej nowoczesnej produkcji i przetwórstwa owoców i warzyw, zrównoważonych technologii ogrodniczych i uzupełnionej o zagadnienia edukacji ekologicznej, była realizowana w Polsce oraz na rynkach zagranicznych, m.in. niemieckim, holenderskim oraz katarskim, gdzie zidentyfikowano możliwość efektywnego zawiązania relacji międzynarodowych. W perspektywie zarówno krótko, jak i długookresowej projekt przyczyni się do wzmocnienia pozycji producentów zdrowej żywności z regionu łódzkiego. Całkowita wartość projektu wynosi 0,7 mln zł, w tym dofinansowanie UE 0,5 mln zł,
- zrealizowany w ramach Podziałania II.3.1 *Innowacje w MŚP* przez firmę VIMAX Małgorzata Rogiewicz projektu pn. *Wprowadzenie na rynek innowacyjnych aromatów naturalnych otrzymywanych ze wskazanego materiału źródłowego*, którego celem było wdrożenie innowacji procesowej, tj. nowej metody wytwarzania aromatów bazującej na technologii spinning cone, a także umożliwienie rozpoczęcia produkcji i wprowadzenia na rynek innowacji produktowej, tj. gamy aromatów naturalnych otrzymywanych w 100% ze wskazanego materiału źródłowego. Odbiorcami rezultatu projektu będą przedsiębiorstwa z sektora rolno-spożywczego: producenci napojów bezalkoholowych i alkoholowych, słodczy, lodów oraz przetworów owocowych i warzywnych. Całkowita wartość projektu wynosi 4,5 mln zł, w tym dofinansowanie UE 2,0 mln zł.

W ramach II Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 1 480,9 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów:

- **złożono 309 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 273,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 5 366 wniosków o wartości dofinansowania UE 3 367,2 mln zł),
- **podpisano 142 umowy** o wartości ogółem 277,7 mln zł, wkład UE – 138,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 2 952 umów o wartości ogółem 2 653,2 mln zł, w tym wartość dofinansowania UE 1 480,3 mln zł – 100% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 228,2 mln zł, wkład UE – 111,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 2 199,1 mln zł, w tym wkład UE 1 227,0 mln zł – 82,9% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 182,5 mln zł, wkład UE – 155,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 1 830,3 mln zł, w tym wkład UE 1 583,7 mln zł – 106,9% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji II Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
II OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	309	273,7	18,5%	142	138,4	9,3%	111,7	7,5%	155,2	10,5%
	NARASTAJĄCO	44	2 031,4	137,2%	5 366	3 367,2	227,4%	2 952	1 480,3	100,0 %	1 227,0	82,9%	1 583,7	106,9 %
DZIAŁANIE II.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	20,9	19,5%		
	NARASTAJĄCO	17	472,5	440,0%	468	294,4	274,2%	127	107,4	100,0 %	86,6	80,6%		
DZIAŁANIE II.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	16,0	11,7%		
	NARASTAJĄCO	16	227,5	165,7%	642	240,0	174,9%	356	137,7	100,3 %	99,6	72,5%		
DZIAŁANIE II.3	2023	0	0,0	0,0%	309	273,69	22,1%	142	138,4	11,2%	74,7	6,0%		
	NARASTAJĄCO	11	1 331,5	107,7%	4 256	2 832,8	229,1%	2 469	1 235,3	99,9%	1 040,9	84,2%		

OŚ III: TRANSPORT

Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski.

Działanie III.2 Drogi.

Działanie III.3 Transport multimodalny.

Działanie III.4 Transport kolejowy.

Przedsięwzięcia zrealizowane w ramach przedmiotowych działań pozwoliły na zwiększenie dostępności transportowej w regionie łódzkim, jak również w znacznym stopniu poprawiły mobilność zawodową i przestrzenną mieszkańców oraz wpłynęły na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej województwa łódzkiego. Wsparcie obszarów o najniższej dostępności transportowej umożliwiło rozwój powiązań społeczno-gospodarczych w regionie, jak również korzystnie wpłynęło na poprawę dostępu do rynku pracy, edukacji i usług społecznych, w tym także dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Spośród wszystkich 83 projektów realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 69.

Do końca 2023 r. przebudowano lub zmodernizowano blisko 149 km dróg (stanowi to w stosunku do 2022 r. przyrost o 11%). Dzięki realizacji projektów, łącznie zakupiono 137 autobusów i tramwajów oraz 19 sztuk taboru kolejowego.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach III Osi Priorytetowej:

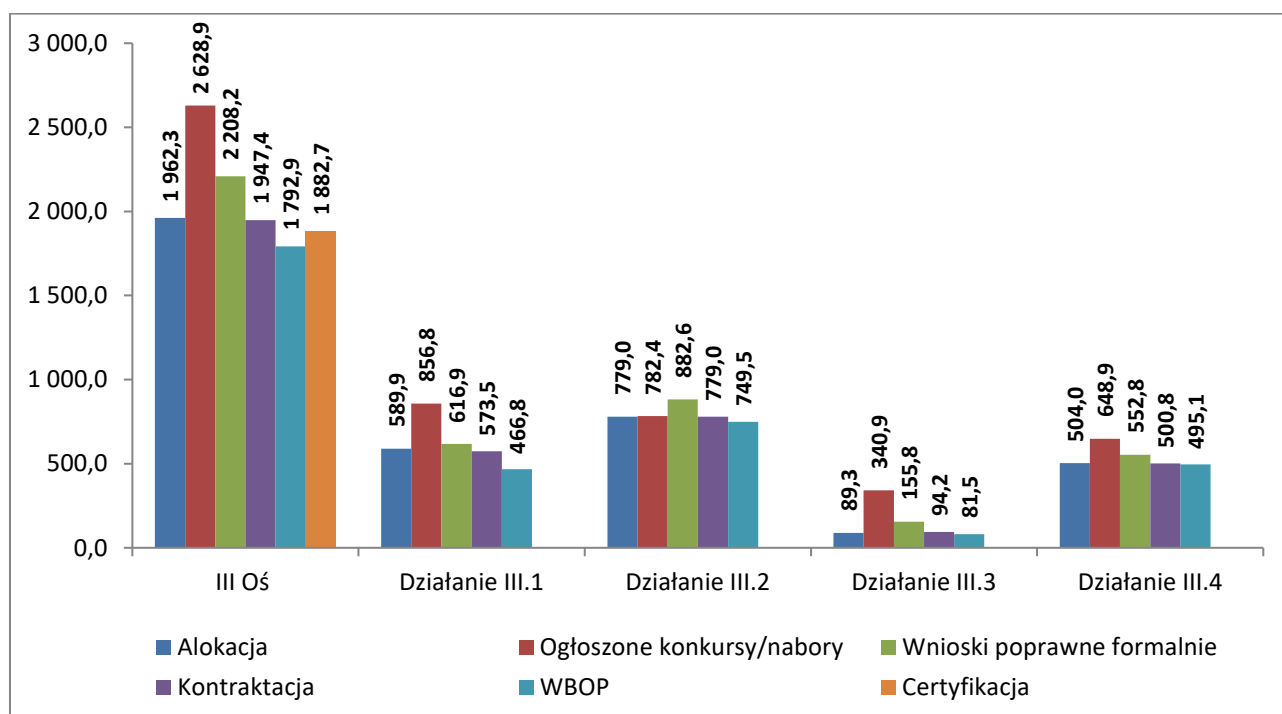
- rozbudowanie przez Województwo Łódzkie drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów - Łask o długości 10,92 km (projekt o wartości 62,20 mln zł, w tym dofinansowanie UE 46,59 mln zł), pozwoliło na poprawę infrastruktury i bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu, zwiększenie komfortu jazdy. Zakres robót objął dodatkowo m.in. rozbudowę skrzyżowań, budowę chodników i ścieżek rowerowych, zatok autobusowych, budowę oświetlenia drogowego oraz przebudowę istniejącej sieci wodociągowej, teletechnicznej, elektroenergetycznej,
- projekt MIRATRANS TRANSPORT SPÓŁKA z o.o. (projekt o wartości 71,31 mln zł, w tym dofinansowanie UE 42,52 mln zł) obejmuje nabycie gruntów i budowę terminala multimodalnego do przeładunku kontenerów, naczep i ładunków ponadgabarytowych, wraz z wyposażeniem oraz systemem zarządzania. Lokalizacja terminala to Morawce – Krzewie w gminie Krośnice w powiecie kutnowskim, w sąsiedztwie linii kolejowej Warszawa – Berlin. Realizacja projektu wpłynęła na rozbudowę oferty usług logistycznych o nową usługę – dostawy z wykorzystaniem transportu multimodalnego opartego na kolei z wykorzystaniem własnego terminala, wzrost aktywności centrów logistycznych w regionie, zwiększenie wolumenu przyjmowanych, rozdzielanych i wydawanych ładunków, redukcję negatywnego oddziaływania transportu na środowisko. W efekcie powstał terminal o zdolności przeładunkowej 140 000 TEU/rok oraz utworzonych zostanie co najmniej 10 nowych stanowisk pracy.

W 2023 r. w ramach III Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 1 962,3 mln zł):

- **ogłoszono 1 konkurs** o wartości dofinansowania (wkład UE) 7,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 49 konkursów/naborów o wartości dofinansowania UE 2 628,9 mln zł),
- **złożono 4 poprawne formalnie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 12,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 92 wnioski o wartości dofinansowania UE 2 208,2 mln zł),

- **podpisano 4 umowy** o wartości ogółem 90,6 mln zł, wkład UE – 53,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 83 umowy o wartości ogółem 3 007,2 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 947,4 mln zł – 99,2% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem 530,7 mln zł, wkład UE – 320,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: 2 709,3 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 792,9 mln zł – 91,4% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 404,1 mln zł, wkład UE – 343,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 2 155,7 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 882,7 mln zł – 95,9% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji III Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	LICZBA WNOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ.]	% ALOKACJI
III OŚ PRIORYTETOWA	2023	1	7,1	0,4%	4	12,5	0,6%	4	53,7	2,7%	320,0	16,3%	343,5	17,5%
	NARASTAJĄCO	49	2 628,9	134,0%	92	2 208,2	112,5%	83	1947,4	99,2%	1792,9	91,4%	1 882,7	95,9%
DZIAŁANIE III.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	118,2	20,0%		
	NARASTAJĄCO	24	856,8	145,2%	29	616,9	104,6%	27	573,5	97,2%	466,8	79,1%		
DZIAŁANIE III.2	2023	1	7,1	0,9%	4	12,5	1,6%	4	53,7	6,9%	126,1	16,2%		
	NARASTAJĄCO	11	782,4	100,4%	50	882,6	113,3%	47	779,0	100,0%	749,5	96,2%		
DZIAŁANIE III.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	61,9	69,3%		
	NARASTAJĄCO	4	340,9	381,5%	4	155,8	174,4%	2	94,2	105,5%	81,5	91,3%		
DZIAŁANIE III.4	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	13,8	2,7%		
	NARASTAJĄCO	10	648,9	128,8%	9	552,8	109,7%	7	500,8	99,4%	495,1	98,2%		

OŚ IV: GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii.

Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków.

Działanie IV.3 Ochrona powietrza.

Działanie IV.4 Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń.

Zrealizowane w ramach powyższych działań inwestycje przyczyniły się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery, pochodzących ze spalania paliw kopalnych. Ponadto zanotowano wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz poprawę efektywności energetycznej budynków.

Spośród wszystkich 488 projektów realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 411.

Termomodernizacji poddano 793 budynki. Wybudowano 6 530 instalacji umożliwiających wytwarzanie energii elektrycznej z OZE, co oznacza blisko 50% przyrost w stosunku do 2022 r. Dodatkowo, do końca 2023 r. wybudowano ponad 6 422 instalacji wykorzystywanych o wytwarzania energii cieplnej z OZE. Stanowiło to prawie 12% przyrost w stosunku do roku 2022. W efekcie pozwala to na wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 133 MW, co w odniesieniu do roku 2022 oznacza 16% wzrost.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach IV Osi Priorytetowej:

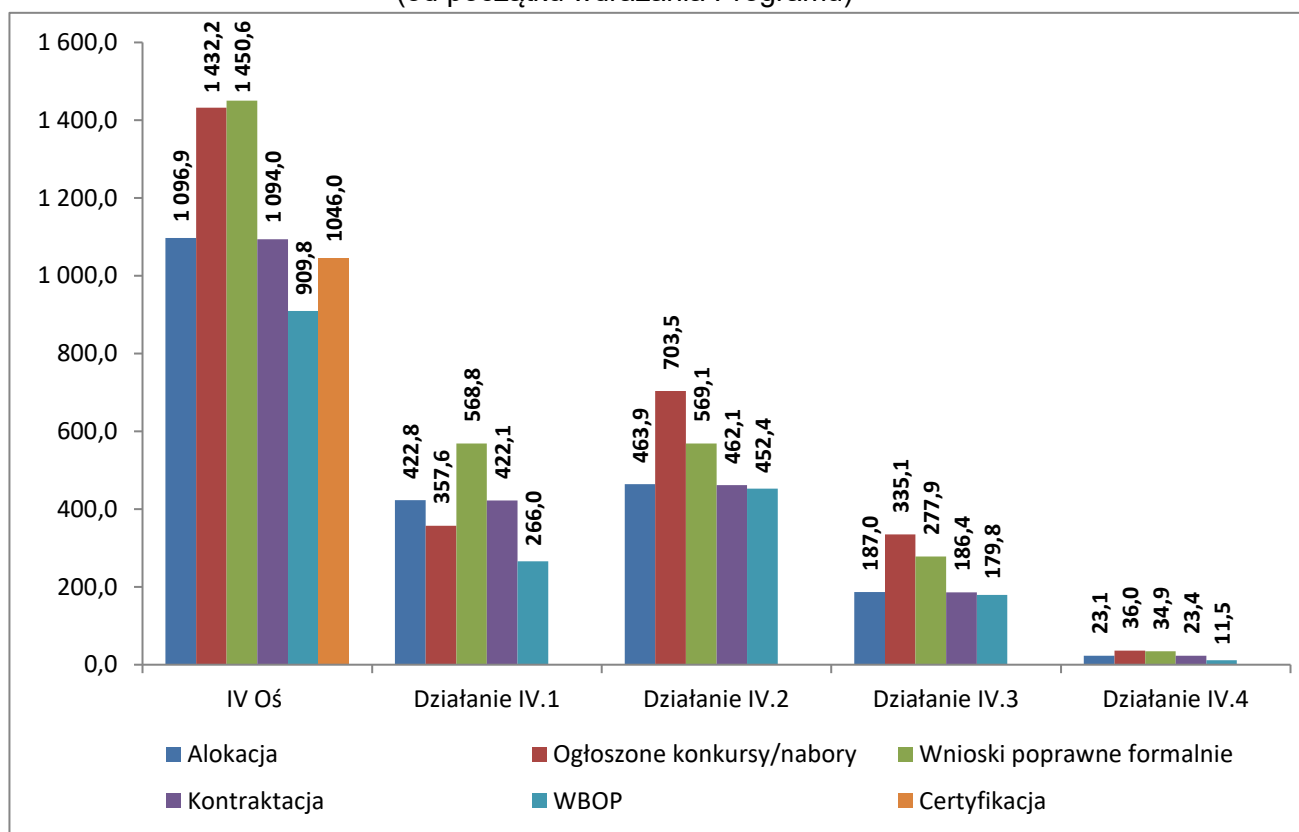
- Caritas Archidiecezji Łódzkiej (projekt o wartości 17,97 mln zł, w tym dofinansowanie UE 9,36 mln zł) wybudował nowy pasywny budynek Ośrodka Rehabilitacyjno-Wypoczynkowego w Drzewocinach w gminie Dłutów w powiecie pabianickim. Formuła w jakiej powstał budynek wpłynie pozytywnie na redukcję kosztów jego eksploatacji. Zwiększy się zdolność funkcjonowania Ośrodka, z uwagi na możliwość przeprowadzania zabiegów rehabilitacyjnych również w okresie zimowym. Realizacja projektu zwiększy efektywność energetyczną budynku oraz spowoduje ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery rzędu 20,84 ton równoważnika CO₂,
- Gmina Miasto Sieradz (projekt o wartości 6,63 mln zł, w tym dofinansowanie UE 5,10 mln zł) zleciła wykonanie na swoim terenie instalacji OZE na potrzeby 255 gospodarstw domowych w postaci: 236 instalacji fotowoltaicznych i 43 instalacji kolektorów słonecznych. Projekt przyczynił się do zwiększenia udziału produkcji energii z OZE (a tym samym zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł konwencjonalnych) i jej promocji wśród mieszkańców, a także do redukcji emisji gazów cieplarnianych na terenie Sieradza o 937,90 ton równoważnika CO₂.

W 2023 r. w ramach IV Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 1 096,9 mln zł):

- **ogłoszono 4 konkursy/nabory** o wartości dofinansowania (wkład UE) 6,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 122 konkursy/nabory o wartości dofinansowania (wkład UE) 1 432,2 mln zł),
- **złożono 9 poprawnych formalnie wniosków** o wartości dofinansowania (wkład UE) 7,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 598 wniosków o wartości dofinansowania UE 1 450,6 mln zł),

- **podpisano 27 umów** o wartości ogółem 84,5 mln zł, wkład UE – 63,0 mln zł (od początku wdrażania Programu: 488 umów o wartości ogółem 1 863 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 094,0 mln zł – 99,7% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 223,3 mln zł, wkład UE – 120,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 1 624,2 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 909,8 mln zł – 82,9% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 157,1 mln zł, wkład UE – 133,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 1 196,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 046,0 mln zł – 95,4% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji IV Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNISKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
IV OŚ PRIORYTETOWA	2023	4	3,4	0,3%	9	7,5	0,7%	27	63,0	5,7%	120,2	11,0%	133,6	12,2%
	NARASTAJĄCO	122	1 432,2	130,6%	598	1 450,6	132,2%	488	1 094,0	99,7%	909,8	82,9%	1 046,0	95,4%
DZIAŁANIE IV.1	2023	2	1,7	0,4%	3	1,7	0,4%	21	57,6	13,6%	50,6	12,0%		
	NARASTAJĄCO	20	357,6	84,6%	266	568,8	134,5%	213	422,1	99,8%	266,0	62,9%		
DZIAŁANIE IV.2	2023	1	1,4	0,3%	1	1,4	0,3%	1	1,4	0,3%	27,0	5,8%		
	NARASTAJĄCO	73	703,5	151,7%	228	569,1	122,7%	194	462,1	99,6%	452,4	97,5%		
DZIAŁANIE IV.3	2023	1	0,3	0,2%	5	4,4	2,4%	5	4,0	2,1%	35,4	18,9%		
	NARASTAJĄCO	27	335,1	179,2%	87	277,9	148,6%	71	186,4	99,7%	179,8	96,2%		
DZIAŁANIE IV.4	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	7,3	31,4%		
	NARASTAJĄCO	2	36,0	155,6%	17	34,9	150,7%	10	23,4	101,2%	11,5	49,9%		

OSŹ V: OCHRONA ŚRODOWISKA

Działanie V.1 Gospodarka wodna i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Działanie V.2 Gospodarka odpadami.

Działanie V.3 Gospodarka wodno-kanalizacyjna.

Działanie V.4 Ochrona przyrody.

Podejmowane w ramach powyższych działań przedsięwzięcia, dzięki inwestycjom w oczyszczalnie ścieków i kanalizację zwiększyły liczbę osób korzystających z ulepszanego systemu oczyszczania ścieków, znacząco podnosząc jakość życia mieszkańców. Ponadto, zrealizowane inwestycje przyczyniły się do poprawy zdolności adaptacji do zmian klimatu, jak również zwiększyły bezpieczeństwo przeciwpożarowe w regionie.

Spośród wszystkich 103 projektów realizowanych w ramach V Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 89. Do końca 2023 r. wsparciem objęto budowę 2 zakładów zagospodarowania odpadów i 10 Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów, co stanowiło przyrost względem roku 2022 o 250%. Wsparto również budowę 3 oraz przebudowę 13 oczyszczalni ścieków. Ponadto, do końca 2023 r. doposażono w samochody ratownicze 25 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

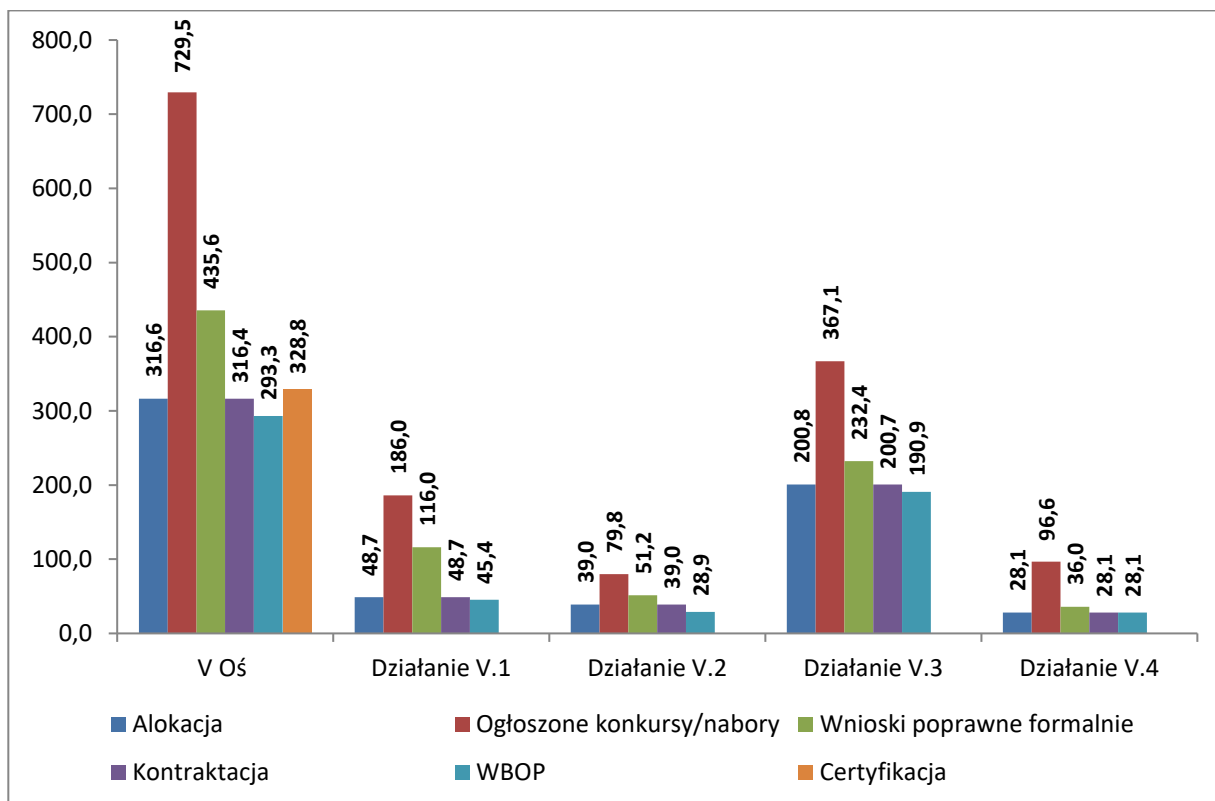
Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach V Osi Priorytetowej:

- Gmina Biała (projekt o wartości 3,94 mln zł, w tym dofinansowanie UE 2,08 mln zł) wybudowała kanalizację sanitarną o długości 1,20 km. Dzięki realizacji inwestycji, z ulepszanego odprowadzania ścieków skorzysta 113 osób. Projekt znacząco wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych i starszych. W efekcie możliwa była likwidacja uciążliwych szamb, wyeliminowano konieczność korzystania z wozów asenizacyjnych i napraw zbiorników bezodpływowych,
- Gmina Nowosolna (projekt o wartości 1,52 mln zł, w tym dofinansowanie UE 0,65 mln zł), dzięki unijnemu wsparciu wybudowała Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Celem bezpośrednim projektu jest poprawa gospodarki odpadami w gminie Nowosolna dzięki objęciu selektywnym zbieraniem odpadów 4900 osób. Dodatkowo planowane jest utworzenie punktu napraw rzeczy używanych, niestanowiących odpadów, w celu ich ponownego użycia. Dzięki inwestycji zatrudnienie znalazła 1 osoba.

W 2023 r. w ramach V Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 316,6 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów i nie podpisywano umów o dofinansowanie:

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 111,1 mln zł, wkład UE – 52,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 556,7 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 293,3 mln zł – 92,6% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 79,7 mln zł, wkład UE – 67,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 376,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 328,8 mln zł – 103,9% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji V Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
V OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	52,9	16,7%	67,8	21,4%
	NARASTAJĄCO	26	729,5	230,4%	187	435,6	137,6%	103	316,43	99,9%	293,3	92,6%	328,8	103,9%
DZIAŁANIE V.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	3,0	6,1%		
	NARASTAJĄCO	4	186,0	382,0%	91	116,0	238,3%	24	48,7	100,0%	45,4	93,2%		
DZIAŁANIE V.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	21,7	55,7%		
	NARASTAJĄCO	2	79,8	204,7%	30	51,2	131,3%	21	39,0	99,9%	28,9	74,0%		
DZIAŁANIE V.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	27,4	13,6%		
	NARASTAJĄCO	14	367,1	182,8%	39	232,4	115,7%	35	200,7	99,9%	190,9	95,1%		
DZIAŁANIE V.4	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0,8	2,9%		
	NARASTAJĄCO	6	96,6	343,5%	27	36,0	128,0%	23	28,1	99,9%	28,1	99,9%		

OŚ VI: REWITALIZACJA I POTENCJAŁ ENDOGENICZNY REGIONU

Działanie VI.1 Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury.

Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej.

Działanie VI.3 Rewitalizacja i rozwój potencjału społeczno-gospodarczego.

Zrealizowane w ramach powyższych działań inwestycje przyczyniły się do rozwoju przedsiębiorczości z zachowaniem zasad zrównoważonej turystyki oraz wpłynęły na poszerzanie wiedzy mieszkańców i turystów o dziedzictwie kulturowym i naturalnym, a także o ofertach instytucji kultury w regionie łódzkim. Zrealizowane projekty przyczyniły się do wzrostu partycypacji w kulturze na terenie województwa łódzkiego. Ponadto, podjęto działania zmierzające do zniwelowania negatywnych społecznych skutków izolacji i dyskryminacji obszarów problemowych.

Spośród wszystkich 137 projektów realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 101.

Od początku realizacji Programu wsparto 25 instytucji kultury (przyrost o 25% względem 2022 r.) i 22 przedsiębiorstwa (przyrost o ponad 29% względem 2022 r.). Zrewitalizowano powierzchnię prawie 178 ha, co stanowi przyrost o 214 % względem roku 2022.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach VI Osi Priorytetowej:

- „Superfala” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (projekt o wartości 8,43 mln zł, w tym dofinansowanie UE 3,13 mln zł) rozbudowała obiekt hotelowy wraz z infrastrukturą w miejscowości Ostrów Warcki nad Zbiornikiem Jeziorsko. Powstało 36 nowych miejsc noclegowych oraz 6 nowych miejsc pracy. W wyniku wsparcia unowocześniono i poprawiono warunki do wypoczynku, rekreacji, spotkań i imprez kulturalnych dla mieszkańców i turystów,
- Miasto Zduńska Wola (projekt o wartości 2,27 mln zł, w tym dofinansowanie UE 1,56 mln zł) przebudowało pomieszczenia piwnicy i parter budynku przy ul. Łaskiej 12 w Zduńskiej Woli. W obiekcie utworzono salę integracji pokoleniowej, dobudowano zewnętrzną windę zapewniającą dostęp do wszystkich kondygnacji budynku, wykonano energooszczędne oświetlenie, zamontowano instalację fotowoltaiczną na dachu, zakupiono sprzęt do digitalizacji. W wyniku realizacji projektu obiekt został w pełni przystosowany do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a także zwiększono powierzchnię przeznaczoną na cele działalności kulturalnej.

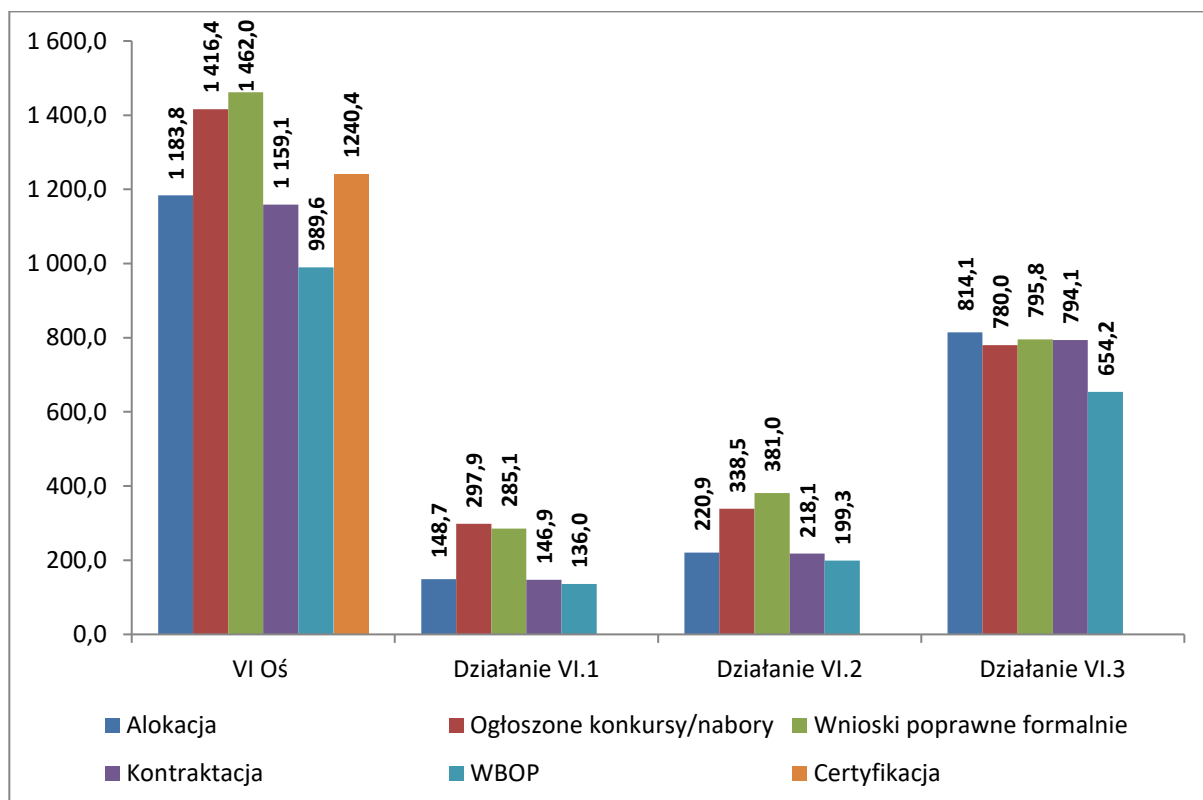
W 2023 r. w ramach VI Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 1 183,8 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów:

- **złożono 2 poprawne formalnie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 4,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 233 wnioski o wartości dofinansowania UE 1 462 mln zł),
- **podpisano 2 umowy** o wartości ogółem 13,4 mln zł, wkład UE – 4,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 137 umów o wartości ogółem 2 806,8 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 159,1 mln zł – 97,9% alokacji),

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 520 mln zł, wkład UE – 197,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 2 287,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 989,6 mln zł – 83,6% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 318,6 mln zł, wkład UE – 270,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 1 413,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 1 240,4 mln zł – 104,8% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł

(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji VI Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
VI OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	2	4,5	0,4%	2	4,5	0,4%	197,1	16,7%	270,8	22,9%
	NARASTAJĄCO	61	1 416,4	119,7%	233	1 462,0	123,5%	137	1 159,1	97,9%	989,6	83,6%	1 240,4	104,8%
DZIAŁANIE VI.1	2023	0	0,0	0,0%	2	4,5	3,0%	2	4,5	3,0%	28,7	19,3%		
	NARASTAJĄCO	36	297,9	200,3%	66	285,1	191,7%	38	146,9	98,8%	136,0	91,5%		
DZIAŁANIE VI.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	28,0	12,7%		
	NARASTAJĄCO	6	338,5	153,2%	119	381,0	172,5%	64	218,1	98,7%	199,3	90,2%		
DZIAŁANIE VI.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	140,4	17,2%		
	NARASTAJĄCO	19	780,0	95,8%	48	795,8	97,7%	35	794,1	97,5%	654,2	80,4%		

OSĆ VII: INFRASTRUKTURA DLA USŁUG SPOŁECZNYCH

Działanie VII.1 Technologie informacyjno-komunikacyjne.

Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia.

Działanie VII.3 Infrastruktura opieki społecznej.

Działanie VII.4 Edukacja.

Realizacja projektów w ramach powyższych działań przyczyniła się do wspierania rozwoju gospodarczego, zwiększenia przejrzystości i efektywności administracji publicznej, zwiększenia aktywności i zaangażowania obywateli w życie publiczne, w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców terenów wiejskich. Nastąpił również znaczny postęp w zakresie dostępności i jakości usług zdrowotnych, co przyczyniło się do zmniejszenia nierówności społecznych w obszarze zdrowia, w tym wyrównania dysproporcji terytorialnych i poprawy sytuacji grup doświadczających deficytów w zakresie dostępu do usług ochrony zdrowia. W ramach systemu pomocy społecznej zmniejszono nierówności w dostępie do niedrogich i wysokiej jakości usług społecznych w regionie.

Realizacja projektów zakładających wsparcie infrastruktury kształcenia zawodowego i ustawicznego wpłynęła na dostosowanie kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy, podniesienie poziomu wykształcenia oraz rozwój kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu. W zakresie przedsięwzięć dotyczących infrastruktury wychowania przedszkolnego nastąpiła poprawa dostępności do tego rodzaju edukacji, której skutkiem jest wyrównywanie szans rozwojowych dzieci na najwcześniejszym etapie kształcenia. Wsparcie infrastruktury placówek kształcenia ogólnego przyczyniło się do poprawy jakości edukacji w zakresie nauczania wspierającego rozwój kompetencji kluczowych na rynku pracy, umożliwiających uzyskanie szans na zatrudnienie i stanowiących fundament dla dalszego podnoszenia kwalifikacji, a także nauczania eksperymentalnego. Spośród wszystkich 185 projektów realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 159.

Na koniec 2023 r. osiągnięto poziom 291 usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 - dwustronna interakcja. Zakupiono 225 034 798 sztuk środków ochrony indywidualnej (przyrost o 171% w odniesieniu do roku 2022). Wsparto 22 obiekty świadczące usługi społeczne m.in. domy pomocy społecznej, żłobki (przyrost o 15 % w stosunku do roku 2022) oraz 40 obiektów infrastruktury edukacji ogólnej (przyrost o 66 % w stosunku do roku 2022).

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach VII Osi Priorytetowej:

- w wyniku realizacji projektu przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi (projekt o wartości 18,79 mln zł, w tym dofinansowanie UE 6,49 mln zł) przebudowano i rozbudowano istniejący budynek na Innowacyjny Dom Pomocy Społecznej (IDPS), służący transformacji systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z instytucjonalnego na środowiskowy. W efekcie utworzone zostały 93 nowe miejsca pracy (pełne etaty), w tym dla pracowników socjalnych, pielęgniarek i pracowników technicznych obsługujących 60 mieszkańców IDPS-u. Podstawową korzyścią dla tych osób jest lokalizacja placówki blisko środowiska życia, co sprzyjać będzie procesowi deinstytucjonalizacji, a także poddaniu się aktywizacji mającej na celu powrót do samodzielnego funkcjonowania,
- Gmina Gomunice (projekt o wartości 4,55 mln zł, w tym dofinansowanie UE 1,37 mln zł) zrealizowała budowę sali gimnastycznej z zapleczem szatniowo-sanitarnym, boksami

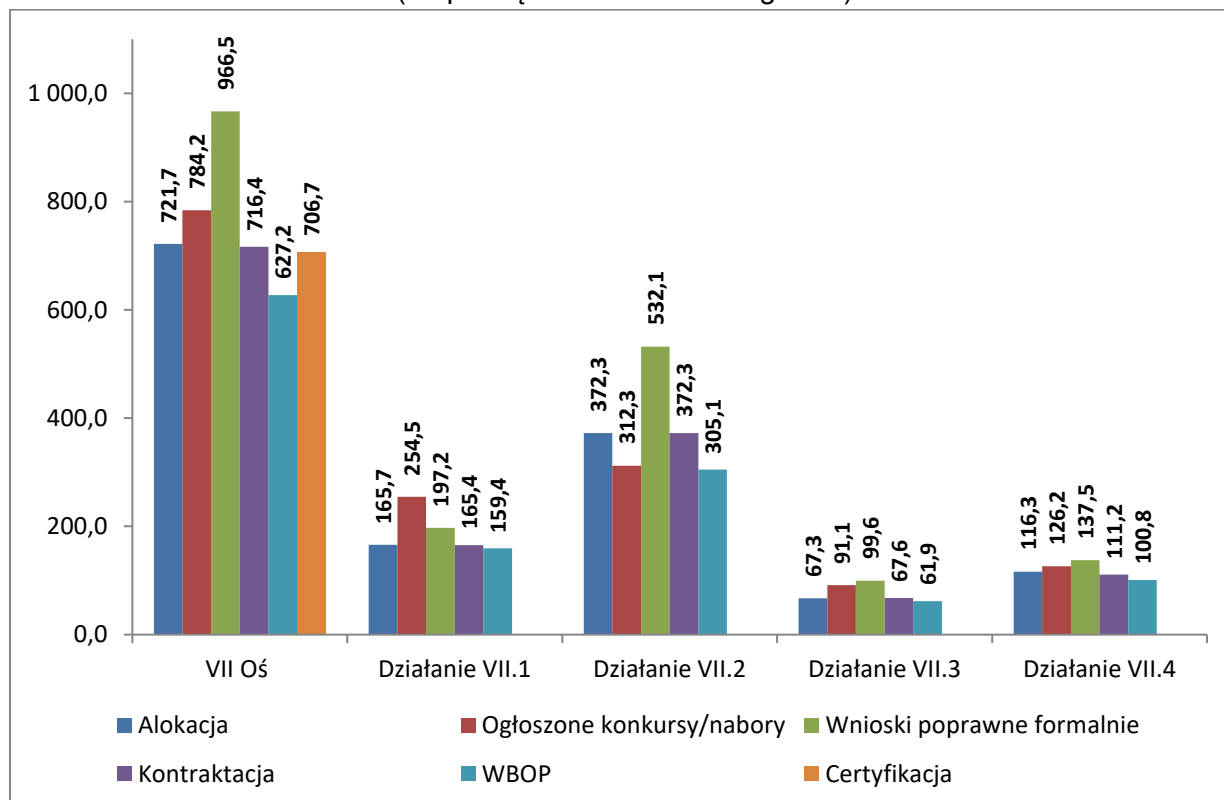
szatniowymi oraz dwiema salami lekcyjnymi przy Szkole Podstawowej w Chrzanowicach. Utworzone zostały dwa laboratoria: języków obcych oraz chemiczno-fizyczne, wyposażone w pomoce dydaktyczne umożliwiające realizację programu nauczania w oparciu o narzędzia ICT, a także prowadzenie eksperymentów naukowych.

Zrealizowane przedsięwzięcie pozwala na rozwijanie pasji, kształtowanie osobowości oraz poprawia jakość kształcenia ogólnego uczniów w zakresie wychowania fizycznego, kompetencji kluczowych oraz nauczania eksperymentalnego.

W 2023 r. w ramach VII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 721,7 mln zł):

- **ogłoszono 1 konkurs** o wartości dofinansowania (wkład UE) 14,7 mln zł (od początku wdrażania Programu ogłoszono: 27 konkursów/naborów o wartości dofinansowania (wkład UE) 784,2 mln zł),
- **złożono 2 poprawne formalnie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 16,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: złożono 251 wniosków o wartości dofinansowania UE 966,5 mln zł),
- **podpisano 2 umowy** o wartości ogółem 19,9 mln zł, wkład UE – 16,9 mln zł (od początku wdrażania Programu: 185 umów o wartości ogółem 1 158,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 716,4 mln zł – 99,3% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 179,9 mln zł, wkład UE – 99,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 998,3 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 627,2 mln zł – 86,9% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 122,5 mln zł, wkład UE 104,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 809,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 706,7 mln zł – 97,9% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji VII Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
VII OŚ PRIORYTETOWA	2023	1	14,7	2,0%	2	16,4	2,3%	2	16,9	2,3%	99,1	13,7%	104,1	14,4%
	NARASTAJĄCO	27	784,2	108,7%	251	966,5	133,9%	185	716,4	99,3%	627,2	86,9%	706,7	97,9%
DZIAŁANIE VII.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	20,5	12,4%		
	NARASTAJĄCO	9	254,5	153,6%	70	197,2	119,0%	62	165,4	99,8%	159,4	96,2%		
DZIAŁANIE VII.2	2023	1	14,7	3,9%	2	16,4	4,4%	2	16,9	4,5%	47,9	12,9%		
	NARASTAJĄCO	6	312,3	83,9%	54	532,1	142,9%	30	372,3	100,0%	305,1	81,9%		
DZIAŁANIE VII.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	12,8	19,1%		
	NARASTAJĄCO	3	91,1	135,3%	45	99,6	147,9%	30	67,6	100,3%	61,9	92,0%		
DZIAŁANIE VII.4	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	17,8	15,3%		
	NARASTAJĄCO	9	126,2	108,5%	82	137,5	118,3%	63	111,2	95,6%	100,8	86,7%		

OŚ VIII: ZATRUDNIENIE

Działanie VIII.1 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia przez powiatowe urzędy pracy.

Działanie VIII.2 Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29. roku życia.

Działanie VIII.3 Wsparcie przedsiębiorczości.

Wszystkie przedsięwzięcia podejmowane w ramach osi przyczyniły się do zwiększenia liczby osób korzystających z działań aktywizacyjnych, podniesienia i uzyskania przez nich nowych kwalifikacji, co skutkowało podjęciem zatrudnienia i zdobyciem doświadczenia zawodowego. Realizacja projektów wpłynęła na wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo, a także na rozwój przedsiębiorczości w województwie.

Spośród wszystkich 330 projektów realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 300. Wsparciem objęto ponad 37 tys. osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych) oraz blisko 28 tys. osób o niskich kwalifikacjach. W zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości, utworzono ponad 11 tys. miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Ponadto, ponad 11 tys. osób pozostających bez pracy skorzystało ze środków bezzwrotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, co stanowi przyrost w stosunku do roku ubiegłego o około 5%.

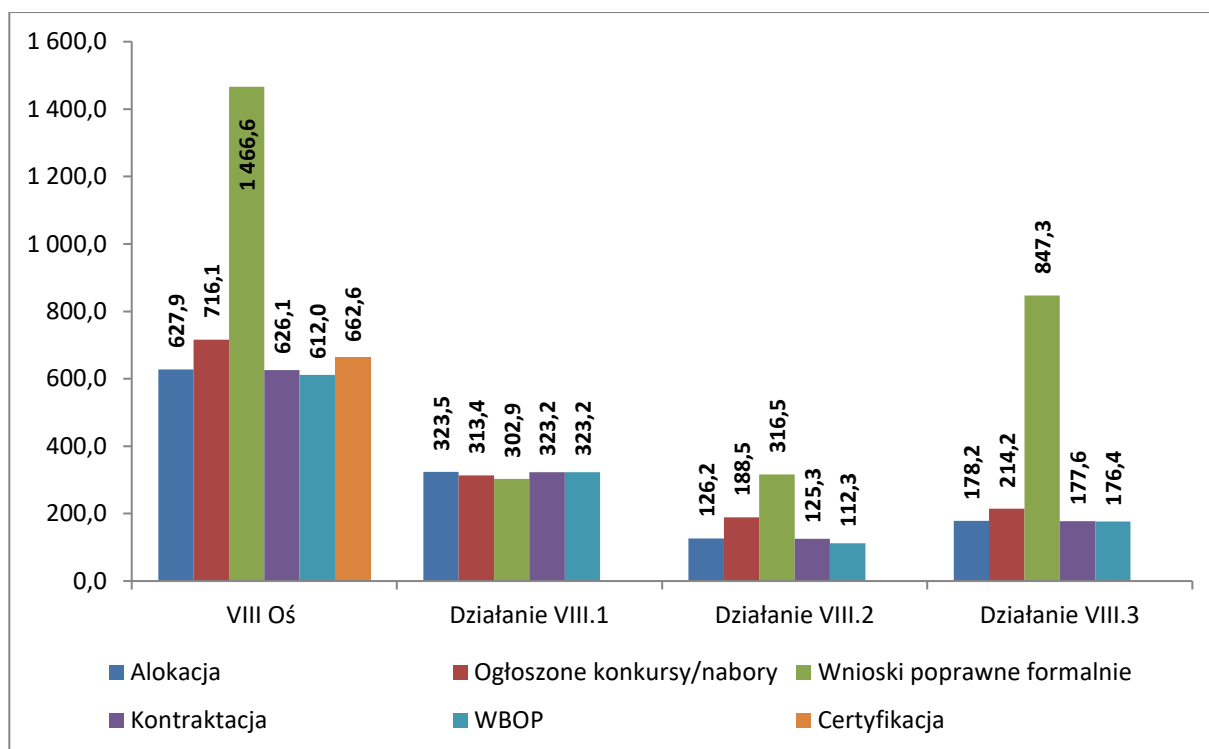
Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach VIII Osi Priorytetowej:

- projekt „*Własny biznes szansą na lepszą przyszłość – edycja IV*” realizowany przez Europejskie Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich (wartość ogółem projektu 2 087 308 zł, w tym dofinansowanie UE 1 774 212 zł). Celem projektu było zwiększenie szansy na założenie i utrzymanie nowych przedsiębiorstw. Skierowany był łącznie do 40 osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy (bezrobotnych i biernych zawodowo), zamieszkałych w powiatach: kutnowskim, łęczyckim, łowickim, skierniewickim, tomaszowskim, poddębickim i m. Skierniewice. W efekcie zrealizowanego wsparcia tj. szkoleń z zakresu podstaw prowadzenia działalności gospodarczej, jednorazowej dotacji na rozpoczęcie działalności i cyklicznego wsparcia pomostowego na pokrycie bieżących wydatków związanych z funkcjonowaniem nowoutworzonej firmy, 32 osoby utworzyły nowe miejsca pracy i podjęły samozatrudnienie przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- projekt „*Własny Biznes*”, realizowany przez Fundację Inkubator (wartość ogółem projektu 3 177 968 zł, w tym dofinansowanie UE 2 701 272 zł), którego celem był rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia w województwie łódzkim poprzez utworzenie 48 podmiotów gospodarczych. Projekt skierowany był do 60 osób bezrobotnych, w wieku 30 lat i więcej zamieszkałych na obszarze Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (tj. z powiatów: brzezińskiego, pabianickiego, zgierskiego, łódzko-wschodniego i m. Łódź), zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą i znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Osiągnięcie celu nastąpiło poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia polegającego na szkoleniach grupowych i indywidualnych w zakresie tworzenia biznesplanu, wsparciu finansowym na uruchomienie działalności gospodarczych i wsparciu pomostowym na pokrycie najważniejszych kosztów (w tym składek ZUS) związanych z prowadzeniem firmy, wypłacanym w okresie pierwszych 12 miesięcy. W wyniku realizacji projektu utworzono 48 nowych miejsc pracy w ramach samozatrudnienia.

W ramach VIII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 627,9 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów i nie podpisywano umów o dofinansowanie:

- **zatwierdzono wnioski o płatność** o wartości ogółem 61,7 mln zł, wkład UE – 52,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 735,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 612 mln zł – 97,5% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 75,7 mln zł, wkład UE – 64,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 757,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 662,6 mln zł – 105,5% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji VIII Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE- MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNISKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
VIII OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	52,2	8,3%	64,4	17,7%
	NARASTAJĄCO	29	716,1	114,1%	855	1 466,6	233,6%	330	626,1	99,7%	612,0	97,5%	662,6	105,5%
DZIAŁANIE VIII.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	14,9	4,6%		
	NARASTAJĄCO	6	313,4	96,9%	132	302,9	93,6%	132	323,2	99,9%	323,2	99,9%		
DZIAŁANIE VIII.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	25,0	19,8%		
	NARASTAJĄCO	10	188,5	149,4%	314	316,5	250,7%	117	125,3	99,3%	112,3	89,0%		
DZIAŁANIE VIII.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	12,4	6,9%		
	NARASTAJĄCO	13	214,2	120,2%	409	847,3	475,5%	81	177,6	99,7%	176,4	99,0%		

OŚ IX: WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Działanie IX.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie IX.3 Rozwój ekonomii społecznej.

Realizacja projektów w ramach powyższych działań pozwoliła na przywrócenie zdolności do wypełniania ról społeczno-zawodowych, a także na wzrost zatrudnienia i rozwój kwalifikacji i umiejętności osób objętych wsparciem. Wszystkie podejmowane przedsięwzięcia przyczyniły się także do powstania nowych miejsc pracy, również w sektorze gospodarki społecznej, gdzie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym uzyskują trwałe zatrudnienie. Realizowane działania pozwalają zmniejszać poziom ubóstwa na obszarze województwa.

Spośród wszystkich 565 projektów realizowanych w ramach IX Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 434. Na koniec 2023 r. ponad 15 tys. osób zostało objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Ze wsparcia skorzystało ponad 23 tys. osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem (z czego ponad 7 tys. osób stanowiły osoby z niepełnosprawnościami), co oznacza przyrost w stosunku do roku 2022 o około 7%. Wsparciem w programie objęto blisko 2 tys. podmiotów ekonomii społecznej.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach IX Osi Priorytetowej:

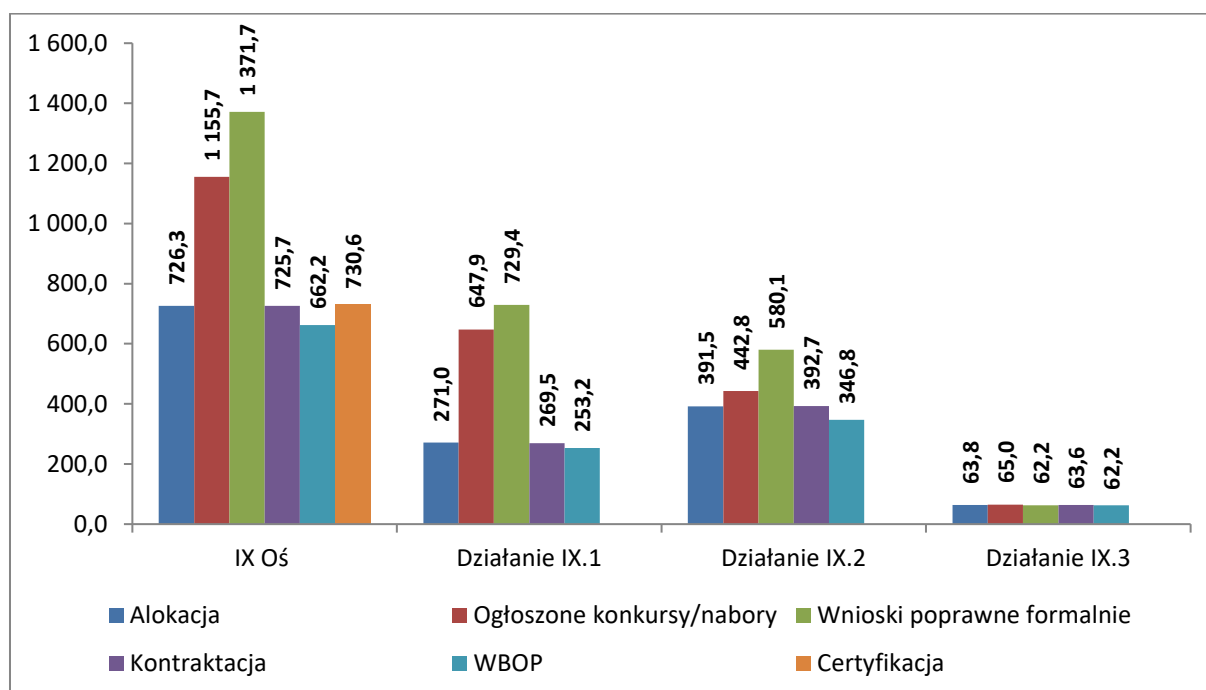
- projekt „*Nowy start w przyszłość*” realizowany przez Centrum Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (wartość ogółem projektu 402 063 zł, w tym dofinansowanie UE 341 705 zł), którego celem była reintegracja społeczna i zawodowa osób niezatrudnionych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujących się do objęcia wsparciem pomocy społecznej. W ramach projektu dla jego uczestników przygotowano Indywidualne Ścieżki Reintegracji, a następnie oferowano wsparcie w postaci: indywidualnego poradnictwa zawodowego, warsztatów reintegracji społeczno-zawodowej, szkoleń zawodowych oraz staży zawodowych. Projekt był skierowany do 20 osób zamieszkałych na terenie miasta Łódź i powiatów: łódzkiego wschodniego, brzezińskiego, zgierskiego oraz pabianickiego. Wsparciem w projekcie finalnie objęto 22 osoby. Wszystkie zrekrutowane do projektu osoby były osobami biernymi zawodowo. W wyniku realizacji projektu 5 osób zdobyło zatrudnienie (w tym podjęło samozatrudnienie), zaś 16 osób aktywnie poszukiwało zatrudnienia,
- projekt „*Rodzina z przyszłością*” realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu (wartość ogółem projektu 2 007 516 zł, w tym, dofinansowanie UE 1 706 316 zł), którego celem była poprawa dostępu oraz wzrost jakości usług społecznych kierowanych do rodzinnej pieczy zastępczej z obszaru powiatu łowickiego poprzez prawidłową diagnozę potrzeb oraz spójność i komplementarność działań. W projekcie wsparciem objęto 142 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym tj. dzieci z rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych oraz osoby opuszczające pieczę zastępczą oraz 126 osób z otoczenia tych osób. Uczestnicy projektu otrzymali wsparcie w postaci: usług psychologicznych, pedagogicznych, terapeutycznych, edukacyjnych oraz szkoleniowych, usług wsparcia rodziny, usług socjalnych, usług w mieszkaniach chronionych, usług poznawczych i kulturowych oraz grup wsparcia. Zwiększenie dostępności do ww. usług wzmocniło umiejętności rodzicielskie, dostarczyło narzędzi do pracy z dziećmi, pozwoliło je trafnie zdiagnozować i objąć specjalistyczną pomocą.

W ramach IX Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 726,3 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów i nie podpisywano umów o dofinansowanie:

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 135,09 mln zł, wkład UE – 112,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 793,2 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 662,2 mln zł – 91,2% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 146,8 mln zł, wkład UE – 124,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: 827,6 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 730,6 mln zł – 100,6% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł

(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji IX Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNIE- MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSY /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
IX OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	112,5	15,5%	124,8	17,2%
	NARASTAJĄCO	64	1 155,7	159,1%	1 212	1 371,7	188,9%	565	725,7	99,9%	662,2	91,2%	730,6	100,6%
DZIAŁANIE IX.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	32,2	11,9%		
	NARASTAJĄCO	30	647,9	239,0%	812	729,4	269,1%	328	269,5	99,4%	253,2	93,4%		
DZIAŁANIE IX.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	72,0	18,4%		
	NARASTAJĄCO	29	442,8	113,1%	386	580,1	148,2%	223	392,7	100,3%	346,8	88,6%		
DZIAŁANIE IX.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	8,2	12,9%		
	NARASTAJĄCO	5	65,0	101,9%	14	62,2	97,6%	14	63,6	99,7%	62,2	97,5%		

OŚ X: ADAPTACYJNOŚĆ PRACOWNIKÓW I PRZEDSIĘBIORSTW W REGIONIE

Działanie X.1 Powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.

Działanie X.2 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw.

Działanie X.3 Ochrona, utrzymanie i przywrócenie zdrowia.

Podjęte inicjatywy pozwoliły na wsparcie w ramach Programu osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3, a tym samym wsparcie poziomu aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia. Realizacja projektów pozwoliła także na podniesienie kompetencji pracowników poprzez zapewnienie im dostępu do wysokiej jakości usług rozwojowych, w oparciu o podejście popytowe, a także posłużyła zapobieganiu negatywnym skutkom zmian gospodarczych w regionie. Ponadto, dzięki realizacji programów zdrowotnych, mieszkańcy województwa łódzkiego mogli skorzystać z badań profilaktycznych, co wpłynęło na poprawę jakości opieki zdrowotnej.

Spośród wszystkich 449 projektów realizowanych w ramach X Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 365. Na koniec 2023 r. wsparciem objęto ponad 8 tys. osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 (15% przyrost w porównaniu z rokiem 2022) oraz ponad 50 tys. osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własnych rachunek (5% przyrost w porównaniu z rokiem 2022). Ponadto, ponad 100 tys. osób uczestniczyło w realizowanych w ramach środków EFS programach zdrowotnych (50% przyrost w porównaniu z rokiem 2022).

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach X Osi Priorytetowej:

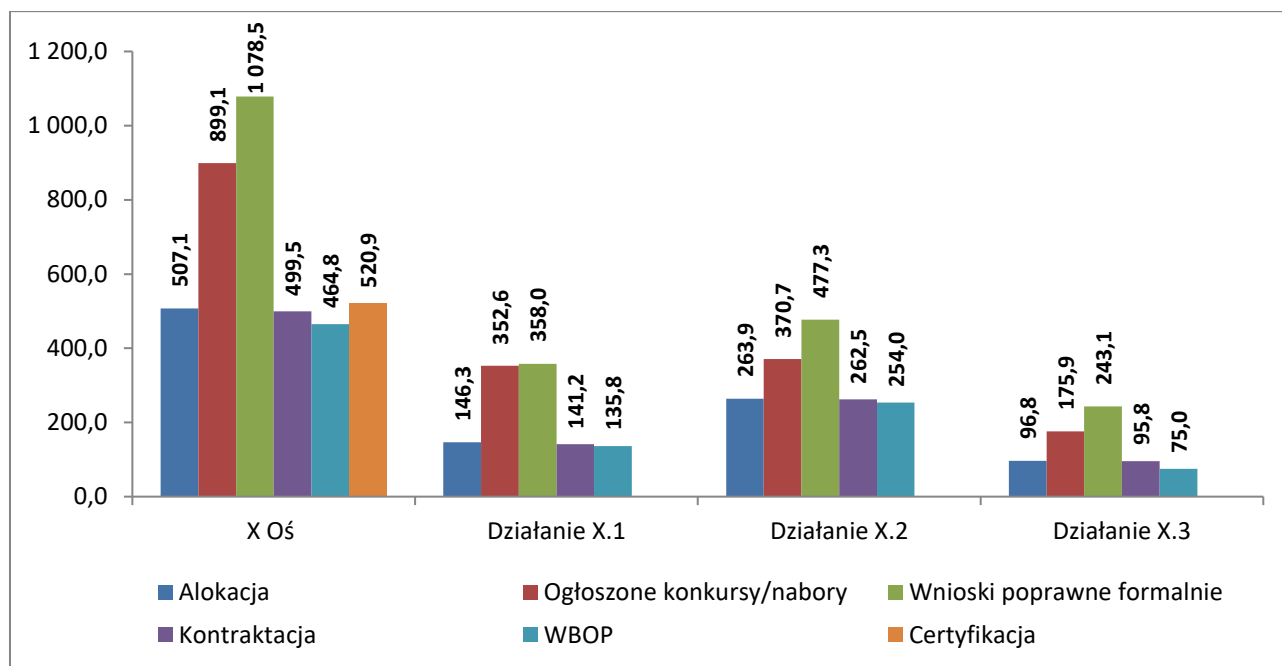
- Instytut "Centrum Zdrowia Matki Polki" w Łodzi (projekt o wartości ogółem 0,25 mln zł, w tym dofinansowanie UE ok. 0,21 mln zł) zrealizował projekt, którego głównym celem była poprawa stanu zdrowia regionalnej społeczności, poprzez zwiększenie ilości osób korzystających z *Populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi*. W rezultacie kilkaset kobiet wzięło udział w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych, co znacznie zwiększyło świadomość w tematyce nowotworowych chorób piersi. Świadomość oraz wiedza na temat nowotworów piersi podniesiona została także u 160 pracowników kadry medycznej, którzy skorzystali ze specjalistycznych szkoleń,
- Gmina Kutno (projekt o wartości ogółem prawie 0,73 mln zł, w tym dofinansowanie UE: 0,62 mln zł) realizowała projekt, którego celem było zwiększenie szans na zatrudnienie oraz utrzymanie zatrudnienia osób pełniących opiekę nad dziećmi do 3 r.ż. poprzez utworzenie Klubu Dziecięcego w gm. Kutno. W ramach projektu utworzono i zapewniono m. in. bieżące funkcjonowanie 23 nowych miejsc w Klubie Dziecięcym.

W ramach X Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 507,1 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów:

- **podpisano 17 umów** o wartości ogółem 12,5 mln zł, wkład UE – 10,6 mln zł (od początku wdrażania Programu: 449 umów o wartości ogółem 630,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 499,5 mln zł – 98,5% alokacji),

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 95,0 mln zł, wkład UE – 79,2 mln zł (od początku wdrażania Programu: 572,3 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 464,8 mln zł – 91,7% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 106,5 mln zł, wkład UE – 90,5 mln zł (od początku wdrażania Programu: 599,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 520,9 mln zł – 102,7% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji X Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO – MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
X OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	17	10,6	2,1%	79,2	15,6%	90,5	17,9%
	NARASTAJĄCO	63	899,1	177,3%	889	1 078,5	212,7%	449	499,5	98,5%	464,8	91,7%	520,9	102,7%
DZIAŁANIE X.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	1	0,5	0,3%	29,6	20,2%		
	NARASTAJĄCO	26	352,6	241,0%	457	358,0	244,8%	246	141,2	96,5%	135,8	92,8%		
DZIAŁANIE X.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	1,4	0,5%		
	NARASTAJĄCO	10	370,7	140,4%	148	477,3	180,8%	70	262,5	99,5%	254,0	96,2%		
DZIAŁANIE X.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	16	10,2	10,5%	33,8	34,9%		
	NARASTAJĄCO	27	175,9	181,6%	284	243,1	251,0%	133	95,8	98,9%	75,0	77,5%		

OŚ XI: EDUKACJA, KWALIFIKACJE, UMIEJĘTNOŚCI

Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji.

Działanie XI.2 Kształcenie osób dorosłych.

Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe.

W ramach podejmowanych działań dofinansowane zostały szkolenia, staże i praktyki u pracodawców, jak również doposażono w sprzęt i materiały dydaktyczne jednostki edukacyjne. Pozwoliło to na tworzenie warunków kształcenia zawodowego zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, a także na poprawianie efektywności kształcenia zawodowego oraz dostosowanie systemu edukacji zawodowej do potrzeb rynku pracy województwa łódzkiego. Wsparciem objęto także miejsca wychowania przedszkolnego oraz szkolenia dla osób w wieku 50 lat i więcej.

Spośród wszystkich 873 projektów realizowanych w ramach XI Osi Priorytetowej, na koniec 2023 r. zakończono już realizację 844. Na koniec 2023 r. wsparcie otrzymało 446 szkół i placówek kształcenia zawodowego i ponad 25 tys. ich uczniów, w postaci staży i praktyk u pracodawcy (odpowiednio ok. 22% i 5% wzrost w porównaniu do roku 2022). Ponadto, objęto wsparciem ponad 3,5 tys. miejsc wychowania przedszkolnego oraz prawie 7 tys. osób w wieku 50 lat i więcej (odpowiednio ok. 16% i 5% wzrost w porównaniu do roku 2022).

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach XI Osi Priorytetowej:

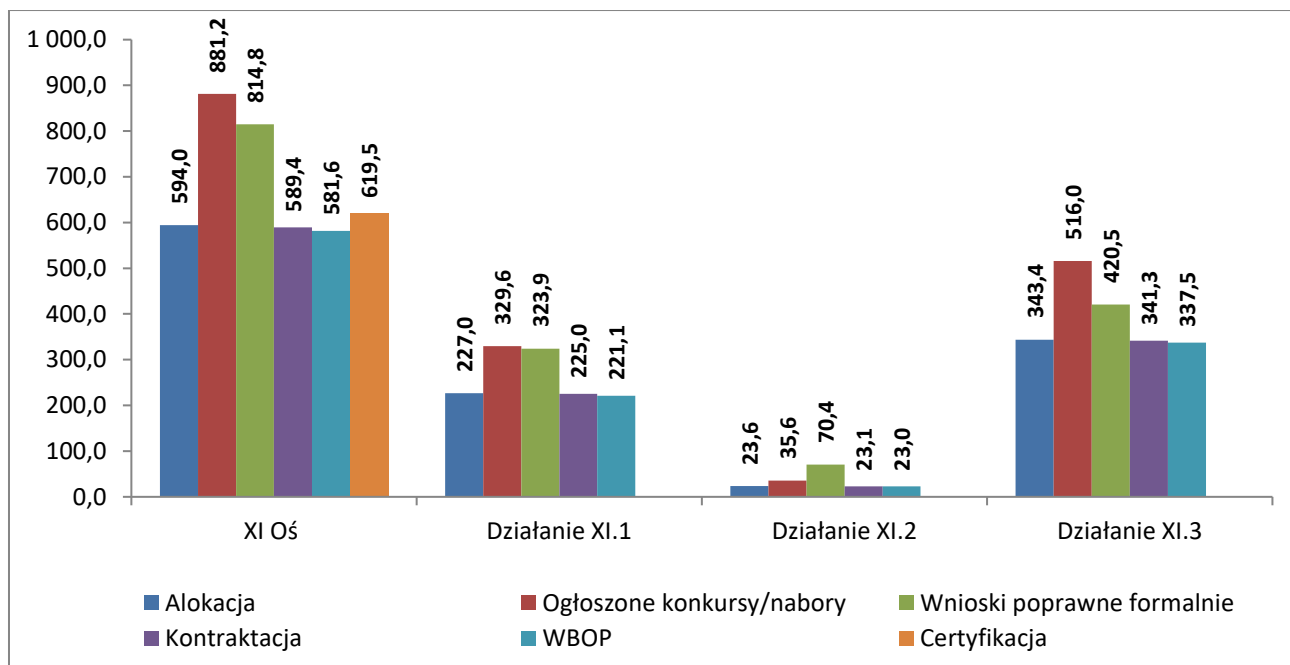
- Gmina Lipce Reymontowskie (projekt o wartości ogółem prawie 0,30 mln zł, w tym dofinansowanie UE prawie 0,25 mln zł) zrealizowała projekt mający na celu zwiększenie jakości kształcenia w Szkole Podstawowej w Lipcach Reymontowskich. Podstawowym celem było podniesienie niezbędnych na rynku pracy kompetencji cyfrowych uczniów, poprzez organizację zajęć i szkoleń dla uczniów m.in: z robotyki i programowania wykorzystania Excel i TIK do nauki, wyrównujących dysproporcje edukacyjne w zakresie kompetencji cyfrowych;
- Powiat Łowicki (projekt o wartości ogółem 0,47 mln zł, w tym dofinansowanie UE 0,40 mln zł) zrealizował projekt, którego celem było dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 2 Centrum Kształcenia Zawodowego im. T. Kościuszki w Łowiczu (ZSP2) do potrzeb regionalnego rynku pracy. Projekt, zrealizowany we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, ukierunkowany był na poprawę zdolności do zatrudnienia uczniów ZSP2, poprzez podniesienie kompetencji zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego, doposażenie pracowni/warsztatów szkolnych, a także organizację dla uczniów staży, dodatkowych zajęć i szkoleń w zakresie programowania robotów oraz kursu operatora wózków widłowych.

W ramach XI Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 594,0 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów:

- **podpisano 16 umów** o wartości ogółem 5 mln zł, wartość UE – 4,3 mln zł (od początku wdrażania Programu: 873 umowy o wartości ogółem 739,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 589,4 mln zł – 99,2% alokacji),
- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 91,8 mln zł, wkład UE – 77,3 mln zł (od początku wdrażania Programu: 691,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 581,6 mln zł – 97,9% alokacji),

- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 96,1 mln zł, wkład UE – 81,7 mln zł (od początku wdrażania Programu: 710,4 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 619,5 mln zł – 104,3% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji XI Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNIE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW / NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XI OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	16	4,3	0,7%	77,3	13,0%	81,7	13,8%
	NARASTAJĄCO	44	881,2	148,4%	1 189	814,8	137,2%	873	589,4	99,2%	581,6	97,9%	619,5	104,3%
DZIAŁANIE XI.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	16	4,3	1,9%	29,5	13,0%		
	NARASTAJĄCO	21	329,6	145,2%	623	323,9	142,7%	446	225,0	99,1%	221,1	97,4%		
DZIAŁANIE XI.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	1,4	5,8%		
	NARASTAJĄCO	6	35,6	150,7%	108	70,4	298,3%	41	23,1	97,7%	23,0	97,4%		
DZIAŁANIE XI.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	46,4	13,5%		
	NARASTAJĄCO	17	516,0	150,3%	458	420,5	122,4%	386	341,3	99,4%	337,5	98,3%		

OŚ XII: POMOC TECHNICZNA

W ramach Pomocy technicznej RPO WŁ 2014-2020 w 2023 r. kontynuowano zadania związane z podnoszeniem kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Programu. Zwiększono efektywność pracy poprzez odpowiednie przeszkolenie pracowników, wyposażenie miejsc pracy w odpowiedni sprzęt komputerowy i multimedialny, zapewniono odpowiednie zaplecze techniczne i organizacyjne.

Na koniec 2023 r. przeszkolono ponad 28 tys. beneficjentów i potencjalnych beneficjentów. Jakość prowadzonych szkoleń została przez nich oceniona na poziomie 4,55 w skali od 1-5 (1 – szkolenie nie spełniło oczekiwań, 5 – szkolenie spełnia oczekiwania w stopniu bardzo dobrym).

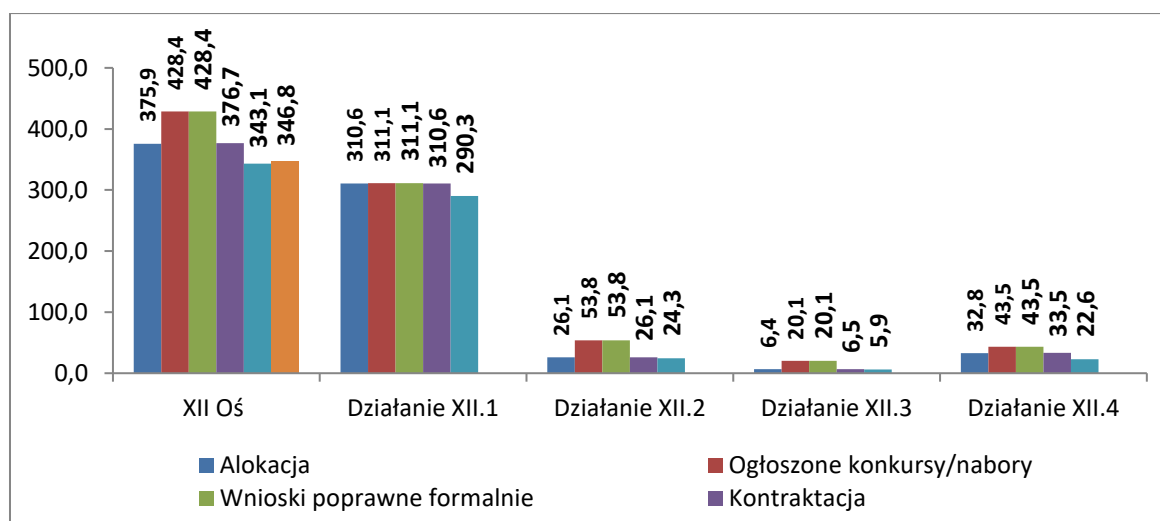
Dzięki prowadzonym działaniom promocyjnym możliwe było dotarcie do szerokiego grona odbiorców z informacją o dostępnych formach wsparcia i prezentacją dobrych praktyk, w celu zwiększenia świadomości o wydatkowanych środkach z funduszy europejskich. Dzięki środkom z Pomocy technicznej możliwe było zapewnienie wsparcia eksperckiego i wsparcia merytorycznego

w ramach procesu oceny i wyboru projektów, a także współfinansowanie kosztów wynagrodzeń dla członków Komisji Oceny Projektów. Ponadto, finansowano badania ewaluacyjne niezbędne do prawidłowej realizacji RPO WŁ 2014-2020.

W ramach XII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 375,9 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów i nie podpisywano umów o dofinansowanie:

- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 19,3 mln zł, wkład UE – 16,4 mln zł (od początku wdrażania Programu: 404,0 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 343,1 mln zł – 91,3 % alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 62,4 mln zł wkład UE 53,1 mln zł (od początku wdrażania Programu: 401,5 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 346,8 mln zł – 92,3 % alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

Postęp realizacji XII Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNI			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/N ABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNIOSKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XII OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0	0,0%	16,4	4,4%	0	0,0
	NARASTAJĄCO	36	428,4	114,0%	36	428,4	114,0%	36	376,69	100,2%	343,1	91,3%	346,8	428,4
DZIAŁANIE XII.1	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0	0,0%	14,5	4,7%		
	NARASTAJĄCO	9	311,1	100,2%	9	311,1	100,2%	9	310,6	100,0%	290,3	93,5%		
DZIAŁANIE XII.2	2022	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	1,6	6,2%		
	NARASTAJĄCO	9	53,8	206,3%	9	53,8	206,3%	9	26,1	100,3%	24,3	93,1%		
DZIAŁANIE XII.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0,3	4,0%		
	NARASTAJĄCO	9	20,1	312,7%	9	20,1	312,7%	9	6,5	100,6%	5,9	92,0%		
DZIAŁANIE XII.4	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0,0	0,0%		
	NARASTAJĄCO	9	43,5	132,5%	9	43,5	132,5%	9	33,5	102,1%	22,6	69,0%		

OSŃ XIII: REACT-EU DLA ŁÓDZKIEGO

Działanie XIII.1 REACT-EU dla przedsiębiorstw

Dofinansowanie przeznaczone jest na wsparcie MŚP w regionie łódzkim w zakresie odbudowy i zwiększenia odporności gospodarczej po kryzysie związanym z COVID-19. Wspierane są działania przyczyniające się do zmiany profilu dotychczasowej działalności lub zwiększenia konkurencyjności dotkniętych kryzysem przedsiębiorców MŚP. Interwencja jest ukierunkowana przede wszystkim na działania inwestycyjne, w tym związane są z transformacją cyfrową i ekologiczną (m.in. zwiększające efektywność energetyczną przedsiębiorstw).

W ramach REACT-EU podpisano umowy na realizację 99 projektów mających na celu niwelowanie długofalowych skutków gospodarczych, związanych z pandemią COVID-19. Całkowita łączna wartość podpisanych umów wynosi 35,5 mln zł, przy dofinansowaniu rządu 23,27 mln zł. Zakontraktowane środki pozwoliły na wsparcie 99 przedsiębiorców, w tym 97 projektów obejmowało inwestycje w technologie cyfrowe, a 94 w rozwiązania ekologiczne. Na podstawie umów, zakłada się utrzymanie miejsc pracy na poziomie 192,25 EPC.

Działanie XIII.2 REACT-EU dla OZE

Realizowane w ramach działania projekty wpłyną na zmniejszenie emisyjności gospodarki, poprawę jakości powietrza oraz stanu środowiska w regionie. Ukierunkowanie wsparcia na inwestycje w OZE pomoże zapobiec pogłębianiu się dysproporcji społeczno-gospodarczych i nierównomiernemu procesowi ekologicznej odbudowy gospodarki oraz pozwoli na wzmocnienie i uzupełnienie interwencji skierowanej na wspieranie zielonej transformacji.

W ramach REACT-EU podpisano umowy na realizację 23 projektów z zakresu odnawialnych źródeł energii. Całkowita łączna wartość podpisanych umów wynosi 90,94 mln zł, przy dofinansowaniu rządu 70,63 mln zł. Zakontraktowane środki pozwoliły na budowę 1 248 instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z OZE i 313 instalacji do wytwarzania energii cieplnej z OZE, co w obydwu przypadkach stanowi przyrost o 100% w stosunku do roku 2022.

Przykłady projektów zakończonych w 2023 r. realizowanych w ramach XIII Osi Priorytetowej:

- Gmina Błaszki (projekt o wartości 8,98 mln zł, w tym dofinansowanie UE 6,95 mln zł) zleciła wykonanie na swoim terenie instalacji OZE na potrzeby 275 gospodarstw domowych w postaci: 236 instalacji fotowoltaicznych, 53 instalacji kolektorów słonecznych oraz 75 szt. kotłów na biomasę. Projekt przyczyni się bezpośrednio do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 2 015,15 ton równoważnika CO₂,
- Gmina Głuchów (projekt o wartości 4,06 mln zł, w tym dofinansowanie UE 2,86 mln zł) zrealizowała projekt obejmujący zaprojektowanie i zrealizowanie dostawy, montażu i uruchomienia 164 instalacji fotowoltaicznych oraz wymiany 32 kotłów na kotły na biomasę w budynkach prywatnych, w zabudowie wolnostojącej. Celem projektu było zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych o 1897,55 MWh/rok, pozwalające na redukcję wykorzystania konwencjonalnych źródeł energii i emisji zanieczyszczeń do atmosfery o 721,85 ton równoważnika CO₂/rocznie oraz poprawę jakości powietrza w Gminie Głuchów w powiecie skierniewickim.

Działanie XIII.3 REACT-EU dla zdrowia

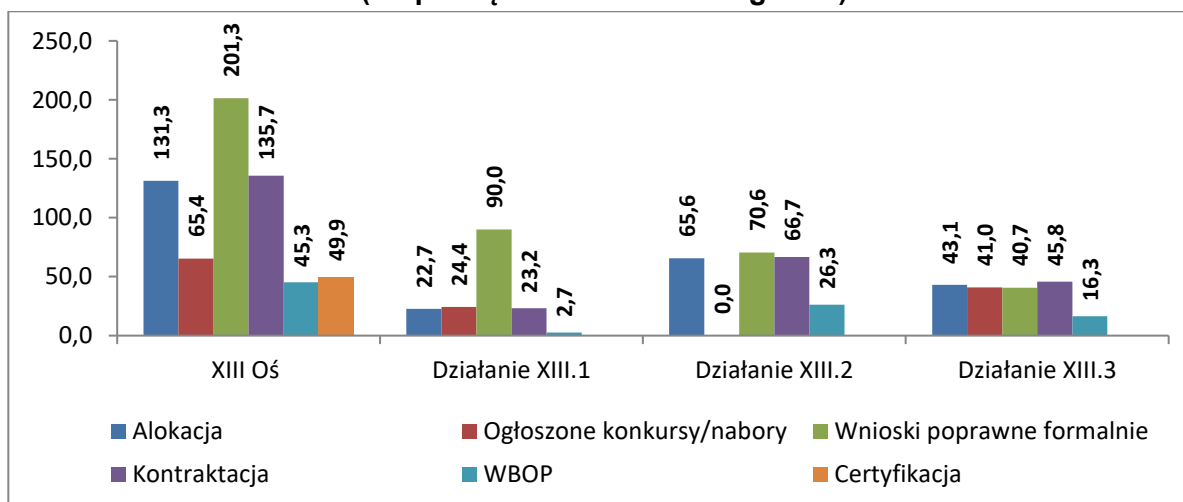
Realizowane inwestycje pozwalają odbudować zdrowie mieszkańców regionu po pandemii, a także dofinansować placówki, które z uwagi na pandemię udzielały znacząco mniej świadczeń zdrowotnych, w szczególności w zakresie leczenia specjalistycznego. Wybrane do wsparcia projekty są związane m.in. z procesem leczenia pacjentów po przebytej COVID-19 oraz ich rehabilitacją, a także dotyczą wsparcia podmiotów udzielających świadczeń zwrotnych w obszarze leczenia onkologicznego, który jest niezwykle istotny z punktu widzenia sytuacji epidemiologicznej w regionie. Realizowane wsparcie przyczynia się do zwiększenia odporności systemu zdrowia na przyszłe kryzysy.

W ramach REACT-EU podpisano umowy na realizację 3 projektów z zakresu ochrony zdrowia. Całkowita łączna wartość podpisanych umów wynosi 46,2 mln zł, przy dofinansowaniu o wartości 45,8 mln zł. W ramach planowanego wsparcia przewidziano utworzenie dodatkowych 22 łóżek dla pacjentów chorych na COVID-19 oraz objęcie 6 700 osób ulepszonymi usługami zdrowotnymi. Dotychczas zakupiono sprzęt medyczny o wartości 1 317 433,76 zł.

W 2023 r. w ramach XIII Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 131,3 mln zł) w związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji w 2023 r. nie ogłaszano nowych konkursów/naborów:

- **złożono 2 poprawne formalnie i merytorycznie wnioski** o wartości dofinansowania (wkład UE) 400 tys. zł, (od początku wdrażania Programu: złożono 427 wniosków o wartości dofinansowania UE 201,3 mln zł),
- **podpisano 102 umowy** o wartości ogółem 81,8 mln zł, wartość UE – 69,1 mln zł, (od początku wdrażania Programu: 125 umów o wartości ogółem 169,1 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 135,7 mln zł – 103,3% alokacji)
- **zatwierdzono wnioski** o płatność o wartości ogółem 56,5 mln zł, wkład UE – 45,4 zł, (od początku wdrażania Programu: 56,6 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 45,3 mln zł – 34,5% alokacji),
- **przekazano wnioski o płatność do KE** o wartości wydatków kwalifikowalnych 49,8 mln zł, wkład UE – 49,8 mln zł (od początku wdrażania Programu: o wartości 49,9 mln zł, w tym wartość dofinansowania (wkład UE) 49,9 mln zł – 38,0% alokacji).

Postęp realizacji (dofinansowanie UE) – mln zł
(od początku wdrażania Programu)

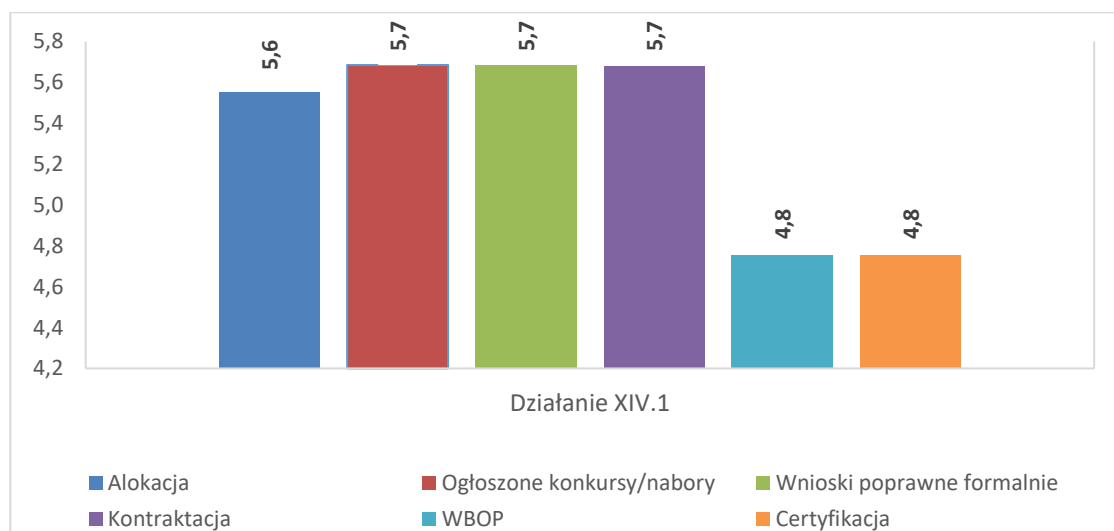
Postęp realizacji XIII Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020
(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014-2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE KONKURSY/NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNE			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW /NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNISKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XIII OŚ PRIORYTETOWA	2023	0	0,0	0,0%	2	0,4	0,3%	102	0,0	52,6%	45,2	34,4%	49,8	37,9%
	NARASTAJĄCO	4	65,4	49,8%	427	201,3	153,3%	125	135,7	103,3%	45,3	34,5%	49,9	38,0%
DZIAŁANIE XIII.1	2023	0	0,0	0,0%	2	0,4	1,7%	99	23,3	12,0%	2,7	12,0%		
	NARASTAJĄCO	1	24,4	107,8%	401	90,0	396,8%	99	23,2	102,5%	2,7	12,0%		
DZIAŁANIE XIII.2	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	26,2	39,9%		
	NARASTAJĄCO	0	0,0	0,0%	23	70,6	107,7%	23	66,7	101,6%	26,3	40,0%		
DZIAŁANIE XIII.3	2023	0	0,0	0,0%	0	0,0	0,0%	3	45,8	106,3%	16,3	37,9%		
	NARASTAJĄCO	3	41,0	95,1%	3	40,7	94,4%	3	45,8	106,3%	16,3	37,9%		

OŚ XIV: POMOC TECHNICZNA – REACT-EU

Oś XIV Pomoc techniczna – REACT-UE została utworzona w związku z uzupełnieniem alokacji programu o dodatkowe środki REACT-EU – pochodzące z Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy. Środki zostały skierowane na utrzymanie i wzmocnienie kadry doświadczonych pracowników zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WŁ 2014-2020 m.in. poprzez finansowanie ich wynagrodzeń oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

W 2023 r. w ramach XIV Osi priorytetowej RPO WŁ 2014-2020 (alokacja – 5,6 mln zł): W związku z wykorzystaniem dostępnej alokacji nie ogłaszano konkursów/naborów i nie podpisywano nowych umów. Na dzień 31 grudnia 2023 r. kończono prace związane z rozliczaniem rzeczowym i finansowym. Zatwierdzono wnioski o płatność o wartości ogółem 5,7 mln zł, wkład UE - 4,8 mln zł (85,6% alokacji). Przekazano wnioski o płatność do KE o wartości wydatków kwalifikowalnych 5,6 mln zł, wkład UE - 4,8 mln zł (85,6 % alokacji).

Postęp realizacji XIV Osi Priorytetowej RPO WŁ 2014-2020

(od początku wdrażania Programu)

RPO WŁ 2014–2020 STAN NA 31.12.2023		OGŁOSZONE NABORY			WNIOSKI POPRAWNE FORMALNO- MERYTORYCZNI			KONTRAKTACJA			WBOP		CERTYFIKACJA	
		LICZBA KONKURSÓW/ NABORÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA WNISKÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	LICZBA UMÓW	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI	WKŁAD UE [MLN ZŁ]	% ALOKACJI
XIV Oś Priorytetowa Działanie IV.1	2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0%	1,7%	30,6%	4,8%	85,6%
	NARASTAJĄCO	2	5,7	96,8%	2	5,7	96,8%	2	5,7	96,8%	4,8	85,6%	4,8	85,6%

Ewaluacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020

Działania Jednostki Ewaluacyjnej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 podejmowane w 2023 r. związane były z realizacją badań ujętych w Planie Ewaluacji RPO WŁ 2014-2020 (PE RPO WŁ 2014-2020) oraz przygotowaniem dokumentacji potrzebnej do realizacji kolejnych badań.

W 2023 r. JE RPO WŁ 2014-2020 zrealizowała badania:

- ***Ocena wsparcia w obszarze edukacji przedszkolnej, kształcenia ogólnego, kształcenia osób dorosłych oraz kształcenia zawodowego w ramach OPXI RPO WŁ 2014-2020***

Z badania wynika przede wszystkim, że pomimo licznie wskazywanych pozytywnych efektów wpływu RPO WŁ 2014-2020 na sytuację systemu edukacji w województwie łódzkim, jak zaznaczają uczestnicy badania oraz eksperci z obszaru edukacji, wciąż wymaga on wsparcia. Autorzy raportu ponadto wskazują, że:

- wsparcie oferowane w ramach OP XI RPO WŁ 2014-2020 zostało ocenione jako adekwatne i efektywne, a jego wpływ na sytuację systemu edukacji w województwie łódzkim był znaczący,
- bardzo ważne jest rozwijanie wśród dzieci i młodzieży kompetencji społecznych i kompetencji 4K (komunikacja, krytycyzm, kooperacja, kreatywność),
- wsparcie w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego było rzadko realizowane. Istotne jest popularyzowanie tego typu wsparcia na każdym etapie nauczania,
- nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu mają potrzebę aktualizowania swojej wiedzy. W związku z pojawiającymi się na rynku nowymi rozwiązaniami, odczuwają potrzebę podnoszenia jakości swojej pracy,
- kompetencje cyfrowe są jednymi z kluczowych kompetencji we współczesnym świecie. Rozwój cyfryzacji sprawia, że będą one coraz bardziej pożądane na rynku pracy i niezbędne w codziennym życiu.

- ***Ocena efektów wsparcia przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w ramach OPV RPO WŁ 2014-2020***

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji wskazują, że interwencja podjęta w ramach OP V RPO WŁ 2014-2020 odpowiadała na kluczowe problemy i wyzwania w obszarze ochrony środowiska w województwie łódzkim. Większość celów została osiągnięta, a zrealizowane projekty przyczyniły się m.in. do poprawy bezpieczeństwa powodziowego (lokalnie, w zachodniej części województwa) oraz poprawy funkcjonowania jednostek służb ratowniczych i ochrony przeciwpożarowej, do redukcji ilości odpadów zmieszanych kierowanych na składowiska poprzez poprawę selektywnej zbiórki odpadów, rozwoju kanalizacji sanitarnej oraz do wzmocnienia bioróżnorodności na wspartych obszarach.

Należy jednak podkreślić, że interwencja w ramach OPV realizowana w perspektywie 2014-2020, np. w zakresie gospodarki odpadami oraz gospodarki ściekowej, wymaga dalszej kontynuacji w perspektywie 2021-2027, bowiem problemy nie zostały rozwiązane, a zmieniające

się warunki wynikające z przepisów prawa krajowego i unijnego nakładają nowe obowiązki, których realizacja pozwoli polepszyć jakość środowiska oraz efektywnie gospodarować zasobami.

▪ **Ocena wpływu inwestycji transportowych finansowanych w ramach OP III RPO WŁ 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego.**

Podsumowując wnioski z raportu końcowego należy stwierdzić, że projekty dofinansowane w ramach OP III RPO WŁ 2014-2020 dotyczące inwestycji transportowych bezsprzecznie wpłynęły na sytuację społeczno-gospodarczą województwa łódzkiego. Dobór projektów był trafny, a ich realizacja oddziałuje na obszary, w których zlokalizowano inwestycje, choć stopień ich oddziaływania jest różny. Najbardziej zauważalne wśród mieszkańców i w statystykach publicznych oraz najwyżej ocenione przez badanych są inwestycje z działania III.4 Transport kolejowy, przeprowadzone przez ŁKA. Z danych Urzędu Transportu Kolejowego za 2021 r. wynika, że wśród przewoźników samorządowych największy procentowy wzrost liczby przewiezionych pasażerów względem 2020 r. wykazała ŁKA, która przewiozła 6,04 mln osób – czyli o 1,4 mln pasażerów więcej.

W kolejnych latach należy kontynuować wsparcie dotyczące inwestycji transportowych. Powinny one zostać uwzględnione w priorytetach infrastrukturalnych programów rządowych do roku 2027 i w perspektywie 2028+. Umożliwi to m.in. odciążenie samorządów z finansowania części niezbędnych, już zidentyfikowanych inwestycji.

▪ **Ocena efektów wsparcia sfery B+R oraz konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP w ramach OP I i OP II RPO WŁ 2014-2020.**

Zasadniczym efektem udzielanego wsparcia było wzmocnienie potencjału badawczego regionalnego sektora nauki poprzez inwestycje w infrastrukturę B+R. Wzrosły możliwości jednostek w zakresie świadczenia usług badawczych na rzecz podmiotów gospodarczych.

Ponadto, zarówno beneficjenci dotacji, jak i pożyczkobiorcy w większości uważają, że nastąpiła poprawa ich pozycji konkurencyjnej w stosunku do okresu sprzed otrzymania wsparcia. W miarach bezwzględnych obecna pozycja konkurencyjna beneficjentów dotacji jest znacznie wyższa od pozycji konkurencyjnej pożyczkobiorców, bowiem ci pierwsi w większości działają na znacznie bardziej konkurencyjnych rynkach – krajowym i międzynarodowym.

Beneficjenci dotacji generalnie wyżej oceniają wpływ wsparcia na potencjał konkurencyjny przedsiębiorstwa niż pożyczkobiorcy. Największy wpływ wsparcia dotacyjnego na inwestycje wynika z charakteru inwestycji, która w większości przypadków, w swej zasadniczej części, polegała na zakupie maszyn i urządzeń i miała duży wpływ na podniesienie jakości. Stosowanie nowoczesnych technologii pozytywnie wpłynęło na ofertę firm: nowoczesność oferowanych produktów lub usług i ich jakość. Pożyczkobiorcy oceniają wpływ wsparcia jako niewielki. Największy wpływ obserwowany jest w sferze produkcji – zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń wpływa pozytywnie na jakość oferowanych produktów i usług.

Dzięki wsparciu udzielonemu w ramach OP I i OP II wzrosło zatrudnienie u beneficjentów oraz pożyczkobiorców.

O trwałości bezpośrednich efektów inwestycji świadczy fakt, że 93% beneficjentów dotacji inwestycyjnej i 97% pożyczkobiorców nadal oferuje na rynku produkt wdrożony dzięki inwestycji.

W 2023 r. JE RPO WŁ 2014-2020 rozpoczęła przygotowania do realizacji badań, które będą realizowane w 2024 r.:

- **Ocena wpływu interwencji skierowanej do osób pozostających bez pracy, w tym osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w ramach OP VIII RPO WŁ 2014-2020**

Głównym celem badania jest ocena wpływu interwencji w ramach OP VIII RPO WŁ 2014-2020. Ponadto autorzy raportu dokonają identyfikacji czynników oddziałujących pozytywnie lub negatywnie na zakładane cele oraz prawidłową realizację założeń w ramach OP VIII RPO WŁ 2014-2020, a także określą stopień zainteresowania konkursami oraz wykorzystania alokacji w OP VIII w ramach RPO WŁ 2014-2020.

- **Wpływ działań realizowanych w ramach Osi Priorytetowej VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu RPO WŁ 2014-2020 na zwiększenie partycypacji w kulturze, rozwój turystyki oraz tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczenie ubóstwa**

Głównym celem badania jest ocena wpływu działań rewitalizacyjnych na partycypację mieszkańców województwa łódzkiego lub turystów w kulturze, ograniczenie ubóstwa oraz rozwój potencjału gospodarczego i gospodarki turystycznej w województwie łódzkim (w tym powstawanie nowych miejsc pracy).

- **Identyfikacja oraz ocena efektów wsparcia udzielanego w ramach OP IX RPO WŁ 2014-2020 w obszarze włączenia społecznego i walki z ubóstwem.**

Głównym celem badania jest ocena wpływu działań przewidzianych do realizacji w ramach OP IX na ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz ubóstwa. Ponadto, w raporcie dokonana zostanie ocena w zakresie przywrócenia zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

- **Ocena efektów wsparcia w zakresie adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw w ramach RPO WŁ 2014-2020**

Głównym celem badania jest ocena wpływu interwencji w ramach OP X RPO WŁ 2014-2020.

Przedsięwzięcia komunikacyjne w ramach RPO WŁ 2014-2020

W 2023 r. w ramach RPO WŁ 2014-2020 zrealizowano szereg działań informacyjno-promocyjnych, których koszt przekroczył 7 mln zł.

Podczas działań stacjonarnych przedstawiano ofertę wsparcia z funduszy europejskich oraz informowano mieszkańców województwa o środkach Unii Europejskiej inwestowanych w regionie. Było to m.in.: 9 pikników realizowanych w ramach kampanii crossmediowej, na których realizowano zamówienia dodatkowe (m.in. w zakresie zapewnienia atrakcji i bezpieczeństwa: karetki, ochrona i wygrodzenie sceny), 37 kin letnich realizowanych w ramach kampanii crossmediowej – uczestnicy poza obejrzeniem filmu mogli zadać pytanie ekspertowi w Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich, Dni Otwarte Funduszy Europejskich (3 imprezy masowe – Zgierz, Bełchatów, Skierniewice), 3 seminaria oraz szkolenia dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów.

Przedsięwzięcia komunikacyjne w ramach RPO WŁ 2014-2020 to także szeroko zakrojona kampania w mediach społecznościowych oraz lokalnej prasie. Wszystkie wyszczególnione poniżej działania realizowano w sposób koherentny przez Instytucję Zarządzającą i Instytucje Pośredniczące (Centrum Obsługi Przedsiębiorcy i Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi) oraz zgodnie z linią komunikacji określoną przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Działania informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu:

- IZ RPO WŁ kontynuowała realizację działania głównego w postaci kampanii crossmediowej RPO WŁ 2014-2020 Fundusze Europejskie „Z ludzkiej perspektywy”, obejmującej m.in.: Facebook (Zmieniamy Łódzkie/Fundusze Europejskie dla Łódzkiego), Twitter/X (@LodzkieRPO), media regionalne (prasa, radio, telewizja – tworzenie audycji, spotów reklamowych), blog, kanał na YouTube, Instagram (funduszeuropejskielodzkiego), e-biuletyn. Istotnym działaniem w ramach realizowanej kampanii crossmediowej jest produkcja spotów promocyjnych (udział w Międzynarodowym Festiwalu Filmowym Camerimage w Toruniu). Kampania zapewniała w sposób ciągły i na szeroko zakrojoną skalę promocję możliwości finansowania projektów w ramach RPO WŁ 2014-2020. Kampania pokazywała z jednej strony realizację Funduszy Europejskich, a z drugiej strategię obraną przez IZ RPO WŁ przy ich wdrażaniu, prezentowała osiągnięcia programu w danych dziedzinach i holistycznie, ponadto prezentowała liczne projekty i dobre praktyki. Działania w mediach związane były z konkretnymi naborami wniosków o dofinansowanie projektów, zgodnie z harmonogramem konkursów; organizacją kolejnej edycji Dni Otwartych Funduszy Europejskich (12-14 maja 2023 r. – Skierniewce, Zgierz, Bełchatów). Województwo Łódzkie włączyło się w ogólnopolską akcję Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej poprzez współpracę z beneficjentami, którzy w ramach Dni Otwartych otwierali swoje atrakcje na zasadzie wolnego wstępu dla wszystkich chętnych (m.in. EC1, Politechnika Łódzka, Muzeum Włókiennictwa). Ponadto Województwo Łódzkie zrealizowało trzy plenerowe wydarzenia kulturalno-sportowe – imprezy masowe. Na wydarzenia plenerowe składały się: koncerty artystyczne na scenach głównych, strefy: beneficjentów, punktu informacji o Funduszach Europejskich, sportowa, kulinarna, zabaw dla dzieci i innych atrakcji (w tym lotu balonem). W ramach akcji zorganizowano również konkurs wiedzy o UE oraz konkurs dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, podczas którego uczniowie w formie krótkiego filmu pokazali otaczające nas projekty zrealizowane z Funduszy Europejskich. W trakcie Dni Otwartych można było również spotkać się ze sportowcami z terenu województwa łódzkiego i wspólnie z nimi podjąć aktywność sportową. Konkurs dla szkół zakończył się wręczeniem nagród głównych dla zwycięskich klas – były to wycieczki po województwie łódzkim i zwiedzanie ciekawych miejsc dofinansowanych z Funduszy Europejskich,
- udział w Dożynkach Wojewódzkich w Paradyżu poprzez organizację Strefy Funduszy Europejskich. W ramach wydarzenia zorganizowano następujące strefy: beneficjentów RPO WŁ, instytucji wspierających tj. Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Centrum Obsługi Przedsiębiorcy oraz strefę kulinarną, strefę dla dzieci, strefę dmuchańców XXL i wyjątkową atrakcję – loty balonem na uwięzi. Celem organizacji Strefy Funduszy Europejskich było upowszechnianie wiedzy na temat efektów środków wydatkowanych z RPO WŁ 2014-2020 oraz informowanie o aktualnie trwających naborach,
- przygotowanie i realizacja 9 pikników w ramach kampanii crossmediowej na terenie województwa łódzkiego,

- udział w Forum Promocji Województwa Łódzkiego poprzez zorganizowanie prelekcji: Krzysztofa Ziemca z wykładem inauguracyjnym „Nowa perspektywa unijna – nowe techniki komunikacyjne. Jak oswoić media” oraz sportowców: Zofii Noceti-Klepackiej i Zbigniewa Bródki z wykładem z zakresu motywacji „Jak skutecznie pokonywać trudności w realizacji projektów unijnych? – Przeniesienie skutecznych metod osiągnięcia sukcesów w sporcie na proces realizacji projektów unijnych”.

Działania edukacyjne dla beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów:

- organizacja szkoleń on-line oraz stacjonarnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, w których udział wzięło ponad tysiąc osób,
- produkcja na kanale YouTube webinarów i filmów „W przerwie” o aplikowaniu o środki w ramach RPO WŁ 2014-2020,
- organizacja 3 specjalistycznych seminariów dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów – celem było przekazanie informacji o możliwościach skorzystania z Funduszy Europejskich, a także zwiększenie świadomości mieszkańców regionu na temat realizowanych projektów z Funduszy Europejskich.

Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE).

W ramach zaplanowanych działań informacyjnych w 2023 r. udzielono 19 381 konsultacji (telefonicznych, bezpośrednich, poprzez e-mail oraz w ramach indywidualnych konsultacji u klienta) oraz zorganizowano 66 spotkań informacyjnych i szkoleń (w tym spotkania na uczelniach wyższych), 87 Mobilnych Punktów Informacyjnych i całodziennych dyżurów na terenie województwa łódzkiego oraz 53 spotkania informacyjne przeprowadzone w szkołach ponadpodstawowych, w których łącznie udział wzięło 4 577 uczestników.

Podejmowane działania informacyjne dotyczyły w szczególności następujących obszarów tematycznych:

- zasad przygotowania wniosków o dofinansowanie w ramach perspektyw finansowych na lata 2014-2020 oraz 2021-2027,
- rozliczania projektów unijnych za pomocą systemu teleinformatycznego SL2014,
- naborów skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i osób fizycznych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- zasad komunikacji i promocji projektów w ramach perspektywy finansowej 2021-2027,
- aktualnych naborów w ramach programów o zasięgu krajowym,
- Partnerstwa Publiczno-Prywatnego,
- PIFE Przypomina – usługa zapisu i informowania Potencjalnych Beneficjentów o dedykowanych naborach wniosków,
- informacji na temat wsparcia dla przedsiębiorców z Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki w ramach usługi INNOPOINT.

Pracownicy PIFE brali również udział w wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych poświęconych tematyce Funduszy Europejskich, tj. targi, konferencje, seminaria oraz stoiska informacyjno-promocyjne na wydarzeniach plenerowych, gdzie udzielano informacji o Funduszach Europejskich (łącznie zrealizowano 54 takie działania), w tym m. in. podczas Pikników Województwa Łódzkiego, Dni Otwartych Funduszy Europejskich, Forów Gospodarczych, Dożynek Wojewódzkich, Kin letnich Województwa Łódzkiego,

Skierniewickiego Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw, Międzynarodowego Kongresu Górnictwa Węgla Brunatnego oraz innych wydarzeń organizowanych na terenie województwa łódzkiego.

Sieć PIFE zrealizowała również działania promocyjne w ramach m.in.:

- kampanii reklamowej w środkach transportu masowego w Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej,
- audycji radiowych o tematyce Funduszy Europejskich i usług Sieci PIFE w rozgłoszeniach radiowych o zasięgu regionalnym i lokalnym na terenie województwa łódzkiego,
- promocji usług Sieci PIFE na Facebooku na profilu „Łódzkie informuje o Funduszach”,
- live chatu na stronach internetowych www.rpo.lodzkie.pl, www.funduszeue.lodzkie.pl,
- usługi „PIFE Przypomina”.

3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Samorząd Województwa Łódzkiego, wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców województwa łódzkiego, przeprowadził w 2023 r. dwa nabory wniosków o przyznanie pomocy dla operacji typu Zarządzanie zasobami wodnymi, w których beneficjentami mogły być gminy oraz Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Działanie to ma na celu wsparcie inwestycji związanych ze zwiększaniem możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Inwestycje objęte wnioskami o przyznanie pomocy, mają za zadanie zatrzymywać lub spowalniać spływ wód w obrębie zlewni rolniczych przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności biologicznej i przywracaniu funkcji obszarom mokradłowym. Województwo Łódzkie na ten cel ma do rozdysponowania kwotę wynoszącą dla gmin ponad **22 mln zł**, natomiast dla PGW WP, w skali całego kraju, przeznaczono kwotę ponad **138 mln zł**. W II kwartale 2024 r., z gminami z terenu województwa łódzkiego, zawarto 27 umów o przyznaniu pomocy na łączną kwotę pomocy ponad **12 mln zł**.

W 2023 r. w ramach budowy lub modernizacji dróg lokalnych Samorząd Województwa Łódzkiego podpisał 31 umów na kwotę pomocy ponad **57 mln zł**, dając możliwość budowy lub przebudowy dróg gminnych, powiatowych lub wewnętrznych, co znacząco wpłynie na jakość komunikacji i stan bezpieczeństwa na drogach województwa.

Ponadto w 2023 r., dzięki dodatkowym środkom z Europejskiego Instrumentu Odbudowy, podpisano kolejne 9 umów w ramach gospodarki wodno-ściekowej na kwotę blisko **20 mln zł** umożliwiając wybudowanie, przebudowanie lub doposażenie na terenie gmin województwa łódzkiego, obiektów służących do zaopatrzenia w wodę (m.in.: sieci wodociągowe, stacje uzdatniania wody, ujęcia wody) lub odprowadzenia i oczyszczenia ścieków (sieci kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Podjęte działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, zaowocowały ogłoszeniem kolejnych naborów wniosków skierowanych głównie na tworzenie nowych lub rozwój już istniejących działalności gospodarczych na terenie województwa łódzkiego, rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej oraz kulturalnej (OSP, jednostki samorządu terytorialnego, KGW), zachowanie dziedzictwa lokalnego, a także przebudowę dróg gminnych i wzmocnienie kapitału społecznego (pikniki rodzinne, warsztaty). W efekcie w 2023 r. wsparcie otrzymało **166** podmiotów gospodarczych, w tym **87** w ramach podejmowania działalności gospodarczej oraz **13** w ramach rozwoju już prowadzonej działalności, co bezpośrednio przełożyło się na utworzenie nowych oraz utrzymanie istniejących miejsc pracy w firmach województwa. W zakresie rozwoju infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej (modernizacja i wyposażanie świetlic, kościołów, budowa placów zabaw, siłowni zewnętrznych itp.), przebudowy dróg gminnych oraz pikników rodzinnych wsparcie otrzymało **66** podmiotów.

W ramach przeprowadzonego, w 2022 r. drugiego naboru wniosków na Wsparcie przygotowawcze dla działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Samorząd Województwa Łódzkiego rozdysponował kwotę ponad **2 mln zł** dla 28 ubiegających się o środki stowarzyszeń, tj. Lokalnych Grup Działania (LGD). W 2023 r. w ramach poddziałania, złożonych zostało 28 wniosków o płatność końcową i do końca roku dokonano wypłat w kwocie ponad **1,2 mln zł** na rzecz 21 LGD.

2.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Samorząd Województwa Łódzkiego wykonuje zadania Instytucji Zarządzającej w zakresie wdrażania części działań/poddziałów objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

2.2. Działania podjęte w 2023 r.

Ogłoszono następujące nabory wniosków:

Nazwa działania/ poddziałania	Liczba naborów wniosków	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota pomocy (zł)
Zarządzanie zasobami wodnymi (beneficjent - PGW Wody Polskie)	1	7	70 000 000
Zarządzanie zasobami wodnymi (beneficjent – gminy)	1	33	15 063 613
Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER Wsparcie przygotowawcze	1	28	2 072 000
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	43	173	19 941 063
SUMA	46	241	107 076 676

Wraz z ogłoszonymi naborami wniosków w latach 2014-2023 poziom kontraktacji środków będących w dyspozycji Województwa Łódzkiego pozostaje na poziomie:

Nazwa działania	Dostępny limit środków (zł)	Liczba podpisanych umów	Przyznana kwota pomocy (zł)	Wykorzystanie limitu środków (%)
Scalanie gruntów	19 669 157	3	20 276 510	100
Zarządzanie zasobami wodnymi (gminy)	22 582 648	-	-	-
Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	314 888 696	106	106 648 239	100
Gospodarka wodno-ściekowa		171	194 756 111	
Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne		21	8 789 253	
Kształtowanie przestrzeni publicznej		9	4 315 297	
Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów		23	18 408 778	
Gospodarka wodno-ściekowa ze środków EIO	126 391 877	43	127 033 985	100
Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (nabory ogłaszane przez lokalne grupy działania)	191 797 427	1 670	191 045 814	99
Wdrażanie projektów współpracy	19 179 742	17	10 779 578	56
Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji	37 166 940	17	37 166 940	100
SUMA	731 676 487	2 080	719 220 505	98

W 2023 r. zakończono **541** projekty w zakresie: podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, projektów grantowych, rozwoju niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej, zachowania dziedzictwa lokalnego, budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno – ściekowej oraz budowy i przebudowy targowisk na kwotę ponad **92 mln zł**.

Od początku uruchomienia programu wystawiono zlecenia płatności dla **2 772** projektów na kwotę ponad **480 mln zł** (65,63% limitu środków). Projekty mogą być realizowane przez beneficjentów w okresie do 3 lat od podpisania umowy przyznania pomocy.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) objęta PROW 2014-2020 to forum aktywnej wymiany wiedzy o dobrych praktykach i doświadczeniach we wdrażaniu programów i projektów

służących zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. To pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o innowacyjnych rozwiązaniach i dobrych praktykach w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym.

W 2023 roku zrealizowano projekty, upowszechniające wiedzę o produktach żywnościowych wysokiej jakości wśród mieszkańców regionu łódzkiego oraz przygotowywano się do nowego okresu programowania w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027. Na ten cel przeznaczono w ramach projektów własnych i partnerskich kwotę ponad **1,1 mln zł**.

Jednostka Regionalna KSOW Województwa Łódzkiego realizowała następujące projekty własne:

- Promocja dziedzictwa kulinarnego oraz produktów tradycyjnych i regionalnych:
Współorganizacja Dożynek Wojewódzkich, które odbyły się w dniu 20 sierpnia 2023 r. w Paradyżu. Impreza cieszyła się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców regionu oraz była okazją do zaprezentowania zdrowych, ekologicznych produktów i potraw przyrządzanych przez koła gospodyń wiejskich, a także do promowania kultury i tradycji regionu. Podczas dożynek można było również odwiedzić 30 stoisk wystawienniczych pszczelarzy. W ramach wydarzenia przeprowadzony został konkurs kulinarny dla kół gospodyń wiejskich z terenu województwa łódzkiego pn.: *„Łódzkie smakuje najlepiej”*. Konkurs podzielony został na następujące kategorie:
 - I kategoria: *„Wytrawne mączne smaki Łódzkiego”*;
 - II kategoria: *„Wytrawne mięsne smaki Łódzkiego”*;
 - III kategoria: *„Zupy z Łódzkiego”*;
 - IV kategoria: *„Słodkie smaki Łódzkiego”*;
 - V kategoria: *„Jarskie smaki Łódzkiego”*.

W każdej z pięciu kategorii konkursowych przyznano po trzy nagrody finansowe w wysokości:

- I miejsce – 5 tys. zł;
- II miejsce – 3 tys. zł;
- III miejsce – 1,5 tys. zł.

Dodatkowo, w każdej z kategorii, przewidziane były trzy wyróżnienia po 1 tys. zł.

Do konkursu zgłoszono 145 potraw/wypieków, w tym: 27 potraw w kategorii Wytrawne mączne smaki łódzkiego, 35 potraw w kategorii Wytrawne mięsne smaki łódzkiego, 20 potraw w kategorii Słodkie smaki łódzkiego, 35 potraw w kategorii Zupy z łódzkiego oraz 28 potraw w kategorii Jarskie smaki łódzkiego.

Decyzją Komisji przyznano trzy nagrody główne oraz trzy wyróżnienia w każdej z kategorii:

- Kategoria: *Wytrawne mączne smaki łódzkiego*
I Miejsce – KGW w Trojanowicach za „Pierogi z farszem z dziczyzny z sosem owocowym”;
II Miejsce - KGW w Nowym Jasieniu "Jasienianki" za „Kłosa zboża na szparagowej łodydze z bluszczykiem kurdybankiem”;
III Miejsce - KGW w Twardosławicach za „Piecuchy Sołtysowe”;
Wyróżnienia:
Ukraińsko - Polskie KGW w Byszewach za „Placki z żołądziowej mąki z sosem kalinowym z dodatkiem pieczeni z dzika”, KGW w Jankowie za „Prażoki z wątróbką drobiową i surówką z kiszonej kapusty” oraz KGW Podlubień za „Pierogowy miks na słodko i słono”.
- Kategoria: *Wytrawne mięsne smaki łódzkiego*

I Miejsce - Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Woli Mąkolskiej za „Cuda wianki z Woli”;
II Miejsce - KGW Besiekierz za „Żeberka Żniwarza zapiekane na kapuście”
III Miejsce - KGW "Owieczki" za „Schabowy jak u mamy”;

Wyróżnienia:

KGW w Rzymcu za „Kaczkę pieczoną w jabłkach z rodzimych sadów z rabarbarem oraz nutą pomarańczy”, KGW "Stanisławiczanki" w Stanisławicach za „Golonkę po naszymu” oraz KGW w Podjeziorze Nowe Jezioranki za „Zrazy wołowe po staropolsku z kaszą gryczaną i surówką z kapusty kiszanej”.

■ *Kategoria: Słodkie smaki łódzkiego*

I Miejsce - KGW w Swolszewicach Dużych za „Pączki”;

II Miejsce - KGW w Kędziorkach "Zakręcenie" za „Tort - smak dzieciństwa”;

III Miejsce - KGW Woźniki - Kolonia "Kolonianki" za „Szarlotkę róża”;

Wyróżnienia:

KGW Srock za „Rogaliki drożdżowe z prażoną śliwką i czekoladą”, KGW Nagajanki za „Ciasto drożdżowe” oraz KGW Wodzin Prywatny za „Owocowy smak lata z nutą mięty”.

■ *Kategoria: Zupy z łódzkiego*

I Miejsce - KGW w Lubiaszowie za „Zupę z dyni z mlekiem i szarymi kluskami - przysmak Łodzi i okolic”;

II Miejsce - KGW w Woli Mikorskiej za „Zupę polewkę”;

III Miejsce - KGW w Kraśnicy za „Zupę chłopską z lebiody (z zacierkami)”;

Wyróżnienia:

KGW "Białaczowianki" za „Zupę - Zarzucijkę”, KGW w Białej za „Bielską polewkę z tłuczonymi ziemniakami i pajdą chleba z masłem” oraz KGW Chojny za „Czerninę”.

■ *Kategoria: Jarskie smaki łódzkiego*

I Miejsce - KGW we Włodzimierzowie za „Rzeński Żeniec”;

II Miejsce - KGW Kałek za „Kapustę kiszoną z pieczarkami na maśle”;

III Miejsce - KGW Róża za „Pomarańczowy zawrót głowy”;

Wyróżnienia:

KGW w Białocinie za „Białeckie żelazne - kluski ziemniaczane”, KGW Luboszewianki za „Jarską zupę krem z grillowanych warzyw po Luboszewsku” oraz KGW w Pieczyskach za „Pasztet z selera podany ze swojskim chlebem ze słoika i sosem z suszonej śliwki”.

Dożynki Województwa Łódzkiego – Paradyż 2023 r.

- Promocja form sprzedaży bezpośredniej oraz lokalnych producentów żywności:
Organizacja dwóch wydarzeń tematycznych - „Miód i mleko” oraz „Warzywa i owoce na talerzu” na terenie Ryneczku Marszałkowskiego. Były to pikniki promujące wysokiej jakości produkty naturalne i regionalne z terenu województwa łódzkiego. Stanowiły okazję, aby poznać i spróbować produktów przygotowanych przez lokalnych producentów. Zorganizowane zostały stoiska wystawiennicze, na których wystawcy przygotowali do degustacji potrawy stworzone w oparciu o lokalne produkty.

Piknik „Miód i mleko” – Ryneczek Marszałkowski, Łódź, ul. Drewnowska

- Koncepcja Smart Villages w ramach podejścia LEADER:
 - Organizacja spotkania pn.: "Koncepcja Smart Villages a turystyka w rozwoju obszarów wiejskich województwa łódzkiego". Spotkanie miało na celu wymianę doświadczeń i dobrych praktyk na obszarach wiejskich oraz omówienie możliwości wsparcia tej dziedziny w ramach środków unijnych.
 - Organizacja trzech jednodniowych szkoleń dla potencjalnych beneficjentów programu LEADER, ze szczególnym uwzględnieniem istoty pojęcia Smart Villages jako koncepcji oddolnej inicjatywy w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.
- Dobre praktyki PROW 2014-2020 w zakresie produkcji i sprzedaży produktów żywnościowych:
Organizacja trzydniowego wyjazdu szkoleniowego na teren województw podlaskiego i mazowieckiego. Celem wyjazdu było upowszechnianie wiedzy na temat dobrych praktyk przedsięwzięć realizowanych na obszarach wiejskich ze środków PROW 2014-2020, m.in.: w zakresie produkcji i sprzedaży produktów ekologicznych i regionalnych, RHD oraz krótkich łańcuchów dostaw.

Wyjazd szkoleniowo-studyjny na teren województw podlaskiego i mazowieckiego

Wyjazd szkoleniowo-studyjny na teren województw podlaskiego i mazowieckiego

Jednostka Regionalna KSOW Województwa Łódzkiego w ramach przeprowadzonego dla Partnerów Konkursu nr 7/2023 zrealizowała projekty dotyczące promocji żywności wysokiej jakości pochodzącej od rolników z terenu województwa łódzkiego m.in.: Festiwal Smaków Regionu Łódzkiego na Ryneczku Wojewódzkim w Łodzi. Przykładami innych inicjatyw były organizacje wyjazdów studyjnych, szkoleń dla rolników i kół gospodyń wiejskich oraz produkcja spotu promującego dobre praktyki w ramach PROW 2014-2020.

4. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027) stanowi kontynuację wcześniejszych programów rozwoju obszarów wiejskich realizowanych w latach 2007-2013 oraz 2014-2020 (z przedłużeniem do 2022 r.).

Program został opracowany na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa, wykorzystując możliwości, jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR) i w swych strategicznych założeniach ma wspierać zrównoważony rozwój polskich gospodarstw, sektora przetwórstwa i poprawę warunków życia i pracy w małych miejscowościach wiejskich. Takie podejście daje szansę na trwałe wzmacnianie konkurencyjności i rozwój polskiego rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich. Interwencje skierowane do rolników, wzorem lat ubiegłych, wdrażane są przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, natomiast działania skierowane na rozwój obszarów wiejskich, w tym przez podejście LEADER, zostały oddelegowane do Samorządów Województw.

4.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

4.2. Działania podjęte w 2023 r.

- W II kwartale 2023 r. przeprowadzony został konkurs na wybór lokalnych strategii rozwoju w ramach interwencji LEADER objętej Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027. W ramach konkursu złożonych zostało 28 wniosków o wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR), na wnioskowaną kwotę pomocy:
 - komponent Wdrażanie LSR – ponad **67 mln euro**;
 - komponent Zarządzanie LSR – ponad **14 mln euro**.

W ramach prowadzonego konkursu Zarząd Województwa Łódzkiego powołał Komisję do spraw wyboru strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w celu dokonania niezależnej oceny złożonych lokalnych strategii rozwoju (LSR). Do oceny przez Komisję skierowanych zostało 27 strategii.

Do końca 2023 r. Komisja dokonała zleconych im ocen strategii złożonych w ramach konkursu oraz zakończona została przez Instytucję Zarządzającą (MRiRW) procedura odwoławcza. W I kwartale 2024 r. z lokalnymi grupami działania, których lokalne strategie rozwoju zostały wybrane do realizacji, zawarte zostały umowy ramowe.

- Samorząd Województwa Łódzkiego w dniu 24 października 2023 r. zawarł z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa umowę delegowania zadań w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Na jej mocy Samorząd będzie wdrażał interwencje skierowane na rozwój obszarów wiejskich, tj.:
 - 1) Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi:
 - Obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków;
 - Obszar B Inteligentna wieś.

- 2) Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym;
- 3) LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).

W ramach PS WPR 2023-2027 dla województwa łódzkiego w zakresie poniższych interwencji planowany jest następujący podział środków:

- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym – ponad **2,8 mln euro**;
- Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków – ponad **10 mln euro**;
- Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – Inteligentna wieś – ponad **1,6 mln euro**.

W ramach interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) dla województwa łódzkiego, przyznano kwotę ponad **44 mln euro**. Środki te w całości pokryją zapotrzebowanie na realizację wybranych LSR z terenu województwa.

5. Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze” na lata 2014–2020

W ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” na lata 2014-2020 z uwagi na wykorzystanie dodatkowych środków finansowych dla Priorytetu 4 „Zwiększanie zatrudnienia i spójności terytorialnej” Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” na lata 2014-2020, Samorząd Województwa Łódzkiego w 2023 r. zawarł z beneficjentami 9 umów o dofinansowanie na realizację LSR na łączną kwotę dofinansowania ponad **181 tys. zł**. Rozliczono 15 wniosków o płatność na łączną kwotę ponad **663 tys. zł** dofinansowania z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR).

5.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 19 października 2016 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez samorząd województwa zadań instytucji zarządzającej Programem Operacyjnym „Rybacktwo i Morze” oraz warunków finansowania samorządu województwa w związku z wykonywaniem tych zadań
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

5.2. Działania podjęte w 2023 r.

Środki finansowe na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju w wysokości 12 mln zł oraz dodatkowe wynikające z różnic kursowych przeznaczone są na realizację następujących zadań:

- realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja;
- działania z zakresu współpracy.

Pomoc finansowa na realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność przyznawana jest m.in. na:

- podnoszenie wartości produktów akwakultury, na działalność związaną z produkcją, przetwarzaniem i obrotem produktami sektora akwakultury;
- na różnicowanie działalności, dywersyfikację zatrudnienia osób wykonujących prace związane z sektorem akwakultury, rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich;
- ochronę obszarów będących formami ochrony przyrody przez regulowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, tworzenie i rozwijanie instalacji odnawialnych źródeł energii;
- tworzenie, rozwój oraz wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej przeznaczonej na użytek publiczny oraz promowanie, upowszechnianie dziedzictwa kulturowego akwakultury.

Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność:

Projekty realizowane przez beneficjentów w ramach działania *Realizacja lokalnych strategii rozwoju* stanowią wiodące zadania związane z realizacją Priorytetu 4 „Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich” w ramach PO „Rybacktwo i Morze”. Głównymi

wskaźnikami realizowanych projektów, jest tworzenie i rozwój przedsiębiorstw na obszarze objętym LSR oraz utrzymywanie i tworzenie nowych miejsc pracy. W wyniku zakończonych naborów i zawartych umów o dofinansowanie, w 2023 r. w dalszym ciągu skutecznie wdrażano program, co przedstawiają dane zawarte w tabeli.

**Stan realizacji poszczególnych działań w ramach realizacji lokalnych strategii rozwoju
za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.**

Realizacja lokalnych strategii rozwoju Od dnia 1 stycznia 2023 r. do dni 31 grudnia 2023 r.	Rodzaj działania	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Kwota złożonych wniosków o dofinansowanie	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Kwota zawartych umów o dofinansowanie	Liczba złożonych wniosków o płatność	Kwota złożonych wniosków o płatność	Liczba wydatków poświadczonych do KE	Kwota wydatków poświadczonych do KE
	Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury	0	0	0	0	1	59 950	1	59 950
	Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenie miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury	0	0	0	0	3	292 415	3	292 415
	Propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego	10	199 693	9	181 693	11	311 406	9	417 676
	Razem:	10	199 693	9	181 693	15	663 771	13	770 041

Promocja PO Rybactwo i Morze 2014-2020

W ramach działań informacyjno-promocyjnych Priorytetu 4 „*Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej*” PO Rybactwo i Morze 2014-2020 prowadzono działania informacyjno - promocyjne podczas organizowanych przez Województwo Łódzkie **Pikników Województwa Łódzkiego** w miejscowościach Tum (gm. Góra Św. Małgorzaty), Sulejów (gm. Sulejów) oraz Brzeziny (gm. Brzeziny) oraz **Dni Otwartych Funduszy Europejskich** w miejscowościach Skierniewice (gm. Skierniewice) i Ozorków (gm. Ozorków).

6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

W roku 2023 Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi rozliczył wszystkie projekty w ramach Działania 1.1 PO WER – projekty pozakonkursowe PUP oraz podjęto prace nad sporządzeniem dokumentów zamykających dane działanie. Natomiast w ramach Działania 1.2 PO WER – projekty konkursowe – okres realizacji ostatnich projektów zakończył się 31 sierpnia 2023 r. Całkowite rozliczenie wszystkich projektów w ramach PO WER planowane jest do marca/kwietnia 2024 r.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. wykorzystana została cała alokacja w ramach PO WER, tj. zakontraktowano ponad 536 000 000 zł środków.

W stosunku do danych na koniec 2022 r. wzrosła liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w Programie o ponad 300 osób, w tym długotrwale bezrobotnych o 51 osób. Wzrósł również udział osób biernych zawodowo o 131 osób.

Z upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego oraz Ministerstwa Rozwoju Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi wykonywał zadania związane z wypełnianiem funkcji Instytucji Pośredniczącej dla I Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. Na podstawie podpisanego Porozumienia w sprawie dofinansowania Działań w ramach Osi I określono szczegółowe zadania dla WUP. W 2023 r. zrealizowano zaplanowane zadania, tj.:

- w ramach Poddziałania 1.1.1 PO WER zamknięto 22 projekty realizowane przez powiatowe urzędy pracy z terenu województwa, których okres realizacji przypadał na lata 2020-2022. Ostateczna wartość dofinansowania powyższych projektów wynosiła 160 712 365 zł.
- w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER kontynuowano realizację projektów podpisanych w poprzednich latach.
- w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER w oparciu o podpisane umowy/aneksy/wnioski o płatność w 2023 r. wypłacono beneficjentom PO WER wybranym w trybie konkursowym łącznie 4 298 301 zł środków z dotacji celowej i środków europejskich.
- monitorowano realizację wszystkich projektów poprzez weryfikację rachunkową i merytoryczną wniosków beneficjentów o płatność. W 2023 r. zatwierdzono w ramach Poddziałania 1.1.1 i 1.2.1 PO WER 188 wniosków oraz 139 korekt na łączną kwotę 42 430 313 zł.
- w ramach działań promocyjno-informacyjnych dotyczących PO WER działał Punkt Informacyjny EFS, strona internetowa www.power.wup.lodz.pl (którą odwiedziło ok. 20 tys. osób) oraz profil WUP w Łodzi na Facebooku.

Rozdział 5

Zadania realizowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego

1. Ochrona zdrowia

Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu oraz niwelowanie głównych problemów zdrowotnych to cele realizowanej Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027.

W ramach promocji zdrowia i profilaktyki przeprowadzono dwa programy polityki zdrowotnej, finansowane z budżetu Województwa Łódzkiego na łączną kwotę 882 440 zł. Dodatkowo w ramach działań z zakresu zdrowia publicznego udzielono wsparcia psychologicznego dla mieszkańców województwa za środki w wysokości 386 307 zł. W powyższych działaniach uczestniczyło 1 181 osób.

Z budżetu Województwa Łódzkiego przyznano również środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych (wydatki bieżące i wydatki majątkowe) dla 13 jednostek ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego w wysokości 63 851 644 zł; zrealizowano w sumie 52 projekty we wszystkich placówkach leczniczych.

W 2023 r. zakończono, realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, projekt pn. „Zapobieganie oraz zwalczanie na terenie województwa łódzkiego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi”. Wartość projektu wyniosła ogółem 165,1 mln zł, a dofinansowanie z RPO 140,3 mln zł, co pozwoliło na podpisanie w latach 2020-2023 łącznie ponad 270 umów na zakup między innymi sprzętu i aparatury medycznej, karetek, środków ochrony indywidualnej dla podmiotów leczniczych zaangażowanych w walkę z COVID-19.

1.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023
- Wojewódzki Program pn. Moce nadŁódzkie

Obowiązującym dokumentem określającym podstawowe cele w obszarze zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego i wynikające z nich pożądane kierunki rozwoju regionalnego sektora ochrony zdrowia jest Strategia Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027. Cele zawarte w Strategii zostały sformułowane na podstawie kompleksowej diagnozy sytuacji demograficznej i zdrowotnej, analizy zasobów opieki medycznej w województwie oraz opinii konsultantów wojewódzkich. Są one także zbieżne z priorytetami oraz kierunkami określonymi w obowiązujących strategiach rozwoju kraju (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego) i województwa - Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Nadrzędnym celem przyjętej Strategii jest „Poprawa stanu zdrowia mieszkańców”. Województwo Łódzkie mierzy się z wieloma wyzwaniami zdrowotnymi wynikającymi z niekorzystnej sytuacji demograficznej i epidemiologicznej mieszkańców regionu oraz niedostosowanej do ich potrzeb infrastruktury ochrony zdrowia. Strategiczne obszary wymagające wsparcia i rozwoju zgodnie z przyjętą Strategią dotyczą profilaktyki, dostępności do wybranych, priorytetowych dziedzin ochrony zdrowia, jakości usług zdrowotnych oraz sytuacji kadrowej w opiece zdrowotnej.

Poszczególne cele strategiczne i operacyjne Strategii przedstawiają się następująco:

- Cel strategiczny 1. Podniesienie świadomości zdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych:
 - Cel operacyjny 1.1. Rozszerzenie działań z zakresu edukacji zdrowotnej i profilaktyki chorób,
 - Cel operacyjny 1.2. Poprawa dostępu do informacji o działaniach profilaktycznych realizowanych na terenie województwa,
- Cel strategiczny 2. Poprawa dostępności w priorytetowych obszarach opieki zdrowotnej:
 - Cel operacyjny 2.1. Dostosowanie bazy łóżkowej do wyzwań demograficznych,
 - Cel operacyjny 2.2 Poprawa dostępności i jakości opieki onkologicznej,
 - Cel operacyjny 2.3 Rozwój systemu opieki neurologicznej, w tym kompleksowej opieki nad chorym z udarem mózgu,
 - Cel operacyjny 2.4 Zwiększenie dostępności do świadczeń z zakresu rehabilitacji leczniczej,
 - Cel operacyjny 2.5 Zwiększenie dostępności do opieki długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju środowiskowych form wsparcia,
 - Cel operacyjny 2.6 Wdrożenie nowego modelu udzielania świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej,
 - Cel operacyjny 2.7 Wzmocnienie opieki ambulatoryjnej i zwiększenie dostępu do świadczeń realizowanych w formie koordynowanej,
 - Cel operacyjny 2.8 Zwalczanie w województwie łódzkim zakażeń wirusem SARS-CoV-2 oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej COVID-19 i jej skutkom,
 - Cel operacyjny 2.9 Zdrowie prokreacyjne i poprawa opieki nad matką i dzieckiem,
- Cel strategiczny 3. Poprawa jakości w jednostkach ochrony zdrowia:
 - Cel operacyjny 3.1 Poprawa infrastruktury podmiotów leczniczych oraz zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii i rozwiązań cyfrowych,
 - Cel operacyjny 3.2 Podejmowanie i wspieranie działań projakościowych w podmiotach leczniczych,
- Cel strategiczny 4. Poprawa sytuacji kadrowej w opiece zdrowotnej na terenie województwa:
 - Cel operacyjny 4.1 Promowanie wśród studentów kierunków medycznych specjalizacji deficytowych i zachęcanie do podejmowania pracy w województwie,
 - Cel operacyjny 4.2 Wspieranie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr medycznych.

1.2. Działania podjęte w 2023 r.

1.2.1. Realizacja Strategii Polityki Zdrowotnej dla Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027

Realizowano działania wpisujące się w określone cele Strategii. Były to przede wszystkim działania z zakresu promocji zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, profilaktyki chorób, poprawy jakości podmiotów leczniczych poprzez inwestycje w ich infrastrukturę, wspieranie podnoszenia kwalifikacji personelu medycznego, a także jako jeden z istotnych celów nowej Strategii Polityki Zdrowotnej - zwalczanie w województwie łódzkim zakażeń wirusem SARS-CoV-2 oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej COVID-19 i jej skutkom.

W ramach promocji zdrowia i profilaktyki realizowano dwa programy polityki zdrowotnej, finansowane z budżetu województwa łódzkiego. Zawarto 8 umów z podmiotami wyłoniionymi w drodze otwartego konkursu ofert oraz umowę z Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalem im. M. Pirogowa w Łodzi. Łączna kwota przyznanych środków to 882 440 zł.

Programy polityki zdrowotnej finansowane z budżetu województwa łódzkiego w 2023 r.

L.p.	Nazwa działania	Opis
1.	„Program polityki zdrowotnej z zakresu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w latach 2022-2024”	Adresatami Programu były dziewczęta urodzone w 2010 roku z powiatów zgierskiego, zduńskowolskiego, tomaszowskiego, Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. W ramach Programu wykonywane były badania lekarskie kwalifikujące do szczepienia przeciwko brodawczakowi ludzkiemu (HPV), edukacja zdrowotna, szczepienia przeciwko HPV w schemacie dwudawkowym. Pierwsze dawki szczepionki przyjęły 334 osoby, z których drugą dawkę szczepionki przyjęło 147 osób. Realizatorzy wyłonieni w drodze ogłoszonego przez Zarząd Województwa Łódzkiego konkursu: – Centrum Medycznego Sp. z o. o. w Głownie, – LuxMedica Sp. z o.o., Żychlin (siedziba), Przychodnia Biała (realizacja), – Miejski Zespół Przychodni Rejonowych w Zgierzu, – Świat Zdrowia Operator Medyczny Sp. z o. o., Toruń (siedziba), Zgierz (realizacja), – Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim, – Instytut Zdrowia Medicall Sp. z o.o. Sk. Częstochowa (siedziba), Piotrków Trybunalski (realizacja), – Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w Tomaszowie Mazowieckim, – Centrum Medyczne Sp. z o.o., Zduńska Wola. Kwota przyznanych środków: 382 440 zł. Program z założenia będzie kontynuowany w 2024 r.
2.	Dofinansowanie realizacji programu polityki zdrowotnej pod nazwą „Rządowy program	Program był skierowany do par z terenu województwa łódzkiego, borykających się z problemem niepłodności, które wcześniej nie były diagnozowane pod kątem niepłodności. Uczestnicy mieli dostęp do szerokiego zakresu świadczeń (154 procedury), wśród których znalazły się m.in.:

kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego w Polsce na lata 2021-2023"	– konsultacje specjalistyczne (ginekologiczne, urologiczne, endokrynologiczne, genetyczne, immunologiczne, internistyczne, andrologiczne), – opieka psychologiczna, – podstawowe badania laboratoryjne, – badania specjalistyczne m.in. hormonalne, genetyczne, immunologiczne, mikrobiologiczne, ultrasonograficzne, rezonansu magnetycznego, tomografii komputerowej, – zabiegi (np. laparoscopia, histeroscopia operacyjna). Do programu włączono 185 par, u których wykonano 10.540 świadczeń. Realizator: Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi. Program realizowany w oparciu o art. 48c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Kwota przyznanych środków: 500 000 zł.

Z budżetu Województwa Łódzkiego w 2023 r. zostały sfinansowane również działania z zakresu zdrowia publicznego. Kwota przyznanych środków ogółem wynosiła 386 307 zł. Poniżej opis działania wraz ze wskazaniem podmiotów prowadzących projekty.

Działania z zakresu zdrowia publicznego finansowane z budżetu województwa łódzkiego w 2023 r.

Lp.	Nazwa działania	Opis
1.	„Łódzkie promuje zdrowie psychiczne - wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna. Działanie I - Indywidualne poradnictwo psychologiczne"	W ramach zadania udzielane były indywidualne konsultacje psychologiczne (maksymalnie 6) dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców województwa. Realizatorzy wybrani w drodze ogłoszonego przez Zarząd Województwa Łódzkiego konkursu: - Medycyna Grabieniec sp. z o.o. w Łodzi, - PPHU "TOMKAR" s.c. Halina Styśko, Piotr Styśko, Michał Styśko ZL-ZP "ZDROWIE" w Poddębicach, - Pracownia Psychoterapii CZTERY MASKI mgr Agnieszka Więcek - MAC-MED NZOZ w Pabianicach, - SUBVENIO Fundacja Interwencji Kryzysowej i Pomocy Psychologicznej w Łodzi, - Anna Musiał, - RAZEMQ sp. z o.o. w Bełchatowie. W ramach zadania przeprowadzono 1 984 konsultacji psychologicznych u 345 osób we wszystkich grupach wiekowych.
2.	„Łódzkie promuje zdrowie psychiczne - wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna. Działanie II - Warsztaty edukacyjno-rozwojowe."	Zadanie polegało na przeprowadzeniu minimum jednego dwugodzinnego zajęcia warsztatowego dla wybranej grupy adresatów, na każdy z 5 wymienionych poniżej tematów: – Emocje, myśli i zachowania, – Relacje społeczne i komunikacja interpersonalna, – Konflikty i sposoby ich rozwiązywania, – Stres i radzenie sobie z jego negatywnymi skutkami, – Wyznaczanie i osiąganie celów.

	Realizatorzy wybrani w drodze ogłoszonego przez Zarząd Województwa Łódzkiego konkursu: - Szpital Wojewódzki im. Prym. Kard. St. Wyszyńskiego w Sieradzu, - Pracownia Psychoterapii Cztery Maski mgr Agnieszka Więcek w Łodzi, - SUBVENIO Fundacja Interwencji Kryzysowej i Pomocy Psychologicznej w Łodzi. W ramach zadania przeprowadzono 75 warsztatów dla 132 osób.

Przy realizacji działań promujących zdrowie wykorzystywane były elektroniczne formy komunikacji ze społeczeństwem. Treści edukacyjne i informacyjne zamieszczano w serwisach zdrowotnych zarządzanych przez Województwo Łódzkie, m.in. www.zdrowie.lodzkie.pl, a także na Facebooku „Łódzkie ma pomysły na zdrowie”.

Dzięki współpracy z Ministerstwem Zdrowia, Samorząd Województwa Łódzkiego mógł zwiększyć swoje zaangażowanie w działania mające na celu pomoc w leczeniu niepłodności. Kontynuowany był „Rządowy program kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego w Polsce na lata 2021-2023”, którego realizatorem po raz pierwszy został Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi. Z budżetu Województwa Łódzkiego przeznaczono na ten cel tylko w 2023 r. kwotę 500 tys. zł.; dzięki temu w 2023 r. z Programu skorzystało 185 par, u których wykonano ponad 10,5 tys. świadczeń zdrowotnych. Łódzkie było jedynym województwem w kraju, które podjęło inicjatywę współpracy w tym zakresie z Ministerstwem Zdrowia i dofinansowania programu.

W 2023 r. Ministerstwo Zdrowia nadało Ośrodkowi Szpitalnemu im. M. Madurowicza w Łodzi (działającemu w strukturze organizacyjnej Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi) status Centrum Zdrowia Prokreacyjnego, przyznając jednocześnie placówce środki w wysokości ponad 2,2 mln zł na modernizację i zakup sprzętu dla Oddziału Neonatologii i Intensywnej Terapii, w tym foteli ginekologicznych, inkubatorów, aparatów USG Doppler, pomp infuzyjnych i innego wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń. Samorząd Województwa Łódzkiego podjął jednocześnie starania, by wspierać działania z zakresu zdrowia prokreacyjnego w szpitalu poprzez przekazanie środków w wysokości: 6,8 mln zł na przebudowę bloku operacyjnego wraz z zasilaniem elektroenergetycznym, 3,5 mln zł na wykonanie prac adaptacyjno-modernizacyjnych w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym oraz 110 tys. zł na zakup sprzętu do Poradni Leczenia Niepłodności.

W latach 2019-2022 Województwo Łódzkie dofinansowało realizację świadczeń w ramach Programu poprzez przekazanie dotacji Instytutowi Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi na łączną kwotę ponad 2,3 mln zł. W tym okresie z Programu skorzystało 742 pary, którym wykonano ponad 39 tys. świadczeń.

1.2.2. Szkolenia dla personelu medycznego z komunikacji z pacjentem

Jednym z czynników świadczących o jakości opieki zdrowotnej jest subiektywne zadowolenie pacjenta z korzystania z tej opieki. Stosunek personelu medycznego do pacjenta ma wpływ nie tylko na satysfakcję z udzielanego świadczenia, ale także na zrozumienie problemów związanych z chorobą oraz zaangażowanie chorego w proces leczenia. U kadry medycznej kompetencje w zakresie komunikacji pomagają lepiej radzić sobie z presją i stresem, szczególnie w kontakcie z trudnym pacjentem oraz zmniejszają ryzyko wypalenia zawodowego. Tym samym wzmacnianie umiejętności właściwej komunikacji w relacjach personel medyczny - pacjent przynosi korzyści obu stronom.

Z tego względu w 2023 r. z budżetu województwa łódzkiego realizowane było zadanie pn. „Pokrycie kosztów kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób wykonujących zawody medyczne”, w ramach którego wszystkie podmioty lecznicze podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego otrzymały dotacje na sfinansowanie grupowych szkoleń dla swoich pracowników medycznych. Tematyka szkoleń dotyczyła skutecznej komunikacji z pacjentem i jego rodziną, w tym z pacjentem ze szczególnymi potrzebami (np. osoby starsze, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi), sposobów radzenia sobie z trudnym pacjentem, komunikowania trudnych informacji. Ze szkoleń skorzystały ogółem 1 764 osoby (w tym lekarze, pielęgniarki i położne, ratownicy medyczni, fizjoterapeuci, psychologowie, diagności laboratoryjni, opiekunowie medyczni tj. wszystkie osoby, które udzielają świadczeń zdrowotnych). Łączna wysokość wydatkowanych środków z budżetu województwa łódzkiego na ten cel wyniosła 260 943 zł.

1.2.3. Wsparcie dla podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego

Przyznano środki finansowe z budżetu Województwa Łódzkiego na dofinansowanie zadań inwestycyjnych (wydatki bieżące i wydatki majątkowe) dla 13 jednostek ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego w wysokości 63 851 644 zł. Zrealizowano 52 projekty, które sprowadzają się do głównych kierunków działań, jakie muszą być przeprowadzone w ochronie zdrowia w celu poprawy infrastruktury lokalowej, technicznej i bazy sprzętowej zakładów opieki zdrowotnej.

Środki finansowe z budżetu Województwa Łódzkiego na dofinansowanie zadań inwestycyjnych (wydatki bieżące i wydatki majątkowe) dla jednostek ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest Samorząd Województwa Łódzkiego

Lp.	Nazwa zadania	Środki przyznane (w zł)	Opis zadania
1.	Przebudowa układu funkcjonalnego sal chorych z dostosowaniem dla potrzeb osób niepełnosprawnych wraz z instalacjami wewnętrznymi w części A skrzydła A budynku Ośrodka Wczesnej Rehabilitacji Kardiologicznej przy ul. Popioły 40 (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	406 708	Zadanie współfinansowane ze środków PFRON, które polegało na przebudowie układu funkcjonalnego sal chorych w skrzydle A Ośrodka Wczesnej Rehabilitacji Kardiologicznej w Łodzi, w celu dostosowania obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz spełnienia nakazu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi dotyczącego między innymi wymogu poszerzenia otworów drzwiowych w salach chorych.
2.	Zakup sprzętu dla Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi	170 000	W ramach zadania zakupiono wózki anestezjologiczne, defibrylator, wózki do przewożenia chorych leżących, pompy infuzyjne przepływowe, pompy infuzyjne strzykawkowe i wózki do przewożenia chorych siedzących dla nowotworzonego Oddziału Intensywnej Opieki Hematologicznej. Oddział ten wchodzący w skład struktury Centrum Onkologii jest jedynym na terenie województwa.
3.	Modernizacja infrastruktury kuchni szpitalnej, zakup i montaż dźwigu kuchenkowego w Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Bełchatowie	1 000 000	W ramach zadania wykonano dokumentację projektowo-techniczną, przeprowadzono prace budowlane w zakresie wentylacji i klimatyzacji, wodno-kanalizacyjnym, elektrycznym, ogólnobudowlanym oraz zakupiono między innymi piekarniki, kotły warzelne, lodówki i dźwig kuchenkowy. Realizacja inwestycji miała na celu zapewnienie płynnego, zgodnego z obowiązującymi standardami (w tym również epidemiologicznymi) dostarczania posiłków do pacjentów, a wykonane prace modernizacyjne w kuchni i jej wyposażenie, pozwoli zachować wysoki poziom świadczonych usług żywieniowych dla pacjentów szpitala.
4.	Modernizacja rozdzielni zasilającej oddziały i poradnie szpitalne w Pawilonie A (Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie)	175 000	W ramach zadania wykonano dokumentację oraz zrealizowano zakup, montaż, wdrożenie w funkcjonujący system szaf sterowniczych wraz osprzętem dla pól zasilających, wykonano nową automatykę sytemu, zakup, montaż i wdrożenie w funkcjonujący system wyłączników, modernizację podłogi wraz z zakupem wykładziny dielektrycznej, odnowienie malatury ścian rozdzielni, wymianę przewodów, zakup i montaż nowego oświetlenia dla rozdzielni oraz zakup i montaż drzwi ognioodpornych do rozdzielni. Modernizacja elementów systemu rozdzielni pozwoliła na podniesienie sprawności systemu, a tym samym przyczyniła się do zmniejszenia strat energii i zwiększenia prawidłowości funkcjonowania układu energetycznego jednostki.

5.	Przebudowa pomieszczeń dla potrzeb Pracowni Diagnostyki Endoskopowej w Pawilonie A Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	4 000 000	W związku ze wzrostem zapotrzebowania w rejonie skierniewickim na badania endoskopowe górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego i związaną z tym zwiększoną wykrywalnością chorób nowotworowych istniała potrzeba rozbudowy powierzchni dla potrzeb Diagnostyki Endoskopowej. W ramach zadania została opracowana dokumentacja projektowa i wykonawcza oraz przeprowadzono kompleksowe roboty budowlane i wykończeniowe pomieszczeń dla potrzeb Pracowni Diagnostyki Endoskopowej. Prowadzony był również nadzór inwestorski. Tym samym zwiększyła się dostępność do tego typu usług medycznych świadczonych w skierniewickim szpitalu.
6.	Budowa dźwigu osobowego zewnętrznego przy budynku głównym Wojewódzkiego Szpitala Zespólnego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach dla potrzeb pacjentów szpitala w tym osób niepełnosprawnych w celu zapewnienia dostępności i likwidacji barier architektonicznych	487 603	Inwestycja polegała na budowie dźwigu, który usprawnił szlak komunikacyjny między innymi dla oddziałów Kardiologii, Chorób Wewnętrznych I, Laryngologii oraz Położniczo-Ginekologicznego, jak również dotarcie do laboratorium diagnostycznego. Przeprowadzenie projektu przyczyniło się do udrożniania komunikacji pionowej i umożliwiło dostęp w obiekcie użyteczności publicznej do wyższych jego kondygnacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Tym samym stworzono osobom z niepełnosprawnością ruchową możliwość nieograniczonego korzystania ze świadczeń zdrowotnych realizowanych przez poszczególne komórki medyczne. Zadanie współfinansowane ze środków PFRON
7.	Dostosowanie systemów informatycznych Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi do wymagań Standardowego Rachunku Kosztów i Elektronicznej Dokumentacji Medycznej poprzez zakupy i wdrożenie niezbędnej infrastruktury i oprogramowania	1 200 000	Inwestycja związana jest z dostosowaniem systemów informatycznych Szpitala do wymogów związanych z obsługą informatyczną jednostki. Realizacja projektu znacząco przyczyni się do podniesienia bezpieczeństwa sieci szpitalnej i przetwarzania danych, w tym danych szczególnie wrażliwych. W ramach zadania zakupiono i wdrożono niezbędną infrastrukturę sprzętową na potrzeby oprogramowania kadrowo-płacowego zgodnego z wymaganiami Standardowego Rachunku Kosztów w podmiotach leczniczych, wspierającego wymianę danych z systemem finansowo-księgowym, a także na pokrycie kosztów zakupu licencji, migracji niezbędnych danych, szkolenie oraz wdrożenie personelu do pracy w systemie kadrowo-płacowym.
8.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR – Termomodernizacja budynków Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	1 194 567	Celem zadania jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej. Zadanie polega na kompleksowej termomodernizacji czterech budynków Szpitala. Dzięki temu zostanie zmniejszona emisja szkodliwych substancji do atmosfery, zmniejszone zużycie energii, zwiększone wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Projekt jest współfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Zakres rzeczowy obejmował wykonanie robót termomodernizacyjnych w czterech budynkach Szpitala, polegających między innymi na przeprowadzeniu prac związanych z: ociepleniem ścian, wymianą okien, montażem pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych, prowadzenie nadzoru inwestorskiego oraz zarządzanie projektem.

9.	Zakup agregatu próżni w związku z realizacją inwestycji pn. Przebudowa bloku operacyjnego w Ośrodku Szpitalnym im. M. Madurowicza przy ul. Wileńskiej 37 Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi	81 000	W wyniku kontroli stanu technicznego instalacji gazów medycznych i braku możliwości wykorzystania istniejącego źródła próżni medycznej do celów zasilania instalacji na bloku operacyjnym niezbędny był zakup nowego agregatu próżni. Urządzenie to jest bardzo istotne z punktu widzenia działania wszystkich aparatów oraz sprzętu medycznego na nowo remontowanym Bloku Operacyjnym Ośrodka Szpitalnego im. M. Madurowicza w Łodzi.
10.	Wykonanie nowej warstwy podbudowy w części pomieszczeń fizjoterapii (Wojewódzki Szpital Zespolony w Skierniewicach im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach)	127 756	Zadanie polegało na wykonaniu robót budowlanych i wykończeniowych nowej warstwy podbudowy w części pomieszczeń fizjoterapii w Oddziale Rehabilitacji, funkcjonującej w skierniewickim szpitalu.
11.	Wykonanie nowego pokrycia dachowego z papy termozgrzewalnej w budynku przychodni specjalistycznych przy ul. W. Stwosza 1 w Skierniewicach (Wojewódzki Szpital Zespolony w Skierniewicach im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach)	177 186	Inwestycja polegała na wykonaniu nowego pokrycia dachowego w budynku przychodni specjalistycznych, na którym nie było ono wymieniane od 20 lat. W pomieszczeniach przychodni były liczne przecieki z dachu, a miejscowe naprawy nie dawały efektu. W wyniku trwającej termomodernizacji budynek zyskał nową elewację, okna, drzwi, instalacje c.o. i c.w.u oraz nowe oświetlenie, co nadało estetyczny wygląd zewnętrzny budynku. Wykonanie inwestycji było niezbędne przed planowanym remontem pomieszczeń, żeby uniknąć w późniejszym okresie przecieków wynikających z nieszczelności dachu.
12.	Modernizacja sieci kanalizacyjnej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	267 894	W ramach zadania zostały wykonane między innymi wykopy wraz z podsypkami i ich zagęszczaniem mechanicznym, przeprowadzono roboty montażowe studzienek kanalizacyjnych, roboty montażowe instalacji kanalizacyjnej, wykonano próby szczelności wykonanej instalacji i wpustów ulicznych, zostały zasypane i zagęszczone wykopy oraz wbetonowane podłoża cementowe i betonowe. Przeprowadzenie inwestycji miało na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu szpitalnej kanalizacji.
13.	Przebudowa stref wejściowych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej - Curie w Zgierzu wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych	1 630 665	Celem inwestycji była poprawa warunków dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz osób ze szczególnymi potrzebami poprzez przebudowę stref wejściowych szpitala. Inwestycja obejmowała część frontową terenu przed wejściem głównym Szpitala, teren przy wejściu do Izby Przyjęć oraz dojazd na SOR. Zadanie polegało na przebudowie wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych wejścia głównego od strony północnej pawilonu "A" wraz z realizacją zewnętrznego dźwigu dla osób niepełnosprawnych, budowę pochylni terenowej dla osób z niepełnosprawnościami prowadzącej do Izby Przyjęć oraz przebudowę wejścia od strony zaplecza pawilonu "F" i realizację pochylni i dojazdu dla osób niepełnosprawnych, jak również specjalne ostrzegawcze oznaczenia dla osób niepełnosprawnych. Zadanie dofinansowane również ze środków PFRON.

14.	Wymiana pokryć dachowych przy ul. Wólczańskiej 191/195 (Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi)	150 000	W ramach realizacji zadania przeprowadzono między innymi zerwanie i utylizację istniejącego poszycia dachu, wykonanie prac naprawczych powierzchni stropodachu, wymianę obróbek blacharskich, pokrycie powierzchni papą termozgrzewalną, naprawę kominów i czapek betonowych, wykonanie instalacji odgromowej oraz wymianę orygowania.
15.	Dostawa zespołu uzdatniania sprężonego powietrza dla celów medycznych wraz z wyposażeniem (Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi)	90 000	W ramach zadania zakupiony został zespół uzdatniania sprężonego powietrza, który jest elementem stacji powietrza medycznego, a jego prawidłowe funkcjonowanie wpływa na działanie całej instalacji w tym zakresie. Zespół składa się z dwóch urządzeń działających naprzemiennie tak, by w razie awarii jednego, drugi podjął pracę w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania instalacji. Zakup zespołu uzdatniania sprężonego powietrza wraz z wyposażeniem przyczynił się do niezakłóconej pracy Ośrodka przy ul. Wileńskiej między innymi Bloku Operacyjnego i Oddziału Ginekologiczno-Położniczego.
16.	Prace adaptacyjno-modernizacyjne w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym WSSz im. M. Pirogowa w Łodzi	3 500 000	Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na poprawienie komfortu pobytu dla pacjentek hospitalizowanych ze wskazań ginekologicznych, ciąży powikłanej oraz rodzących, a także podniesiony zostanie standard świadczonych usług medycznych. Przeprowadzona kompleksowa modernizacja przyczyni się do tego, iż Oddział ginekologiczno-położniczy zostanie dostosowany do wymagań i norm obowiązujących przy udzielaniu świadczeń medycznych.
17.	Naprawa poszyc dachowych (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu)	233 700	W ramach realizacji zadania wykonane zostały między innymi ułożenia poszycia z papy termozgrzewalnej, naprawa kominów i czapek betonowych, wykonano instalację odgromową, wymieniono obróbki blacharskie, pasy nadrynnowe, rynny i rury. Naprawa poszyc dachowych części budynku „przychodni nr 1”, w którym znajduje się Oddział Medycyny Nuklearnej i Endokrynologii Onkologicznej oraz poradnie specjalistyczne, konieczna była z uwagi na ich zły stan techniczny.
18.	Zakup sprzętu medycznego wraz z wyposażeniem i niezbędną adaptacją pomieszczeń (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu)	5 500 000	Zadanie polegało na zakupie sprzętu medycznego między innymi gamma kamery wraz z wyposażeniem i niezbędną adaptacją pomieszczeń, sterylizatora parowego wraz z wyposażeniem, ureterorenoskopów sztywnych z wyposażeniem oraz sprzętu medycznego do wykonywania zabiegów termolezji. Zakup specjalistycznego sprzętu zagwarantuje wykonywanie świadczeń na wysokim poziomie, znacznie skróci czas oczekiwania na zabiegi oraz pozwoli na nieprzerwane udzielanie świadczeń medycznych.
19.	Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu	66 300	W ramach realizacji zadania między innymi został ułożony chodnik z kostki betonowej wraz z krawężnikami. Przeprowadzenie inwestycji miało zdecydowany wpływ na likwidację barier architektonicznych oraz poprawę stanu technicznego nawierzchni, jak również poprawę wizerunku jednostki.

20.	Dotacja na wydatki niekwalifikowalne samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFS "Zakup aparatu do przeczaszkowej stymulacji magnetycznej – „rTMS”(repetitive transcranial magnetic stimulation) z neuronawigacją wraz z fotelem i zestawem artykułów jednorazowego użytku"(Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi)	105 874	W ramach zadania zakupiony został aparat do przeczaszkowej stymulacji magnetycznej służący między innymi do leczenia depresji. Oprócz działania przeciwdepresyjnego, terapia rTMS wykazuje skuteczność w redukcji objawów zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych oraz zaburzeń lękowych. Sprzęt (którego wartość całkowita wyniosła 1 032 886,62 zł) był dofinansowany w ramach Osi priorytetowej - Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Innowacje społeczne.
21.	Wykonanie naprawy części pokrycia dachowego w Pawilonach IV i VIII na terenie Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi	203 269	Ze względu na zły stan poszycia dachowego i orynnowania na Pawilonach IV i VIII konieczne było wykonanie prac naprawczych. Nieszczelność dachu powodowała zalewanie pomieszczeń natomiast nieszczelność rynien i rur spadowych zalewanie elewacji zewnętrznych oraz rozlewanie wody na szlakach komunikacyjnych. Zadanie polegało między innymi na naprawie dachu papą dachową, wymianę rynien i rur spustowych oraz obróbce dekarńskiej kominów i wypustów wentylacyjnych.
22.	Zakup łóżek wraz z wyposażeniem dla pacjentów Oddziału Psychiatrycznego dla Młodzieży (Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi)	360 000	W ramach zadania zostało zakupionych 67 łóżek wraz z wyposażeniem dla Oddziału Psychiatrycznego. Zakup podstawowego wyposażenia przyczyni się w bezpośredni sposób do podniesienia bezpieczeństwa pacjentów, a jednocześnie pozwoli na poprawę warunków hospitalizacji.
23.	Zakup samochodu do transportu pacjentów(Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi)	110 000	W ramach zadania został zakupiony samochód do transportu pacjentów, który przyczyni się do znacznego zmniejszenia kosztów użytkowania i pozwoli na sprawną organizację przewozów pacjentów.
24.	Zakup sprzętu i wyposażenia dla Zakładu Rehabilitacji Leczniczej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Pabian-Med w Pabianicach	81 954	W ramach zadania zakupione zostały: aparat do ultradźwięków, prysznicowy aplikator laserowy, dwukanałowy aparat do elektroterapii, magnetronic zestaw, automatyczna głowica ultradźwiękowa, tablica do ćwiczeń manualnych, tablica oporowa do ćwiczeń manualnych manipulacyjnych ręki, lampa do naświetleń ze statywem, aparat i sonda do laseroterapii. Zakupiony sprzęt będzie wykorzystywany do rehabilitacji osób, które chorowały między innymi na COVID-19, a których powikłania często uniemożliwiają lub utrudniają kontynuowanie i podejmowanie aktywności zawodowej.

25.	Termomodernizacja budynków Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki zdrowotnej Pabian-Med w Pabianicach	200 000	Inwestycja związana z termomodernizacją budynków została przeprowadzona przy udziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. W ramach zadania wykonano między innymi: docieplenia budynków, nową elewację, instalację fotowoltaiczną. Dzięki realizacji zadania zostanie zmniejszone roczne zapotrzebowanie na energię zużywaną na potrzeby ogrzewania oraz podgrzewania wody użytkowej, redukcja szkodliwych związków chemicznych do atmosfery oraz zmniejszenie zakupu energii elektrycznej.
26.	Zakup zestawów komputerowych dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Pabian-Med w Pabianicach	52 127	Zakupione w ramach zadania stacje robocze wraz z oprogramowaniem, klawiaturą i myszą będą wykorzystywane w POZ i poradniach specjalistycznych, co pozytywnie wpłynie na jakość świadczonych usług medycznych. Nowe zestawy komputerowe zapewnią lepsze warunki pracy i tym samym przyczynią się do wzrostu efektywności pracowników.
27.	Naprawa rezonansu magnetycznego (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	1 691 324	Naprawa aparatu polegała na wymianie hardware między innymi generatora, stołu pacjenta, konsoli akwizycyjnej oraz cewki odbiorczej bez konieczności wymiany magnesu z obudową. Dodatkowo zastosowane rozwiązanie podwyższyło jakość i szybkość diagnostyczną urządzenia. Rezonans magnetyczny jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania i zapewnienia diagnostyki na wymaganym poziomie, szczególnie dla oddziału neurologii działającego w strukturach sieradzkiego szpitala.
28.	Wsparcie Oddziału Psychiatrycznego dla Dzieci i Młodzieży w Centrum Psychiatrycznym w Warcie (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	215 160	Zadanie współfinansowane z Budżetu Państwa, na które Szpital otrzymał środki w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Program wsparcia oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na lata 2022-2023” w kwocie 3 219 156 zł. Realizacja projektu pozwoliła na usprawnienie procesu diagnostycznego, poprawę warunków bytowych oraz poprawę bezpieczeństwa młodych pacjentów. Oddział został przystosowany do przyjęcia większej liczby pacjentów poprzez zwiększenie o 12 liczby łóżek w oddziale oraz zwiększenie ilości poradni dziecięcych. Ze środków budżetu województwa zakupiono niezbędne wyposażenie dla zmodernizowanych pomieszczeń stanowiące ich pierwsze wyposażenie. Realizacja zadania umożliwiła poprawę świadczeń opiekuńczo-leczniczych, co jest szczególnie ważne dla sprawowania właściwego procesu leczenia osób niepełnoletnich.
29.	Zakup Systemu Transportu Skrawków (STS) wraz z wyposażeniem (Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu)	34 526	W ramach zadania zakupiony został System Transportu Skrawków - urządzenie jest uzupełnieniem mikrotomu rotacyjnego, który Szpital już posiada. STS znacznie podwyższa jakość skrawanego materiału, natomiast regulowany laminarny przepływ wody zapobiega uszkodzeniu skrawków tkanki i pozwala zwiększyć efektywność krojenia. Ma to szczególne znaczenie przy przygotowywaniu materiału do pobrania celem dalszej histopatologii.
30.	Wyposażenie Oddziału Urologicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu	85 623	W ramach realizacji zadania zakupiony został ureterorenoskop kompaktowy oraz stół operacyjny niezbędny do wykonywania zabiegów urologicznych. Zakup wymienionego specjalistycznego sprzętu zagwarantował wykonywanie świadczeń na wysokim poziomie, znacznie skrócił czas oczekiwania na zabiegi oraz pozwolił na nieprzerwane udzielanie świadczeń medycznych.

31.	Modernizacja Oddziału Pulmonologii i Chemioterapii Nowotworów Płuc po pożarze oraz wykonanie systemu sygnalizacji pożaru w Pawilonie C przy ul. Okólnej 181 (Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi)	1 000 000	Zakres prac w Oddziale Pulmonologii i Chemioterapii Nowotworów Płuc obejmował między innymi: prace ogólnobudowlane, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej oraz oświetlenia, roboty sanitarne oraz instalacje gazów medycznych. W obszarze wykonania sygnalizacji pożaru zakres obejmował wykonanie dokumentacji projektowej oraz prace ogólnobudowlane polegające między innymi na ułożeniu okablowania, montażu czujek dymowych oraz montażu central p.poż. Realizacja zadania pozwoliła na przywrócenie funkcjonalności Oddziału oraz zdecydowaną poprawę bezpieczeństwa pożarowego w Szpitalu.
32.	Przebudowa i rozbudowa Przychodni Chorób Płuc i Alergii Układu Oddechowego w Zgierzu przy ul. Długiej 56 (Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi)	2 610 300	Realizacja zadania ma na celu dostosowanie nieruchomości przy ulicy Długiej 56 w Zgierzu, w której funkcjonują Poradnie Gruźlicy i Chorób Płuc dla Dzieci i Dorosłych oraz Poradnia Alergii Układu Oddechowego dla Dzieci, do stanu zgodnego z wymogami przepisów w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki przeznaczone pod prowadzenie działalności leczniczej, z uwzględnieniem standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach inwestycji wykonano dokumentację projektową, prace termomodernizacyjne oraz zakupiono aparat rtg wraz z modernizacją pomieszczenia. Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
33.	Zakup aparatu EEG na potrzeby Oddziału Neurologii (Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi)	200 000	Zakupiony elektroencefalograf wyposażony jest w dodatkowe moduły do zapewnienia pełnej funkcjonalności pacjentów hospitalizowanych na Oddziale Neurologii z Pododdziałem Udarowym. Badania wykonywane na tym aparacie pozwolą szerzej zdiagnozować „pocovidowego” pacjenta, u którego znacznie częściej występują objawy niedostateczności mózgowej, udarów mózgu, incydenty padaczkowe lub padaczkopodobne czy zaburzenia przepływu naczyń dogłowych.
34.	Zakup sprzętu medycznego dla Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi	243 733	W ramach zadania zakupione zostały dla Oddziału Chorób Układu Oddechowego dla Dzieci aparat do badań chlorków w pocie i aparat do badania tlenu azotu w wydychanym powietrzu oraz dla innych oddziałów szpitalnych pompy infuzyjne strzykawkowe, niezbędne podczas podawania dużej ilości leków w jednym czasie z jednoczesnym dokładnym monitorowaniem podawania dawki leku i czasu podania oraz wózki do transportu bielizny. Zakup wymienionego specjalistycznego sprzętu i wyposażenia zagwarantuje wykonywanie świadczeń na jeszcze wyższym poziomie, znacznie skróci czas oczekiwania na diagnozę oraz pozwoli na nieprzerwane udzielanie świadczeń medycznych.
35.	Zakup aparatu ultrasonograficznego dla pracowni USG Szpitala w Tuszynie (Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi)	389 700	W ramach zadania zakupiony został aparat USG dla Szpitala w Tuszynie. Dzięki doposażeniu w specjalistyczne urządzenie placówka będzie dysponowała nowoczesnym aparatem do diagnostyki o szerokim spektrum zastosowania (wyposażonym w dedykowane głowice).

36.	Dotacja na wydatki niekwalifikowalne samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR - Termomodernizacja budynków Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	4 454 215	Celem zadania było zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Piotrkowie Trybunalskim. Zadanie polega na kompleksowej termomodernizacji czterech budynków Szpitala. Dzięki temu zostanie zmniejszona emisja szkodliwych substancji do atmosfery, zmniejszone zużycie energii, zwiększone wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Projekt jest współfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. W ramach inwestycji wykonano roboty termomodernizacyjne szpitala i montaż paneli fotowoltaicznych oraz zarządzanie projektem.
37.	Modernizacja pomieszczeń w budynkach WSRM w Łodzi zlokalizowanych w Zgierzu przy ul. Parzęczewskiej 35	289 616	W ramach zadania wyremontowane zostały pomieszczenia WSRM znajdujące się w Zgierzu przy ul. Parzęczewskiej. Inwestycja polegała na przeprowadzeniu prac remontowo-budowlanych, montażu klimatyzacji i wentylacji oraz zakupiono niezbędne pierwsze wyposażenie do pomieszczeń, w których przebywają ratownicy medyczni Oddziału w Zgierzu. Realizacja projektu pozwoli dostosować pomieszczenia do aktualnych potrzeb organizacyjnych WSRM.
38.	Budowa windy zewnętrznej dla budynku głównego Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	899 996	W ramach zadania została opracowana dokumentacja projektowa oraz wykonano prace związane z budową windy zewnętrznej dla budynku Szpitala oraz zagospodarowanie terenu wokół wybudowanego szybu. Realizacja projektu miała na celu zapewnienie, w przypadku awarii istniejącego wewnętrznego dźwigu szpitalnego, niezakłóconej możliwości transportu pionowego chorych.
39.	Zakup sprzętu i wyposażenia dla nowo tworzonych komórek organizacyjnych udzielających świadczeń medycznych w zakresie położnictwa i ginekologii, neonatologii, pediatrii w Samodzielnym Szpitalu Wojewódzkim im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	24 000	W ramach zadania zakupionych zostało 15 drukarek. Zadanie kontynuowane z roku poprzedniego, związane z przejęciem specjalistycznych świadczeń związanych z opieką kobiet i dzieci ze szpitala powiatowego w Piotrkowie Trybunalskim.
40.	Zakup aparatury medycznej dla potrzeb Oddziału Urologicznego Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	217 500	W ramach zadania zakupiono zestaw do zabiegów urologicznych składający się z ureterorenoskopu, sterownika do ureterorenoskopów giętkich, resektoskopów, optyk urologicznych oraz cystoskopu. Zakup aparatury medycznej miał na celu rozszerzenie zakresu pakietu świadczeń zdrowotnych realizowanych w Oddziale Urologicznym o nowe procedury medyczne, do wykonywania których przygotowany jest zatrudniony wykwalifikowany personel medyczny.

41.	Zakup 6 łóżek intensywnej opieki oraz 6 kardiomonitorów wraz z centralą dla potrzeb Oddziału Kardiologicznego Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	277 200	W ramach zadania zakupionych zostało 6 łóżek intensywnej opieki i 6 kardiomonitorów. Wyposażenie oddziału w nowoczesny system monitorowania parametrów życiowych pacjentów znacząco poprawiło standard kompleksowego leczenia chorych w stanie bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia oraz ułatwiło pracę personelowi medycznemu. Zwiększenie liczby miejsc w ramach intensywnej opieki kardiologicznej pozwoliło zapewnić lepszą opiekę dla pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Kardiologicznym z Pracownią Hemodynamiki.
42.	Dofinansowanie zakupu zestawu do laparoskopii wraz z histeroskopem (Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim)	121 000	Dotacja przeznaczona na zakup zestawu do laparoskopii wraz z histeroskopem. Z dniem 1 lutego 2023 r. Szpital rozszerzył swoją działalność w zakresie ginekologii, położnictwa, neonatologii i pediatrii. Zakup przyczynił się do poprawy stanu jakości infrastruktury sprzętowej, przy równoczesnej ochronie oraz poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców miasta i powiatu piotrkowskiego.
43.	Roboty dodatkowe związane z realizacją termomodernizacji budynków Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	392 104	Zadanie dotyczyło wykonania prac dodatkowych związanych z termomodernizacją budynków, które polegały między innymi na wymianie opraw oświetleniowych w pomieszczeniach bloku operacyjnego, wykonaniu schodów i pochylni dla niepełnosprawnych wraz z wykonaniem infrastruktury pieszo-drogowej i robotami dodatkowymi, dostosowaniu do przepisów przeciwpożarowych klatek schodowych w Pawilonie B oraz montażu rolet w oknach zmodernizowanych budynków.
44.	Zakup aparatu elektrochirurgicznego dla potrzeb Bloku Operacyjnego Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim	85 000	W ramach zadania zakupiony został aparat elektrochirurgiczny dla potrzeb bloku operacyjnego, wykorzystywany przy zabiegach chirurgicznych i urologicznych. Zakup specjalistycznego sprzętu zagwarantuje wykonywanie świadczeń na wysokim poziomie oraz pozwoli na nieprzerwane udzielanie procedur medycznych.
45.	Modernizacja stacji transformatorowej wraz z wymianą transformatora (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno -Lecznicze w Łodzi)	153 750	W ramach zadania przeprowadzono modernizację sieci transformatorowej, między innymi w zakresie dostosowania infrastruktury energetycznej do nowego transformatora o mocy 400kVA, wykonano nową instalację uziemiającą stację i transformator oraz wymieniono drzwi wejściowe do stacji transformatora. Realizacja inwestycji zagwarantuje bezpieczną pracę głównej Przychodni Ośrodka Medycyny Pracy w Łodzi.
46.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFS - Rehabilitacja onkologiczna dla mieszkańców województwa łódzkiego (WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi)	172 000	Celem głównym projektu było ułatwienie pacjentom dotkniętym chorobami nowotworowymi powrotu do sprawności, umożliwiającej podjęcie pracy lub wydłużenie aktywności zawodowej poprzez rehabilitację osób będących w trakcie leczenia lub po zakończonym radykalnym leczeniu onkologicznym. Świadczenia te są realizowane względem chorych objętych „Programem rehabilitacyjnym dla pacjentów onkologicznych z terenu województwa łódzkiego”, prowadzonym w ramach działań EFS. Ze środków budżetu województwa łódzkiego finansowane jest wynagrodzenie kadry realizującej świadczenia tj. lekarza psychologa i lekarza rehabilitacji.

47.	Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii (Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi)	18 956 861	Cel zadania: wdrożenie systemu kompleksowych działań związanych z profilaktyką onkologiczną, diagnostyką oraz leczeniem chirurgicznym i terapeutycznym, mającym na celu zmniejszenie wskaźnika zachorowalności i śmiertelności z powodu nowotworów mieszkańców regionu łódzkiego. W ramach projektu przeprowadzono prace ogólnobudowlane między innymi: budynku Rehabilitacji, Wojewódzkiej Przychodni Onkologicznej, Apteki, Izby Interwencyjnych Przyjęć Onkologicznych. Prowadzony był nadzór budowlany i autorski oraz zakupiono sprzęt i aparaturę medyczną, w tym między innymi aparat do znieczulenia i aspirator z głowicami, aparaty do EKG i wagi elektroniczne, przeprowadzono działania nieinwestycyjne – edukacyjne i profilaktyczne oraz promocję projektu.
48.	Dotacja na wydatki niekwalifikowalne samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR „Modernizacja zakaźnej izby przyjęć i dostosowanie pomieszczeń do świadczenia usług medycznych dla pacjentów zakaźnych (w związku z Covid-19) w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi”	615 020	Przyznanie środków z budżetu województwa łódzkiego pozwoliło na wykonanie między innymi prac budowlanych, robót ogólnobudowlanych, robót instalacji sanitarnych, wodno-kanalizacyjnych, wentylacji, klimatyzacji, elektrycznych, instalacji teletechnicznych oraz robót dodatkowych. W ramach realizowanej inwestycji oprócz dostosowania infrastruktury, została zwiększona liczba funkcjonujących dotychczas izolatek. Szpital na zadanie otrzymał środki również z UE w ramach Osi priorytetowej XI „REACT-EU” Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” oraz z Budżetu Państwa w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Realizacja zadania pozwoliła na uruchomienie w pełni funkcjonalnej izby zakaźnej z zachowaniem odpowiedniego reżimu sanitarnego.
49.	Dotacja na udział własny w kosztach kwalifikowalnych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR - Termomodernizacja budynków szpitalnych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	43 086	Celem projektu była poprawa stanu powietrza atmosferycznego przez ograniczenie emisji CO ² , dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej. Kolejnym celem bezpośrednim jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W ramach zadania wykonano roboty budowlane (docieplenie ścian zewnętrznych, izolację ścian fundamentowych, docieplenie stropu, wymianę instalacji centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę oświetlenia na LED, wykonanie systemu zarządzania energią), nadzór inwestorski oraz wykonanie audytu ex-post. W wyniku realizacji inwestycji zwiększeniu ulegnie produkcja energii z odnawialnych źródeł, dzięki montażowi instalacji fotowoltaicznych na 4 budynkach szpitalnych. Celem jest również osiągnięcie efektu ekonomicznego w postaci oszczędności w zakresie kosztów ogrzewania.

50.	Dotacja na wydatki niekwalifikowalne samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR - Termomodernizacja budynków szpitalnych Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	1 050 788	Celem projektu była poprawa stanu powietrza atmosferycznego przez ograniczenie emisji CO ² , dzięki zwiększeniu efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej. Kolejnym celem bezpośrednim jest wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W wyniku realizacji inwestycji zwiększeniu ulegnie produkcja energii z odnawialnych źródeł, dzięki montażowi instalacji fotowoltaicznych na 4 budynkach szpitalnych. Celem jest również osiągnięcie efektu ekonomicznego w postaci oszczędności w zakresie kosztów ogrzewania. Dotacja przeznaczona na pokrycie kosztu podatku VAT dotyczącego robót budowlanych oraz pokrycie dodatkowych kosztów niekwalifikowalnych związanych z termomodernizacją.
51.	Dotacja na udział własny samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR - Zapewnienie kompleksowego świadczenia usług medycznych w zakresie chorób układu krążenia modernizacja oddziału kardiologii w WSSz. im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	833 934	Kwota stanowiła wkład własny w realizację projektu do środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach zadania zakupione zostały między innymi aparat do hipotermii wewnątrznaczyniowej, aparat do echokardiografii mobilny, centrale monitorowania, fotele, łóżka z wyposażeniem, kardiomonitoring, maceratory, stanowiska centralnego nadzoru, ssaki elektryczne, systemy medyczne i wyposażenie meblowe. Zakres obejmował również roboty ogólnobudowlane, instalacje: sanitarne, wodno-kanalizacyjne, wentylacji, klimatyzacji, elektryczne, gazów medycznych, teletechniczne oraz prowadzony był nadzór inwestorski. Realizacja zadania miała na celu zwiększenie dostępności do diagnozowania i leczenia chorób układu krążenia oraz podniesienie standardu świadczonych usług przez Oddział Kardiologii.
52.	Dotacja na wydatki niekwalifikowalne samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej realizujących zadania ze środków EFRR - Zapewnienie kompleksowego świadczenia usług medycznych w zakresie chorób układu krążenia modernizacja oddziału kardiologii w WSSz. im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi	7 172 470	W ramach zadania przeprowadzono roboty budowlane dodatkowe, wynikające z realizacji projektu, stanowiące komponent projektu wraz ze wzrostem wartości robót budowlanych w oparciu o waloryzację cen: roboty ogólnobudowlane, roboty instalacji sanitarnych, wodno-kanalizacyjnych, wentylacji, klimatyzacji, elektryczne, gazów medycznych oraz instalacji teletechnicznych. Zakupione zostały między innymi fotele do pobierania krwi, lampa bakteriobójcza, pompy infuzyjne, parawany medyczne, pulsoksymetry, stacje dokujące, stoliki zabiegowe. Projekt stanowił kontynuację działań i inwestycji związanych ze wzmocnieniem infrastruktury medycznej Szpitala, w tym w szczególności w zakresie zwiększenia dostępności do diagnozowania i leczenia chorób układu krążenia.

Samorząd Województwa Łódzkiego otrzymał środki z Budżetu Państwa w wysokości 9 916 910 zł na realizację 3 projektów.

Pierwszy dotyczył dofinansowania zakupu 8 ambulansów wraz z wyposażeniem dla potrzeb Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi – kwota w wysokości 4 800 000 zł. Zakup ambulansów ratunkowych wraz z wyposażeniem zgodnym z obowiązującymi przepisami, a także wymaganiami NFZ dotyczącymi kontraktowania świadczeń z zakresu ratownictwa medycznego, w zdecydowany sposób podniósł standard wykonywanych usług przez zespoły ratownictwa medycznego oraz jakość obsługi i bezpieczeństwo pacjentów w stanach zagrożenia życia i zdrowia. Odtworzenie floty samochodowej pozwoliło na realizację zadań z obszaru medycyny ratunkowej na najwyższym poziomie.

Drugi projekt dotyczył zakupu zestawu do laparoskopii wraz z histeroskopem dla Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim – kwota w wysokości 300 000 zł. Z dniem 1 lutego 2023 r. Szpital rozszerzył swoją działalność o zakres ginekologii, położnictwa, neonatologii i pediatrii. Zakup aparatu przyczynił się do poprawy stanu jakości infrastruktury sprzętowej, przy równoczesnej ochronie oraz poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców miasta i powiatu piotrkowskiego.

Trzeci projekt dotyczył zakupu angiografu wraz z wyposażeniem i adaptacją pomieszczeń dla potrzeb Pracowni Angiografii Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi – kwota w wysokości 4 816 910 zł. Przeprowadzenie inwestycji przyczyniło się do poprawy stanu jakości infrastruktury sprzętowej wykorzystywanej do leczenia. Sprawne i bezawaryjne urządzenie o wysokich parametrach pozwoli na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców województwa łódzkiego. Celem działania jest podniesienie standardu usług z użyciem wysokospecjalistycznego wyposażenia sprzętowego w Wojewódzkim Wielospecjalistycznym Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi - podmiocie leczniczym o strategicznym znaczeniu w regionie.

Województwo Łódzkie otrzymało także dotacje od innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 72 000 zł (z tego wydatkowano kwotę w wysokości 68 731,60 zł) z przeznaczeniem dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach:

- Gmina Słupia (21 000 zł) na „Dofinansowanie zakupu aparatu do kriochirurgii dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach” (wydatkowano 20 501,60 zł),
- Powiat Skierniewicki (15 000 zł) na „Zakup diatermii chirurgicznej na potrzeby bloku operacyjnego Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach”,
- Gmina Bolimów (20 000 zł) na „Dofinansowanie zakupu diatermii chirurgicznej dla bloku operacyjnego”,
- Gmina Godzianów (16 000 zł) na „Dofinansowanie zakupu zestawu do zabiegów operacyjnych w niedokrwieniu dla Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach” (wydatkowano 13 230 zł).

1.2.4. Zakończenie realizacji strategicznego zadania pn. „Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii

Inwestycja realizowana od 2015 r. Całkowita prognozowana wartość kosztorysowa w latach 2015-2023 wynosi 110 025 175 zł – kwota dofinansowania z budżetu Województwa Łódzkiego wynosi łącznie 37 789 653 zł, środki z UE 68 000 000 zł, środki własne Szpitala 435 376 zł, środki z Ministerstwa Zdrowia 1 835 000 zł, PFRON 1 965 146 zł.

Celem projektu jest wdrożenie systemu kompleksowych działań związanych z profilaktyką onkologiczną, diagnostyką i leczeniem chirurgicznym i terapeutycznym, mającym na celu zmniejszenie wskaźnika zachorowalności i śmiertelności z powodu nowotworów w regionie łódzkim.

W 2023 r. realizacja powyższego zadania obejmowała „Rozbudowę i przebudowę Budynku Rehabilitacji Onkologicznej” polegającą na modernizacji istniejącego budynku Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej oraz dobudowę nowej części do istniejącego kompleksu.

Wojewódzka Przychodnia Rehabilitacyjna przyjmuje średnio 210 pacjentów dziennie, udzielając porad lekarskich oraz prowadząc leczenie usprawniające w ramach fizjoterapii ambulatoryjnej, oddziału rehabilitacji dziennej, a także programów zdrowotnych finansowanych ze środków unijnych.

Rozbudowa placówki w znaczący sposób przyczyniła się do:

- zwiększenia ilości przyjmowanych pacjentów do ok. 300 osób dziennie,
- poprawy warunków rehabilitacji chorych i warunków pracy lekarzy oraz fizjoterapeutów (sale ćwiczeń indywidualnych, gabinety badań, duże przestronne sale gimnastyczne, pomieszczenia rehabilitacyjne klimatyzowane),
- wdrażania nowych kierunków rehabilitacji, takich jak leczenie usprawniające w rzeczywistości wirtualnej, czy zastosowania zrobotyzowanych urządzeń u niepełnosprawnych chorych.

Pracownicy Wojewódzkiej Przychodni Rehabilitacyjnej nadal będą się rozwijać w rehabilitacji onkologicznej, pourazowej czy neurologicznej oraz wdrażać i rozwijać rehabilitację u chorych przed zabiegami onkologicznymi i planowymi zabiegami ortopedycznymi. Celem projektu jest poprawa jakości infrastruktury technicznej i medycznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa, a szczególnie obniżenia poziomu śmiertelności społeczności regionu łódzkiego z powodu nowotworów złośliwych.

W ramach projektu w 2023 r. zrealizowano również „Rozbudowę i przebudowę budynku głównego (dobudowa i rozbudowa frontu budynku głównego) oraz rozbudowę Apteki”.

W ramach powyższego etapu zakończono rozbudowę budynku głównego Szpitala od ul. Pabianickiej. Na niskim parterze w strefie wejściowej znalazły się między innymi szatnia dla pacjentów i odwiedzających, kancelaria i pomieszczenia sanitarne. W nowych pomieszczeniach usytuowano rejestrację Izby Przyjęć dla Ośrodka Onkologicznego z systemem kolejkowym, zespół gabinetów przyjęć, w tym jeden przeznaczony do krótkotrwałej izolacji pacjenta, triage, gabinety zabiegowe i pracownię RTG. Na wysokim parterze mieszczą się przychodnie specjalistyczne z przestronną rejestracją z systemem kolejkowym, 14 gabinetów lekarskich i 4 gabinety zabiegowe, jak również multimedialna sala

konsyliów i pomieszczenie dedykowane na rozmowy z pacjentami. W budynku zapewniono też dostęp do 3 nowoczesnych wind. W efekcie rozbudowy budynku Apteki powstały nowoczesne pracownie cytostatyków z 4 łóżami laminarnymi żywienia pozajelitowego.

1.2.5. Zadania z zakresu medycyny pracy

W ramach zadań wynikających z ustawy z 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, podpisano 25 umów z zakładami opieki zdrowotnej, z tego 23 podmioty zostały wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert. Kwota zabezpieczona w budżecie Województwa Łódzkiego na 2023 r. na zadania z zakresu medycyny pracy wyniosła 2 895 000 zł i została przeznaczona na realizację zadań:

- wykonywanie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadpodstawowych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów i słuchaczy tych szkół, studentów, doktorantów oraz słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych z terenu województwa, którzy w trakcie praktycznej nauki zawodu, stażu uczniowskiego lub kształcenia są narażeni na działanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia,
- z zakresu medycyny pracy wykonywane przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi,
- prowadzenie działalności konsultacyjnej, diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie patologii zawodowej,
- prowadzenie czynnego poradnictwa w stosunku do chorych na choroby zawodowe lub inne choroby związane z wykonywaną pracą,
- prowadzenie ambulatoryjnej rehabilitacji leczniczej, uzasadnionej stwierdzoną patologią zawodową.

Przyznano dotację podmiotową w wysokości 4 068 900 zł dla Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Łodzi na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy, która stanowi, iż ze środków budżetu samorządu województwa finansuje się zadania służby medycyny pracy szczególnie wojewódzkiego między innymi w zakresie wykonywania kontroli podstawowych jednostek służby medycyny pracy i osób realizujących zadania tej służby poza zakładami opieki zdrowotnej, w zakresie i w sposób określony w ustawie, prowadzenie działalności diagnostycznej i orzeczniczej w zakresie chorób zawodowych, rozpatrywanie odwołań od orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy.

1.3. Epidemia COVID-19

1.3.1. Projekt własny „Zapobieganie oraz zwalczanie na terenie województwa łódzkiego zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi” współfinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020

W 2023 r. Województwo Łódzkie zakończyło realizację projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa VII Infrastruktura dla usług społecznych, Działanie VII.2 Infrastruktura ochrony zdrowia. Projekt o wartości 165 101 872 zł był realizowany od początku trwania pandemii COVID-19, czyli od marca 2020 r. Podjęte działania służyły możliwie jak najlepszemu przygotowaniu podmiotów leczniczych do funkcjonowania w czasie pandemii i zagrożenia epidemicznego. W ramach projektu dla podmiotów leczniczych zakupiono sprzęt i aparaturę medyczną, specjalistyczne środki transportu oraz środki ochrony indywidualnej. Wsparciem zostało objętych 36 podmiotów leczniczych z terenu województwa łódzkiego:

- Wojewódzki Szpital Zespolony im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach,
- Szpital Wojewódzki im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu,
- Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II w Bełchatowie,
- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi,
- Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu,
- Wojewódzka Stacja Ratownictwa Medycznego w Łodzi,
- Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Łodzi,
- Kutnowski Szpital Samorządowy Sp. z o. o.,
- Szpital Powiatowy w Radomsku,
- Tomaszowskie Centrum Zdrowia Sp. z o. o.,
- SPZOZ Uniwersytecki Szpital Kliniczny im. WAM Uniwersytetu Medycznego w Łodzi - Centralny Szpital Weteranów,
- Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Łodzi, Szpital im. J. Babińskiego,
- Szpital Zakonu Bonifratrów Św. Jana Bożego w Łodzi Sp. z o.o.,
- Szpitale Powiatowe Sp. z o.o. - Szpital w Łasku,
- Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o., ul. Marii Curie-Skłodowskiej 6,
- Zduńskowolski Szpital Powiatowy Sp. z o.o.,
- Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi,
- Powiatowe Centrum Medyczne Sp. z o.o. NZOZ Szpital Powiatowy w Wieruszowie,
- Poddębickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Poddębicach,
- SPZOZ Szpital Powiatowy im. E. Biernackiego w Opocznie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rawie Mazowieckiej,
- SPZOZ Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi,
- SCANMED S.A. - Centrum Kardiologii w Kutnie,
- Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Pirogowa w Łodzi,

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie,
- Instytut Centrum Zdrowia Matki Polki,
- SP ZOZ Uniwersytecki Szpital Kliniczny Nr 1 im. N. Barlickiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi,
- SP ZOZ MSWiA w Łodzi,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Łowiczu,
- Miejskie Centrum Medyczne im. dr. K. Jonschera w Łodzi,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu,
- Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim,
- Pabianickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Łęczycy,
- Szpital Główny Grupa Zdrowie Sp. z o.o.

Dla podmiotów leczniczych zakupiono znaczące ilości środków ochrony indywidualnej (m.in.: kombinezony ochronne, fartuchy, rękawice, przyłbice, gogle), łącznie ponad 220 mln sztuk środków ochrony indywidualnej na kwotę 82,9 mln zł.

Placówki otrzymały także sprzęt i aparaturę medyczną oraz zostały wyposażone w środki transportu i systemy informatyczne na kwotę 82 mln zł. Poniżej tabela, w której zaprezentowano rodzaj, ilości oraz kwoty asortymentu zakupionego w okresie trwania projektu.

Wyszczególnienie	Liczba	Kwota wydatkowana (zł)
Tomograf komputerowy	6	18 057 320
Zabudowa kontenerowa dla tomografu komputerowego	1	608 850
Termocykler do amplifikacji i detekcji materiału genetycznego	1	145 858
Sterylizator plazmowy	1	385 920
Agregat prądotwórczy	1	295 200
Ambulans specjalistyczny	30	14 911 899
Ambulans bariatryczny	2	1 380 000
Ambulans typu B/C przeznaczony do transportu noworodków chorych lub podejrzanych o chorobę zakaźną	2	2 214 492
Analizator immunologiczny wykorzystujący technikę chemiluminescencji (CLIA) wraz z zestawem tysiąca testów	1	123 984
Analizator do oznaczania patogenów chorobotwórczych metodą RT-PCR	1	64 800
Analizator parametrów krytycznych	2	54 000
Aparat do drenażu opłucnej	8	122 384

Aparat do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych z głowicą do 96 izolacji równocześnie	1	203 000
Aparat do wykrywania wirusa SARS-CoV-2 metodą PCR w trybie POCT	1	46 440
Aparat EKG	14	54 449
Aparat do wysokoprzepływowej terapii tlenowej	5	43 954
Aparat BIPAP	4	25 920
Aparat do wentylacji nieinwazyjnej	26	297 648
Aparat do elektrokoagulacji	2	95 483
Aparat nerkozastępczy	19	1 418 472
Aparat do znieczulenia	2	269 352
Automatyczna myjnia do kaczek i basenów	3	57 866
Bronchofiberoskop (zestaw)	6	609 855
Bronchoskop intubacyjny	1	35 640
Butla tlenowa z reduktorem	30	31 267
Chłodziarka na odczynniki laboratoryjne	2	11 697
Defibrylator	32	848 614
Diatermia chirurgiczna	1	26 999
Dozownik tlenu	60	13 478
Dozownik do dezynfekcji	80	6 888
Ecmo	3	1 049 760
Fumigator	4	54 120
Łóżko bariatryczne z szafkami	10	119 909
Łóżko szpitalne zwykłe	10	57 996
Łóżko OIOM	86	2 579 787
Zestaw kardiomonitorów z systemem centralnego monitoringu	6	1 015 560

Kardiomonitor	100	2 382 261
Kardiomonitor z pulskoksymetrem przyłgowym	4	20 304
Respirator (transportowe/ z kompresorem/ stacjonarne)	89	6 938 830
RTG (różne rodzaje)	12	7 176 378
Pulsoksymetr	122	238 237
Spirometr	5	111 814
Inhalator/inhalator elektryczny	114	90 257
Ciśnieniomierz	57	22 371
Podnośnik transportowo - kąpielowy	2	7 117
Wózek leżący do przewożenia chorych leżących	17	123 746
Wózek siedzący do przewożenia chorych (chorych siedzących)	17	53 244
Wózek transportowy	3	23 458
Wózek transportowo - kąpielowy	2	19 170
Wózek transportowy z napędem	1	40 824
Wózek reanimacyjny	2	12 852
Wózek anestezyjologiczny	10	68 785
Wózek zabiegowy	20	137 571
Wideołaryngoskop	1	34 999
Termometr	62	7 700
System do kompresji klatki piersiowej typu LUCAS	15	824 685
Wirówka laboratoryjna	1	16 308
Nosze izolacyjne	1	19 930
AMBU - jednorazowe zestawy	200	7 551
Zestaw AMBU/worki AMBU	13	8 336

Macerator	8	144 000
Materac przeciwoodleżynowy zwykły	11	7 317
Materac przeciwoodleżynowy OIOM	14	89 999
Materac przeciwoodleżynowy bariatryczny	15	105 000
Myjnia do sond przezprzełykowych	1	119 346
Myjnia dezynfektor do naczyń sanitarnych	2	39 588
Wieża endoskopowa, endoskop, myjnia, system endobase	2	1 943 376
Brama bioasekuracyjna do dezynfekcji pojazdów	1	21 894
System do prób wysiłkowych	1	39 960
System holterowski	1	99 900
System ogrzewania i chłodzenia pacjenta	5	24 300
Ultrasonograf	5	1 506 117
USG przenośne	4	212 700
USG mobilne	4	79 920
Uretrotom	2	59 992
Laparoskop	1	848 782
Aparat USG z kompletem głowic	1	389 610
Echokardiograf	1	415 000
Komora do bezpiecznego transportu chorych zakaźnie	3	195 000
Komora laminarna	1	28 905
Monitor parametrów życiowych spo2,temp. NIBP na statywie	6	84 240
Pompa infuzyjna	509	1 688 494
Pompa infuzyjna ze stacją dokującą	20	91 368
Pompa objętościowa	70	318 384

Pompa infuzyjna strzykawkowe na statywie	10	38 664
Stacja dokująca	10	143 640
Ogrzewacz do terapii gazów medycznych wysokoprzepływowych i nawilżania gazów oddechowych	7	111 545
Stół zabiegowy	1	19 928
Lampa zabiegowa	1	14 040
Monitor rzutu serca	5	372 600
Urządzenie dezynfektor parowy	2	63 385
Urządzenie do dekontaminacji pomieszczeń z zastosowaniem kwasu nadoctowego	5	72 900
Urządzenie do dekontaminacji powietrza	4	503 700
Urządzenie do dezynfekcji	14	189 420
Urządzenie do dezynfekcji powierzchni i pojazdów wraz z płynami	1	22 313
Urządzenie do dezynfekcji pojazdów wraz z zapasem koncentratu środka odkażającego	38	704 490
Aparat do dezynfekcji pomieszczeń	1	2 500
Witryna chłodnicza	10	100 000
Koncentrator tlenu	5	11 250
Komora dezynfekcyjna dla ratowników	1	17 220
Reduktor tlenu	92	59 378
Ssaki elektryczne	36	130 680
Ssaki ZRM	20	48 578
Pralka z suszarką do mopów	3	86 628
Szafa do endoskopów	2	161 966
Videobronchoskop z wieżą	1	120 000
Namiot medyczny	1	48 585
Pojazd gospodarczy – akumulatorowy do rozwożenia/transportu towarów medycznych i środków dezynfekcyjnych	1	57 195

Stoliki anestezyjologiczne	4	23 436
Skaner radiografii pośredniej	1	172 152
Tor wizyjny z wyposażeniem	1	629 650
Aparat telefoniczny	61	56 047
System audiowizualny dla o. zakaźnych położenie rj-45 (61 sztuk)	73	579 945
Przełącznik dostępowy (12 sztuk)		
Informatyzacja WSRM:		
Zestaw komputerowy z monitorem i oprogramowaniem biurowym oraz laptop	90	348 582
Terminal mobilny	20	206 640
Macierz dyskowa w ilości 1 szt. i Serwery - 2 szt. (zestaw)	1	210 000
Dostawa wraz z montażem i konfiguracją elektronicznego depozytora kluczy, systemu monitorującego i zabezpieczającego oraz dostawa radiotelefonów przewoźnych i przenośnych	140	313 060
Dostawa, instalacja i konfiguracja Firewall dla Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w lokalizacji Łódź, ul. Warecka 2	5	615 000
Informatyzacja WSRM - dostawa zestawów komputerowych z monitorami i oprogramowaniem biurowym oraz laptopów	200	1 210 320
Dostawa zespołów komputerowych z monitorami i oprogramowaniem biurowym (200 zestawów)		
Dostawa wraz z montażem/instalacją systemu monitorującego i zabezpieczającego	2	122 883
Kamera IP / Rejestrator IP w ilości 2 szt.;		
Informatyzacja WSRM-dostawa wraz z montażem/instalacją i konfiguracją elektronicznego depozytora kluczy Saik Key Key 300	2	205 361
Razem	2 893	82 072 462

W czasie trwania projektu zawarto ponad 270 umów na zakup m.in. sprzętu i aparatury medycznej, karetek, systemów informatycznych oraz środków ochrony indywidualnej dla podmiotów leczniczych na kwotę nieco ponad 165 mln zł.

1.3.2. Przeciwdziałanie skutkom pandemii COVID-19 z wykorzystaniem instrumentu finansowego REACT-UE

Instrument finansowy REACT-EU jest częścią Funduszu Odbudowy UE (NextGenerationEU) i zapewnia dodatkowe środki dla programów polityki spójności na

przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Dzięki REACT-UE możliwe było przeprowadzenie 4 kluczowych projektów z zakresu zdrowia realizowanych przez Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi, Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi oraz Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi.

Projekt Szpitala w Łagiewnikach pn. „Przebudowa wraz z rozbudową i wyposażeniem pomieszczeń w pawilonie D Szpitala Chorób Płuc im. Bł. O. Rafała Chylińskiego w Łodzi dla potrzeb rehabilitacji pulmonologicznej pacjentów, w tym dla pacjentów po przebytych COVID-19”, umożliwił uruchomienie dotychczasowego Oddziału Rehabilitacji Pulmonologicznej w nowej lokalizacji tj. w obszarze po dawnym, niedziałającym laboratorium szpitalnym. Dzięki temu Oddział zyskał większą bazę łóżkową (26 łóżek tj. o 6 więcej niż wcześniej), a ponadto powstały dodatkowe pracownie i sale ćwiczeń. Inwestycja wymagała wykonania prac rozbiórkowych, przebudowy istniejących pomieszczeń oraz dobudowy nowej części budynku. Zakupiono nowoczesny sprzęt medyczny m.in. defibrylator, zestaw do prób wysiłkowych, stół do drenażu, nebulizatory, ssaki elektryczne, stepper, inhalatory ultradźwiękowe, mobilny elektromiograf z elektrostymulacją wyzwalaną do rehabilitacji, kardiomonitor, wielofunkcyjną platformę rehabilitacyjną. Z oddziału będą korzystać pacjenci po przebytych COVID-19 oraz z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, nowotworami płuc, czy wymagający rekonwalescencji po zabiegach torakochirurgicznych. Wczesne rozpoczęcie rehabilitacji zwiększy ich szanse powrotu do sprawności fizycznej i psychicznej. Świadczenia są realizowane przez multidyscyplinarne zespoły specjalistów, składające się z lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów, dietetyków i psychologów. Zespoły lekarskie pracują w oparciu o indywidualne plany leczenia uwzględniające specjalne potrzeby pacjentów, w tym rodzaj choroby podstawowej, psychofizyczny stan pacjenta czy potrzeby żywieniowe. Projekt był finansowany z REACT-UE w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020. Jego całkowita wartość wynosiła 7 004 000 zł, z czego dofinansowanie ze środków UE 6 879 385 zł.

Kolejne dwa projekty były realizowane przez Wojewódzkie Wielospecjalistyczne Centrum Onkologii i Traumatologii im. Kopernika w Łodzi również ze środków REACT-UE w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020. Pierwszy z nich to "Rozbudowa Wojewódzkiej Poradni Hematologicznej oraz utworzenie Oddziału Intensywnej Opieki Hematologicznej w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług medycznych oraz bezpieczeństwa Pacjentów". Inwestycja jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na usługi zdrowotne z zakresu chorób onkohematologicznych i wpisuje się w cele i założenia Narodowej Strategii Onkologicznej. Szpital im. M. Kopernika w Łodzi jest głównym ośrodkiem onkologicznym i jedynym ośrodkiem hematologicznym w województwie, w którym koncentrują się wszystkie specjalizacje z zakresu leczenia onkologicznego. Oddział Hematologii i Transplantacji Szpiku/Klinika Hematologii jest jedynym ośrodkiem w makroregionie łódzkim zajmującym się leczeniem ostrych białaczek i wykonującym wysokospecjalistyczne procedury transplantacji macierzystych komórek krwiotwórczych. W ramach projektu powstał nowy budynek na potrzeby Wojewódzkiej Poradni Hematologicznej oraz Oddziału Intensywnej Terapii Hematologicznej. Na parterze budynku usytuowano Poradnię Hematologiczną, a na 1 i 2 piętrze Oddział Intensywnej Opieki Hematologicznej. Inwestycja dotyczyła rozbudowy infrastruktury Szpitala o około 15 nowych gabinetów badań na potrzeby Wojewódzkiej Poradni Hematologicznej oraz Oddziału Intensywnej Terapii Hematologicznej (z bazą 15 łóżek) do hospitalizacji chorych w ostrych stanach w trakcie leczenia onkohematologicznego. Inwestycja obejmowała także zakup niezbędnej aparatury medycznej i wyposażenia: aparat USG, aparaty EKG, kardiomonitor, fotele do chemioterapii, stół do trepanobiopsji, lampę operacyjną, czy specjalistyczne łóżka szpitalne. Inwestycja stworzy nowe możliwości dla zespołu zajmującego

się wysokospecjalistycznym leczeniem ostrych białaczek tzw. LEUKEMIA UNIT, zapewnieni optymalne warunki leczenia i skrócenie czasu oczekiwania na chemioterapię i transplantację. Łączna wartość projektu wyniosła 21 294 898 zł, z czego wartość dofinansowania z UE – 21 019 430 zł.

Drugi projekt również miał na celu stworzenie optymalnych warunków diagnozowania i leczenia pacjentów onkologicznych. Projekt pn. „Modernizacja i przebudowa gabinetów Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług medycznych” obejmował przebudowę przestrzeni w budynku frontowym Szpitala na potrzeby gabinetów AOS dla wszystkich specjalizacji, które zajmują się leczeniem onkologicznym. W rezultacie powstały m.in. gabinety lekarskie, gabinety zabiegowe czy zaplecze sanitarne. Dodatkowo w ramach projektu przebudowano przestrzeń w budynku onkologicznym na potrzeby Pracowni Endoskopowej. Realizacja inwestycji koncentrowała się na podniesieniu efektywności i jakości świadczonych usług medycznych oraz poprawie komfortu i bezpieczeństwa pacjenta, co wpłynie na większą zgłaszalność pacjentów do Centrum. W efekcie powstały m.in. 3 gabinety zabiegowe do realizacji procedur endoskopowych, sale wybudzeń dla pacjentów czy poczekalnia dla pacjentów. W ramach działań zakupiono nowoczesny sprzęt medyczny dla potrzeb diagnostyki i leczenia onkologicznego (m.in. zestaw do ultrasonografii endoskopowej (EUS), RTG z ramieniem C, gastroscopy, dermatoscopy, aparaty USG, zestaw do histeroskopii diagnostyczno-zabiegowej, zestaw narzędzi do zabiegów endoskopowych głowy (wentrikuloskop), generator prądu wysokiej częstotliwości do resekcji i niszczenia guzów tarczycy, czy sondy do weryfikacji limfoscyntygrafii węzłów dla pacjentek z nowotworem piersi). Całkowita wartość projektu wyniosła 17 900 000 zł i w 100% była finansowana ze środków UE.

Projekt realizowany przez Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego dotyczył zadania pn. „Modernizacja zakaźnej izby przyjęć i dostosowanie pomieszczeń do świadczenia usług medycznych dla pacjentów zakaźnych w związku z Covid-19”. W ramach realizowanej inwestycji oprócz dostosowania infrastruktury została również zwiększona liczba posiadanych izolatek z jednej na pięć. Jedna z wybudowanych izolatek jest w standardzie izolátky dla pacjenta o wysokim stopniu bezpieczeństwa dostosowanym do rodzaju zagrożenia chorob zakaźnych, wysoce zaraźliwych (SARS, Ebola i tym podobne, choroby wysoce zaraźliwe przenoszone droga kropelkową, powietrzno-pyłową). Zwiększenie liczby izolatek dostępnych z zewnątrz, daje również możliwość zwiększenia przepustowości przyjęć pacjentów do Szpitala w sytuacjach, kiedy jednocześnie do izby podjeżdża kilka zespołów karetek pogotowia z pacjentem. Działania związane z rozbudową Izby Przyjęć o dodatkową powierzchnię miały na celu jej unowocześnienie i dostosowanie do aktualnych potrzeb w kontekście wspierania kryzysowych działań związanych z COVID-19 i innych chorob zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Powierzchnia Izby Przyjęć w wyniku realizacji zadania zwiększyła się z 392 m² do 705 m². W czasie pandemii wirusa SARS-CoV-2 (ze względu na swój zakaźny profil działalności) Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi stał się filarem opieki zdrowotnej w województwie łódzkim, gdzie diagnozowano i leczono pacjentów zarażonych wirusem SARS-CoV-2. Szpital otrzymał środki z UE w ramach Osi priorytetowej XI „REACT-EU” Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” w wysokości 7 760 460 zł (środki będące w dyspozycji Ministerstwa Zdrowia), środki z Budżetu Państwa w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 2 500 000 zł, oraz środki z budżetu Województwa Łódzkiego w wysokości 615 020 zł.

1.3.3. Realizacja Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

Zarząd Województwa Łódzkiego w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi ogłosił w 2023 r. pierwszy otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu ochrony i promocji zdrowia. Konkurs obejmował działania wynikające z Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023, tj.:

- pomoc psychologiczna dla dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego w stanie kryzysu psychicznego,
- udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych, dla osób chorych na Alzheimera i inne choroby otępienne, na terenie województwa łódzkiego.

Na realizację wymienionych projektów przeznaczona została kwota w wysokości 265 000 zł. Zarząd Województwa Łódzkiego uchwałą nr 495/23 z dnia 6 czerwca 2022 r. rozstrzygnął pierwszy otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu ochrony i promocji zdrowia na rok 2023 na powierzenie realizacji 5 projektów wyłonionych w ramach tego naboru, w łącznej wysokości 238 540 zł.

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania/Kwota dotacji (w zł)
1.	„Udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych”	Udzielano świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych dla 10 osób chorych na Alzheimera i inne choroby otępienne. Realizator: Drzewickie Centrum Wolontariatu „Ofiarna Dłoń” z siedzibą w Drzewicy Wysokość dotacji: 50 000 zł
2.	„Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców województwa łódzkiego”	Podjęto działania prowadzące do zmniejszenia kryzysu psychicznego wśród co najmniej 30 mieszkańców województwa łódzkiego poprzez dokonaną diagnozę problemu i wspólne ze specjalistą poszukiwanie sposobu jego rozwiązania. Realizator: Caritas Archidiecezji Łódzkiej z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 50 000 zł
3.	„Alzheimer – rozumiem – wspieram w 2023 r.”	Podjęto działania prowadzące do zwiększenia dostępu do świadczeń zdrowotnych, w tym z zakresu: zdrowia psychicznego, rehabilitacji, opieki długoterminowej i chorób układu oddechowego, poprawy stanu zdrowia oraz zwiększenia wiedzy na temat zdrowego stylu życia i profilaktyki. Realizator: Fundacja PAMAŁKA – POMAGAMY z siedzibą w Bełchatowie Wysokość dotacji: 50 000 zł

4.	„eMOCja jest w nas”	Udzielono 200 godzin wsparcia psychologicznego, indywidualnego i grupowego dla minimum 70 osób. Realizator: Fundacja Edukacyjna Siłaczka z siedzibą w Łodzi Wysokość dotacji: 40 100 zł
5.	„FENIKS – wsparcie psychologiczne więźniów w kryzysie psychicznym, którzy przebywają w jednostkach penitencjarnych w województwie łódzkim”	Udzielono wsparcia grupie więźniów w kryzysie psychicznym przebywających w jednostkach penitencjarnych na terenie województwa łódzkiego poprzez organizację zajęć o charakterze psychologicznym i terapeutycznym. Realizator: Stowarzyszenie POSTIS z siedzibą w Lublinie Wysokość dotacji: 48 440 zł

1.3.4. Realizacja Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie

W ramach Wojewódzkiego Programu pn. Moce nadŁódzkie, przeznaczono środki z budżetu Województwa Łódzkiego na realizację zadań publicznych mających na celu aktywizowanie mieszkańców regionu. Podstawowym celem była aktywizacja mieszkańców regionu poprzez realizację oddolnych inicjatyw obywatelskich.

Wsparcie w ramach Programu było realizowane m.in. w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. Do naboru mogły przystąpić organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które łącznie spełniały następujące warunki: zamierzały realizować zadanie dla mieszkańców województwa łódzkiego, były zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym lub w innym rejestrze właściwym najpóźniej w dniu składania oferty, wskazały w ofercie zakres zadania zgodny z ich działalnością statutową, w tym w szczególności z celami statutowymi, złożyły poprawnie wypełnioną ofertę na stosownym formularzu. Kwota wnioskowanej dotacji nie mogła być mniejsza niż 10 000 zł i większa niż 25 000 zł.

Łącznie dotacje w kwocie 106 325 zł uzyskało 5 podmiotów realizujących zadania w sferze ochrony i promocji zdrowia.

Lp.	Tytuł zadania	Opis zadania/Kwota dotacji (w zł)
1.	„Przezorny zawsze ubezpieczony”	Przeprowadzono działania podnoszące znaczenie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej podczas wypadku, czy kolizji w ruchu drogowym. Zakupiono i rozdano mieszkańcom powiatu piotrkowskiego i radomszczańskiego 450 apteczek samochodowych. Realizator: Stowarzyszenie My Piotrkowianie z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim Wysokość dotacji: 23 100 zł
2.	„Roluj się dla zdrowia”	Podjęto działania prowadzące do rozwoju edukacji zdrowotnej uczniów i nauczycieli w Tomaszowie Mazowieckim, kształtowanie właściwych nawyków w aktywności fizycznej i regeneracji po ćwiczeniach. Zrealizowano szkolenia dla dzieci z najmłodszych klas szkoły podstawowej i osób dorosłych - nauczycieli pracujących z grupami dzieci. Uczestnicy zadania otrzymali pakiety: roller kids i książkę edukacyjną o zdrowym trybie życia. Realizator: Fundacja TM - Innowacje z Tomaszowa Mazowieckiego Wysokość dotacji: 25 000 zł
3.	„Testy senioralne – program badań przesiewowych w zakresie chorób neurodegeneracyjnych u osób w wieku 55 lat i więcej”	Stworzono warunki do wczesnego wykrywania schorzeń geriatrycznych prowadzących do niedołęstwa i niesamodzielności starczej oraz zwiększenie samodzielności i aktywizację osób w wieku powyżej 55 roku życia poprzez prewencyjne podejmowanie aktywności mających na celu poprawę zdrowia. Realizator: „EBI Association” z siedzibą w Jastrzębie Zdroju Wysokość dotacji: 22 000 zł
4.	„Złoty psycholog”	Przeprowadzono 150 godzin konsultacji psychologicznych, których beneficjentami byli pacjenci Hospicjum w Rawie Mazowieckiej oraz ich rodziny. Realizator: Stowarzyszenie Hospicjum w Rawie Mazowieckiej Wysokość dotacji: 19 325 zł
5.	„Joga na zdrowie”	Przeprowadzono trzydniowe warsztaty jogi tradycyjnej dla 30 osób dorosłych z terenu gminy Gorzkowice. Realizator: Klub Rowerowy TANDEM z siedzibą w Gorzkowicach Wysokość dotacji: 16 900 zł

2. Transport zbiorowy i drogi publiczne

Województwo Łódzkie nadal sukcesywnie zwiększa liczbę autobusowych połączeń komunikacyjnych dzięki uczestnictwu w rządowym programie „Fundusz rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej”, co ułatwia mieszkańcom województwa codzienne funkcjonowanie, jak i korzystanie z różnorodnych atrakcji rozproszonych na terenie województwa. Samorząd realizował jednocześnie kampanie informacyjne dotyczące ekologicznych środków transportu, będących alternatywą dla transportu indywidualnego.

Województwo Łódzkie w ramach zadań dotyczących „Likwidacji wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem” realizowało sukcesywnie kolejne etapy działań mających na celu zwiększenie dostępności transportowej regionu, m.in. poprzez rozwój parku taborowego do przewozów pasażerskich. Celem nadrzędnym ww. przedsięwzięcia jest walka z wykluczeniem komunikacyjnym, między innymi poprzez integrację połączeń kolejowych z siecią połączeń autobusowych w obszarze województwa łódzkiego, zwiększenie/poprawę oferty przewozowej w całym województwie oraz likwidację tzw. „białych plam” na mapie przewozów regionalnych, które są istotnym elementem realizacji Planu Transportowego.

W 2023 r. Województwo Łódzkie, w ramach ósmej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, uzyskało Wstępną Promesę w kwocie 29 800 854 zł na realizację zadania pn.: „Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania”.

2.1. Dokumenty strategiczne, regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020)
- Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Łódzkiego na lata 2018-2024
- Aktualizacja Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

2.2. Działania podjęte w 2023 r.

2.2.1. Zakup taboru przeznaczanego do regionalnego publicznego transportu zbiorowego

W październiku 2023 r. Województwo Łódzkie otrzymało wsparcie finansowe z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Edycja 8 dla projektu: Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru zbiorowego transportu drogowego – uzyskano Wstępną Promesę w kwocie 8 000 000 zł, co stanowi 80,00 % ostatecznej wartości Inwestycji obejmującej zakup 13 busów przeznaczonych do realizacji przewozów dowozowych do połączeń kolejowych na terenie województwa.

W 2023 r. realizowane były ponadto projekty, które otrzymały wsparcie z Funduszu Polski Ład w 2022 r.:

- w październiku 2023 r. odebrano i skierowano do realizacji przewozów 20 sztuk autobusów hybrydowych w ramach umowy zawartej z firmą Solaris sp. z o. o. Pojazdy zostały przekazane w ramach dzierżawy do eksploatacji Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej sp. z o. o.

- w lutym 2023 r. podpisano umowę z firmą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. na dostawę 4 sztuk z możliwością opcji wykonywania kolejnych 20 sztuk elektrycznych zespołów trakcyjnych dla potrzeb wykonywania aglomeracyjnych i regionalnych przewozów pasażerskich.

W ramach Komponentu E2.1.2 „Zielona, inteligentna mobilność” Krajowego Programu Odbudowy na Pasażerski tabor kolejowy w czerwcu 2023 r. Województwo Łódzkie jako Beneficjent złożyło wniosek obejmujący zadanie pn.: „Zakup 10 sztuk, fabrycznie nowych trójczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych dla potrzeb wykonywania przewozów regionalnych, wyposażonych w system ERTMS oraz dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami”, który został pozytywnie oceniony pod względem formalnym. Ostateczne wyniki konkursu podane zostaną w 2024 r. W celu zapewnienia możliwości pozyskania taboru do dofinansowania z KPO Województwo Łódzkie zawarło we wrześniu 2023 r. stosowny aneks do umowy z wykonawcą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. na skorzystanie z przewidzianego umową Prawa Opcji i przypadku otrzymania dofinansowania z KPO na dostawę dodatkowych 10 sztuk nowoczesnego elektrycznego taboru kolejowego.

Tabor będzie przeznaczony między innymi do obsługi połączeń kolejowych w budowanym tunelu średnicowym łączącym dworce kolejowe Łódź Kaliska i Łódź Fabryczna, co będzie miało przełomowe i historyczne znaczenie dla zmiany przyzwyczajeń komunikacyjnych mieszkańców i zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa dla publicznego transportu zbiorowego.

W ramach otrzymanego w 2023 r. wsparcia z Programu Inwestycyjnego Centralnego Portu Komunikacyjnego – Etap I w wysokość 10 000 000 zł, w listopadzie podpisana została umowa z firmą Creobus sp. z o.o. na dostawę 12 busów przystosowanych do przewozu minimum 22 pasażerów na miejscach siedzących oraz 1 wózka inwalidzkiego.

W celu wykorzystania w całości środków z dofinansowania Projektu Województwo skorzystało z przewidzianego w umowie Prawa Opcji i zamówiło dodatkowe dwa pojazdy. Łącznie w 2024 r. planuje się odbiór i oddanie do dyspozycji pasażerów wszystkich 14 sztuk taboru.

2.2.2. Budowa i modernizacja linii kolejowych, stacji i przystanków kolejowych

Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku

Zwieńczeniem prac podjętych przez Samorząd Województwa Łódzkiego w ramach rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2028 r. przy wsparciu finansowym i merytorycznym z Gminą i Miastem Bełchatów, Gminą Kleszczów, Gminą Wola Krzysztoporska i Gminą Wieluń oraz Województwem Świętokrzyskim było zgłoszenie przez Województwo Łódzkie do Programu Kolej Plus trzech projektów:

- „Budowa linii łączącej linię kolejową nr 131 (Chorzew Siemkowice) z linią kolejową nr 181 (Wieluń)”,
- „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 24 na odcinku Piotrków Trybunalski – Bełchatów z wydłużeniem do Bogumiłowa”,
- „Modernizacja i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 na odcinku Tomaszów Mazowiecki – Skarżysko Kamienna”.

W 2023 r. kontynuowano prace nad realizacją projektów co pozwoliło na zawarcie w czerwcu i lipcu 2023 r. umów pomiędzy PKP PLK S.A. a firmami projektowymi

a opracowanie dokumentacji projektowej wraz z niezbędnymi pozwoleniami dla budowy połączenia linii 131 z linią 181 jak również dla modernizacji linii nr 24. W ramach prac Wykonawcy wykonują uszczegółowienia wybranych na etapie prac studialnych wariantów przebiegu linii oraz opracowują rozwiązania techniczne. Prace projektowe prowadzone są w sposób mający na celu realizację projektu przy jednoczesnej minimalizacji kolizji z istniejącą infrastrukturą i zabudową aby ograniczyć niedogodności dla mieszkańców regionu. Ponadto prowadzone były również spotkania informacyjne z lokalną społecznością, mające na celu ograniczenie kosztów społecznych trasowania nowej linii kolejowej.

Fundusze dla Województwa Łódzkiego 2027 – Projekt „Budowa linii łączącej Bełchatów z linią 131”

W celu włączenia do obsługi kolejną południowo-zachodniego regionu województwa łódzkiego przygotowywany jest do realizacji Projekt budowy nowej linii łączącej Bełchatów z linią kolejową 131 – Korytarzem Bałtyk-Adriatyk, stanowiący uzupełnienie aktualnie realizowanych w ramach Programu Kolej + dwóch Projektów: modernizacji linii kolejowej nr 24 Piotrków Trybunalski – Bełchatów z jej wydłużeniem do Bogumiłowa oraz budową linii łączącej Chorzew Siemkowice z Wieluniem.

Dzięki realizacji wskazanych projektów zostanie stworzony nowy ciąg komunikacyjny w województwie łódzkim łączący Piotrków Trybunalski – Bełchatów – Wieluń – Wieruszów. Będzie to historyczny moment dla województwa łódzkiego bowiem miasta tj. Bełchatów, Wieluń i Wieruszów zyskają dostęp do międzynarodowego kolejowego korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk oraz bezpośrednie pasażerskie połączenie kolejowe ze stolicą regionu.

W 2022 r. Projekt ten znalazł się w Kontrakcie Programowym, przedmiotem którego jest określenie kierunków i warunków dofinansowania programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027, zwanego dalej „FEŁ2027”, oraz przedsięwzięć priorytetowych.

W 2023 r. dzięki współpracy Samorządu Województwa ze stroną Rządową możliwe było zrealizowanie ważnych kamieni milowych umożliwiających rozpoczęcie realizacji prac nad Projektem:

- w dniu 16 sierpnia 2023 r. uchwałą nr 144/2023 Rady Ministrów ustanowiony został program wieloletni pod nazwą „Krajowy Program Kolejowy do 2030 r. (z perspektywą do roku 2032), w treści którego Projekt „Budowa linii łączącej Bełchatów z linią 131” został zapisany na pierwszym miejscu listy podstawowej projektów regionalnych 2021-2027,
- w dniu 16 października 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. podpisany został List Intencyjny w sprawie współpracy i współdziałania w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym w województwie łódzkim w latach 2021-2027. (kopia w załączeniu). Zakres współpracy obejmuje m.in. projekt: „Budowa linii łączącej Bełchatów z linią 131”.

2.2.3. Propagowanie środków transportu przyjaznych środowisku (kolej, tramwaj, rower)

Województwo Łódzkie, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców w zakresie rozwoju publicznego transportu zbiorowego uwzględniającego dbałość o klimat i środowisko naturalne, takiego jak pociąg, tramwaj oraz rower, podejmowało działania na rzecz jego promocji i zachęcenia do zmiany zachowań komunikacyjnych w postaci odchodzenia

od indywidualnego transportu samochodowego na rzecz zbiorowej komunikacji aglomeracyjnej oraz regionalnej, w tym:

- spółki Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o.o. i POLREGIO S.A. kontynuowały rozszerzanie oferty zintegrowanego biletu pociąg + PKS, przeznaczonej dla pasażerów korzystających z przejazdów zarówno koleją jak i połączeń autobusowych, których część utworzona została w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej,
- przeprowadzono kolejną edycję Fotograficznego Konkursu Wojewódzkiego pn.: Kolejowe Łódzkie, którego celem była promocja kolei jako ekologicznego środka transportu, uchwycenie piękna kolei i otaczającego krajobrazu, przyrody oraz infrastruktury kolejowej. W ramach Konkursu, który skierowany był do pełnoletnich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej lub pełnoletnich osób fizycznych posiadających miejsce zamieszkania na terenie województwa łódzkiego, przesłano 166 zdjęć spełniających warunki konkursu. Laureaci konkursu otrzymali atrakcyjne finansowe nagrody ufundowane przez Samorząd Województwa Łódzkiego,
- Województwo Łódzkie każdego roku jako koordynator regionalny uczestniczy w kampanii Europejskiego Tygodnia Mobilności (ETM). Podobnie jak w minionym roku, w ramach Dnia bez Samochodu, przypadającego na dzień 22 września 2023 r., mieszkańcy regionu, na podstawie dowodu rejestracyjnego, mogli za darmo podróżować pociągami oraz autobusami, dla których organizatorem przewozów jest Marszałek Województwa Łódzkiego,
- kontynuowany był, cieszący się dużą popularnością, cykl niedzielnych wycieczek pod nową nazwą „Weekend w Ogrodzie”. Projekt ten obejmuje cykl bezpłatnych promocyjnych przejazdów pociągami oraz transportem przyjaznym środowisku do ciekawych przyrodniczo i historycznie miejsc w regionie. Na realizację projektu pozyskano dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej co umożliwiło zorganizowanie 6 wyjazdów pociągami Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, w tym: do Arboretum w Rogowie, Ogrodu Zmysłów w Poddębicach, Pałacu w Walewicach, Arkadii i Nieborowa, Orientarium w Łodzi i zespołu pałacowo – parkowego nad Skierniewką.

2.2.4. Działania związane z realizacją Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Transport kolejowy – przewozy kolejowe o charakterze użyteczności publicznej

„Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” przedstawia planowaną do objęcia przewozami sieć komunikacyjną w wariantach podstawowym i uzupełniającym. Zgodnie z zapisami planu, Województwo Łódzkie realizuje wariant podstawowy, w którym założono prowadzenie połączeń stolic powiatów, do których dociera spójna w ujęciu wojewódzkim sieć kolejowa, z głównym ośrodkiem województwa łódzkiego oraz realizację wybranych połączeń bezpośrednich pomiędzy innymi powiatami. W ramach wariantu uzupełniającego realizowane są połączenia o charakterze użyteczności publicznej na wybranych odcinkach sieci kolejowej, dochodzących do granic województwa. Przewozy kolejowe na tych odcinkach uruchamiane są na podstawie porozumień lub uzgodnień z województwami sąsiadującymi. 20 grudnia 2022 r. Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął „Aktualizację Planu Zrównoważonego

Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030". Konieczność weryfikacji planu wynikała przede wszystkim z podejmowanych przez Samorząd Województwa Łódzkiego zintensyfikowanych działań na rzecz zmiany obsługi transportowej regionu w celu likwidacji wykluczenia komunikacyjnego w zakresie zapewnienia spójnego i zrównoważonego rozwoju systemu transportowego, gdzie w wyniku prowadzonych prac nastąpiła rozbudowa obsługiwanej sieci komunikacyjnej o połączenia autobusowe użyteczności publicznej. Dodatkowo w aktualizacji zostały wzięte pod uwagę zmiany w sferze otoczenia demograficznego oraz systemu społeczno-gospodarczego, oraz zmiany systemu prawnego, polityki i strategii na szczeblu rządowym, istotne dla organizacji publicznego transportu zbiorowego.

W 2023 r., w stosunku do 2022 r., odnotowano 10 % wzrost liczby przewiezionych pasażerów. Z usług operatorów Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej sp. z o.o. oraz POLREGIO S.A. skorzystało ponad 13,8 mln pasażerów, natomiast w 2022 r. ponad 12,5 mln. Powyższe jest efektem konsekwentnych działań Województwa Łódzkiego we współpracy z operatorami kolejowymi na rzecz zachowania wysokich standardów sanitarnych w pociągach, umożliwiających bezpieczne korzystanie z przewozów kolejowych w tym: częste przeprowadzanie dezynfekcji i czyszczenie taboru, przestrzeganie wprowadzanych obostrzeń, kontrola stanów napełniania pociągów, limitowanie dostępnych miejsc, zwiększenie ilości taboru, monitorowanie stanu personelu operatorów kolejowych.

Samorząd Województwa Łódzkiego jako organizator publicznego transportu zbiorowego na terenie województwa łódzkiego nieustannie rozwija siatkę połączeń kolejowych, aby oferta przewozowa była dostosowana do potrzeb podróżnych. Rozkład jazdy 2022/2023 obejmował poniższe zmiany:

- uruchomienie przez ŁKA połączeń na linii Łódź - Opoczno - Skarżysko – Kamienna. Przewozy te wraz z pociągami uruchamianymi przez Spółkę POLREGIO tworzą zintegrowaną ofertę przewozową. Umożliwiło to rozszerzenie oferty połączeń na styku województw łódzkiego i świętokrzyskiego oraz rozszerzenie bezpośrednich połączeń z Łodzi do Opoczna,
- uruchomienie nowej pary pociągów kategorii ŁKA Przyspieszony – ŁP, zapewniających dojazd do Łodzi na godzinę 8:00 i odwozy po godzinie 15:00,
- rewitalizacja odcinka Zgierz – Łęczyca poprawiła dostępność stacji Zgierz poprzez uzyskanie możliwości kończenia i rozpoczynania biegu pociągów na stacji Zgierz Północ. Wykorzystując tę możliwość ŁKA wydłużyła do tej stacji większość połączeń kończących dotychczas bieg na stacji Zgierz, co zapewniło mieszkańcom największego osiedla w Zgierzach możliwość uzyskania bezpośredniego połączenia z Łodzią,
- na odcinku Łódź Widzew – Zgierz przez Łódź Marysin zwiększeniu uległa częstotliwość połączeń w godzinach szczytu porannego i popołudniowego,
- rozszerzona została oferta „studenckich” pociągów ŁKA pomiędzy Poznaniem a Łodzią kursujących w piątki i niedziele dodatkowo o soboty,
- utrzymane zostało kursowanie 2 par pociągów ŁKA z Łodzi do Torunia. Kursowanie pociągów zaplanowano zgodnie z wnioskami podróżnych, zapewniając przyjazdy do Łodzi po godz. 08:00 i 18:00 oraz odjazdy po godz. 10:00 i 18:00.
- oferta przewozowa na linii Łódź – Kutno obejmowała 13 par pociągów, w tym 2 pary wydłużone do Torunia,
- rozszerzono ofertę połączeń poprzez zapewnienie w porannych szczytach przewozowych dojazdu z kierunku Radomska do Piotrkowa Trybunalskiego na godzinę 8:00 i zapewnienie w godzinach wieczornych odwozu z Łodzi do Radomska po godzinie 21:00,

- rozszerzono ofertę bezpośrednich weekendowych połączeń Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej pomiędzy Radomiem a Łodzią do dwóch par pociągów na dobę.

Przewozy kolejowe realizowane były w oparciu o zawarte umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym z operatorami kolejowymi:

- **Transport kolejowy – przewozy kolejowe o charakterze użyteczności publicznej**

- **POLREGIO S.A.**

Umowa nr 6/2020/IFIV z dnia 9 grudnia 2020 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2028 r. – kwota w 2023 roku 71,5 mln zł,

- **Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.**

Umowa nr 21/2015/IFIV z dnia 31 grudnia 2015 r. o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2028 r. – kwota w 2023 r. 120,9 mln zł.

- **Transport drogowy – przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej**

W 2023 r. kontynuowano realizację rządowego programu „PKS+”, uruchamiając 40 dotychczasowych linii oraz dodając 2 nowe linie autobusowe o charakterze użyteczności publicznej: Żytno – Przedbórz – Piotrków Trybunalski oraz Łęczyca – Świnice Warckie – Poddębice. Linie te są objęte wsparciem z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych.

Łączna długość tych linii wyniosła 2 363,1 km, a liczba zatrzymań na przystankach komunikacyjnych w trakcie realizowania usługi przewozowej to 1 775. W okresie trwania umowy operatorzy zrealizowali 6 699 398 wozokilometrów, a przewozami objętych zostało 41 nowych miejscowości, do których nie docierała wojewódzka komunikacja autobusowa. Wojewódzkie przewozy autobusowe o charakterze użyteczności publicznej od 1 stycznia 2023 r. obejmują 309 miejscowości wykluczonych komunikacyjnie.

Obecnie połączenia autobusowe użyteczności publicznej organizowane przez Województwo Łódzkie realizowane są w oparciu o umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, zawarte m. in. na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

Operatorzy publicznego transportu zbiorowego w 2023 r. sprzedali ponad 742 tys. biletów jednorazowych oraz blisko 23 tys. biletów miesięcznych. Zatem w przedmiotowym okresie na uruchomionych przez Województwo Łódzkie liniach komunikacyjnych zanotowano ponad 1,75 mln przejazdów, co daje wzrost przejazdów o 150 000 w stosunku do roku ubiegłego.

Na rekompensatę na przewozy autobusowe w 2023 r. przeznaczono kwotę 24 886 553,69 zł, w tym dofinansowanie ze środków Funduszu w kwocie 19 126 147,75 zł. *(dane dotyczą okresu 1 stycznia – 31 grudzień 2023 r.).*

Dopłaty z tytułu honorowania ulg ustawowych w komunikacji autobusowej

Samorządy województw na podstawie zawartych z przewoźnikami autobusowymi umów przekazują dopłaty z tytułu honorowania ulg ustawowych. Środki na realizację tego zadania przekazywane są marszałkom województw z budżetu państwa. W roku 2023 Województwo Łódzkie posiadało 78 umów zawartych w sprawie przekazywania dopłat z tytułu stosowania ulg ustawowych w krajowych pasażerskich przewozach autobusowych. Przewoźnicy autobusowi na podstawie powyższych umów w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2023 r. sprzedali ponad 479 tys. biletów z ulgą ustawową, za co otrzymali dopłatę w łącznej wysokości 40 426 717 zł.

Zezwolenia na wykonywanie regularnych i regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym

Autobusowe przewozy osób wykonywane są m.in. na podstawie zezwoleń wydawanych przez marszałków województw. W kompetencji Marszałka Województwa Łódzkiego znajdują się aktualnie:

- 162 zezwolenia (o 20 mniej niż w roku ubiegłym) na wykonywanie regularnych przewozów osób (przewozy publiczne), obsługiwanych przez 50 przewoźników autobusowych,
- 218 zezwoleń (o 16 więcej niż w roku ubiegłym) na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób (przewozy zamknięte, np. pracownicze) obsługiwanych przez 56 przewoźników autobusowych.

W roku 2023 wydanych zostało 50 nowych zezwoleń na wykonywanie przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, 62 decyzje administracyjne zmieniających istniejące już zezwolenia oraz 57 postanowień w sprawie uzgodnienia przebiegu linii komunikacyjnych.

Przewóz towarów niebezpiecznych

Na podstawie ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych do kompetencji marszałków województw należy w szczególności przeprowadzanie egzaminów po kursach dla kierowców przewożących towary niebezpieczne. W roku 2023 przeprowadzone zostały 192 egzaminy, do których przystąpiło łącznie 1 972 kierowców (o 176 więcej niż w roku ubiegłym).

Badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu

W prowadzonym rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną w zakresie psychologii transportu aktualnie wpisanych jest 146 podmiotów, natomiast do ewidencji psychologów transportu wpisanych jest łącznie 372 uprawnionych psychologów.

2.2.5. Działania związane z rozwojem, modernizacją i rewitalizacją sieci dróg wojewódzkich

▪ Zadania Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi realizowane w 2023 r.

Zakończono realizację następujących zadań inwestycyjnych (w nawiasie podano całkowite nakłady poniesione na realizację inwestycji):

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 479 w m. Ralewice (5 185 964 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020,

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 784 na odcinku Stanisławice-Pławno (32 320 636 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020,
- rozbudowa skrzyżowania dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726 w Opocznie, wraz z rozbudową odcinków dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726 (18 365 217 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych) oraz dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020,
- budowa obwodnicy Kwaskowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 710 (12 231 780 zł). Inwestycja dofinansowana w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (zadania obwodnicowe),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów – Łask (68 048 482). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020 oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 480 w miejscowości Burzenin (7 956 803 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 - ul. Tomaszowska w Rzeszycy (16 729 920 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku przejścia przez Działoszyn (6 260 335 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 583 na odcinku od km 3+982 do km 4+409 (11 899 581 zł),
- budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 w śladzie drogi powiatowej Nr 1164E na terenie gminy Brójce (29 767 333 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach RPO WŁ 2014-2020. Zadanie realizowane wspólnie z Miastem Łódź na podstawie umowy partnerskiej,
- realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2022 r. - „Bezpieczny pieszy. Aktywne przejścia na drogach wojewódzkich w gminie Wieluń” (196 062 zł),
- realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2022 r. - „Opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowa ciągu pieszo – rowerowego w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 485 w m. Zawady” (894 102 zł),
- realizacja Budżetu Obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2023 r. - „Budowa interaktywnego przejścia dla pieszych przy Szkole Podstawowej w Szczercowie” (109 470 zł),
- modernizacja przejścia dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 707 (42 635 zł),
- budowa przyłącza kanalizacji deszczowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 483 w Szczercowie (23 192 zł),
- likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem - modernizacja dróg wojewódzkich w celu zwiększenia dostępności do sieci kolejowej i PKS (98 671 201 zł). Inwestycja objęta dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (I edycja). Łączna kwota dofinansowania udzielonego na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 66 832 500 zł, z czego w 2023 r. wydatkowano kwotę: 33 547 288 zł.

W 2023 r. przeprowadzono modernizację odcinków dróg wojewódzkich:

L.P.	Numer drogi	Odcinek	Liczba km
1	473	Szydłów – Piotrków Trybunalski	5,392
2	478	Siedlątków – Krępa	9,890
3	480	Monice – Witów	12,520
4	481	Rychłocice – Wieluń	23,325
5	482	Dębołęka – Zapole (z wyłączeniem odcinka 1,01 km m. Próba), Kluski – węzeł S8	16,130
6	584	m. Kiernozia, Kiernozia – Karsznice, Karsznice – Marianka, Goleńsko – Łowicz	14,740
7	703	Łęczyca (DK91) – Góra św. Małgorzaty	8,040
8	704	Jamno – Gzinka	2,800
9	710	Wielka Wieś – Rossoszycza	13,200
10	713	Kunice – Januszewice, m. Opoczno	4,203
11	715	Stary Redzeń – Regny	0,950
12	726	Matyldów – Chociw, Ostrów – Wąglany, Miedzna Murowana – Trojanowice	15,916
13	785	Żytno – Silnica	1,600
Razem			128,706

Łączna długość dróg, na których zakończono roboty w ramach zadań inwestycyjnych – ok. 151 km.

Kontynuowano oraz rozpoczęto realizację następujących inwestycji (w nawiasie podano nakłady poniesione na realizację inwestycji w 2023 r.):

- rozbudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 473 z drogą powiatową Nr 2318E w Łasku (10 061 013 zł) – inwestycja objęta dofinansowaniem z rezerwy subwencji ogólnej w kwocie 2 933 336 zł,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 479 – ul. Uniejowska w Sieradzu – II etap od km 27+489 do km 28+984 (3 716 533,87 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 482 na odcinku przejścia przez Zduńską Wolę - I etap (10 910 520 zł),
- budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484 (44 211 377 zł) - inwestycja objęta dofinansowaniem ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (zadania obwodnicowe). Miasto Bełchatów udzieliło pomocy finansowej w formie dotacji celowej w kwocie 2 731 029 zł na zapłatę przez Województwo Łódzkie odszkodowań za nieruchomości, które staną się własnością Województwa Łódzkiego w związku z realizowaną inwestycją,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Ruda – Krzeczów (24 962 760 zł),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 477 (ul. Wieluńska) w Żłoczewie (od km 1+450,70 do km 1+720,20) (6 060 472 zł),
- rozbudowa układu odwodnienia ronda Św. Jana Pawła II w ciągu DW 715 w Koluszkach.

Prowadzono prace przygotowawcze (tzn. opracowanie dokumentacji technicznych, uzyskiwanie niezbędnych decyzji administracyjnych itp.) w zakresie następujących inwestycji:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 450 na odcinku Mirków – Wieruszów,

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Łask – Teodory,
- rozbudowa odcinków drogi wojewódzkiej Nr 473 w m. Rusociny i m. Szydłów Kolonia na terenie gminy Grabica,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 480 na odcinku Chociw – Klęcz,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 481 na odcinku od ok. km 16+850 do ok. km 17+550 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Wola Wężykowa,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 482 na odcinku skrzyżowanie z DK 74 – Sokolniki,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 483 na odcinku Szczerców – Brzezcie,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 484 na odcinku Żelów – Bełchatów (kolejne etapy),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Szczyty – Działoszyn,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 583 i 573 - w podziale na etapy,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 702 na odcinku węzeł autostradowy Zgierz – Zgierz,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 704 na odcinku od km 18+398 do km 19+072 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 704 na odcinku od ok. km 2+800 do ok. km 3+000 w miejscowości Gzinka wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego przez rzekę Bobrownickę,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 704 na odcinku od ok. km 0+600 do ok. km 0+800 w miejscowości Grudze wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego na cieku bez nazwy,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 710 na odcinku od ok. km 10 + 543 do ok. km 12 + 190,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 715 na odcinku przejścia przez Budziszewice,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 715 na odcinku Regny – Budziszewice,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 716 na odcinku Rokiciny – Łaznów,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Opoczno-Żarnów,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku od km 13+622 do km 14+562 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Sadykierz,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 784 w m. Ciężkowice,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 785 na odcinku Silnica – Silniczka,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 480 na odcinku Burzenin – Widawa,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 483 Brzezcie – Chabielice – budowa drogi dla pieszych i rowerów od ok. km 34+450 do ok. km 38+350,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 581 od ok. km 21+700 do ok. km 22+730 wraz z rozbiórką i budową obiektu inżynierskiego w m. Mikształ,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 785 w miejscowości Maluszyn – rozbudowa układu odwodnienia.

Pozostałe zadania inwestycyjne:

Zakończono:

- termomodernizację budynku Obwodu Drogowego w Białej Rawskiej - II etap,
- wykonanie przyłącza kanalizacji sanitarnej wraz z robotami towarzyszącymi dla potrzeb Obwodu Drogowego w Przedborzu,
- budowę obiektu garażowego wraz z urządzeniami towarzyszącymi (przyłącze energetyczne, utwardzenie terenu) na terenie Obwodu Drogowego w Działoszynie.

Rozpoczęto:

- budowę obiektu garażowo-magazynowego o konstrukcji murowanej w Obwodzie Drogowym w Zygrach – w systemie zaprojektuj i wybuduj,

- budowę magazynu soli drogowej na terenie Rejonu Dróg Wojewódzkich w Sieradzu w systemie zaprojektuj i wybuduj.

Umowy i Porozumienia

- Miasto Bełchatów

Umowa nr 1/IFI/2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Miastem Bełchatów w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej na zapłatę przez Województwo Łódzkie odszkodowań za nieruchomości w kwocie 2 731 029 zł, które staną się własnością Województwa Łódzkiego (...) w związku z inwestycją drogową pn.: „Budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484”.

- Gmina Przedbórz

Umowa Nr 2/IFI/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Przedbórz w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej do wysokości kwoty brutto 131 768 zł na realizację zadania dotyczącego przebudowy drogi wojewódzkiej Nr 742 poprzez budowę ścieżki rowerowej z dopuszczeniem ruchu pieszego przy ul. Piotrkowskiej w Przedborzu. W związku z brakiem możliwości wykorzystania pomocy finansowej umowna kwota została zwrócona. Inwestycja była realizowana w ramach zadania pn. „Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania”, które zostało objęte dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (II edycja).

- Gmina i Miasto Działoszyn

Umowa nr 3/IFI//2023 z dnia 23 maja 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Miastem i Gminą Działoszyn w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej w wysokości 159 900 zł. Pomoc została przeznaczona na realizację zadania dotyczącego opracowania dokumentacji projektowej – projektu budowlanego i wykonawczego wraz z uzyskaniem decyzji o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej dla rozbudowy drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Szczyty – Działoszyn.

- Gmina Wieruszów

Umowa nr 4/IFI/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Wieruszów w sprawie pomocy rzeczowej w formie opracowania i przekazania dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z przekazaniem autorskich praw majątkowych, dla zadania polegającego na remoncie drogi wojewódzkiej Nr 450 na terenie miejscowości Wyszaków - ul. Główna (odcinek od skrzyżowania z drogą powiatową Nr 4701E do km 55+274). Dokumentacja projektowo-kosztorysowa została opracowana. Zadanie zostanie zrealizowane w 2024 r.

- Gmina Łask

Umowa nr 5/IFI/2023 z dnia 11 lipca 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Powiatem Łaskim w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej na realizację inwestycji polegającej na rozbudowie skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 473 z drogą powiatową Nr 2318E w Łasku w kwocie 250 000 zł.

– Gmina Bełchatów

Umowa nr 6/IFI/2023 z dnia 31 sierpnia 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Gminą Bełchatów w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej do wysokości 400 000 zł na realizację zadania polegającego na opracowaniu dokumentacji projektowej oraz budowie ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 485 w Zawadach, gmina Bełchatów.

– PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Porozumienie z dnia 19 września 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a PKP Polskimi Liniami Kolejowymi S.A. (PKP PLK) w sprawie przejęcia w zarządzanie infrastruktury drogowej planowanej do wybudowania ramach projektu: POLiŚ 5.1-14 „Prace na linii kolejowej C-E 65 na odc. Chorzów Batory - Tarnowskie Góry - Karsznice - Inowrocław - Bydgoszcz – Maksymilianowo”. Obejmuje ono m.in. budowę wiaduktu drogowego w km 147,124 linii kolejowej nr 131 oraz odcinka drogi wojewódzkiej Nr 480 wraz z włączeniem się do istniejącej drogi rondem. Zadanie w trakcie realizacji przez PKP PLK.

– Miasto Pabianice

Porozumienie 8/IFI/2023 z dnia 19 grudnia 2023 r. pomiędzy Województwem Łódzkim a Miastem Pabianice w zakresie utrzymania bieżącego i zimowego dróg dla rowerów, dróg dla pieszych oraz dróg dla pieszych i rowerów, na odcinkach położonych w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 482 w Pabianicach, wybudowanych w ramach Projektu „Modernizacja i rozwój komunikacji miejskiej w Pabianicach”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 oraz na podstawie porozumienia z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie powierzenia Miastu Pabianice zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi polegającego na budowie dróg rowerowych wraz z towarzyszącymi chodnikami w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 482 w Pabianicach. Kwota dotacji celowej: 61 127 zł.

W ramach bieżącego utrzymania dróg podejmowano następujące działania:

- remonty cząstkowe masą bitumiczną „na gorąco”, emulsją i grysami oraz remonty szczelin,
- dostawy znaków drogowych pionowych,
- odnowę oznakowania poziomego na sieci dróg wojewódzkich,
- koszenie pasów drogowych,
- wycinkę drzew i krzewów, nasadzenia zastępcze,
- letnie sprzątanie pasów drogowych,
- likwidację awarii układów odwodnienia ulic,
- likwidację szkód komunikacyjnych,
- akcję zimowego utrzymania dróg wraz z zabezpieczeniem dostaw soli drogowej i piasku w okresie wiosennym i jesiennym 2023,
- remonty odcinków dróg wojewódzkich (nakładki) – finansowane w całości z budżetu województwa,
- remonty poboczy,
- remonty układów odwodnienia i rowów przydrożnych.

W ramach zadania Remonty dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi wyremontowano około 45 km dróg wojewódzkich za kwotę ponad 42 mln zł. Środki finansowe pochodziły z budżetu Województwa Łódzkiego w ramach zadania pn.: „Bieżące utrzymanie dróg i obiektów mostowych”:

L.P.	Numer drogi	Odcinek	Liczba km
1	469	Uniejów - Wola Przedmiejska	2,527
2	473	Dąbrówka - Iwonie, m. Leszkomín, Kobyla Miejska - gm. Szadek	7,879
3	478	gr. województwa - Łyszkowice	2,119
4	479	Rossoszyca - Rafałówka	1,951
5	481	Rogóżno - most na rzece Grabi	1,250
6	482	m. Ksawerów, ul. Cegielnina - Ksawerowska, Michałów - rondo (łącznik S8)	1,155
7	483	Weronika - Kurówek	0,850
8	486	Szczyty - Działoszyn	2,300
9	583	m. Dobrzelin	1,322
10	703	Oszkowice - Trzaskowice	3,100
11	705	Stare Rowiska - Zapady	1,800
12	707	Pukinin, Niemgłowy - Zuski	5,558
13	710	Warta - gr. województwa	1,258
14	713	m. Opoczno, ul. Piotrkowska, Bończy	1,694
15	715	Słotwiny - Redzeń Stary	3,295
16	726	Wiechnowice, Sadykierz - Rzeczyca	4,093
17	742	m. Ręczno	0,990
18	784	Wygoda - Stanisławice	1,095
19	785	Ciężkowice - Młynek	1,400
Razem			45,636

W ramach bieżącego utrzymania mostów przeprowadzono:

- remont utrzymaniowy wiaduktu nad torami kolejowymi, DW 713, km 75+468, m. Opoczno o wartości 340 375 zł,
- remont utrzymaniowy mostu nad rz. Czajką, DW 483, km 6+542, m. Czeszków o wartości umownej 1 009 338 zł. Trwają prace – limit wydatków na 2023 r.: 908 753 zł. Termin realizacji do 30 kwietnia 2024 r.,
- przegląd okresowy (5-letni) szczegółowy wraz z ekspertyzą techniczną wiaduktu nad torami kolejowymi, DW 707, km 38+705, m. Wierzchy o wartości 43 050 zł,
- przegląd okresowy (5-letni) rozszerzony, 18 obiektów mostowych wraz z określeniem aktualnej nośności użytkowej wybranych obiektów o wartości 73 185 zł,
- przegląd okresowy (5-letni) szczegółowy, 2 mostów o konstrukcji podwieszanej – DW 710, km 58+526, m. Warta oraz DW 785, km 18+806, m. Maluszyn o wartości 24 354 zł.
- wdrożenie projektu czasowej organizacji ruchu dla odcinka drogi wojewódzkiej nr 716, obejmującej most o nośności 15 ton, przez rzekę Moszczankę, km 32+208, m. Moszczenica. Wartość umowna: 128 493 zł.

W 2023 r. dokonano następujących zakupów w ramach wydatków majątkowych:

- 6 sztuk samochodów osobowych dla:
 - Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi,
 - Obwodu Drogowego w Bełchatowie,
 - Obwodu Drogowego w Przedborzu,
 - Obwodu Drogowego w Uniejowie,
 - Obwodu Drogowego w Widawie,
 - Rejonu Dróg Wojewódzkich w Poddębicach,
- 2 sztuki samochodów dostawczych dla:
 - Obwodu Drogowego w Zygrach,
 - Obwodu Drogowego w Koluszkach,
- 5 sztuk ciągników dla:
 - Obwodu Drogowego w Łowiczu,
 - Obwodu Drogowego w Białej Rawskiej,
 - Obwodu Drogowego w Widawie,
 - Obwodu Drogowego w Januszewicach,
 - Obwodu Drogowego w Zygrach,
- 2 sztuki zamiatarek dla:
 - Obwodu Drogowego w Łowiczu,
 - Obwodu Drogowego w Białej Rawskiej.

W 2023 r. następujące inwestycje były realizowane z dofinansowaniem z RPO WŁ 2014-2020:

- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 784 na odcinku Stanisławice – Pławno,
- budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 w śladzie drogi powiatowej Nr 1164E na terenie gminy Brójce (poniższe kwoty podane łącznie z zadaniem „Budowa dojazdu do węzła na autostradzie A1 – budowa III Etapu Trasy Górna” realizowanym przez miasto Łódź we współpracy z Województwem Łódzkim na podstawie zawartych porozumień oraz umowy partnerstwa dotyczącej przygotowania i realizacji projektu pn.: Budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 wraz z dojazdem do węzła na autostradzie A1),
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 479 w m. Ralewice,
- rozbudowa skrzyżowania dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726 w Opocznie, wraz z rozbudową odcinków dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów – Łask,
- rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku przejścia przez Działoszyn.

Łączna kwota dofinansowania udzielonego na dzień 31 grudnia 2023 r. dla tych projektów:

- EFRR – 198 255 570 zł,
 - budżet państwa – 33 132 950 zł,
- z czego w 2023 r. wydatkowano następujące kwoty:
- EFRR – 87 859 021 zł,
 - budżet państwa – 21 713 609 zł.

W 2023 r. następujące inwestycje były objęte dofinansowaniem z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL):

- rozbudowa skrzyżowania dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726 w Opocznie, wraz z rozbudową odcinków dróg wojewódzkich Nr 713 i Nr 726,
 - rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 473 na odcinku Przatów – Łask,
 - rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 480 w miejscowości Burzenin.
- Łączna kwota dofinansowania dla tych inwestycji – 21 180 375 zł, z czego w 2023 r. wydatkowano kwotę: 998 455 zł.

W 2023 r. następujące inwestycje uzyskały dofinansowanie w ramach rezerwy subwencji ogólnej:

- rozbudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej Nr 473 z drogą powiatową Nr 2318E w Łasku – zadanie objęte dofinansowaniem ze środków rezerwy subwencji ogólnej w kwocie 2 933 336 zł. Zadanie zrealizowane.

W 2023 r. następujące inwestycje były objęte dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (zadania obwodnicowe):

- budowa wschodniej obwodnicy Bełchatowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 484. Zadanie jest w trakcie realizacji,
- budowa obwodnicy Kwaskowa w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 710. Zadanie zrealizowane.

Łączna kwota dofinansowania udzielonego na dzień 31 grudnia 2023 r. dla tych inwestycji – 68.847.500 zł, z czego w 2023 r. wydatkowano kwotę: 28 103 065 zł.

W ramach zadań inwestycyjnych realizowane jest zadanie „Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania” objętego dofinansowaniem w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (II edycja). Obejmuje ono wykonanie następujących prac:

- zaprojektowanie i budowę 70 peronów przystankowych,
- zaprojektowanie i budowę 6 sygnalizacji świetlnych,
- montaż znaków aktywnych D-6 na 40 przejściach dla pieszych,
- modernizację 12,39 km dróg wojewódzkich,
- zaprojektowanie i budowę 6 dróg dla pieszych oraz 1 ścieżki rowerowej z dopuszczeniem ruchu pieszego,
- budowę 9 przejść dla pieszych typu „Zebra”.

Umowna wartość inwestycji przewidzianej do realizacji w latach 2023-2024 wynosi 36 322 248 zł, kwota dofinansowania uzyskana w ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych to 29 925 000 zł.

Dwa podzadania realizowane w ramach *Poprawa bezpieczeństwa na drogach wojewódzkich poprzez modernizację infrastruktury drogowej i wprowadzenie aktywnego oznakowania* odbywały się z udziałem gmin z regionu:

- Gmina Przedbórz udzieliła pomocy rzeczowej w formie opracowania i przekazania dokumentacji projektowej dla zadania polegającego na przebudowie drogi wojewódzkiej Nr 742, poprzez budowę ścieżki rowerowej z dopuszczeniem ruchu pieszego przy ul. Piotrkowskiej w Przedborzu,
- Gmina Gidle udzieliła pomocy rzeczowej w formie opracowania i przekazania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania polegającego na budowie sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej Nr 784 z drogą powiatową 3901E w m. Gidle.

3. Zagospodarowanie przestrzenne

Samorząd Województwa Łódzkiego dąży do zapewnienia zrównoważonego rozwoju przestrzennego województwa, zapewniając realizację potrzeb i aspiracji rozwojowych regionu. Współpracuje z samorządami gminnymi oraz inicjuje partnerski dialog w zakresie planowania rozwoju przestrzennego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi przyjęty uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. stanowi wyraz długookresowej polityki przestrzennej Samorządu Województwa Łódzkiego (perspektywa wykraczająca poza 2030 r.), określającej cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu. Ponadto jako element systemu planowania przestrzennego pełni istotną rolę koordynacyjną między planowaniem na szczeblu krajowym, metropolitalnym i miejscowym.

Władze województwa na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa wydają: wnioski / opinie / uzgodnienia:

3.1 Działania podjęte w 2023 r.

W roku 2023 przeprowadzono **okresową ocenę Planu** Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, zwaną dalej Okresową Oceną Planu (OOP). Zgodnie z art. 45 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Zarząd województwa, co najmniej raz w czasie kadencji sejmiku, dokonuje przeglądu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, opracowuje raport o jego stanie oraz sporządza ocenę realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Głównym celem sporządzenia Okresowej Oceny Planu jest dostarczenie podstawowych informacji o rozwoju, zmianach jakie zaszły od uchwalenia Planu, stanie zagospodarowania przestrzennego oraz postępach w osiąganiu celów polityki przestrzennej województwa. OOP stanowi element prac planistycznych prowadzonych przez samorząd województwa, niezbędny do świadomego i racjonalnego kształtowania polityki przestrzennej regionu. Jej wyniki pozwalają ocenić realizację ustaleń przyjętych w Planie oraz konieczność jego ewentualnej zmiany lub aktualizacji.

Przeprowadzona Ocena Planu wykazała, że obowiązujący plan był sukcesywnie realizowany, a kierunki rozwoju w nim wskazane w wielu obszarach pozostają aktualne. Od czasu uchwalenia Planu pojawiły się jednak nowe wyzwania i kluczowe projekty, istotnie wpływające na uwarunkowania przestrzenne województwa. Zmieniły się dokumenty strategiczne, których założenia wpływają na aktualność zapisów Planu, zmianie uległy również uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne (m.in. w zakresie podziału administracyjnego, transportu, środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego), a wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, który jest obligatoryjnym elementem Planu województwa, jest w znacznym stopniu nieaktualny. Ponadto, opracowywany jest audyt krajobrazowy, z którego wnioski są istotne dla prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Okresowa Ocena Planu została pozytywnie zaopiniowana przez Wojewódzką Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną.

Okresowa Ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi została przyjęta uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 580/23 w dniu 30 czerwca 2023 r. Ponadto informacja o przyjęciu dokumentu pojawiła się na LIX sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego w dniu 29 sierpnia 2023 r.

W roku 2023 przeprowadzono piątą edycję monitoringu zmian w realizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (PZPWŁ), zawierającego również analizę procesów planowania przestrzennego na poziomie lokalnym. System monitorowania dokumentu został oparty na analizie zmian wartości wskaźników osiągania celów polityki przestrzennej województwa łódzkiego oraz ocenie stanu zaawansowania inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w Planie, które zostały uwzględnione w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub Sejmik Województwa Łódzkiego.

Przeprowadzoną w 2023 r. ocenę stopnia realizacji poszczególnych celów PZPWŁ oparto na analizie, określonych na etapie sporządzania Planu, 47 wskaźników¹⁴ przyporządkowanych do następujących celów szczegółowych¹⁵:

- I Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym,
- II Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej,
- III Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej,
- IV Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego,
- V Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym,

¹⁴ W Planie założono monitoring 51 wskaźników. Zmiana liczby wskaźników monitorowania była spowodowana m.in. zaniechaniem publikacji przez GUS, zmianą metodologii wyznaczania pewnych obszarów monitorowania czy opóźnieniem publikacji pewnych danych.

¹⁵ Generalnie w Planie wyznaczono 9 celów szczegółowych, jednak dla 2 z nich („Obronność i bezpieczeństwo publiczne” oraz „Obszary funkcjonalne”) nie określono wskaźników monitorowania.

- VI Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej,
- VII Region o krajobrazie wysokiej jakości.

OSADNICTWO

Cel szczegółowy I: Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym

Sieć osadnicza odgrywa kluczową rolę w procesie budowania spójności terytorialnej regionu. W Planie przyjęto, że zrównoważenie systemu osadniczego województwa będzie zachodziło w dwóch uzupełniających się płaszczyznach: budowania metropolitalnej pozycji Łodzi i wzmacniania jej obszaru funkcjonalnego oraz kształtowania silnych ośrodków regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych, pełniących funkcje biegunów wzrostu. Dla obszarów wiejskich założono rozwój wielofunkcyjny oparty na sektorze rolniczym i działalności pozarolniczej.

Pozytywne zmiany odnotowano w zakresie dostępności do usług społecznych, w tym m.in. w zakresie opieki żłobkowej oraz dostępności do usług kultury dla osób niepełnosprawnych, wzrósł również udział mieszkań wyposażonych w łazienkę w miastach. Po kilku latach negatywnych zmian na korzyść zmieniła się wartość chłonności demograficznej i było to efektem zmniejszenia się powierzchni terenów mieszkaniowych i usługowych wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Zmiany wartości wskaźników dla województwa dotyczących demografii były zgodne z tendencją ogólnopolską i charakteryzowały się spadkiem liczby ludności ogółem, spadkiem udziału ludności w miastach oraz wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego. Nieznacznie zmniejszył się udział ludności miejskiej na korzyść wzrostu udziału ludności wiejskiej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa.

TRANSPORT

Cel szczegółowy II: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej

W zakresie transportu w Planie zakłada się budowę zintegrowanej i nowoczesnej infrastruktury transportowej sprzyjającej rozwojowi gospodarczemu. Działania ukierunkowano na rozwój systemu powiązań drogowych, kolejowych, lotniczych oraz rozwój multimodalnego transportu pasażerskiego, towarowego i logistyki. Poprawa dostępności drogowej, kolejowej i lotniczej będzie prowadzić do wzmocnienia już obecnie konkurencyjnej pozycji regionu pod względem rozwoju multimodalnego transportu towarowego i logistyki.

Wskaźniki monitorowania zagadnień dotyczących transportu wskazują na wysokie zaawansowanie procesów inwestycyjnych w zakresie długości linii kolejowych dostosowanych do prędkości 100 km/h i więcej oraz liczby miast objętych systemem roweru publicznego. Znacznie wzrosła wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach multimodalnych. Stopniowo zwiększał się udział taboru komunikacji miejskiej przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Wzrosła również gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz udział pasażerów obsługiwanych na lotnisku Port Lotniczy Łódź w liczbie pasażerów obsługiwanych ogółem w regionalnych portach lotniczych (bez lotniska im. F. Chopina, CPK oraz Port Lotniczy Radom). Odnotowano nieznaczny spadek liczby elementów dopełniających wyposażenie zintegrowanych węzłów przesiadkowych w MOF.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel szczegółowy III: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej

Dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego regionu i kraju założono rozwój elektroenergetycznych i gazowych sieci przesyłowych, dystrybucyjnych wraz z elementami

punktowymi sieci. Wskazano również na rozwój sieci ciepłowniczych w miastach regionu, która przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pyłów oraz gazów. Dodatkowo wskazano kontynuowanie działań zmierzających do rozwoju OZE. Działania ukierunkowano również na rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, racjonalizację gospodarki odpadami oraz rozwój systemów teleinformatycznych.

Generalnie, większość wskaźników monitorowania celu III wskazywała na pozytywne zmiany w zakresie dostępności do infrastruktury technicznej. Stopniowo wzrastała produkcja energii elektrycznej oraz udział OZE w produkcji energii elektrycznej ogółem. Na korzyść zmieniały się wskaźniki dotyczące gospodarki mieszkaniowej i komunalnej tj.: udział ludności korzystającej z sieci gazowej ogółem i na obszarach wiejskich, udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich. Na pozytywne zmiany w zakresie gospodarki odpadami wskazywał stopniowy spadek udziału odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych, jak również wzrost udziału unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest w ogólnej liczbie odpadów azbestowych.

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w miastach oraz udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie z grupy PTMS w ogólnej ilości odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku nie uległ zmianie. Minimalnie zmniejszył się udział gospodarstw domowych w zasięgu dostępu do Internetu w liczbie gospodarstw ogółem.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Cel szczegółowy IV: Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego

W zakresie środowiska przyrodniczego za kluczowe uznano zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń. Działania ukierunkowano m.in. na poprawę jakości powietrza i zasobów wodnych oraz zwiększanie lesistości.

Monitoring realizacji celu przeprowadzono za pomocą 15 wskaźników, pozytywne zmiany odnotowano m.in. w zakresie części wskaźników dotyczących ograniczenia zanieczyszczeń powietrza. Sukcesywnie zmniejszała się wielkość emisji liniowej i emisji powierzchniowej, które spadły poniżej wartości bazowej. Wskaźnik dotyczący liczby opracowanych miejskich planów adaptacji do zmian klimatu osiągnął zakładany cel, po uchwaleniu planu dla Łodzi. Niewielki wzrost zaobserwowano w przypadku wielkości promieniowania na poszczególnych typach terenów w regionie (natężenie i gęstość pola elektromagnetycznego), jednak zmiana ta nie wpłynęła na ocenę stopnia realizacji celu. Pozytywne zmiany wartości wskaźników zaobserwowano również w przypadku udziału gruntów zrekultywowanych oraz udziału powierzchni terenów zieleni w miastach.

Nastąpiła niewielka poprawa sytuacji w odniesieniu do trzech wskaźników: spadły powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji oraz udział długości skontrolowanych odcinków dróg, przy których odnotowywano przekroczenia norm hałasu, wzrosła natomiast liczba zrealizowanych inwestycji o znaczeniu przeciwpowodziowym.

Wielkość całkowitej emisji głównych zanieczyszczeń oraz wielkość emisji CO₂ głównych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych wzrosły powyżej wartości bazowych. Na niezmiennym w stosunku do roku bazowego poziomie pozostawały 4 wskaźniki: poziom lesistości, liczba uchwał podjętych w sprawie powołania lub weryfikacji Obszarów Chronionego Krajobrazu, udział systemu obszarów prawnie chronionych oraz liczba zrealizowanych projektowanych zbiorników wodnych.

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Cel szczegółowy V: Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym

Zachowanie materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego w jak najbardziej kompletnym i autentycznym stanie ma kluczowe znaczenie dla utrwalania tradycji regionalnej i uwypuklenia różnorodności jej charakterystycznych atrybutów. W Planie założono, że ochronie różnorodności i cech specyficznych dziedzictwa będzie służyć tworzenie gminnych ewidencji zabytków i katalogów budownictwa regionalnego. Natomiast podniesieniu skuteczności działań na rzecz zachowania jego zasobów służyć będzie tworzenie opracowań analitycznych i dokumentów programowych.

Monitoring realizacji celu szczegółowego V prowadzony był na podstawie 2 wskaźników. Prowadzono działania na rzecz zapewnienia ochrony prawnej dziedzictwa kulturowego regionu łódzkiego, dzięki czemu zwiększyła się liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego. Liczba tradycyjnych produktów regionalnych wpisanych na listę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozostała na poziomie z roku ubiegłego przewyższając znacznie zakładany trend.

TURYSTYKA I REKREACJA

Cel szczegółowy VI: Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej

W kontekście kształtowania turystycznego wizerunku regionu działania przewidziane w Planie ukierunkowano na wykorzystanie endogenicznego potencjału dolin rzecznych Pilicy, Warty i Bzury oraz Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi, w tym na rozwój różnorodnych form turystyki, rozwój systemu szlaków turystycznych oraz budowanie rozpoznawalnej marki turystycznej.

Konsekwentnie budowano rozpoznawalną markę turystyczną województwa, dzięki czemu wzrosła liczba produktów turystycznych z certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej. Nieznacznie zmniejszyła się liczba miejsc noclegowych, jednak nie spadła ona poniżej wartości z roku bazowego.

KRAJOBRAZ I ŁAD PRZESTRZENNY

Cel szczegółowy VII: Region o krajobrazie wysokiej jakości

W Planie założono, że przestrzeń będzie kształtowana w sposób świadomy i zrównoważony, z poszanowaniem wartości dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Dotyczy to również niwelowania negatywnych skutków działalności człowieka w krajobrazie. Przyjęto, że ochrona i wzmacnianie walorów krajobrazu przyrodniczego ma polegać głównie na ograniczeniu ingerencji w tereny o cechach naturalnych. Jedną z najistotniejszych zasad kształtowania ładu przestrzennego jest ograniczanie rozpraszania zabudowy. Przyjęto, że na odczucie ładu przestrzennego istotny wpływ ma także poprawna kompozycja krajobrazu w miejscach o znacznej ekspozycji widokowej.

Wskaźniki monitorowania ładu przestrzennego dotyczyły liczby obowiązujących „uchwał reklamowych” oraz katalogu lokalnych form architektonicznych. Nadal obowiązywały dwie „uchwały reklamowe”, natomiast katalog form architektonicznych jeszcze nie powstał.

OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Cel szczegółowy VIII: Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego

W ramach tego celu nie przewidziano wskaźników monitorowania.

OBSZARY FUNKCJONALNE

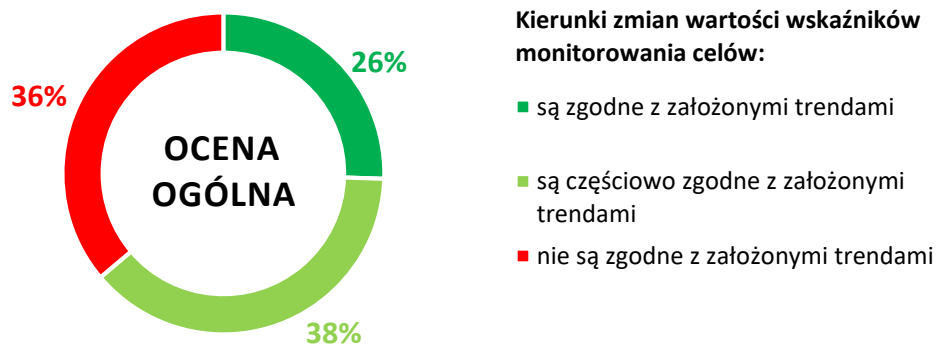
Cel szczegółowy IX: Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego

W ramach tego celu nie przewidziano wskaźników monitorowania.

PODSUMOWANIE

Podstawę monitorowania Planu stanowiło 47 wskaźników określonych na etapie jego sporządzania, przyporządkowanych do 7 celów szczegółowych. Ocena zmiany wartości wskaźników monitorowania poszczególnych celów wskazuje, że aż 64% wskaźników osiągało wartości zgodne lub częściowo zgodne z przyjętymi założeniami. **Największą zgodność** realizacji celów z założeniami Planu osiągnięto dla celu V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym oraz celu II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej. **Wysoki poziom realizacji** osiągnięty został również w zakresie celu III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej oraz celu IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Natomiast **średni poziom realizacji** osiągnięty został dla celu I. Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym.

Procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika.

Źródło: opracowanie własne.

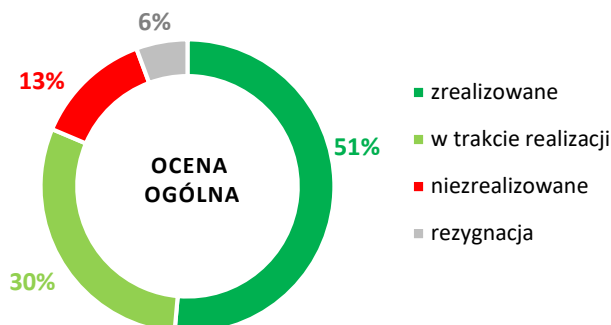
Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego i Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi ujętych zostało 177 inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Analiza realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w ramach poszczególnych obszarów tematycznych wykazała, że zrealizowanych lub w trakcie realizacji było aż 81% z nich (144 ze 177), w tym zrealizowanych zostało 91 zadań (51% ogółu inwestycji), a w trakcie realizacji były 53 inwestycje (30%). Kolejne 23 inwestycje celu publicznego czekały na rozpoczęcie realizacji (13%), a w przypadku 10 zrezygnowano z ich realizacji (6%).

Tak znaczący stopień realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym był wynikiem dobrej współpracy władz województwa oraz władz lokalnych przy realizacji projektów obejmujących, m.in. rozbudowę obiektów służby zdrowia, edukacji i kultury, inwestycje w transport oraz infrastrukturę – energetykę, ograniczenie niskiej emisji, gospodarkę odpadami i kanalizację, rewitalizację i turystykę czy inwestycje przeciwpowodziowe. Najwięcej inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym w ciągu analizowanego okresu zrealizowano w zakresie dziedzictwa kulturowego. Były to głównie projekty dotyczące rewitalizacji budynków oraz najstarszych, historycznych części miast oraz projekty ukierunkowane na wzbogacenie oferty muzeów poprzez m.in. modernizację budynków oraz na rozbudowę pozostałych obiektów kultury.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym według stanu zaawansowania [stan na listopad/grudzień 2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zebranych od instytucji i jednostek odpowiedzialnych za ich realizację.

W największym stopniu realizowane były inwestycje w zakresie osadnictwa – zrealizowano 82% z nich, a w trakcie realizacji pozostało 18% inwestycji. Wysoki stopień realizacji inwestycji odnotowano również w zakresie dziedzictwa kulturowego – zrealizowano 69% inwestycji, a 24% były w trakcie realizacji. W obszarze turystyki i rekreacji zrealizowano wszystkie z przewidzianych inwestycji (2). Największą liczbą zadań w trakcie realizacji odnotowano w obszarze transportu (30) i dotyczyły one w większości prac przy liniach kolejowych oraz drogach wojewódzkich. Obecnie trwają także prace związane z budową Zachodniej Obwodnicy Łodzi (S14) oraz dużym projektem tramwajowym w Łodzi obejmującym modernizację torowisk i zajezdni oraz zakupem nowoczesnego taboru. Są to w dużej mierze inwestycje związane z realizacją nowych bądź przebudową istniejących dojazdów do węzłów na drogach szybkiego ruchu na obszarze Łodzi oraz pojedynczych projektów kolejowych, rozbudowy dróg wojewódzkich.

Zadania Samorządu Województwa Łódzkiego wykonywane za pośrednictwem Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi

Z upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego wydano:

- 29 wniosków i opinii do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i ich zmian (art. 11 pkt. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 259 wniosków i opinii do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian (art. 17 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 29 postanowień uzgadniających (w trybie przepisów art. 106 Kpa) do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i ich zmian (art. 11 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 289 postanowień uzgadniających (w trybie przepisów art. 106 Kpa) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian (art. 17 pkt 6 lit. b (tiret pierwszy i tiret dziewiąty), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 158 opinii (w trybie przepisów tzw. „spec ustaw”) dotyczących realizacji inwestycji drogowych, inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (art. 11b ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie

dróg publicznych; art. 6 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych).

Z upoważnienia Marszałka Województwa Łódzkiego wydano:

- 12 uzgodnień (w trybie przepisów art. 106 Kpa) decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym zlokalizowanych na terenach zamkniętych (art. 53 ust. 4 pkt 10 i 10a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 41 uzgodnień (w trybie przepisów art. 106 Kpa) decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, w tym zlokalizowanych na terenach zamkniętych (art. 51 ust. 1 pkt 1 i art. 53 ust. 4 pkt 10 i 10a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym),
- 13 opinii do wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowych (art. 90 ust. 3 pkt 4 lit. g ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym),
- 2 opinie do projektów uchwał dotyczących zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń (art. 37b ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Ponadto przygotowano 22 opinie Zarządu Województwa Łódzkiego i/lub Marszałka Województwa Łódzkiego do wniosków o ustalenie lokalizacji 12 inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (art. 7 ust. 12 pkt 11 i pkt 21 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących).

Zasoby Województwa Łódzkiego powiększyły się o 23 kopie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim (art. 57 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Zarejestrowano: 439 kopii decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego o znaczeniu powiatowym i gminnym (art. 57 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Podsumowując w 2023 r. w Biurze Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi wydano ogółem 854 wniosków, opinii i postanowień z upoważnienia Marszałka i Zarządu Województwa Łódzkiego oraz zarejestrowano ogółem 462 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawowym dokumentem, kreującym w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasady zagospodarowania gminy. W województwie łódzkim wszystkie gminy posiadają ten dokument. W 2023 r. zaktualizowano 32 studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin¹⁶.

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i zabudowy sporządza się **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego**. W 2023 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego opublikowano uchwały 215 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W porównaniu z rokiem ubiegłym powierzchnia pokryta planami miejscowymi

¹⁶ Pominięto studia, które zostały unieważnione Rozstrzygnięciem Nadzorczym Wojewody Łódzkiego.

wzrosła o 1 988 ha do poziomu 614 500 ha. Udział powierzchni objętej planami miejscowymi w województwie łódzkim w roku 2023 wynosił 33,9%¹⁷. W odniesieniu do poszczególnych gmin stopień pokrycia tego typu dokumentami jest zróżnicowany. Całkowite pokrycie planistyczne występowało w 38 gminach. Nadal istnieją jednostki administracyjne, które nie uchwałyły żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (6 gmin).

¹⁷ Na podstawie danych pochodzących z bazy BPPWŁ.

4. Rolnictwo

Strategicznym celem Samorządu Województwa Łódzkiego jest wsparcie rozwoju obszarów wiejskich. Działania mające na celu poprawę warunków życia, stanu infrastruktury technicznej i rekreacyjnej, zachowanie środowiska naturalnego i aktywizację lokalnej społeczności odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu rozwoju łódzkich wsi, są ważnym elementem stymulującym aktywizację społeczno – gospodarczą otoczenia. Upodmiotowienie społeczności lokalnych stanowi warunek zrównoważonego rozwoju wsi.

W zakresie łowiectwa natomiast, we współpracy z Wojewodą Łódzkim, realizowano zadania związane z wypłatą odszkodowań łowieckich. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego złożył do Wojewody Łódzkiego 18 wniosków o przyznanie dotacji celowej na wypłatę odszkodowań łowieckich. Środki finansowe przekazywane były z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej. Za pośrednictwem Wojewody Łódzkiego pozyskano z Ministerstwa Finansów ponad **1 mln zł** na wypłatę 205 szkód łowieckich, wyrządzonych przez dziki, sarny i jelenie na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich oraz wyrządzonych przez łosie na terenach obwodów łowieckich polnych.

Z dniem 27 grudnia 2023 r., weszła w życie uchwała Sejmiku Województwa Łódzkiego nr LXIII/699/23 w sprawie określenia terminów zakończenia okresów zbioru roślin uprawnych w województwie łódzkim.

4.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

4.2. Działania podjęte w 2023 r.

W roku 2023 Województwo Łódzkie przekazało **14 mln zł** wsparcia na realizację inwestycji zgłaszanych w sołectwach. Realizacja programów **„Sołectwo na plus”** oraz **„Infrastruktura sołecka na plus”** ma na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców sołectw naszego województwa do podejmowania inicjatyw mających na celu polepszenie jakości życia, zwiększenie integracji wynikające ze wspólnego wysiłku, zarówno na pierwszym etapie tworzenia zgłoszenia, jak i na etapie realizacji zaplanowanych działań. Programy nie tylko wzmocniły rolę Sołectwa, ale także umożliwiły Samorządowi Województwa Łódzkiego zapoznanie się z potrzebami mieszkańców obszarów wiejskich, jak również włączyły do realizacji projektów Koła Gospodyń Wiejskich, które działają na terenie naszego województwa. Zaangażowanie mieszkańców obszarów wiejskich województwa znalazło potwierdzenie w ilości nadesłanych zgłoszeń – w ramach obu programów wpłynęło ich ponad 1,5 tys. Głównym celem projektów jest wspieranie i promowanie inicjatyw lokalnej społeczności, pobudzanie aktywności mieszkańców oraz budowanie świadomości obywatelskiej i tożsamości lokalnej:

- **„Sołectwo na plus”** to program, który daje możliwość składania projektów wszystkim sołectwom z terenu województwa łódzkiego. W ramach programu można było uzyskać dotację do 12 tys. zł na realizację projektu w wybranej miejscowości. Projekty wpisywały się w szeroką gamę tematów takich jak budowa i modernizacja ogólnodostępnych miejsc rekreacji - placów zabaw, siłowni zewnętrznych, boisk, remonty świetlic wiejskich i ich wyposażenie oraz wielu innych dziedzin dotyczących zadań własnych gmin określonych

w ustawie o samorządzie gminnym. Kwota **8 mln zł** zabezpieczona w budżecie Województwa Łódzkiego pozwoliła na dofinansowanie 668 projektów.

Sołectwo Gieźłów (Gmina Drzewica)

Sołectwo Daniszewice (Gmina Gorzkowice)

Sołectwo Ścichawa (Gmina Kluki)

- **„Infrastruktura sołecka na plus”** to program dzięki, któremu w sołectwach zrealizowane zostały innowacyjne projekty inwestycyjne. W ramach programu można było uzyskać wsparcie wysokości do 100 tys. zł. Projekty zgłoszone w ramach naboru „Infrastruktura sołecka na plus” dotyczyły tematyki z zakresu ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, zieleni gminnej i zadrzewień oraz budowy i modernizacji gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Dzięki puli środków wysokości **6 mln zł** możliwe było udzielenie wsparcia dla 40 projektów.

Sołectwo Smardzewice (Gmina Tomaszów Mazowiecki)

Sołectwo Rembieszów – Kolonia (Gmina Zapolice)

W ramach przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie zjawisku suszy, racjonalne gospodarowanie wodami, dbanie o zasoby wodne oraz właściwą regulację stosunków wodnych w glebie, Samorząd Województwa Łódzkiego, w 2023 r. przeznaczył środki finansowe na zadania dotyczące odpowiedzialnego gospodarowania wodą, wspierając inicjatywy podejmowane przez spółki wodne i jednostki samorządu terytorialnego poprzez:

- przyznanie pomocy finansowej wszystkim wnioskującym spółkom wodnym. W 2023 r. przyznano pomoc 65 spółkom w łącznej kwocie ponad **2,5 mln zł**. W ramach otrzymanych dotacji spółki wodne wykonały konserwację rowów melioracyjnych na długości ok. 400 tys. metrów bieżących. Zakres prowadzonych przez spółki wodne prac obejmował m.in.: konserwację kanałów i rowów, polegającą na odmulaniu dna cieków wodnych wraz z plantowaniem urobku, oczyszczanie z namułu przepustów rurowych i wylotów drenarskich, wykaszanie oraz usuwanie roślinności ze skarp i dna rowów, karczowanie skarp i dna rowów wraz z usuwaniem pozostałości po karczowaniu, naprawę uszkodzonych umocnień dna i skarp rowów, naprawianie budowli wodno-melioracyjnych związanych funkcjonalnie z rowami tj. mostków, przepustów, wylotów drenarskich,
- kontynuowanie udzielania pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych w zakresie programu pn. „Renowacja zbiorników wodnych”. W ramach naboru (dotyczącego modernizacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy) wpłynęło 35 wniosków. Po ich weryfikacji i ocenie merytorycznej wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego przyznano pomoc finansową w łącznej kwocie ponad **4,6 mln zł**. W ramach zaplanowanych robót wykonano renowacje zbiorników wodnych, a zakres prowadzonych prac obejmował m.in.: zwiększenie pojemności zbiorników (poprzez czyszczenie, pogłębienie, odmulenie), kształtowanie skarp, przebudowę oraz wymianę urządzeń hydrotechnicznych funkcjonalnie związanych ze zbiornikiem.

„Renowacja zbiornika wodnego w miejscowości Straszów" (Gmina Rozprza)

W 2023 r. Województwo Łódzkie po raz pierwszy przystąpiło do realizacji programu **„Wsparcie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej”**, który ma na celu umożliwienie zagęszczenia sieci stacji meteorologicznych na terenie województwa łódzkiego stanowiących uzupełnienie krajowej sieci stacji meteorologicznych pracujących w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej (SMSR) obsługiwanych przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach („IUNG-PIB”). Zwiększenie dokładności określania pomiarów da możliwość dokładniejszego śledzenia i analizowania warunków pogodowych, co w konsekwencji zdecydowanie poprawi precyzjność wyznaczania granic obszarów objętych suszą rolniczą. W uzgodnieniu z IUNG-PIB zostały wytypowane optymalne lokalizacje w gminach, na obszarze, których zlokalizowano nowe stacje meteorologiczne w celu uzupełnienia tzw. „białych plam” w istniejącej sieci stacji meteorologicznych w naszym województwie. System zawiera aplikacje komputerowe integrujące dane meteorologiczne potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb. Umożliwia rolnikom wiarygodne dokumentowanie wpływu braku wody na spadek plonów. Ponadto służy do ostrzegania przed zagrożeniami atmosferycznymi, co poprawia bezpieczeństwo mieszkańców regionu. Stacje meteorologiczne wykonują pomiary: opadu atmosferycznego, usłonecznienia, temperatury gruntu, temperatury powietrza, ciśnienia atmosferycznego, prędkości i kierunku wiatru. W ramach programu 11 gminom z terenu województwa łódzkiego przekazano ponad **922 tys. zł**, z przeznaczeniem na zakup i montaż automatycznych stacji meteorologicznych wraz z urządzeniem ogródka meteorologicznego.

Wsparcie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej (Gmina Lututów)

W ramach prowadzenia spraw związanych z finansowaniem zadań określonych w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ze środków budżetu Województwa Łódzkiego, pochodzących z tytułu wyłączania gruntów z produkcji rolniczej, dofinansowano:

- budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych. Dofinansowanie otrzymały wszystkie gminy i powiaty, które zgłosiły zapotrzebowanie.

Samorządy gminne i powiatowe mogą składać wnioski o dofinansowanie wykonania ciągu komunikacyjnego stanowiącego drogę lub kilka połączonych ze sobą fragmentów dróg, na których roboty realizowane są w sposób nieprzerwany. Koszty kwalifikowane obejmują roboty drogowe prowadzone na długości do 1,5 km, na całej szerokości jezdni, wykonanej w dowolnej technologii wraz z innymi robotami bezpośrednio związanymi, a w szczególności rowami, przepustami i zjazdami. Dofinansowanie wynosi do 60% udokumentowanych przez Wnioskodawcę kosztów kwalifikowanych zadania.

W 2023 r. wykonano 87 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych, na które przekazano, dla 117 samorządów, ponad **23 mln zł** dofinansowania.

Droga dojazdowa do gruntów rolnych
(Gmina Gidle)

Droga dojazdowa do gruntów rolnych
(Gmina Lubochnia)

- zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych: w roku 2023 dofinansowano 8 powiatów na kwotę ponad **205 tys. zł**;
- wykonanie dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych – dofinansowano 1 wniosek powiatu w kwocie **100 tys. zł**.

W zakresie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- wydano 37 decyzji administracyjnych dotyczących zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych, niestanowiących własności Skarbu Państwa, na cele nierolnicze i nieleśne;
- zaopiniowano i przekazano w formie postanowień Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi 10 wniosków wójtów i burmistrzów w sprawie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne klas I-III na cele nierolnicze.

Zaopiniowano i przekazano, w formie postanowień, Ministrowi Klimatu i Środowiska 8 wniosków wójtów i burmistrzów, dotyczących zmiany przeznaczenia gruntów leśnych, stanowiących własność Skarbu Państwa. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa

Łódzkiego 2030, w związku z występowaniem w województwie łódzkim najniższej lesistości w kraju, niezmiernie istotne było racjonalne opiniowanie przeznaczania gruntów już zalesionych na cele inne niż leśne.

W zakresie udzielania ulg w spłacie należności, naliczanych na rzecz budżetu województwa z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej, wynikających z decyzji starostów zezwalających na takie wyłączenie, na wniosek organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego wydano 125 decyzji umarzających należności związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji, pod realizację inwestycji o charakterze użyteczności publicznej bądź zmierzających do osiągnięcia celów publicznych.

Dofinansowano Program Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, celem ochrony rolników przed nieuczciwą konkurencją we wdrażaniu postępu odmianowego. W ramach programu zostały przeprowadzone badania oceny cech rolniczo – użytkowych (plon, odporność na choroby, wilgotność i masa tysiąca ziaren), zgodnie z metodyką badań stosowanych przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej dla odmian roślin uprawnych ustalonych przez Wojewódzki Zespół ds. Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. Efektem realizacji zadania jest uzyskanie obiektywnej informacji o wartości gospodarczej odmian roślin uprawnych kierowanych do użytkowników w celu poprawy efektywności gospodarowania rolników, wzrostu plonów poprzez właściwy dobór odmian do warunków glebowo-klimatycznych województwa. Na podstawie zebranych wyników został sporządzony rejestr odmian roślin uprawnych (zboża ozime) zalecanych do uprawy na terenie województwa łódzkiego. Na ten cel w 2023 r. przeznaczono **150 tys. zł**. Program Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego jest prawnie umocowanym unikatowym systemem doświadczalnym nadzorowanym przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej. Za realizację doświadczeń w naszym rejonie odpowiada Łódzki Zespół Wojewódzki Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, powołany przez Dyrektora Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, Marszałka Województwa Łódzkiego i Prezesa Izby Rolniczej Województwa.

Podczas realizacji zadań samorządu województwa z zakresu rybactwa śródlądowego, o których mowa w art. 1a ust. 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym - zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane w ramach strategii państwa:

- dokonano oceny wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w 4 obwodach rybackich województwa łódzkiego za lata 2015-2020 (ocena za pięć lat);
- udzielono 7 zezwoleń na odstępstwa od zakazów przewidzianych ustawą o rybactwie śródlądowym w szczególnie uzasadnionych przypadkach połowów ryb do celów naukowo-badawczych oraz inwentaryzacyjnych w obwodach rybackich;
- rozpoczęto dokonanie 10 ocen wypełniania obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach rybackich województwa łódzkiego za lata 2015-2020.

Na podstawie art. 83a ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Marszałek Województwa Łódzkiego jest organem właściwym do rozpatrywania spraw dotyczących wydawania zezwoleń na usuwanie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości, będących własnością gminy (z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu lub wpisanych do rejestru zabytków), jeśli prezydent miasta na prawach powiatu sprawuje funkcję starosty (w województwie łódzkim taka sytuacja występuje na terenie trzech miast na prawach powiatu, tj. Łodzi, Piotrkowa Trybunalskiego oraz Skierniewic). W 2023 r. wydano 518 decyzji związanych z prowadzeniem postępowań administracyjnych dotyczących udzielania zezwoleń na usuwanie drzew

i krzewów w odniesieniu do nieruchomości będących własnością Gminy Miasta Łódź, Gminy Miasta Skierniewice i Gminy Miasta Piotrków Trybunalski. Przed opracowaniem każdej decyzji w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów przeprowadzane są oględziny terenowe, podczas których weryfikowane są informacje podawane we wnioskach, dotyczące m.in. lokalizacji drzew lub krzewów, obwodów pni drzew, powierzchni zajmowanej przez krzewy. Oceniany jest także stan zdrowotny drzew i krzewów, ich wartość przyrodnicza, wartość kulturowa i walory krajobrazowe oraz dostępność miejsc do wykonania nasadzeń zastępczych. Ponadto zgodnie z art. 83c ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, przeprowadzane oględziny mają także na celu sprawdzenie czy w obrębie wnioskowanych do usunięcia drzew lub krzewów występują gatunki chronione roślin, zwierząt i grzybów. W przypadku drzew (z wyłączeniem obcych gatunków topoli) znajdujących się w pasach drogowych dróg publicznych, Marszałek Województwa Łódzkiego współpracuje z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi. Zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 83a ust. 2a ustawy o ochronie przyrody, zezwolenia na ich usunięcie wydawane są po uzgodnieniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi projektów zezwoleń, przekazywanych temu organowi wraz z aktami sprawy (w tym dokumentacją fotograficzną drzew) w trybie art. 83a ust. 4 ustawy o ochronie przyrody.

Zadania samorządu województwa w zakresie łowiectwa, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie - zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane w ramach strategii państwa:

- w zakresie szkód łowieckich dokonano oględzin oraz szacowania ostatecznego 205 szkód łowieckich, wyrządzonych przez dziki, sarny i jelenie na terenach niewchodzących w skład obwodów łowieckich oraz wyrządzonych przez łosie na terenach obwodów łowieckich polnych na kwotę ponad **1 mln zł**. Wydano 3 decyzje zezwalające na odstąpienie od płoszenia zwierząt łownych.

**Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne
(jelenie, daniela, sarny, dziki) na terenach niewchodzących w skład obwodów
łowieckich**

powierzchnia zredukowana uszkodzonych upraw	136 ha
wysokość wypłaconych odszkodowań	634 990 zł

**Szkody łowieckie wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną (łosie)
na terenach obwodów łowieckich polnych**

powierzchnia zredukowana uszkodzonych upraw	51 ha
liczba uszkodzonych drzew	3 400 sztuk
wysokość wypłaconych odszkodowań	1 115 560 zł

Ilość szkód łowieckich z podziałem na gatunek zwierzyny

Gatunek zwierzyny	Ilość szkód
Dzik	122
Łoś	74
Sarna	5
Sarna i dzik	3
Jeleń i dzik	1

Podjęto działania mające na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ASF poprzez udzielenie przez Województwo Łódzkie dla Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach (ŁODR), dotacji podmiotowej w wysokości **150 tys. zł**. W ramach tej dotacji ŁODR przeprowadził 14 szkoleń dla rolników – producentów trzody chlewnej z zakresu bioasekuracji i przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu się Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF). Szkolenia odbyły się w: Burzeninie, Warcie, Wróblewie, Brzeźniu, Wieluniu, Błaszczach, Goszczanowie, Złoczewie, Sieradzu, Grabicy, Klonowej, Czarnocinie, Brąszewicach i Drużbicach. Szkolenia merytoryczne przeprowadzili powiatowi lekarze weterynarii bądź inspektorzy – lekarze weterynarii z Powiatowych Inspektoratów Weterynaryjnych (PIW). Tematyka szkoleń prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii dotyczyła między innymi: objawów ASF, postępowania z padłymi świnią, oporności wirusa ASF na warunki środowiska oraz czynniki fizyczne i chemiczne, zasad bioasekuracji w strefach ASF oraz zasad sporządzania Planów Bezpieczeństwa Biologicznego. W niektórych szkoleniach brali udział lokalni burmistrzowie i wójtowie, co świadczy o niekwestionowanej potrzebie i znaczeniu dla organizowania takich spotkań w sytuacji zagrożenia stad trzody chlewnej przez ASF. W ramach szkoleń dla hodowców trzody chlewnej przeprowadzona została dystrybucja materiałów szkoleniowych w postaci 500 szt. pakietów bioasekuracyjnych.

W ramach konkursu na powierzenie realizacji zadania publicznego Województwa Łódzkiego przeznaczonego dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie powierzono realizację zadania z zakresu działalności w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego pn. *„Chrońmy pszczoły jako czynnik rozwoju przyrody”*. Środki publiczne przeznaczone na realizację zadania w niniejszym konkursie stanowiły kwotę **800 tys. zł**. Dotacji udzielono organizacji pozarządowej pn. „Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Łodzi”, który objął całość realizacji zadania na łączną kwotę prawie **800 tys. zł**. Cel zadania publicznego został w pełni zrealizowany - poprzez wsparcie utrzymania dobrostanu i zachowanie populacji pszczoły miodnej w województwie łódzkim i utrzymanie zdrowotności oraz liczebności rodzin pszczelich poprzez wsparcie zakupu pokarmów z ziołami i/lub prebiotykami-witaminami dla pszczoł oraz przerobu wosku pszczelego na węgę i poprawy warunków fitosanitarnych w pasiece. W ramach realizacji przedsięwzięcia zakupiono pokarm pszczeli w postaci ciasta pszczelego z ziołami w ilości ponad 98 tys. kg oraz przerobiono wosk pszczeli na węgę w ilości ponad 16 tys. kg. W zadaniu wzięło udział ok. 3 tys. pszczelarzy z województwa łódzkiego co pozwoliło wesprzeć ok. 60 tys. rodzin pszczelich.

5. Ochrona środowiska

Realizując zadania związane z ochroną środowiska Samorząd Województwa Łódzkiego opracował, a następnie Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął następujące zmiany programu ochrony powietrza :

- uchwałę nr LXIII/693/23 z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9980),
- uchwałę nr LXIII/694/23 z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9981).

Zmiana programów ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka i dla strefy łódzkiej została dokonana z uwagi na przekroczenia dopuszczalnych lub docelowych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu, co wynika z rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim za 2021 r. W związku z powyższym zintensyfikowano działania naprawcze określone w programach ochrony powietrza dla stref województwa łódzkiego, co przyczyni się do poprawy jakości powietrza, a tym samym jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego. W wyniku zmiany obowiązujących programów ochrony powietrza dla stref województwa łódzkiego zwiększono m.in. zakresy efektów rzeczowych dla niektórych działań naprawczych, które powinny zostać osiągnięte w danym roku. Dodatkowo w planach działań krótkoterminowych, stanowiących integralne części programów ochrony powietrza dla strefy aglomeracja łódzka i dla strefy łódzkiej, dodane zostały działania ostrzegawcze i operacyjne, wdrażane w przypadku ogłoszenia ryzyka lub wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ lub pyłu zawieszonego PM_{2,5} lub poziomu docelowego benzo(a)pirenu lub ozonu w powietrzu. Programy ochrony powietrza uwzględniają również zmianę terminów dotyczącą wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, wynikających z aktualizacji tzw. „uchwały antysmogowej” dla województwa łódzkiego. Ww. uchwały zmieniające weszły w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

5.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031
- Program ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej
- Program ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka
- Plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz ograniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne,

- tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg miasta Skierniewice o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN
 - Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż dróg wojewódzkich województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie
 - Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż linii kolejowych województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie

5.2. Działania podjęte w 2023 r.

Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął:

- uchwałę nr LXIII/693/23 z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9980),
- uchwałę nr LXIII/694/23 z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9981).

Opracowano sprawozdania z realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka i strefy łódzkiej za rok 2022, które zostały przedłożone Ministrowi Klimatu i Środowiska oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Łodzi.

Zaopiniowano 7 projektów planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gmin.

Opublikowano na stronie www.powietrze.lodzkie.pl informacje dotyczące obowiązujących programów ochrony powietrza i planów działań a także powiadomienia i komunikaty Inspekcji Ochrony Środowiska dotyczące jakości powietrza w województwie łódzkim.

Zaopiniowano 7 projektów powiatowych programów ochrony środowiska.

Przeprowadzono 4 kontrole instalacji komunalnych w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Przystąpiono do opracowania projektu programu ochrony środowiska przed hałasem obejmującego główne drogi i główne linie kolejowe oraz aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy.

Samorząd Województwa Łódzkiego, kontynuując działania związane z upowszechnianiem postaw i zachowań proekologicznych wśród mieszkańców województwa łódzkiego, prowadził akcje dotyczące edukacji ekologicznej.

W 2023 r. zorganizowano dwa konkursy ekologiczne pn.: „V Wojewódzki Konkurs Ekologiczny „DBAM O ŚRODOWISKO W ŁÓDZKIEM” pn. „Dzień Czystego Powietrza” oraz „Wojewódzki Konkurs Ekologiczny „EKO Designer Wnętrz”.

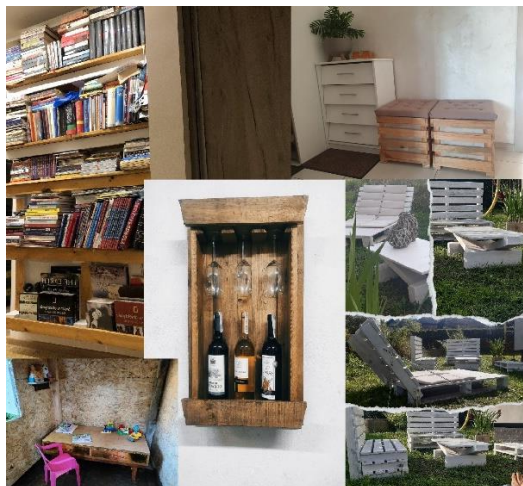
V Wojewódzki Konkurs Ekologiczny był skierowany do dzieci oraz młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu województwa łódzkiego. Celem Konkursu była edukacja ekologiczna i podniesienie poziomu wiedzy uczniów z terenu województwa w szczególności w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z tzw. „niskiej emisji”, sposobów dbania o jakość powietrza oraz podnoszenia poczucia odpowiedzialności za środowisko. W związku z tym, że 14 listopada jest obchodzony Dzień Czystego Powietrza, temat Konkursu pozwolił uczcić obchody tego święta i w szczególny sposób zwrócił uwagę jak czyste powietrze jest istotne dla funkcjonowania naszego organizmu. Tematyka Konkursu stanowiła podstawę uświadomienia najmłodszemu społeczeństwu roli oraz konsekwencji dla zdrowia i środowiska naturalnego, zanieczyszczenia powietrza wywołanego tzw. „niską emisją”.

W wyniku oceny i analizy 779 prac, Komisja Konkursowa wyłoniła 9 laureatów i przyznała 6 wyróżnień. Dodatkowo przyznano nagrody dla szkół, z których wybrano laureatów oraz dyplomy i drobne upominki dla każdego uczestnika.

Prace laureatów nagrodzone w V Wojewódzkim Konkursie Ekologicznym „DBAM O ŚRODOWISKO W ŁÓDZKIEM” pn. „Dzień Czystego Powietrza”.

Wojewódzki Konkurs Ekologiczny EKO Designer Wnętrz był konkursem skierowanym do dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego. Jego celem było zaangażowanie osób dorosłych i zwiększenie świadomości potrzeby zmiany nawyków, poprzez wprowadzenie w życie zasad racjonalnego gospodarowania surowcami i odpadami oraz powtórnego ich wykorzystywania. W ramach Konkursu uczestnicy zaprojektowali i wykonali mebel lub przedmiot stanowiący wyposażenie zgodnie z zasadą upcyklingu, czyli „wykonany produkt był wyższej wartości niż surowce do niego użyte co opierało się na zmniejszeniu zużycia surowców naturalnych oraz ilości powstających odpadów, jak również zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej i gazu”. Wytworzone w ramach Konkursu meble lub przedmioty zachowywały swoje właściwości użytkowe oraz funkcjonalne, a surowce użyte do wytworzenia pochodziły z odzysku. W konkursie wzięło udział 24 uczestników, wyłoniono 3 laureatów i przyznano 2 wyróżnienia.

Prace Laureatów w Wojewódzkim Konkursie Ekologicznym EKO Designer Wnętrz oraz przyznane nagrody.

W obszarze działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonych w 2023 r. przygotowano materiały informacyjne w formie broszury dotyczące zmiany terminów zawartych w uchwale Sejmiku Województwa Łódzkiego nr L/597/22 z dnia 22 listopada 2022 r. powszechnie zwanej „uchwałą antysmogową” oraz edukacji w zakresie ograniczania tzw. „niskiej emisji”. Broszura została rozdyskrebowana w nakładzie 2 000 egzemplarzy do szkół na terenie województwa łódzkiego.

Kto dokonuje kontroli?

- Straż Miejska, Miejska lub Policja
- Wójt, Burmistrz, Prezydent
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – w przypadku obiektów, w których jest prowadzona działalność gospodarcza

Za naruszenie uchwały antysmogowej są przewidziane kary:

- mandat do 500 zł
- grzywna do 5 000 zł

Zakaz palenia:*

- paliwami, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi powyżej 15%; za wyjątkiem paliw o wartości opałowej nie mniejszej niż 24 MJ/kg oraz zawartości popiołu nie większej niż 12%
- węglem brunatnym oraz paliwami stałymi produkowanymi z wykorzystaniem tego węgla
- mułami i flotokonzentratami węglowymi oraz mieszanekami produkowanymi z ich wykorzystaniem
- paliwami zawierającymi biomasę stałą o wilgotności powyżej 20%

Potrzebne dokumenty do kontroli:

- dokumentacja techniczna posiadanego kotła/kominka
- świadectwo jakości paliwa stałego

Przy zakupie węgla zawsze żądaj od dostawcy przekazania świadectwa jakości!

Uchwała antysmogowa dla województwa łódzkiego

Uchwała Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr XLIV/548/17 z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zmieniona uchwałą Nr L/597/22 z dnia 22 listopada 2022 r., powszechnie zwana „uchwałą antysmogową” określa główny cel jako wprowadzenie odpowiednich regulacji w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza w województwie łódzkim.

Broszura edukacyjna dotycząca „uchwały antysmogowej”.

Prowadzone były działania związane z ewidencją i weryfikacją opłat środowiskowych, w ramach których:

- zweryfikowano ponad 13 700 opłat wnoszonych przez podmioty gospodarujące odpadami oraz produktami i opakowaniami, bateriami i akumulatorami, sprzętem elektrycznym i elektronicznym, pojazdami wycofanymi z eksploatacji,
- wydano ponad 40 decyzji administracyjnych, w tym 7 w sprawie udzielenia ulg podatkowych,
- wystawiono ponad 900 zaświadczeń dotyczących udzielonej pomocy de minimis,
- zweryfikowano 6 570 wykazów o zakresie korzystania ze środowiska składanych przez podmioty korzystające ze środowiska (z tytułu opłat za wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz z tytułu opłat za składowanie odpadów),
- wydano 9 decyzji administracyjnych, w tym 6 decyzji w sprawie udzielenia ulg podatkowych,
- wysłano ponad 687 pism i wezwań dotyczących wywiązywania się przez podmioty korzystające ze środowiska z obowiązków w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska,
- przeprowadzono 15 kontroli podmiotów w zakresie realizacji obowiązków dotyczących opłat środowiskowych.

W zakresie obowiązków związanych z prowadzeniem Bazy BDO oraz Rejestru-BDO, wykonano czynności, w ramach których:

- nadano ponad 400 numerów rejestrowych,
- skierowano do podmiotów 1 700 wezwań, pism/informacji w zakresie prowadzenia Rejestru – BDO,
- rozpatrzono ponad 4 400 wniosków o wykreślenie z Rejestru-BDO lub dokonanie aktualizacji danych w nim zawartych (w tym przeprowadzenie postępowań administracyjnych – wydanie decyzji administracyjnej w sprawie),
- zweryfikowano ponad 1 900 opłat rejestrowych/rocznych należnych w ramach Rejestru-BDO,
- wygenerowano ponad 400 nowych haseł dostępowych do Rejestru-BDO,
- zweryfikowano ponad 14 800 sprawozdań o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami,
- wysłano ponad 2 500 pism, zawiadomień lub wezwań, dotyczących wywiązywania się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami,
- zweryfikowano ponad 7 500 sprawozdań o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi,
- wysłano ponad 2 100 pism, zawiadomień lub wezwań, dotyczących wywiązywania się z obowiązków w zakresie sprawozdawczości o produktach, opakowaniach i o gospodarowaniu odpadami z nich powstającymi,
- zatwierdzono 177 sprawozdań wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, a na skutek korekt zweryfikowano 524 sprawozdania,
- przeprowadzono ponad 20 kontroli.

Zweryfikowano 420 sprawozdań podmiotów (gmin, jak również przedsiębiorców) wykorzystujących wyroby azbestowe z terenu województwa. W celu zgromadzenia rzetelnych danych o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest, podejmowane były skuteczne działania wobec samorządów gminnych oraz przedsiębiorców w celu terminowego przekazywania w tym zakresie sprawozdawczości, co skutkowało

wysłaniem 144 pism. Ponadto realizując zadania wynikające z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu otrzymano i zatwierdzono 174 gminne raporty roczne za rok 2022 co jest 3 najlepszym procentowym wynikiem w kraju (98%). Na uwagę zasługuje również fakt, że województwo łódzkie znajduje się na 4 miejscu dotyczącym ogólnej masy posiadanych wyrobów azbestowych co świadczy o dużej liczbie wyrobów ale również o dobrze przeprowadzonych inwentaryzacjach przez gminy.

W zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących pozwoleń zintegrowanych prowadzono blisko 100 postępowań administracyjnych w ramach wniosków o wydanie, zmianę, wygaśnięcie pozwolenia dla różnych typów instalacji m.in. w zakresie gospodarowania odpadami (składowiska odpadów, do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów), przemysłowego chowu zwierząt (drobiu i świń), energetycznego spalania spalin, odlewania metali żelaznych, topienia metali nieżelaznych, cynkowania, wytwarzania półproduktów i produktów chemii organicznej, wytopu szkła itp. W związku z prowadzonymi postępowaniami wydano około 40 decyzji administracyjnych. Ponadto procedowano ponad 70 wniosków dotyczących wydania przez marszałka opinii w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W odniesieniu do oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko wydano ponad 55 opinii. Przeprowadzono ponad 30 analiz w zakresie wydanych pozwoleń zintegrowanych, dodatkowo przeanalizowano ponad 170 sprawozdań z monitorowania instalacji w zakresie zgodnym z konkluzjami BAT, emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie pozwoleń sektorowych procedowano 564 wnioski dla różnych typów instalacji, m. in. w zakresie gospodarowania odpadami, zakładów przemysłowych, w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, ochrony środowiska przed hałasem. Ukończono 295 postępowań, z czego 208 tylko z gospodarki odpadami.

Zrealizowano 184 kontrole podmiotów będących w kompetencji Marszałka Województwa Łódzkiego, w tym 123 kontrole podmiotów ubiegających się o wydanie zezwoleń z zakresu gospodarki odpadami, przeprowadzone wspólnie z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska.

W związku ze zgłaszanymi w 2023 r. nieprawidłowościami w realizowaniu obowiązków wynikających z udzielonych przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzji z zakresu gospodarki odpadami w ponad 20 przypadkach wezwano podmioty do usunięcia stwierdzonych naruszeń. Dzięki ścisłej współpracy z organami gminnymi, wojewódzką inspekcją ochrony środowiska oraz organami ścigania udało się w większości przypadków doprowadzić do usunięcia nieprawidłowości oraz zgromadzonych niewłaściwie odpadów przez prowadzących działalność. Skutkowało to umorzeniem wszczętych postępowań w celu cofnięcia udzielonych decyzji. W toku pozostaje nadal 10 postępowań.

W ramach podejmowania działań zmierzających do edukowania podmiotów, zapobiegania wystąpieniu sytuacji zagrażających ludziom i środowisku, ale przede wszystkim wyciągania konsekwencji prawnych w stosunku do przedsiębiorców, w przypadku niezrealizowania przez nich nałożonych obowiązków, przeprowadzono 14 postępowań, w wyniku których naliczono opłaty podwyższone w zakresie gospodarowania odpadami niezgodnie z obowiązującymi przepisami na łączną kwotę 50 560 zł oraz należne odsetki.

Prowadzono 12 postępowań egzekucyjnych (z czego w roku 2023 wszczęto 4) obowiązków o charakterze niepieniężnym związanych z niewywiązywaniem się przedsiębiorcy z obowiązku usunięcia nielegalnie zmagazynowanych odpadów. W toku prowadzonych postępowań wystawiono 3 upomnienia, 37 tytułów wykonawczych oraz 36 postanowień o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia na łączną kwotę 1 720 000 zł.

6. Klimat

W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców regionu, podejmowane są inicjatywy zmierzające do stworzenia takich warunków, w których możliwa będzie harmonijna współegzystencja człowieka z przyrodą.

W 2023 r. Samorząd Województwa Łódzkiego wdrażał szereg działań służących nie tylko ochronie przyrody i istniejących zasobów krajobrazu, ale również polegających na kreowaniu nowych zielonych stref, spełniających funkcje prozdrowotne i służące wypoczynkowi oraz rekreacji swoich mieszkańców.

Inicjatywy w zakresie klimatu podejmowano wielopłaszczyznowo. Dużą rolę przykładano do podnoszenia świadomości proekologicznej mieszkańców województwa, umożliwiając im uczestnictwo w szkoleniach stacjonarnych, warsztatach i webinarach z udziałem ekspertów z dziedziny ochrony klimatu i środowiska.

Zdając sobie sprawę z kluczowej roli samorządów lokalnych w działaniach na rzecz ochrony zasobów środowiskowych, skupiono się na wsparciu finansowym zadań z zakresu rozwoju zielonej infrastruktury podejmowanych przez samorządy lokalne z terenu województwa.

Ważnym elementem przyrody w aglomeracjach miejskich są tereny rodzinnych ogrodów działkowych. Promując rozwój tych zielonych enklaw w sercach miast, wspierano stowarzyszenia ogrodowe w realizacji podejmowanych przez nie działań, zmierzających do utrzymania równowagi ekologicznej.

Pamiętając, że kształtującą się przez stulecia kultura i tradycja społeczności lokalnych, stanowi jeden z najważniejszych czynników w budowaniu tożsamości lokalnej i poczucia wspólnoty wśród mieszkańców, angażowano się w inicjatywy przyczyniające się do promowania produktów tradycyjnych wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W ramach realizowanych zadań kontynuowano współpracę m.in. z: Instytutem Ogrodnictwa – Państwowym Instytutem Badawczym w Skierniewicach, Muzeum w Nieborowie i Arkadii – Oddziałem Muzeum Narodowego w Warszawie, Wytwórnią Filmów Oświatowych w Łodzi, Narodowym Instytutem Samorządu Terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi z sektora ochrony przyrody.

6.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

6.2. Działania podjęte w 2023 r.

6.2.1. Projekt pn.: „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”

W 2023 r. kontynuowano realizację zapoczątkowanego w roku ubiegłym projektu pn. „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski” (dalej „WŁOP”). Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców województwa poprzez zwiększanie powierzchni terenów zielonych, przy zachowaniu bioróżnorodności przyrodniczej. W ramach projektu, zrealizowano szereg inicjatyw, z których wiele zostało objętych patronatem honorowym Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

W ramach projektu „WŁOP” zrealizowano:

- kampanię edukacyjną, której głównym celem jest szerzenie wiedzy przyrodniczej i dobrych praktyk wspierających bioróżnorodność, a także zazielenianie województwa łódzkiego poprzez nowe nasadzenia drzew oraz roślin miododajnych. Program kampanii został opracowany w taki sposób, aby w budowanie nowej zielonej i pachnącej przyszłości łódzkiego zaangażować każdą grupę wiekową mieszkańców regionu, od przedszkolaków po seniorów.

W zakresie działań edukacyjnych zrealizowano:

- warsztaty pod hasłem „**Przedszkole dla motyli**” zorganizowane dla najmłodszych mieszkańców województwa. Poprzez zabawę i zajęcia manualne uczestnicy spotkań dowiedzieli się jak ważną rolę odgrywają dzikie owady zapylające w przyrodzie, w jaki sposób wspierać te małe, pracowite zwierzątka, a także poznali tajniki przenoszenia pyłku kwiatowego z jednych roślin na inne. Dzieci przy wsparciu eksperta upiękшыły przedszkolne ogródki, tworząc rabaty kwiatowe, obsadzone roślinami miododajnym, dzięki którym na stałe zagospodszą tam motyle oraz inne owady zapylające. W ramach projektu zrealizowano 24 warsztaty - po jednym w każdym powiecie województwa łódzkiego. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 606 przedszkolaków;

Warsztaty „Przedszkole dla motyli” w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Mierzycach

- warsztaty pod hasłem „**Owocowa szkoła**”. Uczniowie szkół podstawowych mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy na temat bioróżnorodności oraz sposobów jej wspierania w najbliższym otoczeniu. Praktyczne zajęcia obejmowały budowę domków przyjaznych zapylaczom oraz sadzenie różnych gatunków drzew, takich jak dęby, buki, derenie i jarzębiny. Rośliny te nie tylko zapewnią przyjemny cień w upalne dni, ale przede wszystkim są schronieniem i źródłem pokarmu dla ptaków i owadów. W ramach projektu zrealizowano 24 warsztaty - po jednym w każdym powiecie województwa łódzkiego. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 583 uczniów;
- warsztaty pod hasłem „**Ogród smaków**” skierowane do młodzieży szkół ponadpodstawowych. Podczas spotkań prowadzący poruszył temat związany ze zmieniającą się specyfiką życia w miastach w kontekście utraty bioróżnorodności, deficytów wody i zmian klimatu. Uczniowie przeprowadzali eksperyment, polegający na ukazaniu właściwych metod gospodarowania wodą opadową w mieście za pomocą

wybranych elementów: zielonych dachów, zielonych ścian, niecek retencyjnych, zieleni wysokiej. Każdy z uczestników samodzielnie wykonał sadzonkę z rośliny macierzystej, po czym wszyscy wspólnie stworzyli ogród zielony, wykorzystując do tego materiały recyklingowe, ekologiczne. W ramach projektu zrealizowano 24 warsztaty po jednym w każdym powiecie województwa łódzkiego. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 626 uczniów;

- warsztaty dla dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego. Tematyka spotkań obejmowała zagadnienia z branży ogrodniczej, porady i wskazówki umożliwiające uczestnikom kreowanie pięknych i zrównoważonych ogrodów, a także zachęcenie do wspierania gatunków roślin, którym grozi wyginięcie. Ponadto przy wsparciu eksperta uczestnicy aranżowali kompozycję z roślin sucholubnych w donicach lub tworzyli woreczki zapachowe z suszonych kwiatów i ziół. W ramach projektu zrealizowano 31 warsztatów. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 1265 osób;

Warsztaty w ROD „Czeremcha” w Poddębicach

- webinaria internetowe skierowane do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego, chcących poszerzyć swoją wiedzę ogrodniczą. Szkolenia poprowadzili eksperci, m.in. z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, którzy udzielali cennych porad i wskazówek jak zaaranżować niewykorzystaną przestrzeń i pielęgnować rośliny w zgodzie z naturą i zmieniającym się klimatem. W ramach projektu zrealizowano 10 webinarów internetowych. Łącznie w szkoleniach wzięły udział 354 osoby.

W zakresie pozostałych zadań zrealizowano:

- wsparcie dla 20 jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego przeznaczone na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju zielonej infrastruktury, w ramach projektu **„Województwo Łódzkie Ogrodem Polski – Ogrody przyjazne naturze”**, którego celem było kreowanie przestrzeni zielonych dla zachowania różnorodności biologicznej oraz adaptacja ogólnodostępnych, nieodpłatnych, wspólnych przestrzeni. W 2023 r. na realizację projektu przeznaczono 3 000 000 zł.;

Zadanie: Park przyjazny rodzinie, realizowany w miejscowości Osjaków, powiat wieluński

- projekt pn.: „**Dotacje dla stowarzyszeń ogrodowych prowadzących rodzinne ogrody działkowe na terenie województwa łódzkiego**”, do którego zostało wyłonionych 36 rodzinnych ogrodów działkowych. Celem projektu, który można było osiągnąć poprzez realizację zadań na terenach ogólnodostępnych rodzinnych ogrodów działkowych, była ochrona, rekultywacja i poprawa jakości gruntów rolnych. Wsparcie przewidywało ponadto możliwość renowacji zbiorników wodnych, systemów deszczowych i studni głębinowych. Na projekt przeznaczono 1 000 000 zł;

Wręczenie czeków dotacyjnych dla rodzinnych ogrodów działkowych

ROD im. „Marii Konopnickiej” Skierniewice

- Festiwal Ogrodniczy, będący prawdziwą gratką dla miłośników ogrodnictwa. Wydarzenie stworzyło sposobność do zaprezentowania przez przedstawicieli branży ogrodniczej, bogatej oferty kwiatów, krzewów i bylin, które osoby pragnące upiększyć swe ogrody czy balkony mogły nabywać, przy okazji korzystając z porad architektów krajobrazu. Odwiedzający mogli wziąć udział w konkursach, warsztatach i licznych atrakcjach o tematyce związanej z ekologią i przyrodą. Dla pasjonatów ogrodnictwa odbyła się też konferencja popularno-naukowa. Prelekcja filmów przyrodniczych Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi wzbogaciła wydarzenie o wymiar edukacyjny i artystyczny. Całość zakończył koncert preludium 24. Wędrownego Festiwalu Filharmonii Łódzkiej „Kolory Polski”. Wydarzenie zostało docenione przez Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Łódzkiego, która postanowiła uhonorować Festiwal certyfikatem dla innowacyjnego wydarzenia turystycznego i kulturalnego, promującego walory przyrodnicze województwa łódzkiego.

Koncert muzyków Filharmonii Łódzkiej podczas Festiwalu Ogrodniczego

Targi roślin podczas Festiwalu Ogrodniczego

Warsztaty z tworzenia bukietów owocowych podczas Festiwalu Ogrodniczego

- rekord Polski w jednoczesnym sianiu łąki kwietnej. W malowniczej scenerii ogrodu przy Pałacu w Walewicach, prawie 400 entuzjastów przyrody ustanowiło oficjalnie potwierdzony Rekord Polski w jednoczesnym sianiu łąki kwietnej. Dzieci, młodzież oraz seniorzy z województwa łódzkiego, nie tylko dołożyli swoją cegiełkę do działań na rzecz ochrony klimatu, ale ustanowili wynik, który przeszedł do historii!

Wręczenie Certyfikatu ustanowienia Rekordu Polski

Uczestnicy w gotowości do wysiewu nasion

Łąka w Walewicach po kilku tygodniach od wysiewu nasion

- konkurs fotograficzny, podzielony na cztery odpowiadające porom roku edycje: wiosna, lato, jesień i zima. W ramach każdej z edycji, uczestnicy mieli możliwość zgłoszenia wykonanych przez siebie fotografii, ukazujących miejsca, które uznają za szczególnie urokliwe krajobrazowo i przyrodniczo. W konkursie wzięło udział około 300 pasjonatów fotografii, którzy zgłosili swoje prace do oceny komisji. Nagrodami dla laureatów I, II i III- go miejsca w każdej z edycji, były vouchery na profesjonalne, stacjonarne kursy fotografii;

I miejsce – edycja wiosenna

I miejsce – edycja letnia

I miejsce – edycja jesienna

- konkurs na nazwę dla drzewka dwuodmianowej jabłoni – rośliny promującej Województwo Łódzkie skierowany do mieszkańców województwa łódzkiego, mający na celu nie tylko promowanie Województwa Łódzkiego, lecz również wpisanie się w proces budowania i wzmacniania regionalnej tożsamości. W konkursie zgłoszono 282 propozycje nazwy dla drzewka dwuodmianowej jabłoni. Zwyciężyła nazwa „DUETKA ŁÓDZKA”.

6.2.2. Promowanie żywności wysokiej jakości

Wspierano działania mające na celu propagowanie żywności wysokiej jakości jako elementu świadomości kulturowej. Szczególną wagę przywiązywano do promowania przepisów regionalnych oraz produktów tradycyjnych z regionu łódzkiego, które zostały wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez:

- prezentację produktów lokalnych i tradycyjnych regionu łódzkiego w wydawnictwie „Smak i Tradycja”,
- prezentację regionu podczas XVI Międzynarodowych Targów Żywności Ekologicznej i Naturalnej Natura Food & XII Targów Ekologicznego Stylu Życia beECO w Łodzi. Tegoroczna edycja konkursu została wzbogacona o dodatkową nagrodę specjalną Zielony Tygielek Smaków promującą produkty i potrawy ekologiczne, generujące jak najmniejszą ilość dwutlenku węgla podczas cyklu powstawania wyrobu,
- organizację XIV edycji Wojewódzkiego Konkursu Produktów Tradycyjnych pn.: „Tygielek Smaków 2023”,
- prezentację regionu podczas Targów Nasze Kulinarne Dziedzictwo „Smaki Regionów” w Poznaniu.

Laureaci Wojewódzkiego Konkursu Produktów Tradycyjnych „Tygielek Smaków 2023”

Nagrody w Wojewódzkim Konkursie Produktów Tradycyjnych „Tygielek Smaków 2023”

Chcąc wspierać posiadany przez lokalnych wytwórców z województwa łódzkiego potencjał do produkcji żywności wysokiej jakości, a jednocześnie stworzyć okazję do nawiązania bezpośrednich relacji między lokalnymi producentami i świadomymi nabywcami, Województwo Łódzkie zapewniło rolnikom oraz lokalnym producentom żywności wysokiej jakości przestrzeń do sprzedaży swoich produktów.

Z inicjatywy Marszałka Województwa Łódzkiego, w Łodzi powstały dwa takie miejsca: Ryneček przy ul. Drewnowskiej (w pobliżu CH Manufaktura) we współpracy z Łódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach oraz Ryneček przy ul. Pabianickiej (w pobliżu CH Port Łódź) we współpracy z Łódzką Agencją Rozwoju Regionalnego. Są to pierwsze w Łodzi miejsca, w których mieszkańcy łódzkiego mogą nabyć m.in. tradycyjne chleby, swojskie wędliny, świeże sery, a także owoce i warzywa bezpośrednio od ich wytwórców, mając możliwość uzyskania wprost od producentów wiedzy o sposobach i warunkach produkcji nabywanych specjałów. Osoby sprzedające swoje wyroby nie ponoszą żadnych opłat. Zapoczątkowaną przez Samorząd Województwa Łódzkiego tradycję organizowania Ryneczków od 1 lutego 2023 r. z powodzeniem kontynuuje ŁARR.

Stoisko podczas Ryneczku Wojewódzkiego

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego

Zadania Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego (ZPKWŁ) w roku 2023 polegały na prowadzeniu monitoringu obszarów chronionych oraz prowadzeniu czynnej ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków objętych ochroną, realizowanej, m.in. poprzez wykaszanie roślinności w płatach cennych zbiorowisk roślinnych zagrożonych sukcesją, monitoring inwazyjnych gatunków roślin obcego pochodzenia, a także wykonanie oraz wywieszenie budek lęgowych dla ptaków oraz schronień dla ssaków i owadów.

Zrealizowano projekt „Owocowe Łódzkie” w ramach którego, przekazano do nasadzeń w miejscach publicznych oraz mieszkańcom w licznych konkursach ponad 12 tys. sadzonek drzew i krzewów owocowych. Współpracowano z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego przy realizacji projektu „Zielona Architektura” oraz „Łąki kwietne – siedliska chroniące owady zapylające”. Projekty były realizowane jako część projektu Województwa Łódzkiego pod nazwą „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”.

Przekazywanie sadzonek w ramach projektu „Owocowe Łódzkie” oraz ogrody założone w ramach projektu „Zielona Architektura”

Wzorem lat ubiegłych kontynuowano działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu. Wśród nich znalazły się między innymi:

- organizacja 2 konferencji popularno-naukowych: „Krajobrazy Przedborskiego Parku – 35 lecie parku” oraz „Doceń lokalność” z okazji Dnia Krajobrazu,
- realizacja projektu „Owocowe Łódzkie”, w ramach którego posadzono w przestrzeni publicznej ponad 12 tys. drzew i krzewów,
- organizacja terenowych i stacjonarnych zajęć edukacyjnych oraz konkursów i szkoleń (przeprowadzono ponad 500 działań, w których udział wzięło ok. 17 000. osób),
- organizacja na poziomie wojewódzkim XXII Edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski,
- współorganizacja XXXVIII Edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej na szczeblu okręgowym,
- organizacja i współorganizacja wydarzeń promujących wybrane gatunki zwierząt, roślin i grzybów oraz walorów krajobrazowych tj. Noc Sów, Wielki Dzień Pszczół, Międzynarodowa Noc Nietoperzy, Dzień Drzewa, Światowy Dzień Mokradeł, Zimowe Ptakolice, Nocne Wabienie Owadów, Dzień Grzyba, Ogólnopolski Dzień Parków Krajobrazowych, Sprzątanie Świata,
- przygotowanie i druk wydawnictw, promujących walory parków krajobrazowych i służących upowszechnianiu wiedzy przyrodniczej oraz turystyki na obszarach chronionych (17 wydawnictw o łącznym nakładzie 57000 sztuk),
- udział w 85 wydarzeniach promujących walory parków oraz projekt „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski” (stoisko promocyjne ZPKWŁ),
- organizacja lub współorganizacja rajdów turystycznych i spacerów edukacyjnych - przeprowadzono 32 rajdy, w których udział wzięło 2298 uczestników,
- współpraca z mediami w zakresie edukacji i promocji obszarów chronionych (wywiady, briefingi, teksty, przekazywanie serwisów na potrzeby TV, radia i prasy) – 27 wydarzeń,
- wydawanie opinii w zakresie ochrony przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości historycznych i kulturowych na potrzeby zainteresowanych jednostek i osób fizycznych (w tym, m. in. opinii do wniosków o wycinkę drzew, opinii do projektów decyzji o warunkach zabudowy oraz opinii dotyczących zamierzeń inwestycyjnych) - wydano 366 opinii,
- kontynuowanie prac nad przygotowaniem projektów uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie parków krajobrazowych, w związku z potrzebą określenia

- obowiązujących ram prawnych funkcjonowania poszczególnych parków krajobrazowych (Załęczański, Bolimowski, Wzniesień Łódzkich oraz Przedborski),
- złożenie wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie z FEŁ2027 pn.: „Opracowanie planów ochrony dla 7 parków krajobrazowych województwa łódzkiego”; trwa ocena merytoryczna wniosku,
 - składanie wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów wchodzących w skład parków krajobrazowych – złożono 16 wniosków. Efektem składania wniosków do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, było umieszczenie w nich wytycznych dotyczących zagospodarowania przestrzennego obszarów wchodzących w skład parków krajobrazowych, zgodnych, m.in. z zapisami zawartymi w planach ochrony parków krajobrazowych oraz aktach prawnych dotyczących konkretnych parków krajobrazowych,
 - współpraca z samorządami lokalnymi, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Łodzi, Lasami Państwowymi, Instytutem Pamięci Narodowej oddział w Łodzi, Strażą Miejską, Państwową Strażą Rybacką, Państwową Strażą Łowiecką, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, uczelniami wyższymi, organizacjami pozarządowymi m. in. Fundacją Biodiversitatis, Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków, Polskim Towarzystwem Entomologicznym, Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Nietoperzy, Lokalnymi Grupami Działania, Policją, WOPR, osobami fizycznymi – w zakresie wymiany informacji i podejmowania wspólnych działań na obszarach parków krajobrazowych,
 - wnioskowanie do objęcia dodatkowymi formami ochrony, obiektów i obszarów (tj. pomników przyrody, użytków ekologicznych, obiektów kulturowych) – 3 obiektów (obszarów); oczekiwanie na uchwały rad gmin, w których znajdują się wnioskowane pomniki przyrody,
 - realizacja czynnej ochrony przyrody na terenie parków – zrealizowano 37 działań na terenie wszystkich parków krajobrazowych, w tym m.in. wykaszanie roślinności w płatach cennych zbiorowisk roślinnych (torfowiskowych, murawowych i łąkowych) zagrożonych sukcesją, ochrona roślinności ciepłolubnej, wykonanie i wywieszanie budek lęgowych dla ptaków oraz schronień dla ssaków i owadów, dystrybucja sadzonek drzew i krzewów w ramach projektu Zazieleniamy łódzkie,

Wykonanie i montaż budek dla ptaków, ssaków i owadów

- monitoring przyrodniczy i kulturowy – przeprowadzono 101 monitoringów cennych gatunków roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych oraz obiektów kulturowych,

- prowadzenie działań prewencyjnych i interwencji oraz organizowanie akcji służących poprawie stanu środowiska – przeprowadzono 95 działań.

Dzięki działaniom prewencyjnym i interwencjom na terenach parków krajobrazowych, udało się zapobiegać występowaniu zagrożeń na obszarach cennych przyrodniczo. Działania takie pomogły informować odpowiednie służby o zagrożeniach dla przyrody i zapobiegać ich skutkom. W zakresie inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych, stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz ich siedlisk, a także zasługujących na ochronę tworów i składników przyrody nieożywionej realizowano następujące działania:

- tworzone i aktualizowano rejestry (baz danych) dotyczące występowania siedlisk przyrodniczych, stanowisk roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, a także zasługujących na ochronę tworów i składników przyrody nieożywionej – dokonano 82 obserwacji gatunków cennych przyrodniczo,
- stworzono zbiór danych z terenu parków krajobrazowych, który jest udostępniany zainteresowanym instytucjom. Zbiór służy jako źródło wiedzy podczas codziennej pracy ZPKWŁ oraz stanowi podstawę do realizacji licznych projektów, w tym tworzenia dokumentacji oraz publikacji,
- monitorowano inwazyjne gatunki roślin obcego pochodzenia, zagrażające bioróżnorodności na terenie parków krajobrazowych województwa łódzkiego – zarejestrowano 7 obserwacji,
- monitorowano stan czystości i porządku na obszarze parków krajobrazowych, w tym wzdłuż szlaków turystycznych – przeprowadzono 337 wizji terenowych,
- monitorowano stan obiektów chronionych oraz wnioskowano do zarządzających i nadzorujących o podjęcie działań dla zapewnienia trwałości przedmiotów ochrony – przeprowadzono 157 wizji terenowych,
- oceniano stan oznakowania oraz współpracowano przy bieżącym utrzymaniu oznakowania obiektów chronionych – przeprowadzono 58 działań.

Akcja Sprzątania Świata z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

7. Geodezja i kartografia

W 2023 r. realizowano zadania dotyczące rozwoju, aktualizacji i utrzymania wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, rozbudowy i aktualizacji Geoportalu Województwa Łódzkiego (www.geoportal.lodzkie.pl), a także na bieżąco prowadzono postępowania administracyjne z zakresu geologii.

W ramach tych działań trwały prace dotyczące Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) w zakresie jej aktualizacji oraz opracowania rzeźby terenu, rozwijany był również Geoportal Województwa Łódzkiego będący częścią Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego.

Dokumentacja geodezyjna sporządzona przez Wojewódzkie Biuro Geodezji w Łodzi (WBG w Łodzi) pozwoliła na zaplanowanie i realizację inwestycji związanych z modernizacją i rozbudową sieci dróg wojewódzkich. Sporządzone mapy do celów prawnych wykorzystano w procesie regulowania na rzecz Województwa Łódzkiego stanów prawnych gruntów zajętych pod drogami wojewódzkimi. Mapy do celów projektowych stanowiły materiał do opracowania projektów przebudowy dróg. Mapy z projektem podziału nieruchomości wykorzystano w procesie pozyskania gruntów na potrzeby przebudowy dróg w trybie specustawy drogowej. Sporządzone protokoły z inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych znajdujących się na przejętych nieruchomościach, wykorzystano przy określaniu należnego odszkodowania za te nieruchomości. W ramach realizacji prac urzędniowo-rolnych, zakończono prace projektowe na obiekcie scaleniowym - Wólka, Pełczyska, Wartkowice w powiecie poddębickim - przyczyniając się do poprawy warunków gospodarowania w rolnictwie. Rozpoczęto proces scalania gruntów na obiekcie Brudzewice w powiecie opoczyńskim, którego wadliwa struktura obszarowa uniemożliwia racjonalne wykorzystywanie gruntów rolnych. Przystąpiono do prac scaleniowych na obiekcie Siucice Kolonia i Brzezcie w powiecie piotrkowskim. Zakończono etap prac projektowych w ramach wymiany gruntów na obiekcie Nadole w powiecie opoczyńskim, co wpłynie pozytywnie na ukształtowanie rozłogu gruntów rolnych. Wykonano analizę zmian zachodzących w strukturze agrarnej oraz monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów i ich bonitacji wraz z ustaleniami planu urzędniowo-rolnego na obszarze ponad 24 000 ha obejmującym gminę Będków w powiecie tomaszowskim, gminę Łubnice w powiecie wieruszowskim oraz gminę Mniszków w powiecie opoczyńskim.

7.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji LORIS 2030
- Ramowy plan pracy Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi na rok 2023

7.2. Działania podjęte w 2023 r.

7.2.1. Rozwój, aktualizacja, poprawa jakości materiałów wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym tworzenie baz danych

Wykorzystując technologie informacyjno-komunikacyjne, zadanie realizowane jest poprzez: monitoring zmian, tworzenie i aktualizację baz danych, w tym m.in. systemów informacji przestrzennej oraz geodezyjnych rejestrów publicznych, wspieranie działań na rzecz zapewnienia dostępności cyfrowej, cyfryzację zasobów instytucji publicznych.

Do zadań marszałka województwa, określonych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, należy m.in. prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. W skład zasobu wchodzi: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k), mapy topograficzne w skalach 1:10 000 - 1:100 000, mapy tematyczne i inne materiały.

Dane przestrzenne, w szczególności dane geodezyjno-kartograficzne są źródłem tworzenia rejestrów oraz prezentacji różnorodnych tematów będących w zakresie zadań samorządu województwa. Ważną cechą zbiorów danych jest przede wszystkim ich aktualność i wiarygodność dlatego poddawane są one bieżącej lub cyklicznej aktualizacji w zależności od potrzeb. W 2023 r. na zlecenie Województwa Łódzkiego przystąpiono do opracowania dla obszaru całego województwa obiektów kategorii „rzeźba terenu” gromadzonych w Bazie Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k). Województwo Łódzkie jako jedno z pierwszych w kraju podjęło takie działania spełniając obowiązek dostosowania bazy danych do zmienionych przepisów prawa. Prace wykonywane są w ramach realizacji trzech zamówień publicznych, których łączny koszt to kwota 316 110 zł. Zadanie to jest w części finansowane z dotacji od Wojewody Łódzkiego na zadania z zakresu administracji rządowej w kwocie 100 000 zł. W 2023 r. wykonano wstępną kontrolę przedmiotu zamówienia a końcowy odbiór prac planowany jest w pierwszym kwartale 2024 r.

Oprócz prac dotyczących rzeźby terenu, w zakresie BDOT10k wykonano kompleksową aktualizację danych na obszarze powiatu kutnowskiego oraz prowadzono aktualizację na pozostałym obszarze województwa w zakresie stwierdzonych niezgodności, utworzenia nowych miast, itd.

Wykonano opracowanie numerycznej bazy dokumentacji glebowo-rolniczej dla obszaru powiatów: bełchatowskiego i opoczyńskiego. W ramach prac dokonano cyfrowej archiwizacji 269 sztuk dokumentacji glebowo-rolniczej (aneksów do map glebowo-rolniczych oraz dokumentacji do map glebowo-rolniczych). Dla 7 081 odkrywek glebowych uzupełniono brakujące atrybuty w oparciu o dane pochodzące z materiałów archiwalnych. Zadanie to jest kontynuacją prac wykonywanych w latach poprzednich.

W celu zapewnienia aktualności i użyteczności prowadzonych baz danych przestrzennych oraz zapewnienia szerokiego dostępu do zasobów geodezyjnych i kartograficznych zarówno obywatelom jak i administracji publicznej, współpracowano z Głównym Geodetą Kraju oraz organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, w tym uczestniczono w pracach Zespołu i Grupy roboczej ds. BDOT10k, powołanych przez Głównego Geodetę Kraju.

Materiały stanowiące wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny, zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, są - w zależności od ich rodzaju - dostępne do pobrania (on-line) ze strony urzędu nieodpłatnie lub udostępniane na wniosek za pobraniem stosowniej opłaty. Ponadto, nieodpłatnie, materiały zasobu w postaci

elektronicznej, niezależnie od ich rodzaju, można uzyskać w celu realizacji zadania publicznego, na cele edukacyjne, do prowadzenia badań naukowych oraz prac rozwojowych, a także w celu realizacji ustawowych zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i jego porządku konstytucyjnego oraz w zakresie obronności państwa. Najczęściej udostępnianymi materiałami zasobu były: Baza Danych Obiektów Topograficznych i opracowania wykonane na jej podstawie, mapy topograficzne w skali 1:10 000 oraz kartograficzne opracowanie tematyczne, takie jak mapy glebowo-rolnicze. Do samodzielnego pobrania oraz wykorzystania w dowolnym celu udostępniona jest również na stronach internetowych Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego oraz Geoportalu Województwa Łódzkiego Baza Danych Obiektów Topograficznych z obszaru województwa łódzkiego. W 2023 r. dane te zostały pobrane przez użytkowników ponad 6000 razy.

7.2.2. Opracowanie dokumentacji niezbędnej do przygotowania i realizacji inwestycji na drogach wojewódzkich

Zadanie obejmuje następujące asortymenty prac: opracowanie dokumentacji geodezyjno-prawnej do uregulowania na rzecz Województwa Łódzkiego stanu prawnego gruntów zajętych pod drogi wojewódzkie, sporządzenie map do celów projektowych, przygotowanie map z projektem podziału nieruchomości oraz inwentaryzację naniesień roślinnych i budowlanych na gruntach przejętych w trakcie budowy i modernizacji dróg wojewódzkich zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Długotrwały i skomplikowany charakter prac geodezyjnych, których celem jest uzyskanie tytułu własności gruntów stanowiących pas dróg wojewódzkich został podzielony na trzy etapy. W ramach etapu I pozyskiwane i analizowane są materiały archiwalne oraz określana jest metodyka realizacji dalszych prac. W etapie II realizowane są prace terenowe i kameralne, których efektem są mapy do celów prawnych wraz z dokumentacją prawną, natomiast w etapie III prac opracowywane są wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych i przeprowadzenie postępowań przed sądami wieczystoksięgowymi.

W roku 2023 zakończono poszczególne etapy regulacji stanu prawnego gruntów dla następujących odcinków dróg wojewódzkich:

- DW 469 na odcinku Uniejów – Gostków, w zakresie etapu II,
- DW 469 na odcinku Wartkowice – granica powiatu zgierskiego, w zakresie etapu II,
- DW 473 na odcinku granica powiatu bełchatowskiego – Łask, w zakresie etapu III,
- DW 482 na odcinku granica powiatu pabianickiego – granica powiatu zduńskowolskiego, w zakresie etapu III,
- DW 483 na odcinku Stanisławów I i Stanisławów II, w zakresie etapu I i II,
- DW 483 na odcinku Szczerców, w zakresie etapu I,
- DW 485 na odcinku granica powiatu pabianickiego – Bełchatów, w zakresie etapu III,
- DW 715 na odcinku Budziszewice, w zakresie etapu III,
- DW 715 na odcinku Redzeń Stary, w zakresie etapu II,
- DW 725 na odcinku Rawa Mazowiecka, działka 589/2, w zakresie etapu III,
- DW 726 na odcinku Kanice, w zakresie etapu III,
- DW 726 na odcinku Żarnów, działka 1576 i 1577/1, w zakresie etapu II,
- DW 742 na odcinku Stobnica, w zakresie etapu II,
- DW 784 na odcinku Ciężkowice, w zakresie etapu III,

- DW 784 na odcinku Gidle, w zakresie etapu II,
- DW 784 na odcinku Górka, w zakresie etapu II,
- DW 784 na odcinku Wojnowice, w zakresie etapu II i III,
- DW 784 na odcinku Wygoda, Dąbrówka, miasto Radomsko, w zakresie etapu I,
- DW 785 na odcinku Rogaczówek – Polichno, w zakresie etapu II i III,
- DW 785 na odcinku Silniczka, w zakresie etapu I,
- DW 785 na odcinku Maluszyn, w zakresie etapu I.

Mapy do celów projektowych opracowano dla odcinków dróg:

- DW 484 na odcinku Żelów – Bełchatów,
- DW 704 na odcinku Kołacinek,
- DW 715 na odcinku Regny – Budziszewice.

Mapy z projektem podziału nieruchomości wykonano dla odcinków dróg:

- DW 482 na odcinku Sokolniki,
- DW 483 na odcinku Szczerców – Brzezie,
- DW 704 na odcinku Kołacinek,
- DW 704 na odcinku Nowe Grudze – Gzinka,
- DW 715 na odcinku Budziszewice.

Dokumentację z inwentaryzacji naniesień roślinnych i budowlanych sporządzono dla:

- DW 479 na odcinku Sieradz ul. Uniejowska,
- DW 483 na odcinku Szczerców – Brzezie,
- DW 486 na odcinku Ruda – Krzeczów, część I,
- DW 486 na odcinku Ruda – Krzeczów, część II,
- DW 583 na odcinku Żychlin,
- DW 742 na odcinku Bąkowa Góra,
- DW 784 na odcinku Ciężkowice.

Inwentaryzację naniesień roślinnych i budowlanych na nieruchomościach pozyskanych na rzecz Województwa Łódzkiego w trybie ustawy o gospodarce nieruchomościami wykonano dla:

- DW 708 Anielin, działka 195/3,
- DW 725 Biała Rawska, działka 338/27.

Powyższe zadania zostały zrealizowane w ramach środków przeznaczonych na bieżące utrzymanie Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi.

7.2.3. Wykonanie prac urządzeniowo-rolnych na terenie województwa łódzkiego

Na terenie Województwa Łódzkiego prace scaleniowe i wymienne wykonywane są na zlecenie właściwych miejscowo starostów, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów. Głównym celem tych prac jest stworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie uzyskiwanych poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów oraz dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg i rzeźby terenu.

Powyższe prace na terenie województwa łódzkiego koordynuje i wykonuje Samorząd Województwa Łódzkiego przy pomocy Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi. Zadania te zlecane są przez właściwych starostów w oparciu o wnioski rolników o wszczęcie postępowań administracyjnych.

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców terenów wiejskich, w roku 2023 zorganizowano i przeprowadzono liczne zebrania informacyjne z wójtami, radnymi gmin, sołtysami i mieszkańcami, na których zaprezentowano przebieg i korzyści płynące z przeprowadzenia reorganizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w procesie scalania gruntów.

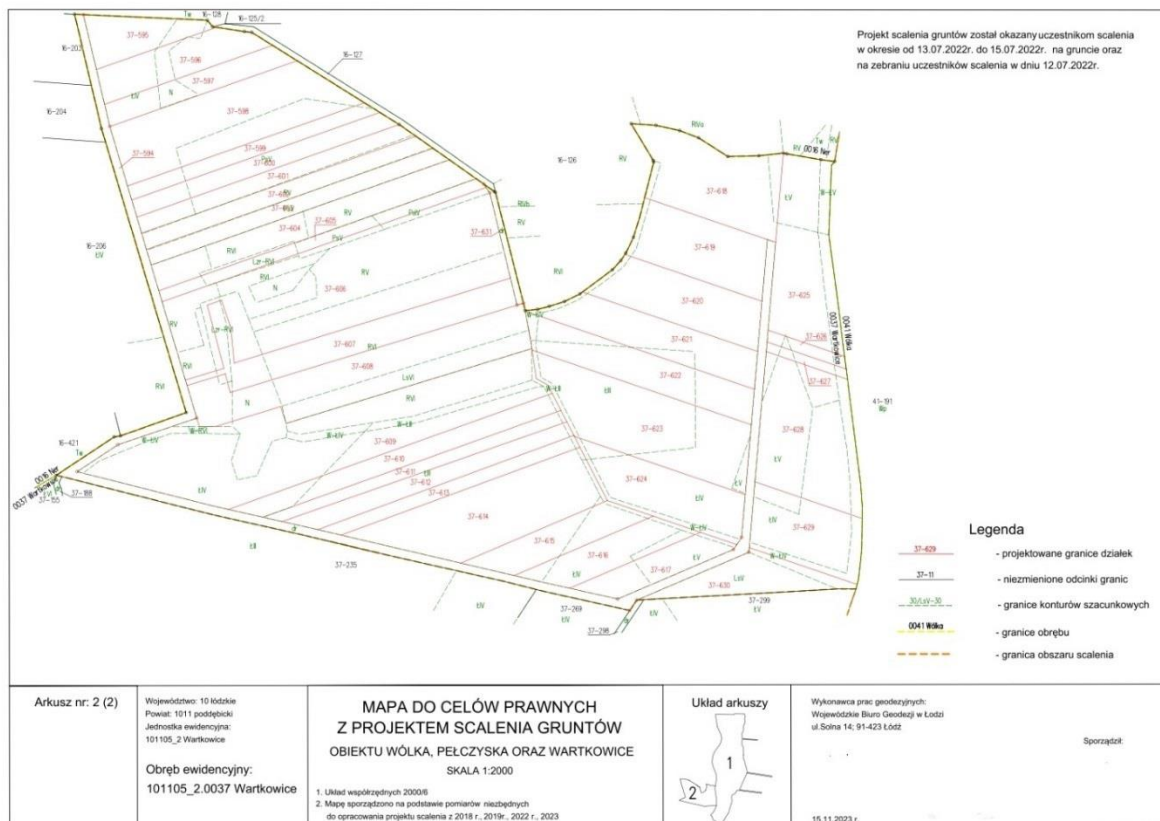
Dlaczego warto scalać te grunty?

- Struktura użytkowania gruntów i klasy bonitacyjne gleb:
 - ✓ Obręb Kanice – pow. 294 ha, 610 działek o śr. pow. 0,48 ha, RIVb – 54 ha, RV – 160 ha, RVI – 31 ha.
 - ✓ Obręb Kolonia Kanice – pow. 143 ha, 127 działek o śr. pow. 1,12 ha, RIVb – 40 ha, RV – 64 ha, RVI – 8 ha.
 - ✓ Obręb Stanisławów – pow. 204 ha, 341 działek o śr. pow. 0,60 ha, RIVb – 368 ha, RV – 111 ha i RVI – 29 ha.
- Kształt i wielkość działek są niekorzystne dla prowadzenia gospodarki rolnej, a mianowicie:
 - ✓ Obręb Kanice – działki o długości do 1 300 m i szerokości 7-8 m,
 - ✓ Obręb Kolonia Kanice – działki o długości do 1 400 m i szerokości ok. 12 m.
 - ✓ Obręb Stanisławów – działki o długości do nawet 1 400 m i szerokości ok. 15 m, ale występują działki o szerokości 6 m.

2 | Scalenia gruntów szansą na rozwój obszarów wiejskich

wbg.lodzkie.pl

W roku 2023 zakończono opracowanie projektu scalenia gruntów obiektu - Wółka, Pełczyska, Wartkowice w powiecie poddębickim. Zaproponowana poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych korzystnie wpłynie na poprawę warunków gospodarowania w rolnictwie i warunków życia mieszkańców. Rozpoczęto prace scaleniowe na obiekcie Brudzewice w powiecie opoczyńskim, gdzie bardzo duże rozdrobnienie gruntów i działki o szerokości poniżej jednego metra, uniemożliwiają wykorzystanie potencjału gruntów rolnych. Przystąpiono do prac scaleniowych na obiektach Siucice Kolonia i Brzezie w powiecie

Realizując zadania marszałka województwa wynikające z ustawy z dnia 17 maja

7.2.4. Aktualizacja i rozbudowa Geoportalu Województwa Łódzkiego

Geoportal Województwa Łódzkiego to internetowy system zawierający m.in. aplikacje mapowe, który ogólnie dostępny jest pod adresem internetowym: www.geoportal.lodzkie.pl. W skład systemu wchodzi m.in. infrastruktura sprzętowa, specjalistyczne oprogramowanie, bazy danych referencyjne i tematyczne, aplikacje mapowe. Prezentuje informacje z regionu łódzkiego, interesujące dla ogółu obywateli, pomocne w działaniu administracji publicznej, dydaktyce, kulturze oraz innych dziedzinach życia, w których zachodzi potrzeba lokalizacji przestrzennej obiektu.

Zadania realizowane są w sposób ciągły przez utrzymywanie w aktualności przestrzennych zbiorów referencyjnych oraz tematycznych baz danych. Rozwijane jest działanie internetowych aplikacji mapowych poprzez wzbogacanie ich o nowe funkcjonalności, a także weryfikowane, aktualizowane i rozszerzane są treści prezentowane na stronie startowej systemu.

Zadanie polegające na utrzymaniu i aktualizacji Geoportalu Województwa Łódzkiego to nie tylko utrzymanie w aktualności baz danych przestrzennych, warstw referencyjnych, warstw tematycznych, internetowych aplikacji mapowych, czy strony startowej, ale również utrzymanie i aktualizacja infrastruktury sprzętowej, aktualizacja specjalistycznego oprogramowania, wdrażanie procedur informatycznych. W związku z następującym szybkim postępem w dziedzinach informacyjno-technologicznych w 2023 r. została przeprowadzona modernizacja technologiczna oraz unowocześnienie Geoportalu Województwa Łódzkiego.

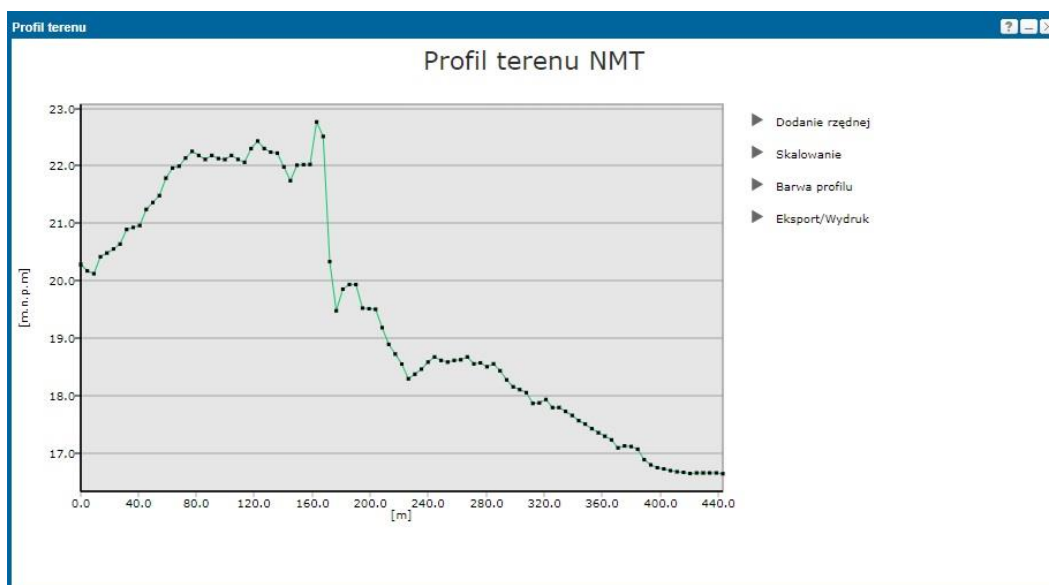
W 2023 r. zaktualizowane zostały podstawowe oraz tematyczne bazy danych. W celu zwiększenia integracji z Krajową Infrastrukturą Informacji Przestrzennej stale rozszerzana jest możliwość korzystania z zawartości zewnętrznych usług mapowych.

Aktualizacja zbiorów referencyjnych i tematycznych baz danych:

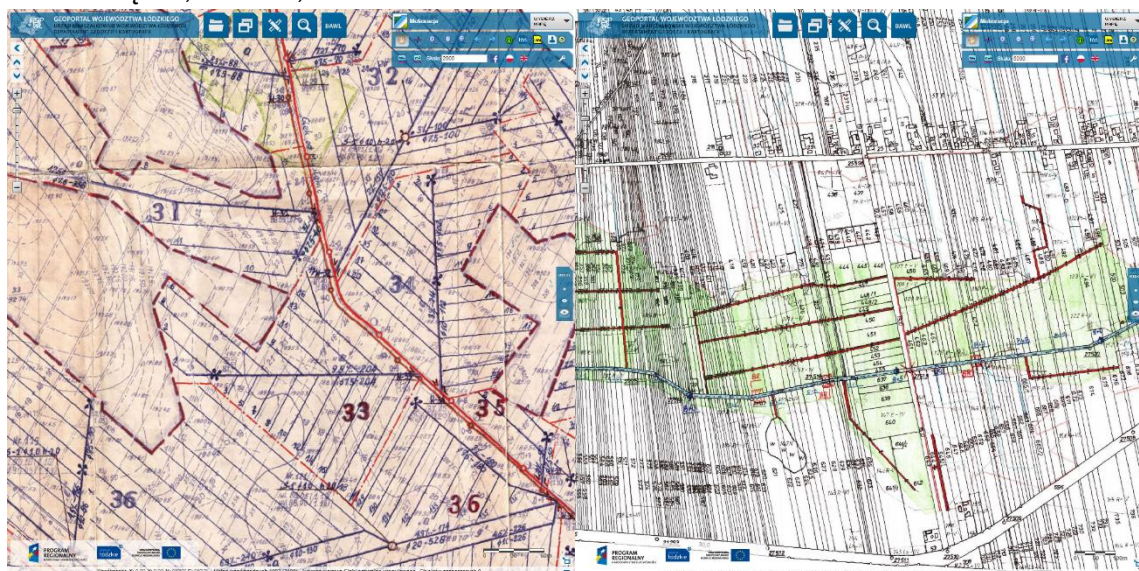
- Państwowy Rejestr Granic (PRG) oraz Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych (PRNG) - jako urzędowe, referencyjne bazy danych stanowią podstawę dla opracowania innych danych tematycznych w Geoportalu Województwa Łódzkiego. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2022 r. w sprawie ustalenia granic

niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miast od dnia 1 stycznia 2023 r. w granicach administracyjnych województwa łódzkiego status miasta otrzymały cztery miejscowości: Jeżów (powiat brzeziński), Dąbrowice (powiat kutnowski), Rozprza (powiat piotrkowski), Ujazd (powiat tomaszowski). W efekcie powyższego zaktualizowane zostały dane dotyczące granic podziału administracyjnego oraz pozostałe dane tematyczne. Na bieżąco aktualizowane są dane adresowe udostępniane w Geoportalu Województwa Łódzkiego, a będące częścią PRG.

- Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) oraz Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych (BDOO) - w wyniku prac związanych z wykonywaną aktualizacją danych topograficznych BDOT10k oraz BDOO stanowiących podstawowe dane do opracowań tematycznych związanych z regionem, przeprowadzone zostały aktualizacje danych prezentowanych w Geoportalu Województwa Łódzkiego, usług przestrzennych (WMS/WMTS) umożliwiających korzystanie z danych każdemu użytkownikowi oraz aktualizowane są dane możliwe do bezpłatnego pobrania za pośrednictwem aplikacji „Do pobrania BDOT10k”.
- Działki ewidencyjne - stanowiące części powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych zasięgi działek ewidencyjnych wraz z ich identyfikatorami są udostępniane w Geoportalu Województwa Łódzkiego. W celu zachowania aktualności, dane te są pozyskiwane, scalane do obszaru województwa oraz uzupełniane z wykorzystaniem danych Systemu Identyfikacji Działek Rolnych prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dane dotyczące działek ewidencyjnych są niezwykle istotne m.in. z perspektywy inwestycji planowanych przez mieszkańców województwa.
- Numeryczny Model Terenu – został zaktualizowany, na jego podstawie generowany jest wysokościowy Profil Terenu NMT dostępny na mapach Geoportalu Województwa Łódzkiego.

- Melioracja - udostępniono kolejne dane dotyczące gruntów zmeliorowanych, urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz zbiory rastrowe dotyczące map elementów sieci drenarskich, gruntów zdrenowanych, rowów melioracyjnych. Portal został wzbogacony o ponad 500 rastrow map zawierających informacje o gruntach meliorowanych, mapy elementów sieci drenarskich z obszaru gmin: Żłoczew, Grabów, Widawa, Gidle oraz Świnice Warckie, Białaczów, Mniszków, Opoczno, Paradyż, Poświętne, Sławno, Żarnów.

Utworzono interaktywne aplikacje:

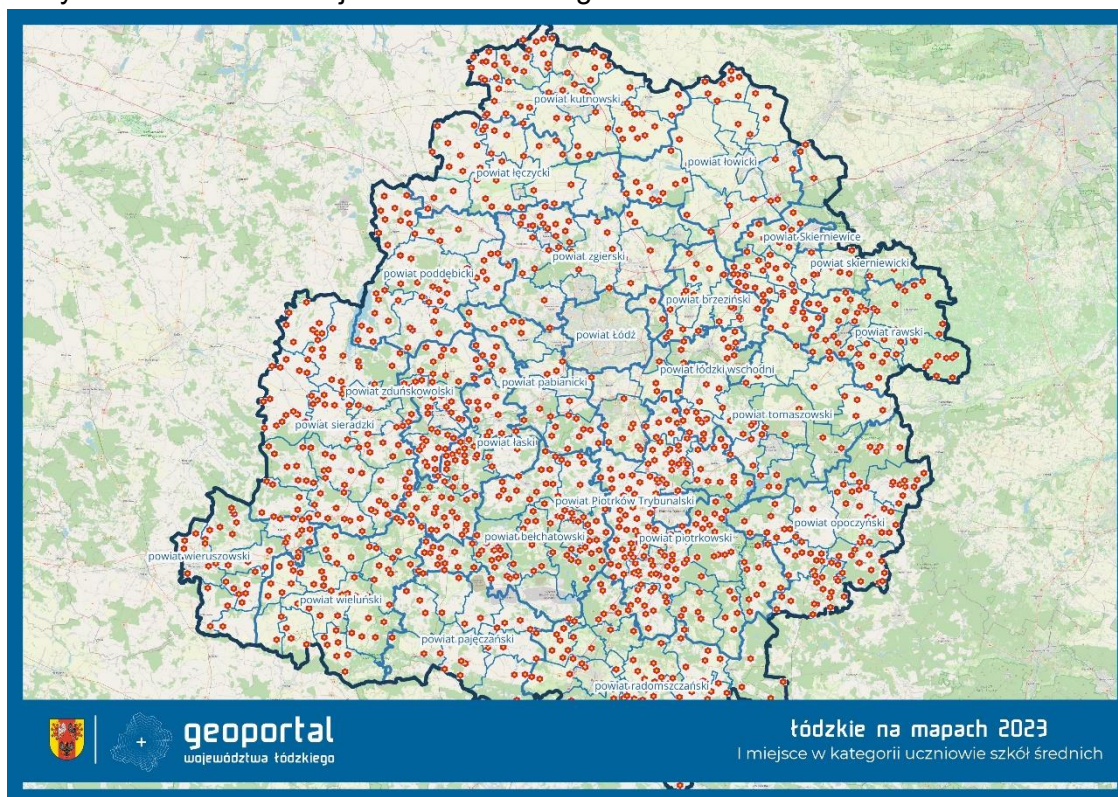
- Łódzkie na mapach
Aplikacja prezentuje informacje o konkursie Łódzkie na mapach - aplikacja utworzona w technologii ArcGIS StoryMaps. Zostały w niej zaprezentowane filmy instruktażowe dotyczące tworzenia projektów w oprogramowaniu GISowym oraz zbiór dobrych praktyk. Aplikacja daje możliwość zapoznania się ze zwycięskimi pracami wszystkich edycji konkursu, które zostały opublikowane na stronie Geoportalu Województwa Łódzkiego.
- Przewozy autobusowe
Aplikacja edycyjna Przewozy autobusowe powstała w wyniku współpracy z Departamentem Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Aplikacja obrazuje przebieg 42 linii autobusowych współfinansowanych ze środków województwa łódzkiego, w tym rozmieszczenie przystanków obsługiwanych przez te linie. Korzystanie z aplikacji możliwe jest w chwili obecnej wyłącznie dla uprawnionych użytkowników, którzy posiadają unikalny login i hasło do Geoportalu Województwa Łódzkiego. Głównym celem powstania aplikacji jest prezentacja linii oraz umiejscowienia przystanków linii autobusowych na terenie województwa łódzkiego. Docelowo przedmiotowa aplikacja zostanie udostępniona publicznie prezentując dane transportowe.

7.2.5. Współpraca w zakresie geodezji, kartografii i geologii z działającymi na terenie województwa jednostkami samorządu terytorialnego oraz uczelniami, szkołami, organizacjami gospodarczymi i społecznościowymi. Działania promocyjne.

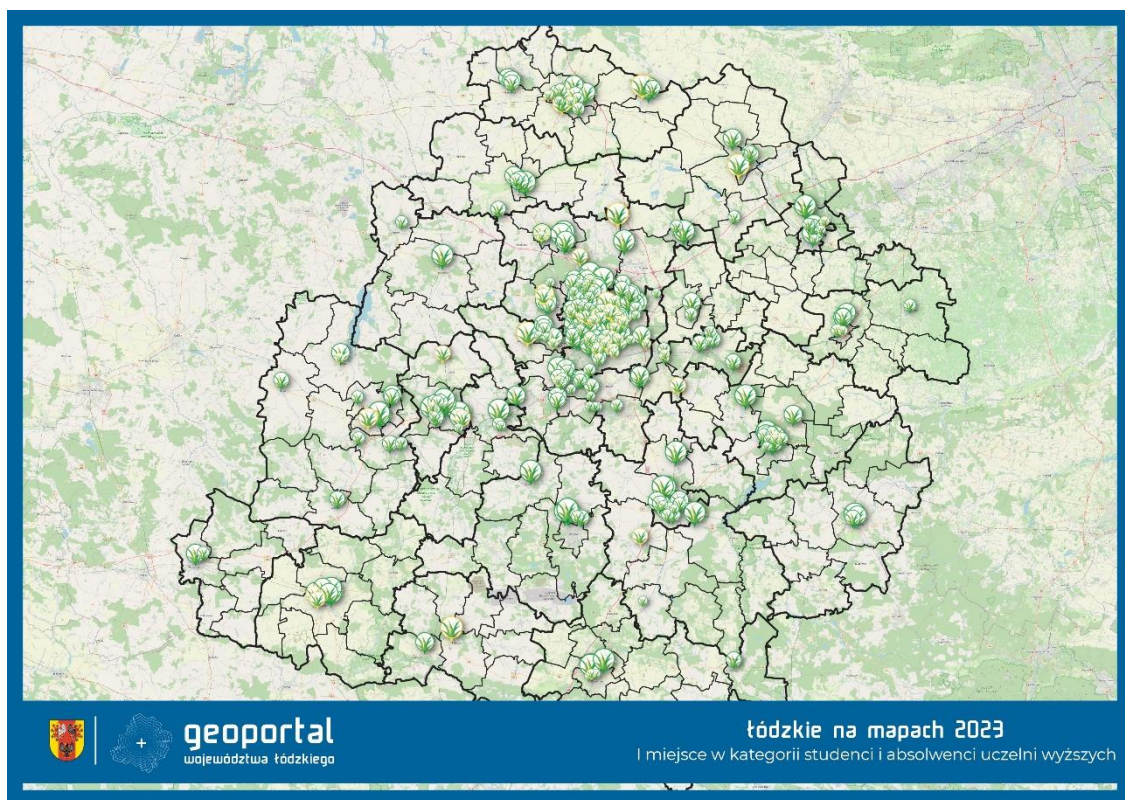
Na bieżąco informowano o działalności w aktualnościach na stronie startowej Geoportalu Województwa Łódzkiego, w aktualnościach Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Łódzkiego, a także na profilu Facebook. Treści zamieszczane w serwisach internetowych publikowane są z myślą o dostępności cyfrowej, tj. przekazywane informacje udostępniane są czytelnym tekstem, stosuje się teksty alternatywne dla obrazów i multimediów oraz transkrypcje materiałów audio. Ponadto, w celu poznania funkcjonalności Geoportalu Województwa Łódzkiego, na stronie startowej (www.geoportal.lodzkie.pl) utworzona została zakładka „Baza wiedzy”, w której prezentowane są krok po kroku możliwości aplikacyjne, m.in. „Jak znaleźć działkę na mapie?”. Informacje o działalności ukazują się także na bieżąco w branżowych mediach: Geoforum, gisplay.pl.

Konkurs Łódzkie na mapach 2023

W 2023 r. zorganizowano trzecią edycję cyklicznego konkursu wojewódzkiego, którego celem jest promocja oraz zwiększanie wiedzy na temat regionu łódzkiego, popularyzacja cyfrowych map tematycznych i Geoportalu Województwa Łódzkiego. W konkursie wzięli udział uczniowie szkół średnich, studenci studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz absolwenci uczelni wyższych roku 2023. Zadanie polega na opracowaniu cyfrowej mapy prezentującej wybrany temat na terenie województwa łódzkiego.

Zwycięskie opracowanie w ramach Kategorii – Uczniowie szkół średnich:
Koła Gospodyń Wiejskich w województwie łódzkim

Zwycięskie opracowanie w ramach Kategorii - studenci oraz absolwenci uczelni wyższych:
Rodzinne Ogródki Działkowe – relikwiny przeszłości, który otrzymała druga młodzież

Pozostałe wydarzenia:

- Udział w posiedzeniu Związku Powiatów Województwa Łódzkiego odbywającym się w dniu 26 czerwca 2023 r.,
- GISDAY – odbywające się w dniu 15 listopada 2023 r. międzynarodowe święto systemów geoinformatycznych.

Wszystkie powyższe działania i aktywności przyczyniają się do rozpowszechniania rzetelnej, naukowej wiedzy z dziedziny geodezji i kartografii oraz do bieżącego podnoszenia kwalifikacji.

7.2.6. Wsparcie przy realizacji zadań statutowych jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Łódzkiego w zakresie aktualizacji baz danych i pomiarów geodezyjnych

W roku 2023 zarchiwizowano w postaci cyfrowej 111 sztuk dokumentacji złożowej, 106 sztuk dokumentacji hydrologicznej, 315 projektów robót geologicznych oraz 54 sztuki dokumentacji dotyczącej ciepła Ziemi, zgromadzonych w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym. W ramach aktualizacji Systemu Informacji Geologicznej Województwa Łódzkiego (SIG WŁ) uzupełniono atrybuty dla 111 obiektów na podstawie dokumentacji hydrogeologicznej, 141 obiektów na podstawie dokumentacji złożowej, 210 obiektów na podstawie dokumentacji innej, 54 obiekty na podstawie dokumentacji ciepła Ziemi oraz 24 obiekty na podstawie dokumentacji związanej z węglem brunatnym i solankami.

Zaktualizowano bazę danych Systemu Geoinformatycznego Ewidencji Nieruchomości zajętych pod drogi wojewódzkie i będących we władaniu Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi (SGEN ZDW) o 7 046 nowych działek, dla 16 996 działek uzupełniono informacje

zgromadzone w bazie oraz dodano 37 306 sztuk dokumentów dotyczących nieruchomości drogowych.

W ramach wsparcia Departamentu Środowiska w prowadzonych kontrolach składowisk odpadów WBG w Łodzi wykorzystując możliwości bezzałogowego statku powietrznego, wykonało dokumentację fotograficzną i wideo wraz z niezbędnymi obliczeniami powierzchni i objętości składowisk dla 6 obiektów.

Zadania związane z aktualizacją baz danych oraz pomiarami geodezyjnymi służącymi realizacji zadań statutowych jednostek Samorządu Województwa Łódzkiego, zostały wykonane w ramach środków przeznaczonych na utrzymanie WBG w Łodzi.

7.2.7. Realizacja zadań administracji geologicznej zleconych z zakresu administracji rządowej

W 2023 r. do urzędu wpłynęło:

- 68 wniosków o zatwierdzenie projektów robót geologicznych – wydano 52 decyzje zatwierdzające,
- 39 wniosków o zatwierdzenie dokumentacji geologicznych złóż kopalin – wydano 39 decyzji zatwierdzających,
- 31 wniosków o zatwierdzenie dokumentacji hydrogeologicznych – wydano 22 decyzje zatwierdzające,
- 9 wniosków o zatwierdzenie dokumentacji geologiczno-inżynierskich – wydano 8 decyzji zatwierdzających,
- 55 wniosków dotyczących koncesji geologicznych, w tym zmiany, udzielenia i przeniesienia – wydano 51 decyzji administracyjnych,
- 24 wnioski od starostów powiatów odnośnie opinii dot. udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin – wydano 22 opinie,
- 2 823 wnioski dotyczące uzgodnień projektów decyzji o warunkach zabudowy i opinii dot. studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – wydano 963 postanowienia oraz 256 opinii, pozostałe po weryfikacji zostały przyjęte „milczącą zgodą”.

Z urzędu, wydano 79 decyzji ustalających opłaty eksploatacyjne za wydobytą kopalinę.

Przeprowadzono 19 kontroli w zakładach górniczych wydobywających kopaliny ze złóż. Przy udziale WBG w Łodzi przeprowadzono kontrolę poprawności prowadzonej działalności wydobywczej w 12 zakładach górniczych. Wykonane pomiary kontrolne klasyczne oraz z użyciem bezzałogowego statku powietrznego pozwoliły zweryfikować wielkość zadeklarowanego wydobywania, skontrolować zasięg prowadzonych prac oraz wskazać ewentualne przekroczenia granic określonych w dokumentach koncesyjnych.

Widok z drona na kontrolowany zakład górniczy

8. Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami

Województwo Łódzkie pozostaje ważnym centrum wydarzeń kulturalnych. W minionym roku, wzorem lat ubiegłych, Łódzkie silnie wspierało ochronę zabytków i dziedzictwa kulturowego poprzez swoje programy dotacyjne: „Łódzkie ratuje zabytki”, „Mała architektura zabytkowa”, „Kulturalnie Regionalnie”, „Łódzkie pamięta”. Pod koniec ubiegłego roku ogłoszony został kolejny projekt „Łódzkie pełne tradycji”.

W roku 2023 po raz pierwszy wręczono także nagrody w ramach Funduszu Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego.

Łódzkie było też organizatorem wydarzenia pn. „Wojewódzka Inscenizacja bitwy nad Wartą. Wrzesień 1939”, które tłumnie zgromadziło widownię z całego regionu, a odbyło się pod patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego, Wiceprezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego oraz Ministra Obrony Narodowej Mariusza Błaszczaka.

W roku 2023 mieszkańcy województwa łódzkiego mieli okazję wziąć udział w wyjątkowym pokazie mappingu na fasadzie Pałacu w Nieborowie. Pokaz towarzyszył premierze filmu „Kwiaty i Jaszczury. Historia Majoliki nieborowskiej”. Film zrealizowany został przez Wytwórnę Filmów Oświatowych, a współfinansowany był przez Województwo Łódzkie.

Rok 2023 obfitował w premiery, m.in. w Teatrze Wielkim widzowie mogli podziwiać operę „Raj utracony” - wystawioną z ogromnym rozmachem i przy wykorzystaniu pełni możliwości technicznych i artystycznych, Teatr im. Stefana Jaracza z okazji 135-lecia Jubileuszu istnienia zaprosił swoich widzów na premierę „Burzy” Wiliama Szekspira w przekładzie Piotra Kamińskiego (reżyseria Ivan KREJČÍ).

Rok 2023 to drugi rok działalności portalu streamingowego i VOD „Drzwi do kultury”. Ten jedyny taki prowadzony przez wojewódzką jednostkę samorządową portal, zgromadził na koniec 2023 r. 797 materiałów wideo. Co ważne, od ubiegłego roku widzowie zyskali dostęp do filmów zamieszczonych na portalu również w formule SmartTV. Kolejne drzwi z materiałami wideo „otworzyła” na portalu Wytwórnia Filmów Oświatowych.

Instytucje kultury Samorządu Województwa Łódzkiego w roku 2023 konsekwentnie zaznaczały swoją obecność w regionie, zapraszając mieszkańców na wydarzenia poza stolicę Łódzkiego. Po sukcesie pilotażowego programu „Wojewódzkie Jaracza Wędrówki” artyści Teatru im. Stefana Jaracza również w roku 2023 odwiedzali ze spektaklami mniejsze miejscowości w regionie. Filharmonia Łódzka po raz 24. zaprosiła na Wędrowny Festiwal „Kolory Polski”, a Teatr Wielki wyruszył w region z „Operą przez Łódzkie”.

W ubiegłym roku Województwo Łódzkie zorganizowało wiele konferencji. Dwie z nich o szczególnym znaczeniu i wadze. W czerwcu z okazji obchodów Jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego w Muzeum Sztuki w Łodzi zorganizowano konferencję i otworzono wystawę pn. „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce” (Rynek Manufaktury). W grudniu zaś na Zamku w Uniejowie odbyła się konferencja „Łódzkie pełne tradycji”.

Grudzień 2023 to także premiera albumu „Łódzkie ratuje zabytki”, podsumowującego część działań dofinansowujących remonty i modernizację obiektów zabytkowych.

Instytucje kultury Samorządu Województwa Łódzkiego włączyły się także do organizacji wydarzeń o zasięgu ogólnopolskim. Obchody upamiętniające Patronów Roku, Narodowe Święto Niepodległości, Noc Muzeów, Narodowe Czytanie czy Weekend Seniora z Kulturą to niektóre z nich.

Województwo Łódzkie w ramach VI edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa

Łódzkiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” przyjęło do realizacji na 2023 r. 27 zadań z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Łączna kwota środków finansowych przeznaczona na konkurs to: 1 015 490 zł, a maksymalna kwota wnioskowanej dotacji to 40 000 zł.

Województwo Łódzkie w ramach programu „Moce nadŁódzkie” przyjęło do realizacji w 2023 r. 24 zadania z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Łączna kwota środków finansowych przeznaczona na te zadania to 480 560 zł, a maksymalna kwota wnioskowanej i przyznanej dotacji to 25 000 zł.

Warto nadmienić, iż w roku 2023 rozstrzygnięto przetargi i dokonano wyboru wykonawców, odpowiedzialnych za przygotowanie dokumentacji technicznych dwóch projektów: budowy Centrum Ogrody Animacji im. Marii Konopnickiej w Bronowie oraz budowy Centrum Folkloru Regionalnego Województwa Łódzkiego w Sieradzu.

Podstawowym założeniem dla wizji merytorycznej i artystycznej Centrum Ogrody Animacji w Bronowie jest stworzenie możliwości dla zaangażowania zwiedzających w poznanie literackiego, bajkowego świata twórczości Marii Konopnickiej i innych pisarzy regionu łódzkiego, a także kontekstu, w którym powstawały ich dzieła (Polski Ład – 3 500 000 zł).

Podstawowym źródłem inspiracji dla projektu budynku Centrum Folkloru Województwa Łódzkiego było dziedzictwo kulturowe Łódzkiego, a w szczególności tradycyjne rzemiosło, włókiennictwo, wycinankarstwo, ciesielstwo i budownictwo ludowe wywodzące się z regionalnych folklorów (Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 – 2027. Sposób wyboru projektów: niekonkurencyjny).

Teatr Wielki w Łodzi

W minionym roku dotacja z budżetu państwa dla Teatru Wielkiego w Łodzi wyniosła 6 864 600 zł, z czego 5 244 600 zł stanowiła dotację podmiotową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a 1 620 000 zł to pięć dotacji celowych wykorzystanych na:

- realizację premiery opery „Raj Utracony” Krzysztofa Pendereckiego (800 000 zł),
- realizację premiery spektaklu „Faust” Charles’a Gounoda (300 000 zł),
- realizację zadania pn. Oratorium „Radość Miłosierdzia” Jana Kantego Pawluśkiewicza (150 000 zł),
- organizację Koncertu Galowego „Opera Łódź Opener” (120 000 zł),
- na realizację zadania pn. „Wieczór baletowy kompozytorów polskich: Karłowicz/Kilar/Szymanowski” (250 000 zł).

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina w Łodzi

Dotacja z budżetu państwa dla Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w Łodzi wynosiła w minionym roku 3 928 500 zł, w tym na realizację koncertu z okazji Międzynarodowego Dnia Muzyki w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lutosławicach (75 500 zł) oraz na organizację obchodów 100. rocznicy urodzin i 20. rocznicy śmierci Henryka Czyży (100 000 zł).

Muzeum Sztuki w Łodzi

Dotacja z budżetu państwa dla Muzeum Sztuki w Łodzi wyniosła 12 680 334 zł, z czego kwota 9 724 334 zł stanowiła dotację podmiotową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zaś pozostałą część stanowiła dotacje celowe:

- na realizację zadania pn. „Échange entre artistes 1931-1982, Pologne-USA, the polish-american Artistic Exchange” w ramach programu Kultura inspirująca 2023-2054 (46 000 zł),

- na realizację zadania pn. Jubileuszowa (100-lecie urodzin) wystawa malarstwa, obiektów przestrzennych i projektów architektonicznych Stefana Krygiera (1923-1997), towarzysząca Biennale Architektury w Wenecji od 18 maja do 31 lipca” (1 200 000 zł),
- na realizację zadania pn. „Publikacja i organizacja wystawy pn.: „Artur Nacht-Samborski. Maski Czasu” (tytuł roboczy)” (200 000 zł.),
- na realizację zadania pn. „Organizacja wystawy pn.: „Andrzej Łobodziński - przestrzenie malarskie i dźwiękowe” (tytuł roboczy)” (150 000 zł),
- na realizację zadania pn. „Przebudowa budynku H Muzeum Sztuki w Łodzi przy ul. Więckowskiego 36 – zakup wyposażenia” (120 000 zł),
- na realizację zadania pn. „Publikacja i organizacja wystawy pn. „Nowosielski w Łodzi”” (200 000 zł),
- na sfinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych w kwocie 1 040 000 zł z przeznaczeniem na zadanie „Renowacja elewacji Pałacu Maurycego Poznańskiego w Muzeum Sztuki w Łodzi”.

Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Teatr pozyskał dofinansowanie z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Teatr” na produkcję spektakli teatralnych:

- „Kartoteka” Tadeusza Różewicza (120 000 zł),
- „Gwałtu, co się dzieje” Aleksandra Fredro (126 000 zł).

W ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Infrastruktura kultury” Teatr otrzymał dofinansowanie na projekt: „Zakup sprzętu oświetleniowego na Dużą Scenę Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi” (325 000 zł).

8.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020- 2023
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 r.

8.2. Działania podjęte w 2023 r.

8.2.1. Programy dotacyjne

8.2.1.1. „Łódzkie Ratuje Zabytki”

Na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Sejmik Województwa Łódzkiego corocznie przyznaje dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

Celem przyznania dotacji jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w województwie łódzkim i promowanie jego walorów wśród mieszkańców.

W 2023 r. w ramach konkursu „Łódzkie ratuje zabytki” zabezpieczono w budżecie Województwa Łódzkiego aż 10 000 000 zł. Spośród 233 wniosków złożonych w ramach dwóch naborów, przyznano 112 dotacji na renowację najcenniejszych obiektów zabytkowych regionu

łódzkiego.

W I edycji: przyznano 67 dotacji na łączną kwotę 5 997 180 zł, natomiast w II: - 45 dotacji, na łączną kwotę 4 102 820 zł (100 000 zł przekazano do budżetu na II edycję z uwagi na rezygnację 1 podmiotu z I edycji). Ostatecznie w 2023 r. zawarto 108 umów (64 w I edycji oraz 44 w II edycji: 4 podmioty zrezygnowały przed podpisaniem umowy na kwotę: 399 500 zł). W toku realizacji zadań dwa podmioty zrezygnowały z dotacji, po podpisaniu umowy, na łączną kwotę: 200 000 zł.

Dzięki programowi dotacyjnemu „Łódzkie ratuje zabytki” województwo łódzkie wzbogaciło się o 108 odrestaurowanych zabytków, wśród których znalazły się prawdziwe perełki architektury, odznaczające się wyjątkową wartością historyczną i artystyczną. Zaliczyć do nich można: Kolegium Pijarów w Łowiczu, Muzeum w Opocznie oraz Kościoły w Mileszkach, Spale i Warcie, czy ruiny zamku w Inowłodzu.

8.2.1.2. „Mała Architektura Zabytkowa”

Ze względu na duże zainteresowanie II edycją programu dotacyjnego „Mała architektura zabytkowa”, którego ideą przewodnią stało się ratowanie od degradacji niewielkich obiektów zabytkowych, takich jak: kapliczki, krzyże przydrożne, figury, pomniki, posągi, wodotryski, kolumny czy inne obiekty architektury ogrodowej, Zarząd Województwa Łódzkiego uchwałą nr 49/23 z dnia 24 stycznia 2023 r. ogłosił III edycję tego konkursu. Z ogólnej puli środków wynoszącej 300 000 zł, na jeden obiekt można było otrzymać dotację w kwocie do 20 000 zł (pomoc finansowa w wysokości do 80% ogółu nakładów). W ramach I etapu naboru, trwającego od 25 stycznia do 14 lutego 2023 r., wpłynęło 37 zgłoszeń, z czego 29 uzyskało pozytywną ocenę formalną.

W II etapie naboru, który trwał od 17 kwietnia do 4 maja 2023 r. zostały złożone wnioski na 15 zadań realizowanych przez 14 jednostek samorządu terytorialnego: Gminę Zapolice, Gminę Warta, Gminę Skierniewice, Gminę Rozprza, Gminę Miasto Bełchatów, Gminę Miasto Piotrków Trybunalski, Gminę Zduny, Gminę Żarnów, Gminę Tomaszów Mazowiecki, Gminę Gidle, Gminę Pątnów, Gminę Miasto Tomaszów Mazowiecki, Gminę Żytno i Gminę Nowa Brzeźnica (dwa zadania).

W ramach Małej Architektury Zabytkowej przyznano dotacje na kwotę 288 531 zł na odrestaurowanie m. im.: kapliczek, ogrodzenia pomnika, mogiły i nagrobka, wspomagając tym samym maksymalną kwotą dofinansowania wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, które złożyły wnioski. Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, którym przyznano dotację w powyższym programie podpisały umowy z Województwem Łódzkim, natomiast cztery z nich odstąpiły od umowy i nie zrealizowały zadania (Gmina Zduny i Gmina Żarnów oraz Gmina Nowa Brzeźnica na dwa zadania).

8.2.1.3. „Kulturalnie Regionalnie”

W roku 2023 Zarząd Województwa Łódzkiego ogłosił dwa konkursy pn. „Kulturalnie regionalnie” na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2023 r., mających na celu wzbogacanie oferty kulturalnej województwa łódzkiego oraz pielęgnowanie i rozwój polskiej tradycji kulturowej w województwie łódzkim. Zadania te były realizowane poprzez:

- organizowanie wydarzeń kulturalnych prezentujących dorobek polskiego i światowego dziedzictwa kultury na terenie województwa łódzkiego,
- prezentowanie lokalnego i regionalnego dorobku kultury,

– zwiększanie wiedzy i podnoszenie świadomości mieszkańców.

W obu konkursach złożono 229 ofert, z czego 211 zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym. Zawarto 72 umowy (w przypadku jednej umowy miała miejsce rezygnacja) na realizację zadań w łącznej kwocie 1 600 000 zł.

W pierwszym konkursie, na dofinansowanie realizowanych przez organizacje pozarządowe zadań, złożono 155 ofert, z których środki finansowe otrzymały 34 podmioty na łączną kwotę 600 000 zł.

W ramach drugiego konkursu złożono 74 oferty, z których dofinansowanie otrzymało 38 podmiotów na łączną kwotę 1 000 000 zł. Po otrzymaniu dotacji i podpisaniu umowy jeden z podmiotów zrezygnował z przyznanej dotacji, której kwota wyniosła 22 500 zł.

Zestawienie zadań, które otrzymały dofinansowanie w ramach dwóch otwartych konkursów ofert pn. „Kulturalnie regionalnie”:

Lp.	Nazwa wnioskodawcy (gmina, powiat)	Tytuł zadania	Kwota dotacji (w zł)
1	Stowarzyszenie "Kopalnia Dźwięków" (Bełchatów, bełchatowski)	Jubileusz stulecia Miejskiej Orkiestry Dętej Grocholice w Bełchatowie jako podtrzymanie tradycji, dóbr kultury i sztuki.	22 500 *
2	Bełchatowskie Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Chrześcijańskiej „Syjon” (Bełchatów, bełchatowski)	Koncert pt. „Święty Jan Paweł II - Papież Wolności”	30 000
3	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych "Szansa" (Dąbrowice, kutnowski)	Kultura łączy i zbliża	18 000
4	Fundacja Klub Rozwoju Kompetencji (Łowicz, łowicki)	Kulturalne popołudnie	27 000
5	Koło Gospodyń Wiejskich w Modlicy (Tuszyn, łódzki wschodni)	Kuźnia talentów Jadwigi Zamoyskiej	20 000
6	Fundacja "Muzyka Do Potęgi" (Andrespol, łódzki wschodni)	VI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej „Musica Perpetua”	32 000
7	Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy-Oddział w Łodzi (Łódź, Łódź)	Wielcy polscy kronikarze - Jan Długosz i Maciej Strykowski	26 416

8	Fundacja Wspierania Polaków Represjonowanych przez Totalitaryzmy XX Wieku (Łódź, Łódź)	Przybliżanie młodzieży historii walk wyzwoleniczych na terenie województwa łódzkiego	20 700
9	"Free Mind Foundation" (Łódź, Łódź)	Pożegnanie Lata - Piknik Rodzinny	22 000
10	Fundacja Arkadia Inspiration Garden (Łódź, Łódź)	Legendy łódzkie. Prezentacja lokalnego i regionalnego dorobku kultury	30 000
11	"Fundacja Arsenał Pamięci" (Łódź, Łódź)	Pamięci Świadków Historii	23 000
12	Fundacja "Art Industry" (Łódź, Łódź)	Fortepiany Wolności	35 000
13	Stowarzyszenie Wsparcie Społeczne "Ja-Ty-My" (Łódź, Łódź)	Galeria Dźwięków 2023	33 750
14	Stowarzyszenie Sympatyków Zespołu Tańca Ludowego Harnam (Łódź, Łódź)	"HARNAM Jadwidze Hryniewieckiej"	30 000
15	Stowarzyszenie Przyjaciół Mileszek (Łódź, Łódź)	Aleksandra Piłsudska – rewolucjonistka u boku Marszałka	21 350
16	Koło Gospodyń Wiejskich w Poświętnem (Poświętne, opoczyński)	TAŃCE, HULANKI NA DECHACH, PODCZAS ODPUSTU ŚW. MICHAŁA	25 000
17	"Fundacja Aktywnego Kształcenia i Rekreacji Salix" (Opoczno, Opoczyński)	Festiwal Twórczości Ludowej	30 000
18	Orkiestra Kielczygłów (Kielczygłów, pajęczański)	Dorobek polskiego i światowego dziedzictwa muzycznego - koncert Orkiestry Kielczygłów	29 000
19	Koło Gospodyń Wiejskich Kreatywne Lipniczanki w Lipniku (Siemkowice, pajęczański)	Festiwal Dożynkowy "POPLONY"	29 000
20	Stowarzyszenie "Krośnianki" (Gorzkowice, piotrkowski)	Kultura i tradycja spisana na kartach albumu	32 964
21	Stowarzyszenie Wirtuoz (Wolbórz, piotrkowski)	Chronimy pamięć, kształtujemy przyszłość - w hołdzie Patronom Roku 2023	26 000
22	Ochotnicza Straż Pożarna w Tychowie (Czarnocin, piotrkowski)	Święto kultury ludowej w Dolinie Wolbórki	32 000

23	Fundacja "Obiekt Zabytkowy Opactwo Cystersów w Sulejowie" (Sulejów, piotrkowski)	Jarmark Bożonarodzeniowy w Zabytkowym Opactwie Cystersów w Sulejowie	30 000
24	Uniejowskie Stowarzyszenie Aktywni (Uniejów, poddębicki)	"Scena i ekran"	29 940
25	Towarzystwo Imienia Marii Konopnickiej Oddział w Górach Mokrych (Przedbórz, radomszczański)	45. Ogólnopolskie Spotkania z Poezją Marii Konopnickiej	30 000
26	Koło Gospodyń Wiejskich Pierzaki (Żytno, radomszczański)	Dwór w Żytnie i kraina między Wartą a Pilicą	29 700
27	Fundacja "Żywa Tradycja" (Cielądz, rawski)	Rawskie Granie w Sochovej Zagrodzie - spotkanie muzykantów i tancerzy przy tradycyjnej muzyce	21 100
28	Stowarzyszenie "Na Ludową Nutę" (Głuchów, skierniewicki)	Od tradycji do patriotyzmu	20 520
29	Koło Gospodyń Wiejskich Nasza Gmina Rzeszyca (Rzeszyca, tomaszowski)	Muzyka ludowa w Rzeszycy - jako tradycja żywa i ginąca	31 000
30	Stowarzyszenie "Dolina Krzemionki" (Czerniewice, tomaszowski)	Współorganizacja Święta Plonów i rekonsekracji XV w. kościoła w Czerniewicach	32 000
31	Stowarzyszenie "Step By Step" (Lubochnia, tomaszowski)	"Patrzcie, patrzcie młodzi jak się poloneza wodzi..."	21 960
32	Stowarzyszenie "Pomocny Dom" (Bolesławiec, wieruszowski)	Niech i w Chróście będzie teatr	14 450
33	Towarzystwo Przyjaciół Szadku (Szadek, zduńskowski)	Koncert muzyki Tomasza Szadka w Szadku	23 350
34	Fundacja Lawendowy Anioł (Ozorków, zgierski)	Konkurs poetycki dla dzieci i młodzieży	10 000
35	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących Na Padaczkę - Oddział Łódzki (Ozorków, zgierski)	V Przegląd Tradycji Bożonarodzeniowych	21 900
36	Fundacja "Zdrowy Wybór" (Zgierz, zgierski)	Odrywamy piękno i kulturę Ziemi Łódzkiej	27 400
37	Stowarzyszenie "Generacja XXI" (Głowno, zgierski)	Aleksandra Piłsudska- Pierwsza Dama Niepodległości	33 500

38	Muzyka Zakorzeniona (Warszawa, Warszawa)	Internetowa Baza Pieśni Tradycyjnych	27 500
39	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania - "Między Wartą a Nerem" (Świnice Warckie, łęczycki)	Przegląd Orkiestr Dętych Powiatu Łęczyckiego upamiętnieniem Roku Powstania Styczniowego.	30 000
40	Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa (Widawa, łaski)	Wojewódzki Przegląd Orkiestr Dętych WIDAWA 2023	30 000
41	Stowarzyszenie Folkloru Miejskiego "Agrafa" (Piotrków Trybunalski, Piotrków Trybunalski)	XIX Ogólnopolski Festiwal Folkloru Miejskiego	25 000
42	Stowarzyszenie Sokolniki.Art w Sokolnikach Lesie (Ozorków, zgierski)	Pielęgnowujemy rodzinne tradycje - Polska za czasów Fredry i Moniuszki w przedstawieniu chórów Cantabosco i Kolorowe Laurki	17 000
43	Stowarzyszenie "Towarzystwo Przyjaciół Grocholic i Okolic" (Bełchatów, bełchatowski)	INTEGRACJA PRZEZ KULTURĘ	17 000
44	Kutnowskie Stowarzyszenie Promocji Muzyki (Kutno, kutnowski)	II Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny i Kameralny im. Marii Szymanowskiej i Karola Kurpińskiego w Kutnie	20 500
45	Stowarzyszenie Ekobiesiada (Zduny, łowicki)	Piknik tematyczny pn. „Militaria w kulturze filmowej”	20 000
46	Stowarzyszenie Rozwoju Powiatu Brzezińskiego "Nasz Powiat" (Brzeziny, brzeziński)	„BARWY REGIONU”	18 000
47	Kompania Kulturalna – Stowarzyszenie dla Edukacji i Promocji Kultury (Bedlno, kutnowski)	OGÓLNOPOLSKI PRZEGLĄD KAPEL LUDOWYCH im. Adama Radzyńskiego w Bedlnie	20 000
48	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Makowskiej (Maków, skierniewicki)	Kultura i tradycja - wczoraj, dziś i jutro.	20 000
49	Stowarzyszenie Hubalczyzy 1939-1940 (Poświętne, opoczyński)	Sobótki, Sobóteczi. Świętojańskie Granie w Hubalowej Bramie - przenikanie tradycji opoczyńskich i kawaleryjskich	16 700
50	Fundacja Inicjatyw Kulturalnych (Radomsko, radomszczański)	"Łódzcy kompozytorzy" - koncert muzyki kameralnej połączony z prezentacją tekstów Jadwigi Zamoyskiej.	6 000
51	"Stowarzyszenie Artystyczne w Pajęcznie" (Pajęczno, pajęczański)	Sztuka polska w Pałacu Męcińskich - wystawa malarstwa wraz z publikacją.	17 500

52	Stowarzyszenie Innowatorów Wsi (Goszczanów, sieradzki)	„Promocja tradycji dożynkowych, jako dziedzictwo kultury staropolskiej”	20 000
53	Stowarzyszenie Sympatyków Gminy Koluszki (Koluszki, łódzki wschodni)	Koncert patriotyczny w gminie Koluszki	20 000
54	Fundacja "Miasto Kultury" (Łódź, Łódź)	Frapujące historie - Kino Letnie w Tumie	20 000
55	Ochotnicza Straż Pożarna w Łaznowie (Rokiciny, tomaszowski)	Koncert dla Aleksandry Piłsudskiej - działaczki niepodległościowej, patriotki i rewolucjonistki.	18 000
56	Stowarzyszenie "Dla Naszej Wsi" (Kocierzew Południowy, łowicki)	Twórczość ludowa - ocalić od zapomnienia wycinanki łowickie.	18 000
57	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej (Warszawa, Warszawa)	I Wojewódzki Przegląd Sikawek jako powrót do tradycji Ochotniczych Straży Pożarnych ziemi łódzkiej	20 000
58	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce (Warszawa, Warszawa)	YIDL MITN FIDL czyli Dni Kultury Żydowskiej w regionie łódzkim. Edycja 2023	20 000
59	Fundacja "Inicjatywy Powiatu Poddębickiego" (Poddębice, poddębicki)	Wszystko co mam dobrego, to daję... - Powiatowy Jarmark rękodziela i regionalnych przysmaków	20 000
60	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Aleksandrów (Aleksandrów, piotrkowski)	Aleksandrowski Festiwal Dźwięków, Smaków i Tradycji	13 300
61	Koło Gospodyń Wiejskich Besiekierz (Zgierski, zgierz)	Mały i duży poznawać może. Śladami Wielkiego Mistrza Jana Matejki	14 000
62	Ochotnicza Straż Pożarna w Przygłowie (Sulejów, piotrkowski)	Tradycja strażacka regionu; Wojewódzkie Zawody Sikawek Konnych i Przenośnych	19 700
63	Fundacja Tm - Innowacje (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	U hrabiego - spektakl w Pałacu Ostrowskich	18 500
64	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Trębaczew (Działoszyn, pajęczański)	Artystyczna jesień z Zespołem Folklorystycznym Trębaczewianie - zakończenie obchodów jubileuszu zespołu.	12 500
65	Stowarzyszenie "Krośnianki" (Gorzkowice, piotrkowski)	Folk Festival 2023	18 100
66	Towarzystwo Przyjaciół Wąglan (Białaczów, opoczyński)	42. Wąglński Konkurs - Maj Poezji	5 500
67	Stowarzyszenie - "Słowo i Muzyka U Jezuitów" (Łódź, Łódź)	Słowo i Muzyka u Jezuitów-koncerty majowe 2023	20 000

68	Stowarzyszenie Tarasy Kultury (Zgierz, zgierski)	Otwarty Muzyczny Festiwal Oświeceniowy im. Józefa Elsnera	18 200
69	Koło Gospodyń Wiejskich w Obrowie (Kielczygłów, pajęczański)	Kulturalnie - regionalnie na terenie powiatu pajęczańskiego.	15 000
70	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wronikowa i Gminy Rozprza - Przyjazna Wieś (Rozprza, piotrkowski)	Kultura i sztuka w obiektywie Mieszkańców Gminy Rozprza	15 000
71	Stowarzyszenie Bastion Bełchatów (Bełchatów, bełchatowski)	Święto Wojska Polskiego upamiętniamy. Fizycznie i kulturowo na pikniku Stefana i Nelly Hellwigów się rozwijamy	8 250
72	Uczniowski Klub Sportowy (Rozprza, piotrkowski)	Piknik rodzinny dla mieszkańców z okazji nadania praw miejskich miejscowości Rozprza	8 250

* Podmiot zrezygnował z realizacji zadania po podpisaniu umowy

8.2.1.4. Łódzkie pamięta

W 2023 r. Samorząd Województwa Łódzkiego zainicjował nowy program dotacyjny pn. „Łódzkie pamięta”, poświęcony historii, pamięci i tożsamości historycznej mieszkańców województwa łódzkiego. W ramach tej inicjatywy ogłoszono otwarty konkurs ofert pt. „Łódzkie pamięta” na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej w 2023 r., mających na celu popularyzację wśród mieszkańców województwa łódzkiego wiedzy o zjawiskach istotnych dla historii regionu łódzkiego. Zadania te były realizowane poprzez:

- organizację inscenizacji historycznych ważnych dla historii i tożsamości regionu łódzkiego,
- upamiętnienie 160. rocznicy wybuchu powstania styczniowego,
- organizację wydarzeń historycznych ważnych dla tożsamości województwa łódzkiego,
- wykonanie i montaż w przestrzeni publicznej województwa łódzkiego tablic upamiętniających wydarzenia i postacie ważne dla historii i tożsamości regionu łódzkiego.

Na realizację zadań w ramach konkursu Samorząd Województwa Łódzkiego przeznaczył kwotę 300 000 zł. W naborze złożono 38 ofert, z których 33 zostały ocenione pozytywnie pod względem formalnym. Dotację otrzymało 14 inicjatyw, na realizację których zawarto 14 umów na łączną kwotę 300 000 zł. Zestawienie zadań, które otrzymały dofinansowanie w ramach otwartego konkursu ofert pn. „Łódzkie pamięta”:

Lp.	Nazwa podmiotu	Tytuł zadania	Kwota dotacji (w zł)
1	Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Radomsku (Radomsko, radomszczański)	Publikacja "Zeszytów Radomszczańskich" t. XXI	5 000
2	Ochotnicza Straż Pożarna w Patokach (Widawa, łaski)	Piknik patriotyczny upamiętniający lokalnych działaczy patriotycznych - Jana Dąbrowskiego oraz Jana Kacera.	20 000
3	Stowarzyszenie Przyjaciół Wolborza (Wolbórz, piotrkowski)	"Ocalić od zapomnienia"- wykonanie tablic kamiennych upamiętniających istnienie wolborskiego zamku.	25 000
4	Stowarzyszenie Folkloru Miejskiego "Agrafa" (Piotrków Trybunalski, Piotrków Trybunalski)	PIOTRKOWSCY POWSTAŃCY	15 000
5	Fundacja "Generator Kultury" (Biała Rawska, rawski)	"Bitwa o Ziemię Rawską - 1863" Realizacja filmu dokumentalnego	43 000
6	Stowarzyszenie Szarych Szeregów - Oddział Skierniewice (Skierniewice, Skierniewice)	XXX Jubileuszowy Zlot Szarych Szeregów - ku pamięci szaroszerogowców regionu łódzkiego	20 000
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Glinie Dużej (Kielczygłów, pajęczański)	27 03 1863r Bitwa Pod Radoszewicami i Kielczygłowem - Walka o wolność	15 000
8	Stowarzyszenie Przyjaciół Mileszek (Łódź, Łódź)	Pamięci bohaterów powstania styczniowego	12 000
9	Stowarzyszenie Agroturystyczne Zwierzyniec Królewski (Maków, skierniewicki)	Śladami Powstania Styczniowego	32 000
10	Bractwo Rycerskie Ziemi Sieradzkiej (Sieradz, sieradzki)	Regiony Ziemi Łódzkiej - dziedzictwo książąt sieradzkich	30 000
11	Fundacja "Inicjatywy Powiatu Poddębickiego" (Poddębice, poddębicki)	Powiat Poddębicki pamięta o bohaterach powstania styczniowego	30 000
12	Stowarzyszenie "Dolina Warty" (Osjaków, wieluński)	Pamięć zawarta w kamieniu	20 000
13	Towarzystwo "Strzelec" (Łódź, Łódź)	Bohaterom w hołdzie	25 000
14	Stowarzyszenie Rozwoju Powiatu Brzezińskiego "Nasz Powiat" (Brzeziny, brzeziński)	Chwała bohaterkom i bohaterom!	8 000

8.2.1.5. Fundusz Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego

22 listopada 2022 r. Sejmik Województwa Łódzkiego podjął uchwałę w sprawie ustanowienia Funduszu Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego - innowacyjnego programu wsparcia finansowego, mającego na celu rozwój artystyczny osób, które w sposób szczególny przyczyniają się do rozwoju kultury i promocji województwa łódzkiego.

Wsparcie udzielane jest w ramach dwóch filarów:

- „dorobek” ma charakter nagrody, jest przyznawane za dotychczasową twórczość lub osiągnięcia artystyczne. Jego wysokość może wynieść maksymalnie 10 000 zł. Nabór wniosków odbywa się od 1 stycznia do 30 września danego roku kalendarzowego,
- „rozwój” ma charakter stypendium i zakłada sfinansowanie lub dofinansowanie realizacji inicjatywy artystycznej, mającej swoje źródło w indywidualnej kreatywności i talencie kandydata. Środki uzyskane w ramach filaru „rozwój” mogą być wydatkowane m.in. na: zakup instrumentów muzycznych, udział w warsztatach artystycznych - muzycznych, malarskich, tanecznych, wystawach międzynarodowych i ogólnopolskich. Jego maksymalna wysokość może wynieść 15 000 zł. Podstawą do przyznania wsparcia jest złożenie wniosku. Nabór wniosków w ramach filaru „rozwój” ma charakter ciągły.

W 2023 r. wpłynęło ponad 80 wniosków. Nagrodzone zostały 34 osoby z terenu województwa łódzkiego. Całkowita suma wsparcia finansowego w roku 2023 - to kwota: 249 000 zł. Środki z Funduszu nagrodzeni przeznaczyli np.: na zakup instrumentów muzycznych (m.in: skrzypce, waltornia).

8.2.2. Wydarzenia kulturalne i inicjatywy w zakresie kultury

8.2.2.1. Wojewódzka Inscenizacja Bitwy nad Wartą. Wrzesień 1939

Bardzo ważnym wydarzeniem, w ramach projektu przygotowanego przez Samorząd Województwa Łódzkiego pn. „Łódzkie Pamięta”, była inscenizacja historyczno-rekonstrukcyjna zrealizowana przez Łódzki Dom Kultury z środków otrzymanych z budżetu Województwa Łódzkiego. Wydarzenie tłumnie zgromadziło publiczność na polach pomiędzy Beleniem a Strońskiem.

Patronat honorowy nad projektem „Wojewódzka Inscenizacja – Bitwa nad Wartą. Wrzesień 1939” objęli prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki, wiceprezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński oraz minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak.

Przed rozpoczęciem inscenizacji, mieszkańcy województwa mogli uczestniczyć w pikniku militarno - historycznym, zwiedzać wystawę pojazdów wojennych i sprzętu bojowego, znajdującego się na wyposażeniu Sił Zbrojnych RP, podziwiać występ Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego z repertuarem żołniersko-patriotycznym, zwiedzać stoiska Centralnej Biblioteki Wojskowej i Instytutu Pamięci Narodowej, a także uczestniczyć w widowiskowych pokazach lotniczych.

Przed rekonstrukcją Bitwy nad Wartą odczytano listy, które do uczestników wydarzenia skierowali marszałek Sejmu Elżbieta Witek i premier Mateusz Morawiecki.

Sama rekonstrukcja odbyła się na terenach położonych pomiędzy Beleniem, a Strońskiem, w nieco zmienionej, względem poprzedniego roku, lokalizacji. W inscenizacji odbywającej się na oryginalnej linii obrony rzeki Warty wykorzystany został polski schron z czasów II wojny światowej. Odtworzonych zostało kilka epizodów tego krwawego starcia, m.in. bitwa powietrzna samolotów, ucieczka ludności cywilnej z terenów opanowywanych przez niemieckie wojska, bombardowanie okolicznej wsi przez samoloty Luftwaffe, atak niemieckich wojsk na polskie linie obronne oraz kontratak polskiego wojska zakończony

wycofaniem się w obliczu przeważających sił wroga.

W największej inscenizacji historycznej w województwie łódzkim zobaczyliśmy: ponad 200 rekonstruktorów, 4000 sztuk wystrzelonej amunicji, 40 wybuchów, 3 samoloty. Widowisko wzbogacił sprzęt wojskowy z epoki, samoloty imitujące niemieckie myśliwce, pokazy kaskaderskie oraz wybuchy pirotechniczne. Widzowie mogli więc cofnąć się w czasie o 84 lata i przeżyć wydarzenia, które były jednym z wielu przykładów patriotyzmu i odwagi mieszkańców Łódzkiego.

Warto dodać, że wydarzeniu towarzyszyło multimedialne i interaktywne widowisko ISKRY NIEPODLEGŁEJ czyli opowieść o wybitnych Polkach i Polakach, którzy zmieniali świat, a które można było oglądać w specjalnie zaprojektowanej mobilnej naczepie ekspozycyjnej przygotowane przez Biuro Niepodległa.

Plenerowe widowisko zakończyło się nocnym upamiętnieniem ofiar bitwy. W hołdzie zmarłym zapalono znicze symbolizujące śmierć ok. 260 polskich żołnierzy.

8.2.2.2. Premiera filmu i pokaz mappingu na terenie parku Muzeum w Nieborowie i Arkadii

We wrześniu 2023 r. na terenie parku Muzeum w Nieborowie i Arkadii, w specjalnie zaaranżowanym kinie letnim, zaprezentowany został 20-minutowy dokument w reżyserii Barbary Nałęcz-Nieniewskiej „Kwiaty i jaszczury. Historia Majoliki nieborowskiej”. Ten zrealizowany przez Wytwórnę Filmów Oświatowych film, będący opowieścią o historii Manufaktury Majoliki nieborowskiej, przeplatany jest animacjami autorstwa reżyserki, która stworzyła kolaże z archiwalnych fotografii, grafik oraz zdjęć wyrobów majolikowych.

Premierze filmu w nieborowskim parku towarzyszył niezwykle pokaz świetlny w technice mappingu. Za pomocą grafiki trójwymiarowej projekcja na fasadzie pałacu, od strony dziedzińca, przedstawiła historię powstawania Majoliki w skróconej formie, w dynamiczny i efektowny sposób. Warto podkreślić, że pokazy mappingu odbyły się jeszcze trzykrotnie. 1, 7 i 8 października.

8.2.2.3. Portal „Drzwi do Kultury”

2023 r. to drugi rok działalności portalu streamingowego i VOD „Drzwi do Kultury”. Za jego pośrednictwem instytucje kultury podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego prowadzą działalność artystyczną, wystawienniczą i edukacyjną. Powstały w pandemii portal zapobiega wykluczeniu mieszkańców regionu z uczestnictwa w ofercie kulturalno-edukacyjnej z przyczyn np. logistycznych czy ekonomicznych, a jednocześnie daje szansę dotarcia instytucjom do jeszcze większego grona odbiorców.

Pod koniec roku łączna liczba materiałów wideo opublikowanych na portalu wyniosła 797 - w tym: spektakle, koncerty, także koncerty na żywo, opery, filmy, warsztaty, wykłady, lekcje muzealne, szkolenia, wywiady, recenzje, wydarzenia na żywo.

Warto dodać, że rok 2023 to debiut kolejnej instytucji współpracującej z Województwem Łódzkim – drzwi do wirtualnego świata kultury otworzyła na portalu Wytwórnia Filmów Oświatowych.

Liczba opublikowanych w 2023 r. materiałów przez konkretne instytucje wygląda następująco:

- Łódzki Dom Kultury – 76,
- Filharmonia Łódzka – 75,
- Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne – 64,
- Muzeum Sztuki – 72,
- Teatr Jaracza – 106,

- Teatr Wielki – 140,
- Wielka Biblioteka Publiczna – 70,
- Wytwórnia Filmów Oświatowych w Łodzi – 145,
- Województwo Łódzkie – 49.

W 2023 r. odbyły się m.in. następujące streamingi na portalu Drzwi do kultury:

- Soboty Kameralne w Teatrze Wielkim w Łodzi KAMERALNIE Z WIOŁONCZELĄ I FORTEPIANEM,
- Otwarcie wystawy „Artur Nacht-Samborski. Maski czasu”,
- Koncert RADOŚĆ MIŁOSIERDZIA - Jan Kanty Pawluśkiewicz ,
- Nowosielski w Łodzi,
- NARODOWE ŚPIEWANIE – Koncert,
- Koncert Akademii Muzycznej z Teatru Wielkiego,
- Panel Dyskusyjny z Teatru im. Jaracza,
- Koncert Patroni Roku 2023.

W 2023 r. portal Drzwi do kultury wyświetlony był przez odbiorców blisko **61 500 razy**.

8.2.2.4. „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”

W czerwcu w Muzeum Sztuki w Łodzi (ms2), z okazji Jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, zorganizowano konferencję i otwarto wystawę pn. „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”.

Region łódzki reprezentowali depozytariusze wpisu Bożego Ciała z tradycją układania kwiatnych dywanów w Spycimierzu, który znajduje się na Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO, Procesji Bożego Ciała w Łowiczu, wpisanej na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz przedstawiciele Tradycji rzeźbiarskich ośrodka w Kutnie, Tradycji kulturowych regionu opoczyńskiego oraz Święta Palanta w Grabowie.

Z województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego prezentowali się depozytariusze sześciu zjawisk wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego: Przywołówek dyngusowych w Szymborzu, Chodzenia z kozą na Kujawach, Tradycyjnego szkutnictwa Pucka, Hafciarstwa kaszubskiego szkoły żukowskiej, Carillonowej muzyki w Gdańsku oraz Kaszubskiej Gwiżdżki.

Wydarzenie było organizowane we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa.

8.2.2.5. Konferencja pt. „Łódzkie pełne tradycji”

W grudniu na Zamku w Uniejowie odbyła się konferencja pt. "Łódzkie pełne tradycji", prezentująca różnorodne i bogate dziedzictwo niematerialne regionu łódzkiego. Spotkanie było również okazją do przedstawienia nowego programu dotacyjnego na 2024 r. „Łódzkie pełne tradycji” – konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w ramach cyklu „Łódzkie ratuje tradycje”, mający na celu wzbogacenie oferty kulturowej województwa łódzkiego oraz wspieranie przekazu pokoleniowego, ochrony i popularyzacji zjawisk z zakresu niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także wsparcie zespołów regionalnych kultywujących i popularyzujących lokalne tradycje w dziedzinie folkloru.

Na uniejowskim zamku wystąpili również przedstawiciele sztuk widowiskowych, takich jak: tradycje kulturowe regionu opoczyńskiego, Święto Palanta z Grabowa i Wesele łowickie. Umiejętności związane rzemiosłem tradycyjnym i artystycznym zaprezentowali regionalni plecionkarze, rzeźbiarze z Kutna, a także łowickie wycinankarki i sieradzkie hafciarki. Konferencję zakończono najsłynniejszymi rytuałami świątecznymi w regionie, jakimi są tradycje układania kwiatowych dywanów na procesję Bożego Ciała w Spycimierzu oraz procesja Bożego Ciała w Łowiczu. Ostatni panel wieńczący wydarzenie dotyczył procedury wpisu na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Wydarzenie było organizowane we współpracy z Urzędem Miasta w Uniejowie.

8.2.3. Patroni Roku

Ubiegłoroczny, czwarty już koncert „Patroni Roku” odbył się 9 grudnia w Teatrze Wielkim w Łodzi pod hasłem: „Szanujmy każdą cząstkę tej ziemi po ojcach odziedziczoną. Nie puszczajmy jej w obce i wrogie ręce, ratujmy to, co zagrożone!”. Autorką tych słów jest Jadwiga Zamoyska, wybitna Polka i jedna z patronek roku 2023.

Założeniem koncertu było pokazanie różnorodności muzycznej naszego regionu, jego dziedzictwa kulturowego oraz upamiętnienie m.in: Pawła Edmunda Strzeleckiego, Aleksandra Fredry, Aleksandry Piłsudskiej, Jadwigi Zamoyskiej i Jerzego Nowosielskiego, ustanowionych przez Sejm RP patronami roku 2023.

Podczas ubiegłorocznego koncertu uroczystość wręczenia zostały nagrody przyznane w ramach Funduszu Rozwoju Kultury Marszałka Województwa Łódzkiego. Na scenie zaś zaprezentowały się młode talenty - laureaci Funduszu m.in. skrzypek Wojciech Niedziółka. W Teatrze Wielkim wystąpili też artyści organizacji pozarządowych, realizujących najciekawsze projekty dofinansowane ze środków budżetu Województwa Łódzkiego w ramach programu „Kulturalnie Regionalnie”, związanych tematycznie z patronami roku 2023.

Muzyczną lekcję w rockowym brzmieniu dał również patriotyczno-historyczny zespół Forteca – Walka trwa, który w ramach podsumowania programu „Łódzkie pamięta” wykonał utwory związane z tematyką II wojny światowej i Żołnierzy Wyklętych.

Wręczono także Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. To cenne odznaczenie otrzymała Krystyna Kacprzak, kierownik Zespołu Śpiewaczego Siemienice, animator kultury. Na zakończenie koncertu wystąpił zespół Feel. Pozostałe Instytucje Kultury Samorządu Województwa Łódzkiego również włączyły się w obchody akcji Patroni Roku poprzez organizację licznych wydarzeń.

Wojewódzka Biblioteka przybliżyła sylwetki patronów podczas organizacji np.: quizów z wiedzy (historyczny quiz adresowany do młodzieży - „Aleksandra i Józef Piłsudscy”), licznych wystaw – np. wystawa stacjonarna „100. rocznica urodzin Wisławy Szymborskiej”, a także wystaw online m.in.: „Patroni Roku 2023 - Aleksandra Piłsudska w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej”, „Kwiat z Góry Kościuszki”, „Trzy po trzy... Aleksander Hrabia Fredro w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Łodzi”) czy wykładów lub prezentacji („Aleksandra Piłsudska – patronka roku 2023”). Biblioteka opublikowała także na portalu „Drzwi do kultury” materiał popularyzujący sylwetkę patronki roku pt.: „Aleksandra Piłsudska jako Pierwsza Dama Niepodległości”.

Biblioteka organizowała liczne spotkania np.: spotkanie Klubu Filmowego „Klatka po klatce” pt. „Z ziemi polskiej do Australii, czyli śladami Pawła Edmunda Strzeleckiego”, spotkanie dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki z terenu województwa łódzkiego

poświęcone Aleksandrowi Fredrze, a także spotkanie z Maciejem Szeptyckim – prapraprawnikiem Aleksandra Fredry i współtwórcą Domu Komедii Aleksandra Fredry.

Warto dodać, że Biblioteka organizowała także zajęcia przeznaczone dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz klas 1-3 szkoły podstawowej pt. „Podróż dookoła Świata z Pawłem Edmundem Strzeleckim” oraz „W niezwykłym świecie sztuki Jerzego Nowosielskiego”.

Muzeum Sztuki w Łodzi w ramach obchodów akcji Patroni Roku zorganizowało wystawę „Nowosielski w Łodzi”, spacer po Łodzi śladami Nowosielskiego – „Inni w ogóle nie malowali Łodzi” oraz koncert Macieja Tubisa - Refleksje o Nowosielskim.

Teatr im. Stefana Jaracza w ramach akcji zaprosił swych widzów na:

- premierę spektaklu „Finisaż” w reżyserii Marka Pasiecznego, w którym dzięki uprzejmości Galerii Starmach - właściciela praw do świeckiej spuścizny twórczości Jerzego Nowosielskiego i uprzejmości Parafii Prawosławnej w Krakowie - właściciela autorskich praw majątkowych do twórczości Jerzego Nowosielskiego o tematyce sakralnej, w spektaklu i identyfikacji graficznej zostały wykorzystywane obrazy artysty,
- premierę przedstawienia „Gwałtu, co się dzieje!” Aleksandra Fredry w reżyserii Grzegorza Kempinsky’ego,

- wystawę, która odbyła się we Foyer Dużej Sceny pt. „Aleksander hrabia Fredro w łódzkich sztukach teatralnych” – przygotowanej przez Archiwum Państwowe w Łodzi. Materiały archiwalne prezentowane na ekspozycji pochodzą z zespołów: Zbiór teatraliów łódzkich, Teatr Powszechny w Łodzi oraz Akta Miasta Łodzi.

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne z kolei przygotowało dla mieszkańców regionu warsztaty edukacyjne: „Nowosielski na nowo!” i mini – ekspozycję z okazji Światowego Dnia Lalkarstwa prezentowaną w głównym holu Muzeum, a przedstawiającą wybrane projekty scenograficzne Jerzego Nowosielskiego ze zbiorów Działu Widowisk Lalkowych Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

8.2.4. Festiwal Ogrodniczy „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”

W czerwcu 2023 r. zorganizowano Festiwal Ogrodniczy „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”, w ramach którego odbyły się m.in: projekcje filmów przyrodniczych Wytwórni Filmów Oświatowych Województwa Łódzkiego, miał miejsce plener malarski poświęcony Józefowi Chełmońskiemu. Rozstrzygnięty został konkurs „Zielona Architektura”, w projekcie „Kulturalnie.Naturalnie”, na zaprojektowanie ogrodu przy zabytkowym Muzeum w Nieborowie. To właśnie te nagrodzone, stworzone i zaprojektowane w ramach konkursu ogrody pokazowe mogli podziwiać uczestnicy Festiwalu. Zwiedzić mogli też „Łąki zdrowia”, które powstały na 4 ha terenie Muzeum w Nieborowie. „Łąki zdrowia” to łąki pełne miododajnych roślin, ziół, przypraw i kwiatów, wpisujące się w tradycyjne odmiany gatunków roślin uprawianych przez Radziwiłłów.

Festiwal Ogrodniczy uświetnił występ artystów Filharmonii Łódzkiej im. A. Rubinsteina, która wieczornym koncertem zainaugurowała 24. Wędrowny Festiwal „Kolory Polski”.

8.2.5. Instytucje Kultury Samorządu Województwa Łódzkiego

Samorząd Województwa Łódzkiego jest organizatorem 7 największych w regionie instytucji kultury:

- Teatru Wielkiego w Łodzi (od 2020 r. instytucja współprowadzona przez Samorząd Województwa Łódzkiego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi,

- Filharmonii Łódzkiej im. Artura Rubinsteina w Łodzi (od 2019 r. instytucja współprowadzona przez Samorząd Województwa Łódzkiego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- Łódzkiego Domu Kultury,
- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi,
- Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi,
- Muzeum Sztuki w Łodzi (od 2005 r. instytucja współprowadzona przez Samorząd Województwa Łódzkiego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Muzeum Sztuki w Łodzi figuruje w rejestrze instytucji kultury Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wszystkie pozostałe wymienione placówki, znajdują się w rejestrze instytucji kultury Samorządu Województwa Łódzkiego.

Środki dla Instytucji Kultury z budżetu Województwa Łódzkiego 2023	
Nazwa instytucji kultury	Wykonanie (w zł)
Teatr Wielki w Łodzi	36 915 800
Teatr im. S. Jaracza w Łodzi	16 931 501
Filharmonia Łódzka im. A. Rubinsteina	19 811 924
Łódzki Dom Kultury	8 176 468
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi	8 094 200
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	7 935 489
Muzeum Sztuki w Łodzi	9 610 779
RAZEM	107 476 161

Środki otrzymane przez instytucje kultury z innych źródeł

2023	środki otrzymane przez instytucje kultury z innych źródeł (w zł)		Dotacje na działalność bieżącą z MKiDN (w zł)	Pozostałe dotacje celowe na działalność bieżącą z MKiDN i innych źródeł (w zł)	Dotacje na wydatki inwestycyjne MKiDN i innych źródeł (w zł)
Teatr Wielki w Łodzi	9 607 600		5 244 600	1 620 000	2 743 000
Teatr im. S. Jaracza w Łodzi	544 229		0	234 773	309 455
Filharmonia Łódzka im. A. Rubinsteina	4 384 492		3 928 500	62 285	393 707
Muzeum Sztuki w Łodzi	21 007 488		8 698 000	4 612 953	7 696 535
Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	229 213	w tym:	0	125 545	103 668
Łódzki Dom Kultury	251 183		0	251 183	0
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. J. Piłsudskiego w Łodzi	360 335		0	360 335	0

8.2.5.1. Teatr Wielki w Łodzi

W związku z realizacją większej liczby spektakli w roku 2023 w Teatrze Wielkim w Łodzi frekwencja widzów podczas wydarzeń zwiększyła się o 21%, w porównaniu z rokiem poprzednim. Łącznie w 2023 r. instytucja zgromadziła 80 668 widzów.

W Teatrze Wielkim odbyły się 3 spektakle premierowe: „Faust” Charles’a Gounoda, „Wieczór baletowy kompozytorów polskich: Karłowicz / Kilar / Szymanowski” oraz „Raj utracony” Krzysztofa Pendereckiego.

Z uwzględnieniem koncertów Teatr Wielki może pochwalić się 36 tytułami i 98 wydarzeniami artystycznymi, takimi jak:

- spektakle operowe: „Madama Butterfly”, „Dziewczyna z dzikiego zachodu”, „Turandot”, „Aida”, „Cyrułik Sewilski”, „Carmen”, „Wesele Figara”, „Faust”, „Don Pasquale”, „Nabucco”, „Halka”, „Straszny Dwór”, „Raj Utracony”, „Don Carlos”,
- operetki: „Noc w Wenecji”, „Baron Cygański”,
- musicale: „My Fair Lady”,
- spektakle baletowe: „Casanova”, „Cinderella/Kopciuszek”, „Ziemia Obiecana”, „Grek Zorba”, „Tryptyk Baletowy: Bolero, Mandragora, Displaced”, „Don Kichot”, „Królowna Śnieżka i Siedmiu Krasnoludków”, „Wieczór Baletowy Kompozytorów Polskich: Karłowicz; Kilar; Szymanowski”, „Lamaila”,

- koncerty: „Karnawałowy bal w Wiedeńskim nastroju”, „Koncert chóru dziecięcego i Łódzkiego Teatralnego chóru Verdiana”, „Va, Pensiero – Najpiękniejsze chóry świata”, „Koncert muzyki Latinoamerykańskiej”, „Requiem” Verdiego, „Moniuszko – Włodek Pawlik Trio oraz orkiestra Teatru Wielkiego w Łodzi”, „Koncert chóru Verdiana”, „Koncert z Gwiazdą – Pretty Yende”, „Koncert Kolęd”, „O Sole Italiano – Koncerty Sylwestrowe”.

W Teatrze Wielkim zorganizowano 12 spotkań z cyklu: „Soboty kameralne”, a także przedstawienie baletowe: „Niobe: Studium miłości” (w Malarni Teatru Wielkiego) oraz „Koncert chóralki” we foyer Teatru – w ramach akcji Narodowe Śpiewanie.

W roku 2023 Teatr Wielki w Łodzi zapoczątkował nowy cykl „Z operą przez Łódzkie”, zaznaczając swoją obecność w regionie. W kwietniu Teatr zaprezentował w Łowiczu „Requiem” Verdiego, następnie w maju w Aleksandrowie Łódzkim odbył się koncert „Witaj, Majowo Jutrzenko”, a w październiku w Sali Widowiskowej w Bełchatowie zaprezentowano „Moniuszko/ Pawlik Polish Jazz”.

Wielkim wydarzeniem był także zorganizowany w październiku w Bazylice Archikatedralnej w Łodzi Koncert oratoryjny z okazji 100-lecia objawień Św. Siostry Faustyny – „Radość Miłosierdzia” skomponowany przez Jana Kantego Pawluśkiewicza.

Rok 2023 w Teatrze Wielkim to także wystawy:

- „Faust interpretacje” – wystawa w Sali Kameralnej składająca się z 40 plansz prezentująca zdjęcia z realizacji oper i baletów związanych z „Faustem”,
- „Opery i balety...” Krzysztofa Pendereckiego – wystawa składająca się z 72 plansz prezentująca zdjęcia autorstwa Juliusza Multarzyńskiego,
- „Wystawa zdjęć” Andrzeja Września – prezentująca 32 plansze ze zdjęciami (tylko ekspozycja, wystawa przygotowana przez autora w ramach „Freedom Jazz Festival”).

Teatr niezmiennie realizował również działalność edukacyjną, w ramach której odbyło się 397 zajęć stacjonarnych, w których wzięło udział 9 817 osób. Zajęcia edukacyjne obejmowały: wycieczki „Za kulisami Teatru”, „Warsztaty artystyczne”, warsztaty plastyczne „Opera na poduchach”, „W światłach sceny” – zajęcia dedykowane głównie starszym dzieciom oraz „Niedzielne poranki” – zapoczątkowany w kwietniu 2023 r. cykl koncertów rodzinnych, odbywających się dwa razy w miesiącu.

Swoją działalność kontynuowały również dwa chóry: Verdiana (dla dorosłych) oraz chór dziecięco-młodzieżowy. Instytucja zorganizowała też koncert w plenerze pt.: „Opera Łódź Opener” (Plac Dąbrowskiego).

8.2.5.2. Teatr im. S. Jaracza w Łodzi

W 2023 r. Teatr im. Stefana Jaracza obchodził Jubileusz 135-lecia istnienia. W ramach bieżącego repertuaru zaprezentował łącznie 321 spektakli, w tym 12 tytułów premierowych: „Szkłana menażeria” (reż. Paweł Paczesny), „Orkiestra Titanic” (reż. Mariusz Siudziński), „Dziady cz. I, II, IV” (reż. Adam Sroka), „Bileterka” (reż. Matylda Paszczenko), „Sztuka” (reż. Krzysztof Prus), „Śmierć pięknych saren” (reż. Jan Szurmiej), „Rozmowy z katem” (reż. Michał Chorościński), „Finisaż” (reż. Marek Pasieczny), „Ifigenia ze Splot” (reż. Filip Gieldon), „Kartoteka” (reż. Rolf Alme), „Gwałtu, co się dzieje!” (reż. Grzegorz Kempinsky). Kulminacją obchodów 135-lecia Teatru była premiera przedstawienia „Burza” w reżyserii Ivana Krejčí.

Teatr - na 63. Kaliskich Spotkaniach Teatralnych w Teatrze im. W. Bogusławskiego w Kaliszu - zaprezentował przedstawienie „Słabi”, a w ramach „Międzynarodowego Festiwalu Rzeka Dniestr” zorganizował „Koncert Jedności polsko-ukraińskiej”.

Bardzo ważnymi wydarzeniami w Teatrze stały się warsztaty dla młodzieży, które odbywały się po porannych przedstawieniach: „Kruk z Tower”, „Szkłana menażeria”, „Oleana” i „Wojna na trzecim piętrze”. Po sukcesie pilotażowego projektu „Wojewódzkie Jaracza Wędrówki” (listopad 2022) artyści Teatru im. S. Jaracza ponownie w roku 2023 wyruszyli w region. Mieszkańcy Łódzkiego mogli obejrzeć:

- „Szkłaną menażerię” w Miejskim Centrum Kultury w Bełchatowie (styczeń),
- „Róbmy swoje” w Sieradzkim Centrum Kultury (styczeń),
- „Kruk z Tower” w MCK Tkacz w Tomaszowie Mazowieckim (marzec),
- „Szkłaną menażerię” w CKiS w Skierniewicach (marzec),
- „Sztukę”, w MDK w Radomsku (maj),
- „Bileterkę”, w SCK w Sieradzu (czerwiec),
- „Kruk z Tower” w GCK w Bolesławcu (listopad),
- „Szkłaną menażerię” w SCK w Sieradzu (listopad),
- „Ifigenię ze Splott” w MCK Tkacz w Tomaszowie Mazowieckim (grudzień),
- „Kartotekę” w MCK w Bełchatowie (grudzień).

8.2.5.3. Filharmonia Łódzka im. A. Rubinsteina

Podczas pierwszego koncertu w roku 2023 melomani mogli podziwiać niezwyklej kunszt skrzypaczki i dyrygentki Sirkki-Liisy Kaakinen. 13 stycznia odbyła się Gala Mozartowska, na której wybitni polscy soliści (Iwona Hossa, Katarzyna Nalewajek, Andrzej Lampert) razem z chórem i orkiestrą Filharmonii Łódzkiej wykonali najbardziej znane arie z oper W. A. Mozarta oraz Mszę Koronacyjną.

Chcąc uczcić 110. rocznicę urodzin Witolda Lutosławskiego, Filharmonia Łódzka zaprosiła do wysłuchania jednego z jego najsłynniejszych utworów: Koncertu wiolonczelowego, w którym partię solową wykonała Zuzanna Sosnowska, jedna z najbardziej obiecujących i utalentowanych polskich wiolonczelistek młodego pokolenia, a za pulpitem dyrygenckim stanął Dawid Runtz, który mimo młodego wieku osiąga sukcesy nie tylko w Polsce, ale również na arenie międzynarodowej. W lutym Filharmonia Łódzka zrealizowała wyjątkowe koncerty – koncert karnawałowy, gdzie wystąpiła Karen Edwards wraz z zespołem jazzowo-rockowym oraz koncert muzyki filmowej – „Między jazzem a filmem”, podczas którego Filharmonia uczciła 50-lecie pracy twórczej Krzesimira Dębskiego.

Majowy koncert oratoryjny poprowadził Maestro Oliver von Dohnanyi. Zespoły artystyczne Filharmonii Łódzkiej wykonały Requiem Antona Dvorzaka.

Na rozpoczęcie nowego sezonu artystycznego 2023/2024 Filharmonia zaproponowała koncert z udziałem jednego z najwybitniejszych polskich muzyków ostatnich kilkudziesięciu lat – Zygmunta Krauzego, który z okazji 85. urodzin zagrał swój II Koncert fortepianowy – dzieło z 1996 r., dedykowane pamięci wybitnego japońskiego kompozytora Toru Takemitsu. Ważnym punktem programu inauguracji nowego sezonu było również wykonanie Sinfonietty op. 7 Pawła Kleckiego, w 50 rocznicę śmierci tego na nowo odkrywanego łódzkiego kompozytora.

W październiku z kolei z okazji 100. rocznicy urodzin i 20. rocznicy śmierci Henryka Czyża zorganizowano koncert jazzowy upamiętniający tę wybitną postać. Na estradzie poza Orkiestrą symfoniczną FŁ pojawił się również, wraz ze swoim triem, pianista i kompozytor Leszek Kułakowski, okrzyknięty przez krytykę „wizjonerem jazzu”, autor ponad 150 utworów, z których wiele łączy współczesną muzykę akademicką z jazzem. W Narodowe Święto Niepodległości 11 listopada, w Filharmonii Łódzkiej zabrzmiał pierwszy z dwóch koncertów fortepianowych Ludomira Różyckiego w związku z przypadającą w tym

roku 140. rocznica urodzin i 70. rocznica śmierci tego wybitnego kompozytora operowego i twórcy polskiego baletu narodowego.

Recitale organowe z kolei stawiają w centrum wyjątkowe instrumenty FŁ - organy barokowe i romantyczne (określane również jako symfoniczne). W ramach wspierania młodych artystów FŁ gościła, podczas jednego koncertu Marcina Kucharczyka, który jest jednym z najbardziej uznanych organistów młodego pokolenia. W marcu na estradzie FŁ wystąpił Marcin Szelest razem z zespołem Vasa Consort, wykonując Membra Jesu Nostri. W maju w FŁ, na zakończenie koncertów organowych w sezonie, recital wykonał Krzysztof Urbaniak – kurator organów FŁ.

W wakacje Filharmonia wyruszyła po raz 24. z Wędrownym Festiwałem "Kolory Polski". Preludium do tego wydarzenia odbyło się 24 czerwca na scenie plenerowej przed pałacem w Nieborowie. Podczas Festiwalu publiczność słuchała muzyki klasycznej w wykonaniu łódzkich filharmoników, zespołów kameralnych oraz solistów, ale również muzyki rozrywkowej, folku, jazzu czy gospel. Wystąpiło wielu znakomitych artystów, m.in. Aleksander Dębicz i Michał Żak, Piotr Domagała i Marek Toporowski, Jakub i Krzysztof Jakowiczowie, Wojciech Niedziółka, Adam Tański i Sławomir Jaskułke. Festiwal z muzyką wędrował po całym województwie łódzkim. Kolejno zawitał do: Nieborowa (preludium), Poświętnego (inauguracja), Warty, Beldowa, Maurzyc, Czerniewic, Dąbrowy k. Wielunia, Rozpry, Przedborza, Wolborza, Makowisk, Sieradza, Żarnowa, Zadzimia, Rogowa, Zduńskiej Woli i Tumu.

Koncert finałowy „Kolorów Polski” uświetniło prawykonanie „Fantazji łódzkiej” Gary’ego Guthmana, zamówionej przez Filharmonię Łódzką z okazji 600. rocznicy uzyskania przez Łódź praw miejskich. Czteroczęściowy utwór został zainspirowany burzliwą historią Łodzi (począwszy od roku 1423 – momentu, w którym stała się miastem), folklorem okolic Łodzi (owijok i oberek) oraz starą pieśnią dożynkową z rejonu Sieradza, wykonaną chóralnie, „Przynieśliśmy jaśnie panu!”.

Na festiwalowej mapie pojawiło się siedem nowych miejscowości. Łącznie wszystkich koncertów wysłuchało 6300 osób. Tradycyjnie, instytucja kładła duży nacisk na przedsięwzięcia edukacyjne. Zrealizowano zajęcia z cyklu „Baby boom boom”, „Chór dla (nie) opornych, warsztaty „Odkrywczy muzyki”, jak również spotkania dla melomanów Filharmonii Łódzkiej stanowiące możliwość szerszego zapoznania się z różnymi aspektami muzyki oraz rozmów z ciekawymi gośćmi pod nazwą „Nasłuchiwanie”.

8.2.5.4. Łódzki Dom Kultury

Łódzki Dom Kultury (ŁDK) w roku 2023 zintensyfikował działania w regionie. Zrealizował 127 wydarzeń artystycznych i 80 edukacyjnych.

Wśród nich znalazły się wystawy m.in.: „Picasso, Miró, Chagall” – wystawa grafik w Muzeum w Łowiczu, „Kulminacje” – najcenniejsze dzieła sztuki ze zbiorów Muzeum Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Muzeum w Łowiczu i Dworku Konstancji Gładkowskiej w Skierniewicach, wystawa twórczości członków grupy POWIDOKI – „FORMy – POWIDOKI 2023”, a także „POWROTY” – pejzaż wewnętrzny – wystawa malarstwa Jacka Świągulskiego i wystawa twórczości prof. Ryszarda Hungera – „Hunger – stare i nowe”, które odbyły się w Galeriach ŁDK.

ŁDK był organizatorem koncertów m.in.: „Jeśli my zapomnimy, kamienie wołać będą” – koncert Tolka Jabłońskiego, który odbył się na Zamku Arcybiskupów Gnieźnieńskich w Uniejowie, a związany był z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, „Jerycho: Sztuka średniowiecznej polifonii” – koncert jubileuszowy zespołu Jerycho, który

odbył się w Filharmonii Łódzkiej.

Ważnym wydarzeniem było zorganizowanie przez Łódzki Dom Kultury VIII Forum Instytucji Kultury Województwa Łódzkiego, które miało miejsce w Centrum Kultury i Sztuki w Skierniewicach. Forum zostało pomyślane jako przestrzeń do wymiany doświadczeń, dobrych praktyk w zakresie animacji i edukacji kulturalnej, sposobów zarządzania oraz promocji instytucji, a także naszego lokalnego dziedzictwa.

ŁDK był również organizatorem Po rzece – Festiwalu muzyki i tradycji województwa łódzkiego 2023, w ramach którego przeprowadzone zostały warsztaty z muzyki, śpiewu i tańca w: Gminnym Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji w Dzierżąnej, Muzeum w Nieborowie i Arkadii oraz Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym ZHP „Nadwarciański Gród” w Załęczu Wielkim.

Instytucja była też współorganizatorem wydarzeń m.in.: „Łódzkie Pamięta. Wojewódzka Inscenizacja Bitwy nad Wartą. Wrzesień 1939” w Beleniu i Dożynki Województwa Łódzkiego, które odbyły się w Paradyżu.

ŁDK zorganizował także: Festiwal „Od Kujawiaka do Oberka”, plenerowy koncert patriotyczny w Tomaszowie Mazowieckim, połączony z warsztatami artystycznymi związanymi z polskimi symbolami narodowymi – „Za białą-czerwoną”, 36. Łódzki Przegląd Teatrów Amatorskich „ŁÓPTA” oraz „XIII Muzyczne Drogi do Niepodległości” – śpiewanie patriotyczne (we współpracy ze Społecznym Komitetem Pamięci Józefa Piłsudskiego), które ze względu na duże zainteresowanie ze strony mieszkańców, odbyło się w 2 miejscach: Łodzi i Osjakowie (Kościół św. Kazimierza Królewicza).

Dla miłośników kina ŁDK po raz kolejny zorganizował cykl filmowy „Nieme Kino w drodze IV”. Ideą projektu jest pokazanie klasyków kina niemego (polskiego i zagranicznego) wzbogaconych o współczesne muzyczne ilustracje, zaprezentowane na żywo.

8.2.5.5. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi zorganizowała łącznie 539 wydarzeń – wśród nich spotkania autorskie, konferencje, wystawy stacjonarne i online oraz wydarzenia edukacyjne (m.in. lekcje biblioteczne).

Wyróżnić należy wydarzenie pod hasłem: „Ziuk znany i nieznan”, poświęcone patronowi Biblioteki Józefowi Piłsudskiemu i patronce roku 2023 – Aleksandrze Piłsudskiej pn. „Imieniny Marszałka w Bibliotece im. Piłsudskiego”. W ramach wydarzenia odbył się m.in.: wykład „W cieniu Wielkiego Marszałka. Aleksandra Piłsudska 1882-1963”, koncert „Boskiego CHÓRU” z Zespołu Szkół Salezjańskich w Łodzi, a także wystawa online.

Biblioteka była organizatorem konferencji m.in.: „Moja, Twoja, Nasza – BIBLIOTEKA!” z udziałem bibliotekarzy z województwa łódzkiego; „Komiksowe łódzkie – najnowsze trendy w sztuce komiksu” oraz międzynarodowej konferencji „Polacy z Łódzkiego, którzy rozslawili region i Polskę”.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi zorganizowała 31. Edycję Nagrody Złoty Ekslibris i 14. edycję Nagrody Superekslibris, podczas której wręczono nagrody autorom najlepszych książek o Łodzi i województwie za rok 2022 oraz współorganizowała (wraz ze Stowarzyszeniem Ruch Kultury Chrześcijańskiej „ODRODZENIE”) wydarzenie pt.: „Śpiewamy dla Niepodległej. Wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych w 105. rocznicę odzyskania Niepodległości”.

W lipcu w Bibliotece rozegrano Międzypokoleniowe rozgrywki szachowe, które zorganizowano w celu upamiętnienia Międzynarodowego Dnia Szachisty oraz promowania nauki gry w szachy, nawiązując do bogatej tradycji szachowej na terenie województwa

łódzkiego.

W 2023 r. Biblioteka realizowała projekty dofinansowane z programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- „Łódzkie sensorycznie”,
- „Zwycięstwo ducha, zwycięstwo odwagi, zwycięstwo miłości Ojczyzny”,
- „Komiksowe łódzkie”,
- „Symboliczne spotkania z niepodległością,
- Filmowe WBP, czyli Uwaga tu się kręci... ,
- Digitalizacja czasopisma Łodzier Togbłat i doposażenie pracowni digitalizacji WBP w Łodzi”, realizowany we współpracy z Archiwum Państwowym w Łodzi, w którego zasobach znajduje się czasopismo,
- „Legendarne Łódzkie”.

Biblioteka organizowała wydarzenia także poza stolicą województwa, m.in.: włączyła się do XII edycji Narodowego Czytania, wydarzenia objętego Patronatem Honorowym Pary Prezydenckiej, które w tym roku odbyło się w kilku miejscach w regionie. Fragmenty powieści zostały odczytane przez artystów Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi, przedstawicieli Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi oraz zaproszonych gości w:

- Muzeum Pałac Herbsta w Łodzi,
- Zespole Dworskim w Turowej Woli (gm. Kowiesy, pow. skierniewicki),
- Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Uniejowie,
- Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomsku.

Czytający wystąpili w strojach z epoki, a oprawę muzyczną wydarzenia przygotowała Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina. Scenografię i nagłośnienie zapewnił Teatr Wielki w Łodzi. Z kolei w ramach projektu „Legendarne Łódzkie” odbyły się pikniki literackie w: Zespole Parkowo-Pałacowym w Działoszynie, w Skansenie w Kwiatkówku i Grodzisku w Tumie oraz Uniejowie.

Kolejnym wydarzeniem zorganizowanym przez Bibliotekę w regionie była stacjonarna wystawa w Bibliotece Publicznej w Opocznie pod hasłem: „Hu ha!!! Niechaj Polska zna, jakich synów ma” w 160. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego 1863 r.

8.2.5.6. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

W Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym (MAiE) w Łodzi zorganizowano w 2023 r. następujące wystawy:

- „Obyś żył szczęśliwy...” Gród w Tumie pod Łęczycą od czasów plemiennych do rządów Kazimierza Wielkiego – 500 lat rozwoju w cieniu wielkiej historii Polski,
- „Pieniądz miast oblężonych”,
- „Między Słupią a Wierzą cmentarzyska z wczesnej epoki żelaza w badaniach Muzeum Archeologicznego w Gdańsku”,
- „Prawda, dobro, piękno”- życie św. Franciszka w rzeźbach z kolekcji Macieja Balceraka,
- „Zadowice pod Kaliszem, stanowisko i cmentarzysko ciałopalne z końca okresu Halsztackiego po fazę D okresu rzymskiego”,
- „Wiktor Brzeziński - rzeźbiarz samorodny i jego @ekipa_z_pod_nocnego jako współczesny fenomen sztuki nieprofesjonalnej”,
- „Łódź sprzed Łodzi” (edukacyjna wystawa czasowa),
- „Wizerunek niepodległości – Józef Piłsudski we wspomnieniach”,

Warta szczególnej uwagi była wystawa pt.: "Skarb z ulicy Północnej", która prezentowała artefakty znalezione w trakcie prac związanych z rewitalizacją kamienicy przy ulicy Północnej - ponad 200 przedmiotów: przedwojennych chanukowych świeczników, szkatulek, sztućców, pierścionków oraz wielu innych elementów zastawy stołowej i naczyń.

MAiE w ramach zajęć edukacyjnych przygotowało m.in.: warsztaty dla dzieci i młodzieży, konkursy: III Konkurs „Stwory, potwory i inne zmyły” i „Barbarzyńska Łódź” oraz zorganizowało dwa turnusy 5-dniowych półkolonii zimowych dla dzieci w wieku 7-11 lat, na które składały się warsztaty, gry edukacyjne ruchowe i logiczne oraz zajęcia aktywizujące - ruchowe o tematyce: „W-czasy MAiE – FERIA” półkolonie zimowe 2023.

Muzeum organizowało liczne imprezy i wydarzenia na Grodzisku w Tumie oraz w Skansenie „Łęczycka Zagroda Chłopska”.

Kolejny już raz MAiE wzięło udział w *Europejskich Dniach Archeologii*, w ramach których zorganizowało i/lub koordynowało różnego rodzaju wydarzenia, m.in:

- „Ścieżka do wiedzy o megalitach” – gra terenowa,
- Mały archeolog – warsztaty rodzinne,
- Tropem wojownika z Bałut – spacer archeologiczny,
- Pracownia trzynastka – warsztaty rękodzielnicze na grodzisku w Tumie,
- III Rajd Rowerowy Szlakiem Megalitów,
- Europejski Zjazd Rycerski – Pokazy, inscenizacje grup rekonstrukcji historycznej na terenie grodziska w Tumie.

We wrześniu Muzeum wzięło udział w *Europejskich Dniach Dziedzictwa*, podczas których zorganizowało m.in.: warsztaty „przekaz od rzeczy” czy warsztaty rodzinne: „Pajęczyna pokoleń”. W ramach działalności wystawienniczej w Skansenie zorganizowano szereg wystaw, prezentacji, ekspozycji i galerii np.: „Sztuka trafia pod strzechę”, „W warsztacie stolarskim”, „Dawno temu na progu Łęczycy”, „Galeria jednego zabytku” rzeźby Henryka Adamczyka, jednego z najznakomitszych rzeźbiarzy łęczyckich.

W 2023 r. „Łęczycka Zagroda Chłopska” w Kwiatkówku obchodziła jubileusz swojego dziesięciolecia. W ramach projektu BEZ PRACY NIE MA KOŁACZY zorganizowano działania edukacyjne – cykl jubileuszowych warsztatów tematycznych, obrazujących pracę gospodarza w zagrodzie wiejskiej z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Projekt składał się z cyklu 8 działań kulturalno-edukacyjnych realizowanych od kwietnia do sierpnia 2023, w skład których wchodziły warsztaty, wykłady i pokazy realizowane przez animatorów kultury, regionalistów i rzemieślników takich jak m.in. kowal, artysta malarz, olejarz czy muzyk tradycyjny.

Muzeum zorganizowało też 41 Dni Kultury Japonii pt. „Polsko - japońska współpraca i fascynacje”, podczas których miłośnicy kultury Kraju Kwitnącej Wiśni uczestniczyli w pokazach, warsztatach i słuchali prelekcji specjalistów z dziedziny kultury japońskiej.

8.2.5.7. Muzeum Sztuki w Łodzi

W 2023 r. w Muzeum Sztuki w Łodzi zorganizowano 679 warsztatów, 89 wykładów, 105 spacerów/oprowadzeń edukacyjnych oraz 8 koncertów plenerowych w ramach projektu „Kulturanki u Herbsta”.

W 2023 r. w ms 1 i ms2 miało miejsce otwarcie następujących wystaw:

- Włodzimierz Pawlak. Dzienniki 1989-2022,
- Andrzej Marian Bartczak. POST-QUAM,
- Henryk Stażewski. Późny styl,
- .puls.y. Ewa Latkowska-Żychska,

- Sala Neoplastyczna. Stan początkowy,
- Piotr Wójtowicz. Obrazy z literą A + Aneks,
- Andrzej Łobodziński. Prace z lat 1956–1972,
- Artur Nacht-Samborski. Maski czasu,
- Józef Panfil. Fundament prawdy (wystawie towarzyszyła publikacja albumu prezentującego utrzymane w realistycznej konwencji pejzażowe i portretowe malarstwo Józefa Panfila),
- Nowosielski w Łodzi,
- Andrzej Zwierzchowski. Działania archaiczne.

W związku z obchodami rocznicy stulecia urodzin Jerzego Nowosielskiego, Muzeum Sztuki upamiętniło twórczość tego jednego z najciekawszych artystów polskich XX wieku, poprzez przypomnienie dwunastoletniego łódzkiego okresu jego życia. 11 października w siedzibie muzeum przy Gdańskiej 43 odbył się wernisaż wystawy „Nowosielski w Łodzi”. Wystawa okresu łódzkiego obejmuje wybór głównie prac malarskich Jerzego Nowosielskiego. Niektóre z nich, pochodzące z prywatnych łódzkich kolekcji, po raz pierwszy zaprezentowano szerszej publiczności. Jest to pierwsza wystawa poświęcona wyłącznie sztuce tego artysty. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W Muzeum Pałac Herbsta kontynuowane były wystawy stałe: „Pałac Herbsta. Sztuka dawna w nowym wymiarze”, „Herbstowie. Historie niedokończone”, „Galeria Sztuki Dawnej” oraz zaprezentowane zostały nowe ekspozycje czasowe: „Widziałem prawdziwe arcydzieło. Malarstwo polskie XIX i początku XX wieku ze zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi” i „Nie zmarnujcie niepodległości. Srebra Funduszu Obrony Narodowej”.

Należy podkreślić, że Muzeum Sztuki zorganizowało 3 wystawy poza siedzibą:

- Wacław Szpakowski. Notes ryski w Łotewskim Narodowym Muzeum Sztuki,
- Galeria Grátisze w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi,
- w ramach imprezy towarzyszącej Biennale Architektury w Wenecji Muzeum zorganizowało wystawę: *Ośrodek Kondensacji Formy - Stefan Krygier*, która obejmowała trzy najważniejsze prace tego malarza, architekta i profesora Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, występujące pod wspólną nazwą Ośrodek Kondensacji Formy. Wystawa zbiegła się ze stuleciem urodzin artysty i była pierwszą tej skali międzynarodową prezentacją dorobku czołowego przedstawiciela łódzkiej awangardy, ucznia i współpracownika Władysława Strzemińskiego. Wystawie towarzyszył program wydarzeń artystycznych, spośród których warto wymienić koncert wybitnego przedstawiciela awangardy w muzyce polskiej, twórcy muzyki unistycznej - kompozytora Zygmunta Krauzego. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W 2023 r. w Muzeum Pałac Herbsta ruszył też nowy cykl plenerowych koncertów, które odbywały się w niedzielne przedpołudnia, od 16 lipca do 3 września, w pięknym otoczeniu przypałacowego ogrodu. W programie ogrodowych koncertów nie zabrakło muzyki filmowej, jazzowej czy piosenki aktorskiej.

Warte podkreślenia są działania Muzeum na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych:

- „Podszepty” – projekt dedykowany osobom niewidzącym; warsztaty cykliczne we wnętrzach pałacu, Galerii Sztuki Dawnej, przypałacowym ogrodzie oraz na Księżym Młynie,
- „Muzeum?!? A co to?” – projekt skierowany do grup defaworyzowanych: podopiecznych domów dziecka, ognisk wychowawczych, świetlic środowiskowych realizowany w formie warsztatów,
- „Pałacowe zuchy” – projekt skierowany do podopiecznych Fundacji Gajusz (dzieci z chorobami onkologicznymi, matek chorych dzieci oraz zdrowego rodzeństwa).

8.2.6. Inicjatywy w zakresie kultury w dobie wojny w Ukrainie

Instytucje kultury Samorządu Województwa Łódzkiego, również w 2023 r., przygotowały szereg wydarzeń dla obywateli Ukrainy zamieszkujących region łódzki. Łódzki Dom Kultury zorganizował koncerty: „Rozkolęda” – koncert artystów amatorów z Ukrainy, „Przyjaźń nas łączy” (współorganizacja) oraz „Galante Chłopaki grają dla Ukrainy”, wystawę batiku ukraińskiej artystki Natalii Shemiakiny „Batikowe impresje”, a w ramach Dnia dla dzieci z Ukrainy w ŁDK odbyła się projekcja filmu „Skarb Mikołajka”. Odbyły się też warsztaty kulinarne organizowane przez osoby z Ukrainy. Kontynuowano także współpracę z polsko-ukraińskim Kołem Gospodyń Wiejskich w Byszewach. W ramach Międzynarodowego Festiwalu Rzeki Dniestr Teatr im. Stefana Jaracza zorganizował 22 stycznia 2023 r. „Koncert Jedności polsko-ukraińskiej”. Działania na rzecz pomocy Ukrainie podjęte przez Teatr Wielki w Łodzi to m.in. współpraca z instytucjami, które organizowały przyjazd dzieci z domów dziecka, w celu zorganizowania działań edukacyjnych. Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi zaakcentowało swoją solidarność z mieszkańcami Ukrainy poprzez organizację konferencji w ramach „Dialogu Dwóch Kultur” – bez wątpienia jednej z najważniejszych interdyscyplinarnych imprez organizowanych wspólnie przez Polaków i Ukraińców. Dodatkowo MAiE zapewniło tłumacza języka ukraińskiego podczas warsztatów rodzinnych w ramach cyklu „Zabytek ze skrytek!”, gdzie uczestnicy poznawali zabytki, które specjalnie dla nich wyciągnięte były z magazynu, albo muzealnego skarbca.

9. Edukacja

W 2023 r. siedem placówek kształcenia zawodowego zakończyło realizację dwunastu projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Łączna wartość projektów to 13 598 631 zł, natomiast kwota dofinansowania wynosi 12 854 007 zł. Środki przeznaczone zostały na rozwój bazy szkolnictwa zawodowego, szkolenia nauczycieli oraz utworzenie nowych kierunków kształcenia, będących odpowiedzią na zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy.

Województwo Łódzkie/Departament Sportu i Edukacji oraz dwie placówki kształcenia zawodowego rozpoczęły realizację trzech projektów finansowanych ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Łączna wartość projektów to 39 647 908 zł netto, VAT jest niekwalifikowalny i ponoszony ze środków budżetu Województwa Łódzkiego.

Województwo Łódzkie przy współudziale Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego realizuje autorskie projekty: „#Łódzkie gra w szachy”, „Łódzkie dwujęzyczne”, „Projekt Dyrektor” oraz konkursy: „Żołnierze Wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej”, „Książka Mówi”, „Kręci mnie mój zawód”.

Organizacje pozarządowe zrealizowały siedem projektów z zakresu nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania przyczyniające się do rozwoju kapitału społecznego i intelektualnego mieszkańców województwa łódzkiego.

W ramach jednorazowych stypendiów naukowych Marszałka Województwa Łódzkiego udzielono wsparcia finansowego uczniom i studentom z terenu województwa łódzkiego na łączną kwotę 150 000 zł.

W 2023 r. Województwo Łódzkie kontynuowało udzielanie pomocy uchodźcom z Ukrainy. W czerwcu na terenie województwa łódzkiego zorganizowano kolonie dla dzieci z Ukrainy. Zakończono również realizację projektu „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023”, ogłoszonego w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025. Projekt zakładał Działania Województwa Łódzkiego w ramach Priorytetu I: Aktywizacja zawodowa oraz Priorytetu II: Integracja i aktywność społeczna. Program w całości finansowany był ze środków rezerwy Funduszu Pracy, których dysponentem jest Minister Rodziny i Polityki Społecznej. Łączna kwota dofinansowania wynosiła 2 189 277 zł.

9.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 (RSI LORIS 2030)
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 r.

9.2. Działania podjęte w 2023 r.

9.2.1. Wsparcie stypendialne

▪ Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego służą wspieraniu najbardziej utalentowanych uczniów i studentów, którzy kształcą się na terenie województwa łódzkiego. W 2023 r. odbyła się kolejna edycja konkursu. Przyznano stypendia na łączną kwotę 150 000 zł.

Jednorazowe stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego przyznawane są w dwóch kategoriach:

- uczeń - skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych (licea ogólnokształcące, technika, branżowe szkoły I i II stopnia, szkoły policealne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych), wnioski mogli składać dyrektorzy lub wicedyrektorzy szkół ponadpodstawowych, przy czym każdy podmiot mógł złożyć do 3 wniosków;
- student - przyznawane studentom studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, wnioski mogli składać rektorzy lub prorektorzy uczelni, przy czym podmioty te mogły złożyć do 12 wniosków.

W obydwu kategoriach ustanowione są 3 stopnie stypendiów:

- stypendium naukowe pierwszego stopnia – do 10 000 zł,
- stypendium naukowe drugiego stopnia – do 7 000 zł,
- stypendium naukowe trzeciego stopnia – do 5 000 zł.

W 2023 r. wpłynęły łącznie 154 wnioski o stypendium. W kategorii „uczeń” złożonych zostało 114 wniosków z 54 szkół ponadpodstawowych, natomiast w kategorii „student” wpłynęło 40 aplikacji złożonych przez 4 uczelnie.

W 17 edycji konkursu przyznano:

- 25 stypendiów w kategorii „uczeń” – na łączną kwotę 69 500 zł,
- 23 stypendia w kategorii „student” – na łączną kwotę 80 500 zł.

9.2.2. Wsparcie potencjału akademickiego

▪ Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za najlepsze rozprawy i prace tematycznie związane z województwem łódzkim

Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego przyznaje się za rozprawy i prace tematycznie związane z województwem łódzkim lub promujące region, bądź też za rozprawy i prace, których wyniki badań wykazują użyteczność dla rozwoju społecznego, gospodarczego lub kulturalnego regionu.

W 2023 r. odbyła się XXIV edycja konkursu. Łączna pula nagród wyniosła 100 000 zł. Komisja Konkursowa oceniała rozprawy i prace obronione w 2022 r. Do konkursu mogły być zgłoszone:

- prace habilitacyjne oraz cykle powiązanych tematycznie publikacji/artykułów naukowych, stanowiących podstawę nadania stopnia doktora habilitowanego,
- rozprawy doktorskie,
- prace dyplomowe: magisterskie, inżynierskie i licencjackie.

Przedmiotem konkursu było wyłonienie najlepszych prac podejmujących tematykę związaną z województwem łódzkim, wpisujących się w aktualne potrzeby regionu i jego

mieszkańców. W ramach XXIV edycji na konkurs zgłoszono 61 prac obronionych na 7 uczelniach oraz w 2 instytutach badawczych.

Nagrodzono 19 prac:

- 1 pracę habilitacyjną – nagroda w kwocie 10 000 zł,
- 6 rozpraw doktorskich – nagrody w kwocie po 7 000 zł,
- 6 prac dyplomowych magisterskich – nagrody w kwocie po 5 000 zł,
- 6 prac dyplomowych: licencjackich i inżynierskich – nagrody w kwocie po 3 000 zł.

Przy ocenie prac zgłoszonych do konkursu brane pod uwagę były m.in. wartość naukowa pracy, funkcjonalność i oddziaływanie społeczne, oryginalność podjętego w pracy tematu, prekursorski charakter badań i proponowanych rozwiązań, aspekt badawczy oraz wpływ na promocję województwa łódzkiego.

9.2.3. Szkolnictwo zawodowe

9.2.3.1 Organizacja szkół zawodowych

Województwo Łódzkie jest organem prowadzącym dla 9 szkół i zespołów szkół i placówek realizujących kształcenie zawodowe w formie szkolnej i pozaszkolnej. W formie szkolnej kształciło się 1076 słuchaczy, natomiast w formie pozaszkolnej (na kwalifikacyjnych kursach zawodowych) 1588 słuchaczy. Szczegółowo przedstawia to poniższe zestawienie.

Liczba słuchaczy w szkołach i placówkach oświatowych Samorządu Województwa Łódzkiego - stan na 30 września 2023 r.

Nazwa szkoły/zespołu	Liczba słuchaczy/uczestników		
	Forma szkolna	Forma pozaszkolna	Razem
Szkoła Policealna Techniki Dentystycznej w Łodzi	159	0	159
Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi	159	213	372
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi	70	703	773
Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu	258	89	347
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim	119	120	239
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu	63	214	277
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Sieradzu	142	53	195
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim	106	62	168
Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalińskiej	0	134	134
RAZEM	1076	1588	2664

Źródło: System Informacji Oświatowej stan na 30 września 2023 r.

Zawody, w których kształcą szkoły i placówki Samorządu Województwa Łódzkiego, wpisują się w inteligentne specjalizacje regionalne, określone w RSI LORIS 2030, co obrazuje poniższe zestawienie.

**Zawody, w ramach których kształcą szkoły i placówki
Samorządu Województwa Łódzkiego**

Przemysł włókienniczy i przemysł odzieżowy	Produkcja materiałów budowlanych, w tym ceramika, chemia budowlana, stolarka budowlana	Medycyna, farmacja, kosmetyki, usługi dla ochrony zdrowia	Energetyka konwencjonalna oraz produkcja energii z odnawialnych źródeł	Rolnictwo oraz branża przetwórstwa rolno-spożywczego	Informatyka i telekomunikacja
Krawiec	Technik elektryk	Asystentka stomatologiczna	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej	Technik pszczelarz	Technik informatyk
Rękodzielnik wyrobów włókienniczych	Elektryk	Higienistka stomatologiczna	Technik elektryk	Rolnik	Technik programista
	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	Opiekun medyczny	Technik elektronik		
		Protetyk słuchu			
		Technik dentystyczny			
		Technik elektroradiolog			
		Technik farmaceutyczny			
		Technik masażysta			
		Technik sterylizacji medycznej			
		Terapeuta zajęciowy			
		Asystent osoby niepełnosprawnej			
		Podolog			

9.2.3.2. Realizacja projektów finansowanych ze środków zewnętrznych

▪ Projekty finansowane ze środków RPO WŁ 2014-2020

W 2023 r. siedem placówek zakończyło realizację 12 projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, w tym 11 dla Osi Priorytetowej XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności, Działanie XI.3 Kształcenie zawodowe, Poddziałanie XI.3.1 Kształcenie zawodowe i 1 dla Osi Priorytetowej X „Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw w regionie”, Działanie X.2 „Rozwój pracowników i przedsiębiorstw, Poddziałanie X.2.2 „Wdrożenie programów typu outplacement”.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego w Łodzi

Nazwa projektu: Akademia programowania i multimediiów

Wartość projektu: 999 379 zł

Wysokość dofinansowania: 899 441 zł

Okres realizacji: 1 kwietnia 2021 r. – 31 marca 2023 r.

Nazwa projektu: Akademia kulinarna

Wartość projektu: 827 505 zł

Wysokość dofinansowania: 744 755 zł

Okres realizacji: 1 kwietnia 2021 r. – 31 marca 2023 r.

Nazwa projektu: Nowy wymiar

Wartość projektu: 954 581 zł

Wysokość dofinansowania: 859 123 zł

Okres realizacji: 1 października 2022 r. – 30 czerwca 2023 r.

Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu

Nazwa projektu: Utworzenie i rozwój ukierunkowanego branżowo CKU w Zgierzu

Wartość projektu: 983 565 zł

Wysokość dofinansowania: 885 208 zł

Okres realizacji: 1 września 2021 r. – 30 czerwca 2023 r.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim

Nazwa projektu: Trzy kroki do kariery. Nauka-Praktyka-Praca

Wartość projektu: 899 124 zł

Wysokość dofinansowania: 809 199 zł

Okres realizacji: 1 marca 2021 r. – 28 lutego 2023 r.

Nazwa projektu: Nowe kompetencje – Nowa praca – Nowe życie

Wartość projektu: 846 463 zł

Wysokość dofinansowania: 761 817 zł

Okres realizacji: 1 czerwca 2022 r. – 31 października 2023 r.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim

Nazwa projektu: Nowe kierunki – nowe możliwości

Wartość projektu: 574 769 zł

Wysokość dofinansowania: 517 292 zł

Okres realizacji: 1 czerwca 2021 r. – 31 marca 2023 r.

Nazwa projektu: Edukacja zawodowa dla rynku pracy

Wartość projektu: 1 017 487 zł

Wysokość dofinansowania: 915 738 zł

Okres realizacji: 1 września 2022 r. – 30 czerwca 2023 r.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu

Nazwa projektu: Lepsza praktyka – lepszy start – modernizacja pracowni zawodowych w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Łowiczu

Wartość projektu: 1 009 994 zł

Wysokość dofinansowania: 908 995 zł

Okres realizacji: 6 września 2022 r. – 31 sierpnia 2023 r.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Województwa Łódzkiego w Sieradzu

Nazwa projektu: Szkoła zawodowców – inwestycją w lepszą przyszłość

Wartość projektu: 994 600 zł

Wysokość dofinansowania: 895 140 zł

Okres realizacji: 1 sierpnia 2022 r. – 30 czerwca 2023 r.

Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinej

Nazwa projektu: Wsparcie na Nowy Start zawodowy

Wartość projektu: 1 526 150 zł

Wysokość dofinansowania: 1 388 795 zł

Okres realizacji: 1 lutego 2022 r. – 30 listopada 2023 r.

Nazwa projektu: Zwiększenie kompetencji i podniesienie kwalifikacji słuchaczy oraz nauczycieli Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinej

Wartość projektu: 2 965 014 zł

Wysokość dofinansowania: 2 668 504 zł

Okres realizacji: 1 sierpnia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r.

Realizacja projektów ma na celu przede wszystkim dostosowanie systemu kształcenia zawodowego oraz oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego rynku pracy i zmian zachodzących w otoczeniu społeczno – gospodarczym, poprawę jakości i efektywności kształcenia, stworzenie możliwości zdobycia dodatkowych lub doskonalenia posiadanych kwalifikacji przez słuchaczy i nauczycieli, a także doposażenie placówek w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

- **Projekty finansowane ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności**

Województwo Łódzkie/Departament Sportu i Edukacji

Nazwa projektu: Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych

Wartość projektu: 17 728 850 zł netto

Wysokość dofinansowania: 17 728 850 zł netto

Okres realizacji: 1 stycznia 2023 r. – 30 czerwca 2026 r.

Głównym wyzwaniem projektu jest stworzenie trwałych mechanizmów współpracy różnych podmiotów i instytucji w województwie łódzkim, mających wpływ na rozwijanie umiejętności przez mieszkańców regionu. Projekt ma zapewnić wsparcie wdrażania, koordynacji i monitorowania na poziomie województwa Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej, której celem nadrzędnym jest tworzenie możliwości i warunków

do rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Projekt stanowi wsparcie dla Województwa Łódzkiego, gdzie od kilku lat prowadzone są działania wspierające politykę edukacyjną regionu w zakresie doradztwa zawodowego, promocji kształcenia branżowego oraz upowszechniania idei uczenia się przez całe życie. Oprócz konferencji, seminariów i konkursów planuje się stworzenie Wojewódzkiego Systemu Doradztwa Zawodowego oraz Strategii Kształcenia Zawodowego w województwie łódzkim.

Zespół Szkół i Placówek Oświatowych Nowoczesnych Technologii Województwa Łódzkiego (ZSiPONTWŁ) w Łodzi

Nazwa projektu: Utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności (BCU) w dziedzinie realizacji nagrań i nagłośnień

Wartość projektu: 10 951 566 zł netto

Wysokość dofinansowania: 10 951 566 zł netto

Okres realizacji: 1 września 2023 r. – 30 czerwca 2026 r.

Szkoła Policealna Techniki Dentystycznej (SPTD) w Łodzi

Nazwa projektu: Utworzenie i wsparcie funkcjonowania Branżowego Centrum Umiejętności (BCU) w dziedzinie techniki dentystycznej

Wartość projektu: 10 967 492 zł netto

Wysokość dofinansowania: 10 967 492 zł netto

Okres realizacji: 1 marca 2023 r. – 30 czerwca 2026 r.

Celem projektów jest:

- przygotowanie kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w dziedzinie realizacji nagrań i nagłośnień (ZSiPONTWŁ) oraz techniki dentystycznej (SPTD);
- zapewnienie przestrzeni dla skutecznej współpracy szkół, w tym zawodowych, uczelni, pracodawców, ośrodków badawczo-rozwojowych i innych instytucji otoczenia gospodarczego oraz promocja szkolnictwa zawodowego;
- utworzenie i wsparcie funkcjonowania branżowych centrów umiejętności do dnia 31 grudnia 2024 r.

Powstałe BCU staną się nowoczesnymi ośrodkami i będą oferowały szkolenia dla osób dorosłych, osób młodych w wieku 14-24 lat (uczniowie i studenci) oraz nauczycieli kształcenia zawodowego w odpowiednich dla siebie dziedzinach.

▪ Granty Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie

Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi (CRE WŁ) w okresie 1 marca 2023 r. – 30 czerwca 2023 r. realizowało grant wyłoniony do dofinansowania w konkursie grantowym ogłoszonym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie (ORE), który realizował projekt pn. „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Konkurs skierowany był do placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych, a jego celem było wyłonienie grantobiorców do realizacji działań wspierających szkoły i przedszkola, obejmujących rozwijanie kompetencji kadry szkół i przedszkoli w zakresie prowadzenia, organizacji i zarządzania edukacją zdalną.

W ramach grantu:

- ORE przeszkolił Lidera projektu, a Lider 12 nauczycieli CREWŁ,
- przeszkoleni nauczyciele przeprowadzili szkolenia 144 nauczycieli szkół i przedszkoli,
- prowadzono działania konsultacyjno-doradcze dla uczestników szkoleń,
- opracowano 3 pakiety edukacyjne wspomagające zdalną edukację,
- zakupiono sprzęt niezbędny do realizacji projektu (3 laptopy z oprogramowaniem, 3 zestawy słuchawkowe z mikrofonem, 1 tablet) o wartości 16 440 zł.

Wartość grantu wyniosła 106 140 zł i nie wymagała wkładu własnego.

9.2.3.3. Szkoła Podstawowa Specjalna w Rafałowie

Szkoła Podstawowa Specjalna w Rafałowie przy Ośrodku Rehabilitacyjno-Leczniczym w Rafałowie Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu umożliwia dzieciom przebywającym na leczeniu udział w realizowanych zajęciach edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej. W szkole prowadzone są klasy I – VIII, oddział przedszkolny oraz grupy wychowawcze.

Liczba uczniów oraz wychowanków grup wychowawczych w SPS w Rafałowie w roku 2023 w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wyniosła:

- liczba wychowanków - 442,
- liczba uczniów - 338, w tym 55 przedszkolaków.

9.2.3.4. Projekty i konkursy realizowane przy współudziale Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego

Projekt #Łódzkie gra w szachy

Projekt jest realizowany od 2020 r. we współpracy z Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego: w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu, Skierniewicach i Zgierzu oraz z Polskim Związkiem Szachowym. Koordynatorem całego programu jest CREWŁ w Skierniewicach. Idea projektu obejmuje zainicjowanie nauki gry w szachy w szkołach i przedszkolach województwa łódzkiego poprzez dostarczenie nauczycielom innowacyjnych i efektywnych narzędzi do codziennej pracy z dziećmi, zwiększenie umiejętności matematycznych dzieci w zakresie logicznego i analitycznego myślenia, rozwiązywania problemów, orientacji przestrzennej i koncentracji oraz wsparcie społecznego i emocjonalnego rozwoju dzieci.

W 2023 r. odbyła się kolejna edycja kursu podstaw nauki gry w szachy dla nauczycieli początkujących oraz kurs uzupełniający dla nauczycieli, którzy brali udział w poprzednich edycjach projektu. Kursy prowadzone były z wykorzystaniem narzędzi IT (Platforma Zoom oraz Moodle). Nowym placówkom, przyłączającym się do projektu, udzielono wsparcia w postaci wyposażenia pracowni szachowej w szachy wraz z zegarami. Została też wydana kolejna publikacja podręcznikowa – Kurs rozszerzony nauki gry w szachy, którą przekazano do szkół i placówek uczestniczących w projekcie. We wszystkich rejonach organizowane były dla uczniów szkół podstawowych i wychowanków przedszkoli tzw. eventy szachowe, połączone z rozgrywkami.

W dniu 30 maja 2023 r. w Teatrze Wielkim w Łodzi odbył się finałowy turniej szachowy dla uczestników projektu. Wzięło w nim udział 207 wychowanków przedszkoli i uczniów szkół podstawowych z 15 powiatów. Zwycięzcom w poszczególnych kategoriach ufundowano cenne nagrody.

Rok szkolny 2023/2024 to kolejna, 4. edycja projektu wzbogacona o Pakiet doradztwa metodycznego dla nauczycieli uczących gry w szachy w ramach projektu.

Wojewódzki Konkurs pn. „Żołnierze Wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej”

Konkurs współorganizowano z Centrami Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Sieradzu, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach oraz Zgierzu i Kuratorium Oświaty w Łodzi. W 2023 r. odbyła się trzecia edycja konkursu. Celem konkursu jest upamiętnienie Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, upowszechnienie wiedzy historycznej o żołnierzach Wojska Polskiego, którzy walczyli o niepodległość Polski po II Wojnie Światowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej. Test wiedzy został wpisany do wykazu wojewódzkich konkursów tematycznych współorganizowanych przez Łódzkiego Kuratora Oświaty.

Konkurs skierowany był do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego.

W kategorii test wiedzy wyłoniono 10 laureatów spośród 274 uczniów z 61 szkół podstawowych województwa łódzkiego. W kategorii komiks wpłynęły 72 prace uczniów z 29 szkół podstawowych województwa. Wyłoniono 5 laureatów. Spośród uczestników ze szkół ponadpodstawowych wyłoniono 6 laureatów w kategoriach prac multimedialnych. Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się w dniu 17 maja 2023 r. w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Sieradzu.

Projekt „Łódzkie dwujęzyczne”

Celem projektu jest propagowanie idei dwujęzyczności w przedszkolach na terenie województwa łódzkiego, kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie rozwijania umiejętności językowych oraz przygotowanie i motywowanie dzieci w wieku przedszkolnym do skutecznego używania języka angielskiego w zabawie i codziennych sytuacjach.

Druga edycja zakończona w czerwcu 2023 r. skierowana była do 50 placówek przedszkolnych z terenu województwa. We wrześniu 2023 r., we współpracy z Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi przy współudziale pozostałych Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego, ruszyła trzecia edycja projektu, w którą zostały włączone 73 przedszkola.

Założeniem projektu jest przeszkolenie nauczycieli i wyposażenie przedszkoli w pomoce dydaktyczne niezbędne do rozwijania umiejętności językowych dzieci i wychowania w dwujęzyczności od najmłodszych lat. Dodatkowo nauczyciele biorący udział w projekcie otrzymują wsparcie merytoryczne ze strony koordynatorów regionalnych przez cały okres trwania projektu.

Konkurs „Książka Mówi”

Organizatorem konkursu było Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu przy współpracy Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi,

Skierniewicach, Sieradzu i Piotrkowie Trybunalskim. Konkurs miał na celu rozwijanie czytelnictwa poprzez poznanie i upowszechnianie dorobku twórczego Wisławy Szymborskiej, Aleksandra Fredry, Włodzimierza Przerwy-Tetmajera i Aleksandry Piłsudskiej – ustanowionych Patronami 2023 r. oraz pogłębienie zainteresowań artystycznych uczestników i ich wrażliwości na dziedzictwo kulturalne i patriotyczne.

W 2023 r. odbyła się IV edycja konkursu do której zgłosiły się 142 szkoły: 95 szkół podstawowych i 47 szkół ponadpodstawowych. Do etapu finałowego w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Zgierzu zakwalifikowało się 50 uczniów. Komisja Wojewódzka wysłuchiwała 25 uczniów w kategorii szkół podstawowych, czytających utwory Aleksandra Fredry i Wisławy Szymborskiej oraz 25 uczniów w kategorii szkół ponadpodstawowych, czytających utwory Wisławy Szymborskiej, Aleksandry Piłsudskiej i Włodzimierza Przerwy-Tetmajera. Dokonując oceny wystąpień uczestników komisja konkursowa brała pod uwagę następujące kryteria: ogólne wrażenie artystyczne, interpretacja utworu, kultura słowa oraz zachowanie limitu czasu i wyłoniła 6 laureatów, przyznała 9 wyróżnień oraz 1 nagrodę specjalną. Zgodnie z Regulaminem przyznano także nagrody książkowe dla dziesięciu szkół, które jako pierwsze zgłosiły uczestników do udziału w konkursie.

Projekt Dyrektor

Projekt Dyrektor to cykl szkoleń, seminariów i warsztatów dla kadry zarządzającej szkołami i placówkami oświatowymi w województwie łódzkim. Katalog wyzwań, potrzeb, warunków i rozwiązań adresowanych do dyrektora szkoły staje się z dnia na dzień coraz bardziej rozległy.

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom Województwo Łódzkie we współpracy z Kuratorium Oświaty w Łodzi opracowało concept wsparcia dyrektorów szkół i placówek oświatowych w procesie zarządzania oraz realizacji powierzonych zadań. Do celów przedsięwzięcia należą: przekazanie praktycznych wskazówek dotyczących aspektów związanych z prowadzeniem szkoły i organizacją pracy, jak również podniesienie kompetencji zawodowych, wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk oraz doskonalenie kompetencji menedżerskich. Zadania w tym zakresie realizują Centra Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu, Łodzi, Sieradzu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach. Inauguracja Projektu miała miejsce dnia 19 maja 2023 r. w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Zgierzu.

W ramach Projektu Dyrektor w 2023 r. przeprowadzono 16 szkoleń, w których udział wzięło 285 osób. Tematyka spotkań dotyczyła najważniejszych aspektów związanych z funkcjonowaniem i nadzorowaniem szkoły oraz pojawiających się problemów. Zakres szkoleń obejmował zagadnienia z zakresu: nadzoru pedagogicznego, awansu zawodowego i oceny pracy, zatrudniania i zwalniania nauczycieli, statutu szkoły, bhp, praw autorskich, ochrony małoletnich, resocjalizacji, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, kształcenia specjalnego, protokołu dyplomatycznego oraz stresu i wypalenia zawodowego.

9.2.3.5. Realizacja zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu edukacji

W 2023 r. ogłoszono dwa otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania. Konkursy skierowane były do organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i miały na celu rozwój kapitału społecznego

i intelektualnego województwa łódzkiego poprzez wzbogacenie oferty edukacyjno-wychowawczej, umożliwiającej kształtowanie i wzmacnianie kompetencji kluczowych zwiększających wydajność, innowacyjność i konkurencyjność mieszkańców regionu.

Do konkursu mogły być zgłaszane propozycje inicjatyw edukacyjnych dla mieszkańców województwa związane z:

- rozwijaniem kompetencji społecznych i obywatelskich wśród mieszkańców województwa łódzkiego zakładających organizowanie inicjatyw o charakterze historyczno-patriotycznym, promujących polską tradycję i symbole narodowe, w tym konkursów poświęconych symbolice narodowej oraz wiedzy historycznej,
- kształtowaniem umiejętności porozumiewania się w językach obcych oraz umiejętności uczenia się za pomocą:
 - organizowania zajęć językowych, konkursów oraz obozów językowych i wycieczek promujących w języku obcym bogactwo przyrody, historii i sztuki województwa łódzkiego itp.,
 - działań związanych z promocją idei kształcenia się przez całe życie,
 - organizowania inicjatyw mających wpływ na poprawę wyników w nauce oraz wykształcenie postawy radzenia sobie na wielu życiowych płaszczyznach, w tym zajęcia dotyczące nowoczesnych metod dydaktycznych w zakresie myślenia projektowego, prowadzenia zajęć z efektywnego zarządzania czasem, planowania, koncentracji, gimnastyki umysłu, motywacji, samokształcenia itp.,
- rozwijaniem kompetencji matematycznych i naukowo-technicznych poprzez:
 - organizowanie praktycznych zajęć związanych z zawodami deficytowymi w województwie łódzkim oraz działań promujących kształcenie zawodowe wśród mieszkańców województwa łódzkiego,
 - prowadzenie zajęć promujących i kształtujących myślenie matematyczne (logiczne i przestrzenne),
 - propagowanie edukacji przez szachy w szkołach podstawowych i przedszkolach na terenie województwa łódzkiego w celu rozwijania myślenia logicznego i przyczynowo-skutkowego oraz naukowego poprzez stawianie tez i ich udowadnianie,
 - stymulowanie współpracy między szkołami zawodowymi, a pracodawcami na rzecz rozwoju kształcenia zawodowego w regionie.

Dotacje w kwocie do 10 000 zł otrzymało siedem podmiotów. Dofinansowano następujące projekty:

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Tytuł zrealizowanego projektu
1	Polskie Towarzystwo Historyczne	Publikacja książki Tomasza Andrzeja Nowaka Nekrologi Gazety Radomskowskiej (1920-1939)
2	Centrum Aktywności Lokalnej w Drzewicy	TWOJA SZANSA NA ROZWÓJ
3	Fundacja Akcelerator Obywatelski SPARK	Programiści z piotrkowskiej "Piomy" - obóz matematyczno-językowy dla uczniów ZSP nr 2 w Piotrkowie Trybunalskim - 2
4	Fundacja Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego	Akcelerator Innowacji Edukacyjnych

5	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę Oddział Łódzki	Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych
6	Fundacja Równe Szanse dla Środowiska LEDgo	Wzmacniamy kompetencje kluczowe! - zajęcia edukacyjne
7	Stowarzyszenie Przyjaciół Bazyliki w Studziannie	Pamięć i tożsamość - Wigilia Hubalowa

Moce nadŁódzkie

W 2023 r. Województwo Łódzkie ogłosiło nabór ofert w ramach drugiej edycji Programu pn. „Moce nadŁódzkie”, skierowanego do organizacji pozarządowych. W obszarze tematycznym: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie wyłoniono do realizacji 6 zadań.

Lp.	Nazwa Beneficjenta	Tytuł zrealizowanego projektu
1	Stowarzyszenie Centrum Coachingu i Rozwoju Integralnego „BeU”	„Współczesna młodzież – wyzwania”. Rozpoznanie i metody postępowania w przypadku stanów depresyjnych, lękowych, samookaleczeń i uzależnień.
2	Fundacja Wspierania Rozwoju Dzieci i Rodzin „Bursztynek”	Tutoring rodzicielski Montessori
3	Stowarzyszenie Lokomotywa Rozwoju	Misja MatTech
4	Fundacja Sarepta	Kompetentny pomagacz - mądre i skuteczne działania. Cykl superwizji i warsztatów dla osób pomagających osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.
5	Stowarzyszenie Spot Radomsko	Innowacyjna Edukacja
6	Stowarzyszenie Wirtuoz	Biało czerwone spotkania z historią

9.2.4. Inne działania

Działania podjęte w roku 2023 na rzecz uchodźców z Ukrainy

Program „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022–2023”

Projekty stanowiły odpowiedź na ogłoszony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej konkurs ofert „Razem Możemy Więcej - Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023” w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025. Program zakładał aktywność Województwa Łódzkiego w dwóch dziedzinach Priorytet I: Aktywizacja zawodowa oraz Priorytet II: Integracja i aktywność społeczna. Celem Priorytetu I było ułatwienie dorosłym cudzoziemcom nauki oraz zdobywanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych w szkołach prowadzonych przez Województwo Łódzkie, natomiast Priorytetu II - wyposażenie cudzoziemców w umiejętność posługiwania się językiem polskim, a także w wiedzę na temat kultury, zwyczajów i historii Polski, w takim stopniu, by uczestnicy byli aktywni w życiu

zawodowym i społecznym oraz wpływali na poziom swojego życia w Polsce. Program finansowany był w 100% ze środków rezerwy Funduszu Pracy, którego dysponentem jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Kwoty dofinansowania wynosiły: w Priorytecie I – 934 980 zł oraz w Priorytecie II – 1 254 297 zł.

Priorytet I: Aktywizacja zawodowa

- okres realizacji: 1 sierpnia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r.,
- całkowita wartość: 934 980 zł,
- wsparcie kierowane było do cudzoziemców (osoby dorosłe), którzy trafili do Polski w sytuacjach kryzysowych (np. związanych z działaniami zbrojnymi na terenie ich kraju – w tym w Ukrainie),
- projekt zakładał przeszkolenie min. 384 osób oraz uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu kursów umiejętności zawodowych przez 60% z nich.

W okresie trwania projektu, podczas kursów umiejętności zawodowych organizowanych przez placówki edukacyjne podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, przeszkolonych zostało 459 osób, z których 411 uzyskało certyfikat. Łącznie w projekcie przeprowadzono 54 kursy.

Priorytet II: Integracja i aktywność społeczna

- okres realizacji: 1 sierpnia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r.,
- całkowita wartość: 1 254 297 zł,
- wsparcie kierowane do cudzoziemców (osoby dorosłe i młodzież od 10 roku życia), którzy trafili do Polski w sytuacjach kryzysowych (np. związanych z działaniami zbrojnymi na terenie ich kraju – w tym w Ukrainie),
- projekt zakładał przeszkolenie min. 1200 osób oraz uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu kursu języka polskiego przez 70% z nich.

W okresie trwania projektu, podczas kursów języka polskiego organizowanych przez placówki edukacyjne podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, przeszkolonych zostało 1 429 osób, z których 1 256 kursy ukończyło. Łącznie w projekcie przeprowadzono 67 kursów.

Działania podejmowane w programie w 2022 i 2023 r.: promocja programu, nabory uczestników, zawieranie umów z uczestnikami, realizacja kursów przez placówki edukacyjne podległe Samorządowi Województwa Łódzkiego, wypłata wynagrodzeń i pochodnych osób zaangażowanych w realizację projektu, zakup materiałów niezbędnych do prawidłowej realizacji kursów (ubezpieczenie uczestników, pomoce dydaktyczne, materiały biurowe, certyfikaty, środki czystości, itp.) oraz przeprowadzenie ankiet z uczestnikami programu.

Kolonie dla dzieci ukraińskich

W czerwcu 2023 r. Województwo Łódzkie zorganizowało bezpłatne kolonie dla 400 dzieci ukraińskich. Z 14-dniowych obozów sportowo-językowych skorzystały dzieci z 4 obwodów partnerskich Województwa Łódzkiego w Ukrainie: odeskiego, winnickiego, wołyńskiego i czerniowieckiego.

Dzieci wypoczywały w trzech ośrodkach na terenie województwa łódzkiego: Hotelu w Dobieszowie, Centralnym Ośrodku Sportu w Spale oraz Ośrodku Wczasowym w Sulejowie, gdzie uczestniczyły w zajęciach sportowych, edukacyjnych i rekreacyjnych.

Ponadto uczestnicy obozów mieli zapewnione 2 całonocne wycieczki na terenie województwa łódzkiego, które pozwoliły im poznać kulturę i atrakcje turystyczne regionu.

W ramach kolonii dzieci zwiedziły m.in. termy w Uniejowie, Spałę, Niebieskie Źródła, Zalew Sulejowski. Zorganizowano również dla nich wycieczki do Łodzi, gdzie miały możliwość zwiedzenia m. in. Teatru Wielkiego.

Organizacja wypoczynku pozwoliła dzieciom z Ukrainy na czas obozu zapomnieć o przeżyciach związanych z wojną w ich ojczyźnie oraz umożliwiła spędzenie bezpiecznych i bez trosk wakacji. Ponadto pobyt dzieci na obozie sportowo-językowym zapewnił im integrację oraz poprawę sytuacji w obszarze edukacji (w tym nauki języka angielskiego) oraz w obszarze kultury fizycznej i sportu.

Polecenie Wojewody na zakwaterowanie, zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów dla obywateli Ukrainy

Wojewoda Łódzki w oparciu o art. 12 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wydał polecenie nr ZK-I.6333.41.2022 z dnia 25 marca 2022 r. na organizację w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim zakwaterowania, zapewnienie całodziennego wyżywienia zbiorowego oraz zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów dla obywateli Ukrainy. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. na ww. zadanie wydatkowano łącznie 733 011 zł.

Realizacja doradztwa metodycznego finansowanego przez Wojewodę w ramach dotacji celowej

Zadania prowadzonych przez Województwo Łódzkie Wojewódzkich Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli (wchodzących w skład Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu, Skierniewicach i Zgierzu) wspierane były przez nauczycieli-doradców metodycznych.

Zadania doradcy metodycznego realizowane są przez nauczycieli w ramach dodatkowej umowy o pracę w publicznej placówce doskonalenia nauczycieli w wymiarze ½ etatu. Zadania powierza kurator oświaty w porozumieniu z dyrektorem placówki doskonalenia nauczycieli.

Koszt zatrudnienia nauczycieli-doradców metodycznych finansowany jest z dotacji celowej na podstawie umowy zawartej pomiędzy wojewodą i organem prowadzącym.

W 2023 r. w Wojewódzkich Ośrodkach Doskonalenia Nauczycieli zatrudnionych było 42 doradców metodycznych:

- w Łodzi – 1,
- w Piotrkowie Trybunalskim – 12,
- w Sieradzu – 16,
- w Skierniewicach – 7,
- w Zgierzu – 6.

Wysokość dotacji celowej na zatrudnienie nauczycieli-doradców metodycznych w 2023 r. wyniosła 1 804 198 zł.

10. Sport

W 2023 r. Województwo Łódzkie podjęło wiele działań zmierzających do podniesienia aktywności fizycznej oraz zahamowania i odwrócenia negatywnych przemian obniżających sprawność i wydolność fizyczną przede wszystkim u dzieci i młodzieży, stopniowo rozszerzając ich uczestnictwo w różnych programach sportowo-rekreacyjnych. Główne kierunki działań były skoncentrowane na trzech podstawowych obszarach: obszar sportu wyczynowego, powszechnego oraz wsparcie rozwoju inwestycji sportowo-rekreacyjnych.

Tworzenie warunków dla rozwoju sportu wyczynowego stanowi bardzo ważny obszar dofinansowany przez Województwo Łódzkie. Zrealizowane w 2023 r. projekty dotyczyły przede wszystkim zapewnienia zawodnikom województwa łódzkiego możliwości szkolenia sportowego oraz udziału we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym. W ubiegłym roku na programy szkoleniowe Zarząd Województwa Łódzkiego przekazał ponad 3 mln zł. Beneficjentami tych środków są przede wszystkim łódzkie regionalne i okręgowe związki sportowe oraz kluby sportowe. Dofinansowane programy dotyczą rozwoju i upowszechniania sportu szkolnego, akademickiego, sportu na terenach wiejskich i małych miast, a także szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej sportowo prowadzone dla kadr wojewódzkich. Regularne szkolenie i współzawodnictwo sportowe obejmują ponad kilkadziesiąt dyscyplin sportowych na terenie całego województwa.

W obszarze sportu wyczynowego Województwo Łódzkie realizuje również programy bezpośredniego wsparcia rozwoju karier sportowych. Służy temu program przyznawania stypendiów sportowych oraz nagród sportowych. Program stypendialny corocznie obejmuje ok. 220 zawodników, którzy osiągają wysokie wyniki sportowe. Nagrody sportowe są przyznawane dla trenerów, których zawodnicy osiągnęli wysokie wyniki sportowe. Zawodnicy mogą również otrzymać nagrodę specjalną oraz tytuł „Sportowy Ambasador Województwa Łódzkiego” za wybitne osiągnięcia sportowe na arenach międzynarodowych.

Zarząd Województwa Łódzkiego realizuje także działania w obszarze sportu powszechnego. Promocja i upowszechnianie postaw sportowych, społecznych i zdrowotnych wśród mieszkańców województwa, a zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej – uczniów wszystkich poziomów edukacyjnych należą do priorytetowych działań. W 2023 r. było kontynuowanych kilka ważnych projektów sportowych. Należy do nich m.in.: Program „Przez Sport do Kompetencji” na lata 2021-2025, który zakłada objęcie placówek nauczania przedszkolnego oraz szkół podstawowych szkoleniami z zakresu m.in. współczesnej pedagogiki, przekazanie materiałów dydaktycznych dla nauczycieli, przedszkoli i szkół, wyposażenie placówek oświatowych w sprzęt sportowy. Celem zadania jest zwiększenie aktywności ruchowej dzieci w wieku 5-9 lat, rozwój ich kompetencji społecznych, zwiększenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli, wychowawców i trenerów.

Województwo Łódzkie zleciło także do realizacji zadanie publiczne pn. „Umiem Pływać” projekt, którego celem jest aktywizacja fizyczna dzieci szkolnych, nabycie podstawowych umiejętności pływania, profilaktyka wad postawy oraz nadwagi.

Dla nieco starszych mieszkańców województwa prowadzony jest cykliczny projekt „Łódzkie dla Seniorów Plus”, w ramach którego seniorzy 60+ mogą uczestniczyć w bezpłatnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych. „Wydarzenia Sportowe na Plus” to kolejne działanie adresowane dla organizacji sportowych, które są organizatorami imprez sportowo-rekreacyjnych o szczególnym znaczeniu dla regionu i mieszkańców województwa łódzkiego o zasięgu wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym.

Województwo Łódzkie poza wspieraniem sportu na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim, stawia także na rozwój lokalnych organizacji pozarządowych. Budżet Obywatelski „ŁÓDZKIE NA PLUS” pozwala zaangażować mieszkańców w proces decydowania o wydatkach regionalnej wspólnoty samorządowej. W ramach budżetu obywatelskiego zgłoszono do realizacji 39 zadań o charakterze sportowym, na które przekazano ogólną kwotę dofinansowania ponad 1 mln zł. Sportowe projekty każdego roku cieszą się dużym poparciem wśród mieszkańców naszego województwa.

W 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego dofinansował nowy projekt dotyczący popularyzacji strzelectwa i kształtowania postaw proobronnych wśród młodzieży województwa łódzkiego. Program pn. „Strzelectwo Sportowe PLUS” skierowany był do młodzieży województwa łódzkiego od 13 do 18 roku życia, która nie jest zrzeszona w klubach sportowych/związkach strzeleckich. W ramach zadania odbywały się systematyczne, bezpłatne, strzeleckie zajęcia sportowe organizowane na strzelnicach w województwie łódzkim. 20-godzinny program kursu obejmował zajęcia teoretyczne i praktyczne. Część teoretyczna dotyczyła: historii strzelectwa, zasad bezpieczeństwa na strzelnicy, zasad bezpiecznego posługiwania się bronią pneumatyczną i palną oraz nauki pierwszej pomocy. W części praktycznej kursanci poznawali techniki strzelania z broni pneumatycznej i laserowej. Dotacje przyznano 17 podmiotom, a łączna kwota przeznaczona na realizację zadania wyniosła aż 1 400 000 zł.

W 2023 r. Zarząd Województwa Łódzkiego także po raz pierwszy przyznał dotacje na organizację rowerowych wydarzeń sportowych i zawodów sportowo-rekreacyjnych w formie rodzinnych rajdów rowerowych, pikników rowerowych oraz wyścigów rowerowych o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Celem zadania pn. „Rowerowe Łódzkie na PLUS” było wsparcie organizacji wydarzeń sportowych i zawodów sportowo-rekreacyjnych, promujących aktywny styl życia wśród mieszkańców województwa łódzkiego, w tym poprawy ich stanu zdrowia i sprawności fizycznej, zagospodarowania czasu wolnego oraz zaspokojenia potrzeb ruchowych poprzez aktywny wypoczynek. Udział mieszkańców województwa łódzkiego w wydarzeniach był bezpłatny. Dotacje na łączną kwotę 250 000 zł przyznano 16 organizacjom pozarządowym.

Kolejny projekt, który cieszył się dużym zainteresowaniem to „Łódzkie gra w szachy”. Zamierzeniem programu była popularyzacja oraz podnoszenie poziomu sportu szachowego wśród mieszkańców województwa łódzkiego, w szczególności dzieci i młodzieży. Zadanie dotyczyło organizacji różnych turniejów szachowych o zasięgu ponadlokalnym (uczestnicy z minimum 2 powiatów), wojewódzkim (uczestnicy z minimum 3 powiatów) i ogólnopolskim (uczestnicy z minimum 2 województw). Ideą było promowanie nauki gry w szachy w szkołach i przedszkolach, wzmacnianie procesu edukacji matematycznej w zakresie logiki, orientacji przestrzennej, myślenia analitycznego, rozwiązywania problemów, kształtowania koncentracji i intuicji, wspieranie nauczycieli w zakresie zachęcania uczniów do gry w szachy, wsparcie istniejących kół szachowych i tworzenie nowych. 30 maja 2023 r. w Teatrze Wielkim w Łodzi odbył się Turniej Szachowy dla dzieci pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego Grzegorza Schreibera. W ramach projektu „Łódzkie gra w szachy”, prowadzone było także szkolenie sportowe prowadzone w klubach sportowych skierowane do dzieci do 10 roku życia z województwa łódzkiego. W zajęciach szkoleniowych wzięli udział zawodnicy, którzy wywalczyli kategorie szachowe I, II i III. Grupy szkoleniowe powstały w Łowiczu, Nieborowie, Wieluniu, Skierniewicach, Żelechlinku i Łodzi.

W minionym roku Województwo Łódzkie realizowało program pn. „Moce nadŁódzkie”, przeznaczając środki z budżetu województwa na realizację działań mających na celu aktywizowanie mieszkańców województwa łódzkiego. Celem działań zgłaszanych w ramach

Programu była m.in. aktywizacja społeczna, integracja oraz poprawa kondycji fizycznej mieszkańców. Na realizację 22 projektów o charakterze sportowym przeznaczono ponad 452 000 zł.

Bardzo ważnym instrumentem rozwoju sportu oraz wzrostu aktywności fizycznej jest dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Bez odpowiedniej bazy sportowej i rekreacyjnej nie jest możliwy pełen sukces sportowy i upowszechnienie sportu. Dlatego największe kwoty Województwo Łódzkie przeznacza na inwestycje związane z obiektami sportowymi. W 2023 w ramach wojewódzkiego programu „Infrastruktura sportowa Plus” przekazano dotacje na ogólną kwotę 10 mln zł. Dzięki tym środkom wyremontowano lub zmodernizowano 55 obiektów sportowych i rekreacyjnych. Wśród nich znalazły się hale, sale gimnastyczne, boiska, stadiony, korty tenisowe, strzelnica sportowa i inne. Beneficjentem tych środków są jednostki samorządów terytorialnych.

10.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Program Rozwoju Sportu w województwie łódzkim - przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr XLVIII/759/2005 z dnia 27 października 2005 r.
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

10.2. Działania podjęte w 2023 r.

10.2.1. Udzielanie dotacji dla organizacji pozarządowych realizujących zadania w obszarze kultury fizycznej

Realizacja zadań publicznych w obszarze kultury fizycznej to przede wszystkim współpraca z organizacjami pozarządowymi, którym na realizację projektów sportowych w 2023 r. przyznano z budżetu Województwa Łódzkiego dotacje na ogólną kwotę 9 973 755 zł. Działania te były skierowane do różnych grup społecznych.

Przeprowadzono siedemnaście otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego w obszarze kultury fizycznej i sportu. W ramach przeprowadzonych procedur konkursowych wpłynęło 445 ofert, po weryfikacji formalnej i merytorycznej przekazano dotacje na realizację 184 projektów sportowych (wg wykazu poniżej).

Wykaz zadań, które otrzymały dofinansowanie w 2023 r.

Lp.	Tytuł zadania	Nazwa organizacji	Kwota przekazanej dotacji (w zł)	Opis zadania
1.	"Olimpiada Smyka"	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Wilk Rzeczyca (Rzeczyca, tomaszowski)	14 000	Zorganizowano wydarzenie sportowe dedykowane dziewczętom i chłopcom z klas 1-3 szkół podstawowych składające się z 6 konkurencji sportowych dostosowanych do możliwości uczestników.
2.	XVIII Mistrzostwa Pajęczna w pływaniu pod hasłem "Łączy nas sport"	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Meduza" Pajęczno (Pajęczno, pajęczański)	13 000	Przeprowadzono zawody sportowe w pływaniu z udziałem pięciu klubów sportowych - czterech z terenu województwa łódzkiego UKS 10 Sieradz, EKS Skra Bełchatów, MUKS Wodnik Łask, MUKS Meduza Pajęczno oraz jednego z województwa śląskiego KKP Delfin Kłobuck.
3.	Cykl turniejów "Siatkarski Start"	LUDOWY UCZNIOWSKI MIĘDZYSZKOLNY KLUB SPORTOWY KASZTELAN ROZPRZA (Rozprza, piotrkowski)	14 000	Zorganizowano cykl turniejów siatkarskich (składający się z edycji wiosennej i jesiennej) skierowanych do dziewcząt i chłopców z roczników 2008 oraz młodszych.
4.	Lekkoatletyczny Miting 600-lecia Łodzi 2023	Rudzki Klub Sportowy (m. Łódź)	8 500	Przeprowadzono Lekkoatletyczny Miting 600-lecia Łodzi 2023 klasy Mistrzowskiej zgłoszony do kalendarza imprez PZLA i ŁOZLA. Zawody sportowe przeznaczone były dla zawodniczek i zawodników uprawiających lekkoatletykę, posiadających licencje zawodnicze PZLA na rok 2023.
5.	Domaniewicki CROSS biegamy z Olimpijczykami pod honorowym patronatem Mistrza Olimpijskiego Zbigniewa Bródki	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy ASIK (Domaniewice, łowicki)	14 000	Zorganizowano zawody biegowe "Domaniewicki Cross" pod patronatem Mistrza olimpijskiego Zbigniewa Bródki. Trasy biegów wytyczone zostały duktami leśnymi i drogami polnymi na terenie gminy Domaniewice.
6.	Wojewódzki turniej w Kickboxingu	Akademia Sportów Walki i Rekreacji "ALEX" Kutno (Kutno, kutnowski)	11 000	Zorganizowano Wojewódzki Turniej w Kickboxingu dla około 50 uczestników (dzieci, młodzież oraz seniorzy) z województwa łódzkiego.

7.	VI Festiwal piłkarski Akademia Cup 2023	Konstantynowska Akademia Sportu (Konstantynów Łódzki, pabianicki)	14 000	Zorganizowano turniej dla roczników 2014, 2016, 2017. W każdym z roczników wzięło udział minimum 12 zespołów. Turniej rozegrano bez klasyfikacji, w formule każdy z każdym w danej kategorii wiekowej.
8.	Mistrzostwa Polski kobiet w zapasach	Ludowy Klub Sportowy "Piast" w Sieradzu (Sieradz, sieradzki)	14 000	Zorganizowano Mistrzostwa Polski kobiet w zapasach w stylu wolnym, w których wzięło udział 100 zawodniczek z terenu całego kraju.
9.	Memoriał Krzysztofa Surlita Turniej Piłki Nożnej	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kibiców "Tylko Widzew" oddział w Żelowie (Żelów, bełchatowski)	13 000	Zorganizowano turniej piłki nożnej, w którym uczestniczyło 10 drużyn piłkarskich liczących po 10 zawodników. Turniej został rozłożony na 2 dni, w pierwszym dniu odbyły się mecze grupowe, a w drugim pucharowe.
10.	Liga Minisiatkówki województwa łódzkiego	Łódzki Związek Piłki Siatkowej (m. Łódź)	14 000	Zorganizowano finał Ligi Minisiatkówki województwa łódzkiego będącej zwieńczeniem cyklu turniejów eliminacyjnych Ligi Minisiatkówki organizowanych przez ŁZPS na terenie całego województwa.
11.	Basketmania - największy w Polsce turniej koszykówki 3x3	Łódzki Związek Koszykówki (m. Łódź)	14 000	Zorganizowano największy i jedyny w Polsce i Europie turniej koszykówki 3x3. Udział wzięło ponad 100 drużyn z Polski i Europy.
12.	Igrzyska Sportowe dla dzieci, młodzieży i seniorów województwa łódzkiego w Kielczygłowie	Ludowy Klub Sportowy w Kielczygłowie (Kielczygłów, pajęczański)	14 000	Zorganizowano turniej piłkarski dla mieszkańców 3 powiatów województwa łódzkiego (pajęczańskiego, wieluńskiego i bełchatowskiego) z okazji 40-lecia istnienia Ludowego Klubu Sportowego w Kielczygłowie.
13.	VII Bieg leśny Teodory	Klub Sportowy "Rajsport Sieradz Active Team" w Sieradzu (Sieradz, sieradzki)	14 000	Bieg Leśny Teodory wpisał się w kalendarz wydarzeń sportowych regionu łódzkiego. Zawody podzielone zostały na 4 części: bieg rodzinny na dystansie 400 m, bieg przełajowy na 5 km, marsz Nordic walking na tym samym dystansie oraz bieg na 10 km. Udział wzięło blisko 400 osób.
14.	Cykl turniejów piłki nożnej dla dzieci Witonia CUP 2023	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy	14 000	Zorganizowano trzy ogólnopolskie turnieje "Witonia CUP 2023" dla dzieci z

		"Witonia" Witonia (Witonia, łęczycki)		roczników 2011/13. W trzech turniejach wzięło udział łącznie 18 drużyn, po 6 w każdej kategorii wiekowej (roczniki: 2011, 2012, 2013).
15.	Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Drużyn Amatorskich	Towarzystwo Sportu i Rekreacji "Jupiter" przy Elektrowni Bełchatów (Bełchatów, bełchatowski)	14 000	Zorganizowano turniej piłki nożnej dla amatorskich drużyn w kategoriach wiekowych: powyżej 30 lat i powyżej 45 lat.
16.	III Półmaraton Aleją Dębów Czerwonych	Spółdzielnia Socjalna Green Service (Wieruszów, wieruszowski)	14 000	Przeprowadzono bieg na trasie Wieruszów-Opatów-Wieruszów, na dystansie 21,0975 km. To wydarzenie sportowo-rekreacyjne ma charakter cykliczny o zasięgu ogólnopolskim i dostępne jest dla wszystkich zainteresowanych sportowców powyżej 16 roku życia.
17.	Cykl Ogólnopolskich Turniejów Piłki Ręcznej dziewcząt z okazji 100-lecia Chojeńskiego Klubu Sportowego.	Chojeński Klub Sportowy (m. Łódź)	14 000	Zorganizowano Cykl Ogólnopolskich Turniejów Piłki Ręcznej dziewcząt w wieku 12-15 lat. W ramach cyklu odbyły się trzy 1-dniowe turnieje piłki ręcznej dziewcząt.
18.	Wojewódzki Turniej Piłki Nożnej dla dzieci z roczników 2014 i 2015	Gminny Klub Sportowy "Widawia" Widawa (Widawa, łaski)	8 000	Zorganizowano turniej dla blisko 200 dzieci z ośmiu powiatów województwa łódzkiego: łaskiego, bełchatowskiego, wieluńskiego, sieradzkiego, zduńskowolskiego, pabianickiego, wieruszowskiego i poddębickiego. W turnieju rywalizowali zarówno chłopcy jak i dziewczynki w wieku 8 i 9 lat.
19.	Cykl zawodów strzeleckich	Klub Strzelecki RCS Panaszew (Poddębice, poddębicki)	13 500	Zorganizowano cykl zawodów strzeleckich, które odbyły się w dwóch etapach. Pierwszy etap związany ze Świętem Wojska Polskiego i Rocznicą Wybuchu II Wojny Światowej w dniach 26-27 sierpnia, drugi etap związany ze Świętem Niepodległości w dniach 09 i 11 listopada. Zawody zgłoszono do kalendarza Łódzkiego Związku Strzelectwa Sportowego i Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego.

20.	Turnieje dla Kobiet-Dziewcząt	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Astoria Szczerców Junior (Szczerców, bełchatowski)	14 000	Zorganizowano 2 turnieje piłki nożnej dla kobiet i dziewcząt w powiatach bełchatowskim i wieluńskim. W turniejach wzięło udział 14 drużyn.
21.	Festiwal Lekkoatletyczny - Adam Kszczot Festiwal Gasnących Świateł Spała/Mniszków	Klub Sportowy Dynamic Łódź (m. Łódź)	14 000	Zorganizowano zawody lekkoatletyczne dla wszystkich kategorii wiekowych. Rywalizacja odbyła się na różnych dystansach biegowych od 60 m do 3000 m, również w biegach przeszkodowych, skokach w dal i wzwyż, sztafetach, pchnięciu kulą oraz rzucie oszczepem.
22.	Turniej Lion Cup 2023	Uczniowski Klub Sportowy Gmina Rozprza (Rozprza, piotrkowski)	13 000	Zorganizowano turniej piłkarski dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 13 lat. Udział wzięło 12 drużyn, które rywalizowały ze sobą równolegle na 4 boiskach.
23.	Turniej piłki nożnej dla dzieci z województwa łódzkiego	Ludowy Klub Sportowy "Start" Niechcice (Rozprza, piotrkowski)	13 000	Zorganizowano turniej piłki nożnej dla dzieci z województwa łódzkiego dla rocznika 2010 i młodszych. W imprezie wzięło udział blisko 80 uczestników. Rozegrano 14 meczów.
24.	III Wieluńska Piona	Stowarzyszenie Wieluń Biega (Wieluń, wieluński)	14 000	Zorganizowano bieg uliczny na dystansie 5 km w centrum Wielunia. Trasa biegu posiadała Atest Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. W biegu wzięło udział 300 uczestników.
25.	Gomunice Cup 2023	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Gomunice (Gomunice, radomszczański)	14 000	Zorganizowano Turniej Piłkarski Gomunice Cup 2023 w czterech kategoriach wiekowych: - rocznik 2012 i młodszy - rocznik 2010 i młodszy W zawodach uczestniczyło 250 zawodników.
26.	Memoriał Bokserski im. Jana Szczepańskiego w Lubochni	Ludowy Klub Sportowy (Lubochnia, tomaszowski)	14 000	Zorganizowano ogólnopolski turniej bokserski. Zawody rozegrano w kilku kategoriach wiekowych, począwszy od młodzika na młodzieżowcach kończąc. Udział wzięło ok. 100 uczestników.
27.	"Piątka na 50tkę" - cykl turniejów z okazji jubileuszu 50 - lecia istnienia KS Victoria Żytno	Klub Sportowy "Victoria" Żytno (Żytno, radomszczański)	14 000	Przeprowadzono 5 turniejów piłki nożnej dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Mecze rozgrywano systemem każdy z każdym po 30

				minut. W turnieju wzięło udział 6 drużyn.
28.	Puchar Świata w Nordic Walking 2023	Klub Sportowy Nordic Walking Bełchatów (Bełchatów, bełchatowski)	14 000	Zorganizowano jeden z etapów III Pucharu Świata w Nordic Walking - międzynarodowych zawodów na dystansie 5, 10 i 21 km oraz sztafet, pod patronatem największej organizacji na świecie World Original Nordic Walking Federation (ONWF) i twórcy Nordic Walking Marko Kantanevy. Udział wzięło ponad 400 osób z całego świata.
29.	Mistrzowski Międzypowiatowy Turniej Piłki Nożnej Dzieci	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy Tęcza w Brodni (Buczek, łaski)	13 000	Turniej piłki nożnej dla dzieci w wieku od 7 do 11 lat dla 8-10 drużyn zgodnie z unifikacją przepisów gry w piłkę nożną PZPN. W zawodach udział wzięło ponad 80 dzieci.
30.	XI Turniej Koszykówki - Łódzka Cup 2023	ŁKS Koszykówka Męska (m. Łódź)	14 000	Zorganizowano turniej koszykówki młodzieżowej męskiej w 2 kategoriach wiekowych U 15 (rocznik 2008) i U 17 (rocznik 2006). Wystartowało łącznie 12 drużyn po 12-15 zawodników.
31.	Regaty Optimistów, Kadetów i Omeg województwa łódzkiego	Stowarzyszenie Generacja XXI (Głowno, zgierski)	14 000	Zorganizowano regaty w klasie Omega, Kadet i Optimist, które odbyły się nad Akwenem Mroźyczka w Głownie. Udział wzięło 60 osób z województwa łódzkiego.
32.	Puchar Ziemi Łódzkiej w Karate Tradycyjnym	Okręgowy Związek Karate Tradycyjnego Województwa Łódzkiego (Ozorków, zgierski)	14 000	Zorganizowano ogólnopolskie zawody sportowe PUCHAR Ziemi Łódzkiej w karate tradycyjnym. Rozgrywki odbyły się z podziałem na poziom zaawansowania oraz wiek.
33.	Wojewódzki Turniej Minisiatkówki Tuszyn 2023	Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy "Tuszyn" (Tuszyn, łódzki wschodni)	13 000	Zorganizowano turniej piłki siatkowej dla dzieci w trzech kategoriach - "2", "3" i "4". Udział wzięło 200 zawodników w wieku 8-13 lat.
34.	Startuj z nami zdrowie wygrywamy	Tomaszowskie Stowarzyszenie Amazonek (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	14 000	Zorganizowano spartakiadę - imprezę o charakterze sportowym, w której udział wzięło 39 Amazonek z 13 klubów z całego województwa łódzkiego należących do Łódzkiej Unii Amazonek.

35.	„Sokół Cup – Integracyjny Turniej Piłkarski Szkół Wiejskich”	Uczniowski Klub Sportowy "Sokół" przy Szkole Podstawowej w Goszczanowie (Goszczanów, sieradzki)	13 000	Zorganizowano powiatowy turniej piłkarski skierowany do uczniów szkół w mniejszych ośrodkach wiejskich. Odebyły się jednodniowe rozgrywki piłkarskie dla dwóch kategorii wiekowych.
36.	Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej AS-CUP 2023	Uczniowski Klub Sportowy Akademia Siatkówki (Zduńska Wola, zduńskowski)	14 000	Zorganizowano wydarzenie sportowe pod hasłem Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej, w którym wzięło udział około 160 uczestników.
37.	"Organizacja XXVI turnieju Dzikich Drużyn" - Piątki Piłkarskie	Uczniowski Klub Sportowy "Junior" Warta (Warta, sieradzki)	7 500	Przeprowadzono turniej piłkarski w trzech kategoriach wiekowych: IV-VI klasy szkół podstawowych, VII-VIII klasy szkół podstawowych i open (powyżej 15 roku życia).
38.	Mistrzostwa Polski Juniorów U12 i U16 w Snookerze	Konstantynowskie Towarzystwo Sportowe (Konstantynów Łódzki, pabianicki)	14 000	Zorganizowano Mistrzostwa Polski Juniorów w kategoriach wiekowych U12 i U16 w Snookerze.
39.	Halowe Indywidualne Mistrzostwa w Lekkiej Atletyce Dzieci i Młodzieży Szkolnej - Spała 2023	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Opocznie (Opoczno, opoczyński)	14 000	Zorganizowano imprezę sportową dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu opoczyńskiego i tomaszowskiego. Zawody odbyły się z podziałem na dziewczęta i chłopców w 3 kategoriach wiekowych.
40.	V Andrzejkowy Turniej Piłki Halowej – Futsal Cup Róża Kutno 2023	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL SALOS „Róża Kutno” w Woźniakowie. (Woźniaków, kutnowski)	7 500	Zorganizowano turniej piłki halowej dla blisko 200 osób (chłopców i dziewcząt) z powiatu kutnowskiego, łęczyckiego, łowickiego.
41.	Mistrzostwa Województwa Łódzkiego Strażaków Państwowej Straży Pożarnej w piłce nożnej	Klub Sportowy Jutrzenka Drzewce (Lipce Reymontowskie, skierniewicki)	14 000	Zorganizowano turniej piłkarski dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej województwa łódzkiego.
42.	Osjałowski Marsz Nordic Walking Edycja II	Stowarzyszenie "Raduczanie" (Osjałów, wieluński)	13 500	Zorganizowano zawody Nordic walking na dystansie 10 km. Trasa przebiegała ulicą Wieluńską, przez wyspę, drogą przez Dębinę, Skaleniec.

43.	"IX Drzewickie Slalomy". Ogólnopolskie zawody w Slalomie Kajakowym. Drzewica 2023	Ludowy Klub Kajakowy Drzewica (Drzewica, opoczyński)	14 000	Zorganizowano IX edycję tej imprezy w dyscyplinie slalom kajakowy oraz kajakarstwo powszechne. Rozegrano również zawody w olimpijskiej konkurencji cross oraz odbyły się pokazy pływania na desce SUP.
44.	Ogólnopolski Mikołajkowy Turniej Piłki Ręcznej	Związek Parafialnych Klubów Sportowych Województwa Łódzkiego (Sieradz, sieradzki)	12 500	Zorganizowano Ogólnopolski Mikołajkowy Turniej Piłki Ręcznej dla dzieci z rocznika 2012 i młodszych. Udział wzięło ponad 100 uczestników.
45.	Festiwal mini siatkówki Ozorków 2023	Miejski Klub Sportowy Bzura Ozorków (Ozorków, zgierski)	7 000	Zorganizowano Festiwal Minisiatkówki Ozorków 2023 - imprezę ogólnodostępną o zasięgu wojewódzkim skierowaną do dzieci uprawiających siatkówkę w klubach sportowych, szkołach i innych organizacjach.
46.	Strzelectwo dla młodych	Klub Sportowy "Społem" (Łódź, m. Łódź)	93 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 5 grup 20 osobowych w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
47.	Strzelaj z Sokołem	Szkolny Klub Strzelectwa Sportowego "Sokół" (m. Zduńska Wola zduńskowolski,)	96 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 100 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
48.	Szkolenie młodzieży w zakresie strzelectwa sportowego	Klub Strzelecki RCS Panaszew (Poddębice, poddębicki)	94 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 5 grup 20 osobowych w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
49.	Strzelectwo Sportowe PLUS	Stowarzyszenie Kolekcjonersko-Strzeleckie KOLIMATOR (Łódź, m. Łódź)	93 500	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 5 grup 20 osobowych w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.

50.	Kurs Strzelecki – Zostań Strzelcem Ze Strzelmistrzem	Klub Strzelectwa Sportowego i Kolekcjonerów Broni Palnej "Strzel mistrz" (Łódź, m. Łódź)	93 500	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 100 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
51.	"Strzelectwo Sportowe Plus"	Klub Strzelecki "Baszta" Łęczyca (m. Łęczyca, łęczycki)	86 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 140 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
52.	Strzał w dziesiątkę - szkolenie ze strzelectwa sportowego dla młodzieży od 13 do 18 lat	Stowarzyszenie Jednostka Strzelecka 4008 Łódź (Łódź, m. Łódź)	87 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 120 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
53.	Strzelectwo sportowe i Ratownictwo taktyczne z Rotą Bellatoris	Stowarzyszenie Czynnych i Byłych Żołnierzy Kawalerii Powietrznej "Federacja Wojowników Rota Bellatoris" (m. Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	63 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 100 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
54.	Strzelectwo Sportowe PLUS	Stowarzyszenie o Charakterze Strzeleckim, Kolekcjonerskim oraz Sympatyków Broni i Historii Militarnej Wrota 44 (m. Konstantynów Łódzki, pabianicki)	50 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 120 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
55.	Strzelectwo Sportowe PLUS	Klub Strzelecki "Kruk" Łask (Łask, łaski)	98 500	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 300 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
56.	"Start do strzelectwa"	Towarzystwo Strzeleckie Sigma Shooting (Łódź, m. Łódź)	86 460	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 280 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży

				w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
57.	Szkolenie strzeleckie	Związek Strzelecki Strzelec Józefa Piłsudskiego Jednostka Strzelecka 1001 Im Gen Dyw. Janusza Głuchowskiego (m. Bełchatów, bełchatowski)	31 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 40 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
58.	#PROOBRONNI - młodzi aktywni.	Związek Strzelecki "Strzelec" Organizacja Społeczno-Wychowawcza Jednostka Strzelecka 1002 Im.Mjr.Rudolfa Majewskiego Ps. "Leśniak" (m. Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	71 000	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 100 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
59.	Strzelectwo Sportowe Plus	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Mroczków - Dzielna (Opoczno, opoczyński)	84 500	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 100 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
60.	"Strzelectwo Sportowe PLUS"	Liga Obrony Kraju (Łódź, m. Łódź)	93 360	Przeprowadzono bezpłatne szkolenie dla 200 osób w zakresie strzelectwa sportowego dla młodzieży w wieku 13-18 lat z terenu województwa łódzkiego oraz dokonano zakupu broni sportowej.
61.	Na sportowo z Łódzkim! - cykl 3-ech pikników sportowo-rekreacyjnych Województwa Łódzkiego	Stowarzyszenie Rajsport Active (m. Sieradz, sieradzki)	136 050	Zorganizowano 3 bezpłatne pikniki sportowo-rekreacyjne skierowane do różnych grup społecznych, na których uczestnicy rywalizowali w różnych konkurencjach sportowych.
62.	Rowerem przez Łódzkie	Active Run (Sieradz, sieradzki)	19 140	Zorganizowano wydarzenie sportowe w formie otwartego rajdu rowerowego o charakterze sportowo-rekreacyjnym dla mieszkańców województwa

				łódzkiego na trasie o długości 25 km.
63.	Rowerem przez trzy powiaty	Klub Sportowy "Amatorzy" Zapolice (Zapolice, zduńskowski)	12 800	Zorganizowano 2 rajdy rowerowe po terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki: jeden wzdłuż rzeki Warty o długości ok. 50 km, drugi wzdłuż rzeki Grabi i Widawki o długości ok. 60 km.
64.	Integracyjny rajd rowerowy na rozpoczęcie lata	Stowarzyszenie Cyklistów "Kółeczko" w Osjakowie (Osjaków/wieluński)	14 350	Zorganizowano rajd rowerowy i piknik rodzinny. Uczestnicy wzięli udział w prelekcji funkcjonariusza policji na temat bezpieczeństwa rowerzysty w ruchu drogowym.
65.	Z rowerem na szlak	Fundacja Dar dla Potrzebujących Mroczków (Gościny, opoczyński)	17 200	Zorganizowano rajd rowerowy po terenie powiatu opoczyńskiego. Każdy zawodnik otrzymał pamiątkową koszulkę, bidon oraz dyplom uczestnika wydarzenia.
66.	"Rodzinnie, Zdrowo, Rowerowo"- organizacja Międzypokoleniowego Rajdu Rowerowego	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Aleksandrów (Aleksandrów, piotrkowski)	8 250	Zorganizowano Międzypokoleniowy Rajd Rowerowy pn: „Rodzinnie, Zdrowo, Rowerowo”, którego głównym założeniem było wsparcie organizacji wydarzeń sportowych i zawodów sportowo-rekreacyjnych.
67.	Uphill Kamieńsk - zawody w indywidualnej jeździe na czas pod górkę	Kolarsko-Biegowy Klub Sportowy Radomsko (Radomsko, Radomszczański)	9 142	Zorganizowano zawody kolarskie na czas pod Górę Kamieńsk. Ścigano się pod górę asfaltową drogą liczącą niespełna 4km długości i 170m przewyższenia.
68.	Galanta Pętla - wkręć się w łódzkie	Ultra Przygoda (Łódź, m. Łódź)	18 950	Zorganizowano ogólnopolski wyścig rowerowy o charakterze sportowo-rekreacyjnym, w którym uczestnicy mieli do pokonania 500 km pętlę po województwie łódzkim. Zawody miały charakter indywidualnego przejazdu po wyznaczonej za pomocą śladu gpx trasie w czasie max. 60 godzin.
69.	Tour De Palace - Rowerem Przez Chróścín	Stowarzyszenie "Pomocny Dom" (Chróścín, wieruszowski)	10 900	Zorganizowano Turniej Rowerowy dla osób z niepełnosprawnościami. Impreza składała się z czterech etapów: poznanie zasad

				bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przejazdu na czas wyznaczonym torem rowerowym, zaliczeniu testu wiedzy dotyczącego bezpieczeństwa i przepisów ruchu drogowego oraz konkursu plastycznego – "Mój wymarzony rower".
70.	Piknik rowerowy - Zakręcenie	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka dla Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego ZHP "Nadwarciański Gród" w Załęczu Wielkim (Łódź, m. Łódź)	19 900	Zorganizowano piknik rowerowy o zasięgu ogólnopolskim. W ramach pikniku przeprowadzono zajęcia w Miasteczku Ruchu Drogowego we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Łodzi. W ramach zajęć sportowych przeprowadzono dwa konkursy: konkurs z wiedzy o ruchu drogowym oraz konkurs sprawnościowy na torze przeszkód.
71.	Ściganie na polanie - zabawa z rowerem	Pabianickie Towarzystwo Cyklistów (Pabianice, pabianicki)	19 000	Zrealizowano 2 edycje zawodów kolarskich dla dzieci i młodzieży województwa łódzkiego w wieku od 3 do 12 lat. Imprezy zorganizowano w powiecie pabianickim i łaskim.
72.	Rowerowa niedziela	Klub Rowerowy-Tandem (Gorzkowice, Piotrkowski)	18 000	Zorganizowano piknik rowerowy z elementami rywalizacji sportowej. Utworzono interaktywne miasteczko rowerowe wyposażone w ulice ze znakami, torami przeszkód. W miasteczku organizowano rowerowe konkursy dla uczestników zadania.
73.	Organizacja ogólnopolskiego wyścigu kolarskiego Masters w Parzęczewie	Stowarzyszenie Przyjaciół Kolarstwa i Turystyki Rowerowej "PELETON" (Parzęczew, zgierski)	18 500	Zorganizowano zawody sportowo-rekreacyjne o zasięgu ogólnopolskim - wyścig kolarski ze startu wspólnego pod nazwą „Ogólnopolski Wyścig Kolarski Masters o Puchar Polski”.
74.	Rodzinny Piknik Rowerowy	Akademia Piłkarska Tomaszowska Manufaktura Futbolu Tomaszów Mazowiecki (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	18 648	Zorganizowano piknik rowerowy na trasach o różnym stopniu trudności: trasie Bambini – dla dzieci i osób początkujących, trasie Relax – dla osób średniozaawansowanych oraz trasie Profi – dla rowerzystów mających dobrą kondycję i ambicje sportowe.

75.	Mistrzostwa Szkół Podstawowych województwa łódzkiego w kolarstwie górskim	Uczniowski Klub Sportowy "Inter-Solar" (Brzeziny, brzeziński)	7 220	Przeprowadzono wyścig rowerowy w terenie pagórkowatym, który odbył się na pętłach. Jest to dyscyplina Cross-Country. Ilość i długość pętli jest uzależniona od kategorii wiekowej. Organizacja odbywa się według zasad Polskiego Związku Kolarskiego.
76.	Ogólnopolski wyścig przełajowy Cyclocross Sławno 2023	Ludowy Klub Kolarski LUKS SŁAWNO (Sławno, opoczyński)	19 000	Zorganizowano ogólnopolski wyścig przełajowy Cyclocross Sławno 2023 - ogólnopolskie zawody w kolarstwie przełajowym wpisane do kalendarza Polskiego Związku Kolarskiego. Zawody rozgrywane są we wszystkich kategoriach wiekowych zgodnie z przepisami Polskiego Związku Kolarskiego z obsługą sędziowską PZKol.
77.	Rodzinny Rajd Rowerowy Tour de Głowno	Stowarzyszenie "Generacja XXI" (Głowno, zgierski)	19 000	Zorganizowano Rodzinny Rajd Rowerowy Tour de Głowno. Trasa rajdu długości 20 km wiodła pętlą przez Wolę Zbrożkową- Władysławów Bielawski-Sapy-Skaratki-Stanisławów-Władysławów Bielawski-Wola Zbrożkowa.
78.	Sportowe półkolonie - SALOS CAMP	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL SALOS „Róża Kutno” w Woźniakowie. (Kutno, kutnowski)	19 950	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w dwóch grupach wiekowych od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
79.	Sportowe Półkolonie 2023 z Szkółką GOKSIR	Stowarzyszenie Szkołka Piłkarska Gminy Lipce Reymontowskie (Lipce Reymontowskie, skierniewicki)	10 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 30 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
80.	Letnie półkolonie sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin najbardziej potrzebujących - 2023	Stowarzyszenie Centrum im. Jana Długosza (Nowa Brzeźnica, pajęczański)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 15 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.

81.	Super Mocni	Centrum Kształcenia Karate Tradycyjnego "Bushī" (Aleksandrów Łódzki, zgierski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 45 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo-rekreacyjny i trwał 5 dni.
82.	Sportowe wakacje na Plus z UKS AS Zduńska Wola	Uczniowski Klub Sportowy Akademia Siatkówki (m. Zduńska Wola, zduńskowski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 54 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
83.	Wakacje z softballem	Softballowy Klub Sportowy (m. Kutno, kutnowski)	17 150	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
84.	Wakacje z KAS	Konstantynowska Akademia Sportu (m. Konstantynów Łódzki, pabianicki)	12 650	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 30 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
85.	Piłkarskie półkolonie z Klubem Sportowym STAL GŁOWNO	Klub Sportowy Stal - Głowno (Głowno, zgierski)	15 600	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
86.	Półkolonie piłkarskie "Górnik Camp"	Miejski Klub Sportowy "Górnik 1956" Łęczyca (Łęczyca, łęczycki)	13 952	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 30 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
87.	Wakacyjna Akademia Sportu	Stowarzyszenie Akademia Sportu w Będkowie (Będków, tomaszowski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców

				województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
88.	Piłkarskie wakacje z soccerem	Bełchatowska Akademia Piłkarska "Soccer" (m. Bełchatów, bełchatowski)	14 250	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 35 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
89.	Sportowe wakacje na plus -Zdrowo na sportowo-półkolonie w Głownie	Stowarzyszenie Generacja XXI (m. Głowno, zgierski)	15 800	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
90.	Ruch na Bałutach!	Fundacja Równe szanse dla środowiska LEDgo (Tuszyn, łódzki wschodni)	17 315	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 35 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
91.	Wakacje z rakieta w dłoni - 2023 r.	Klub Sportowy Golesze (Wolbórz, piotrkowski)	12 400	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 30 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
92.	Letnie półkolonie sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin najbardziej potrzebujących - 2023	Związek Parafialnych Klubów Sportowych Województwa Łódzkiego (Sieradz, sieradzki)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 13 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
93.	Aktywne wakacje w Uniejowie	Uniejowskie Stowarzyszenie Aktywni (Uniejów, poddębicki)	16 250	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 35 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.

94.	Kajakowe półkolonie na Plus z LKK Drzewica	Ludowy Klub Kajakowy Drzewica (Drzewica, opoczyński)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
95.	Sportowe wakacje na Plus	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa (Widawa, łaski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 45 uczestników w wieku od 7 do 15 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
96.	Sportowe wakacje na Plus z Siódemką.	Uczniowski Klub Sportowy "Siódemka" Kutno (m. Kutno, kutnowski)	19 980	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
97.	Aktywne wakacje	Ludowy Klub Sportowy MOSiR Sieradz (m. Sieradz, sieradzki)	11 800	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 30 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
98.	Półkolonie sportowe - piłka siatkowa	Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy "Tuszyn" (Tuszyn, łódzki wschodni)	18 093	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
99.	Wodno-łodowe półkolonie sportowe	Klub Sportowy Arena Tomaszów Mazowiecki (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 14 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.

100.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej- "Sportowe Wakacje na Plus"	Organizacja Thratlonu Sztuk Walki w Łasku (Łask, łaski)	18 300	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
101.	Wakacyjnie i sportowo	Fundacja Abi (Krośniewice, kutnowski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
102.	Lato z piłką	Uczniowski Klub Sportowy Gmina Rozprza (Rozprza, piotrkowski)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
103.	Sportowe Wakacje z Kickboxingiem	Pabianicki Klub Sztuk Walki "AZJA" (m. Pabianice, pabianicki)	19 200	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
104.	Fabryka Sportowej Radości - Rzeczycka Półkolonia w Dolinie Pilicy	Stowarzyszenie Nasza Gmina Rzeczyca (Rzeczyca, tomaszowski)	19 500	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 50 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.
105.	Wakacje na sportowo- aktywne półkolonie	Centrum Sztuk Walki DOJO United Łódź (Łódź, m. Łódź)	20 000	Zorganizowano półkolonie wraz z wyżywieniem dla 40 uczestników w wieku od 7 do 18 lat dla mieszkańców województwa łódzkiego. Program półkolonii miał charakter sportowo – rekreacyjny i trwał 5 dni.

106.	Wspieranie szkolenia sportowego w koszykówce męskiej	ŁKS Koszykówka Męska (m. Łódź)	23 000	W ramach szkolenia klub prowadził zajęcia szkoleniowe w 11 grupach młodzieżowych w wymiarze minimum 3 razy w tygodniu, rozegrał mecze i turnieje. Przeprowadził również obozy sportowe dla zawodników.
107.	Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w dyscyplinie rugby	Klub Sportowy "BUDOWLANI"- Łódź (m. Łódź)	23 000	Klub przeprowadził zajęcia – treningi. Zawodnicy brali udział w meczach i zawodach sportowych objętych kalendarzem Polskiego Związku Rugby.
108.	Szkolenie sportowe w łyżwiarstwie figurowym	Miejski Klub Łyżwiarski (m. Łódź)	19 000	Klub przeprowadził szkolenie sportowe w dyscyplinie łyżwiarstwo figurowe - sport indywidualny w okresie 15 września -31 grudnia 2023 r. dla grupy 25 zawodników w kategorii: młodzik, junior młodszy, junior oraz młodzieżowiec.
109.	Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych - curling 2023	Polska Organizacja Sportowa (m. Łódź)	23 000	W ramach dofinansowania szkolenia klub przeznaczył przyznaną dotację na wynajęcie obiektów sportowych, zakup sprzętu oraz udział w zawodach.
110.	Szkolenie sportowe zawodników Klubu Sportowego "Społem"	Klub Sportowy "Społem" (Łódź, m. Łódź)	21 000	W ramach projektu sfinansowano udział zawodników sekcji kolarskiej, łuczniczej i strzelectwa sportowego w zawodach sportowych oraz w konsultacjach każdej z wymienionych sekcji.
111.	Szkolenie sportowe dla młodzieży uzdolnionej w zakresie lekkoatletyki.	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Rawa (Rawa Mazowiecka, rawski)	19 000	W ramach zadania zorganizowano 4 dniowe zgrupowanie szkoleniowe dla zawodników na poziomie co najmniej IV klasy sportowej (8 zawodników i 1 trener).
112.	Wspieranie szkolenia sportowego w dyscyplinach Kickboxing i Taekwon-do	Klub Taekwon-do Tradycyjnego (Łódź, m. Łódź)	19 000	W ramach zadania zorganizowano szkolenie sportowe w dyscyplinach Taekwon-do i Kickboxing, 2 SeminaRIA szkoleniowe oraz Turniej Mikołajkowy dla dzieci.
113.	Szkolenie dzieci i młodzieży w hokeja na trawie	Klub Sportowy Hokej-Start-Brzeziny (Brzeziny, brzeziński)	19 000	W ramach szkolenia zakupiono sprzęt sportowy, zorganizowano szkolenie i sfinansowano przejazdy na zwoady sportowe.

114.	Wybierz sport	Klub Sportów Walki K.O.OPOCZNO (Opoczno, opoczyński)	19 000	Zorganizowano regularne treningi z zakresu boks dla dziewcząt i chłopców. Dla każdej grupy przeprowadzono 64 jednostki treningowe po 90 minut.
115.	Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w zapasach klasycznych realizowane w Pabianickim Towarzystwie Cyklistów w końcu 2023 roku.	Pabianickie Towarzystwo Cyklistów w Pabianicach (Pabianice, pabianicki)	16 000	W ramach projektu zorganizowano szkolenie i uczestnictwo w zawodach sportowych z udziałem dzieci 7-14 lat i młodzieży w przedziale wiekowym 15-17 lat.
116.	Trenujemy Razem 2023	Uczniowski Klub Sportowy Olimpijczyk Ozorków (Ozorków, zgierski)	23 000	Przeprowadzono systematyczne treningi w dwóch oddzielnych grupach po 15 zawodników - każda grupa przeprowadziła 35 jednostek treningowych po 90 minut oraz treningów bokserskich w dwóch grupach po 15 zawodników.
117.	Mistrzowie Europy z Łódzkiego - szkolenie sportowe w biegu na orientację	Uczniowski Klub Sportowy "Orientuś" (Łódź, m. Łódź)	12 000	Zorganizowano szkolenie sportowe w biegu na orientację (sport indywidualny) poprzez udział w systematycznych zajęciach treningowych na terenach górskich w Karkonoszach. Zakupiono sprzęt sportowy w postaci kompasów oraz lamp/akumulatorów do nocnego biegu na orientację.
118.	Szkolenie sportowe realizowane w ramach systemu sportu młodzieżowego w łyżwiarstwie szybkim i kręglarstwie	Klub Sportowy "Pilica" (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	23 000	Przeprowadzono 230 godzin szkoleniowych w dyscyplinach łyżwiarstwo szybkie i kręglarstwo. Udział wzięło 55 zawodniczek i zawodników.
119.	Szkolenie sportowe realizowane w ramach Systemu Sportu Młodzieżowego	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy PARK Zduńska Wola (Zduńska Wola, zduńskowski)	18 000	Objęto szkoleniem 30 zawodników MUKS PARK Zduńska Wola, 17 dziewczynek oraz 13 chłopców w sekcji lekkiej atletyki w kategoriach : młodzik, junior młodszy, junior, młodzieżowiec.

120.	Kierunek - zwycięstwo! Rozwój indywidualnego sportu dzieci i młodzieży w Łódzkiem w 2023 r.	Ludowy Klub Kajakowy Drzewica (Drzewica, opoczyński)	23 000	Dokonano zakupu sprzętu sportowego do uprawiania slalomu kajakowego i cross-slalomu oraz treningów na sali i siłowni. Zorganizowano treningi ogólnorozwojowe i specjalistyczne.
121.	"Szachy to królewski sport 2023" - Otwarte Turnieje Szachowe dla dzieci i młodzieży	Związek Parafialnych Klubów Sportowych Województwa Łódzkiego (Wieluń, wieluński)	17 500	Zorganizowano 5 turniejów szachowych dla każdego chętnego dziecka do lat 18. Turnieje przeprowadzono systemem szwajcarskim. Udział wzięło 200 zawodników.
122.	Turniej Szachowy JESIEŃ'2023	Uczniowski Klub Sportowy "Pałac" Nieborów (Nieborów, łowicki)	15 000	Zorganizowano 4 turnieje szachowe dla dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 100 zawodników.
123.	Drużynowe Turnieje Szachowe o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego	Uczniowski Klub Sportowy "Pijarski Klub Sportowy" Łowicz (Łowicz, łowicki)	15 800	Zorganizowano 4 turnieje szachowe dla dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 100 zawodników.
124.	Jesienny turniej na kategorię szachową w Żelechlinku	KS Hetman Żelechlinek (Żelechlinek, tomaszowski)	7 800	Zorganizowano turniej szachowy dla dzieci i młodzieży, w którym udział wzięło 40 zawodników.
125.	Łódzkie gra w szachy - integracyjny turniej szachowy	Klub Szachowy Hetman Łódź (Łódź, m. Łódź)	10 100	Zorganizowano 2 turnieje szachowe dla dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 60 zawodników.
126.	Rodzinny Turniej Szachowy	Klub Szachowy Dwie Wieże Rzgów (Rzgów, łódzki wschodni)	7 200	Zorganizowano turniej szachowy dla dzieci i młodzieży, w którym udział wzięło 40 zawodników.
127.	Turniej szachowy dla osób z niepełnosprawnościami	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę Oddział Łódzki (m. Ozorków, zgierski)	10 000	Zorganizowano turniej szachowy dla dzieci i młodzieży, w którym udział wzięło 20 zawodników.
128.	Podwórkowy Mundial	Klub sportu i rekreacji Klub Nemo Sport (Golesze Duże, piotrkowski)	9 900	Zorganizowano turniej piłkarski drużyn 9 osobowych z województwa łódzkiego dla roczników 2012, 2013. W każdej kategorii wiekowej wystartowało 5 drużyn.
129.	III Mecz Bokserski z okazji Święta Niepodległości 2023	Uczniowski Klub Sportowy Olimpijczyk Ozorków (Ozorków, zgierski)	10 000	Zorganizowano mecz bokserski, w którym wzięło udział 40 zawodników w następujących grupach wiekowych: adept walki szkoleniowej, młodzik, kadet, junior i młodzieżowiec.

130.	Turniej Mikołajkowy Na Plus	Bełchatowska Akademia Piłkarska "Soccer" (Bełchatów, bełchatowski)	10 000	Zorganizowano turniej, w którym udział wzięło 50 dzieci z rocznika 2015 z 5 drużyn z województwa łódzkiego. Każda drużyna składała się z minimum 10 zawodników plus opiekunów.
131.	Wojewódzki turniej piłki halowej dzieci i młodzieży w Kielczygłowie	Ludowy Klub Sportowy w Kielczygłowie (Dryganek Duży, pączęzański)	7 100	Zorganizowano turniej piłki nożnej. Uczestnikami imprezy byli zawodnicy z 6 klubów sportowych z terenu województwa łódzkiego.
132.	GOKSIR Grassroots - Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Halową Piłkę Nożną	Stowarzyszenie Szkoła Piłkarska Gminy Lipce Reymontowskie (Lipce Reymontowskie, skierniewicki)	10 000	Zorganizowano 5 turniejów piłkarskich o zasięgu wojewódzkim. W każdym z nich wzięły udział kluby reprezentujące 6 powiatów województwa łódzkiego.
133.	Turniej halowy o puchar Marszałka Województwa Łódzkiego	Ludowy Klub Sportowy Wolanka Wola Krzysztoporska (Wola Krzysztoporska, piotrkowski)	8 000	Zorganizowano halowy turniej piłki nożnej. W trakcie zawodów rozegrano 16 meczów, w których udział wzięło ponad 80 zawodników.
134.	Sobota z boksem - Opoczno 2023	Klub Sportów Walki K.O.OPOCZNO (Opoczno, opoczyński)	9 650	Zorganizowano zawody dla dwóch kategorii wiekowych: adepta i seniora w dwóch grupach: pierwszą stanowili uczestnicy oficjalnych walk rankingowych, drugą uczestnicy walk sparingowych.
135.	Turniej bokserski OZB w Łodzi	Okręgowy Związek Bokserski w Łodzi (Łódź, m. Łódź)	8 800	Zorganizowano zawody dla 2 kategorii wiekowych: adepta i seniora w 2 grupach: pierwszą stanowili uczestnicy oficjalnych walk rankingowych, drugą uczestnicy walk sparingowych. Miejsce organizacji Łódź.
136.	Wojewódzki Turniej Halowej Piłki Nożnej dla dzieci urodzonych w latach 2014 - 2017	Gminny Klub Sportowy "Widawia" Widawa (Widawa, łaski)	8 000	Zorganizowano wojewódzki turniej piłki nożnej dla dzieci w wieku 6, 7, 8 i 9 lat. W zawodach udział wzięło ponad 150 dzieci z terenu całego województwa.
137.	XVI Mikołajkowy Turniej Piłki Siatkowej – „RÓŻA CUP” 2023	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL SALOS „Róża Kutno” w Woźniakowie (Woźniaków, kutnowski)	9 100	Zorganizowano XVI Mikołajkowy Turniej Piłki Siatkowej – „RÓŻA CUP” 2023. W imprezie o charakterze sportowym wzięło udział 120 dzieci i młodzieży z terenu województwa. W zawodach wzięły także udział osoby z niepełnosprawnościami.

138.	"Młodzi łyżwiarze pamiętają"- ogólnopolskie zawody ku pamięci gen. Tadeusza Buka	Klub Sportowy Arena Tomaszów Mazowiecki (Tomaszów Mazowiecki, tomaszowski)	10 000	Zorganizowano ogólnopolskie zawody w łyżwiarstwie szybkim skierowane do dzieci i młodzieży. Swoje umiejętności zaprezentowało 200 zawodniczek i zawodników z ponad 20 klubów z 8 województw.
139.	XIII Bełchatów Open 2023	Polska Federacja Klubów Curlingowych (Łódź, m. Łódź)	9 990	Zorganizowano XIII ogólnopolski turniej w curlingu. W zawodach wzięło udział 20 czteroosobowych drużyn w tym także drużyny na wózkach i drużyny seniorskie.
140.	Turniej koszykarek o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Widzew Łódź (Łódź, m. Łódź)	9 470	Rozegrano 3 dniowy turniej szkoleniowy w koszykówkę dla żeńskich zespołów z województwa łódzkiego. W zawodach udział wzięły 52 młodzieżowe koszykarki.
141.	Organizacja turnieju piłki nożnej halowej	Rzeczycki Klub Sportowy (Rzeczycza, tomaszowski)	10 000	Zorganizowano turniej piłki nożnej halowej dla 12 piętnastoosobowych drużyn z terenu powiatu tomaszowskiego i rawskiego. W zawodach wzięło udział 180 osób.
142.	Ogólnopolski Turniej Minisigielków	Łódzki Związek Piłki Siatkowej (Łódź, m. Łódź)	10 000	Zorganizowano Finał Ogólnopolskiego Turnieju Minisigielków, będącego zwieńczeniem prowadzonej przez ŁZPS Ligi Minisigielków. Udział wzięło 216 najmłodszych adeptów piłki siatkowej.
143.	Turniej Piłki Nożnej "Pogoń Cup 2023"	Miejsko Gminny Uczniowski Klub Sportowy "Pogoń Zduńska Wola" (Zduńska Wola, zduńskowski)	10 000	Zorganizowano Turniej Piłki Nożnej "Pogoń Cup 2023" dla chłopców z rocznika 2012 i młodszych. Zadanie miało character ogólnopolski. W zawodach wzięło udział 8 zespołów.
144.	Integracyjny Biało - Czerwony Turniej w piłce nożnej	Związek Parafialnych Klubów Sportowych Województwa Łódzkiego (Rychłowice, wieluński)	9 600	Zorganizowano turniej piłki nożnej dla 100 uczestników z terenu całego województwa. Projekt skierowany był do dziewcząt i chłopców z zaniedbanych obszarów wiejskich i małych miasteczek.
145.	Łódzkie Biegi Górskie	Uczniowski Klub Sportowy "Orientus" (Łódź, m. Łódź)	10 000	Zorganizowano górski bieg przełajowy, w ramach którego na ponad 6 lub 10 kilometrowej trasie, dzięki ukształtowaniu terenu, do pokonania było ponad

				100 lub 200 m przewyższenia. Bieg rozegrano na terenie Lasu Łagiewnickiego – Modrzewia.
146.	„Rozwój Cup 2023 – Turniej piłkarski ponad powiatami!”	Akademia Sportu "Rozwój" Główno (Główno, zgierski)	9 997	Zorganizowano 3 - dniowy turniej sportowy dla dzieci i młodzieży w wieku do 14 lat. Udział wzięło ponad 180 zawodników.
147.	Prowadź, drybluj, strzelaj i umiejętności nabieraj	Uczniowski Klub Sportowy Gmina Rozprza (Rozprza, piotrkowski)	9 900	Przeprowadzono 50 godzin treningów piłkarskich. Projektem objęto 2 grupy dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 13 lat. W Zadaniu wzięło udział ponad 40 uczestników.
148.	Piłka nożna spać nie można	Stowarzyszenie Akademia Sportu w Będkowie (Będków, tomaszowski)	10 000	Zorganizowano zajęcia ogólnorozwojowe z naciskiem na dziedzinę jaką jest piłka nożna. Przeprowadzono 45 godzin szkolenia dla 25 osób.
149.	Szkolenie dzieci w zakresie piłki nożnej.	Gminny Ludowy Klub Sportowy "Sierakowianka" 96-100 Skierniewice Sierakowice Lewe 113 A (Skierniewice, skierniewicki)	9 000	Przeprowadzono 20 godzin profesjonalnego szkolenia z zakresu piłki nożnej dla 16 uczestników.
150.	Trenuj i rozwijaj się z łódzkim	Stowarzyszenie Szkoła Piłkarska Gminy Lipce Reymontowskie (Lipce Reymontowskie, skierniewicki)	10 000	Zorganizowano 90 godzinne szkolenie oraz zakupiono stroje sportowe dla 25 dzieci biorących udział w projekcie.
151.	Plum do wody	Klub sportu i rekreacji Klub Nemo Sport (Wolbórz, piotrkowski)	8 000	Przeprowadzono szkolenie sportowe w formie nauki pływania dla 45 dzieci. Każda z utworzonych 4 grup odbyła 15 godzinny kurs.
152.	Organizacja treningów i udział w wydarzeniach sportowych organizowanych na terenie województwa łódzkiego z zakresu piłki nożnej dla dzieci z terenu gminy Buczek w ramach szkolenia sportowego plus.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy Tęcza w Brodni (Buczek, łaski)	10 000	Przeprowadzono 15 godzinne szkolenie i współzawodnictwo sportowe na poziomie wojewódzkim i ogólnopolskim z zakresu piłki nożnej dla 15 zawodników.

153.	Szkolenie sportowe z LZS Macovia Maków	LZS Macovia Maków (Maków, skierniewicki)	10 000	Przeprowadzono 75 godzin szkoleniowych z zakresu piłki nożnej dla 20 dzieci z rocznika 2010-2011.
154.	Realizacja procesu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo z terenu wiejskiego przez Klub Sportowy Poświętne w 2023 roku	Klub Sportowy Poświętne (Poświętne, opoczyński)	10 000	Przeprowadzono systematyczne 55 godzinne szkolenie dla 30 chłopców z roczników 2011 – 2015. Zawodnicy brali także udział w meczach i turniejach.
155.	Szkolenie i udział we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży	Klub Sportowy Golesze (Wolbórz, piotrkowski)	10 000	Przeprowadzono szkolenie dla 32 dzieci i młodzieży w badmintonie. W ramach szkolenia prowadzone były wyjazdy na zawody zgodnie z kalendarzem PZBad, konsultacje szkoleniowe i obozy sportowe. Zakupiono sprzęt sportowy.
156.	Szkolenie sportowe plus	Młodzieżowy Klub Sportowy "ORZEŁ" Wola Wiązowa (Rusiec, bełchatowski)	8 615	Przeprowadzono 30 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 25 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
157.	Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.	Ludowy Klub Sportowy PŁOMIEŃ Makowiska (Pajęczno, pajęczański)	10 000	Przeprowadzono 20 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 20 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
158.	Szkolenie szachowe dla uzdolnionych dzieci i młodzieży trenujących grę w szachy.	Akademia Piłkarska Sadkowice (Sadkowice, rawski)	10 000	Zorganizowano 30 godzinne szkolenie szachowe oraz udział w wybranych turniejach szachowych dla 15 uczestników.
159.	Zawisza wspiera młodzież	Ludowy Klub Sportowy Zawisza Pajęczno (Pajęczno, pajęczański)	10 000	Przeprowadzono 50 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 25 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
160.	Szkolenie sportowe plus	Stowarzyszenie Razem dla Czerniewic (Czerniewice, tomaszowski)	10 000	Przeprowadzono 20 godzin treningów z zakresu piłki nożnej dla 2 grup wiekowych W projekcie uczestniczyło 20 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.

161.	Organizacja szkolenia sportowego przez Rzeczycki Klub Sportowy w 2023 roku	Rzeczycki Klub Sportowy (Rzeczycza, tomaszowski)	10 000	Przeprowadzono 30 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 20 zawodników z grupy wiekowej juniorzy. Zakupiono sprzęt sportowy.
162.	„Szkolenie sportowe z SALOS „RÓŻA KUTNO” dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich”.	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SL SALOS "RÓŻA KUTNO" w Woźniakowie (Kutno, kutnowski)	10 000	Przeprowadzono 15 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyły 2 grupy po 15 osób. Zawodnicy uczestniczyli w turniejach piłkarskich. Zakupiono sprzęt sportowy.
163.	Sport łączy	Klub Sportów Walki K.O.OPOCZNO (Opoczno, opoczyński)	10 000	Przeprowadzono 45 godzin systematycznych treningów sportów walki dla 20 zawodników. Zakupiono sprzęt sportowy.
164.	Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo z terenu gminy Żelów i gmin ościennych w ramach prowadzonej przez ZKS "Włóknierz" sekcji piłki nożnej w 2023 roku.	Zelowski Klub Sportowy "Włóknierz" (Żelów, bełchatowski)	10 000	Przeprowadzono 45 godzin systematycznych treningów sportów walki dla 20 zawodników. Zakupiono sprzęt sportowy.
165.	Upowszechnianie i rozwój sportu wśród dzieci i młodzieży z terenów wiejskich w zakresie piłki nożnej i karate.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy Lechia - Zjednoczeni Gmina Bełchatów (Bełchatów, bełchatowski)	10 000	Przeprowadzono 35 godzin treningów z zakresu piłki nożnej dla 20 zawodników oraz 15 godzin szkolenia karate dla 15 uczestników.
166.	"Szkolenie sportowe plus"	Ludowy Klub Sportowy "Jutrzenka" (Skierniewice, skierniewicki)	10 000	Przeprowadzono 48 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 20 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
167.	Piłka nożna dla najmłodszych - zajęcia treningowe dla dzieci z roczników 2014-16	Klub Sportowy "Victoria" Żytno (Żytno, radomszczański)	10 000	Przeprowadzono 60 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 15 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
168.	Realizacja procesu szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z terenu wiejskiego przez Akademię Sportu	Akademia Sportu Miedniewice (Skierniewice, skierniewicki)	9 850	Zorganizowano zajęcia z tenisa stołowego oraz zajęcia sportowe drużynowe w tym m.in. z siatkówki, koszykówki i piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 30 osób.

	Miedniewice w 2023 roku			
169.	Szkolenie sportowe dzieci na plus z terenów wiejskich województwa łódzkiego	Ludowy Klub Sportowy w Kielczygłowie (Kielczygłów, pajęczański)	10 000	Przeprowadzono 15 godzin treningów z zakresu piłki nożnej oraz zajęcia ogólnorozwojowe. W projekcie uczestniczyło 15 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
170.	Piłka na wesoło	LUKS "Góra" (Góra Świętej Małgorzaty, łęczycki)	10 000	Przeprowadzono 30 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 28 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
171.	"Szkolenie dzieci i młodzieży z terenu wiejskiego przez klub Witonianka Witonia"	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Witonianka" Witonia (Witonia, łęczycki)	10 000	Przeprowadzono 75 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 110 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
172.	Wsiadaj na rower- zostań zawodnikiem MLKS Wieluń.	Międzygminny Ludowy Klub Sportowy Wieluń (Wieluń, wieluński)	10 000	Przeprowadzono 60 godzin treningów kolarskich. W ramach zajęć uczestnicy byli szkoleni w kolarstwie szosowym oraz górskim. W projekcie uczestniczyło 20 zawodników. Zakupiono sprzęt sportowy.
173.	Rozwój sportu na terenie wiejskim w 2023 roku.	Gminny Klub Sportowy Korona Łaguszew (Kocierzew Południowy, łowicki)	10 000	Przeprowadzono 30 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyły 22 osoby. Zakupiono sprzęt sportowy.
174.	"Godzianowska młodzież na plus".	Gminny Ludowy Zespół Sportowy POGOŃ Godzianów (Godzianów, skierniewicki)	10 000	Przeprowadzono 90 godzin treningów z zakresu piłki nożnej. W projekcie uczestniczyło 38 osób. Zakupiono sprzęt sportowy.
175.	Nabór i rozwój koszykarek Basketu 4Ever Ksawerów	Stowarzyszenie Basket 4ever Ksawerów (Ksawerów, pabianicki)	10 000	Przeprowadzono 72 godziny treningów z zakresu koszykówki. Szkoleniem objęto 50 zawodniczek młodzieżowych do 13 roku życia. Zakupiono sprzęt sportowy.
176.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	Gminny Klub Sportowy Sędziejowice (Sędziejowice, łaski)	10 000	Przeprowadzono 24 godziny treningów z zakresu piłki nożnej oraz 124 godziny szkolenia z tenisa ziemnego. W projekcie wzięło udział 25 uczestników.
177.	Szkolenia szachowe dla dzieci do lat 10	Fundacja Rozwoju Nitka (m. Bełchatów, bełchatowski)	60 000	Przeprowadzono szkolenie szachowe dla dzieci do lat 10, które wywalczyły kategorię I, II, III lub minimum IV kategorię szachową.

178.	Sport na terenach wiejskich i małych miast	Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe (Łódź, m. Łódź)	500 000	W ramach projektu zorganizowano szkolenia i współzawodnictwo sportowe reprezentantów środowiska wiejskiego na poziomie: powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim.
179.	Program powszechnej nauki pływania "Umiem Pływać" w województwie łódzkim	Wojewódzkie Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe (Łódź, m. Łódź)	300 000	Realizacja programu dotyczyła nauki pływania dla dzieci klas I–III szkół podstawowych województwa łódzkiego, który zakładał systematyczną naukę pływania podczas zajęć pozalekcyjnych w wymiarze, co najmniej 20 godzin zajęć dla każdego dziecka.
180.	Interdyscyplinarne szkolenie i współzawodnictwo sportowe	Łódzka Federacja Sportu (Łódź, m. Łódź)	2 200 000	Zadanie publiczne dotyczyło realizacji programu interdyscyplinarnego szkolenia i współzawodnictwa dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo z województwa łódzkiego, który prowadzony był w ramach ogólnopolskiego systemu sportu młodzieżowego (SSM). W ramach projektu przeprowadzono szkolenie i współzawodnictwo sportowe zawodników powołanych do kadry wojewódzkiej młodzików, juniora młodszego, juniora, młodzieżowca. Dofinansowano także udział reprezentacji województwa łódzkiego, w zawodach finałowych Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży - Mistrzostw Polski Juniorów Młodszych.
181.	Łódzkie dla Seniorów Plus	Łódzka Federacja Sportu (Łódź, m. Łódź)	250 000	W ramach projektu osoby powyżej sześćdziesiątego roku życia uczestniczyły w bezpłatnych zajęciach ruchowych, zorganizowanych na obiektach sportowych województwa łódzkiego. Głównym celem realizowanego projektu był wzrost aktywności ruchowej i poprawienie sprawności fizycznej osób starszych jako ważnego elementu zdrowego stylu życia.

182.	Sport Szkolny w województwie łódzkim	Łódzki Szkolny Związek Sportowy (Łódź, m. Łódź)	400 000	Zadanie zrealizowano w szczególności poprzez organizację sportowej rywalizacji dla szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych przeprowadzonej w województwie łódzkim w ramach Igrzysk Dzieci, Igrzysk Młodzieży Szkolnej i Licealiady oraz udziału reprezentantów środowiska szkolnego w zawodach wojewódzkich i ogólnopolskich.
183.	Sport akademicki w województwie łódzkim	Akademicki Związek Sportowy Organizacja Środowiskowa w Łodzi (Łódź, m. Łódź)	100 000	W ramach projektu zorganizowano wojewódzkie współzawodnictwo i szkolenia sportowe, realizowane w ramach sportu akademickiego dla środowiska młodzieży akademickiej z województwa łódzkiego. Zorganizowano Akademickie Mistrzostwa Województwa Łódzkiego oraz Łódzkie Igrzyska Studentów I Roku. Zapewniono studentom łódzkich uczelni udział w Ogólnopolskim Finale Igrzysk Studentów Pierwszego Roku, przeprowadzono uroczyste podsumowanie sezonu sportowego na Łódzkiej Gali Sportu Akademickiego oraz umożliwiono studentom udział w zajęciach sportowych w ramach sekcji uczelnianych.
184.	LEADER100 SPORT: Program rozwoju aktywności fizycznej i kompetencji społecznych dla dzieci, rodzin i nauczycieli województwa łódzkiego na lata 2021-2025	LEADER 100 – Fundacja (Warszawa, Warszawa)	684 000	Realizacja wieloletniego programu zakłada objęcie placówek nauczania przedszkolnego oraz szkół podstawowych w województwie łódzkim szkoleniami z zakresu współczesnej pedagogiki. W ramach programu przekazano materiały dydaktyczne dla nauczycieli, dla przedszkoli i dla szkół. Wyposażono placówki szkoły i przedszkola w sprzęt sportowy. Przeszkolono nauczycieli, wychowawców i trenerów w zakresie rozwoju kompetencji społecznych.

10.2.2. Przyznawanie stypendiów sportowych dla zawodników i nagród pieniężnych dla trenerów

Samorząd Województwa Łódzkiego wspiera również najzdolniejszych zawodników i trenerów, którzy uzyskują wysokie wyniki we współzawodnictwie krajowym i międzynarodowym.

W roku 2023 stypendia dla sportowców i nagrody dla trenerów przyznawano zgodnie z uchwałą nr 282/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 14 kwietnia 2023 r. w sprawie przyznania nagród i stypendiów sportowych dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe. Na podstawie wyżej wymienionej uchwały przyznano stypendia dla 224 zawodników na ogólną kwotę 759 870 zł. Zawodnicy otrzymali stypendia na okres od kwietnia do grudnia 2023 r. Nagrodą uhonorowano pracę 77 trenerów a ogólna kwota nagród wyniosła 194 400 zł. W dniu 18 września 2023 r. uchwałą nr 830/23 Zarządu Województwa Łódzkiego została przyznana nagroda sportowa w wysokości 3 500 zł. Ogółem w roku 2023 r. na stypendia i nagrody wydatkowano kwotę 957 770 zł.

10.2.3. Udzielanie pomocy finansowej dla jednostek samorządów terytorialnych na dofinansowanie zadań inwestycyjnych o charakterze sportowym i rekreacyjnym.

W zakresie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej Województwo Łódzkie kontynuowało współpracę z jednostkami samorządów terytorialnych, udzielając im pomocy finansowej w formie dotacji celowej. Samorządy województwa łódzkiego otrzymane dotacje celowe mogły przeznaczyć min. na budowę i modernizację boisk sportowych, remonty sal gimnastycznych, hal sportowych, stadionów, bieżni lekkoatletycznych, kortów tenisowych i innych.

W 2023 r. został ogłoszony nabór dotyczący udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego, przeznaczonej na realizację zadań w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Nabór rozstrzygnięto na podstawie uchwały nr LVII/644/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w ramach programu „Infrastruktura sportowa Plus” na 2023 r. Dotacje przyznano 55 jednostkom samorządowym na łączną kwotę 10 000 000 zł.

Wykaz zadań, które uzyskały dofinansowanie w 2023 r.

Lp.	Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Nazwa zadania	Kwota udzielonej dotacji (w zł)
1.	Gmina Bełchatów powiat bełchatowski	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Oleśniku	230 000
2.	Miasto Bełchatów powiat bełchatowski	Zakup nowej rolby elektrycznej na Lodowisko Miejskie	230 000
3.	Gmina Żelów powiat bełchatowski	Doposażenie boiska zlokalizowanego w Żelowie przy ul. Lubelskiej w sprzęt sportowy	130 000
4.	Powiat Brzeziński	Modernizacja infrastruktury sportowej z Zespole Szkół Ponadpodstawowych oraz w Liceum Ogólnokształcącym w Brzezinach	190 000
5.	Gmina Jeżów powiat brzeziński	Przebudowa boiska sportowego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jeżowie	230 000
6.	Powiat Kutnowski	Modernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół w Żychlinie	230 000
7.	Gmina Łanięta powiat kutnowski	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Łaniętach.	230 000
8.	Powiat Łaski	Modernizacja szatni i sanitariatów w Zespole Szkół Mundurowo-Technicznych w Ostrowie	130 000
9.	Gmina Buczek powiat łaski	Modernizacja kompleksu boisk Orlik w Buczku - wymiana nawierzchni	230 000
10.	Gmina Widawa powiat łaski	Modernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół w Widawie	110 000
11.	Powiat Łęczycki	Rozbudowa i przebudowa boiska szkolnego w Zespole Szkół im. J. Grodzkiej w Łęczycy w ramach realizowanego zadania pn.: Młodzieżowy sport dla Niepodległej w Powiecie Łęczyckim	230 000
12.	Gmina Grabów powiat łęczycki	Modernizacja boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Grabów	230 000
13.	Powiat Łowicki	Budowa boiska trawiastego do piłki nożnej wraz z infrastrukturą przy ZSP nr 2 CKZ w Łowiczu	230 000

14.	Gmina Kocierzew Południowy powiat ławicki	Modernizacja kompleksu boisk sportowych w Boczkach Chełmońskich	215 000
15.	Gmina Zduny powiat ławicki	Budowa kortu do gry w padla w miejscowości Jackowice	230 000
16.	Gmina Andrespol powiat łódzki wschodni	Modernizacja budynku hali sportowej GOSIR w Wiśniowej Górze	230 000
17.	Gmina Tuszyn powiat łódzki wschodni	Budowa boiska treningowego do piłki nożnej	230 000
18.	Powiat Opoczyński	Budowa boiska sportowego na potrzeby uczniów szkół zlokalizowanych w Żarnowie wchodzących w skład Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mroczkowie Gościńnym	230 000
19.	Gmina Poświętne powiat opoczyński	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Dębie	230 000
20.	Gmina Żarnów powiat opoczyński	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy świetlicy wiejskiej w Miedznej Murowanej	230 000
21.	Gmina Pabianice powiat pabianicki	Modernizacja wnętrza budynku klubu sportowego w Bychlewie, Gmina Pabianice	100 000
22.	Gmina Kielczygłów powiat pajęczański	Modernizacja infrastruktury boiska sportowego w Obrowie.	40 000
23.	Gmina Pajęczno powiat pajęczański	Modernizacja Hali Sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 im. Polskich Noblistów w Pajęcznie	150 000
24.	Gmina Strzelce Wielkie powiat pajęczański	Modernizacja boiska sportowego wraz z budową miniboiska przy Szkole Podstawowej w Zamościu.	220 000
25.	Gmina Aleksandrów powiat piotrkowski	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Skotnikach o salę gimnastyczną wraz z instalacjami i niezbędną infrastrukturą techniczną oraz wykonanie utwardzenia terenu - Etap I	230 000
26.	Gmina Czarnocin powiat piotrkowski	Budowa boiska lekkoatletycznego w m. Czarnocin	130 000
27.	Gmina Gorzkowice powiat piotrkowski	Budowa obiektu lekkoatletycznego	230 000
28.	Gmina Sulejów powiat piotrkowski	Rozwój lokalnej infrastruktury sportowej w Gminie Sulejów poprzez remont sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej we Włodzimierzowie	230 000

29.	Powiat Poddębicki	Modernizacja boiska wielofunkcyjnego przy Liceum Ogólnokształcącym w Poddębicach	190 000
30.	Gmina Uniejów powiat poddębicki	Remont sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów września 1939 r. w Uniejowie	210 000
31.	Powiat Radomszczański	Modernizacji podłogi w Sali sportowej przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Przedborzu	95 000
32.	Gmina Gomunice powiat radomszczański	Odtworzenie nawierzchni w hali sportowej w Gomunicach	230 000
33.	Gmina Wielgomłyny powiat radomszczański	Budowa toru sportowego Pumptrack w miejscowości Wielgomłyny	190 000
34.	Gmina Żytno powiat radomszczański	Modernizacja obiektu sportowego w Żytnie	110 000
35.	Gmina Biała Rawska powiat rawski	Modernizacja - remont boiska przy Szkole Podstawowej w Błażewicach	200 000
36.	Gmina Brzeźnio powiat sieradzki	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Barczewie	210 000
37.	Gmina Miasto Sieradz powiat sieradzki	Modernizacja III płyty boiska przy Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Sieradzu - etap III budowa oświetlenia	230 000
38.	Gmina Brąszewice powiat sieradzki	Modernizacja Gminnego Boiska Sportowego w Brąszewicach	110 000
39.	Gmina Głuchów powiat skierniewicki	Remont sali gimnastycznej w budynku Szkoły Podstawowej im. Marcina Wasielewskiego	180 000
40.	Gmina Lipce Reymontowskie powiat skierniewicki	Budowa trybuny sportowej i oświetlenia przy boisku ze sztuczną nawierzchnią w Drzewcach	100 000
41.	Gmina Miasto Skierniewice powiat skierniewicki	Remont sali gimnastycznej w ZSZ nr 1 w Skierniewicach przy ul. Pomologicznej 6	230 000
42.	Powiat Tomaszowski	Modernizacja sali gimnastycznej wraz z zapleczem w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tomaszowie Mazowieckim	220 000
43.	Gmina Lubochnia powiat tomaszowski	Modernizacja konstrukcji nawierzchni hali sportowej w Zespole Szkolno- Przedszkolnym w Lubochni	230 000

44.	Gmina Rokiciny powiat tomaszowski	Doposażenie boiska trawiastego w Rokicinach w zestaw sprzętu do pielęgnacji boiska trawiastego połączonego z poprawą jego infrastruktury	190 000
45.	Gmina Ujazd powiat tomaszowski	Modernizacja infrastruktury sportowej na terenie gminy Ujazd	80 000
46.	Powiat Wieluński	Strefa sportu w Korczaku	230 000
47.	Gmina Pątnów powiat wieluński	Remont boiska sportowego w Załęczu Wielkim wraz z modernizacją oświetlenia	87 700
48.	Gmina Skomlin powiat wieluński	Utwardzenie terenu pod trybunami i dla osoby niepełnosprawnej oraz dostawa urządzenia nawadniającego boisko sportowe w ramach zadania Przebudowa boiska piłkarskiego w Skomlinie	37 300
49.	Gmina Lututów powiat wieruszowski	Remont i modernizacja bieżni na Stadionie Sportowym w Lututowie	210 000
50.	Gmina Sokolniki powiat wieruszowski	Poprawa dostępności i funkcjonalności obiektów sportowych w Sokolnikach	130 000
51.	Miasto Zduńska Wola powiat zduńskowski	Modernizacja ścianki tenisowej przy ul. Kobusiewicza	100 000
52.	Gmina i Miasto Szadek powiat zduńskowski	Modernizacja i rozbudowa obiektu sportowego przy ul. Sieradzkiej w Szadku - etap II	120 000
53.	Gmina Miasto Ozorków powiat zgierski	Budowa Skateparku wzdłuż ulicy Lipowej w Ozorkowie	230 000
54.	Gmina Zgierz powiat zgierski	Modernizacja oraz doposażenie boisk sportowych w Wołyniu i Rosanowie	130 000
55.	Gmina Miasto Zgierz powiat zgierski	Uzupełnienie infrastruktury sportowej na terenie Zgierza	165 000
	SUMA		10 000 000

11. Turystyka

Rok 2023 był niezwykle korzystny dla turystyki w województwie łódzkim. Ta dziedzina gospodarki odnotowała wyraźny wzrost zainteresowania dzięki aktywności samorządów i sektora NGO. W pierwszym kwartale roku wsparł ją również program rządowy (Bon Turystyczny). Turystyka i wyjazdy w tym zakresie stały się integralną częścią życia mieszkańców regionu.

Działania Samorządu Województwa Łódzkiego skoncentrowały się na promocji oferty turystycznej, stworzeniu warunków dla organizacji pozarządowych na realizację wydarzeń turystycznych, jak również na poprawie stanu infrastruktury turystycznej. Z uwagi na wartości przyrodnicze, krajobrazowe oraz historyczne regionu, oparto na nich rozwój turystyki w województwie łódzkim.

Województwo Łódzkie kontynuowało działania na rzecz organizacji własnych wydarzeń promujących turystykę aktywną – bezpłatnych i skierowanych do wszystkich mieszkańców regionu, jakim były wycieczki do miejsc atrakcyjnych przyrodniczo.

Kontynuowano również działania dotyczące poprawy stanu rowerowych szlaków turystycznych zmierzające do odnowienia oznakowania na szlakach tworzonych przez Województwo Łódzkie.

We współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego podjęte zostały działania, dotowane przez Województwo Łódzkie, na rzecz rozbudowy infrastruktury turystycznej, jak również organizacji wydarzeń z zakresu turystyki.

Województwo Łódzkie prowadziło także szerokie działania informacyjne i wspierające zarówno branżę turystyczną, jak i lokalne samorządy. Należy tu wymienić udział w licznych wydarzeniach promocyjnych na terenie regionu, krajowych targach turystycznych, ale też rozpowszechnianie wydawnictw turystycznych i filmów propagujących spędzanie czasu wolnego w regionie łódzkim.

Działania Województwa Łódzkiego związane z rozwojem turystyki opierały się również na stałej i bieżącej współpracy z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Łódzkiego.

11.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

11.2. Działania podjęte w 2023 r.

11.2.1. Upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa w województwie łódzkim

Zgodnie z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała

roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Przyjęty uchwałą nr L/596/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 22 listopada 2022 r. Program współpracy na 2023 r. określa formy współpracy – finansowej (w tym zlecanie zadań publicznych) i pozafinansowej (w tym np. wzajemne informowanie się o działalności, współpraca z Wojewódzką Radą Pożytku, patronaty).

Na realizację zadań w zakresie turystyki i krajoznawstwa w 2023 r. ogłoszono dwa konkursy w obszarze turystyki i krajoznawstwa. Zarząd Województwa Łódzkiego na zadania z tego zakresu w 2023 r. udzielił dotacji w ramach pierwszego konkursu na realizację 16 projektów na kwotę 210 000 zł oraz w ramach trzeciego konkursu na realizację 2 projektów na kwotę 40 000 zł. W ramach przekazanych dotacji od czerwca do grudnia realizowane były zadania na terenie województwa łódzkiego z zakresu turystyki, czyli m.in.: organizacja warsztatów i konferencji, tworzenie i edycja filmów promocyjnych, opracowanie wydawnictw, a także działania online promujące region łódzki oraz sporządzono stałe projekty organizacji ruchu dla oznakowania dwóch szlaków rowerowych.

Wykaz zadań, które otrzymały dofinansowanie w 2023 r.

Lp.	Nazwa podmiotu (gmina, powiat)	Nazwa własna zadania	Dotacja przyznana przez Zarząd Województwa Łódzkiego (w zł)
1.	Lokalna Organizacja Turystyczna "Centralny ŁUK Turystyczny" (Łęczyca, łęczycki)	Konferencja „Turystyka aktywna na szlakach województwa łódzkiego”	15 000
2.	Fundacja Edukacyjna Siłaczka (Łódź, m. Łódź)	Od wschodu do zachodu słońca - łódzkie miasta 360°	14 950
3.	Fundacja Aktywnego Kształcenia i Rekreacji Salix (Opoczno, opoczyński)	O(d)poczyńska Gra Karciana	15 000
4.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka (Łódź, Łódź)	Wychowanie przez wyzwanie - czyli istotna rola turystyki w wychowaniu dzieci i młodzieży	15 000
5.	Towarzystwo Imienia Marii Konopnickiej Oddział w Górach Mokrych (Przedbórz, radomszczański)	33. Ogólnopolski Konkurs Piosenki Turystyczno – Przyrodniczej	15 000
6.	Fundacja Młodzi Propagują Sztukę (Wieluń, wieluński)	Zawierusz się w Wieruszowie	15 000
7.	Polskie Stowarzyszenie Ludzi Cierpiących na Padaczkę - Oddział Łódzki (Ozorków, zgierski)	Powiatowe memory województwa łódzkiego	8 300

8.	Fundacja Instytut Psychologii Stresu (Stryków, zgierski)	Walory turystyczne województwa łódzkiego sprzyjające relaksowaniu się i redukcji stresu.	15 000
9.	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego (Łódź, m. Łódź)	Szkolenie pt.: „Standardy obsługi turystycznej osób z niepełnosprawnością”	15 000
10.	Fundacja Szansa dla Niewidomych (Warszawa, Warszawa)	Łódzkie dostępne!	13 210
11.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Aleksandrów (Aleksandrów, piotrkowski)	„Wartości przyrodnicze Środkowego Nadpilicza”- organizacja konferencji popularnonaukowej połączonej ze spływem kajakowym rzeką Pilicą	7 481
12.	Fundacja "Inicjatywy Powiatu Poddębickiego" (Poddębice, poddębicki)	Zapraszamy do Powiatu Poddębickiego	14 000
13.	Stowarzyszenie Wsparcie Społeczne "Ja-Ty-My" (Łódź, Łódź)	Ciekawie i z polotem o walorach turystycznych powiatu zgierskiego	10 980
14.	Fundacja „Foto Pozytyw” (Radomsko, radomszczański)	Akademia foto smART	14 000
15.	Fundacja „Zielony Piątek” (Piątek, łęczycki)	Geometryczny środek Polski	14 000
16.	Fundacja Centrum Nowoczesnej Turystyki (Białystok, Białystok)	Przystanki sztuki: Projekt audiowizualny	8 079
17.	Stowarzyszenie Klub Orientacji Sportowej BnO Szczecin (Szczecin, Szczecin)	Weryfikacja przebiegu i sporządzenie dokumentacji technicznej szlaku rowerowego pn. Szlak Grunwaldzki (ok. 210 km)	21 000

18.	Lokalna Organizacja Turystyczna "Centralny ŁUK Turystyczny" (Łęczyca, łęczycki)	Weryfikacja przebiegu i sporządzenie dokumentacji technicznej szlaku rowerowego pn. Szlak Gorących Źródeł (ok.195 km)	19 000

11.2.2. Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego udzielana w formie dotacji celowej, przeznaczona na dofinansowanie zadań o charakterze turystyczno-rekreacyjnym

Uchwałą nr 46/23 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 24 stycznia 2023 r. został ogłoszony nabór wniosków o przyznanie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej na zadanie pn. „Infrastruktura Turystyczna Plus 2023 na kwotę 500 000 zł”.

Województwo Łódzkie, uchwałą nr LVI/629/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 25 kwietnia 2023 r., przekazało w ramach pomocy finansowej z budżetu Województwa Łódzkiego, w kwocie 500 000 zł, w formie dotacji celowej w ramach zadania pn. „Infrastruktura Turystyczna Plus 2023” następującym jednostkom samorządu terytorialnego:

Lp.	Nazwa jednostki samorządu terytorialnego	Nazwa zadania	Kwota dotacji (w zł)
1.	Powiat Łowicki	Modernizacja oznakowania szlaku kajakowego na rzece Bzurze w granicach Powiatu Łowickiego	40 000
2.	Miasto Łęczyca (powiat łęczycki)	Budowa infrastruktury towarzyszącej, zapewniającej bezpieczny dostęp do Zalewów Miejskich w Łęczycy	100 000
3.	Gmina Nowa Brzeźnica (powiat pajęczański)	Budowa przystani kajakowej przy rzece Warta	80 000
4.	Gmina Przedbórz (powiat radomszczański)	Modernizacja pomostów na zalewie w Przedborzu	100 000
5.	Gmina Pęczniew (powiat poddębicki)	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w celu uprawiania turystyki wodnej - Zbiornik Jeziorsko	100 000
6.	Gmina Miasto Ozorków (powiat zgierski)	Modernizacja infrastruktury towarzyszącej zapewniającej bezpieczny dostęp do zalewu Starówka w Ozorkowie	80 000

11.2.3. Kreowanie wizerunku województwa łódzkiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie, promocja walorów turystycznych regionu

Województwo Łódzkie propaguje wiedzę na temat walorów turystycznych regionu w różnych formach, m.in. rozpowszechniając wydawnictwa w postaci folderów, map i przewodników.

W 2023 r. wykonano druk map: po 7 tys. egzemplarzy „Obiektów militarnych w województwie łódzkim”, „Obiektów przyrodniczych w województwie łódzkim”, „Obiektów architektury drewnianej w województwie łódzkim”, „Smaków regionu łódzkiego”, „Obiektów geoturystycznych w regionie łódzkim” oraz „Szlaków rowerowych regionu łódzkiego”.

Z wydawnictw zakupiono mapę „Szlak kajakowy rzeki Pilicy” w nakładzie 2 tys. sztuk oraz nowość – mapę „Kąpieliska w regionie łódzkim” w liczbie 6 tys. egzemplarzy.

Rozpoczęto prace nad albumem o najpiękniejszych i najatrakcyjniejszych przyrodniczo zakątkach województwa łódzkiego – zgromadzono oryginalne i unikatowe zdjęcia oraz materiał merytoryczny do publikacji.

Rzeka Pilica

Arboretum w Rogowie

Warto nadmienić także o artykułach w prasie branżowej, które promowały atrakcje i walory turystyczne Łódzkiego oraz potencjał przyrodniczy parków i ogrodów, a ukazały się w „Wiadomościach Turystycznych” i magazynie „Historia w podróży”.

W ramach promocji walorów przyrodniczo-turystycznych i we współpracy z Wytwórnią Filmów Oświatowych w Łodzi, powstał cykl filmów propagujących atrakcje Łódzkiego pn.: „Zobacz Łódzkie” ze znanym i cenionym przewodnikiem Piotrem Tomczykiem.

W ramach upowszechniania turystyki na terenie województwa łódzkiego, zostały zorganizowane wydarzenia, podczas których uczestnicy mogli poznać region jako miejsce atrakcyjne pod względem turystycznym.

Walory regionu promowane były podczas dziesięciu Rodzinnych Pikników Województwa Łódzkiego. Turystyka promowana była również w trakcie m.in.: „Majówki w Arboretum”, „Festiwalu Mleka i Miodu w Burzeninie” (czerwiec 2023), „Święta Chrzanu w Osjakowie” (sierpień 2023), sierpniowych „Dożynek Wojewódzkich w Paradyżu” oraz na najważniejszych wydarzeniach targowych w Szczecinie (maj 2023) i Poznaniu (październik 2023), a także na „Europejskim Forum Gospodarczym w Łodzi” (czerwiec 2023) i podczas „Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw” w Skierniewicach we wrześniu 2023 r.

Stoisko Województwo Łódzkie Ogrodem Polski

Ważnym wydarzeniem w kalendarzu turystycznym Województwa Łódzkiego był Festiwal Ogrodniczy, który odbył się w czerwcu 2023 r. w historycznym kompleksie pałacowo-parkowym w Nieborowie. Impreza stanowiła część projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”.

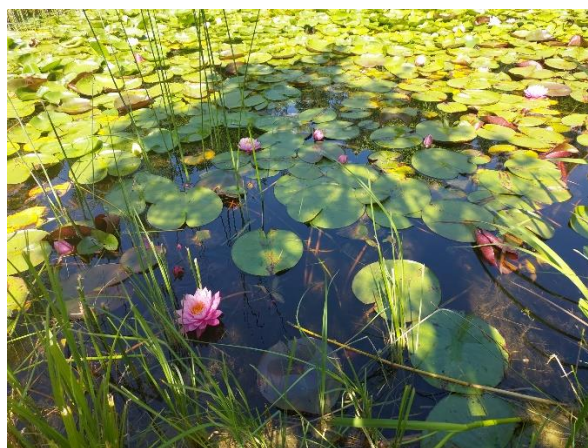
Stoisko plenerowe Województwo Łódzkie Ogrodem Polski

Istotnym wydarzeniem było przedsięwzięcie Weekend w Ogrodzie, czyli coroczny cykl wycieczek realizowanych we współpracy z Łódzką Koleją Aglomeracyjną, podczas którego mieszkańcy regionu, zmodernizowanym taborem kolejowym lub autokarem niskoemisyjnym, bezpłatnie odwiedzali ciekawe pod względem przyrodniczym miejsca. Wycieczki w 2023 r. odbyły się na następujących trasach:

- 9 lipca 2023 r. – Arboretum w Rogowie, Łowicz – Rogów – Łowicz,
- 16 lipca 2023 r. – Ogród Zmysłów w Poddębicach, Zduńska Wola – Poddębice – Zduńska Wola,
- 23 lipca 2023 r. – Zespół pałacowo – parkowy w Walewicach, Łódź – Głowno - Walewice – Głowno – Łódź,
- 6 sierpnia 2023 r. – Park Romantyczny w Arkadii, Zespół pałacowo-ogrodowy w Nieborowie, Piotrków Trybunalski – Łowicz – Arkadia/Nieborów – Łowicz – Piotrków Trybunalski,

- 13 sierpnia 2023 r. – ZOO z Orientarium w Łodzi, Ogród Botaniczny w Łodzi, rezerwat „Polesie Konstantynowskie”, Opoczno – Łódź – Opoczno,
- 27 sierpnia 2023 r. – Pałac Prymasowski wraz z ogrodem przypałacowym w Skierniewicach oraz Park Miejski w Skierniewicach, Sieradz – Skierniewice – Sieradz.

Całość wydarzenia odbywała się pod opieką licencjonowanych przewodników turystycznych. Na realizację zadania pozyskano dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, która w ponad 90% pokryła koszty projektu.

Projekt Weekend w Ogrodzie.

W celu popularyzacji walorów turystycznych Łódzkiego, jak również aktywizacji mieszkańców województwa, organizowano liczne konkursy w terenie i na Facebooku, w których nagrodą były materiały promocyjne przydatne podczas uprawniania wielu rodzajów turystyki aktywnej.

11.2.4. Zagospodarowanie przestrzeni turystycznej województwa łódzkiego

W ramach rozwoju i utrzymania regionalnej sieci szlaków turystycznych podjęto następujące działania:

- kontynuowano prace prowadzące do reorganizacji Łódzkiego Szlaku Konnego, powstałego w ramach projektu unijnego „Turystyka w siodle – infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego” w latach 2010-2012 (do sierpnia 2017 r. obowiązywał okres trwałości projektu). Podjęto m.in. działania polegające na likwidacji przestarzałego sprzętu elektronicznego, będącego na wyposażeniu partnerów projektu, w postaci GPS, trackerów, komputerów i drukarek oraz uporządkowaniu części zniszczonych billboardów informacyjnych oraz tablic na nieistniejących już Punktach Informacji i Monitorowania Turysty; uzupełniono brakujące oznakowanie trasy na szlaku na terenie gminy Czarnocin;
- uzupełniono brakujące oznakowanie na szlaku „Nad Pilicę” na terenie gminy Ręčno.

12. Polityka społeczna

Zadania z zakresu polityki społecznej realizowane w 2023 r. przez Samorząd Województwa Łódzkiego prowadzone były w oparciu o bieżącą diagnozę sytuacji społeczno-demograficznej w regionie i stanowiły odpowiedź na zidentyfikowane w tym obszarze potrzeby.

Podejmowane były liczne inicjatywy adresowane do szerokiego grona odbiorców. Realizowano działania na rzecz wsparcia osób i rodzin, osób starszych, z niepełnosprawnością oraz posiadających ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

Kontynuowano działania na rzecz dzieci z FASD, ich rodziców/opiekunów oraz specjalistów oferujących wsparcie w tym obszarze, m.in. poprzez rozwijanie działalności Punktu Diagnozy i Terapii FASD działającego w strukturach Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, organizację obozów terapeutycznych oraz szkoleń.

W odpowiedzi na wyzwania związane z procesem deinstytucjonalizacji usług społecznych opracowano Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Łódzkiego na lata 2023-2025. Szczegółowych wniosków i rekomendacji w zakresie możliwości i kierunków deinstytucjonalizacji usług społecznych świadczonych na rzecz poszczególnych grup odbiorców w regionie dostarczyły wyniki badań naukowych przeprowadzonych w 2023 r. w Regionalnym Obserwatorium Integracji Społecznej.

Samorząd Województwa Łódzkiego realizował również liczne działania mające na celu wsparcie rozwoju i profesjonalizacji kadr pomocy społecznej, m.in. poprzez szeroką ofertę szkoleniową skierowaną do pracowników socjalnych i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu województwa łódzkiego.

12.1. Dokumenty strategiczne, regulujące zadania na poziomie województwa:

- Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku
- Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnianiu Osób Niepełnosprawnych Województwa Łódzkiego 2030
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 r.
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Łódzkiego do roku 2027
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Łódzkiego na lata 2023-2025

12.2. Działania podjęte w 2023 r.

Wsparcie osób i rodzin:

- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych realizacji 9 projektów z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób.
- Realizacja Wojewódzkiego Programu pn.: „Moce nadłódzkie” obejmującego wszechstronne wsparcie dopasowane do potrzeb mieszkańców województwa łódzkiego. W ramach konkursu zawarto 12 umów na realizację projektów.
- Realizacja w partnerstwie z Województwem Śląskim (lider) oraz Województwem Małopolskim i Opolskim (partnerzy) projektu pn. „Kooperacje 3D – Model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” (do dn. 30 września 2023 r.), w tym m.in. organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych z zakresu popularyzacji Centrum Usług Społecznych, szkoleń specjalistycznych dla kadry CUS zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników Centrum Usług Społecznych oraz realizacja usług doradczych z zakresu deinstytucjonalizacji oraz tworzenia Centrum Usług Społecznych. Dodatkowo w ramach zadania służącego przeciwdziałaniu skutkom pandemii COVID-19 zorganizowano 5 turnusów rehabilitacyjnych dla mieszkańców i kadry domów pomocy społecznej z terenu województwa łódzkiego w których wzięło udział 70 osób.
- Zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Interwencyjnego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży. Z konsultacji za pośrednictwem mediów społecznościowych skorzystały 152 osoby, porad telefonicznych udzielono 98 osobom.
- Prowadzenie (w strukturach RCPS w Łodzi) Punktu Diagnozy i Terapii FASD w Łodzi. W 2023 r. 242 dzieci objęto konsultacjami diagnostycznymi (lekarsko/psychologicznymi), 101 dzieci otrzymało diagnozę zaburzeń ze spektrum FASD, 35 dzieci zakwalifikowanych zostało do grupy ryzyka FASD, a 38 dzieci objęto terapią w Regionalnym Punkcie FASD.
- Organizacja 9 spotkań o charakterze grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci z FASD. Liczba uczestników spotkań: 88 osób.
- Organizacja: cyklu 4 jednodniowych szkoleń pn. „Specyfika funkcjonowania dziecka z FASD” dla rodziców/opiekunów dzieci z FASD, cyklu 3 jednodniowych szkoleń dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, jednodniowego szkolenia pn. „Zrozumieć dziecko z FASD” dla podopiecznych Domu Samotnej Matki, jednodniowego szkolenia pn. „Zrozumieć dziecko z FASD” dla pracowników Centrum Służby Rodzinie. Liczba uczestników ogółem: 65 osób.
- Organizacja obozu terapeutycznego dla dzieci z FASD i ich rodziców/opiekunów. W obozie uczestniczyło 16 osób (8 dzieci i 8 rodziców/opiekunów).
- Monitorowanie systemu pieczy zastępczej, w tym stanu instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa łódzkiego oraz potrzeb w obszarze wspierania dziecka i rodziny.
- Realizacja fazy analitycznej badania naukowego pn. „Potrzeby osób doświadczających bezdomności w województwie łódzkim” – opracowanie wniosków i rekomendacji dla deinstytucjonalizacji usług społecznych na rzecz osób doświadczających bezdomności w województwie łódzkim.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami, w tym z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu:

- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych realizacji 9 projektów z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (środki budżetu Województwa Łódzkiego) na prowadzenie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością oraz zorganizowanie regionalnej imprezy kulturalnej skierowanej do osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia.
- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych realizacji 14 projektów z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (środki PFRON) na prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć mających na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania oraz organizowanie regionalnych imprez kulturalnych i sportowych dla osób z niepełnosprawnością.
- Dofinansowanie działalności 8 zakładów aktywności zawodowej zatrudniających łącznie 360 osób z niepełnosprawnością, w tym 216 osób ze znacznym i 144 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (środki budżetu Województwa Łódzkiego i PFRON).
- Organizacja spotkania informacyjnego z przedstawicielami organizatorów zakładów aktywności zawodowej z terenu województwa łódzkiego. W spotkaniu udział wzięło 15 osób reprezentujących 7 zakładów aktywności zawodowej.
- Dofinansowanie 20 inwestycji budowlanych w obiektach służących rehabilitacji (społecznej, zawodowej, medycznej) osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON, przyczyniających się do zwiększenia dostępności architektonicznej obiektów dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.
- Organizacja spotkania informacyjno-szkoleniowego dotyczącego realizacji i rozliczania umów o dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON. Liczba uczestników spotkania: 38 przedstawicieli z 20 podmiotów.
- Prowadzenie konsultacji w ramach Punktu konsultacyjnego dotyczącego projektowania uniwersalnego. W 2023 r. 15 podmiotów prowadzących działania na rzecz rehabilitacji osób z niepełnosprawnością skorzystało z konsultacji z zakresu zwiększenia dostępności obiektów dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.
- Upowszechnianie narzędzia pn. „Karta dostępności obiektów zgodna z zasadami projektowania uniwersalnego” dostępnego na stronie internetowej RCPS w Łodzi.
- Organizacja dwudniowego spotkania warsztatowego „Wsparcie osób z niepełnosprawnością w sytuacji kryzysu”. Spotkanie skierowane było do opiekunów, terapeutów i nauczycieli zajmujących się osobami z niepełnosprawnością, głównie intelektualną, z domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z terenu województwa łódzkiego. Liczba uczestników spotkania warsztatowego: 43 osoby.
- Organizacja i przeprowadzenie badania fokusowego dotyczącego wykorzystania Modelu pn. „Pierwsza pomoc w sytuacjach kryzysu osób z niepełnosprawnościami”, którego współtwórcą jest RCPS w Łodzi. Celem badania było zweryfikowanie efektywności narzędzia jakim jest Model i ewentualne dalsze prace nad jego ulepszeniem. Liczba uczestników sesji fokusowej: 6 osób.
- Współpraca merytoryczna w cyklu spotkań w ramach projektu pn. „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”.
- Przeprowadzenie XXIV edycji Przeglądu Twórczości Plastycznej Osób Chorych, Starszych i Niepełnosprawnych „Sztuka jak Balsam”. Do Przeglądu zgłoszono 281 prac

- z 31 warsztatów terapii zajęciowej, 20 środowiskowych domów samopomocy oraz 5 Stowarzyszeń pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnością z terenu województwa łódzkiego.
- Organizacja XVI Wojewódzkiej Olimpiady Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie. W imprezie udział wzięło 498 niepełnosprawnych zawodników (w tym 13 poruszających się na wózkach inwalidzkich) wraz z 175 opiekunami, którzy reprezentowali 55 podmiotów (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy) z terenu województwa łódzkiego.
 - Zapewnienie funkcjonowania oraz organizacja 5 spotkań Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.
 - Produkcja i emisja 3 reportaży na temat zjawiska niepełnosprawności i osób z niepełnosprawnością z tłumaczeniem na język migowy.

Wsparcie osób starszych:

- Realizacja Programu "Karta Seniora Województwa Łódzkiego". W 2023 r. wydano 3 016 Kart.
- Zapewnienie funkcjonowania Wojewódzkiego Telefonu Wsparcia dla Seniorów. Porad osobom starszym udzielali specjaliści: psycholog, prawnik oraz pracownik pomocy społecznej. W 2023 r. przeprowadzono 485 rozmów.
- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych realizacji 13 projektów z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – działania na rzecz osób starszych.
- Utrzymanie trwałości mieszkań wspomaganych przekazanych gminom w ramach realizacji projektu pn. „Niezależne życie – wypracowanie standardu i przeprowadzenie pilotażu w zakresie usług mieszkalnictwa wspomagane dla osób z chorobami neurologicznymi, w tym z chorobą Alzheimera i chorobą Parkinsona oraz osób starszych”.
- Organizacja szkolenia on-line w zakresie składania ofert, realizacji i rozliczania zadań publicznych w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Liczba uczestników: 62 osoby.
- Organizacja szkolenia "Bezpieczny i zdrowy Senior" dla podmiotów realizujących zadania na rzecz osób starszych, w którym uczestniczyli przedstawiciele podmiotów i organizacji pozarządowych, grup, związków prowadzących działania na rzecz seniorów oraz przedstawiciele władz. W ramach szkolenia poruszone zostały kwestie bezpieczeństwa seniorów w kontekście cyberzagrożeń oraz zdrowego trybu życia, w szczególności w obszarze zdrowego odżywiania. Liczba uczestników: 60 osób.
- Organizacja warsztatów wizerunkowych pn. „Silver Power, bo dobry styl zawsze jest dobry”. W trakcie warsztatów zaprezentowane zostały 4 bloki tematyczne: Dobry wizerunek to Twój klucz do sukcesu; Wyróżniać się to nie grzech; Szafa Silver Power; Wizerunkowe supermoce – czyli styl wyzwalający pewność siebie. Liczba uczestników: 33 osoby.
- Organizacja szkolenia pn. „Promowanie działań organizacji pozarządowej w mediach” dla przedstawicieli podmiotów i organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób starszych (stowarzyszenia, fundacje, organizacje kościelne, uniwersytety trzeciego wieku, rady seniorów, itp.). Liczba uczestników: 20 osób.
- Organizacja warsztatów pn. „Warsztaty manualne – jako forma aktywizacji społecznej osób starszych”. Podczas warsztatów tworzone były wianki świąteczne ze świeżej jody oraz stroiki świąteczne. Liczba uczestników: 40 osób.
- Organizacja konferencji pn. „Seniorzy w województwie łódzkim”. Głównym celem ww. konferencji było ukazanie potencjału osób starszych, zaznaczenia istotnej roli seniorów w życiu społecznym województwa łódzkiego, a także wymiana doświadczeń

pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób starszych. Liczba uczestników: 132 osoby.

- Organizacja Wojewódzkich Obchodów Dnia Seniora. W ramach obchodów zorganizowano konkurs przeglądu twórczości seniorów „Co nam w duszy gra” dla 200 osób oraz galę „Senior Plus 2023” w Teatrze Wielkim w Łodzi, w której udział wzięło 847 uczestników reprezentujących podmioty realizujące zadania na rzecz osób starszych z terenu województwa łódzkiego.
- Realizacja audycji telewizyjnej promującej aktywność osób starszych pn. „Aktywni seniorzy”.
- Wspieranie działań merytorycznych realizowanych przez podmioty niepubliczne na rzecz seniorów.
- Realizacja badania naukowego pn. „Potencjał domów pomocy społecznej do świadczenia usług środowiskowych w województwie łódzkim”.

Wsparcie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniami, używaniem problemowym oraz zachowaniami ryzykownymi, dotkniętych przemocą oraz profilaktyka HIV/AIDS:

- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych realizacji 16 projektów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym (narkomanii i alkoholizmowi, uzależnieniom behawioralnym) skierowanych do osób zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, uzależnionych oraz członków ich rodzin.
- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych 3 projektów obejmujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy skierowanych do osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz specjalistów świadczących pomoc i wsparcie osobom w kryzysie przemocy.
- Dofinansowanie w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych 2 projektów z zakresu przeciwdziałania HIV/AIDS skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych zagrożonych lub podejmujących zachowania ryzykowne, osób uzależnionych oraz specjalistów.
- Organizacja Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia AIDS. W ramach Obchodów zorganizowano VII Wojewódzką Olimpiadę Wiedzy o HIV/AIDS, w której udział wzięło 303 uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu województwa łódzkiego.
- Organizacja VII Wojewódzkiego Zjazdu Liderów Młodzieżowych pod hasłem „(Samo)akceptacja – Jestem jaki jestem”. Liczba uczestników: 103 osoby (w tym 67 uczniów, 26 opiekunów/nauczycieli, 10 wolontariuszy).
- Zapewnienie funkcjonowania Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych na Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie Medycznym i Politechnice Łódzkiej. W 2023 r. na porady w ramach dyżurów zgłosiły się 101 osoby na 98 dyżurów. W działaniach dodatkowych udział wzięło 27 osób w 17 rodzajach działań.
- Przeprowadzenie superwizji klinicznej pracy własnej pracowników leczenia uzależnień zatrudnionych w placówkach leczenia uzależnień z terenu województwa łódzkiego. Odbyło się 6 spotkań, w których udział wzięło 31 specjalistów.
- Organizacja konferencji pn. „Współczesne zagrożenia i przemoc wobec osób starszych”. Liczba uczestników: 145 osób.
- Organizacja konferencji pn. „Zmiany i wyzwania w obszarze redukcji szkód w Polsce i w województwie łódzkim” organizowanej w ramach Wojewódzkich Obchodów Międzynarodowego Dnia zapobiegania Narkomanii. Liczba uczestników: 135 osób.
- Organizacja konferencji szkoleniowej pn. „Przeciwdziałanie przemocy domowej – jakie zmiany przyniosła nowelizacja ustawy?”. Liczba uczestników: 260 osób.

- Organizacja konferencji szkoleniowej pn. „Czy choroby zakaźne budzą lęk? Zdrowie, bezpieczeństwo, profilaktyka”. Liczba uczestników: 147 osób.
- Organizacja konferencji szkoleniowej pn. „Trauma i uzależnienie – choroby siostrzane”. Liczba uczestników: 208 osób.
- Organizacja szkolenia pn. „Kryzysy i traumy a uzależnienia w kontekście pracy służb społecznych” m.in. dla terapeutów uzależnień, instruktorów terapii uzależnień oraz osób w procesie certyfikacji z terenu województwa łódzkiego. Liczba uczestników: 67 osób.
- Organizacja szkolenia pn. „Szkolenie dla nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych z zakresu profilaktyki uzależnień i wczesnej interwencji związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz nadużywaniem nowych technologii wśród dzieci i młodzieży”. Liczba uczestników: 71 osób.
- Organizacja 2 szkoleń pn. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym”, w których udział wzięli m.in. pracownicy socjalni, pedagodzy, asystenci rodziny, funkcjonariusze Policji, kuratorzy zawodowi, członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, terapeuci uzależnień z terenu województwa łódzkiego. Liczba uczestników: 45 osób.
- Organizacja 3 szkoleń pn. „Praca z dzieckiem doświadczającym przemocy w rodzinie”. Liczba uczestników: 47 osób.
- Organizacja 8 szkoleń pn. „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”. Liczba uczestników: 505 osób.
- Organizacja 2 specjalistycznych szkoleń online pn. „Praca ze sprawcą przemocy w rodzinie według Modelu Duluth”. Liczba uczestników: 30 osób.
- Organizacja 2 szkoleń pn. „Zakażenie HIV – aspekty medyczne i psychospołeczne. Jak chronić siebie i innych”. Liczba uczestników: 46 osób.
- Zapewnienie funkcjonowania i udział w posiedzeniach Zespołu do spraw Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na terenie województwa łódzkiego powołanego na lata 2022-2026 uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego.
- Przygotowanie i emisja w mediach społecznościowych RCPS w Łodzi 7 otwartych webinarów dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych.
- Produkcja i emisja programów informacyjno-edukacyjnych mających na celu upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych.
- Upowszechnianie wiedzy poprzez opracowanie, przygotowanie i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ekonomia społeczna:

- Realizacja projektu „Koordynacja i rozwój ekonomii społecznej w Województwie Łódzkim” współfinansowanego ze środków EFS w ramach IX Osi Priorytetowej RPO WŁ na lata 2014–2020.
- Organizacja Łódzkich Targów Ekonomii Społecznej. W wydarzeniu uczestniczyło 65 podmiotów, które prezentowały swoje produkty i usługi.
- Organizacja regionalnego Forum Podmiotów Ekonomii Społecznej w województwie łódzkim dla organizacji pozarządowych.
- Organizacja panelu dotyczącego ekonomii społecznej podczas XV Europejskiego Forum Gospodarczego.
- Organizacja 2 posiedzeń Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej.
- Organizacja 4 spotkań sieciujących Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej z terenu województwa łódzkiego.
- Organizacja 2 szkoleń dla podmiotów reintegracyjnych.

- Przeprowadzenie 3 spotkań subregionalnych na terenie województwa łódzkiego: w Zduńskiej Woli, Wieluniu oraz w Łasku.
- Organizacja 2 spotkań on-line zespołu interdyscyplinarnego ds. współpracy sektora biznesu i nauki z podmiotami ekonomii społecznej.
- Organizacja 2 warsztatów w siedzibie RCPS w Łodzi dla Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej z województwa łódzkiego według zgłaszanych potrzeb.
- Prowadzenie indywidualnego doradztwa tematycznego dla przedstawicieli JST i PES według zgłaszanych potrzeb.
- Przedłużenie 17 certyfikatów „Zakup prospołeczny”. Certyfikaty zostały uroczystie wręczone w trakcie Forum Podmiotów Ekonomii Społecznej 2023.
- Realizacja badania pn. „Stan ekonomii społecznej w województwie łódzkim za 2022 rok” wraz z publikacją raportu z powyższego badania (w liczbie 500 egz.).
- Prowadzenie i comiesięczna aktualizacja listy przedsiębiorstw społecznych publikowanej na stronie www.es.rcpslodz.pl.
- Przesyłanie raz w miesiącu do Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (aktualnie: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) listy przedsiębiorstw społecznych z terenu województwa łódzkiego.
- Upowszechnianie dobrego wizerunku ekonomii społecznej w województwie łódzkim, m.in. poprzez stronę internetową www.es.rcpslodz.pl oraz prowadzenie konta promującego działania na portalu Facebook pod nazwą Ekonomia społeczna w województwie łódzkim.

Działania horyzontalne:

- Organizacja szkolenia online pn. "Realizacja i rozliczanie zadań publicznych przez NGO w kontekście obowiązujących przepisów prawnych ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie".
- Organizacja 2 szkoleń pn. „Bezpieczeństwo pracownika socjalnego. Wybrane aspekty”. Liczba uczestników warsztatów: 51 osób.
- Organizacja 2 dwudniowych szkoleń dla pracowników socjalnych pn. „Etapy metodycznego działania pracowników socjalnych – narzędzia i instrumenty pracy w ujęciu praktycznym”. Liczba uczestników szkolenia: 31 osób.
- Organizacja szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej nt.: "Bezpieczeństwo zawodowe pracowników domów pomocy społecznej. Wybrane aspekty". Liczba uczestników: 32 osoby.
- Organizacja szkoleń dla pracowników socjalnych i kadry zarządzającej jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej pn. „Syndrom wypalenia zawodowego pracowników socjalnych”. Liczba uczestników: 52 osoby.
- Organizacja szkolenia pn.: "Zasady zdrowego stylu pracy w obszarze pomocowym. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu". Liczba uczestników: 26 osób.
- Organizacja szkolenia pn. "Redukowanie negatywnych konsekwencji stresu zawodowego pracowników pomocy społecznej". Liczba uczestników: 24 osoby.
- Organizacja konferencji pn.: „Pracownik socjalny w województwie łódzkim”. Liczba uczestników 137 osób.
- Organizacja Wojewódzkich Obchodów Dnia Pracownika Socjalnego w Roku 2023. W uroczystości udział wzięło 310 osób.
- Organizacja Spotkania warsztatowego dla Dyrektorów i Pracowników Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej. W spotkaniu wzięło udział 48 osób.
- Organizacja wizyty studyjnej przedstawicieli Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Warszawie w Regionalnym Punkcie Diagnozy i Terapii FASD w Łodzi. W spotkaniu udział wzięło 10 osób.

- Organizacja Ogólnopolskiego Zjazdu Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii oraz Pełnomocników ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W spotkaniu udział wzięły 43 osoby.
- Organizacja i udział w posiedzeniach Konwentu Dyrektorów i Kierowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie Województwa Łódzkiego (4 posiedzenia w 2023 r.).
- Powołanie Wojewódzkiej Rady Seniorów Województwa Łódzkiego.
- Opracowanie i wydanie Biuletynu polityki społecznej pn. „Polityka społeczna w regionie łódzkim”.
- Realizacja audycji telewizyjnych o charakterze informacyjno-promocyjnym pn. „Aktywni seniorzy” oraz reklam prasowych promujących Kartę Seniora Województwa Łódzkiego.
- Prowadzenie prac mających na celu budowę narzędzia służącego monitorowaniu i szacowaniu zapotrzebowania na usługi realizowane w ramach polityki społecznej na poziomie regionalnym i lokalnym (działanie prowadzone w ramach doktoratu wdrożeniowego pracownika RCPS).
- Organizacja konferencji pn. „Nowe kierunki polityki społecznej województwa łódzkiego – strategię, plany, źródła finansowania” skierowanej do szerokiego grona odbiorców. Podczas konferencji upowszechniano zapisy Strategii w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 r. oraz Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Łódzkiego na lata 2023-2025, zaprezentowano potencjalne źródła finansowania działań oraz przeprowadzono warsztaty tematyczne. Przebieg konferencji był transmitowany online w mediach społecznościowych RCPS w Łodzi. Liczba uczestników stacjonarnych: 119 osób.

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2023 r. obejmowały: środki budżetu Województwa Łódzkiego, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz środki Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w łącznej wysokości **27 997 937 zł**.

13. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej

Szeroka skala działań Samorządu Województwa Łódzkiego w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2023 r. zapewniła realizację inicjatyw w ramach wszystkich celów szczegółowych przyjętych w Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego 2030.

Mając na uwadze dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość społeczną w działaniach samorządu wykorzystano różnorodne mechanizmy wsparcia, jak: wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego, wsparcie finansowe organizacji pozarządowych, realizacja programów wojewódzkich, zapewnienie funkcjonowania instytucji wspierających rodzinę i dzieci.

Rekordowo duże środki finansowe przeznaczono na konkurs „Samorząd Przyjazny Rodzinie 2023”, który okazał się skutecznym narzędziem motywowania samorządów do angażowania się w realizację polityki prorodzinnej w województwie łódzkim.

Dzięki dofinansowanym inicjatywom zgłoszonym przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe i samych mieszkańców województwa, wsparcie miało charakter inkluzyjny i obejmowało wiele aspektów życia społecznego, w tym rodzinnego.

Interdyscyplinarność działań dopełniały inicjatywy edukacyjne, jak szkolenia dla kadr jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Nowa akcja promocyjna – konkurs fotograficzny pn.: „Mikołaj w Obiektywie” pokazała twórcze talenty posiadaczy Wojewódzkiej Karty Rodzin Wielodzietnych.

Wyrazem docenienia pracy kadr służb społecznych, a także otwartych serc rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka było nagrodzenie przedstawicieli tych środowisk podczas uroczystych gali.

Warto również podkreślić, iż w 2023 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej we współpracy z regionalnymi ośrodkami polityki społecznej i ośrodkami adopcyjnymi wdrożyło system informatyczny Oprogramowanie Adopcja. Dzięki niemu jednostki zajmujące się sprawami z zakresu przysposobienia dziecka otrzymały długo oczekiwane narzędzie usprawniające prowadzenie procedur adopcyjnych.

13.1. Dokumenty strategiczne, regulujące zadania na poziomie województwa

- Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego 2030

13.2. Działania podjęte w 2023 r.

W Programie pn. „Wojewódzka Karta Rodzin Wielodzietnych” uczestniczyło 87 partnerów, w tym 7 podmiotów – jednostek podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego oraz 80 podmiotów prywatnych, z którymi Samorząd Województwa Łódzkiego podpisał porozumienia. W Programie uczestniczyły także 4 samorządy: Miasto Pabianice, Gmina Pabianice, Gmina Rzgów oraz Gmina Zgierz. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. 359 rodzin wielodzietnych złożyło wnioski o wydanie Wojewódzkiej Karty Rodzin Wielodzietnych. Na podstawie złożonych wniosków wydano 1 219 Kart.

W celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zorganizowano:

- szkolenie pn.: „Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” dedykowane pracownikom organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z terenu województwa łódzkiego – w szkoleniu uczestniczyło 50 osób,
- szkolenie pn.: „Dziecko krzywdzone – wczesne wykrywanie i rozpoznawanie symptomów” dedykowane pracownikom placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu województwa łódzkiego – w szkoleniu uczestniczyło 30 osób,
- szkolenie pn.: „Zaopiekowany asystent rodziny – profesjonalizm w pomaganiu innym i umiejętność dbania o siebie” dedykowane asystentom rodziny z terenu województwa łódzkiego – w szkoleniu uczestniczyło 25 osób,
- szkolenie pn.: „Co się kryje za agresją” dedykowane pracownikom placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu województwa łódzkiego – w szkoleniu uczestniczyło 18 osób.

W ramach konkursu „Samorząd Przyjazny Rodzinie 2023”, dotacje otrzymały: Gmina Lgota Wielka – projekt pn.: „Gminna Wakacja”, Gmina Brzeźno – projekt pn.: „Stawiamy na rodzinę”, Gmina Ujazd – projekt pn.: „Gmina Ujazd dla Rodzin”, Powiat Skierniewicki – projekt pn.: „Rodzina to moje szczęście – wsparcie rodzin zastępczych”, Gmina Czerniewice – projekt pn.: „Aktywna rodzina w Czerniewicach”, Gmina Ozorków – projekt pn.: „Rodzinne półkolonie w Gminie Ozorków”, Gmina Zduny – projekt pn.: „Organizacja „Tygodnia dla rodziny” w Gminie Zduny”, Gmina i Miasto Szadek – projekt pn.: „Z rodziną można więcej” oraz Gmina Wola Krzysztoporska – projekt pn.: „W rodzinie siła, gdy samorząd sprzyja”.

Inspirowanie podmiotów wykonujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej do podejmowania nowych rozwiązań w tym obszarze stanowiło podstawę działań samorządu województwa. Ważnym zagadnieniem na najbliższe lata, wymagającym wieloaspektowych działań jest proces deinstytucjonalizacji.

Podjęte i przeprowadzone inicjatywy:

- publikacja artykułu pn.: „Dziecko jest najważniejsze. Rodzinna piecza zastępcza w województwie łódzkim”, poświęconego organizacji systemu rodzinnej pieczy zastępczej na terenie województwa łódzkiego, jak również wskazującego wyzwania jakie stoją przed systemem pieczy zastępczej – proces deinstytucjonalizacji;
- organizacja Wojewódzkich Obchodów Dnia Rodziny 2023. Celem było promowanie nowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym promowanie rodzicielstwa zastępczego. Podczas uroczystości poruszono temat dotyczący wyzwań, przed jakimi stoją rodziny we współczesnym świecie, w tym związanych z rozwojem technologii, roli instytucji pomocowych we wspieraniu rodziny. Ważnym elementem były również zagadnienia dotyczące deinstytucjonalizacji i rozwoju rodzicielstwa zastępczego.

Zapewniono funkcjonowanie Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego „Tuli-Luli” prowadzonego przez Fundację Gajusz na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego (umowa trzyletnia). Ośrodek posiada 20 miejsc organizacyjnych dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2023 r. Ośrodek zapewnił opiekę, wychowanie, pomoc medyczną i rehabilitację łącznie 39 dzieciom (w tym 23 nowo umieszczonym w roku 2023). W 2023 r. Ośrodek opuściło łącznie 28 dzieci, w tym 71 % dzieci zostało adoptowanych. Warto podkreślić, iż dzięki ścisłej współpracy Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego, ośrodków adopcyjnych, miejskich ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, żadne dziecko nie

zostało przeniesione do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Działalność Ośrodka stanowiła istotne wsparcie dla regionu w zapewnieniu specjalistycznej opieki dla dzieci wymagających zabezpieczenia w pieczy zastępczej.

W ramach realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej na terenie województwa łódzkiego funkcjonowały 3 ośrodki adopcyjne: 1 publiczny, tj. Regionalny Ośrodek Adopcyjny w Łodzi, ul. Północna 27/29 z Filią w Piotrkowie Trybunalskim będący jednostką organizacyjną Samorządu Województwa; 2 niepubliczne, tj. Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny w Łodzi – prowadzony przez Centrum Służby Rodzinie w Łodzi oraz Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Łódzkiego Oddziału Regionalnego w Łodzi – prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Łódzki Oddział Regionalny. Działania ośrodków adopcyjnych kierowane były do rodzin i osób zgłaszających gotowość do przysposobienia dziecka, dzieci z uregulowaną sytuacją prawną oczekujących na przysposobienie oraz jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Informacja statystyczna na temat działalności ośrodków adopcyjnych w 2023 r.

Lp.	Zakres działalności Ośrodka	Regionalny Ośrodek Adopcyjny	Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny	Ośrodek Adopcyjny TPD	Łącznie
1.	Liczba procedur zakończonych przysposobieniem krajowym	54	27	25	106
	Liczba dzieci	59	28	27	114
2.	Liczba procedur zakończonych przysposobieniem międzynarodowym	2	0	0	2
	Liczba dzieci	2	0	0	2
3.	Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłoszonych do przysposobienia z terenu działań Ośrodka	224	134	101	459
4.	Liczba dzieci zakwalifikowanych przez Ośrodek do przysposobienia	61	28	27	116
5.	Liczba rodzin, które zgłosiły się do Ośrodka	70	26	29	125
6.	Liczba przeszkolonych kandydatów do przysposobienia dziecka – rodzin	32	15	11	58
7.	Liczba udzielonych porad dla rodzin przysposabiających	1331	776	695	2802
8.	Liczba udzielonych porad dla osób przysposabiających niepozostających w związku małżeńskim	27	44	48	119
9.	Liczba udzielonych porad dla rodzin naturalnych	56	48	26	130
10.	Liczba udzielonych porad w postępowaniu postadopcyjnym	83	89	47	219

11.	Liczba posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz w ramach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	1593	866	803	3262
12.	Liczba omówionych spraw dzieci w ramach posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	1029	546	551	2126
13.	Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego - rodzin	3	0	5	8
15.	Liczba przeszkolonych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego – osób niepozostających w związku małżeńskim	3	0	5	8

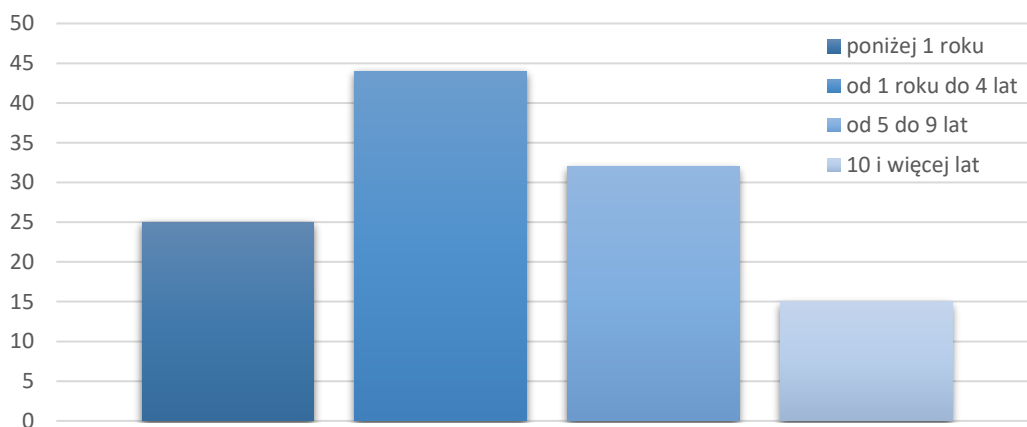
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RCPS w Łodzi.

W 2023 r. nastąpił wzrost o 27,4 % liczby przeszkolonych przez ośrodki adopcyjne kandydatów na rodziny przysposabiające względem 2022 r.

Ośrodki adopcyjne realizowały zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dzięki czemu możliwe było organizowanie środowiska rodzinnego dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej poprzez prowadzenie procedur przysposobienia, profesjonalne przygotowanie kandydatów na rodziców adopcyjnych, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne kandydatów do przysposobienia dziecka, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne rodzin, które przysposobiły dziecko, rodzin naturalnych, a także kobiet w ciąży oraz pacjentek oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu. Realizując swoje zadania ośrodki adopcyjne udzieliły w 2023 r. 3 051 porad.

Analogicznie do 2022 r. najliczniejszą grupę przysposobionych w 2023 r. dzieci stanowiły dzieci w wieku od 1 roku do 4 lat. Struktura wiekowa przysposobionych dzieci przedstawia się następująco: poniżej 1 roku – 25 dzieci, od 1 roku do 4 lat – 44 dzieci, od 5 do 9 lat – 32 dzieci, 10 i więcej lat – 15 dzieci. Spośród wszystkich dokonanych adopcji przysposobionych zostało 5 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Strukturę wiekową przysposobionych w 2023 r. dzieci przedstawia poniższy wykres.

Struktura wiekowa dzieci przysposobionych w roku 2023 w województwie łódzkim

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych RCPS w Łodzi.

W dniu 1 lutego 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła m. in. system teleinformatyczny służący do prowadzenia procedur dotyczących spraw z zakresu przysposobienia dziecka. System ten zakłada przede wszystkim zapewnienie anonimowości kandydatów do przysposobienia, jak również zapewnienie ograniczonego dostępu do danych osobowych dziecka oraz kandydatów, a także prawo kandydatów do wyboru odpowiadającego im ośrodka adopcyjnego na terenie kraju. Aktualnie sprawy z zakresu przysposobienia są prowadzone przy pomocy Oprogramowania Adopcja, które jest na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do potrzeb użytkowników. System służy do usprawnienia i uszczelnienia procedur adopcyjnych.

Dzięki środkom finansowym przyznanych przez Samorząd Województwa Łódzkiego w ramach otwartych konkursów ofert organizacje pozarządowe podejmowały działania polegające na wsparciu rozwoju usług w zakresie organizacji czasu wolnego, integracji rodzin, prowadzenia aktywności pozalekcyjnej, wsparciu projektów edukacyjnych ukierunkowanych na wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (w tym m. in. poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, medyczne, prawne, ekonomiczne), wsparciu i promocji rozwoju poradnictwa specjalistycznego oraz zwiększenia dostępności do usług wspierających dla rodzin, w tym zagrożonych rozpadem, kryzysem, wsparciu programów podnoszących umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zawarto 8 umów.

Ponadto zapewniono organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. Zawarto 1 umowę, w ramach której 131 dzieci z terenu województwa łódzkiego zostało objętych wsparciem.

W ramach działania na rzecz wsparcia i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcia systemu pieczy zastępczej pomocą specjalistów, ułatwienia dostępu do specjalistycznych usług terapeutycznych i wsparcia psychologicznego, w tym diagnozy i terapii FASD, wsparcia rozwoju zindywidualizowanych form pracy z młodzieżą usamodzielnianą, zawarto 2 umowy z organizacjami pozarządowymi.

Środki finansowe wydatkowane na realizację powyższych działań w 2023 r. wyniosły 6 117 704 zł.

14. Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Rynek pracy podlega ciągłym zmianom, które są wynikiem różnych czynników, takich jak postęp technologiczny, zmiany gospodarcze, demograficzne i społeczne.

W ostatnich latach z jednej strony obserwujemy zmiany jakie zachodzą w społeczeństwie, życiu gospodarczym a z drugiej jesteśmy ich czynnymi uczestnikami. Zachodzące przeobrażenia w strukturze gospodarki i wzrost niektórych sektorów przemysłowych, takich jak technologie informacyjne, zdrowie czy energia odnawialna, zaczynają generować nowe możliwości zatrudnienia. Wprowadzenie nowych technologii, sztucznej inteligencji i automatyzacji prowadzi do przeformowania w strukturze zawodów, eliminując niektóre stanowiska pracy, a jednocześnie tworząc nowe, związane z obszarami IT, programowaniem czy obsługą technologii. Procesy te wymagają ciągłego doskonalenia. Postęp technologiczny i zmieniające się potrzeby rynku pracy skutkują zmianami w wymaganiach stawianych pracownikom przez pracodawców a także przed samymi pracodawcami czy właścicielami firm. Coraz częściej szanse zatrudnienia są związane z posiadaniem konkretnych kwalifikacji i umiejętności oraz dostosowaniem się do zmian.

Przeobrażenia na rynku pracy mają istotny wpływ na edukację, zarówno w zakresie kształcenia formalnego, jak i samokształcenia. Programy edukacyjne i szkolenia zawodowe są kluczowe dla dostosowywania się pracowników do nowych warunków kształcenia oraz powinny przygotowywać uczestników do dynamicznego otoczenia zawodowego, wspierając rozwój zarówno umiejętności technicznych, jak i miękkich.

Oprócz dynamicznie rozwijanego się rynku pracy i edukacji, związanego z zachodzącymi przemianami technologicznymi, współczesny rynek pracy doświadcza skutków zmian demograficznych. Starzenie się populacji i zmiana struktury wiekowej społeczeństwa mają istotny wpływ na rynek pracy, ze względu na potrzebę utrzymania aktywności zawodowej przez osoby starsze, dostosowywanie oferty pracy do młodszych pokoleń oraz wymaga kompleksowego podejścia i współpracy różnych sektorów.

Firmy mogą być zmuszone dostosować swoje strategie rekrutacyjne i zasady zatrudnienia, aby lepiej uwzględniać różnice pokoleniowe i potrzeby pracowników w różnym wieku. Ponadto zmiana demograficzna stwarza nowe możliwości zatrudnienia w branżach związanych z opieką nad osobami starszymi, takich jak opieka zdrowotna, pomoc domowa czy specjalistyczne usługi dla seniorów. W tym celu między innymi konieczne jest inwestowanie w edukację i szkolenia pracowników, zarówno tych młodszych, jak i starszych. To pozwoli na utrzymanie ich konkurencyjności na rynku pracy.

14.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 dla województwa łódzkiego (RPDZ/2023)

14.2. Działania podjęte w 2023 r.

14.2.1. Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia

Zadania w obszarze rynku pracy, jak co roku, zostały ujęte w przyjętym przez Zarząd Województwa Łódzkiego w dniu 16 maja 2023 r. Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 dla województwa łódzkiego (uchwała nr 407/23). Głównym celem w ramach przyjętego dokumentu była realizacja przedsięwzięć, które służyć będą zapewnieniu wzrostu zatrudnienia i ograniczaniu bezrobocia w regionie, a także wsparciu osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy.

Publiczne służby zatrudnienia w regionie realizowały następujące zadania, zawarte w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2023 dla województwa łódzkiego:

- współpraca w obszarze rynku pracy, edukacji i polityki społecznej,
- rozwój zatrudnienia w zielonym sektorze gospodarki,
- prowadzenie analiz i badań rynku pracy,
- prowadzenie monitoringu prawidłowości wydatkowania środków publicznych.
- wsparcie przedsiębiorczości i inwestycji związanych z utworzeniem oraz utrzymaniem miejsc pracy o wysokiej jakości,
- działania na rzecz ochrony istniejących miejsc oraz prowadzenie stałego monitoringu informacji dotyczących planowanych zwolnień z przyczyn leżących po stronie pracodawcy,
- aktywizacja zawodowa osób powyżej 45 roku życia,
- aktywizacja osób młodych, które ze względu na brak aktywności zawodowej szybko tracą umiejętności nabyte w trakcie nauki, w tym nauki zawodu oraz osób młodych nieuczących się,
- wspieranie zatrudnienia kobiet oraz osób pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi,
- realizacja przedsięwzięć na rzecz osób i grup defaworyzowanych na rynku pracy,
- świadczenie pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego przez Publiczne Służby Zatrudnienia,
- podwyższanie kompetencji zawodowych pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia,
- wspieranie mobilności zawodowej, w tym rozwój sieci EURES,
- realizacja zadań związanych z zatrudnieniem cudzoziemców na lokalnych rynkach pracy,
- współdziałanie w celu udzielenia wsparcia na rynku pracy osobom opuszczającym Ukrainę w wyniku konfliktu zbrojnego, w szczególności kobietom sprawującym opiekę nad dziećmi.

Powyższe zadania były finansowane w ramach środków przyznanych przez Dysponenta Funduszu Pracy.

Województwo Łódzkie w 2023 r. otrzymało **227 643 284 zł**. W tej kwocie przeznaczono na finansowanie aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu **213 503 678 zł** (w tym programy współfinansowane z EFS+ w ramach FEŁ 2021-2027 – 128 518 424 zł) oraz finansowanie działań fakultatywnych **14 139 606 zł**.

Z rezerwy Dysponenta Funduszu Pracy na aktywne programy rynku pracy w roku 2023 pozyskano dodatkowo 12 383 265 zł.

Na kształcenie ustawiczne pracodawców i pracowników w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2023 województwo dysponowało kwotą **16 982 925 zł**.

Powiaty przyznane środki na programy aktywizacyjne wykorzystały w 97,03 %, zaś poziom wykorzystania środków KFS wyniósł 99,36%

W 2023 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej ogłosiło dla powiatowych urzędów pracy, w których jest wysoki odsetek młodych bezrobotnych konkurs na projekty pilotażowe pod nazwą **"Czas na Młodych - punkty doradztwa dla młodzieży"**. W województwie łódzkim dofinansowanie działań w ramach ww. konkursu otrzymały Powiatowe Urzędy Pracy w: Rawie Mazowieckiej, Wieruszowie i Opocznie (łącznie 2 414 917 zł). Projekty będą realizowane do końca 2024 r. Na terenie ww. powiatów utworzone zostały punkty obsługi osób do 30 roku życia oraz wdrażane są nowatorskie działania aktywizujące.

Ponadto w dwóch PUP (Tomaszów Mazowiecki i Zgierz) kontynuowano programy pilotażowe na rzecz kobiet powracających na rynek pracy po okresie opieki nad dziećmi.

Z oferty programów aktywizacyjnych dostępnych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego w 2023 r. skorzystało ponad 14 tys. bezrobotnych. Najbardziej popularną formą aktywizacji były staże zawodowe, z których w 2023 r. skorzystało 5,6 tys. bezrobotnych. Drugie miejsce pod względem liczebności bezrobotnych objętych wsparciem zajęły dotacje na podjęcie działalności gospodarczej.

Z dostępnych danych statystycznych za 2023 r. wynika, że cele Planu zostały osiągnięte:

- bezrobocie w regionie obejmowało w końcu grudnia 2023 r. 53,2 tys. osób, co stanowiło 5,3%¹⁸ ogółu ludności czynnej zawodowo. Taka wysokość wskaźnika sytuuje Łódzkie - podobnie jak rok wcześniej - na 8 pozycji wśród ogółu województw. Na przestrzeni 2023 r. liczba bezrobotnych spadła o 1,2 tys. osób,
- w okresie między końcem listopada 2022 r. a końcem listopada 2023 r. w całej Polsce dało się dostrzec spadek wartości stopy bezrobocia z 5,1% do 5,0% (czyli o 0,1 punktu procentowego); w województwie łódzkim wskaźnik odznaczał się również trendem spadkowym, a jego wartość zmniejszyła się z 5,4% do 5,3% (czyli zmiana była identyczna jak w całym kraju),

Analiza kierunków zmian stopy bezrobocia w powiatach województwa łódzkiego pozwala sformułować następujące konkluzje:

- między końcem listopada 2022 r. a końcem listopada 2023 r. spadek stopy bezrobocia obserwowany był w 15 powiatach regionu,
- w ujęciu terytorialnym, spadek wartości stopy bezrobocia był najbardziej dynamiczny w: powiecie brzezińskim (z 8,0% do 7,1%, czyli o 0,9 p. proc.), powiecie wieruszowskim (z 5,3% do 4,6%, czyli o 0,7 p. proc.), powiecie sieradzkim (z 5,4% do 4,8%, czyli o 0,6 p. proc.), powiecie łowickim (z 5,2% do 4,6%, czyli o 0,6 p. proc.) oraz powiecie pajęczańskim (z 8,5% do 8,0%, czyli o 0,5 p. proc.),
- analiza wartości absolutnych wskaźnika pokazuje, że w końcu listopada 2023 r. zjawisko bezrobocia dało się odczuć najsilniej w powiecie opoczyńskim, gdzie stopa bezrobocia wynosiła 8,3% (przy najwyższym w regionie wzroście wartości wskaźnika w ciągu roku). Na kolejnych czołowych pozycjach w tym uszeregowaniu znalazły się powiaty: pajęczański ze stopą bezrobocia wynoszącą w końcu listopada 2023 r. 8,0%, kutnowski ze stopą bezrobocia wynoszącą 7,6%, tomaszowski ze stopą bezrobocia wynoszącą 7,4%; oraz powiaty łaski i brzezińskiego: w obu z nich omawiany wskaźnik miał

¹⁸ Wskaźnik stopy bezrobocia za listopad 2023 roku.

wartość 7,1%. Powiat pajęczański zasługuje tutaj na szczególną uwagę. Jeszcze w końcu 2016 r. zajmował on pod omawianym względem 14 miejsce w regionie łódzkim. Jednak od tego czasu sytuacja na tamtejszym rynku pracy dynamicznie się pogarsza, czego efektem jest przesunięcie do czołówki powiatów najbardziej dotkniętych bezrobociem. Z kolei powiat radomszczański do niedawna jeszcze zaliczany był do obszarów województwa łódzkiego o najsilniej zaznaczonym wpływie skutków strukturalnego bezrobocia na lokalne rynki pracy. Ostatnie pomiary pokazują jednak, że oddziaływanie to przestało mieć znaczenie, a obserwowane wartości stopy bezrobocia kształtują się poniżej średniej wojewódzkiej (5,0% wobec 5,3% w końcu listopada 2023 r.),

- tradycyjnie najmniejsze natężenie bezrobocia utrzymywało się w powiatach: rawskim (3,1% ogółu aktywnych zawodowo w końcu listopada 2023 r., tj. na identycznym poziomie jak rok wcześniej) oraz skierniewickim ziemskim (4,4% ogółu aktywnych zawodowo w końcu listopada 2022 r. i 4,1% ogółu aktywnych zawodowo w końcu listopada 2023 r.). Trzecią najniższą wartością wskaźnika, 4,5% w końcu listopada 2022 r. oraz 4,4% w końcu listopada 2023 r., charakteryzowała się Łódź,
 - wzrost wartości stopy bezrobocia w okresie między końcem listopada 2022 r. a końcem listopada 2023 r. dotyczył sześciu powiatów w regionie. Największy obserwowany był w powiecie opoczyńskim (z 7,7% do 8,3%, czyli o 0,6 p. proc.) oraz kolejno w powiatach: łódzkim wschodnim (z 5,5% do 5,8%, czyli o 0,3 p. proc), zduńskowolskim (z 6,3% do 6,5%, czyli o 0,2 p. proc) i mieście Piotrków Trybunalski (z 5,1% do 5,3%, czyli także o 0,2 p. proc). W powiatach: rawskim, kutnowskim oraz zgierskim poziom bezrobocia nie zmienił się w analizowanym okresie.
- w ciągu całego 2023 r. urzędy pracy województwa łódzkiego zarejestrowały łącznie 79 605 nowe osoby bezrobotne (jest to tzw. napływ). Było to o 198 osób (0,2%) mniej niż w 2022 r. oraz o 7 043 osoby (9,7%) więcej niż w 2021 r. Równocześnie, w 2023 r. wyrejestrowano łącznie 80 844 bezrobotnych (tzw. odpływ), co stanowiło liczbę mniejszą o 5 464 (6,3%) niż w 2022 r. oraz o 1 372 (1,7%) większą niż w 2021 r. Głównym powodem odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy (44 322 osoby, 54,8% ogółu wyłączeń w 2023 r.), przy czym najczęściej (tzn. w 83,6%) oznaczało to podjęcie pracy niesubsydiowanej,
 - wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie łódzkim w końcu grudnia 2023 r. prawo do zasiłku posiadało 13,7%. Oznacza to wzrost o 0,4 punktu procentowego względem końca grudnia 2022 r. i o 1,7 punktu procentowego względem końca grudnia 2021 r.,
 - udział osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy bez przerwy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie łódzkim bezrobotnych wynosił w końcu grudnia 2022 r. 39% i w ciągu ostatniego roku spadł o 4 punkty procentowe,
 - 77,8% rocznego napływu do bezrobocia stanowiły w 2023 r. osoby rejestrujące się po raz kolejny. W poddanym analizie trzyletnim okresie udział osób powracających do rejestrów przedstawiał się następująco (78,1% w 2021 r.; 75,1% w 2022 r. i jw. 77,8% w 2023 r.),
 - najliczniejsze kategorie w strukturze wiekowej bezrobotnych stanowiły w regionie w końcu 2023 r. – podobnie jak rok wcześniej - osoby od 35 do 44 lat (25,7% ogółu bezrobotnych) oraz osoby od 45 do 54 lat (23,7%),
 - ponad połowa osób znajdujących się w rejestrach bezrobocia w Łódzkiem w końcu 2023 r. (55,3%) posiadała staż pracy nie dłuższy niż 5 lat bądź nie posiadała stażu w ogóle – co wskazuje na niewielkie doświadczenie zawodowe,

- najliczniej reprezentowane kategorie wykształcenia wśród osób bezrobotnych w województwie łódzkim, w końcu grudnia 2023 r. to zwyczajowo: gimnazjalne i niższe (31,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych) oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (21,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych),
- liczba bezrobotnych kobiet w województwie łódzkim osiągnęła w końcu grudnia 2023 r. 26,8 tys. – było to o 1 tys. mniej niż w końcu 2022 r. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych także spadł na przestrzeni 12 miesięcy z 51,1% w końcu 2022 r. do 50,4% w końcu 2023 r.,
- w końcu 2023 r. w statystykach bezrobocia w Łódzkiem pozostawało 5 739 osób w wieku 18–24 lata, z czego 52,9% to kobiety. Z porównania z analogicznym okresem sprawozdawczym w 2022 r. wynika, że liczebność tej grupy wzrosła o 193 osoby (3,5%). Wartość odsetka osób w wieku 18–24 lat w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych w województwie łódzkim wyniosła w końcu grudnia 2023 r. 10,8% i charakteryzowała się wzrostem o 0,6 punktu procentowego w porównaniu z odsetkiem sprzed roku. W tej kategorii wiekowej 36,9% bezrobotnych nie posiadało stażu pracy, a 23,4% legitymowało się wykształceniem co najmniej gimnazjalnym,
- rejestry bezrobocia w województwie łódzkim obejmowały w końcu grudnia 2023 r. 11 133 osoby do 30 roku życia. Stanowiło to 20,9% całkowitego bezrobocia w regionie. Większość osób z tej kategorii charakteryzowało się niewielkim – nieprzekraczającym 1 roku – stażem pracy (35,1%), bądź też wcale takiego stażu nie posiadało (25,5%). Legitymowały się najczęściej wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (26,9%) Zdecydowana większość bezrobotnych do 30 roku życia (78%) pozostaje w rejestrach krótko - do 12 miesięcy, co pozwala przypuszczać, iż relatywnie szybciej podejmują decyzje dotyczące aktywności zawodowej,
- wraz ze spadkiem ogólnej liczby bezrobotnych w województwie łódzkim spadła również liczba bezrobotnych, którzy ukończyli 50 lat. W końcu grudnia 2023 r. bezrobocie dotyczyło 15 935 osób w wieku „50+”, tj. o 180 osób mniej niż w końcu 2022 r. Wśród 16 108 wyrejestrowanych bezrobotnych w wieku 50 lat i więcej, tradycyjnie dominowały osoby, które podjęły zatrudnienie (7 273 osoby, tj. 45,2% ogółu wyrejestrowań osób po „pięćdziesiątce”) - w porównaniu z rokiem 2022, podjęcia pracy osób w omawianej kategorii wiekowej dotyczyły podobnej liczby,
- z danych dotyczących województwa łódzkiego wynika, iż w końcu 2023 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawały 4 984 bezrobotne osoby niepełnosprawne (o 128 osób więcej niż rok wcześniej). Osoby niepełnosprawne, które rejestrują się w urzędach pracy województwa łódzkiego jako bezrobotne lub poszukujące pracy, to: najczęściej osoby zamieszkałe w mieście, często osoby w wieku powyżej 50 lat, zdecydowanie rzadziej osoby młode do 25 roku życia, w większości przypadków osoby poprzednio pracujące, często osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- liczba ofert pracy, jakie napływały do powiatowych urzędów pracy województwa łódzkiego w 2023 r. wyniosła 96 545, co oznacza spadek w porównaniu z rokiem poprzednim o 12 771 miejsc,
- chociaż najliczniejsze grupy zawodowe na rynku pracy województwa łódzkiego to specjaliści, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, nadal wiele miejsc pracy charakteryzuje się niskim poziomem wymagań kwalifikacyjnych, a co za tym idzie stosunkowo niskim poziomem wynagrodzeń. Jest to ta część rynku, gdzie pracodawcy starają się wypełnić istniejące deficyty cudzoziemcami.

Najbardziej popularną metodą powierzenia pracy cudzoziemcowi dla pracodawców polskich było do niedawna zatrudnienie z zastosowaniem „procedury uproszczonej”, tj. na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom określonych narodowości, złożonego w powiatowym urzędzie pracy,

- w 2023 r. do ewidencji powiatowych urzędów pracy na terenie województwa łódzkiego wpisano łącznie 50,1 tys. oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom, tj. o 50,9 tys. mniej niż w roku 2022. Spadek dotyczył głównie obywateli Ukrainy. Wydano także 1,7 tys. zezwoleń na pracę sezonową dla cudzoziemców, czyli o 1 tys. mniej niż rok wcześniej (spadek dotyczy głównie liczby zezwoleń wydanych obywatelom Ukrainy). Od kilku lat najliczniej reprezentowanym krajem pochodzenia cudzoziemców pracujących w Łódzkiem jest – podobnie jak na terenie całej Polski – Ukraina. W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie wprowadzono przepisy ułatwiające legalizację zatrudnienia dla osób, które uciekły z terytorium tego państwa¹⁹. Na mocy przepisów Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tzw. specustawa) obywatele Ukrainy, którzy przebywają legalnie na terytorium Polski, mogą wykonywać pracę w naszym kraju bez dodatkowego obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę cudzoziemca lub wpisu oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń. Podmiot powierzający wykonywanie pracy obywatelowi Ukrainy ma jedynie obowiązek powiadomić o tym fakcie w terminie 14 dni właściwy powiatowy urząd pracy. Jest to zasadniczy powód spadku liczby oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom. Pracodawcy z terenu województwa łódzkiego w 2023 r. złożyli powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy dotyczące 99,5 tys. osób, w tym 63,1 tys. kobiet. Najliczniejsze grupy zawodowe wśród zatrudnionych w oparciu o *Specustawę o pomocy obywatelom Ukrainy*, stanowili magazynierzy i robotnicy magazynowi (21%) oraz robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle (11,4%).

Trendy na rynku pracy

Zastój, jakiego doświadczyła w ostatnich latach gospodarka kraju, w tym województwa łódzkiego dotyczy głównie aktywności ekonomicznej. Na rynku pracy obserwuje się niższy napływ nowych ofert pracy, ale i mniejszą rotację na istniejących stanowiskach pracy. Pracodawcy z rezerwą odnoszą się do zwiększania zatrudnienia. Wyznacznikami rynku stają się elastyczność oraz ciągła zmiana. Wtórują im nietradycyjne formy zatrudnienia. Pandemia COVID-19 nauczyła nas pracy w systemie hybrydowym. Współtowarzyszy tym zagadnieniom praca na rzecz wielu pracodawców. Wielozawodowość oraz praca w kilku miejscach stanowi panaceum na niewystarczające zarobki. Wymaga jednak zdolności adaptacyjnych. Istotne, obok kwalifikacji zawodowych, jest wobec tego posiadanie umiejętności miękkich, które pomocne będą w wykonywaniu pracy w takim systemie. Zdolność do adaptacji pracowników rozpatruje się w kilku wymiarach, jednak niezbędna jest otwartość umysłu oraz przedsiębiorczość i kreatywność, aby przystosować się do niestandardowych sytuacji w zatrudnieniu.

Z kolei w obliczu potrzeby dostosowania się do pracy w nowych warunkach ważna jest zdolność zdobywania nowych umiejętności. Na skutek automatyzacji procesów oraz

¹⁹ Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 185).

wykorzystania sztucznej inteligencji następuje zmiana zapotrzebowania na kompetencje, dotycząca szczególnie zaawansowanych kompetencji poznawczych (kreatywność, analityczne myślenie czy przetwarzanie i interpretacja informacji) oraz społecznych (przedsiębiorczość i podejmowanie inicjatywy, przywództwo i zarządzanie ludźmi). Najbardziej pożądane w przyszłości będą jednak kompetencje technologiczne zaawansowane (rozumienie zaawansowanych technologii cyfrowych, umiejętność ich rozwijania i dostosowywania) oraz podstawowe (umiejętność posługiwania się technologiami cyfrowymi w codziennej pracy, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów i wyszukiwaniu informacji).

Zawody deficytowe i zrównoważone

Dynamiczne zmiany na rynku pracy doskonale ukazują **wyniki Barometru zawodów dla stolicy województwa łódzkiego**. W porównaniu z rokiem ubiegłym eksperci uczestniczący w panelu wskazali blisko połowę mniej zawodów deficytowych dla Łodzi. Nie zmniejszyła się jedynie pula w grupie specjalistów. Aż siedem z ośmiu wskazanych zawodów z wyższym wykształceniem należy do sfery budżetowej, są to nauczyciele oraz lekarze, pielęgniarki i położne. W ogólnym wykazie prezentującym deficyt poszukujących pracy w Łodzi ubyłoby zaś pracowników IT, branży budowlanej oraz zawodów szybko rotujących jak: sprzedawcy i kasjerzy oraz przetwórcy mięsa i ryb.

Istnieje szereg czynników, jakie decydują o atrakcyjności miejsc pracy. Głównym wydaje się być wynagrodzenie. Równie ważne jest miejsce pracy (lokalizacja zakładu pracy oraz warunki w nim panujące) czy dbałość pracodawcy o pracownika. Potencjalni pracownicy coraz częściej zwracają uwagę na szereg benefitów, jakie oferują pracodawcy. W ostatnich latach wiele mówi się o indywidualnych potrzebach pracownika. W tym kontekście podkreśla się znaczenie elastyczności organizacji pracy. Do listy oczekiwań pracowniczych dołączyła praca zdalna, będąca następstwem doświadczeń z pandemią. Bardzo istotna jest też forma umowy, jaką zawierają obie strony. W przypadku przedsiębiorstw, które charakteryzuje duże zatrudnienie oraz wysoka rotacja na stanowiskach pracy, przedstawicielem pracodawcy oraz stroną w umowie jest często agencja pracy tymczasowej. Ten model rozpowszechniony jest w wielu branżach województwa łódzkiego.

Jedną z nich jest przetwórstwo przemysłowe (PKD). Z uwagi na dużą rotację pracowników **branża produkcyjno-przetwórcza** zgłasza stały popyt na pracowników produkcji oraz pomocniczych robotników w przemyśle przetwórczym a zjawisko pracy tymczasowej dotyka wymienione zawody najczęściej.

W **branży transportowo-spedycyjno-logistycznej**, której dużą część obsady uzupełniają w naszym województwie pracownicy z Ukrainy, nadal występuje wzmożony popyt na magazynierów czy kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych. Należy podkreślić, że w większości ofert wymagane są też dodatkowe umiejętności, a zakres obowiązków jest dość szeroki. Dla przykładu od magazynierów wymaga się kwalifikacji operatora wózków jezdniowych, zaś kierowcy ciężarówek zajmują się organizacją rozładunku przewożonego towaru, muszą też systematycznie interesować się stanem technicznym swoich pojazdów.

W **branży budowlanej** wciąż brakuje chętnych do wykonywania prac murarsko - tynkarskich, wykończenia wnętrz, montażu hydrauliki a przede wszystkim zainteresowanych nauką zawodu w wymienionych dziedzinach. Na rynku budowlanym wzięciem cieszą się też aktualne uprawnienia SEP oraz kwalifikacje operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych. Wśród „chodliwych”, twardych kwalifikacji na rynku pracodawcy wskazują też uprawnienia spawacza.

Należy podkreślić, iż zawody takie jak spawacz czy elektryk poszukiwane są przez wiele branż. Umiejętności spawacza wykorzystywane są zarówno w przemyśle, jak też w budownictwie czy branży mechaniczno-motoryzacyjnej. Podobnie jest z kwalifikacjami elektryka. Istotą tego zawodu jest montaż, diagnoza i naprawa instalacji oraz urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych umiejscowionych np. w zakładach produkcyjnych, na placach budowy czy chociażby w samochodowych akcesoriach i osprzęcie silników mechanicznych.

Branża finansowo-prawna, wymagająca stałego dokształcania się w kwestii aktualnych przepisów prawnych, podatkowych oraz rozwiązań informatycznych, poszukuje samodzielnych księgowych, pracowników ds. rachunkowości i księgowości, w tym księgowych oraz pracowników obsługi płacowej.

Branża medyczno-opiekuńcza przeżywa ogromny kryzys kadrowy. Szpitale w powiatach województwa łódzkiego pilnie zatrudniają lekarzy specjalistów. Problemem od kilku lat są migracje młodych lekarzy w poszukiwaniu atrakcyjnych miejsc pracy pod względem możliwości rozwoju kariery, poziomu wynagrodzeń i warunków pracy. Deficyt pielęgniarek i położnych odczuwają placówki w całym regionie. W niektórych powiatach deficyt jest na tyle dotkliwy, że w wymienionych zawodach zatrudnienie znajdują również specjaliści z Ukrainy (szpital w powiecie łaskim). Ponadto, w dziewięciu powiatach jako zawód deficytowy wyszczególniono opiekuna osoby starszej lub niepełnosprawnej. Również dziewięć powiatów wskazało deficyt w grupie zawodów obejmujących fizjoterapeutów i masażyстів.

W regionie **branża edukacyjna** od lat zmaga się z deficytem nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu. Warto nadmienić, iż ciekawym rozwiązaniem dla firm organizujących praktyki zawodowe uczniów jest wsparcie udzielane w ramach jednego z priorytetów KFS²⁰. Do grona zawodów poszukiwanych dołączyli w ostatnich latach nauczyciele przedmiotów ścisłych. Placówki szkolne pilnie przyjmą do pracy psychologów, pedagogów specjalnych, oligofreneopedagogów czy surdopedagogów. Problem stanowi obsadzanie wakatów w oświacie na terenach wiejskich. Nauczyciele na wsiach czy miejscowościach oddalonych od większych miast mają problemy z dojazdem do pracy. Trudno też orzec na ile opłacalne jest dla nich zatrudnienie w niskim wymiarze godzin, w odległych od aglomeracji miejscowościach.

Stale nabory kadr w regionie organizują służby mundurowe (**branża ochrony i bezpieczeństwa**). Praca czeka w policji oraz wojsku. Wybrane powiaty województwa zgłaszają znaczny deficyt służb więziennych (miasta: Sieradz, Łęczyca, Łowicz, Łódź). Powodem niedoborów kadry w „mundurówce” są ciężkie warunki pracy, niskie wynagrodzenia, ale też duże trudności z zaliczeniem testów sprawnościowych i psychologicznych na egzaminach wstępnych do służby.

Zawody ustępujące z rynku pracy

Automatyzacja pracy powoduje, że zawody, których zakres obowiązków dotyczy powtarzalnych i prostych czynności, powoli będą ustępować z rynku. Zaawansowane technologicznie linie produkcyjne, samoobsługowe kasy sklepowe są tego świetnym przykładem. Sprzedaż, usługi bankowe, w przypadku których większość transakcji można

²⁰ Wsparcie dotyczy „kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego”. Informacja o wysokości środków oraz priorytety wydatkowania krajowego funduszu szkoleniowego (kfs) na 2023 rok, ministerstwo rodziny i polityki społecznej (mrps)

wykonać za użyciem nowoczesnych technologii, również wydają się być zagrożone. Warto wspomnieć, że w województwie łódzkim popularny i poszukiwany kiedyś przedstawiciel handlowy, od kilku lat nie figuruje już na liście zawodów deficytowych. Jedyny powiat, gdzie zauważa się jeszcze dużą liczbę ofert dla tych kwalifikacji, to powiat łódzki wschodni. Zapewne przyczyną zapotrzebowania jest umiejscowiony w rejonie Tuszyna i Rzgowa największy ośrodek handlu odzieżą i tekstyliami w Polsce oraz jeden z największych w Europie park handlowy Ptak Fashion City.

Podsumowanie

W tej edycji badania Barometru zawodów dyskusje panelowe w województwie łódzkim pozwoliły na wyodrębnienie czternastu zawodów deficytowych (o dwa więcej niż w roku poprzednim) przy braku wskazań na zawody nadwyżkowe. Duży deficyt wystąpił tylko w jednej kategorii zawodów (pielęgniarki i położne) i pojawił się w Łodzi.

Pracownicy produkcji oraz pomocniczy robotnicy w przemyśle przetwórczym to nadal zawody, na które istnieje stały popyt na rynku pracy województwa. Zjawisko dotyczy również magazynierów czy kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych.

Na rynku budowlanym poszukiwane są aktualne uprawnienia SEP oraz kwalifikacje operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych, wciąż brakuje chętnych do wykonywania prac murarsko - tynkarskich, wykończenia wnętrz, montażu hydrauliki.

Duże zapotrzebowanie na samodzielnych księgowych, pracowników ds. rachunkowości i księgowości, w tym księgowych oraz pracowników obsługi płacowej odczuwa branża finansowo-prawna.

Szpitala w powiatach województwa łódzkiego pilnie zatrudnią lekarzy specjalistów. Deficytu pielęgniarek i położnych doświadczają placówki medyczne w całym regionie. Branża edukacyjna od lat zmaga się z niedoborem nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu. Szkoły poszukują również psychologów, pedagogów specjalnych, specjalistów w dziedzinie oligofrenopedagogiki czy surdopedagogiki. Stałe nabory kadr w regionie organizują służby mundurowe w branży ochrony i bezpieczeństwa.

14.2.2. Inne działania w obszarze rynku pracy

▪ Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy

Działające w WUP w Łodzi Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy umożliwia realizację badań wybranych aspektów wojewódzkiego rynku pracy. W ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 zrealizowano w 2023 r. badanie pt. „Adaptacja czy innowacja? Strategie działania przedstawicieli pokolenia »Z« na łódzkim regionalnym rynku pracy w świetle posiadanych cech kompetencyjnych”. Wyniki badania są dostępne na stronie internetowej WUP w Łodzi. Raport z badania opublikowany został również w formie papierowej.

W tym samym roku zrealizowano badanie zlecone przez MRPiPS pt. "Barometr zawodów".

▪ Usługi EURES (2023)

WUP w Łodzi – Wydział Międzynarodowego Pośrednictwa Pracy świadcząc usługi sieci EURES wspiera międzynarodowe pośrednictwo pracy na terenie krajów UE i EFTA oraz mobilność zawodową mieszkańców województwa łódzkiego.

W 2023 r. kadra EURES (doradcy EURES) WUP w Łodzi obsłużyła **409** zagranicznych ofert pracy (**3102** wakatów) oraz **6** lokalnych ofert pracy skierowanych do kandydatów z zagranicy (**42** wakaty). Nawiązano łącznie **2217** kontaktów z instytucjami zewnętrznymi, m.in. z: innymi urzędami pracy, uczelniami wyższymi, akademickimi biurami karier, agencjami zatrudnienia oraz instytucjami szkoleniowymi. Kadra EURES udzieliła łącznie **597** porad indywidualnych nt. usług sieci EURES osobom poszukującym pracy i pracodawcom.

W omawianym okresie kadra EURES WUP Łódź wzięła udział w **9** targach pracy: Akademickich Targach Pracy zorganizowanych przez ABK Politechniki Łódzkiej, targach pracy na Uniwersytecie Łódzkim zorganizowanych przez ABK UŁ, targach pracy na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Piotrkowie Trybunalskim, targach pracy zorganizowanych przez powiatowe urzędy pracy, Targach Pracy Caritas Łódź oraz w Festiwalu Zawodów Mundurowych i Forum Gospodarczym. Doradca EURES poprowadził **16** spotkań informacyjnych w powiatowych urzędach pracy województwa łódzkiego, które dotyczyły usług sieci EURES oraz bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Ponadto przeprowadzono **2** spotkania informacyjne w PUP Łódź i PUP Sieradz dla obywateli Ukrainy dotyczące usług sieci EURES, sytuacji na polskim rynku pracy oraz możliwości podejmowania pracy w Polsce. W ww. spotkaniach wzięło udział ogółem **197** osób. Dodatkowo, w 2023 r. doradcy EURES kontynuowali prowadzenie cotygodniowych dyżurów online kadry EURES na portalu EURES skierowanych do obywateli krajów UE i EFTA zainteresowanych podjęciem pracy w Polsce oraz informacjami na temat warunków życia i pracy w Polsce.

▪ **Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego z tytułu bezrobocia**

Koordinacja systemów zabezpieczenia społecznego z tytułu bezrobocia to realizowana dla całego województwa obsługa osób ubiegających się o przyznanie prawa do świadczenia dla osób bezrobotnych po pracy w kraju UE i EFTA oraz dla osób objętych transferem przyznanego zasiłku z tytułu bezrobocia.

W 2023 r. do WUP w Łodzi wpłynęło 639 wniosków o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych od osób powracających do Polski po pracy na terenie krajów UE i EFTA, wydano 620 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania zasiłku dla osób bezrobotnych, najwięcej, tj. 180 decyzji dotyczyło osób, które pracowały na terenie Niemiec, 178 decyzji po pracy na terenie Wielkiej Brytanii i 116 na terenie Holandii.

Ponadto przyjęto oraz wydano łącznie 278 dokumentów PDU2 dotyczących transferu zasiłku z terenu UE do Polski. W 2023 r. wydano 108 dokumentów PDU1 dla osób starających się o zasiłek na terenie państw członkowskich UE i EFTA.

▪ **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej**

WUP w Łodzi poprzez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi i jego Oddziały w Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach świadczy usługi z zakresu poradnictwa zawodowego. W 2023 r. doradcy zawodowi udzielili pomocy ogółem 20 610 razy. Klienci Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej skorzystali z pomocy indywidualnej, z grupowych porad zawodowych, brali udział w spotkaniach informacyjnych, korzystali z indywidualnej informacji zawodowej a także mogli wziąć udział w badaniach testowych pozwalających na dokładniejsze określenie preferencji i predyspozycji zawodowych oraz cech osobowych.

W ramach zadania związanego z opracowywaniem i upowszechnianiem informacji zawodowej opracowano i upowszechniono na stronie internetowej WUP w Łodzi lub w formach

drukowanych dostępnych dla klientów ogółem 356 informacji zawodowych, w tym m.in. informacje o kierunkach studiów, artykuły do poradników dla bezrobotnych i poszukujących pracy.

Informacje zawodowe opracowywane w ostatnich latach przez doradców zawodowych WUP w Łodzi, zamieszczane na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi zostały odwiedzone w 2023 r. ponad 284 tys. razy.

Podczas realizacji zadań współpracowano ze 122 partnerami zewnętrznymi (firmy, instytucje, uczelnie, szkoły).

W 2023 r. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej włączyło się w wojewódzką promocję zatrudnienia w służbach mundurowych. Zorganizowano 3 duże wydarzenia poświęcone tej tematyce w Łodzi, Sieradzu i Piotrkowie Trybunalskim. Przy organizacji Festiwalu Zawodów Mundurowych pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego współpracowano m.in. z następującymi partnerami: 9 Łódzka Brygada Obrony Terytorialnej, Służba Więzienna, Straż Graniczna Oddział Nadwiślański, Państwowa Straż Pożarna Komenda Miejska w Łodzi, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi, Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego, Komenda Wojewódzka Policji, Wydział Żandarmerii Wojskowej w Łasku, Izba Administracji Skarbowej w Łodzi, Komenda Regionalna Straży Ochrony Kolei w Łodzi, Komenda Straży Miejskiej, Wojskowe Centrum Rekrutacji w Łodzi. Festiwale Zawodów Mundurowych odwiedziło kilka tysięcy mieszkańców województwa (dokładna liczba trudna jest do oszacowania ze względu na masowy charakter przedsięwzięcia).

W 2023 r. kontynuowano wsparcie udzielane obywatelom Ukrainy, przebywającym na terenie województwa w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium ich kraju. Do najważniejszych zrealizowanych zadań można zaliczyć m.in.:

- indywidualne poradnictwo zawodowe oraz informacje o lokalnym rynku pracy,
- wsparcie obywateli Ukrainy na Polskim rynku pracy, zajęcia dla pracowników Centrum Służby Rodzinie oraz osób zainteresowanych (obywatele Ukrainy),
- „Z/Motywuj się i działaj – Wsparcie Publicznych Służb Zatrudnienia/PSZ”/zajęcia dla uczestników kursu jęz. polskiego (obywatele Ukrainy) realizowanego w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi, w ramach projektu „Razem Możemy Więcej”, /3 grupy.

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej rozpoczęło w 2023 r. współpracę z Centrum Zdrowia Psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, gdzie prowadzone były zajęcia mające na celu udzielenie pacjentom pomocy w poszukiwaniu pracy, określeniu predyspozycji zawodowych, itp. Wydział współpracuje też z Warsztatami Terapii Zajęciowej w województwie łódzkim.

Ważnym elementem działalności edukacyjnej prowadzonej w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej stanowi również obszar przedsiębiorczości. CliPKZ w Łodzi i w każdym z 3 oddziałów w Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach zorganizował kilkudniowe seminaria pn. „Własna firma krok po kroku”, w których corocznie bierze udział kilkadziesiąt osób. Tematyka zajęć obejmowała przede wszystkim formalno-prawne aspekty zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej: Etapy rejestracji działalności gospodarczej, Wybór formy opodatkowania, Prawne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej, Formy prowadzenia działalności gospodarczej, Instrumenty finansowego i merytorycznego wsparcia dla małej przedsiębiorczości, Rozliczenia z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Marketing i reklama nowej firmy, Rozliczenia z Urzędem Skarbowym,

Rachunkowość i dokumentacja w firmie, Pozyskiwanie lokalu na działalność gospodarczą, Biznesplan.

Prowadzone były również indywidualne konsultacje z doradcami zawodowymi w zakresie formalności związanych z otwieraniem działalności gospodarczej, ubieganiem się o dofinansowanie na ten cel, diagnozowaniem cech przedsiębiorczych itp.

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej pełni też rolę metodyczną dla doradców zawodowych z powiatowych urzędów pracy. W tym roku w szkoleniach dla pracowników PUP wzięło udział 161 osób. Tematyka szkoleń dla doradców zawodowych obejmowała: „Moje motywacje napędem do zmian”, „Stres a wypalenie zawodowe w pracy doradcy zawodowego PUP”, „Odkrywanie talentów”, „Praca doradcy z osobami, z zaburzeniami psychicznymi”, „Analiza potencjału zawodowego klienta - wykorzystanie testów i kwestionariuszy w doradztwie zawodowym”, „Zarządzanie stresem i emocjami”, „Jak zbudować pewność siebie i poczucie własnej wartości? – szkolenie z zakresu samooceny”, „Komunikacja interpersonalna – jak skutecznie mówić i słuchać?”, „Twórcze myślenie i kreaTYwność w doradztwie”.

▪ **Rejestr Agencji Zatrudnienia**

Wg stanu na koniec roku 2023 w Rejestrze Agencji Zatrudnienia figurowało 440 podmiotów.

Na przestrzeni roku 105 podmiotów uzyskało wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia oraz wydano 48 aktualnych certyfikatów o zmianie treści wpisu.

W roku 2023 126 podmiotów zostało wykreślonych z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia, w tym 49 podmiotów z zakazem wykonywania działalności, wydano 35 decyzji o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wykreślenia z rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. 475 podmiotów złożyło 607 informacji o działalności agencji zatrudnienia (w tym 466 poprawnych, 138 niepoprawnych, 1 anulowana, 2 wycofane) oraz 2 Informacje po terminie.

W 2023 r. przeprowadzono 43 kontrole w agencjach zatrudnienia w zakresie przestrzegania warunków prowadzenia agencji zatrudnienia.

Wpłynęło 1 zawiadomienie podmiotu zagranicznego o zamiarze świadczenia usług z zakresu agencji zatrudnienia

▪ **Rejestr Instytucji Szkoleniowych**

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w Rejestrze Instytucji Szkoleniowych zarejestrowanych były 879 instytucji szkoleniowych mających swoją siedzibę na terenie województwa łódzkiego.

Na przestrzeni ubiegłego roku 200 podmiotów uzyskało wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych, 213 instytucji szkoleniowych zostało wykreślonych z ww. Rejestru.

Ogólna liczba wniosków o kontynuację działalności w RIS oraz aktualizację danych wynosiła 732, z tego 681 instytucji szkoleniowych zarejestrowanych w latach 2004-2022 złożyło wnioski o kontynuację działalności w rejestrze RIS, wpis tych podmiotów w rejestrze został przedłużony na 2023 r.

▪ Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zgodnie z ustawą z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, zaspokajane są roszczenia pracownicze, które nie zostały zaspokojone przez pracodawcę z powodu jego niewypłacalności. W 2023 r. ze świadczeń FGŚP skorzystało łącznie 19 pracodawców w tym:

- 9 pracodawców zatrudniających do 20 osób,
- 9 pracodawców zatrudniających od 21-100 osób,
- 1 pracodawca zatrudniający powyżej 100 osób.

Wpłynęło 189 spraw w tym:

- 7 wykazów zbiorczych i uzupełniających niewypłacalnych pracodawców w trybie art. 15 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy,
- 182 wnioski indywidualne składane przez byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców w trybie art. 16 ww. ustawy,
- rozpatrzono 25 spraw złożonych w 2022 r. (w tym: 18 wypłat, 5 odmów i 2 zawieszenia).

Ze środków FGŚP w 2023 r. łącznie wypłacono świadczenia pracownicze na rzecz 187 osób na łączną kwotę: 2 223,8 tys. zł w tym:

- kwotę 1 205,9 tys. zł na podstawie wniosków indywidualnych (na rzecz 93 osób),
- kwotę 1 017,9 tys. zł na podstawie ww. wykazów (na rzecz 94 osób).

Najczęściej występującymi przesłankami niewypłacalności pracodawców kwalifikującymi do wypłaty świadczeń były:

- ogłoszenie upadłości pracodawcy (art. 3 ust.1 pkt 1 ww. ustawy),
- oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli jego majątek nie wystarcza lub jedynie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania (art. 3 ust.1 pkt 4 ww. ustawy),
- niewypłacalność z powodu braku środków finansowych kiedy organ ewidencyjny wykreśli pracodawcę będącego osobą fizyczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w wyniku zawiadomienia o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej lub stwierdzenia trwałego zaprzestania wykonywania przez pracodawcę działalności gospodarczej (art. 8 ust.1 pkt 7 ww. ustawy).

W 46 sprawach indywidualnych udzielono odmów wypłaty świadczeń. Najczęściej występującymi przyczynami odmowy wypłaty świadczeń lub pozostawienia sprawy bez rozpoznania były: brak zaistnienia niewypłacalności pracodawcy, niedochowanie terminów wynikających z art. 12 ust. 2 ww. ustawy oraz braki formalne wniosków indywidualnych o wypłatę świadczeń, tj. niekompletność wymaganych dokumentów.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2023 r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych prowadził postępowania mające na celu dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń od pracodawców. W wyniku prowadzonych działań windykacyjnych w postępowaniach sądowych, egzekucyjnych i upadłościowych Fundusz w Łodzi odzyskał należności z tytułu wypłaconych świadczeń w łącznej kwocie 1 512,9 tys. zł, w tym z tytułu należności głównej w kwocie 1 099,1 tys. zł i z tytułu odsetek 413,8 tys. zł. Ponadto należności w kwocie 3 943,5 tys. zł zostały umorzone.

▪ **Walka z COVID-19 i skutkami pandemii:**

W 2023 r. prowadzona była weryfikacja prawidłowego wykorzystania świadczeń przez beneficjentów, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, a którym udzielano wsparcia ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w latach 2020-2021. W okresie pandemii, w miarę rozwoju i pogłębiania się jej skutków, w oparciu o kolejne nowelizacje przepisów, rozpatrzono pozytywnie 8 658 wniosków i wypłacono ponad 837.854,3 tys. zł obejmując wsparciem 199 542 pracowników.

W roku 2023 prowadzono wstępną i końcową weryfikację dokumentów rozliczeniowych oraz kontrole prawidłowego wykorzystania przyznanych środków. Do końca 2023 r. zweryfikowano wstępnie 99,6% (8 623) wniosków oraz rozliczono końcowo 81,32% wniosków (7 041), kontrolą objęto 201 pracodawców, w 262 sprawach podjęto czynności windykacyjne, w tym wszczęto 153 postępowania administracyjne i 109 postępowań cywilnych. W wyniku podjętych działań windykacyjnych, do dnia 31 grudnia 2023 r., beneficjenci dokonali zwrotu ponad 90 834,6 tys. zł środków niewykorzystanych i nienależnych.

▪ **Wojewódzka Rada Rynku Pracy**

W analizowanym okresie odbyło się sześć posiedzeń WRRP w trybie obiegowym oraz dwa stacjonarnie. Wiodącymi tematami omawianymi na posiedzeniach Rady były m.in.:

- sytuacja na rynku pracy w województwie łódzkim,
- Regionalny Plan Działań na Rzecz zatrudnienia na rok 2023 oraz sprawozdanie z realizacji Planu Działań za rok 2022,
- aktualizacja wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego może być dokonana refundacja wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne,
- opiniowanie propozycji tworzenia nowych kierunków kształcenia w szkołach zgodnie z potrzebami rynku pracy.

W skali roku członkowie WRRP podjęli 84 uchwały, z których 81 dotyczyło nowych kierunków kształcenia.

14.2.3. Współpraca z wojewodą i ministerstwami

13 marca 2023 r. odbyło się spotkanie w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim dotyczące możliwości udzielania pomocy uchodźcom z Ukrainy. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego – Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz Centrum Służby Rodzinie.

Efektem spotkania było nawiązanie współpracy z Centrum Służby Rodzinie i przeprowadzenie przez doradców zawodowych Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP zajęć „**Wsparcie obywateli Ukrainy na polskim rynku pracy**”. W zajęciach tych uczestniczyli pracownicy Centrum Służby Rodzinie oraz zainteresowani obywatele Ukrainy.

Współpraca samorządu województwa z ministerstwami odgrywała i odgrywa kluczową rolę w procesie realizacji polityki publicznej oraz rozwijania regionu. Współdziałanie między samorządem a rządem ma na celu skoordynowane podejście do różnych kwestii, których kwintesencją jest rozwój regionu w zakresie gospodarki, edukacji czy spraw społecznych.

Współpraca ta opiera się na dialogu, koordynacji działań oraz wspólnym dążeniu do zrównoważonego rozwoju regionu, poprawy jakości życia mieszkańców i efektywnego wykorzystania zasobów.

W roku ubiegłym współpraca obejmowała przydzielenie środków finansowych na działania zmierzające do aktywizacji osób bezrobotnych, łagodzenia skutków bezrobocia oraz promujące postawy prozatrudnieniowe.

Przedstawiciel Wojewódzkiego Urzędu Pracy wraz z przedstawicielami pięciu powiatowych urzędów pracy (Zgierz, Łęczyca, Rawa Mazowiecka, Łódź i Piotrków Trybunalski) wziął udział w zorganizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej warsztatach konsultacyjnych z przedstawicielami wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, w związku z pracami Ministerstwa nad realizacją kamienia milowego A52G *Nowe standardy i ramy wykonania w zakresie funkcjonowania i koordynacji publicznych służb zatrudnienia* (PSZ) dla reformy A4.1. *Efektywne instytucje na rzecz rynku pracy*, przewidzianej w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

Podczas Europejskiego Forum Gospodarczego Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi był gospodarzem jednego z paneli merytorycznych pt. „Srebrna rewolucja: wyzwania i możliwości dla aktywności społecznej i zawodowej w późniejszym wieku”. Gościem specjalnym panelu była Minister Rodziny i Polityki Społecznej pani Marlena Małąg. Panel dotyczył sposobów na pozostanie, jak najdłużej, aktywnym społecznie i zawodowo oraz ogromnego potencjału osób 50+. W spotkaniu – oprócz pani minister – wzięli udział przedstawiciele samorządu terytorialnego, organizacji pracodawców, publicznych służb zatrudnienia oraz Regionalnego Centrum Polityki Społecznej.

WUP w Łodzi ściśle współpracował z urzędami administracji rządowej i organami samorządu terytorialnego, sądami, prokuraturą, policją, strażą graniczną oraz instytucjami rynku pracy.

Skierowano 12 wystąpień do Państwowej Inspekcji Pracy, 151 zapytań do ZUS, 6 do Urzędu Skarbowego, 5 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego oraz 36 wystąpień do innych instytucji.

15. Wsparcie przedsiębiorców z funduszy europejskich

Wspieranie przedsiębiorczości pełni istotną rolę w ogólnej polityce regionalnej Województwa Łódzkiego. Wsparcie udzielane sferze biznesowej ma na celu efektywny rozwój oraz podniesienie atrakcyjności gospodarczej regionu. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka jest jednym z trzech celów strategicznych rozwoju województwa, stąd szczególne starania w budowanie gospodarki opartej na wiedzy i zaprojektowanie dynamicznych zmian rozwojowych. Szczególną rolę w tym zakresie stanowią fundusze europejskie, przy których współdziałe władze regionu mogły jeszcze bardziej zdynamizować rozwój, podnosząc konkurencyjność całego obszaru, pośrednio podnosząc również jego atrakcyjność i rozwój kadr.

Obszarem szczególnego wsparcia są małe i średnie przedsiębiorstwa stanowiące 99% liczby podmiotów gospodarczych regionu. Ten sektor przedsiębiorstw jest bardzo wrażliwy na negatywne zmiany gospodarcze. Aby wyjść naprzeciw realnym potrzebom przedsiębiorców w 2023 r. ukierunkowano wsparcie na rozwój przedsiębiorstw w kontekście zapobiegania obecnym i następnym kryzysom gospodarczym, wywołanym czynnikami zewnętrznymi.

Zadania te, po uprzednim ich zaprogramowaniu przez Województwo Łódzkie, realizowało Centrum Obsługi Przedsiębiorcy w Łodzi.

15.1. Dokumenty strategiczne, regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
- Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
- Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 z dnia 16 marca 2015 r.
- Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 12 kwietnia 2023 r.

15.2. Działania podjęte w 2023 r.

15.2.1. Działania w zakresie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 dokonano oceny wniosków aplikacyjnych złożonych w:

- konkursie nr 79 z XIII Osi Priorytetowej: REACT-EU
- konkursie nr 80 z II Osi Priorytetowej: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.

W konkursie ogłoszonym w ramach REACT-EU dofinansowanie było przeznaczone na wsparcie podmiotów z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie inwestycji polegającej na zwiększeniu konkurencyjności przedsiębiorstwa negatywnie dotkniętego skutkami epidemii COVID-19 poprzez działania lub przedsięwzięcia inwestycyjne

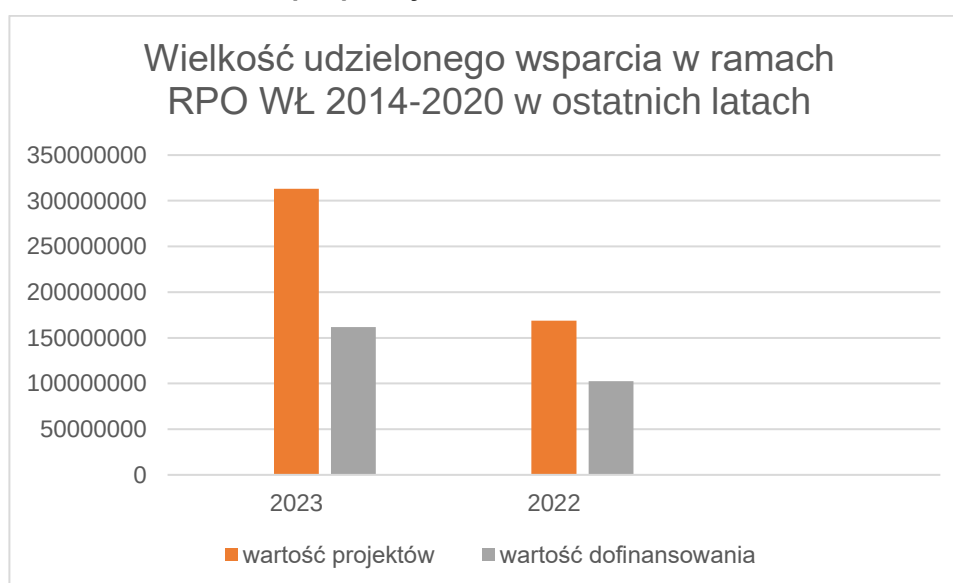
ukierunkowane na odbudowę pozycji rynkowej MŚP w gospodarce po pandemii COVID-19 i zwiększenie jego odporności gospodarczej na kryzys. Interwencja miała być ukierunkowana na działania inwestycyjne, w tym związane z transformacją cyfrową i ekologiczną.

W 2023 r. w wyniku przeprowadzonych konkursów zostało podpisanych 241 umów o wartości projektów ogółem ponad 313 mln zł, gdzie kwota dofinansowania wyniosła w sumie 161 mln zł. Wysokość wsparcia udzielonego w roku 2023 znacznie przekroczyła kwotę dofinansowania udzielonego w roku 2022.

Wartość podpisanych umów z przedsiębiorstwami w latach 2022-2023

Rok	Ilość podpisanych umów o dofinansowanie	Wartość projektów ogółem (w zł)	Wartość dofinansowania ogółem (w zł)
2023	241	313 mln	161 mln
2022	45	168 mln	102 mln

Porównanie wartości podpisanych umów o dofinansowanie w latach 2022-2023

Dane liczbowe jednoznacznie wskazują na zwiększone potrzeby przedsiębiorców działających w trudnych warunkach społeczno-gospodarczych.

W ramach Projektu pn. Instrumenty finansowe dla rozwoju województwa łódzkiego realizowanego we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego jako Menadżerem Funduszu Funduszy²¹, w 2023 r. udzielono łącznie 271 pożyczek na kwotę ponad 81,7 mln zł, w tym 69,1 mln zł środków UE, a od początku realizacji Projektu liczba udzielonych wsparć

²¹ „Fundusz funduszy” oznacza fundusz tworzony w celu zapewniania wsparcia w postaci środków z programu lub programów dla kilku instrumentów finansowych. W przypadku gdy te instrumenty finansowe są wdrażane przez fundusz funduszy, podmiot wdrażający fundusz funduszy uważa się za jedynego beneficjenta, w rozumieniu pkt 10 niniejszego artykułu. - art. 2 pkt 27 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

wyniosła 2450 i opiewa na kwotę ponad 677 mln zł, w tym 568 mln zł ze środków UE. Wdrażanie instrumentów finansowych polegało na wspieraniu:

- przedsięwzięć rozwojowych przedsiębiorstw sektora MŚP,
- termomodernizacji budynków wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych,
- osób biernych zawodowo rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej.

Działania usprawniające realizację projektów

Rok 2023 był kolejnym rokiem trudnym dla przedsiębiorców z uwagi na konieczność odbudowania pozycji rynkowej w realiach popandemicznych, wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, zamknięte rynki zbytu (dot. rynków rosyjskiego i białoruskiego) oraz działania wojenne w Europie.

Zgłaszane przez Beneficjentów efekty długofalowych skutków pandemii oraz wojny w Ukrainie dotyczyły głównie:

- rosnących cen energii, a także innych produktów, powodujących wzrost kosztów funkcjonowania Beneficjentów,
- zakłócenia łańcuchów dostaw,
- postępującej inflacji.

Czynniki te skutkowały wystąpieniem trudności w postępowaniach przetargowych prowadzonych przez Beneficjentów w ramach realizowanych projektów (składane w postępowaniach oferty przekraczały kwoty przeznaczone pierwotnie na realizację inwestycji, występowały przypadki odstąpienia wykonawców od podpisania umów lub unieważniano postępowanie przetargowe z uwagi na brak ofert), występowały opóźnienia po stronie wykonawców robót oraz dostawców produktów/usług, niedostępność towarów/usług na rynku lub znaczący wzrost ich cen.

Przekładało się to bezpośrednio na tempo i termin realizacji projektów, wysokość zaangażowanych środków własnych, a w konsekwencji na racjonalność realizacji projektów w pierwotnie założonej przez Beneficjenta formule. Zgłaszane były zmiany dla poszczególnych przedsięwzięć w stosunku do pierwotnych założeń realizacyjnych oraz doszło do spowolnienia w realizacji postępów prac projektowych.

Z uwagi na kończący się z dniem 31 grudnia 2023 r. okres kwalifikowalności wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Województwo Łódzkie dołożyło wszelkich starań aby usprawnić proces podpisywania umów, rozliczania wydatków, kontroli projektów a także pozytywnego zakończenia projektów po okresie trwałości. Wdrożono szereg działań mających wspomóc Beneficjentów:

Na etapie rozliczania projektów

- prowadzono wzmożony monitoring składanych wniosków o płatność, w szczególności w zakresie problemów zgłaszanych przez Beneficjentów przez system SL2014, a także problemów przedstawianych w rozmowie z Beneficjentem,
- przyspieszono tryb dokonywania analizy proponowanych przez Beneficjentów modyfikacji w zakresach rzeczowych projektów, w celu zapewnienia realizacji założeń i efektów przewidzianych na etapie aplikowania o środki unijne,
- wydłużono termin na rozliczenie otrzymanej przez Beneficjenta zaliczki, o czas niezbędny do jej prawidłowego i efektywnego rozliczenia,
- wydłużono terminy na składanie wniosków o płatność i uzupełnień do wniosków o płatność o czas potrzebny do prawidłowego przygotowania dokumentacji i wypełnienia formularzy wniosków,

- wydłużono termin realizacji projektów i poszczególnych zadań - po analizie przedstawionej argumentacji oraz stopnia zaawansowania projektu - o czas niezbędny do zrealizowania pierwotnie określonego zakresu rzeczowego.

Sytuacja każdego Beneficjenta analizowana była indywidualnie. W każdym przypadku badana była możliwość wprowadzenia wnioskowanych przez Beneficjentów zmian w projekcie (zachowując przede wszystkim zgodność z przepisami prawa i odpowiednimi procedurami), mając na uwadze także poziom koniecznych do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników. Ponadto prowadzony był wzmożony monitoring tempa realizacji projektów, w przypadku projektów, których zakończenie realizacji przypadało na koniec 2023 roku.

Na etapie kontroli projektów

Weryfikację wniosków o płatność przeprowadzano w oparciu o próbę losową na podstawie analizy ryzyka, co znacznie skracało czas ich zatwierdzenia, a w przypadku zidentyfikowania na etapie rozliczeń projektu nieprawidłowości w zakresie wyboru wykonawcy (dotyczy trybu konkurencyjnego ustawy Prawo zamówień publicznych/ zasada konkurencyjności) wprowadzono obowiązkową weryfikację poprawności postępowań dotyczących wyboru wykonawców przez Beneficjentów.

Zaproponowane rozwiązania przełożyły się na certyfikację wydatków prawidłowo poniesionych oraz terminowe i sprawne rozliczenie projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

Na etapie trwałości projektów

Z uwagi na wystąpienie szeregu problemów utrudniających funkcjonowanie przedsiębiorstw Województwo Łódzkie zmierzyło się z dużą ilością próśb o zmniejszenie bądź wyzerowanie wskaźników rezultatu. Starano się udzielić jak najbardziej konkretnej i adekwatnej pomocy w celu końcowej realizacji wskaźników, doprowadzenia do ich pozytywnego zamknięcia oraz uniknięcia masowego rozwiązywania umów. W odniesieniu do projektów zagrożonych prowadzono następujące działania zaradcze:

- spotkania z Beneficjentami i analizowanie dokumentów przedstawionych na potwierdzenie realizacji/braku realizacji wskaźników. Przy analizowaniu dokumentacji Beneficjenta, diagnozowane były źródła problemów i przekazywano wytyczne co do możliwych rozwiązań. Pomagano też w wyliczaniu wartości wskaźników,
- wyrażanie w uzasadnionych sytuacjach zgody na wydłużenie terminu osiągnięcia wskaźników,
- wyrażanie zgody na zastosowanie modyfikacji w definicji danego wskaźnika, jako rozwiązania bardziej korzystnego dla Beneficjenta.

W ramach instrumentów finansowych:

W 2023 r. wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców z województwa łódzkiego, zmieniono Strategię Inwestycyjną, co pozwoliło na obniżenie oprocentowania pożyczek do poziomu 0,3 stopy bazowej określonej przez Komisję Europejską. W wyniku tego działania firmy mogły otrzymać pożyczki z preferencyjnym oprocentowaniem na poziomie około 2%. Działanie to wydatnie zwiększyło zainteresowanie udzielanym wsparciem - przed zmianami w ciągu pierwszych czterech miesięcy 2023 r. udzielano średnio miesięcznie 10 pożyczek na kwotę 1,5 mln zł, po wprowadzeniu zmian w pozostałych ośmiu miesiącach 2023 r. przeciętnie udzielano miesięcznie 28 pożyczek na kwotę 9,4 mln zł.

W celu utrzymania stałej oferty dla przedsiębiorców sektora MŚP z województwa łódzkiego w 2023 r. zaangażowano w ramach umów z Pośrednikami Finansowymi część zasobów zwróconych, pochodzących ze zwrotów środków dotychczas zaangażowanych w formie instrumentów finansowych. Pozwoliło to na kontynuację możliwości przekazywania wsparcia dla firm w okresie przejściowym (kończąca się perspektywa finansowa 2014-2020 i rozpoczynający się okres programowania 2021-2027), pomimo wykorzystania 100% alokowanych środków.

Udzielona w roku 2023 pomoc Beneficjentom przełożyła się na zapewnienie realizacji przewidzianych na etapie aplikowania o środki unijne założeń po stronie Beneficjenta i celów programu po stronie Województwa Łódzkiego. Województwo Łódzkie w trosce o udzielenie jak najszerzego i najbardziej efektywnego wsparcia przewidziało wprowadzenie szeregu rozwiązań pro-beneficjenckich do stałego modelu działania instytucji zajmujących się obsługą sektora biznesu.

15.2.2. Działania w ramach Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

W roku 2023 zintensyfikowano przygotowania do prac wdrożeniowo-programowych Programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Prace dotyczyły w szczególności takich zagadnień jak:

- katalog oraz definicje wskaźników,
- kryteria wyboru projektów,
- opiniowanie treści Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych FEŁ 2027,
- katalog kosztów kwalifikowanych,
- ścieżka wdrożenia instrumentów finansowych,
- opracowanie nowej formy wsparcia – dotacja warunkowa.

Wypracowano definicje wskaźników, które w sposób przejrzysty mają informować beneficjentów o wypełnieniu obowiązków w zakresie osiągnięcia\utrzymania wskaźników. Pracowano jednocześnie nad poszerzaniem katalogu wskaźników, tak aby Beneficjenci w dowolnym typie zaplanowanych przedsięwzięć nie mieli problemów ze skwantyfikowaniem postępów/rezultatów projektu oraz mieli wybór zastosowania jak najbardziej adekwatnego wskaźnika. Przy wskazywaniu wskaźników do danego konkursu należy określać Beneficjentom jakie dokumenty będą podstawą weryfikacji wskaźników rezultatu – tak aby od początku projektu Beneficjent był świadomy czekających go obowiązków w przyszłości.

Ponadto przy opracowywaniu regulacji konkursowych, postawiono na upraszczanie dokumentacji aplikacyjnych stosując jasne, proste zapisy w treści regulaminów konkursów. W instrukcjach wypełniania wniosków o dofinansowanie zastosowano wiele objaśnień, często z przykładami (np. w zakresie opisu osiągnięcia wartości wskaźników, wymaganych w danym konkursie).

W 2023 r. ogłoszono pierwsze konkursy w ramach FEŁ 2021-2027. Zainteresowanie beneficjentów świadczy o ogromnych potrzebach, ilość nadesłanych aplikacji przekroczyła alokację konkursów.

Konkursy ogłoszone w 2023 r.:

- Działanie: 1.5 Konkurencyjność MŚP – Przemysł 4.0. Alokacja wynosiła 24 849 648 zł, ilość złożonych wniosków 147,
- Wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw – Promocja MŚP oraz Rozwój usług dla firm (w tym innowacyjnych) - usługi dla przedsiębiorstw świadczone przez JST. Alokacja wynosiła 21 000 000 zł, ilość złożonych wniosków 6.

W 2023 r. przeprowadzono proces wyboru Menadżera Funduszu Powierniczego dla wdrażania instrumentów finansowych w ramach FEŁ 2021-2027, w wyniku czego w dniu 18 października 2023 r. zawarta została z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowa o finansowanie dla realizacji pięciu projektów na kwotę w sumie 966 mln zł (w tym 821 mln zł środków EFRR). Bank Gospodarstwa Krajowego występuje w roli podmiotu wdrażającego Fundusz Powierniczy.

**Kontraktacja z Bankiem Gospodarstwa Krajowego instrumentów finansowych
w ramach FEŁ 2027 wg działań**

Numer i nazwa Działania	Wydatki kwalifikowalne (w zł)	Wkład UE (EFRR) (w zł)
FELD.01.06 - Inwestycje w MŚP - IF	619 127 752	526 258 586
FELD.02.03 - Efektywność energetyczna - IF	119 946 589	101 954 600
FELD.02.07 - Odnawialne źródła energii - IF	163 563 531	139 029 000
FELD.02.14 - Gospodarka o obiegu zamkniętym - IF	21 808 474	18 537 200
FELD.06.05 - Kultura i turystyka - IF	41 939 423	35 648 509
Razem	966 385 769	821 427 895

Jeszcze w 2023 r. dokonano oceny złożonych przez BGK wniosków o płatność pierwszej transzy środków, dzięki czemu w grudniu 2023 r. wypłacono dla BGK zaliczki w kwocie łącznie 246 mln zł. Wszystkie powyższe działania realizowane były w celu zapewnienia trwałego, łatwo dostępnego i taniego finansowania inwestycji rozwojowych MŚP (i innych podmiotów) zaprojektowanego w ramach FEŁ 2021-2027, a tym samym w celu długofalowego wspierania polityki rozwoju regionu realizowanej przez Zarząd Województwa Łódzkiego.

15.2.3. Działalność szkoleniowa i informacyjna

W 2023 r. zapoczątkowana została praktyka organizowania szkoleń dla podpisujących umowy.

Podniosło to sprawność i prawidłowość realizacji projektów, eliminując najczęściej popełniane błędy. Osoby podpisujące umowy zapoznawane były z najważniejszymi zagadnieniami związanymi z realizacją projektów.

Szkolenie organizowane dla beneficjentów przed podpisaniem przez nich umów dofinansowanie

Prowadzone były również działania edukacyjno-szkoleniowe w zakresie kontroli projektów celem minimalizacji występowania nieprawidłowości. W ramach nowo ogłaszanych konkursów odbyły się szkolenia dla Beneficjentów m.in. w zakresie prawidłowości przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień. Szczególny nacisk był kładziony na błędy jakich należy unikać w trakcie przygotowywania zapytań ofertowych a następnie oceny i wyboru wykonawców.

W związku z usprawnieniami przyjętymi z początkiem 2023 r. każdy Beneficjent przed publikacją zapytania ofertowego mógł zwrócić się o zaopiniowanie dokumentacji przetargowej. Powyższe spotykało się z dużym zainteresowaniem Beneficjentów dzięki czemu już na etapie sporządzania dokumentacji przetargowej możliwe były do wyeliminowania nieprawidłowości. Szacuje się, że w związku z wprowadzonym usprawnieniem, ilość nakładanych korekt spadła o około 30%.

W ostatnim kwartale 2023 r. uruchomiono cykl bezpłatnych szkoleń online dla Beneficjentów i potencjalnych Beneficjentów dotyczących zagadnień FEŁ 2021-2027. Szkolenia prowadzone były przez zewnętrznych ekspertów. Tematy szkoleń przeprowadzonych w ramach cyklu:

- Aplikacja CST2021 – 2 szkolenia,
- Księgowość w projektach unijnych,
- Zarządzanie projektami B+R,
- Nieprawidłowości w projektach unijnych,
- Kontrola projektów B+R,
- Ochrona własności intelektualnej i przemysłowej,
- Promocja projektów unijnych,
- Kwalifikowalność wydatków,
- Zamówienia publiczne – 2 szkolenia,
- Wykład motywacyjny - rola innowacji w gospodarce,

- Design Thinking,
- Analiza ekonomiczno-finansowa,
- Planowanie projektów B+R,
- Przygotowanie wniosku o dofinansowanie – 2 szkolenia,
- Status MŚP.

W szkoleniach uczestniczyło 431 słuchaczy. Szkolenia organizowano przy użyciu profesjonalnego i intuicyjnego narzędzia do przeprowadzania webinarów.

Zapewniono również profesjonalne narzędzie do mailingu, które znacząco zwiększa efektywność docierania do zainteresowanych wsparciem ze środków UE (13 tys. adresów). Poprawa skuteczności widoczna jest także przy akcji zapisów przedsiębiorców zainteresowanych współpracą z Ukrainą. Poprzez mailing zebrano zapisy ponad 40 przedsiębiorców z regionu.

16. Społeczeństwo informacyjne

Samorząd Województwa Łódzkiego podejmuje działania związane z budową społeczeństwa informacyjnego w regionie, tj. realizuje projekty dotyczące informatyzacji procesów administracyjnych urzędu, podnoszące kompetencje cyfrowe pracowników, zmniejszające wykluczenie cyfrowe mieszkańców województwa, zwiększające świadomość i kompetencje w obszarze cyberbezpieczeństwa oraz zapewnia cyfrowy kontakt z interesantami.

16.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030

16.2. Działania podjęte w 2023 r.

16.2.1. Działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego realizowane z udziałem środków zewnętrznych

Działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego (SI) w województwie łódzkim wynikają wprost z ustawowych zadań nałożonych na samorząd województwa.

Rozwój SI przyczynia się do zwiększenia potencjału gospodarczego i społecznego regionu, a co za tym idzie budowy gospodarki opartej na wiedzy dla zwiększenia potencjału konkurencyjności regionu na krajowym i globalnym rynku.

▪ Konkurs grantowy Cyfrowe Województwo

W ramach konkursu grantowego Cyfrowe Województwo złożono i zrealizowano w 2023 r. projekt o wartości 997 705 zł. Środki grantu przeznaczone zostały na podniesienie bezpieczeństwa i jakości pracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego poprzez rozbudowę wewnętrznej sieci teleinformatycznej oraz sieci WiFi. Wydatki w ramach projektu obejmowały zakup: przełączników sieciowych (typ A i C), wkładek jedno i wielomodowych (typ A i B), punktów dostępowych sieci bezprzewodowej, pakietów serwisowych (aktualizacyjnych) Forti Care. Poniesione nakłady pozwoliły na unowocześnienie, podniesienie jakości oraz bezpieczeństwa wewnętrznej infrastruktury sieciowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

▪ Projekt „eUrząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego – Etap II” (projekt w okresie trwałości)

W 2023 roku kontynuowano udostępnianie rejestrów publicznych dla mieszkańców województwa łódzkiego, zapewniając w ten sposób powszechny i otwarty dostęp do informacji sektora publicznego, będących w posiadaniu Województwa Łódzkiego. W ramach rejestrów udostępniono zdigitalizowane dokumenty zawierające informacje z 4 obszarów tematycznych: budżet i finanse, władza i prawo lokalne, transport i środowisko oraz sport i turystyka. Zapewniono także ciągłość działania infrastruktury teleinformatycznej i oprogramowania zakupionych na cele realizacji projektu, w tym w celu świadczenia ww. e-usług

▪ **Projekt „Łódzka Regionalna Sieć Teleinformatyczna” (projekt w okresie trwałości)**

W 2023 roku podjęto następujące działania:

- zapewnienie funkcjonowania sieci i ciągłości świadczenia usług (współpraca z operatorem infrastruktury, nadzór nad realizacją wieloletniej dzierżawy, nadzór nad konserwacją, naprawą lub wymianą zużytych urządzeń),
- zabezpieczenie legalności świadczenia usług (pozwolenia Urzędu Komunikacji Elektronicznej etc.),
- zapewnienie trwałości lokalizacji punktów węzłowych sieci ŁRST (aneksowanie umów ze szpitalami powiatowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego, bieżące kontrole),
- zapewnienie usługi bezpłatnego dostępu do mobilnego internetu (usługa wifi) na potrzeby wewnętrzne w 8 szpitalach wojewódzkich,
- wsparcie dla beneficjentów Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w zakresie hurtowych usług dostępu do Internetu,
- pełnienie funkcji operatora telekomunikacyjnego (według rejestru UKE – jednostka samorządu terytorialnego na prawach operatora, raportowanie do instytucji nadzorujących działalność telekomunikacyjną),
- wsparcie dla placówek medycznych Samorządu Województwa Łódzkiego objętych siecią,
- zapewnienie infrastruktury umożliwiającej wymianę danych medycznych,
- zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej do węzłów i rozliczania tej energii,
- coroczne przeglądy infrastruktury sieci ŁRST,
- świadczenie usługi pierwszej linii wsparcia dla użytkowników systemu (służb IT szpitali).

16.2.2. Działania na rzecz społeczeństwa informacyjnego dotyczące cyberbezpieczeństwa oraz kompetencji cyfrowych, realizowane ze środków własnych

▪ **Dzień Bezpiecznego Internetu**

3 marca 2023 r., w związku z obchodami Dnia Bezpiecznego Internetu, odbyła się 5 konferencja DBI. Łódzkie 2023. Wzięło w niej udział ponad 2.500 uczniów oraz ok. 90 nauczycieli. Wydarzenie stanowiło okazję do propagowania działań na rzecz bezpiecznego internetu. Podczas konferencji poruszono wiele interesujących tematów m.in. jak działa bańka informacyjna i media społecznościowe, czym jest fake news a czym jest dezinformacja, jak działa phishing, jak tworzyć skuteczne hasła, itd. W ramach konferencji odbyły się także warsztaty ze sketchnotingu.

Ponadto w ramach konferencji DBI. Łódzkie 2023 przeprowadzono konkurs, którego przedmiotem było wykonanie notatki wizualnej (sketchnotki) z dowolnie wybranego wykładu będącego częścią konferencji.

▪ **Szkolenie z zakresu cyberbezpieczeństwa na platformie moodle Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego**

Adresatami szkolenia byli pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz pracownicy jednostek podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego. Od roku 2020 łącznie zostało przeszkolonych 10 376 osób, w tym w roku 2023 - 5417 osób, tj. 1014 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i 4403 pracowników jednostek podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego.

- **Szkolenie z zakresu dostępności cyfrowej na platformie moodle Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego**

Zakupiono i zainstalowano na platformie moodle Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego szkolenie z zakresu tworzenia dokumentów i treści dostępnych cyfrowo. Od lutego do końca 2023 r. szkolenie ukończyło 1241 pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. W kolejnych latach szkolenie zostanie udostępnione pracownikom jednostek organizacyjnych podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego.

- **Wirtualna Akademia Samorządowa Województwa Łódzkiego**

Na wniosek jednostek samorządu terytorialnego z regionu zostało opracowane, we współpracy z Katedrą Informatyki Ekonomicznej i Medycznej Uniwersytetu Łódzkiego, szkolenie z zakresu tworzenia dokumentów i treści dostępnych cyfrowo. Szkolenie zostanie udostępnione w ramach platformy Wirtualna Akademia Samorządowa Województwa Łódzkiego nieodpłatnie zainteresowanym podmiotom publicznym w celu przeszkolenia wszystkich pracowników – pozwoli to na realizację ustawowego obowiązku tych podmiotów. Platforma zostanie udostępniona w 2024 r.

- **Konferencje z cyklu CyberBezpieczni**

Ideą konferencji jest poszerzenie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Konferencje adresowane są do dwóch grup odbiorców, tj. przedstawicieli jst i przedstawicieli sektora edukacji z terenu województwa łódzkiego. Łącznie w konferencjach w 2023 roku udział wzięło około 350 osób.

- **Konferencja Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego**

Światowy Dzień Społeczeństwa Informacyjnego to święto ustanowione przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2006 r., obchodzone 17 maja. Na całym świecie organizowane są wydarzenia poświęcone szeroko rozumianej tematyce telekomunikacji i jej wpływu na nasze życie. W 2023 r. Województwo Łódzkie po raz 15-ty włączyło się w obchody Światowego Dnia Społeczeństwa Informacyjnego. W konferencji zorganizowanej w formule hybrydowej udział wzięło około 300 mieszkańców województwa łódzkiego.

- **Rozwój kompetencji cyfrowych pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego**

Ważnym elementem budowy społeczeństwa informacyjnego jest rozwój kompetencji cyfrowych pracowników administracji samorządowej. W organizowanych szkoleniach wzięli udział pracownicy Urzędu Marszałkowskiego. Udzielano również bieżących konsultacji związanych z korzystaniem z oprogramowania użytkowego (głównie MS Word i MS Excel).

- **Projekt #SZANUJENIEHEJTUJE**

#SZANUJENIEHEJTUJE to projekt, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi młodzieży, wychowawców oraz rodziców i opiekunów dzieci z terenu województwa łódzkiego na rosnący problem, jakim jest hejt w sieci, a także przekazanie wiedzy jak temu zjawisku

przeciwdziałać. Kampania jest realizowana na terenie województwa łódzkiego oraz w Internecie.

W 2023 r. odbyło się **13 spektakli** w 13 lokalizacjach: Łęczycy, Wieruszowie, Opocznie, Bednarach, Tomaszowie Mazowieckim, Boczках Chełmońskich, Widawie, Łowiczu, Pabianicach, Łodzi, Sieradzu, Skierniewicach i Szadku. Spektakle improwizowane realizowane były przez łódzki „Teatr Komедии IMPRO”. Forma improwizacji polega na tym, że żaden z aktorów przed wyjściem na scenę nie wie jaką rolę za chwilę zagra, ponieważ o tym decyduje publiczność. Improwizatorzy proszą o sugestie dotyczące miejsca akcji i ról, w jakie będą się wcielać i na tej podstawie na bieżąco tworzą spektakl. Spektakl jest interaktywny i otwarty na komunikację między aktorami a widzami.

W projekcie wzięło udział blisko 2000 osób, w tym uczniowie oraz wychowawcy z terenu województwa łódzkiego.

Posty publikowane na stronie si.lodzkie.pl oraz na profilach w mediach społecznościowych dotarły do ponad 8000 osób.

W okresie emisji spotu #SZANUJENIEHEJTUJE:

- w ŁKA (tj. 16-30 listopada 2023 r.) pociągami podróżowało szacunkowo 463000 pasażerów.
- w TVP3 (tj. 1-14 grudnia 2023 r.) oglądalność w godzinach emisji wyniosła 576255 widzów.

▪ **Warsztaty dla młodzieży „KODO Łódzkie”**

Celem warsztatów jest popularyzacja wiedzy z dziedziny nowych technologii wśród osób młodych z terenu województwa łódzkiego i zachęcenie ich do rozwijania umiejętności informatycznych.

W 2023 roku odbyły się 4 5-dniowe kursy, każdy dla 10 uczestników (łącznie w warsztatach wzięło udział 40 osób, z czego 33 osoby otrzymały dyplom ukończenia kursu). Za realizację KODO Łódzkie 2023, w tym program oraz dobór prowadzących, odpowiadała Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości im. Prof. Jerzego Dietla z Łodzi. Spotkania odbywały się w dobrze wyposażonej sali komputerowej w Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w Łodzi. Wg ankiet absolwentów warsztatów, zarówno miejsce jak i szkoleniowcy, zyskali bardzo dobre oceny, zaś KODO Łódzkie 2023 jest wysoko oceniane jako forma doszkalająca dla pasjonatów kodowania.

▪ **Projekt "Ucyfrowieni"**

Zadanie zmierzające do rozwiązania problemu wykluczenia cyfrowego w określonej grupie wiekowej (50+). W ramach projektu prowadzone są warsztaty oferujące zainteresowanym osobom wsparcie przy obsłudze popularnych narzędzi informatycznych. Ze względu na trwający remont w budynku przy al. Piłsudskiego 12 w Łodzi, w 2023 r. warsztaty odbywały się na terenie województwa – w Sławnie, Pabianicach, Sieradzu i Opocznie.

▪ **Wsparcie online dla seniorów**

Uczestnicy warsztatów „Ucyfrowieni” stanowią znaczną grupę mieszkańców regionu dla których prowadzone są kampanie informacyjne dotyczące korzystania z usług online. Na stronie si.lodzkie.pl oraz profilach w mediach społecznościowych publikowane są poradniki dla seniorów z podpowiedziami, m.in. o tym, jak korzystać z różnych aplikacji, komunikować

się z rodziną, robić zakupy, kupować bilety, czy zamawiać jedzenie online. Poradniki były wysyłane również mailami do uczestników wcześniej organizowanych warsztatów.

16.2.3. Działania związane z wyrównywaniem szans rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie

▪ Projekt "Łódzka Regionalna Sieć Monitoringu Powietrza"

Zadanie zmierzające do budowy sieci czujników (co najmniej jednego w każdej gminie) monitorujących poziom pyłów PM 1.0, PM 2.5, PM 10 czyli tzw. SMOGU. W ramach drugiego etapu projektu w roku 2023 zakupiono 20 czujników. Łącznie w ramach ŁRSMP działa aktualnie 110 czujników. Informacje podawane przez czujniki są dostępne na stronie internetowej, aplikacji mobilnej, stronach szkół, szpitali i innych instytucji publicznych oraz w postaci kolorowej diody na obudowie czujników. W roku 2023 skupiono się na umieszczeniu czujników w szkołach podstawowych i średnich co miało przyczynić się do wzrostu świadomości młodzieży szkolnej w zakresie informowania o zagrożeniach dla zdrowia i środowiska. Czujniki informują na bieżąco o poziomie zanieczyszczenia powietrza co pozwala użytkownikom systemu podejmować decyzję o aktywności na zewnątrz. Ponadto wybudowana sieć pozwala śledzić poziom zanieczyszczenia powietrza w regionie i wpływ zjawisk atmosferycznych oraz działalności człowieka na środowisko. Pozwala także monitorować wpływ programów wymiany pieców, budowy alternatywnych źródeł energii na miejsca gdzie zainstalowano czujniki, tj. w okolicach placówek szkolnych i budynków administracji publicznej.

▪ Wymiana i upcycling sprzętu komputerowego

Prowadzono stałą wymianę sprzętu komputerowego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Łódzkiego. Wycofywany z użycia sprzęt podlega przeglądowi technicznemu i jeżeli spełnia parametry minimalne pozwalające wykorzystywać go do celów edukacyjnych jest przekazywany do placówek edukacyjnych, ośrodków szkolno-wychowawczych i innych tego typu instytucji. W roku 2023 przekazano w ten sposób 251 jednostek centralnych, 128 monitorów, 9 laptopów, 66 drukarek oraz 7 UPSów.

17. Obronność i bezpieczeństwo publiczne

Rok 2023 w odróżnieniu od lat 2020 - 2022 zdominowanych przez pandemię COVID-19 i agresję Rosji na Ukrainę był dla Samorządu Województwa Łódzkiego rokiem niewymagającym realizacji nadzwyczajnych, nieplanowanych wcześniej zadań. Działając w minionym roku w obszarze bezpieczeństwa publicznego wyraźnie zwiększono zakres zadań mających na celu wspieranie działalności ochotniczych straży pożarnych w regionie łódzkim, a także aktywne wspomaganie organizacyjne, promocyjne i finansowe przedsięwzięć realizowanych przez Policję w ramach inicjatyw i projektów edukacyjno-profilaktycznych w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego dedykowanych dzieciom i młodzieży.

17.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 r.
- Uchwała nr XLVI/555/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy

17.2. Działania podjęte w 2023 r.

17.2.1. W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego

Rok 2023 był kolejnym rokiem, w którym Województwo Łódzkie udzieliło wsparcia finansowego w formie dotacji:

- dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi **w kwocie 500 000 zł** z przeznaczeniem na zakup infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej do wprowadzenia zintegrowanego elektronicznego systemu zarządzania dokumentacją, składającego się z serwera z oprogramowaniem, 96 szt. komputerów PC, 96 szt. monitorów, 9 szt. drukarek, 14 szt. czytników kodów kreskowych i 13 szt. skanerów dokumentów,
- dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi **w kwocie 500 000 zł** z przeznaczeniem na dofinansowanie do zakupu samochodu specjalnego z drabiną mechaniczną w celu wzmocnienia i poprawy funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej garnizonu łódzkiego w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W 2023 r. Samorząd Województwa Łódzkiego znacząco zintensyfikował działania wspierające funkcjonowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych. W porównaniu z 2022 r. wydatki na ten cel wzrosły o 2,5 mln zł osiągając kwotę 5,5 mln zł. Działania te prowadzone były w formie otwartych konkursów ofert na realizację następujących zadań publicznych:

- „Poprawa funkcjonalności strażnic ochotniczych straży pożarnych województwa łódzkiego”- przeznaczono na ten cel **kwotę 1 500 000 zł**. Celem tego pilotażowego zadania było sfinansowanie usług oraz zakupu materiałów niezbędnych do wykonania robót budowlanych, w tym przebudowy lub remontu strażnic dot. w szczególności ich części

operacyjno-technicznej oraz sanitarno-socjalnej, a także zagospodarowania terenu przeznaczonego głównie na cele szkoleniowe i ćwiczenia. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 70 tys. zł. Chęć realizacji zadania wyraziło w sumie 121 ochotniczych straży pożarnych poprzez złożenie ofert. Zarząd Województwa Łódzkiego rozstrzygając konkurs udzielił dotacji 21 jednostkom,

- „Zwiększenie potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych województwa łódzkiego” – na realizację zadania przeznaczono **kwotę 3 000 000 zł.**

Celem zadania było zwiększenie potencjału ratowniczego i poprawa możliwości funkcjonowania jednostek OSP poprzez uzupełnienie stanów posiadania sprzętu i wyposażenia w wyniku zakupu niezbędnego sprzętu służącego ochronie życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem oraz wyposażenie strażaków ratowników w niezbędny sprzęt ochrony osobistej. Maksymalna kwota dotacji wynosiła 20 tys. zł. W ramach konkursu wpłynęło 535 ofert. Zarząd Województwa Łódzkiego w oparciu o przedstawione przez komisję konkursową wyniki oceny merytorycznej udzielił dotacji 153 jednostkom OSP,

- „Wsparcie działalności Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych na rzecz ochrony przeciwpożarowej” – na zadanie przeznaczono **kwotę 1 000 000 zł.**

Samorząd Województwa Łódzkiego mając na uwadze utrzymanie odpowiednio wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego na terenie regionu łódzkiego powyższe zadanie zrealizował po raz pierwszy w historii jego funkcjonowania. Celem tego przedsięwzięcia było m. in. podnoszenie wiedzy i umiejętności członków MDP w zakresie zapobiegania pożarom i innym miejscowym zagrożeniom, propagowanie przez młodzież przepisów p.poż. w lokalnych środowiskach, rozwijanie sprawności fizycznej m.in. uprawianie różnych dyscyplin sportowych i turystyki poprzez udział w zawodach sportowych i sportowo-pożarniczych, przygotowanie i udział w obozach szkoleniowo-wypoczynkowych. Dotacje w ramach konkursu otrzymało 119 jednostek OSP, w których działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze.

Ponadto, w ramach zrealizowanych przedsięwzięć mających na celu udzielanie wsparcia strażakom ratownikom z ochotniczych straży pożarnych zrealizowano zadanie pn. „Podnoszenie kwalifikacji strażaków ratowników OSP województwa łódzkiego w zakresie udzielania pierwszej pomocy”. Był to pilotażowy projekt polegający na zorganizowaniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) obejmującego w sumie 66 godzin (25 godz. zajęć teoretycznych i 41 godz. ćwiczeń praktycznych). W przedsięwzięciu uczestniczyło 12 strażaków ratowników z OSP w Rzgowie, którzy z wynikiem pozytywnym zdali egzamin końcowy i uzyskali tytuł ratownika. Całkowity **koszt realizacji zadania wyniósł 10 800 zł.** Zgodnie z założeniami zadania „nowi” ratownicy kwalifikowanej pierwszej pomocy przeprowadzą tzw. „szkolenia masowe” dla społeczności lokalnych na podstawie konspektu kursu pierwszej pomocy opracowanego przez Wojewódzką Stację Ratownictwa Medycznego w Łodzi.

Mając na uwadze poprawę bezpieczeństwa na obszarach wodnych położonych głównie na terenach parków krajobrazowych województwa łódzkiego, Zarząd Województwa udzielił dotacje z pominięciem otwartego konkursu ofert na realizację n/w zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego:

- „Utrzymanie gotowości operacyjnej sprzętu do ratownictwa wodnego” – **łącznie koszt zadania wyniósł 15 000 zł,** a środki finansowe wykorzystano na przeprowadzenie serwisu technicznego sprzętu ratowniczego po minionym sezonie letnim, tak aby był w pełni sprawny technicznie i gotowy do użycia w działaniach ratowniczych. Zadanie zrealizowało

Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Oddział w Skierniewicach oraz Zduńskowolskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;

- „Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych położonych na terenach parków krajobrazowych województwa łódzkiego” - **łączny koszt zadania wyniósł 65 000 zł.** Celem zadania było zwiększenie bezpieczeństwa oraz usprawnienie i przyspieszenie działań poszukiwawczo-ratowniczych na obszarach wodnych położonych na terenach Spalskiego Parku Krajobrazowego i Sulejowskiego Parku Krajobrazowego przez współpracujące grupy operacyjne ratowników wodnych z Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Tomaszowie Mazowieckim i Rejonowego Wodnego Pogotowia Ratunkowego w Piotrkowie Trybunalskim.

Samorząd Województwa Łódzkiego, w celu kreowania pozytywnego wizerunku służb mundurowych w społeczeństwie oraz promowania trudnej i niebezpiecznej służby na rzecz mieszkańców regionu, zorganizował po raz dwudziesty trzeci finał konkursu „Najlepszy Policjant, Strażak PSP i OSP województwa łódzkiego w 2023 r.” Laureaci wybrani zostali przez komisje konkursowe powołane przez Komendanta Wojewódzkiego Policji i Łódzkiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej, w których zasiadali m. in. przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego. Podczas uroczystej gali finałowej nagrodami pieniężnymi Marszałka Województwa Łódzkiego uhonorowano łącznie 55 najlepszych policjantów, strażaków PSP i OSP. Laureaci otrzymali także dyplomy okolicznościowe typu grawerton. Wśród nagrodzonych znalazło się 14 funkcjonariuszy Specjalistycznej Grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej „Łódź” z Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi, którzy w lutym 2023 r. uczestniczyli w działaniach poszukiwawczo-ratowniczych prowadzonych w wyniku silnego trzęsienia ziemi na terenie południowo-wschodniej Turcji. Przedsięwzięcie w całości zostało sfinansowane z budżetu województwa, a jego **koszt wyniósł 122 000 zł.**

W 2023 r. Samorząd Województwa Łódzkiego w trosce o stałe zwiększanie poziomu bezpieczeństwa na terenie regionu łódzkiego współuczestniczył w organizacji przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego dedykowanych głównie dzieciom i młodzieży. W ramach podanych niżej przykładowych działań organizowanych głównie przez Komendę Wojewódzką Policji w Łodzi udzielano wsparcia w zakresie organizacyjnym, promocyjnym, a także finansowym (zakup nagród):

- „Bezpieczne ferie 2023” - przedsięwzięcie zrealizowano w dniu 13 stycznia 2023 r. w ramach policyjnej ogólnopolskiej akcji informacyjno-edukacyjnej na rzecz bezpieczeństwa osób przebywających na stoku pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku”. Podczas wydarzenia propagowano właściwe, bezpieczne postawy i zachowania podczas zabaw na stoku, lodowisku, podczas kuligów, a także zasady korzystania z numeru alarmowego 112,
- „Mundurowy Dzień Dziecka” – piknik profilaktyczny dla dzieci z terenu całego województwa zorganizowano w dniu 30 maja 2023 r. w Uniejowie,
- „Mundurowy Piknik Profilaktyczny” pn. „Bezpieczna przestrzeń” – zadanie zrealizowano w dniu 15 czerwca 2023 r. na terenie znajdującym się przy Centrum Służby Rodzinie w Łodzi. W przedsięwzięciu uczestniczyły dzieci polskie i ukraińskie z łódzkich szkół podstawowych. Celem akcji było m. in. podniesienie poziomu wiedzy w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, zwiększenie świadomości na temat oszustw, cyberzagrożeń, handlu ludźmi, promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, integracja społeczeństwa, przeciwdziałanie mowie nienawiści i dyskryminacji, a także kreowanie pozytywnego wizerunku Policji w społeczeństwie,
- „Bezpieczne Wakacje 2023” – przedsięwzięcie zrealizowane w dniu 2 lipca 2023 r. na terenie Portu Jachtowego „Jeziorsko” w Ostrowie Warckim w ramach ogólnopolskiej

akcji informacyjno-edukacyjnej na rzecz bezpieczeństwa osób przebywających nad wodą pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”. Wydarzenie dedykowano dzieciom i młodzieży, a jego celem było propagowanie właściwych zachowań na akwenach, w tym zasad bezpiecznej kąpieli, odpowiedzialnego i bezpiecznego żeglowania i uprawiania sportów wodnych, a w efekcie ograniczenie ilości wypadków i utonięć,

- XVI wojewódzki finał „Konkursu sprawności fizycznej i wiedzy o bezpieczeństwie” zrealizowany w dniu 24 listopada 2023 r. w Akademickim Centrum Sportowo-Dydaktycznym Politechniki Łódzkiej w Łodzi w ramach programu edukacyjno-profilaktycznego pn. „Policyjna Akademia Bezpieczeństwa”. W wydarzeniu uczestniczyli uczniowie klas drugich szkół podstawowych. W finale startowały 22 drużyny, które wyłonione zostały w eliminacjach powiatowych. Zadaniem uczestników było rozwiązanie testów z zakresu bezpieczeństwa publicznego oraz pokonanie toru przeszkód wzorowanego na teście sprawnościowym dla kandydatów na policjantów. Podczas wydarzenia przeprowadzono również konkurs „Super Kibice”,
- przedsięwzięcie profilaktyczno-integracyjne pn. „Mundurowy Mikołaj” – zorganizowane w dniu 8 grudnia 2023 r. na terenie Mundurowego Liceum Ogólnokształcącego w Łodzi. Uczestnikami wydarzenia były dzieci poległych i zmarłych funkcjonariuszy służb mundurowych z terenu województwa. W ramach przedsięwzięcia promowano bezpieczne zachowania w różnych sferach życia codziennego. Przeprowadzono także pokazy sprzętu używanego przez służby mundurowe, a także konkursy z zakresu bezpieczeństwa publicznego.

W ramach ww. przedsięwzięć zakupiono nagrody dla uczestników w postaci drobnego sprzętu sportowego (hulajnogi, kaski, piłki, gry i zabawki zręcznościowe, zestawy do badmintonu, gry planszowe i edukacyjne). Łączny koszt nagród rzeczowych sfinansowanych z budżetu województwa wyniósł 25 105 zł. Ponadto, uczestnicy wydarzeń otrzymali materiały promujące Województwo Łódzkie w postaci m. in. opasek odblaskowych, notesów, zeszytów, długopisów, plecako-worków, gier (domino, bierki, Monopol), prospektów wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, mapek tematycznych.

Przedsięwzięcia zrealizowane w zakresie utrzymania gotowości do realizacji nałożonych zadań obronnych:

- utrzymywanie w stanie gotowości do działania Systemu Stałych Dyżurów Marszałka Województwa Łódzkiego;
- przeprowadzenie szkolenia obronnego nt. „Rola i zadania Stałego Dyżuru Marszałka Województwa Łódzkiego w procesie podwyższania gotowości obronnej państwa”;
- aktualizowanie i utrzymywanie Punktu Kontaktowego HNS (Host Nation Support) w postaci bazy danych HNS, czyli podstawowego zbioru informacji na temat posiadanych przez państwo-gospodarza możliwości wsparcia wojsk sojuszników, które są rozmieszczone na jego terytorium lub przemieszczają się przez nie;
- utrzymywanie w aktualności dokumentacji w sprawie wyłączenia od obowiązków pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
- uczestnictwo w posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego powołanego przez Wojewodę Łódzkiego.

W 2023 r. podobnie jak w 2022 r. realizowano zadanie finansowe pn. „Wydatki związane z udzieleniem pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy”. W ramach zadania udzielono pomocy rzeczowej obwodom w Ukrainie, z którymi Województwo Łódzkie prowadzi partnerską współpracę, tj. Winnickiemu, Czerniowieckiemu, Wołyńskiemu i Odeskiemu. Pomoc polegała na zakupie i przetransportowaniu do ww. jednostek administracyjnych

Ukrainy materiałów i sprzętu w postaci środków pierwszej pomocy, sprzętu medycznego, środków czystości, odzieży i okrycia, agregatów prądotwórczych, śpiworów, koców etc.

17.2.2. Cele realizowane przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego

Podstawową działalnością wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego jest organizowanie i przeprowadzanie egzaminów państwowych na prawo jazdy wszystkich kategorii oraz pozwolenia na kierowania tramwajem.

W 2023 r. wystąpił nieznaczny spadek liczby egzaminów państwowych na prawo jazdy o 1,17% (2022 r. – 174.216, 2023 r. – 172.186), w tym teoretycznych spadek o 0,46% oraz egzaminów praktycznych spadek o 1,58%.

▪ W zakresie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

W 2023 r. Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi z Oddziałami Terenowymi w Piotrkowie, Sieradzu i Skierniewicach zrealizował szkolenia, zarówno ustawowo przypisane do WORD-ów, jak i szkolenia organizowane na zasadach wolnej konkurencji. W dniu 17 września 2023 r. do oferty szkoleń WORD-ów powróciły, w zmodyfikowanej formie, szkolenia dla kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. W ciągu pierwszego miesiąca przeprowadzono 33 szkolenia dla 483 osób.

WORD w Łodzi zorganizował 14 bezpłatnych szkoleń z doskonalenia techniki jazdy z elementami prewencji alkoholowej dla 210 osób. Szkolenia przeprowadzono na terenie Ośrodka Doskonalenia Techniki Jazdy w Sieradzu, przy pomocy środków finansowych pozyskanych w Fundacji ORLEN. W szkoleniu mogli uczestniczyć mieszkańcy województwa łódzkiego z dwóch najbardziej zagrożonych w ruchu drogowym grup wiekowych: młodzi kierowcy w wieku 18 -24 lata oraz seniorzy w wieku 60+.

Tradycyjnie WORD w Łodzi prowadził działalność szkoleniową adresowaną do dzieci i młodzieży, m.in. przeprowadził szkolenie na kartę rowerową dla osób niebędących uczniami szkół podstawowych. W omawianym okresie szkolenia lub kursy w WORD w Łodzi ukończyło ponad 4 tys. osób.

Działalność WORD w Łodzi objęła również promocję BRD na wszelkich spotkaniach organizowanych przy okazji różnych wydarzeń społecznych, wiele z nich przy współdziałaniu z Policją, m.in. pikniki rodzinne, pogadanki w szkołach i przedszkolach, konkursy. W ramach tych działań uczestnikom przekazane zostały gadżety promujące BRD oraz elementy odblaskowe poprawiające widoczność pieszych na drodze, w łącznej liczbie ponad 18 tys.

▪ W zakresie infrastruktury

W związku z koniecznością poprawy dostępności do bazy edukacyjnej dla kandydatów na kierowców w północnej części województwa łódzkiego i realizacją zadań samorządu województwa w zakresie bezpieczeństwa publicznego Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Łodzi podpisał porozumienie z Województwem Łódzkim w zakresie realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego polegającego na budowie w Kutnie filii WORD w Łodzi, objętego dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład Programu Inwestycji Strategicznych.

Ponadto w 2023 r. rozpoczęto I edycję studiów podyplomowych pod nazwą „*Teoria i praktyka kształcenia i egzaminowania kierowców*”, w ramach zawartego w 2022 r. porozumienia pomiędzy Wojskową Akademią Techniczną w Warszawie, Instytutem Transportu Drogowego w Warszawie i Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Łodzi. Naukę na tym kierunku rozpoczęło 20 osób.

18. Promocja

Działania promocyjne Województwa Łódzkiego pełnią istotną rolę w kształtowaniu regionu jako przyjaznego dla mieszkańców, nowoczesnego i ekonomicznie atrakcyjnego. Aby wspierać pozytywne zmiany, efektywne wykorzystywanie zasobów oraz eliminowanie istniejących barier rozwojowych, strategia promocyjna jest realizowana na trzech płaszczyznach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Te obszary obejmują działania mające na celu osiągnięcie zamierzonej spójności, innowacyjności i konkurencyjności.

Promocja Województwa Łódzkiego realizowana jest zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Obejmuje ona reprezentowanie interesów regionu poprzez realizację projektów międzynarodowych, czy wspieranie przedsiębiorczości i działań proinnowacyjnych. To również wdrażanie przyjętego kierunku strategicznego dla marki województwa i prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych poprzez różne kanały komunikacji marketingowej i szereg aktywności z obszaru promocji krajowej.

W ramach realizowanych działań promocyjnych Województwo Łódzkie wspiera proces pielęgnowania tożsamości odwołując się do tradycji kulturowych i społecznych. Głównym celem tych działań jest podniesienie świadomości regionalnej społeczności oraz budowa rozpoznawalności i atrakcyjności województwa łódzkiego jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i odwiedzających, przyciągającego turystycznie oraz gospodarczo. Cel ten realizowany jest poprzez różnorodne spektrum aktywności promocyjnych o charakterze edukacyjnym, historycznym i społeczno-kulturalnym.

Innym ważnym obszarem działalności Samorządu Województwa Łódzkiego jest promocja przedsiębiorczości polegająca na wdrażaniu instrumentów wsparcia gospodarki regionu poprzez aktywności wizerunkowe, doradcze, organizację krajowych i zagranicznych targów, misji, wizyt studyjnych, czy udział w projektach dotyczących upowszechniania dobrych praktyk w zakresie przedsiębiorczości. Ważnym aspektem jest również promocja potencjału inwestycyjnego regionu oraz podnoszenie konkurencyjności regionalnej gospodarki, w tym zwiększanie poziomu eksportu MŚP z województwa łódzkiego. Działania proprzedsiębiorcze w regionie kreują również przestrzeń wymiany wiedzy i doświadczeń w ramach Europejskiego Forum Gospodarczego oraz pozwalają docenić wyróżniających się reprezentantów regionalnego biznesu podczas gali Nagrody Gospodarczej Województwa Łódzkiego „Biznes na PLUS”.

Kompleksowe działania promocyjne realizowane są również w wymiarze promocji zagranicznej. Mają one na celu ugruntowanie pozycji Województwa Łódzkiego jako lidera w kształtowaniu narzędzi wspierających gospodarkę oraz budowaniu międzynarodowej przewagi konkurencyjnej. Realizacja projektów w tym obszarze ukierunkowana jest głównie na umiędzynarodowienie przedsiębiorstw z regionu, zwiększenie poziomu inwestycji oraz wspieranie rozwoju eksportu poprzez szereg aktywności gospodarczych realizowanych bezpośrednio na rynkach zagranicznych (w tym m.in. działalność Regionalnego Biura Województwa Łódzkiego w Brukseli oraz aktywności ukierunkowane na obszar państw ASEAN-u).

18.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Regionalna Strategia Innowacji LORIS
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego

18.2. Działania podjęte w 2023 r.

18.2.1. Budowa wizerunku i promocja Województwa Łódzkiego w regionie i w kraju

Budowa wizerunku i promocja Województwa Łódzkiego są niezwykle istotnymi działaniami mającymi na celu przyciągnięcie uwagi zarówno mieszkańców regionu, jak i potencjalnych turystów czy inwestorów. Strategia w tych obszarach przyczynia się do wzrostu prestiżu regionu oraz wpływów z turystyki i inwestycji.

Głównym celem działań podjętych w 2023 r. było wsparcie przy organizacji i realizowaniu własnych wydarzeń promocyjnych w kraju, mających na celu wdrożenie przyjętego kierunku strategicznego rozwoju Województwa Łódzkiego w aspekcie: społecznym, zdrowotnym, kulturowym, integracji i tradycji.

Celem tych wydarzeń była aktywizacja istniejących grup społecznych, przedsiębiorców, samorządowców, członków stowarzyszeń i służb mundurowych. Działania ukierunkowano na poprawę jakości życia lokalnej społeczności i zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w różnych dziedzinach życia mieszkańców.

W ramach inicjatywy promującej zdrowy styl życia oraz aktywność fizyczną organizowano pikniki sportowo-rekreacyjne na terenie województwa łódzkiego. Wydarzenia te stanowiły wyjątkową okazję do zjednoczenia grup lokalnych poprzez wspólny udział i aktywność na świeżym powietrzu.

Znaczenie tradycji i dziedzictwa kulturowego przejawia się poprzez ogromne zainteresowanie i zaangażowanie w organizację Dożynek – Święta Plonów, które jest symbolicznym zwieńczeniem okresu żniw, a zarazem stanowi doskonałą przestrzeń na promocję naszego województwa. Świętowanie tradycji dożynkowej ma niezwykle znaczenie nie tylko dla rolniczej wspólnoty, ale także dla całej społeczności. Uroczystość ukazuje piękno polskiej tradycji, obrzędy ludowe oraz integruje mieszkańców dzięki organizowanym koncertom. Całość urozmaicają przepyszne smaki staropolskich potraw oraz przedstawiciele z Kół Gospodyń Wiejskich ubrani w tradycyjne stroje ludowe. Obchody Święta Plonów przyczyniają się również do wzrostu regionalnej gospodarki poprzez promowanie lokalnych produktów i dziedzictwa kulturowego. Doroczne Święto Plonów to dziękczynienie Bogu za zebrane plony, hołd dla ciężko pracujących rolników oraz podkreślenie ogromnego znaczenia rolnictwa w naszym społeczeństwie.

Kolejną ważną inicjatywą jest Europejski Zjazd Rycerski organizowany w województwie łódzkim. Wydarzenie to ma na celu poszerzanie i rozprzestrzenianie wiedzy historycznej. Daje możliwość poznania i zrozumienia zwyczajów, tradycji panujących w czasach rycerstwa. To okazja, aby młodzi mieszkańcy regionu mogli zainteresować się historią i pogłębiać swoją wiedzę. Europejski Zjazd Rycerski to ważne wydarzenie dla pasjonatów kultury rycerskiej oraz możliwość rozwijania więzi międzyludzkich i doskonalenia wiedzy o sztuce walk rycerskich.

▪ **Inne działania promocyjne**

- wspieranie inicjatyw oddolnych oraz aktywizowanie lokalnych społeczności w ramach wydarzeń organizowanych na terenie województwa łódzkiego przez:
 - uczelnie wyższe,
 - instytucje z obszarów bezpieczeństwa publicznego,
 - organizatorów imprez sportowych różnego szczebla,
 - instytucje promujące rolnictwo,
 - organizacje pozarządowe,
- przygotowywanie oraz rozpowszechnianie publikacji promujących walory województwa łódzkiego, zachęcających mieszkańców do lokalnej turystyki i odkrywania piękna regionu,
- wspieranie regionalnej przedsiębiorczości, realizowane poprzez wystawiennictwo Sieci Doradczej „Łódzkie dla Biznesu”. Oprócz działalności konsultacyjno-doradczej dla przedsiębiorców z regionu promowano oferty wsparcia biznesu oraz liczne działania aktywizujące m.in. poprzedsiebiorcze quizy i zagadki o zawodach przyszłości, faktach ze świata biznesu, w których udział brali dorośli, jak i najmłodsi uczestnicy wydarzeń.
- przeprowadzanie analizy, w której identyfikowane są potrzeby i cele związane z promocją województwa. Opracowywanie nowych projektów materiałów promocyjnych jak ulotki, plakaty, banery, broszury itp.
- koordynacja i wdrażanie Systemu Identyfikacji Wizualnej Województwa Łódzkiego.

18.2.2. Promocja przedsiębiorczości w kraju i za granicą

Obszar wspierania regionalnej przedsiębiorczości i innowacyjności stanowi jeden z priorytetów rozwoju Województwa Łódzkiego, co znalazło odzwierciedlenie w spektrum realizowanych działań dedykowanych biznesowi. Realizowane aktywności projektowano w nawiązaniu do kluczowych trendów gospodarczych oraz jako odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby przedsiębiorców z województwa łódzkiego. Wśród kompleksowych narzędzi wsparcia, których odbiorcami byli przede wszystkim reprezentanci sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz startupy zlokalizowane w Łódzkiem, znalazły się m.in. sukcesywnie rozwijane usługi doradztwa biznesowego, specjalistyczne szkolenia i porady eksperckie, wydarzenia siecujące interesariuszy regionalnej gospodarki, ale również szereg działań wspomagających ekspansję zagraniczną firm z województwa łódzkiego (międzynarodowe targi, misje czy wizyty studyjne). Ważną rolę w procesie kreowania marki regionu jako dynamicznego, przyjaznego biznesowi miejsca, odegrały również liczne aktywności proinwestycyjne, zarówno w rozumieniu obsługi inwestorów zagranicznych, jak i działań podnoszących status regionu jako miejsca atrakcyjnego do lokowania inwestycji i rozwijania nowoczesnych konceptów biznesowych, jak również organizację ogólnopolskich wydarzeń o charakterze promocji gospodarczej.

▪ **Sieć doradcza „Łódzkie dla Biznesu”**

System doradztwa i komunikacji dotyczy wyjątkowego w skali kraju innowacyjnego rozwiązania, polegającego na stworzeniu sieci punktów świadczących nieodpłatne doradztwo biznesowe w regionie powołanych przez Województwo Łódzkie. Wartością dodaną funkcjonowania sieci doradczej jest zintegrowanie oraz rozbudowa dotychczasowej oferty pro-

biznesowej, zwiększenie skali dotarcia do potencjalnych beneficjentów oraz konsolidacja narzędzi wsparcia przedsiębiorczości w regionie pod szyldem „Łódzkie dla Biznesu”. Doradcy, zatrudnieni w 7 biurach rozlokowanych na terenie regionu, świadczą doradztwo z dojazdem do firm i udzielają profesjonalnego wsparcia w zakresie możliwości rozwoju w oparciu o szczegółową diagnozę potrzeb i oczekiwań przedsiębiorcy. W zależności od wyniku analizy doradcy udzielają informacji o dostępnych źródłach finansowania działalności, możliwościach szkoleniowych i rozwojowych, kontaktują firmę z odpowiadającym potrzebom partnerem biznesowym, ośrodkiem naukowym lub instytucją otoczenia biznesu, informują również m.in. o bieżących wydarzeniach gospodarczych, targach oraz wszelkich innych działaniach istotnych z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorstwa, w tym związanych z rozpoczęciem działalności eksportowej lub poszukiwaniem nowych rynków zbytu dla swoich usług i produktów. Doradcy wyszukują źródła finansowania eksportu, rekomendują udział w branżowych wydarzeniach gospodarczych w kraju i zagranicą, informują o dostępnej ofercie targów i misji realizowanych przez Województwo Łódzkie, a także udzielają wsparcia w weryfikacji rynków zbytu. Sieć biur w ramach projektu „Łódzkie dla Biznesu – rozwój na plus” obejmuje swoim zasięgiem całe województwo łódzkie dzięki 7 biurom zlokalizowanym w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Łowiczu, Tomaszowie Mazowieckim, Bełchatowie, Wieluniu i Zduńskiej Woli. W ostatnim roku zrealizowano blisko 2000 bezpośrednich spotkań doradczych.

W oparciu o zrealizowane w 2023 r. inicjatywy, biura świadczyły doradztwo w zakresie dostępnych możliwości finansowania m.in. pożyczek rozwojowych, pożyczek obrotowych, bonów rozwojowych, kredytów ekologicznych, form wsparcia w podejmowaniu działalności gospodarczej czy tworzeniu stanowisk pracy. Szczególną pozycję w ofercie stanowiły nabory wniosków o dofinansowanie dla programów ogłaszanych w ramach nowej perspektywy finansowej UE, tj. działań programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 czy programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Doradcy wspierali również rekrutację na międzynarodowe wydarzenia gospodarcze, w tym m.in.: targi Indagra Food 2023, targi FAST TEXTILE 2023, misji gospodarczych powiązanych z targami PV Blossom Premier Vision czy AgroBraga 2023. W ramach regionalnej oferty dla biznesu pozyskiwano również uczestników porad eksperckich i realizowanych w regionie inicjatyw dla biznesu (w tym: szkoleń, warsztatów, networkingów, czy webinarów).

Ważnym elementem systemu wsparcia „Łódzkie dla Biznesu” było również funkcjonowanie SkyHub – niekomercyjnej przestrzeni łączącej funkcje co-workingu z komplementarnymi usługami doradczymi, serią warsztatów, prelekcji i eventów branżowych mających na celu stworzenie unikalnej, kreatywnej i przedsiębiorczej społeczności. To pierwsza tego typu przestrzeń w Polsce stworzona w całości przez administrację publiczną. To idealne miejsce dla studentów i absolwentów szkół wyższych, młodych właścicieli start-upów, freelancerów, ludzi rozpoczynających biznes albo dopiero noszących się z zamiarem uruchomienia firmy, a także dla naukowców pragnących wdrożyć swoje innowacyjne pomysły i firm poszukujących inwestorów. Wyróżnikiem SkyHub, spośród zwykłych biur co-workingowych, jest jego komplementarna oferta doradcza oraz obecność eventów o tematyce biznesowej czy motywacyjnej inspirujących do rozwoju własnego biznesu, ale także integracja młodych przedsiębiorców i tworzenie społeczności wymiany wiedzy, kompetencji i umiejętności. W ramach oferty SkyHub realizowane jest wsparcie doradcze, eksperckie, warsztaty czy wydarzenia networkingowe.

▪ Działania proinwestycyjne w województwie łódzkim

W 2023 r. Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) realizowało zadania polegające na przyciąganiu inwestycji (krajowych i zagranicznych) oraz wspieraniu eksporterów z terenu województwa łódzkiego, przy których ściśle współpracowało z instytucjami i podmiotami wspierającymi rozwój przedsiębiorczości w regionie, w szczególności z Polską Agencją Inwestycji i Handlu S.A. (PAIH) oraz Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A.

W ramach aktywności COIE w 2023 r. do potencjalnych inwestorów przekazano ok. 50 ofert terenów inwestycyjnych, hal produkcyjnych i magazynowych. Oferowane nieruchomości były własnością zarówno jednostek samorządu terytorialnego z terenu naszego województwa, jak i osób prywatnych.

W ujęciu branżowym zainteresowanie potencjalnych inwestorów obejmowało m. in.: sektor OZE, tekstylny, instalacyjno-grzewczy, jubilerski oraz badawczo-rozwojowy.

Ponadto w 2023 r. zaudytowano 28 terenów inwestycyjnych przygotowanych na sprzedaż lub dzierżawę, zlokalizowanych w województwie łódzkim. W trakcie spotkań z ich właścicielami (w zdecydowanej większości były to jednostki samorządu terytorialnego) promowano ogólnopolski Generator Ofert Inwestycyjnych PAIH - narzędzie umożliwiające wprowadzanie/śledzenie dostępnych ofert inwestycyjnych. Dzięki Generatorowi potencjalni inwestorzy w przystępny sposób mogą zlokalizować najlepsze nieruchomości w Polsce, w tym w województwie łódzkim.

Przekazując oferty inwestycyjne zainteresowanym podmiotom prezentowano również ofertę eksportową firm z terenu województwa łódzkiego w ujęciu sektorowym, ze szczególnym uwzględnieniem branż zaliczanych do inteligentnych specjalizacji. COIE udzielało potencjalnym inwestorom informacji z zakresu potencjału naszego regionu w obszarze społeczno-ekonomicznym, ze szczególnym uwzględnieniem atrakcyjności inwestycyjnej, dostępności kapitału ludzkiego, aktywności gospodarczej, a także uregulowań związanych z zatrudnianiem cudzoziemców w Polsce czy też zakładaniem firm przez zagraniczne podmioty gospodarcze.

Ponadto w marcu 2023 r. COIE wraz z PAIH, Fundacją Przedsiębiorczości Kobiet oraz Business France było organizatorem warsztatów regionalnych w ramach projektu „Mój biznes za granicą”. Miały one na celu budowanie świadomości przedsiębiorców na temat własnego potencjału eksportowego oraz wypracowanie i przetestowanie narzędzi pomocnych przy rozpoczęciu ekspansji zagranicznej, takich jak formularz diagnostyczny pozwalający ocenić za pomocą listy pytań kontrolnych poziom przygotowania firmy do podjęcia działalności eksportowej, mentoring biznesowy, networking i matchmaking. Spotkanie pozwoliło zebrać opinie od Instytucji Otoczenia Biznesu o proponowanych narzędziach oraz przedyskutować możliwości ich wykorzystania w przyszłości przez instytucje regionalne w naszym województwie.

Przedstawiciele COIE wraz z przedsiębiorcami z regionu uczestniczyli w 6 wydarzeniach o randze międzynarodowej. Targi i towarzyszące im spotkania przeznaczone były dla firm reprezentujących branże: rolno-spożywczą, modową, tekstylną oraz winiarską.

W 2023 r. COIE realizowało również zadania związane z organizacją X jubileuszowej edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Grunt na Medal 2023” - cyklicznego wydarzenia organizowanego przez PAIH we współpracy z marszałkami województw oraz Regionalnymi Centrami Obsługi Inwestorów i Eksporterów, mające na celu promocję najlepszych terenów typu greenfield (nieruchomość niezabudowana) przygotowanych pod inwestycje przemysłowo-produkcyjne.

W grudniu 2023 r. Województwo Łódzkie kolejny raz pozytywnie zakończyło proces certyfikacji Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu i uzyskało tytuł Certyfikowanego Partnera Agencji, co umożliwia dalsze prowadzenie działań proinwestycyjnych oraz proekspansyjnych jako regionalnego partnera PAIH pod marką „Invest in Łódzkie”.

18.2.3. Wydarzenia gospodarcze w kraju i za granicą (w tym targi, misje wizyty studyjne)

W dobie zmian gospodarczych i stale rosnącej konkurencji bezdyskusyjna staje się konieczność poszerzania grona klientów i kontrahentów biznesowych – zarówno poprzez dywersyfikację rynków zbytu, podnoszenie kompetencji kadry, ale również korzystanie z różnego rodzaju narzędzi wsparcia umożliwiających rozwój biznesu. W 2023 r. Województwo Łódzkie prowadziło kompleksowe aktywności mające na celu wsparcie biznesu, odpowiadające na potrzeby przedsiębiorców. Wśród działań stymulujących podmioty regionalnej gospodarki znalazły się m.in. – zapewnianie wystawiennictwa na międzynarodowych targach w kraju i zagranicą, organizacja misji gospodarczych i wizyt studyjnych, sesji spotkań B2B i networkingów, ale również realizacja szeregu wydarzeń pro-przedsiębiorczych – szkoleń, warsztatów i porad umożliwiających poszerzenie wiedzy, zdobywanie umiejętności oraz nawiązywanie nowych relacji wspierających rozwój biznesu w Łódzkiem.

Udział w zagranicznych wydarzeniach targowych i konferencyjnych:

- Targi przemysłu rolno-spożywczego Agro Braga 2023 (30 marca - 3 kwietnia 2023 r., Braga, Portugalia),
- Targi budowlane BATIBOUW (14-19 marca 2023 r., Bruksela, Belgia),
- Targi technologii przemysłowej Hannover Messe (18-20 kwietnia 2023 r., Niemcy),
- Warsztaty promujące rozwiązania wspierające przejście na czystą energię w poszczególnych regionach UE (17 maja 2023 r., Stara Zagora, Bułgaria – formuła on-line),
- Targi producentów marek własnych World of Private Label (23-24 maja 2023 r., Amsterdam, Niderlandy),
- Konferencja „Cykl życia w ujęciu cyrkularnym na rzecz regionów europejskich” (6 czerwca 2023 r., Bruksela, Belgia),
- Targi zrównoważonego rozwoju Organic Food i Eco Living Iberia, (7-8 czerwca 2023 r., Madryt, Hiszpania),
- Wydarzenie promujące regionalny sektor enologiczny „The Summer Business Party” (7-8 czerwca 2023 r., Luksemburg, Luksemburg),
- Targi mody SEEK w Berlinie (11-12 marca 2023 r.),
- Wydarzenie promujące regionalny sektor spożywczy „Polska Noc w Brukseli” (29 września - 01 października 2023 r., Bruksela, Belgia),
- Targi przemysłu rolno-spożywczego Indagra Food 2023 w Bukareszcie (25-29 października 2023 r., Bukareszt, Rumunia)
- Targi branży meblowej BRUSSELS FURNITURE FAIR (5-8 listopada 2023 r., Bruksela, Belgia),
- Festiwal Polskiego Wina (22-24 listopada 2023 r., Bruksela, Belgia),
- Targi zrównoważonego rozwoju Eco Living Scandinavia/Nordic Organic Food Fair (15-16 listopada 2023 r., Malmö, Szwecja),

- Targi wyposażenia i oprzyrządowania dla szeroko rozumianego przemysłu żeglarskiego METSTRADE (15-17 listopada 2023 r., Amsterdam, Niderlandy),
- Targi branży spożywczej ADIFE Abu Dhabi International Food Exhibition (25-30 listopada 2023 r., Abu Zabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie),
- Targi mody PV Blossom Premier Vision (13-14 grudnia 2023 r., Paryż, Francja).

Udział w krajowych wydarzeniach targowych i konferencyjnych:

- Targi Wino 2023 - Targi Polskich Win i Winnic w Poznaniu (16-18 Marca 2023 r.),
- Targi przemysłu rolno-spożywczego WorldFood Poland Międzynarodowe Targi Żywności i Napojów w Warszawie - (18-20 kwietnia 2023 r.),
- Targi branży włókienniczej Fashionweare 2023 w Łodzi (23-24 sierpnia 2023 r.),
- Targi opakowań Packaging Innovations (20-21 września 2023 r., Kraków),
- Targi żywności i produktów ekologicznych BIOEXPO Warsaw (5-7 października 2023 r., Nadarzyn),
- Targi przemysłu rolno-spożywczego ENOEXPO 2023 w Krakowie (8-10 listopada 2023 r.),
- Targi branży włókienniczej FAST TEXTILE 2023 w Nadarzynie k/Warszawy (21-23 listopada 2023 r.).

Organizacja i wsparcie wydarzeń gospodarczych na terenie województwa łódzkiego:

- „Kreatywne Łódzkie – Forum Komunikacji Biznesowej” 2023,
- Biznes Miksery w Województwie Łódzkim (cykl 9 wydarzeń networkingowych),
- Szkolenie dla MŚP w obszarze e-commerce export (15 godzin szkoleniowych),
- Cykl warsztatów dla przedsiębiorców z zakresu optymalizacji działalności gospodarczej wraz z konsultacjami indywidualnymi (18 godzin warsztatów i 48 godzin konsultacji indywidualnych),
- Specjalistyczne porady eksperckie m.in. z zakresu: mediów społecznościowych i obszaru web, prawa pracy i rachunkowości, e-commerce i sprzedaży w sieci, mediacji i inne (74 porady),
- Wsparcie umiędzynarodowienia przedsiębiorstw – audyty eksportowe oraz realizacja webinarium dla firm z regionu pt. „Skuteczna strategia internacjonalizacji”,
- Warsztaty promujące rozwiązania wspierające wydajne i racjonalne gospodarowanie wodą w poszczególnych regionach UE (28 luty 2023 r., Łódź).

Powyższe wydarzenia biznesowe i proinnowacyjne zgromadziły w 2023 r. około 2 000 uczestników.

XVI Europejskie Forum Gospodarcze – Łódzkie 2023

XVI edycja Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2023 odbyła się w dniach 12–14 czerwca. Była ona doskonałą okazją do networkingu i wymiany doświadczeń między samorządowcami, przedsiębiorcami i naukowcami. Program trzydniowej konferencji składał się z ponad 70 interesujących debat, warsztatów i wykładów motywujących. Inspirujące dyskusje, wybitni partnerzy merytoryczni oraz przedstawiciele największych firm przyczynili się do tego, że EFG cieszyło się ogromną popularnością. W wydarzeniu wzięło udział 2 000 uczestników stacjonarnych i ponad 10 000 online. Szczególną wartością Forum jest jego elastyczna formuła i możliwość dostosowania tematyki do aktualnych wyzwań stojących przed biznesem. To tu ludzie z inicjatywą znaleźli partnerów i inwestorów, a przedsiębiorcy inspirację. Forum było też miejscem podpisania ważnych umów i porozumień. Podczas

wydarzenia dyskutowano o bieżącej sytuacji gospodarczo-politycznej, a w szczególności o konflikcie za wschodnią granicą. Wymieniano poglądy na temat kooperacji przedsiębiorców z województwa łódzkiego z krajami takimi jak Korea Południowa, Indie, Zjednoczone Emiraty Arabskie czy państwami ze Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej. Dużo uwagi poświęcono zagadnieniom dotyczącym funduszy europejskich dla przedsiębiorców. Wśród tematów sesji panelowych znalazły się również kwestie dotyczące m.in. innowacji, technologii, finansów, logistyki i transportu oraz zielonej transformacji. Nie zabrakło także tych związanych ze stylem życia, kulturą pracy, nowoczesnymi modelami zarządzania i motywowaniem pracowników. Rozmowy dotyczące technologii w biznesie i administracji skupiały się wokół tematyki: chatGPT, blockchain oraz NFT – z zaproszonymi gośćmi zastanawiano się, jak będzie wyglądać nasza przyszłość w kontekście zmian technologicznych.

Partnerem głównym Forum był Regionalny Fundusz Rozwoju Województwa Łódzkiego Sp. z o. o.

Nagroda Gospodarcza Województwa Łódzkiego „Biznes na PLUS”

W ramach Europejskiego Forum Gospodarczego corocznie organizowana jest Nagroda Gospodarcza Województwa Łódzkiego „Biznes na PLUS”. Nagroda jest uhonorowaniem przedsiębiorców, którzy osiągają sukces, a ich działalność przynosi efekty ekonomiczne, co wpływa na rozwój województwa. To również wyróżnienie dla firm, które dzięki przyznanym dotacjom unijnym tworzą innowacyjną i konkurencyjną gospodarkę. Wyróżnienie skierowane jest także do młodych, dynamicznych biznesów debiutujących na rynku, jak również przedsiębiorstw, które odnoszą sukcesy na rynkach międzynarodowych. Nagroda ma na celu także ukazanie przykładów wzorcowej polityki i praktyki w biznesie, jak również inspirowanie oraz pobudzanie młodych ludzi do przedsiębiorczości. Przyznanie wyróżnienia, ma również stymulować do dalszych nakładów i inwestycji, a także przestrzegania zasad odpowiedzialnego biznesu, co przełoży się na promowanie pozytywnego wizerunku łódzkiej przedsiębiorczości na arenie międzynarodowej.

Laureatami Nagrody w 2023 r. byli:

- Świadomi w biznesie - Nagroda Publiczności: Cordis Logistics Sp. z o.o.,
- Debiut w biznesie: Galileo Sp. z o.o.,
- Sukcesja z sukcesem: Elpol Łużniak Sp. k.,
- Łódzkie zaprogramowane na przyszłość: Schraner Polska Sp. z o.o.,
- Międzynarodowy sukces: Pasieka Jaros Sp. z o.o.,
- „Biznes na PLUS” – Nagroda Zarządu Województwa Łódzkiego: AMZ – Kutno S.A.

IV Forum Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju – Łódzkie 2023

IV edycja Forum Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju – Łódzkie 2023 odbyła się w dniu 20 października 2023 r. w Pałacu Uniejów. Forum to wydarzenie gospodarcze koncentrujące się na promocji działań związanych z procesem sprawiedliwej transformacji, gospodarki obiegu zamkniętego, a tym razem również integracji i współpracy 35 jednostek samorządu terytorialnego objętych Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego oraz instytucji współpracujących w tematyce energii, zmiany klimatu i szeroko rozumianej biogospodarki. Celem Forum było także inicjowanie partnerstwa oraz promowanie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, w tym pokazywanie nowych rozwiązań możliwych do wdrożenia w regionie.

Program wydarzenia obejmował dyskusje panelowe, wizytę studyjną w Termach Uniejów i warsztaty poświęcone wypracowaniu strategicznych projektów Obszaru Nowej Energii, w tym projektowaniu obszarów, które trzeba przystosować do nowych funkcji społecznych, przestrzennych i gospodarczych.

Partnerem głównym wydarzenia było Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi.

18.2.4. Działania promocyjne i wizerunkowe w obszarze promocji regionalnej przedsiębiorczości

Działania promocyjne i wizerunkowe odgrywają kluczową rolę w obszarze promocji regionalnej przedsiębiorczości, przyczyniając się do budowania pozytywnego wizerunku regionu, zachęcania do inwestycji, a także wspierania lokalnych przedsiębiorców. Województwo realizuje tego rodzaju zadania wielotorowo – zarówno poprzez moderowanie biznesowymi nośnikami informacyjno-promocyjnymi w Internecie, ale również poprzez realizację inicjatyw gospodarczych o charakterze ogólnopolskim, czy międzynarodowym, mających na celu stymulowanie wzrostu gospodarczego i podniesienia konkurencyjności regionu.

W 2023 r. prowadzono najaktywniejszą komunikację z wykorzystaniem 3 kanałów: „Łódzkie dla Biznesu” na portalu Facebook, „Urząd Marszałkowski” na portalu LinkedIn oraz strony www.biznes.lodzkie.pl. Statystyki nośników biznesowych na portalu Facebook utrzymywały się na poziomie 692 745 użytkowników w zasięgu dotarcia postów, odnotowując 51 398 odwiedzających. Na platformie LinkedIn Województwo Łódzkie w ciągu roku odnotowało wzrost odwiedzających do poziomu 256 716 użytkowników portalu. Stronę internetową www.biznes.lodzkie.pl charakteryzowało natomiast 13 288 użytkowników i 29 984 sesji w 2023 r.

Konkurs „Innowacyjny Samorząd” Serwisu Samorządowego PAP

Województwo Łódzkie w 2023 r. otrzymało wyróżnienie za innowacyjny kompleksowy system wsparcia gospodarki „Łódzkie dla Biznesu” w konkursie „Innowacyjny Samorząd” Serwisu Samorządowego PAP, nagradzającym najbardziej innowacyjne JST. Do konkursu zgłoszono w sumie 244 projekty. Najwięcej, bo aż 73, wpłynęło w kategorii gmin miejskich. Gminy wiejskie złożyły 53 projekty, gminy miejsko-wiejskie - 41, duże miasta - 36, powiaty - 27, województwa - 14.

IV Ogólnopolski Dzień Przedsiębiorcy

Województwo Łódzkie w 2023 r. było gospodarzem IV Ogólnopolskiego Dnia Przedsiębiorcy (ODP), uchwalonego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i obchodzonego począwszy od 2016 r. w dniu 21 czerwca. Uroczystości powiązane z Dniem Przedsiębiorcy realizowane są corocznie, a inicjatorem wydarzenia jest Biuro Rzecznika MŚP. Każdego roku do organizacji wydarzenia zaproszone zostaje inne województwo oraz wskazana regionalna instytucja z otoczenia biznesu. Instytucją wskazaną do organizacji przedsięwzięcia w regionie była Łódzka Izba Przemysłowo-Handlowa.

IV ODP zrealizowano jako wydarzenie towarzyszące Europejskiemu Forum Gospodarczemu 2023 w dniach 12-13 czerwca 2023 r. Współtwórcami i uczestnikami wydarzenia byli zarówno reprezentanci sektora prywatnego, jak i organizacje zrzeszające przedsiębiorców z całej Polski, na co dzień współpracujące z Rzecznikiem MŚP.

Program IV ODP kształtowały panele eksperckie i dyskusyjne, debaty gospodarcze, spotkania z ekspertami oraz sesje networkingowe dotyczące m.in.: podnoszenia efektywności biznesowej MŚP, poszukiwania przewagi konkurencyjnej na rynku, tworzenia strategii gospodarczej przez MŚP, czy współpracy biznesu z administracją publiczną.

Głównym wydarzeniem podczas obchodów była uroczysta Gala IV Ogólnopolskiego Dnia Przedsiębiorcy (zrealizowana w dniu 13 czerwca 2023 r.), podczas której wręczone zostały odznaczenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nagrody Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, odznaki Krajowej Izby Gospodarczej oraz wyróżnienia Łódzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej.

18.2.5. Promocja Województwa za granicą

▪ Regionalne Biuro Województwa Łódzkiego w Brukseli

Działalność Biura w Brukseli umożliwia prezentację interesów podmiotów z województwa na szczeblu unijnym, jak również promocję regionu w Belgii i UE. Podejmowane działania dotyczą wsparcia przedsiębiorców z województwa łódzkiego w ekspansji na rynek Beneluksu oraz promowania kultury, tradycji i walorów turystycznych województwa łódzkiego. W 2023 r. zrealizowano następujące wydarzenia, podczas których promowane było województwo łódzkie:

- V Forum Polskich Przedsiębiorców Budowlanych w Brukseli – marzec 2023 r., w którym wzięli udział przedstawiciele MŚP z województwa łódzkiego, prezentując swoje produkty zaproszonym do udziału w wydarzeniu pośrednikom handlowym i firmom belgijskim,
- Dzień Polski w NATO SHAPE w Mons – maj 2023 r. w ramach zorganizowanych przez Polskie Przedstawicielstwo Wojskowe przy NATO SHAPE uroczystych obchodów Święta Konstytucji 3 Maja, gromadzących kilka tysięcy uczestników, przygotowano stoisko promocyjne z degustacją produktów regionalnych oraz występem zespołu ludowego. Ponadto, za pośrednictwem materiałów promocyjno-informacyjnych prezentowano walory turystyczne regionu łódzkiego,
- Dzień Polski w Brukseli – maj 2023 r. – wydarzenie zorganizowane w ramach Dnia Polskiego Dziedzictwa w formie pikniku rodzinnego na terenie w jednego z największych parków Brukseli, w Parku Cinquantenaire. Kulturę i tradycje regionu łódzkiego zaprezentowano w ramach stoiska z wystawą rękodzieła ludowego, regionalnymi potrawami, występami zespołu ludowego. Zorganizowano również warsztaty plastyczne z wycinanek łowickich,
- Panele dyskusyjne pn. „Nowy rok, nowe umiejętności. Porozmawiajmy o funduszach” oraz „Łódzkie goes to Benelux. Forum międzynarodowych powiązań biznesowych” w ramach Europejskiego Forum Gospodarczego Łódzkie 2023 – czerwiec 2023 r., podczas którego zwrócono uwagę m. in. na możliwości, jakie oferują fundusze unijne na wsparcie kształcenia zawodowego,
- 20-lecie działalności Regionalnego Biura Województwa Łódzkiego w Brukseli – luty-październik 2023 r. – zaakcentowano poprzez organizację we współpracy z regionalnymi instytucjami kultury sześciu wydarzeń w formie koncertów wraz z poczęstunkiem promującym dziedzictwo kulturowe regionu. Ponadto, przygotowano plenerową wystawę fotograficzną prezentującą ofertę turystyczną województwa, umieszczoną na ogrodzeniu Ambasady RP w Królestwie Belgii, którą zaprezentowano również w budynku Station Europe w Parlamencie Europejskim,

- Kampania promocyjna we współpracy z biurem Polskiej Organizacji Turystycznej w Brukseli – czerwiec-sierpień 2023 r., polegająca na zamieszczeniu na wagonach składów linii tramwajowej kursującej na wybrzeżu belgijskim (67 km) grafik promujących turystyczne walory województwa,
- Europejski Tydzień Regionów i Miast – październik 2023 r. – w siedzibie Biura zorganizowano we współpracy z międzynarodowymi partnerami warsztaty pt. „Umiejętności jutra: Efektywna transformacja w regionach w sektorze motoryzacyjnym i energetycznym”, podczas których eksperci dyskutowali na tematy związane z wagą współpracy międzyregionalnej oraz upowszechniania najlepszych rozwiązań mających na celu przekwalifikowanie, podnoszenie kwalifikacji i zatrzymanie w regionach pracowników z sektorów przechodzących transformację. Ponadto, w Brukselskim Centrum Konferencyjnym SQUARE zorganizowano stoisko promocyjne „Smaki Regionu Łódzkiego – od kuchni do serca”,
- „NATO Charity Bazaar” – listopad 2023 r. – wsparcie Polskiego Przedstawicielstwa Wojskowego przy KW NATO i UE nagrodą rzeczową w loterii charytatywnej NATO Tombola – koszt specjalów promujących region,
- Kontynuowanie współpracy w ramach Europejskiej Sieci Regionów na rzecz Badań i Innowacji ERRIN, opierającej się na wymianie wiedzy i doświadczeń międzynarodowych z przedstawicielstwami polskich przedsiębiorców i instytucji naukowych. Działania prowadzone były w obszarach istotnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu łódzkiego takich jak zasoby naturalne i żywność, niskoemisyjna gospodarka, kreatywność i kultura, zdrowie oraz innowacyjność.

▪ **Obszar Azji Wschodniej**

Działania podejmowane w 2023 r. nakierowane były na utrzymanie nawiązanych w poprzednich latach relacji i kontaktów oraz na promocję gospodarczą i zdobycie nowych partnerów do rozwoju wymiany handlowej MŚP z regionu łódzkiego na obszarze Azji Wschodniej. Zorganizowano następujące wydarzenia:

- Panele dyskusyjne w ramach Europejskiego Forum Gospodarczego Łódzkie 2023 – czerwiec 2023 r., podczas których zaproszeni przedstawiciele poszczególnych krajów, międzynarodowi eksperci, reprezentanci sektorów biznesu, kultury i nauki, przedsiębiorcy, omówili kwestie dotyczące m. in. specyfiki rynków azjatyckich, możliwości i korzyści ze współpracy handlowej z podmiotami z tego obszaru, wykreowania nowych obszarów współdziałania, doświadczeń i szans związanych z inwestycjami zagranicznymi w Polsce i w regionie, obszarów zainteresowania inwestorów:
 - „Łódzkie goes to ... ASEAN. Innowacyjna ekspansja MŚP w Azji południowo-wschodniej”,
 - „Łódzkie goes to ... Indie. Szanse i przeszkody we współpracy podmiotów gospodarczych, edukacyjnych i kulturalnych z Regionu Łódzkiego i Indii”,
 - „Łódzkie goes to ... Japonia. Współpraca gospodarcza Województwa Łódzkiego z Japonią”,
 - „Łódzkie goes to ... Korea Południowa. Innowacyjne koncepcje współpracy”,
 - „Łódzkie goes to ... Zjednoczone Emiraty Arabskie. Odkrywanie potencjału branży budowlanej w ZEA”,
- Gala Polsko – Chińskiej Głównej Izby Gospodarczej Sinocham w Warszawie – czerwiec 2023 r. – udział w wydarzeniu,

- Spotkanie z Radcą Ambasady Indii w Polsce – sierpień 2023 r.,
- Światowa Wystawa EXPO 2025 w Osace, Kansai (Japonia) – bieżąca współpraca z Państwową Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) w celu ustalenia możliwości i zakresu zaangażowania się Województwa Łódzkiego w ramach zaplanowanego stoiska narodowego i regionalnych tygodni promocyjnych.

19. Nieruchomości województwa

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego zarządzał 95 nieruchomościami. Wśród podejmowanych decyzji i wykonywanych czynności związanych z zarządzaniem nieruchomościami było ich zagospodarowanie na potrzeby statutowe Województwa Łódzkiego, w tym przede wszystkim zapewnienie właściwej gospodarki ekonomiczno-finansowej nieruchomości, zapewnienie właściwej gospodarki energetycznej w rozumieniu przepisów Prawa energetycznego, jak również wykonywanie czynności zmierzających do utrzymania nieruchomości, w szczególności w stanie nie pogorszonym. Podejmowane były również czynności związane z realizacją zadań inwestycyjnych, zatwierdzonych przez Zarząd Województwa Łódzkiego.

19.1. Dokumenty strategiczne regulujące zadania na poziomie województwa

- Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Województwa Łódzkiego na lata 2023–2025

19.2. Działania podjęte w 2023 r.

19.2.1. Przeprowadzenie postępowań dotyczących sprzedaży nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego

W 2023 r. w celu sprzedaży nieruchomości przeprowadzono 4 przetargi ustne nieograniczone oraz 1 przetarg ustny ograniczony do właścicieli nieruchomości przyległych. Przetargi dotyczyły zarządzanych nieruchomości: Tomaszów Mazowiecki, ul. Konstytucji 3 Maja 46; Pabianice, ul. Gdańska 5A; Rawa Mazowiecka, ul. Jeżowska 10 lok. 2; Skierniewice, ul. Kozińskiego 20. Zrealizowana została jedna sprzedaż nieruchomości położonej w Pabianicach przy ul. Gdańskiej 5A za kwotę 1 550 000 zł.

W odniesieniu do nieruchomości położonej w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Żeromskiego 31, stanowiącej współwłasność Powiatu Piotrkowskiego oraz Województwa Łódzkiego, w dniu 29 września 2023 r. zawarto porozumienie pomiędzy Powiatem Piotrkowskim a Województwem Łódzkim w sprawie określenia warunków współdziałania w procesie wspólnej sprzedaży nieruchomości.

19.2.2. Przeprowadzenie postępowań dotyczących regulacji granic i stanów prawnych nieruchomości Województwa Łódzkiego

W celu zwiększenia użyteczności nieruchomości stanowiących zasób Województwa Łódzkiego poprzez zapewnienie im dostępu do infrastruktury technicznej oraz uregulowania kwestii korzystania z urządzeń służących do przesyłu energii i ciepła, w 2023 r. podjęte zostały działania regulacyjne w celu ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomościach Województwa Łódzkiego położonych w:

- Łodzi, ul. Traugutta 21/23 na rzecz PGE Dystrybucja S.A.,
- Sieradzu, ul. Warneńczyka 1 na rzecz Nexera Sp. z o.o.,
- Gręboszowie, gm. Drużbice na rzecz Nexera Sp. z o.o.,

- Łodzi przy ul. Wólczańskiej 191/195 na rzecz Veolia Energia Łódź Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi,
- Zgierzu przy ul. Parzęczewskiej 35 na rzecz PGE Energia Ciepła Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie,
- Sieradzu przy ul. Nenckiego i ul. Orzechowej na rzecz PGE Dystrybucja Spółki Akcyjnej z siedzibą w Lublinie.

Ponadto, w celu zapewnienia dostępu do drogi publicznej dla nieruchomości położonej w Mierzynie gmina Rozprza wystąpiła do Starostwa w Piotrkowie Trybunalskim oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie o podjęcie działań regulacyjnych w odniesieniu do nieruchomości zajętych pod drogę, przylegających do nieruchomości Województwa Łódzkiego.

19.2.3. Przeprowadzenie postępowań dotyczących oddania w posiadanie zależne nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego

W wyniku przeprowadzonych w 2023 r. czynności wynikających z prawidłowego i racjonalnego gospodarowania nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości Województwa Łódzkiego, Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego w roku 2023 zawarł 27 umów najmu (w tym 8 umów po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym), 1 umowę dzierżawy (po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym) oraz 25 umów użyczenia, w tym między innymi umowa użyczenia pomieszczeń w budynku usytuowanym na nieruchomości położonej w Sieradzu przy ul. Tuwima 2, zawarta z Gminą Miastem Sieradz oraz umowa użyczenia lokalu mieszkalnego zawarta z Powiatem Łowickim w budynku posadowionym na nieruchomości położonej w Łowiczu przy ul. Topolowej 5, w celu zapewnienia czasowego schronienia uchodźców z Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. Dochód z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych w 2023 r. wyniósł 1 431 996 zł.

19.2.4. Podejmowanie bieżących czynności

Prowadzono czynności zmierzające do utrzymania zarządzanych nieruchomości w stanie nie pogorszonym, w tym wykonywano prace związane z bieżącymi naprawami substancji zarządzanych budynków, a także wykonywano roboty budowlane polegające na remontach. Wydatki na ten cel wyniosły w 2023 r. - 28 669 625 zł, w tym środki dotyczące zadań realizowanych w ramach Programu PT RPOWŁ na lata 2014-2020 – w kwocie 964 775 zł, FEŁ2027 - w kwocie 494 044 zł (dofinansowanie i środki własne) oraz PROW na lata 2014-2020 – w kwocie 307 644 zł, a także środki finansowe dotyczące kompleksowych usług ubezpieczenia Województwa Łódzkiego, w szczególności: mienia od wszystkich ryzyk i odpowiedzialności cywilnej – w kwocie 1 042 552 zł.

W czerwcu 2023 r. Województwo Łódzkie nabyło w drodze darowizny od Gminy Miasto Zgierz nieruchomości położone w Zgierzu przy ul. Długiej 56 i 56A, w których Wojewódzki Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc Rehabilitacji w Łodzi prowadzi Przychodnię Chorób Płuc i Alergii Układu Oddechowego w Zgierzu. Nieruchomości te oddane zostały ww. jednostce w nieodpłatne użytkowanie.

W 2023 r. w celu poprawy sytuacji związanej z odwodnieniem terenu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zgierzu, położonego w Zgierzu przy ul. Parzęczewskiej 35, udzielono Powiatowi Zgierskiemu pomocy finansowej w formie dotacji

celowej w kwocie 300 000 zł z przeznaczeniem na realizację w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Przebudowa drogi powiatowej Nr 5157 E w Zgierzu, w ciągu ul. Musierowicza - Gałczyńskiego, na odcinku ul. Parzęczewskiej do drogi wojewódzkiej 702 (ul. Piątkowska)”. W wyniku zrealizowanej przez Powiat Zgierski inwestycji nastąpiło zwiększenie przepustowości kanału deszczowego zlokalizowanego w ul. Parzęczewskiej w Zgierzu, który objęty był ww. inwestycją.

19.2.5. Wykonywanie czynności w zakresie Wojewódzkiej Grupy Zakupowej energii elektrycznej w 2024 r.

Wykonywane były czynności i koordynowane działania w zakresie utworzonej Wojewódzkiej Grupy Zakupowej energii elektrycznej na rok 2024 oraz przygotowane i przeprowadzone zostały postępowania w celu wspólnego zakupu energii elektrycznej na rok 2024 przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz wojewódzkie osoby prawne w ramach ww. grupy zakupowej. Wojewódzka Grupa Zakupowa energii elektrycznej na rok 2024 skupiła 29 uczestników, których łączny wolumen wyniósł 31.447,943 MWh. W toku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zawarto umowy o łącznej wartości 25 916 250 zł brutto, uzyskując cenę 824,10 zł brutto za 1 MWh dla wszystkich grup taryfowych.

19.2.6. Działania mające na celu pomoc obywatelom Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa dla przedsiębiorców. Zamierzenia inwestycyjne

W 2023 r. kontynuowane były działania mające na celu pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. Zawarte zostały następujące umowy użyczenia pomieszczeń znajdujących się w budynkach posadowionych na nieruchomościach stanowiących własność Województwa Łódzkiego, z przeznaczeniem na potrzeby czasowego schronienia dla uchodźców z Ukrainy:

- na rzecz Powiatu Łowickiego – nieruchomość położona w Łowiczu przy ul. Topolowej 5,
- na rzecz Miasta Sieradza – nieruchomość położona w Sieradzu przy ul. Tuwima 2.

19.2.7. Kontynuowanie realizacji inwestycji

W 2023 r. zakończono realizację inwestycji pn.: „Rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi – Projekt 6” – inwestycja kubaturowa przy ul. Roosevelta 15 w Łodzi.

Rozpoczęto realizację zadania inwestycyjnego pn. Przygotowanie dokumentacji zagospodarowania nieruchomości znajdującej się w Bronowie 6, gm. Wartkowice. Inwestycja dotyczy budowy Centrum Ogrody Animacji im. Marii Konopnickiej w Bronowie i obejmuje remont i przebudowę istniejącego budynku dworu wraz z wykonaniem wystawy stałej, zagospodarowaniem terenu nieruchomości z obiektami małej architektury i elementami architektury parkowej ze ścieżkami edukacyjnymi oraz budowę budynku Welcome Center. Inwestycja ma za zadanie upamiętnić historyczną postać jednej z polskich poetek i publicystek okresu pozytywizmu - Marię Konopnicką, dlatego też uzasadnionym jest wykorzystanie do tego celu nieruchomości powiązanej historycznie z tą postacią i lokalizacji inwestycji w miejscu jej życia/działalności. Cel inwestycji wynika z podjętych działań związanych z rewitalizacją, rozszerzeniem oferty, a także krzewieniem kultury, sztuki i przyrody województwa łódzkiego poprzez promocję dorobku artystycznego Marii Konopnickiej, a także innych artystów

i twórców kojarzonych z regionem łódzkim. Inwestycja ma za zadanie zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowanego poprzez konserwację i rewaloryzację zabytkowego dworu wraz z parkiem oraz ich udostępnianie na cele publiczne. W roku 2023 podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej przedmiotowej inwestycji.

Zamierzenie projektowe planowane jest do zrealizowania w latach 2023-2024, po nim rozpocznie się proces realizacyjny na podstawie dokumentacji projektowej. Jednocześnie w 2023 r. dla części inwestycji obejmującej remont i przebudowę istniejącego budynku dworu (w ramach zadania inwestycyjnego pn. Centrum Ogrody Animacji im. Marii Konopnickiej w Bronowie – rozbudowa, przebudowa i remont dworu klasycystycznego) Województwo Łódzkie uzyskało wstępną promesę inwestycyjną na dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków do kwoty 3 499 972 zł, przy przewidywanej wartości tej części inwestycji w wysokości 3 571 400 zł.

Rozpoczęto realizację zadania inwestycyjnego pn. Opracowanie dokumentacji projektowej Centrum Folkloru Regionalnego Województwa Łódzkiego w Sieradzu przy ul. Podzamcze 8. Inwestycja obejmuje budowę Centrum Folkloru Województwa Łódzkiego i ma służyć rozwijaniu działań popularyzacyjnych i edukacyjnych, zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i dorosłych poprzez prezentację historii i kultury tego regionu.

Centrum Folkloru Województwa Łódzkiego to nowoczesny budynek w technologii pasywnej, o charakterze muzealno-wystawienniczym, spełniający szereg funkcji. W budynku znajdują się pomieszczenia na warsztaty, w których odbywać się będą zajęcia z tańca, muzyki, rękodzieła, sala widowiskowa, sale wystawiennicze oraz sale konferencyjne.

W roku 2023 podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej przedmiotowej inwestycji. Zamierzenie projektowe planowane jest do zrealizowania w latach 2023-2024, po nim rozpocznie się proces realizacyjny na podstawie dokumentacji projektowej.

W roku 2023 była opracowywana kompleksowa, wielobranżowa dokumentacja projektowa dla nieruchomości położonej w miejscowości Skierniewice, przy ul. Nowobielańskiej 100A, działka nr 249/3, wraz z uzyskaniem ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę, w ramach zadania inwestycyjnego pn.: Budowa Centrum Ekspozycyjno-Szkoleniowego Zespołu Parków Krajobrazowych – środki finansowe na 2024 r. zabezpieczone w łącznej kwocie 7 673 939 zł, w tym: 5 779 659 zł otrzymane ze środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz 1 894 280 zł środki własne. W roku 2025 planowane jest kontynuowanie robót, dokonanie odbiorów, uruchomień i zakończenie inwestycji, na który zaplanowano kwotę 3 070 665 zł ze środków własnych. Inwestycja jest projektem Województwa Łódzkiego, którego jednym z głównych założeń są działania edukacyjne, szkoleniowe, wystawiennicze, kulturowe, skierowane głównie do dzieci i młodzieży oraz środowisk akademickich, organizowanie i rozwijanie działań popularyzacyjnych

i edukacyjnych, związane z ochroną przyrody, historią i kulturą terenów Puszczy Bolimowskiej.

Zamierzenie projektowe planowane jest do zrealizowania w latach 2023-2024, po nim rozpocznie się proces realizacyjny na podstawie niniejszej dokumentacji projektowej.

Zakończono opracowywanie kompleksowej, wielobranżowej dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę, w ramach zadania inwestycyjnego W-010302/000031/WPF - pn.: „Poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej poprzez budowę w Kutnie filii Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Łodzi”. Realizacja inwestycji ma umożliwić szkolenie oraz przeprowadzanie egzaminów na kategorię A i B prawa jazdy. Rozpoczęcie realizacji budowlanej planowane jest w roku 2024. Na realizację powyższego zadania inwestycyjnego w budżecie Województwa Łódzkiego i Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Łódzkiego zostały zabezpieczone środki

finansowe łącznie w wysokości 5 750 000 zł, w tym 2 000 000 zł w ramach dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład, na które Województwo Łódzkie uzyskało wstępną promesę.

W ramach zadania pn. Modernizacja elementów budynku przy ul. H. Sienkiewicza 3 w Łodzi w 2023 r. podpisano umowę z Wykonawcą robót i rozpoczęto prace polegające na zabezpieczeniu elewacji z piaskowca budynku wysokiego, naprawy tralek i tarasów. Prace rozpoczęto w listopadzie 2023 r. Zakończenie prac przewiduje się w II kwartale 2024 r.

W 2023 r. podpisano umowę i rozpoczęto prace na wykonanie infrastruktury technicznej na potrzeby serwerowni w budynku przy ulicy Roosevelta 15 w Łodzi. Zakończenie prac nastąpi w II kwartale 2024 r.

W IV kwartale 2023 r. zakończono wykonywanie dokumentacji na potrzeby realizacji Parku przy ul. Drewnowskiej 63/75 w Łodzi. W roku 2024 niniejsze zadanie będzie dalej kontynuowane jako realizacja robót na podstawie wykonanej dokumentacji pn. Zagospodarowanie nieruchomości położonej w Łodzi przy ul. Drewnowskiej 63/75.

W ramach zadania pn. Modernizacja systemów zabezpieczeń w budynku przy ul. Traugutta 21/23, realizowanego wraz z Łódzkim Ośrodkiem Geodezji, zrealizowano pierwszą część zadania, obejmującą montaż bramek oraz rozpoczęto rozbudowę monitoringu budynku.

Wykonano zadanie pn.: "Parking na miarę" – ETAP 1 w ramach budżetu obywatelskiego "ŁÓDZKIE NA PLUS" na 2023 r. w Sieradzu.

19.2.8. Zamierzenia inwestycyjne

W 2024 r. rozpocznie się inwestycja polegająca na rewitalizacji obiektów dawnego Szpitala pracowniczego Towarzystwa Akcyjnego WYROBÓW Bawełnianych I.K. Poznańskiego w Łodzi (rozpoczęcie etapu projektowego), dla którego Województwo Łódzkie uzyskało wstępną promesę inwestycyjną na dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków do kwoty 1 470 000 zł. Przedmiotem inwestycji jest opracowanie dokumentacji rewitalizacji obiektów budowlanych wpisanych do ewidencji zabytków, zlokalizowanych w Łodzi przy ul. Drewnowskiej 63/75, stanowiących budynki dawnego Szpitala Towarzystwa Akcyjnego WYROBÓW Bawełnianych I.K. Poznańskiego w Łodzi, z otoczeniem. Inwestycja będzie obejmowała opracowanie dokumentacji konserwatorskiej wraz z programem prac konserwatorskich i restauratorskich oraz projektem budowlanym w celu rewitalizacji dawnego budynku poszpitalnego, budynku dawnej kaplicy (kostnicy) oraz części zabytkowego ogrodzenia z portiernią i przejazdem bramnym od ul. Drewnowskiej. Cel inwestycji wynika z potrzeby zagospodarowania nieużytkowanej obecnie przestrzeni publicznej, wkomponowanej w zróżnicowany styl architektoniczny oraz urbanistykę dawnej i współczesnej Łodzi. Założeniom inwestycji sprzyja lokalizacja obiektu, która koresponduje z przyległym terenem zielonym oraz sąsiadującym Centrum Handlowym Manufaktura, zlokalizowanym na terenie dawnego kompleksu fabrycznego Izraela K. Poznańskiego. Inwestycja przyczyni się do stworzenia ciekawej przestrzeni miejskiej opartej na walorach historycznych i przyrodniczych miejsca, łączącej historię z teraźniejszością.

Ponadto w 2024 r. rozpoczną się poniższe zadania inwestycyjne:

- Przebudowa budynku użyteczności publicznej położonego w Sieradzu przy ul. 3-Maja 7 (wykonanie dostosowania części kondygnacji na potrzeby WBG w Sieradzu),
- Modernizacja budynku przy ul. Piotrkowskiej 67 w Łodzi (rozpoczęcie etapu projektowego),

- Dostosowanie budynków zarządzanych przez Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego do obowiązujących przepisów ppoż. i budowlanych (zadanie polegające na pracach projektowych i realizowanych na ich podstawie robotach budowlanych obiektów takich jak obiekty edukacyjne oraz innych obiektów będących w zasobach Zarządu Nieruchomości Województwa Łódzkiego),
- Wykonanie instalacji klimatyzacji w obiektach:
 - budynek przy ul. Solnej 14 w Łodzi,
 - pomieszczenia w budynku przy ul. Wojska Polskiego 2 w Piotrkowie Trybunalskim,
- Rozpoczęcie zadań finansowanych z Budżetu Obywatelskiego „Łódzkie na Plus”.

20. Spółki prawa handlowego, których udziałowcem lub akcjonariuszem jest Województwo Łódzkie

Rok 2023 był dla spółek prawa handlowego, w których udziały bądź akcje posiada Samorząd Województwa Łódzkiego kolejnym etapem wychodzenia z kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19. Pomimo iż większe zainteresowanie usługami świadczonymi na rzecz mieszkańców województwa łódzkiego przez spółki jest już w chwili obecnej widoczne, to jednak powrót do pełnej sprawności organizacyjnej sprzed pandemii spółki powinny osiągnąć na przełomie lat 2024/2025.

Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce.

Spółka realizuje zadania powierzone przez Samorząd Województwa Łódzkiego z zakresu gospodarki komunalnej o charakterze użyteczności publicznej. Jej głównym celem jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności poprzez świadczenie powszechnie dostępnych usług w zakresie transportu zbiorowego.

Łódzka Kolej Aglomeracyjna jest samorządowym przewoźnikiem kolejowym zapewniającym transport pasażerski na terenie województwa łódzkiego, a także mazowieckiego, wielkopolskiego, świętokrzyskiego i kujawsko – pomorskiego (do 9 grudnia 2023 r.). Spółka jest nowoczesnym i ekologicznym przewoźnikiem dostosowanym do oczekiwań i wymagań pasażerów, który dzięki zaangażowaniu pracowników oferuje wysoką jakość usług.

ŁKA systematycznie podnosi atrakcyjność i efektywność przewozów poprzez rozwój siatki połączeń, integrację taryfową i rozkładową z innymi uczestnikami transportu, inwestycje taborowe, utrzymanie wysokich standardów podróży oraz ochronę środowiska. Przewoźnik jest liderem w podnoszeniu efektywności energetycznej kolei. Oszczędza zużycie energii stosując rekuperację i eco-driving. Sukcesywnie przechodzi na całkowite zasilanie swoich pociągów zieloną energią trakcyjną, a zaplecze techniczne na łódzkim Widzewie zasila z własnych instalacji fotowoltaicznych.

ŁKA angażuje się również w ważne sprawy służące mieszkańcom regionu, wspiera lokalne inicjatywy, współpracuje z różnymi instytucjami oraz otoczeniem społecznym. Spółka jest marką wiarygodną, budzącą zaufanie, zorientowaną na potrzeby współczesnego pasażera - swoistą wizytówką Województwa Łódzkiego.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Rok 2023 był okresem dalszego, dynamicznego rozwoju działalności przewozowej. Łódzka Kolej Aglomeracyjna zwiększyła częstotliwość dotychczasowych połączeń oraz rozpoczęła obsługę nowych przystanków - Pabianice Północne, Zgierz Rudunki, Jedlicze koło Zgierza i Kosów. Przewoźnik obsługiwał stacje i przystanki w województwie łódzkim, mazowieckim, świętokrzyskim, wielkopolskim i kujawsko-pomorskim.

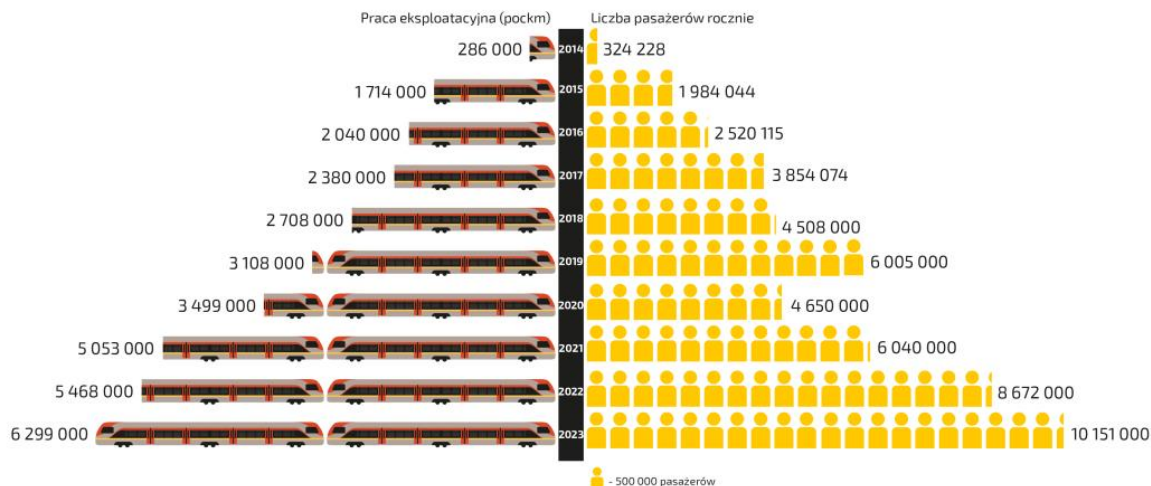
W omawianym okresie z przejazdów pociągami Spółki skorzystało **10,151 mln** pasażerów, co dało 17% wzrost w porównaniu do 2022 r.

STATYSTYKI

województwo łódzkie

Praca eksploatacyjna oraz liczba pasażerów w latach 2014-2023

Niezawodność taboru i punktualność

Sprawności taboru wpływa na punktualność. Wysoki wskaźnik dostępności taboru pozwala na wykorzystywanie do pracy przewozowej 100% posiadanych pojazdów. Dzięki zaangażowaniu serwisów utrzymania jak i pracowników ŁKA nadzorujących pracę taboru i organizację przeglądów, a także właściwa organizacja pracy na Zapleczach Technicznych przyczyniają się do wysokiej sprawności eksploatowanych pojazdów.

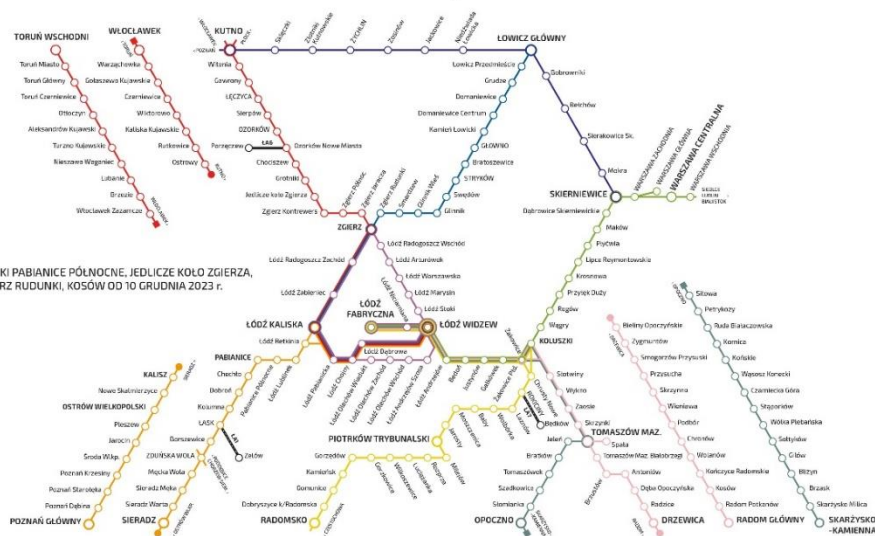
SIATKA POŁĄCZEŃ

województwo łódzkie

województwo łódzkie

POŁĄCZENIE KUTNO - TORUŃ WSCHODNI
DO 9 GRUDNIA 2023 R.

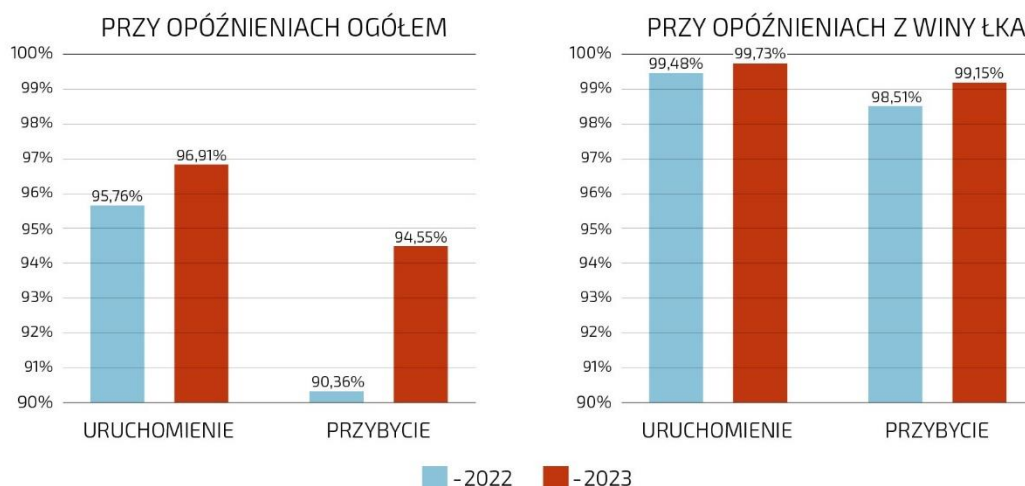
PRZYSTANKI PABIANICE PÓŁNOCCNE, JEDLICZE KOŁO ZGIERZA,
ZGIERZ RUDUNKI, KOŚÓW OD 10 GRUDNIA 2023 r.

województwo
łódzkie

ŚREDNIA PUNKTUALNOŚĆ POCIĄGÓW ŁKA w latach 2022-2023

Zielona energia dla ŁKA

ŁKA jest pierwszym przewoźnikiem pasażerskim, który dołączył do programu Zielona Kolej i wykorzystuje do zasilania swoich pociągów energię trakcyjną pochodzącą z OZE. Zostało to potwierdzone stosownym Certyfikatem, przyznany Spółce przez PGE Energetyka Kolejowa. W 2023 r. udział OZE w całym miksie energetycznym stanowił 40%, co pozwoliło obniżyć emisję CO₂ o 10 343 tony.

Zaplecze techniczne ŁKA zlokalizowane na łódzkim Widzewie jest zasilane z własnych instalacji fotowoltaicznych. W 2023 r. panele wyprodukowały 260,3 MWh energii, co w pełni pokryło zapotrzebowanie Zaplecza Technicznego na energię elektryczną niezbędną do jego funkcjonowania.

ZIELONA KOLEJ

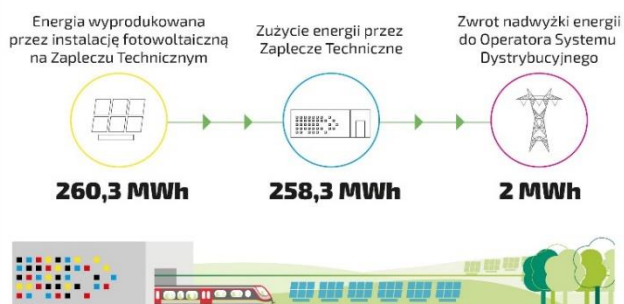
województwo
łódzkie

Certyfikat Zielonej Energii

Produkcja i zużycie energii na ZT ŁKA w 2023 r.

Inwestycje taborowe Województwa Łódzkiego dla ŁKA

INWESTYCJE TABOROWE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO DLA ŁKA

województwo
łódzkie

**Umowa z PESA Bydgoszcz S.A.
na dostawę 4 EZT**

**Dostawa 20 autobusów
hybrydowych Solaris Urbino**

**Umowa z Creobus sp. z o.o.
na dostawę 12 busów**

- Umowa na dostawę elektrycznych zespołów trakcyjnych w ramach projektu „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru transportu kolejowego” – Program Rządowy Fundusz Polski Ład:
 - 10 lutego 2023 r. – zawarcie umowy pomiędzy Województwem Łódzkim a Wykonawcą - Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. Umowa obejmuje dostawę 4 elektrycznych zespołów trakcyjnych z możliwością rozszerzenia dostawy o kolejnych 20 pojazdów, wraz ze świadczeniem usług utrzymania.
 - Planowany termin dostawy pojazdów:
 - dostawa pierwszego pojazdu: 33 miesiące i 3 tygodnie od dnia zawarcia umowy,
 - dostawa pozostałych 3 pojazdów: 39 miesięcy od dnia zawarcia umowy.
- Umowa na dostawę autobusów hybrydowych w ramach realizacji projektu „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup autobusów hybrydowych” – Program Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych:
 - 5 października 2023 r. – odbiór autobusów hybrydowych,
 - 12 listopada 2023 r. – rozpoczęcie przewozów.
- Umowa na dostawę busów w ramach realizacji projektu „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem – spójny i zrównoważony system transportowy województwa łódzkiego: zakup taboru do realizacji połączeń regionalnych i promujących zrównoważony transport”:
 - 22 listopada 2023 r. - zawarcie umowy pomiędzy Województwem Łódzkim a Wykonawcą Creobus Sp. z o.o. Umowa obejmuje dostawę 12 busów z możliwością rozszerzenia dostawy o kolejnych 20 pojazdów.

Planowany termin dostawy pojazdów:

 - dostawa 6 pojazdów: 4 miesiące od dnia zawarcia umowy,
 - dostawa kolejnych 3 pojazdów: 3 miesiące od daty dostawy pierwszej partii pojazdów;

- dostawa kolejnych 3 pojazdów: 3 miesiące od daty dostawy drugiej partii pojazdów.

„PO DRODZE Z KOLEJĄ” – nowa oferta komunikacyjna w województwie łódzkim

Od 12 listopada 2023 r. ŁKA uruchomiła Kolejową Komunikację Autobusową, na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego. Innowacyjny projekt zapewnia mieszkańcom miejscowości oddalonych od infrastruktury kolejowej łatwy dojazd do stacji i kontynuowanie podróży pociągiem. W 2023 r. uruchomiono trzy linie:

- ŁA1: Żelów – Łask – od 12 listopada,
- ŁA6: Parzęczew – Ozorków – od 11 grudnia;
- ŁA7: Będków – Rokiciny – od 11 grudnia.

Oferta na pierwszej uruchomionej linii Żelów – Łask cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców – na dzień 30 grudnia 2023 r. skorzystało z niej ponad 4,5 tys. osób.

Przewozy realizowane są nowym, niskoemisyjnym, hybrydowym taborem autobusowym Solaris Urbino. 20 autobusów zostało zakupionych przez Samorząd Województwa Łódzkiego ze środków Programu Inwestycji Strategicznych - Polski Ład.

Do 30 czerwca 2024 r. przejazdy ŁKA na wszystkich liniach są bezpłatne.

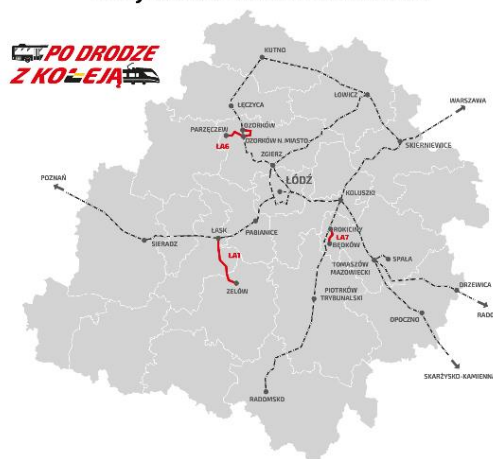
PO DRODZE Z KOLEJĄ

województwo
łódzkie

20 autobusów

Trasy uruchomione w 2023 roku

Oferty specjalne i promocyjne

W 2023 r. zgodnie z realizowaną strategią produktową wprowadzono szereg ofert specjalnych i promocyjnych, m.in. „Dzień Bez Samochodu”, „Dzień Dziecka z ŁKA”, „Z ŁKA do Parowozowni Skierniewice - powrót gratis”, „ŁKA na Dożynki w Paradyżu”. W sezonie turystycznym Spółka wdrożyła ofertę „Nieodpłatny powrót ŁKA”, dzięki której pasażerowie z wybranych miejscowości położonych w województwie łódzkim mogli podróżować taniej. Efektem współpracy z klubami sportowymi z Łodzi było wprowadzenie ofert przejazdów grupowych dla kibiców tych klubów.

„Sprinter za dwie dychy” - biletowa oferta specjalna podczas ferii zimowych

Promocyjną ceną objęte były przejazdy na trasie Łódź – Warszawa – Łódź w weekendy ferii zimowych w województwie łódzkim (14-15, 21-22 i 28-29 stycznia 2023 r.). Do sprzedaży trafiło 1000 biletów w specjalnej cenie 20 zł.

„Więcej za mniej” – wakacyjna oferta biletowa

Z myślą o wakacyjnych podróżach Spółka przygotowała specjalną ofertę. Bilety jednorazowe dla podróżujących w 3-6 osobowej grupie były tańsze średnio o 25%. Oferta obowiązywała od 26 czerwca do 3 września we wszystkich pociągach kategorii ŁKA (z wyłączeniem ŁKA Sprinter).

„Zajrzyj w łódzkie z ŁKA”

W ramach promocji atrakcji turystycznych województwa łódzkiego Spółka kontynuowała sprawdzoną formę współpracy z partnerami (samorząd, instytucje samorządowe, przedsiębiorcy) z Tomaszowa Mazowieckiego, Skierniewic, Rogowa, Spały, Tumu oraz Drzewicy, przygotowując oferty pakietowe, w ramach których pasażerowie mogli skorzystać ze zniżek do muzeów, atrakcji turystycznych, obiektów gastronomicznych, rekreacyjnych czy na przejazdy komunikacją miejską oraz koleją wąskotorową. Oferta została zamieszczona w przygotowanym przez Spółkę przewodniku „Zajrzyj w łódzkie z ŁKA”. Akcja zachęcająca pasażerów do weekendowych podróży pociągiem po województwie łódzkim cieszy się od lat dużym zainteresowaniem i z roku na rok dołączają do niej nowi partnerzy.

Komunikacja społeczna i marketing

W działalności Spółki bardzo istotne jest przekazywanie pasażerom ŁKA aktualnych informacji o zmianach w rozkładzie jazdy, wdrażaniu nowych ofert taryfowych i specjalnych, czy sposobie zakupu biletów. Spółka prowadzi stałą komunikację z klientem na wielu płaszczyznach - za pośrednictwem strony internetowej, profili społecznościowych Facebook, Twitter (X od lipca 2023 r.), Instagram, monitorach w pociągach oraz infolinii. W celu dotarcia do klienta ŁKA prowadziła także intensywne działania public relations, wykorzystując takie narzędzia jak: konferencje i komunikaty prasowe, wywiady. Wspierała je reklama w mediach tradycyjnych i internecie, reklama na nośnikach w pociągach oraz reklama bezpośrednia.

Informacje o utrudnieniach w ruchu pociągów i autobusów KKA (Kolejowej Komunikacji Aglomeracyjnej) są dostępne na bieżąco w aplikacji Infoportal ŁKA oraz na stronie infoportal.lka.lodzkie.pl. Łódzka Kolej Aglomeracyjna jest pierwszym przewoźnikiem kolejowym w Polsce, który oferuje pasażerom narzędzie umożliwiające śledzenie pociągów i autobusów KKA w czasie rzeczywistym, wyszukiwanie połączeń, uzyskanie informacji o opóźnieniach, czy zdarzeniach na trasie.

Łódzka Kolej Aglomeracyjna zadebiutowała także na Biletico.pl. Oprócz dotychczas istniejących kanałów sprzedaży biletów, od października 2023 r. przewoźnik wprowadził nowy kanał zakupu biletów. Dzięki nowej platformie internetowej www.biletico.pl można nabywać bilety jednorazowe, korzystając z różnych ulg ustawowych i handlowych. To doskonały przykład działań podejmowanych przez Spółkę, które mają na celu zwiększenie dostępności do usług kolejowych i spełnienie oczekiwań nowoczesnych pasażerów.

Działania marketingowe Spółki koncentrowały się na promocji oferty, strategicznych projektów oraz zwiększaniu rozpoznawalności marki.

Spółka zgodnie z przyjętą strategią wspierała lokalne inicjatywy, współpracowała z instytucjami samorządowymi i otoczeniem społecznym - organizacjami pozarządowymi, placówkami kultury i innymi podmiotami. Angażowała się społecznie w działania CSR służące mieszkańcom województwa łódzkiego.

W okresie letnim Spółka prezentowała swoją ofertę na wielu wydarzeniach plenerowych odbywających się na terenie województwa łódzkiego. Mobilne stoisko przewoźnika było dostępne m.in. podczas: Dni Otwartych Funduszy Europejskich, Pikników Województwa Łódzkiego, Majówki w Arboretum w Rogowie, Festiwalu Ogrodniczego w Nieborowie, Open Hair Festival w Sieradzu, Dożynek Województwa Łódzkiego w Paradyżu, Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw w Skierniewicach.

Działania podjęte w zakresie public relations zagwarantowały utrzymanie pozytywnych relacji z mediami i otoczeniem społecznym. W 2023 r. w mediach ukazało się 12 216 publikacji na temat ŁKA (więcej o 906 stosunku do 2022 r.), a ekwiwalent reklamowy AVE (wskaźnik wyrażający ilość pieniędzy, jaką należałoby wydać na publikację lub emisję danego przekazu, gdyby był on reklamą, stosowany jako indeks oceny efektywności działań public relations) wyniósł 22,3 mln zł (więcej o 5,9 mln zł niż w 2022 r.).

Powyższe działania zwiększyły rozpoznawalność marki - ŁKA jest jednym z kluczowych elementów budujących wizerunek województwa łódzkiego. Spółka postrzegana jest jako firma nowoczesna, dbająca o środowisko, oferująca wysoką jakość usług i nastawiona na oczekiwania pasażerów.

ŁKA – firma odpowiedzialna społecznie

Spółka angażuje się w ważne akcje społeczne. Od wielu lat wspiera kampanię „Bezpieczny przejazd” oraz „Kolejowe ABC” Urzędu Transportu Kolejowego. W pociągach emitowane są spoty, które przypominają zasady bezpieczeństwa przy przekraczaniu przejazdów kolejowych. W ramach kampanii „Kolejowe ABC” Spółka wraz z innymi podmiotami rynku kolejowego dociera do dzieci i młodzieży, by propagować zasady bezpieczeństwa oraz wartości i wzorce związane z odpowiedzialnym zachowaniem się podczas korzystania z transportu kolejowego. W tym celu na Zapleczu Technicznym ŁKA zostały zorganizowane spotkania dla uczniów z województwa łódzkiego.

W ramach wspierania ważnych kampanii społecznych Spółka współpracowała m.in. z Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi, Instytutem Pamięci Narodowej, Fundacją Sensoria, Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego, Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Łodzi, Fundacją „Słonie na Balkonie”. Współpraca polegała na emisji spotów informacyjnych o tematyce społecznej na nośnikach reklamowych w pociągach.

ŁKA wspiera organizacje pożytku publicznego udostępniając im na korzystnych warunkach nośniki reklamowe w pociągach na coroczną akcję - **1,5% podatku dla OPP**. W 2023 r. z oferty skorzystało kilkanaście organizacji, m.in. Fundacja Dom w Łodzi, Fundacja Krwinka czy Fundacja ProKolej.

Podobnie jak w ubiegłych latach, również w 2023 r., ŁKA była partnerem następujących wydarzeń: DOZ Maraton Łódź, Wojewódzkie Igrzyska Ludowych Zespołów Sportowych „Aktywna Wieś”, 34. Międzynarodowy Wyścig Kolarski Solidarności i Olimpijczyków. Spółka zapewniła nieodpłatne przejazdy pociągami ŁKA do/ze Zduńskiej Woli w dniach 8 i 10 września 2023 r. uczestnikom Święta Chorągwi Łódzkiej „Opowieści czar”.

ŁKA zajęła pierwsze miejsce w województwie łódzkim w konkursie „Pracodawca-organizator pracy bezpiecznej” organizowanym przez Państwową Inspekcję Pracy. Konkurs miał na celu promowanie pracodawców, którzy zapewniają najwyższy poziom bezpieczeństwa

i ochrony zdrowia pracowników, a także wzorowo przestrzegają przepisów prawa pracy oraz legalności zatrudnienia.

Najważniejsze wydarzenia

ŁKA wspiera sport

Współpraca z klubami sportowymi z Łodzi ma na celu promocję Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej wśród szerokiego grona odbiorców - kibiców oraz całej klubowej społeczności. Marka ŁKA była promowana m.in. na bandach led, telebimach stadionowych, strojach sportowych podczas rozgrywek meczowych. W 2023 roku Spółka nawiązała współpracę z następującymi klubami sportowymi:

- Widzew Łódź S.A.,
- Łódzki Klub Sportowy COMMERCECON Łódź S.A.,
- Widzew Łódź Futsal.

Wystawa Makiet Kolejowych

Łódzka Kolej Aglomeracyjna oraz Łódzki Klub Modelarzy Kolejowych zorganizowali wystawę makiet kolejowych na dworcu Łódź Fabryczna. Wydarzenie trwające od 19 do 21 maja 2023 r. cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem i zgromadziło kilka tysięcy odwiedzających. Celem wystawy była prezentacja modelarstwa kolejowego, promocja kolei oraz pokazanie jej rozwoju na przestrzeni lat.

Europejskie Forum Gospodarcze - Łódzkie 2023 – panel ŁKA

ŁKA była organizatorem panelu dyskusyjnego pn. "Transport kolejowy w województwie łódzkim wczoraj, dziś i jutro", w ramach XVI Europejskiego Forum Gospodarczego – Łódzkie 2023, który odbył się w Łodzi, 12 czerwca 2023 r.

Głównym celem organizowanego panelu było podsumowanie dotychczasowych osiągnięć w budowaniu efektywnego systemu transportowego w województwie łódzkim w oparciu o kolej. Przedstawiciele sektora kolejowego, władz samorządowych oraz eksperci zajmujący się transportem publicznym podjęli próbę oceny z perspektywy czasu ostatnich pięciu lat rozwoju kolei w regionie. Podzielili się z uczestnikami swoim doświadczeniem w zakresie organizacji regionalnego ruchu kolejowego. Spotkanie było również okazją do dyskusji na temat największych wyzwań stojących przed sektorem przewozów pasażerskich.

XVI Międzynarodowe Targi Kolejowe TRAKO

We wrześniu oferta Spółki była prezentowana na wspólnym stoisku Związku Samorządowych Przewoźników Kolejowych. TRAKO to najbardziej prestiżowe i największe w Polsce oraz drugie co do wielkości w Europie spotkanie przedstawicieli transportu szynowego. Podczas targów Spółka otrzymała wyróżnienie w konkursie „Firma Kolejowa Odpowiedzialna Społecznie”. Celem konkursu jest promocja idei społecznej odpowiedzialności biznesu oraz firm, które tę ideę wcielają w życie.

„Milionowy Październik w ŁKA”

W związku z rekordową frekwencją w pociągach ŁKA w miesiącu październiku 2023 r., która po raz pierwszy w historii spółki przekroczyła milion pasażerów, Łódzka Kolej Aglomeracyjna zorganizowała konkurs „Milionowy Październik w ŁKA”.

Konkurs, dedykowany posiadaczom biletów okresowych ŁKA, został przeprowadzony na portalu społecznościowym spółki <https://www.facebook.com/KolejLodzkie>.

Zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu hasła promocyjnego/sloganu reklamowego ŁKA nawiązującego do oferty przewoźnika oraz jego dziesięcioletniej obecności na trasach województwa łódzkiego.

Nagrodami w konkursie były bilety specjalne (12-miesięczny, 9-miesięczny i 3-miesięczny) upoważniające do bezpłatnych przejazdów pociągami Spółki.

Zwiedzanie Zaplecza Technicznego ŁKA

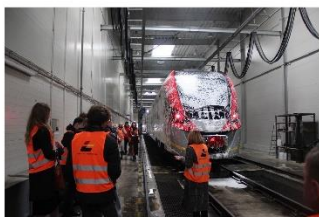

ZWIEDZANIE ZAPLECZA TECHNICZNEGO

województwo
łódzkie

W 2023 roku Zaplecze Techniczne na Łódzkim Widzewie przyciągnęło ponad 500 odwiedzających

31 marca 2023 r.
Młodzieżowy Sejmik
Województwa Łódzkiego

20 kwietnia 2023r.
Wycieczka w ramach
XXII Festiwalu Nauki, Techniki
i Sztuki w Łodzi

17 czerwca 2023r.
podczas 9. urodzin ŁKA
w towarzystwie naszych pasażerów

Spółka dysponuje własnym Zapleczem Technicznym, które jest jednym z najnowocześniejszych w Europie obiektów tego typu. Wycieczki, podczas których można dowiedzieć się więcej na temat procesów związanych z przeglądami technicznymi, naprawami oraz bieżącym utrzymaniem taboru, niezmiennie cieszą się dużym zainteresowaniem, nie tylko wśród pasjonatów kolei. Ich uczestnicy mogą zobaczyć jak przygotowuje się jednostki do wyjazdu w trasę, jak przebiegają prace serwisowe po powrocie na zaplecze, a także poznać wiele ciekawostek związanych z eksploatacją i naprawą pociągów, np. wygląd kabiny maszynisty, przebieg procesu czyszczenia w myjni. W 2023 r. stację serwisową odwiedziło wielu gości branżowych oraz kilkadziesiąt grup zorganizowanych, m.in. uczniowie szkół podstawowych i średnich, studenci uczelni technicznych, łodzianie, mieszkańcy województwa łódzkiego.

Regionalny Fundusz Rozwoju Województwa Łódzkiego Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce.

Celem Spółki jest wspieranie i promowanie rozwoju województwa łódzkiego poprzez wprowadzanie na rynek regionalny instrumentów finansowych asygnowanych na realizację celów polityki rozwoju województwa, w tym na kreowanie aktywności podmiotów gospodarczych oraz zarządzanie środkami finansowymi w obszarze wsparcia rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw na terenie województwa łódzkiego, w szczególności poprzez ułatwianie dostępu do finansowania.

Na podstawie umowy powierzenia Spółka realizuje zadanie publiczne, polegające na zarządzaniu powierzonymi środkami wycofywanymi z Inicjatywy JEREMIE, realizowanej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. Powierzone Spółce środki w deklarowanej kwocie ok. 218,6 mln zł są stopniowo wycofywane z Inicjatywy JEREMIE i wykorzystywane przez Spółkę w celu promowania i wspierania rozwoju gospodarczego województwa łódzkiego, w szczególności poprzez finansowanie przedsięwzięć rozwojowych firm sektora MŚP działających w regionie. Swoje zadania Spółka realizuje poprzez wybór pośredników finansowych, udzielających przedsiębiorcom finansowania dłużnego ze środków powierzonych Spółce, jak również poprzez udzielanie pośrednikom finansowym pożyczek na wkład własny do realizacji projektów w ramach RPO WŁ 2014-2020.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Utrzymanie i rozwijanie zdolności operacyjnej

Spółka powołana aktem założycielskim z dnia 23 grudnia 2019 r., w pierwszej połowie 2020 r. zawarła z Województwem Łódzkim umowę powierzenia zadania publicznego i rozpoczęła faktyczną działalność operacyjną. Aby sprostać powierzonemu zadaniu, na przestrzeni 2023 r., Regionalny Fundusz Rozwoju Województwa Łódzkiego Sp. z o.o. (RFRWŁ) kontynuował z powodzeniem budowę swojego potencjału organizacyjno-kadrowego, co miało odzwierciedlenie między innymi w kształtowaniu organizacji wewnętrznej oraz budowaniu zespołu specjalistów.

Nadzorowanie prawidłowej spłaty pożyczki udzielonej w roku 2020

W pierwszej połowie 2020 r. Spółka udzieliła pożyczki w kwocie 7,8 mln zł, przeznaczonej na sfinansowanie części wkładu własnego (tzw. wkładu krajowego prywatnego), który pożyczkobiorca – jako Pośrednik Finansowy - zobowiązany był wnieść zgodnie z umową zawartą z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na wdrażanie produktu finansowego Pożyczka Płynnościowa realizowanego w ramach Projektu pn. „Instrumenty finansowe dla rozwoju województwa łódzkiego”, współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Dzięki środkom zwrotnym pozyskanym z RFRWŁ, udzielono 77 Jednostkowych Pożyczek, o wartości sumarycznej 50,5 mln zł, przedsiębiorcom z województwa łódzkiego,

k którzy potrzebowali bieżącego finansowania w związku z negatywnymi konsekwencjami ekonomicznymi spowodowanymi epidemią COVID-19.

Nadzorowanie wdrażania Instrumentu Finansowego – Regionalna Pożyczka Obrotowa przez Pośredników Finansowych wyłonionych w drodze przetargu.

W ramach zawartych w 2021 r. Umów Operacyjnych I stopnia z pośrednikami Finansowymi na wdrażanie pierwszego produktu dłużnego Spółki przeznaczonego na finansowanie kapitału obrotowego oraz wydatków bieżących i stałych przedsiębiorstw sektora MŚP działających na terenie województwa łódzkiego, do końca 2023 r. RFRWŁ wypłacił Wykonawcom całość Limitu Instrumentu Finansowego RPO w ramach Zamówienia podstawowego, we wszystkich sześciu Częściach Zamówienia w łącznej wysokości 46 000 000 zł. Dodatkowo Zarząd Spółki zdecydował o skorzystaniu z przysługującego mu Prawa Opcji dla Części II-VI Zamówienia w łącznej wysokości 36 000 000 zł i do końca 2023 r. wypłacił całość dodatkowego wkładu do Instrumentu Finansowego.

Pośrednicy Finansowi udzielili 261 jednostkowych Regionalnych Pożyczek Obrotowych na łączną kwotę 85 461 487 zł (w tym wkład RFRWŁ: 79 658 768 zł). Szczegóły prezentuje poniższa tabela:

Część Zamówienia	Pośrednik Finansowy	Limit Instrumentu Finansowego (zł)	Liczba udzielonych Jednostkowych Pożyczek (szt.)	Wartość łączna udzielonych Jednostkowych Pożyczek (zł)	Wkład RFRWŁ w udzielone Jednostkowe Pożyczki (zł)
I	Lubelska Fundacja Rozwoju	10 000 000	36	10 869 565	10 000 000
II	Krajowe Stowarzyszenie Wsparcia Przedsiębiorczości	9 000 000	28	9 782 609	9 000 000
II/OPCJA	Krajowe Stowarzyszenie Wsparcia Przedsiębiorczości	9 000 000	27	9 782 609	9 000 000
III	Krajowe Stowarzyszenie Wsparcia Przedsiębiorczości	8 000 000	24	8 695 652	8 000 000
III/OPCJA	Krajowe Stowarzyszenie Wsparcia Przedsiębiorczości	8 000 000	23	8 695 652	8 000 000
IV	Polska Fundacja Przedsiębiorczości	7 500 000	28	7 812 500	7 500 000
IV/OPCJA	Polska Fundacja Przedsiębiorczości	7 500 000	32	7 812 500	7 500 000

V	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	6 500 000	22	7 070 000	6 500 000
V/OPCJA	Fundacja Rozwoju Gminy Żelów	6 500 000	14	4 520 400	4 158 768
VI	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	5 000 000	14	5 210 000	5 000 000
VII/OPCJA	Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	5 000 000	13	5 210 000	5 000 000
OGÓŁEM		82 000 000	261	85 461 487	79 658 768

Nadzór nad realizacją umów zawartych w ramach produktu finansowego pn. Linia Finansowa

W 2023 r. Spółka nadzorowała prawidłową realizację trzech umów Linii Finansowej, zawartych z Pośrednikami Finansowymi wyłonionymi w drodze otwartego naboru, mających formę oprocentowanej i w pełni zwrotnej pożyczki przeznaczonej na częściowe sfinansowanie wkładu własnego Pośredników Finansowych, do zawartych z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umów operacyjnych zawieranych w ramach Projektu pn. „Instrumenty finansowe dla rozwoju Województwa Łódzkiego” realizowanego dla Poddziałania II.3.2 (Instrumenty finansowe dla MŚP) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 (Pożyczka Rozwojowa). Dzięki środkom zwrotnym pozyskanym z RFRWŁ Pośrednicy Finansowi udzielili 111 Jednostkowych Pożyczek przedsiębiorcom z województwa łódzkiego o sumarycznej wartości 26,9 mln zł.

Do dnia 31 grudnia 2023 r. Pośrednicy dokonali spłaty siedmiu rat Linii Finansowej, Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli:

Pośrednik Finansowy (Pożyczkobiorca)	Wartość Umowy Linii Finansowej	Poziom wykorzystania (Wkład RFRWŁ do wyplaconych Jednostkowych Pożyczek)	Saldo zadłużenia na 31.12.2023 r.
Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	2 153 000	2 153 000	1 484 298
Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	846 000	846 000	598 407
Ostrowskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	635 294	624 510	459 473
Ogółem	3 634 294	3 623 510	2 542 178

Nadzorowanie wdrażania Instrumentu Finansowego – Regionalna Pożyczka Turystyczna przez Pośredników Finansowych wyłonionych w drodze przetargu

W ramach zawartych w 2022 r. Umów Operacyjnych I stopnia z pośrednikami Finansowymi na wdrażanie produktu dłużnego Spółki przeznaczonego na finansowanie

inwestycji (w tym podatku od towarów) i usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w branży turystycznej (i/lub okololeturystycznej) dla przedsiębiorstw sektora MŚP działających na terenie województwa łódzkiego, do końca 2023 r. RFRWŁ wypłacił Wykonawcom w ramach Zamówienia podstawowego 7 000 000 zł.

Pośrednicy Finansowi wypłacili 19 jednostkowych Regionalnych Pożyczek Turystycznych na łączną kwotę 6 121 425 zł (w tym wkład RFRWŁ: 5 798 378 zł). Szczegóły zaprezentowano w poniższej tabeli.

Część Zamówienia	Pośrednik Finansowy	Limit Instrumentu Finansowego (zł)	Liczba udzielonych Jednostkowych Pożyczek (szt.)	Wartość łączna udzielonych Jednostkowych Pożyczek (zł)	Wkład RFRWŁ w udzielone Jednostkowe Pożyczki (zł)
I	Lubelska Fundacja Rozwoju	4 000 000	5	1 954 758	1 798 378
II	Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	4 000 000	14	4 166 667	4 000 000
OGÓŁEM		8 000 000	19	6 121 425	5 798 378

Ogłoszenie otwartego naboru dla Pośredników Finansowych do produktu finansowego „Linia Reporęczeńiowa”

W IV kwartale 2023 r. Spółka ogłosiła nabór na Pośredników Finansowych, będących funduszami poręczeniowymi, którzy chcieliby skorzystać z możliwości zwiększenia swojego potencjału poręczeniowego w zakresie wspierania przedsiębiorców z terenu województwa łódzkiego. Okres naboru Wniosków o udzielenie Linii Reporęczeńiowej ma charakter ciągły. Do końca 2023 r. Spółka uzyskała wymagane zgody korporacyjne na zawarcie umowy Linii Reporęczeńiowej z jednym Pośrednikiem Finansowym. Podpisana umowa otwiera drogę do udzielenia Przedsiębiorcom z sektora MŚP działającym na terenie województwa łódzkiego poręczeń o łącznej wartości 39 062 500 zł.

Ogłoszenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w przedmiocie wdrożenia nowego Instrumentu Finansowego pn. „Regionalna Pożyczka Hipoteczno-Modernizacyjna”.

W październiku 2023 r. Spółka ogłosiła przetarg nieograniczony w celu wyłonienia Pośredników Finansowych, którzy wdrażać będą nowy Instrument Finansowy pn. „Regionalna Pożyczka Hipoteczno-Modernizacyjna”. RPHM jest wsparciem zwrotnym przeznaczonym na sfinansowanie inwestycji MŚP na zakup i modernizację nieruchomości przeznaczonych na cele związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Limit podstawowy Instrumentu to łącznie 30 000 000 zł. Pożyczka będzie dostępna dla Przedsiębiorców sektora MSP z województwa łódzkiego już w lutym 2024 r.

Łączna wartość środków powierzonych Spółce w zarządzanie przez Województwo Łódzkie do dnia 31 grudnia 2023 r. wyniosła 141 803 490 zł.

Wytwórnia Filmów Oświatowych Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce.

Głównym celem działalności Spółki, służącym rozwojowi województwa łódzkiego, jest wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców, wspieranie rozwoju kultury oraz sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalnym wykorzystaniem w zakresie posiadanych kompetencji.

Spółka realizuje swoje zadania między innymi poprzez produkcję filmów, udostępnianie zbiorów filmowych zgromadzonych w archiwum, organizację pokazów filmowych, digitalizację zbiorów filmowych, współpracę z lokalnymi instytucjami kultury i stacjami telewizyjnymi (programy prezentujące dorobek filmowy Wytwórni Filmów Oświatowych Sp. z o.o. [WFO], w tym filmy o regionie łódzkim), udział w imprezach kulturalnych promujących dorobek województwa w dziedzinie twórczości artystycznej, prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym poprzez organizację warsztatów filmowych.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

▪ Produkcja i rozpowszechnianie filmów

Zgodnie z ponad siedemdziesięcioletnią tradycją WFO, zasadniczą dziedziną działalności Spółki jest produkcja dzieł filmowych, stanowiących nie tylko istotny dorobek kulturalny województwa, ale i będących wkładem w dorobek kultury narodowej.

Produkcje filmowe ukończone w 2023 r.:

"KWIATY I JASZCZURY. HISTORIA MAJOLIKI NIEBOROWSKIEJ" - reżyseria Barbara Nałęcz-Nieniewska. Film zrealizowany przez WFO na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w koprodukcji z Muzeum Narodowym w Warszawie - Oddział w Nieborowie i Arkadii.

Fabularyzowany film dokumentalny opowiadający historię Manufaktury Majoliki w Nieborowie, która funkcjonowała w drugiej połowie XIX wieku, a potem - po ponad stuletniej przerwie - jej działalność została wznowiona. Na ten 20-minutowy dokument składają się fabularyzowane sceny kostiumowe z aktorami oraz ujęcia dokumentalne, a także animacje. W postać Michała Piotra Radziwiłła, założyciela Manufaktury Majoliki, wcielił się Arkadiusz Detmer. Film przeplatany jest animacjami autorstwa Reżyserki, która stworzyła kolaże z archiwalnych fotografii, grafik oraz zdjęć wyrobów majolikowych, a następnie ożywiła je w programach do animacji.

Nietypowym zabiegiem jest to, że twórca manufaktury - książę Radziwiłł, który żył w XIX wieku - zwraca się wprost do kamery. Dzięki temu widz może poczuć się jego gościem w pałacu w Nieborowie - gościem, któremu książę opowiada o swojej pasji i misji, jaką było tworzenie polskiej sztuki stosowanej do przemysłu.

Premiera filmu odbyła się 30 września 2023 r. w malowniczej scenerii parku pałacowego Muzeum w Nieborowie i Arkadii.

"ZOBACZ ŁÓDZKIE" - Seria filmów promujących walory Województwa Łódzkiego przygotowana dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w ilości 5 odcinków:

- odcinek 1: "Nieborów",
- odcinek 2: "Arkadia",
- odcinek 3: "Skierniewice",
- odcinek 4: "Tum",
- odcinek 5: "Łęczyca i Kwiatkówka".

Filmowy przewodnik po województwie łódzkim. Prowadzący Piotr Tomczyk odwiedza motocyklem najciekawsze zakątki województwa opowiadając o ich historii i atrakcjach. Seria prezentowana jest na kanałach social media Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Prowadzący: Piotr Tomczyk. Reżyseria i zdjęcia: Marcin Urban.

"SOLARIS MON AMOUR" – reżyseria Kuba Mikurda

Koprodukcja WFO z PWSFTViT w Łodzi (Pracownia Eseju Filmowego) i Instytutem Adama Mickiewicza. Filmowa podróż po kosmicznej wyobraźni Stanisława Lema, oparta na motywach „Solaris”. Autor filmu, przyjmując estetykę Found footage, tworzy narrację opartą głównie o materiały archiwalne z Wytwórni Filmów Oświatowych. Projekt realizowany w ramach Pracowni Eseju Filmowego działającej przy Szkole Filmowej w Łodzi. Premiera filmu odbyła się 12 maja 2023 r. w kinie Kultura w Warszawie w ramach 20. Millennium Docs Against Gravity!, przy udziale Zarządu i pracowników WFO. Film "SOLARIS MON AMOUR" prezentowany był w roku 2023 na 63 Krakowskim Festiwalu Filmowym, 48 Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni oraz 9 Przeglądzie Film Festiwal.

"POLARNICZKI" - reżyseria Jakub Witek

Koprodukcja WFO z *NORTHCAM PICTURES*

Film POLARNICZKI przybliży nieopowiedziane historie polskich pionierek badań polarnych w Arktyce i Antarktyce. Wśród nich są kierowniczkę wypraw i badaczki z dużymi osiągnięciami, które świetnie poradziły sobie w środowisku zdominowanym przez mężczyzn. Jest to również opowieść o ambicjach, uporze w dążeniu do celu i spełnianiu marzeń. Film miał premierę na 17 Festiwalu Filmu i Sztuki "Dwa Brzegi" w Kazimierzu Dolnym (4 - 5 sierpnia 2023 r.). Film nagrodzony na Festiwalu "Moc Gór" w Zakopanem (Nagroda Publiczności i Wyróżnienie "Najlepszy film polski") oraz na InkaFest - Najlepszy Film.

"NON DUALITY" – reżyseria Tomasz Węgorzewski

Koprodukcja WFO z PWSFTViT w Łodzi (Pracownia Eseju Filmowego).

Esej filmowy o stanach granicznych, w których istota ludzka porzuca swoją dualność. Odzwierciedlenia tych stanów poszukiwał reżyser w ogromnych zbiorach wizualnych Wytwórni Filmów Oświatowych. Projekt realizowany w ramach Pracowni Eseju Filmowego działającej przy Szkole Filmowej w Łodzi.

Film prezentowany, między innymi, na festiwalu Nowe Horyzonty we Wrocławiu oraz na 14 Festiwalu Kamera Akcja w Łodzi.

DOKUMENTALNA RELACJA FILMOWA z uroczystości nabożeństwa i procesji Bożego Ciała, która odbyła się dn. 8 czerwca 2023 r. w Złakowie Kościelnym pod Łowiczem.

Koprodukcja WFO i Łódzkiego Domu Kultury. Film został umieszczony na platformie „Drzwi do Kultury” WFO, prowadzonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.

SPOTY REKLAMOWE:

- spot reklamowy z okazji jubileuszu 30-lecia WFOŚiGW w Łodzi. Wytwórnia podjęła się realizacji spotów będących jednym z elementów wydarzenia jakim była gala Jubileuszu 30-lecia WFOŚiGW w Łodzi. Zdjęcia realizowano w różnych częściach województwa na terenach obiektów, których właściciele otrzymali dofinansowania z programów, których operatorem jest Fundusz. Prócz spotu ukazującego sylwetkę instytucji i jej obszar działania, zrealizowano również film ukazujący jej historię, film z życzeniami dla Funduszu oraz animację użytą podczas wręczania nagród na gali.
- spot świąteczny na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Spot animowany zrealizowany techniką cyfrową 2D ukazujący pociąg Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej przemierzający różne miejscowości regionu – Nieborów, Inowłódz, Tum, Sieradz, Oporów, Kamieńsk. Zwieńczeniem spotu są życzenia od Marszałka Województwa Grzegorza Schreibera oraz Przewodniczącej Sejmiku Województwa Iwony Koperskiej.

Poza "klasyczną" twórczością filmową Spółka realizowała w roku 2023 relacje audiowizualne z rozmaitych wydarzeń kulturalnych, które następnie były udostępniane w sieci na zasadzie "streamingu":

- wernisaż wystawy „Stanisław Dróżdż. Alea iacta est” w MS2 – 29 listopada 2023 r., zamawiający Muzeum Sztuki w Łodzi,
- konferencja „Polacy z Łódzkiego, którzy rozslawili region i Polskę” – 12 października, zamawiający Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi,
- wernisaż wystawy „Nowosielski w Łodzi” – 11 października 2023 r., zamawiający Muzeum Sztuki w Łodzi,
- wernisaż wystawy „Artur Nacht – Samborski. Maski Czasu” w MS – 27 września 2023 r., zamawiający Muzeum Sztuki w Łodzi,
- narodowe czytanie 2023 dla WBP w Łodzi, Turowa Wola 18 – 9 września 2023 r., zamawiający Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi,
- wręczenie Nagród w 31. Edycji Nagrody Złoty Ekslibris i 14. Edycji Nagrody Złoty Exlibris za rok 2022 – 13 kwietnia 2023 r., zamawiający Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Łodzi,
- wystawa „Włodzimierz Pawlak. Dzienniki 1989-2022” w MS2 – 10 marca 2023 r., zamawiający Muzeum Sztuki w Łodzi.

Filmy zrealizowane w 2022 r. - dystrybuowane i wysyłane na festiwale w roku 2023:

„GDY DIABEŁ MIESZKAŁ ZA MIEDZĄ” - reżyseria Łukasz Dębski.

Film dokumentalny odwołujący się do ludowego postrzegania natury jako potężnej siły, z którą nie wolno igrać.

Produkcja dotowana ze środków WFOŚiGW w Łodzi.

Premiera odbyła się 29 kwietnia 2022 r. w Łódzkim kinie "Charlie".

Film został wyróżniony Nagrodą Specjalną Zarządu Powiatu Opoczyńskiego podczas XIX Międzynarodowego Festiwalu Filmów Przyrodniczych w roku 2022 r.

W roku 2023 film został zakwalifikowany na następujące festiwale filmowe:

- Finisterra Brazil Film Art & Tourism Festival,
- Ethnografilm Paris,
- 7th INTERNATIONAL FOLKLORE FILM FESTIVAL 2024 @INDIA , Kerala (festiwal odbył się w styczniu 2024 r., lecz film został zakwalifikowany do udziału w roku 2023).

"TRWANIE" - reżyseria Jacek Schmidt.

Film dokumentalny będący opowieścią o drzewach jako o "osobach" - bliskich i towarzyszących człowiekowi od zarania dziejów.

Produkcja dotowana ze środków WFOŚiGW w Łodzi.

24 listopada 2022 r. odbyła się premiera filmu w kinie "SZPULKA" w Łódzkim Domu Kultury.

W roku 2023 film został zakwalifikowany na następujące festiwale filmowe:

- BNP Paribas Green Film Festival w Krakowie,
- IFF Ekotopfilm - Envirofilm w Bratysławie (Słowacja),
- Lift-Off Filmmaker Sessions Hosted by @LiftOffGlobalNetwork - Pinewood Studios.

Filmy w trakcie realizacji w roku 2023:

„PARTYTURA W GŁOWIE” - scenariusz Mieczysław Kuźmicki i Andrzej B. Czulda, reżyseria Andrzej B. Czulda.

Film dokumentalny poświęcony sylwetce, drodze twórczej i dorobkowi artystycznemu Zdzisława Szostaka – wybitnego kompozytora i dyrygenta, autora muzyki do wielu filmów dokumentalnych i fabularnych. W roku 2022 został złożony ponownie wniosek o dofinansowanie do Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, który uzyskał akceptację ekspertów i tym samym pozyskano wnioskowane dofinansowanie produkcji filmu. Rozpoczęto zdjęcia do filmu, które kontynuowano w roku 2023. Po zakończeniu zdjęć odbył się montaż i udźwiękowienie (postprodukcja) filmu, zaś 12 grudnia 2023 r. przeprowadzono kolaudację tego obrazu. Zgodnie z warunkami przyznania dotacji PISF Spółka zobowiązana jest przeprowadzić audyt finansowy filmu. Premiera filmu (oznaczająca ostateczne zakończenie jego produkcji) planowana jest na pierwszy kwartał 2024 r.

„NIEWYRAŻNY KLEKOT PTAKÓW” (tytuł roboczy) - reżyseria Franciszek Berbeka.

Projekt filmu dokumentalnego poświęconego postaci Włodzimierza Puchalskiego - wybitnego twórcy filmów przyrodniczych, związanego z WFO przez większość swego życia zawodowego. Planowany film oparty będzie głównie na materiałach archiwalnych ze zbiorów WFO (w tym na wykopiowaniach z filmów Puchalskiego) oraz fragmentach tekstów z dzienników i notatek bohatera. We wrześniu 2022 r. projekt filmu wziął udział w warsztatach i pitchingu w ramach Festiwalu Filmowego NNW w Gdyni, gdzie został pozytywnie przyjęty. W roku 2023 trwały prace nad poszukiwaniem i wyborem materiałów archiwalnych oraz ich wstępnym montażem. We wrześniu 2023 r. złożony został wniosek o dofinansowanie produkcji filmu w III Sesji Naboru Wniosków do Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. Zakończenie prac (realizacja zdjęć inscenizowanych i postprodukcja) oraz premiera filmu odbędzie się w roku 2024.

„U ŹRÓDEŁ ŚWIĘTA NAUKI WROCŁAWSKIEJ”

Film dokumentalny opowiadający o początkach wrocławskich uczelni wyższych przygotowywany na zlecenie Gminy Wrocław, we współpracy z Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Ukazuje źródła akademickiego Wrocławia, którego środowisko naukowe łączy w sobie przedwojenne tradycje niemieckich uczeni wrocławskich i przedwojennych uczelni lwowskich. W 2022 r. rozpoczęto realizację zdjęć. W roku 2023, decyzją Zamawiającego, przesunięto zakończenie realizacji filmu na rok 2024.

"UKRYTE" - reżyseria Monika Kotecka

Koprodukcja WFO z producentem wiodącym „Sirius Studio Marta Szymanowska”.

Średniometrażowy esej dokumentalny, który dzięki wykorzystaniu unikatowych, niepublikowanych dotąd materiałów archiwalnych stworzy uniwersalny, filmowy wymiar historii lęku. Jedną z form współpracy koprodukcyjnej jest wykorzystanie materiałów wizualnych z bogatego archiwum filmowego WFO. W roku 2023 zrealizowano znaczną część zdjęć oraz rozpoczęto montaż obrazu, dzięki czemu powstała pierwsza, wstępna wersja montażowa filmu (tak zwana "układka"). Zakończenie produkcji nastąpi w roku 2024.

„INSTRUKCJA OBSŁUGI CZŁOWIEKA” - reżyseria Edyta Zajdlis-Kądziela

Projekt realizowany w ramach Pracowni Eseju Filmowego działającej przy PWSFTViT w Łodzi. Esaj filmowy oparty na materiałach audiowizualnych z archiwum WFO poświęcony refleksji na temat kondycji człowieka w XXI wieku. Film oparty będzie o audiowizualne materiały ze zbiorów WFO. Jego produkcja rozpoczęła się w 2023 r., a jej zakończenie planowane jest na rok 2024.

Również w 2023 kontynuowano produkcję podcastów pn. "FILMOWE MIGAWKI WFO" zawierających rozmowy z twórcami związanymi z Wytwórnią Filmów Oświatowych i udostępnienie ich na wszystkich platformach streamingowych oraz na stronie internetowej WFO. W roku 2023 zrealizowano i udostępniono 47 podcastów.

Projekty filmowe przygotowywane w 2023 r.:

"KWIATY POLSKIE" - reżyseria Łukasz Dębski

Film „Kwiaty polskie” to opowieść o kwiatach w polskiej tradycji. Narracja prowadzona jest z perspektywy antropologicznej. W centrum uwagi znajduje się człowiek i jego zwyczaje. Dlatego oprócz kwiatów głównym elementem filmu są prawdziwi ludzie, współcześnie podtrzymujący dawne tradycje. W roku 2023 opracowano i złożono wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi o dofinansowanie produkcji filmu w formie: "udzielenie dotacji ze środków WFOŚiGW w Łodzi na realizację zadania KWIATY POLSKIE - PRZYRODNICZY FILM DOKUMENTALNY w ramach Programu Priorytetowego Edukacja ekologiczna mieszkańców województwa łódzkiego”.

"PORTRET Z HISTORIA” – autor projektu Czesław Czapliński

Filmowe "portrety" sportu, sztuki, biznesu – flash historii (krótka forma 5 - 7 minut) .

Wytwórnia Filmów Oświatowych wspólnie z Czesławem Czaplińskim zamierza zrealizować cykl filmów dokumentalnych pt. „Portret z historią”. Wykorzystując archiwalia WFO i fotografie, filmy oraz nagrania Czesława Czaplińskiego cykl ten prezentować będzie najwybitniejsze postacie ze świata sztuki, polityki i biznesu. Filmy realizowałiby wybitni dokumentaliści oraz młodzi twórcy sztuki filmowej. W roku 2023 trwały wstępne prace przygotowawcze - uzgodnienia z panem Czaplińskim, dokumentacja i opracowanie koncepcji merytorycznej i formalnej cyklu.

ŁÓDZKI KWARTALNIK FILMOWY — prezentacja odcinków archiwalnych i produkcja nowych.

DIGITALIZACJA ZASOBÓW FILMOWYCH

W roku 2023 WFO kontynuowała i rozszerzała działania związane z digitalizacją zbiorów audiowizualnych. Działania te obejmowały zarówno opracowanie materiałów własnych Wytwórni, jak i wykonanie prac zleconych przez inne instytucje. W zakresie digitalizacji zasobów własnych w 2023 r. poddano cyfryzacji oraz korekcji dźwięku i obrazu 81 filmów na taśmie światłoczułej 16 i 35 mm, zawierających unikatowe materiały filmowe z archiwum Wytwórni.

Spółka prowadziła także kampanię informacyjno-promocyjną w zakresie usług digitalizacji wśród potencjalnych klientów w kraju i za granicą, poszerzając zakres oferowanych usług o nowe nośniki. Uruchomiono nowe urządzenia do digitalizacji dźwięku oraz podjęto prace nad naprawą kamery płaskiej do digitalizacji taśm magnetycznych 35 mm. Rezultatem tych działań było w 2023 r. ponad 50 zleceń i umów digitalizacyjnych. Realizacja większości z nich była możliwa dzięki złożeniu najkorzystniejszych ofert w ramach procedur przetargowych ogłoszonych przez zamawiających.

Wśród największych zleceniodawców wymienić należy:

- Archiwum Państwowe w Kaliszu (łącznie 34 nośniki, taśmy 16 mm oraz taśmy dźwiękowe),
- Archiwum Państwowe w Lublinie (blisko 200 nośników, kasety VHS, taśmy dźwiękowe, kasety),
- Archiwum Państwowe w Toruniu (4 taśmy 16 mm),
- Teatr im. Andersena w Lublinie (30 nośników),
- Narodowe Archiwum Cyfrowe (blisko 50 nośników, taśmy 16 i 35 mm, VHS),
- Muzeum Etnograficzne w Warszawie (18 taśm 16 mm),
- Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu (140 kaset VHS, 20 innych nośników),
- Muzeum Regionalne w Jaśle (1 film),
- Fundacja Wielki Człowiek (10 taśm Betacam i VHS),
- firma ELTEL (10 taśm 16 mm).

Ponadto Spółka zrealizowała zlecenia od klientów indywidualnych dotyczące taśm 8 i 16 mm i kaset VHS.

W 2023 r. Spółka aktywnie pozyskała nowe urządzenia wykorzystywane w procesie digitalizacji. W tym zakresie największe znaczenie miał zakup w roku 2023 kolejnego, trzeciego już, skanera DaVinci Blackmagic, co pozwoliło na podniesienie wydajności i bezpieczeństwa procesów digitalizacyjnych. Stanowi to dodatkowe zabezpieczenie w przypadku awarii któregoś z pozostałych skanerów.

W zakresie digitalizacji zasobów Spółki trzeba podkreślić także pozyskanie środków z dotacji Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej na rekonstrukcję cyfrową dwóch filmów Wytwórni: „NIENORMALNI” w reżyserii Jacka Bławuta oraz „CZARNE SŁOŃCA” w reżyserii Jerzego Zalewskiego. Łączna wartość obu projektów to ponad 400 tys. zł. Projekty zostały zrealizowane zgodnie z harmonogramem prac i rozliczone w PISF do 30 września 2023 r. Premiery cyfrowych wersji filmów odbyły się kinie "Szpulka" ŁDK:

- 26 maja 2023 r. premiera filmu „Czarne słońca”,
- 16 czerwca 2023 r. premiera filmu „Nienormalni”.

Po projekcji filmów odbyło się spotkanie i rozmowa z ich twórcami.

Na uwagę zasługuje również nawiązanie współpracy z firmą DiFactory z Warszawy w zakresie rekonstrukcji cyfrowej obrazu i dźwięku filmów Wojciecha Jerzego Hasa (6 tytułów). Owocem współpracy będzie unikatowy, limitowany album stanowiący antologię filmów

Wojciecha Jerzego Hasa, który składać się ma z jego dorobku filmowego w formie płyt Blu-ray oraz książki albumowej o sylwetce reżysera oraz o jego filmach.

W 2023 r., po długotrwałych staraniach, udało się odzyskać zbiory fonoteki WFO z Filмотeki Narodowej Instytutu Audiowizualnego (FINA). Rozmowy na ten temat trwały od końca lat 90-tych ubiegłego wieku. Zbiór liczy 3 514 nośników z czego 459 nośników to efekty dźwiękowe a 3 055 to muzyka do filmów WFO. W planach Spółki jest digitalizacja całego zbioru oraz jego monetyzacja poprzez udzielanie licencji do utworów muzycznych i efektów, co do których WFO posiada prawa producenckie. Odzyskanie Fonoteki WFO pozwoliło nawiązać współpracę z wydawnictwem muzycznym GAD Records. Efektem tego będzie szereg wydawnictw muzycznych na winylach, płytach CD oraz w serwisach streamingowych. Pierwsze publikacje będą związane z twórczością Zdzisława Szostaka oraz Krzysztofa Komedy i zaplanowane są na pierwsze półrocze 2024 r.

W 2023 r. Archiwum WFO rozpoczęło proces zabezpieczania wieczystego materiałów cyfrowych z digitalizacji zbiorów WFO i produkcji filmowych ostatnich 15 lat na kasetach LTO.

Dystrybucja i upowszechnianie filmów zgromadzonych w archiwum

W roku 2023 Spółka kontynuowała działania w zakresie dystrybucji i upowszechnienia dorobku Wytwórni w postaci cyfrowej w oparciu o różnorodne kanały dystrybucyjne, ze szczególnym uwzględnieniem internetu oraz kanałów telewizyjnych.

Spółka podtrzymała współpracę z Telewizją Polską SA, dzięki której filmy Wytwórni były emitowane m.in. na antenie TVP Dokument, TVP Kultura oraz TVP Historia (blisko 80 tytułów). Filmy Wytwórni miały stałe miejsce i czas w ramówce TVP Dokument: w każdą sobotę po południu - w ramach osobnego pasma poświęconego wyłącznie produkcjom WFO.

Kontynuowano także współpracę z TVP 3 Łódź, czego owocem jest cykl programów pt. „Łódź światłoczuła”, które ukazały się na antenie tej stacji oraz są dostępne w Internecie ([Łódź światłoczuła \(tvp.pl\)](http://Łódź światłoczuła (tvp.pl))). Wszystkie materiały filmowe dotyczą Łodzi i pochodzą z archiwum Wytwórni (łącznie trzy umowy i 19 audycji).

Rok 2023 był bardzo owocny pod względem ilości zawartych umów licencyjnych, które przekroczyły liczbę 100 (nie licząc udostępnienia wersji poglądowych filmów). Partnerami Spółki były m.in.: Filмотeka Narodowa - FINA, Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu, Muzeum Miasta Łodzi, Galeria Zachęta, Muzeum Warszawy, Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Stowarzyszenie „Polska Federacja Dyskusyjnych Klubów Filmowych”, Narodowe Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Instytut Północny w Olsztynie, Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, czy Silesia Film w Katowicach.

Dodatkowo udało się zaprezentować dorobek Wytwórni także poza granicami kraju, m.in. udzielono licencji następującym instytucjom: America Cinematheque w Los Angeles, Národní filmový archiv w Pradze, NATIONAL FILM INSTITUTE – FILMARCHIVE w Budapeszcie, COLLECTIF JEUNE CINÉMA w Paryżu, Stiftung Deutsche Kinemathek w Berlinie, Landestheater Linz w Austrii, COMPTOIR DU DOC w Rennes oraz Cinémathèque du documentaire in Centre Pompidou w Paryżu.

W zakresie dystrybucji dorobku filmowego Wytwórni przywołać należy kontynuację porozumienia o współpracy z Uniwersytetem im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, dotyczącego udostępnienia filmów WFO w ramach zajęć dydaktycznych i praktyk prowadzonych na uczelni oraz dalszą kooperację z PWSFTviT im. Leona Schillera w Łodzi.

Na uwagę zasługuje także udział Spółki w wielu wydarzeniach kulturalnych promujących dorobek filmowy Wytwórni, w tym w licznych festiwalach krajowych i międzynarodowych. W zakresie regionalnym WFO wzięła udział m.in. w licznych piknikach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, odbyły się także projekcje produkcji WFO w ośrodkach kultury - w tym w Łasku i Aleksandrowie Łódzkim. Spółka uczestniczyła m.in. w 52. „Lubuskim Lecie Filmowym” w Łagowie, Festiwalu „Przeźrocza” w Bydgoszczy, BNP Paribas Green Film Festiwal w Krakowie, 17. Festiwalu Filmu i Sztuki Dwa Brzegi w Kazimierzu Dolnym, 14. Festiwalu Krytyków Sztuki Filmowej „Kamera Akcja” oraz 33 Festiwalu Mediów „Człowiek w Zagrożeniu”. Przedstawiciele Spółki byli także obecni na dwóch najważniejszych festiwalach branżowych w Polsce: Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni oraz Festiwalu „Camerimage” w Toruniu.

Spółka aktywnie prowadzi szereg działań zmierzających do wzrostu sprzedaży i poszerzenia sieci dystrybucji filmów WFO. Służy temu zakup na kolejny rok serwisu Vimeo w wersji Premium, dającego możliwość pełnej sprzedaży usług VOD, dzięki czemu Spółka stopniowo wprowadza kolejne filmy na platformę i zaczęła już osiągać przychody z tego tytułu. W 2023 r. Spółka udostępniała także zasoby archiwalne w serwisie YouTube na własnym kanale.

Szczególne miejsce w ofercie dystrybucji materiałów WFO zajmuje platforma „Drzwi do kultury”. Od września 2023 r., regularnie pojawiają się tam filmy Wytwórni w pełnych wersjach, a repertuar jest zmieniany cyklicznie od pierwszego dnia każdego kolejnego miesiąca.

Osobną kategorię w zakresie udostępniania zbiorów WFO stanowi współpraca z producentami filmowymi w zakresie sprzedaży wykopiowań fragmentów filmów Wytwórni. W tym zakresie w 2023 r. nawiązano taką współpracę m.in. z Drygas Film Production, TVP, Mictor Studio czy DiFactory.

Na szczególne podkreślenie w zakresie udostępnienia materiałów audiowizualnych zasługuje podpisana z firmą DiFactory umowa dotycząca wydania specjalnego albumu z twórczością W.J. Hasa, w której znalazło się sześć filmów Mistrza z archiwum WFO. Kolejną wyjątkową umową była współpraca z GAD Records dotycząca wydawania muzyki z filmów WFO na płytach winylowych i CD. Jest to możliwe dzięki odzyskaniu z Filмотeki Narodowej Instytutu Audiowizualnego całości fonoteki Wytwórni, zawierającej muzykę filmową oraz efekty i dźwięki zgromadzone i wykorzystywane przez ponad 70 lat przez twórców związanych z WFO.

Spółka podjęła także rozmowy z firmą SP Records w zakresie wydania kolejnych płyt m.in. z muzyką Kultu z filmu pt. „Czarne słońca”.

Działalność promocyjna i popularyzacja zbiorów WFO

W zakresie działań dotyczących promocji i popularyzacji dorobku filmowego WFO największe znaczenie mają serwisy społecznościowe prowadzone przez Spółkę na platformach: Vimeo, YouTube, FB, Instagram oraz TikTok. W 2023 r. Spółka utrzymała oficjalny status Partnera YouTube i dzięki temu miała możliwość komercjalizacji zasobów w postaci opłat za reklamy emitowane podczas odtwarzania w serwisie YT filmów Wytwórni.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. było 6,4 miliona wyświetleń profilu WFO, a łączny czas oglądania to 484 tys. godzin. Przybyło także blisko 23 tys. subskrybentów. Do tej pory w serwisie YouTube pojawiło się ponad 500 materiałów audiowizualnych WFO -

zarówno całych filmów, jak i fragmentów i innych materiałów archiwalnych. Najbardziej popularne tytuły i ich oglądalność przedstawiają się następująco: "Obsługa parowozu podczas jazdy" (1959, reż. Aleksander Domalewski) - 607 tys. wyświetleń (co stanowi swoisty rekord popularności - największy przebój WFO na YouTube),

- "Na nowoczesnej budowie" (1976, reż. Wiesław Drymer) - 316 tys. wyświetleń,
- "Zdawanie parowozu" (1959, reż. Aleksander Domalewski) - 295 tys. wyświetleń.

Kolejnym popularnym serwisem jest TikTok, w którym profil WFO jest obserwowany przez 91,5 tys. osób, a łącznie zebrał polubienia od 1,2 miliona widzów. Od stycznia 2023 na Tiktoku pojawiło ponad 100 tytułów. Największą oglądalność miał fragment filmu "Na nowoczesnej budowie" (1976, reż. Wiesław Drymer) - blisko 700 tys. wyświetleń.

Kolejną istotną aktywnością w zakresie działań popularyzatorskich Spółki jest projekt pn. „Filmowa Migawka”. Jego kontynuacja w 2023 r. przyniosła blisko 50 podcastów publikowanych na Spotify, YouTube, Google podcast, Apple podcast i innych. „Filmowa Migawka” to spotkania z twórcami związanymi z branżą filmową, a także ze studentami i artystami z dziedzin pokrewnych filmowi. Projekt miał blisko 60 tys. wyświetleń w samym tylko serwisie YouTube, a łączny czas oglądania wyniósł 2 tys. godzin.

W odniesieniu do serwisów Facebook i Instagram, dane (od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.) przedstawiają się następująco:

- zasięg na FB: blisko 70 tys., zasięg na IG: blisko 2 tysiące,
- odwiedziny na FB: blisko 20 tys. (wzrost o ponad 160 %), odwiedziny na IG: blisko 600,
- nowe polubienia strony na FB: prawie 300, nowe osoby obserwujące na IG: 170.

W zakresie stacjonarnych działań popularyzatorskich podjętych przez Spółkę w 2023 r., wymienić należy organizację pokazu specjalnego filmu „ORZEŁ. OSTATNI PATROL” dnia 4 lutego 2023 r. w Kinie "Szpulka" w ŁDK. W pokazie uczestniczyli twórcy filmu na czele z reżyserem Jackiem Bławutem (przez wiele lat związanym z WFO), nagrodzonym za reżyserię "Orła" na 47 Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni.

Na specjalne podkreślenie w tym zakresie zasługuje z pewnością czynne uczestnictwo WFO w Targach FILM-VIDEO- FOTO w dniach 20-22 kwietnia 2023 r. Spółka zaprezentowała na nich swoje stoisko firmowe wraz z materiałami promocyjnymi i prezentacją filmów.

Prezes Zarządu Spółki Waldemar Drozd wziął udział w Dniach Giżycka w dniach 2-4 maja 2023 r., na których odbyła się projekcja filmów WFO pt. „Na mazurach” i „Jeziora Mazurskie”.

Spółka wzięła także udział w festynie województwa łódzkiego organizowanym pod hasłem „Piknikowo i sportowo” w Ostrowie Warckim dniu 3 czerwca 2023 r.

W zakresie współpracy Wytwórni z Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, w ramach cyklu „Łódź w filmie”, 19 czerwca 2023 r. miał miejsce specjalny pokaz filmów WFO, z udziałem Prezesa Spółki Waldemara Drozda i Wiceprezesa Sławomira Kalwinka. Przed projekcją odbyło się spotkanie z Emilem Sowińskim – współautorem monografii o WFO i Krzysztofem Olkuszem – przewodnikiem po Łodzi.

21 czerwca 2023 r. reprezentujący WFO Prezes uczestniczył w uroczystej Gali wręczenia nagród wybitnym osobowościom i instytucjom polskiej kultury „Giganci Kultury” w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie.

Przedstawiciele Spółki uczestniczyli także w imprezie plenerowej w Nieborowie – „Łódzkie Ogrodem Polski” - dnia 24 czerwca 2023r.

Wiceprezes Spółki aktywnie uczestniczył w 52 Festiwalu Filmowym w Łagowie „Lubuskie Lato Filmowe”, podczas którego odbyła się projekcja 14 filmów WFO.

Wytwórnia wzięła także udział w 24 edycji "Letniej Akademii Filmowej" w Zwierzyńcu w dniach 7-15 sierpnia 2023 r.

Przedstawiciele WFO byli także obecni na 48 Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni w dniach 18-23 września 2023 r. - co było okazją do podjęcia przez Prezesa Zarządu rozmów dotyczących planowanej współpracy przy organizacji obchodów jubileuszu 75-lecia WFO (w roku 2024) - między innymi z Dyrektorem Festiwalu w Gdyni oraz przedstawicielami Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej oraz Filmoteki Narodowej-Institutu Audiowizualnego.

W ramach prowadzonych w 2023 r. przygotowań do obchodów Jubileuszu 75-lecia Wytwórni, Spółka nawiązała także współpracę z Muzeum Kinematografii w Łodzi, dzięki której zorganizowana będzie w Muzeum wystawa czasowa prezentująca wieloletni dorobek WFO, pod roboczym tytułem: "Oświatówka - fabryka nieoczywistości". W wyniku rozmów i ustaleń dokonanych przez przedstawicieli obu instytucji, Muzeum złożyło wnioski do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w celu uzyskania dofinansowania planowanych działań.

Spółka wzięła także udział w 17. Festiwalu Filmu i Sztuki "Dwa Brzegi" w Kazimierzu Dolnym w dniach 4-5 sierpnia 2023 r., podczas którego miała miejsce premiera filmu pt. „Polarniczki”, reż. Jakuba Witka, powstałego w koprodukcji z WFO i przy wykorzystaniu znacznej ilości materiałów archiwalnych Wytwórni.

W drugiej połowie 2023 r. za pośrednictwem Małgorzaty Lisowskiej (fotograf mikroskopowy) WFO podjęła współpracę z Górnośląską Fundacją Onkologiczną na rzecz Gliwickiego oddziału Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie. Współpraca dotyczyła przede wszystkim wymiany doświadczeń między środowiskiem naukowym i instytucjami publicznymi. Skutkiem tej współpracy było uczestnictwo WFO w dniu 7 listopada 2023 r., w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach, w konferencji pn. "Nowotwórczość - na styku nauki i sztuki", towarzyszącej jej wystawie pod tą samą nazwą i prezentacji filmu z archiwum Spółki pt. „Maria Skłodowska-Curie” w reż. Stanisława Grabowskiego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że WFO otrzymała „Złoty Laur” za podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej podczas uroczystej Gali 30-lecia WFOŚiGW w Łodzi.

Spółka była także zaangażowana w realizację mappingu w Nieborowie, który został zaprezentowany na fasadzie Pałacu w Nieborowie w dniach 30 września - 1 października 2023 r. i 7-8 października 2023 r. - w powiązaniu z premierowym pokazem wyprodukowanego przez WFO filmu "KWIATY I JASZCZURY. HISTORIA MAJOLIKI NIEBOROWSKIEJ".

Wiceprezes Zarządu WFO wzięł udział w dniach 20-22 października 2023 r. w 33. Ogólnopolskiej Konferencji Filmoznawczej w Uniejowie.

Ważnym wydarzeniem roku 2023 była obecność przedstawicieli WFO na Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych ENERGACAMERIMAGE w Toruniu w listopadzie 2023 r. Udział w Festiwalu zaowocował pomyślnym przeprowadzeniem przez Prezesa Zarządu WFO rozmów związanych z obchodami 75-lecia WFO z Dyrektorem Festiwalu – Markiem Żydowiczem, który wyraził zainteresowanie włączeniem prezentacji dorobku WFO do programu Festiwalu w roku 2024.

W ramach przygotowań do Jubileuszu 75-lecia odbyło się także spotkanie Prezesa Zarządu Spółki z Dyrektorem Krakowskiego Festiwalu Filmowego Krzysztofem Gieratem – zakończone obustronną deklaracją współpracy w tym zakresie.

W 2023 r. Spółka podjęła również inne aktywne przygotowania do obchodów 75-lecia Wytwórni Filmów Oświatowych, które planowane są w 2024 r. Wśród licznych inicjatyw i planów na uwagę zasługują:

- podjęcie współpracy z Poczta Polska, polegającej na wydaniu okolicznościowej kartki pocztowej z okazji 75-lecia Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi,

- planowany udział w 21 festiwalach filmowych w Polsce,
- organizacja specjalnych pokazów filmowych połączonych ze spotkaniami z twórcami - m.in. pokazy zrekonstruowanych filmów pt. „Czarne słońca”, „Nienormalni”, przeglądy tematyczne i autorskie (pokazy filmów G. Królikiewicza),
- organizacja Jubileuszowej Gali w dniu 6 grudnia 2024 r. w Filharmonii Łódzkiej, połączona z projekcją filmu pt. „Partytura w głowie” Andrzeja B. Czuldę oraz z koncertem muzyki filmowej autorstwa Zdzisława Szostaka,
- wydanie książki zawierającej wspomnienia twórców i pracowników WFO pt. "Oświatówka w anegdocie",
- Spółka zwróciła się do Kapituły Łódzkiej Alei Gwiazd z wnioskiem o upamiętnienie Wytwórni specjalną gwiazdą na ulicy Piotrkowskiej – wniosek zostanie rozpatrzony na początku 2024 r.

Wszystkie zaprezentowane powyżej działania świadczą o silnej pozycji Spółki na filmowej mapie Polski, a w kontekście obchodów 75-lecia Wytwórni dają nadzieję na należyte i znaczące ukazanie dorobku WFO i związanych z nią twórców podczas licznych wydarzeń artystycznych w roku 2024.

Działalność edukacyjna

W roku 2023 WFO rozpoczęła przygotowania do XX (jubileuszowej) edycji renomowanego Międzynarodowego Festiwalu Filmów Przyrodniczych im. W. Puchalskiego. Odbyły się zebrania organizacyjne - zarówno załogi WFO, jak i Rady Programowej Festiwalu, na których zaplanowano ramowy program wydarzeń festiwalowych, dokonano podziału zadań oraz ustalono hasło wiodące XX edycji: CZWARTA NATURA - KU ZIELONYM MIASTOM. Istotną rolę w XX edycji MMFP odgrywać będą konkursy przeznaczone dla młodzieży, których zadaniem jest rozbudzanie zainteresowania filmem i fotografią przyrodniczą, a tym samym szerzenie wiedzy o przyrodzie i ekologii.

Spółka w 2023 r. (styczeń – wrzesień) organizowała komercyjne warsztaty filmowe skierowane do dzieci i młodzieży z zakresu realizacji produkcji filmowej, fotografii, animacji oraz montażu. W liczbach zajęcia edukacyjne przeprowadzone przez WFO w roku 2023 przedstawiają się następująco:

- ilość warsztatów komercyjnych: 107,
- ilość uczestników ogółem: 1616.

Warsztaty edukacji filmowej organizowane były głównie przy współpracy z biurami podróży, których oferta obejmuje wycieczki szkolne do miasta Łodzi (z których korzysta głównie młodzież z województwa mazowieckiego), a także bezpośrednio z placówkami edukacyjnymi głównie z województwa łódzkiego. Przeprowadzone warsztaty filmowe cieszyły się zainteresowaniem i oceniane były jako atrakcyjna forma edukacji - spełniając oczekiwania uczestników, a efektownym zwieńczeniem 120 minut niepowtarzalnych wrażeń był zmontowany przez prowadzących warsztaty krótki film będący owocem pracy całej grupy uczestniczącej w zajęciach.

Z dniem 3 października 2023 r. z powodu zakrojonych na szeroką skalę prac remontowych w siedzibie WFO, Spółka zmuszona została do zawieszenia działalności warsztatowo-edukacyjnej na czas remontu. Do organizacji warsztatów WFO powróci natychmiast, gdy tylko pozwolą na to warunki bytowe w siedzibie Wytwórni.

Inne działania, zdarzenia i okoliczności mające wpływ na Spółkę i województwo łódzkie, które przyczyniły się do rozwoju województwa

Spółka aktywnie uczestniczyła w 11 wydarzeniach plenerowych, które były organizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego i odbyły się na terenie powiatów województwa łódzkiego. Na każdym z wydarzeń funkcjonowało czynnie stoisko Wytwórni i obecni byli pracownicy Spółki. Wytwórnia prezentowała swój dorobek filmowy oraz specjalistyczny, profesjonalny sprzęt (kamery, oświetlenie itp.) i przekazywała zainteresowanym osobom materiały promocyjno-reklamowe.

Zarówno instytucje, jak i osoby prywatne, z terenu województwa Wytwórnia zapraszała do współpracy w zakresie produkcji filmowej, działań digitalizacyjnych, udzielania licencji czy organizacji warsztatów filmowych. Pozwoliło to osiągnąć doskonałe efekty promocyjne, nawiązane zostały kontakty z lokalnymi instytucjami, samorządami i przedsiębiorstwami, co skutkować będzie możliwością współpracy w przyszłości. Podczas pikników wojewódzkich zostały przeprowadzone (w dodatkowo zaaranżowanej do tego przestrzeni wystawienniczej) „Gry i zabawy” dla najmłodszych, które cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem najmłodszych oraz ich opiekunów, co utwierdziło Wytwórnię w przekonaniu o kontynuowaniu zajęć tego typu przeznaczonych dla dzieci, także w przyszłych latach. Należy podkreślić fakt, że aktywne działania podejmowane przez Spółkę w obszarze upowszechniania kultury filmowej (zarówno w sferze cyfrowej, jak i realnej) spotkały się z bardzo pozytywnym odbiorem społecznym (dystrybucja filmów, digitalizacja i promocja), co pozwoliło dodatkowo zaakcentować bezpośrednie związki Spółki z Województwem Łódzkim.

W dziedzinie rozwijania możliwości produkcyjnych WFO oraz wzbogacania bazy sprzętowej, Spółka podjęła w 2023 r. aktywne działania zmierzające do renowacji i modernizacji stanowiska do realizacji animacji poklatkowej na taśmie 35mm (specjalistyczna kamera CRASS do animacji poklatkowej wraz z wyposażeniem). Jest to jedyne w Polsce w pełni kompletne oraz sprawne stanowisko do tworzenia analogową techniką filmów animowanych, zdjęć trikowych i efektów do filmów. Prace polegały na inwentaryzacji posiadanych sprzętów, naprawie i modernizacji sterowników, kamery, stołu wraz z kolumną, na której jest kamera oraz reprojektor. Uruchomiony sprzęt pozwala na wykorzystanie go do produkcji własnej, zajęć warsztatowych i masterclass oraz na wynajem twórcom zainteresowanych klasyczną animacją.

Szczególnie istotnym przedsięwzięciem mającym na celu znaczącą poprawę warunków pracy, a tym samym zwiększenie efektywności działań Spółki, było rozpoczęcie w 2023 r. inwestycji termomodernizacji siedziby Spółki - polegającej m.in. na ociepleniu ścian i dachu budynku, zamurowaniu okien w ścianach zewnętrznych strefy archiwum, przebudowie pomieszczenia B16 na pracownię filmową wraz z budową instalacji mechanicznej, klimatyzacji i hydrantów wewnętrznych. Rozpoczęcie prac poprzedzone było rozstrzygnięciem konkursu ofert i wyborem generalnego wykonawcy ww. działań remontowych i instalacyjnych. Prowadzona modernizacja pozwoli na znaczącą poprawę stanu technicznego budynku i pozyskanie oszczędności finansowych związanych ze zużyciem ciepła (koszty ogrzewania). Pozyskanie nowych przestrzeni na prowadzenie pracowni filmowej umożliwi Spółce sprawne prowadzenie działalności przewidzianej w Akcie Założycielskim Spółki. Dodatkowo wzrośnie prestiż i korzystny wizerunek Spółki niezbędny dla jej dalszego rozwoju.

Inwestycje Medyczne Łódzkiego Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce.

Spółka jest samorządową Spółką celową realizującą inwestycje medyczne w szpitalach, dla których organem założycielskim jest Samorząd Województwa Łódzkiego.

Podstawowym trybem wyłaniania wykonawców dla poszczególnych przedsięwzięć są zamówienia publiczne w służbie zdrowia.

Korzystając ze wsparcia organu założycielskiego jakim jest Samorząd Województwa Łódzkiego, Spółka realizuje projekty medyczne dążące do zapewnienia wyższego stopnia dostępności oraz poprawy jakości usług medycznych w regionie. Realizowany przez IMŁ sp. z o.o. program inwestycji rozwojowych i modernizacyjnych dla szpitali wojewódzkich obejmuje także przetargi medyczne, dzięki którym szpitale zyskują między innymi możliwość racjonalizacji kosztów funkcjonowania.

Obecnie aktywność spółki skupia się na węższym zakresie zamówień publicznych, to zapisane w akcie założycielskim pole działalności może obejmować wszelkie projekty skutkujące poszerzeniem zakresu usług medycznych w województwie, w tym doradztwo w dziedzinie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania oraz zarządzanie nieruchomościami.

Spółka nie działa w celu osiągnięcia zysków, a pozyskane z ewentualnej ubocznej działalności gospodarczej dochody w całości mogą być przeznaczane na realizację celów związanych z wykonaniem Programu Inwestycyjnego.

Informacje o zrealizowanych inwestycjach w 2023 r.:

Umowy zawarte w 2022/2023 r., związane z inwestycjami remontowo – budowlanymi w podmiotach leczniczych.

Nr umowy	Nazwa inwestycji	Data zawarcia umowy	Termin zakończenia robót	Wartość robót z umowy brutto (w zł)
4/ZP/P/RB/2022	Przebudowa części Oddziału Ginekologiczno-Położniczego w zakresie Bloku Porodowego z salą cięć cesarskich Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach	13.10.2022 r.	28.04.2023 r.	3 012 024
7/ZP/P/RB/2022	Modernizacja Poradni Dermatologicznej w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej PABIAN-MED w Pabianicach	28.11.2022 r.	06.03.2023 r.	245 264
1/ZP/P/UI/2022	Pełnienie funkcji inspektora nadzoru budowlanego dla realizacji inwestycji „Przebudowa części Oddziału Ginekologiczno-Położniczego w zakresie Bloku Porodowego z salą cięć cesarskich Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach”	31.08.2022 r.	28.04.2023 r.	17 897

9/ZP/PN/D/2022 Postępowanie 4/ZP/P/2022	Dostawa specjalistycznego sprzętu medycznego wraz z adaptacją pomieszczeń na potrzeby Pracowni Hemodynamiki dla Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie przy ul. Czaplinieckiej 123	16.12.2022 r.	12.07.2023 r.	3 490 740 (budowa) 4 403 496 (dostawa)
8/ZP/P/RB/2022	Przebudowa bloku operacyjnego w Ośrodku Szpitalnym im. M. Madurowicza przy ul. Wileńskiej 37 Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi	20.12.2022 r.	23.06.2023 r.	4 633 519
2/ZP/P/U/2022	Pełnienie funkcji inspektora nadzoru budowlanego dla realizacji inwestycji „Przebudowa bloku operacyjnego wraz z przebudową zasilania elektroenergetycznego w Ośrodku Szpitalnym im. M. Madurowicza przy ul. Wileńskiej 37 Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi	21.09.2022 r.	14.02.2023 r.	19 844
3/ZP/P/RB/2022	Przebudowa bloku operacyjnego wraz z przebudową zasilania elektroenergetycznego w Ośrodku Szpitalnym im. M. Madurowicza przy ul. Wileńskiej 37 Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi	22.09.2022 r.	14.02.2023 r.	1 838 850
5/ZP/PN/RB/2023	Budowa budynku laboratorium oraz centralnej Sterylizatorni na terenie Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi	16.05.2023 r.	20 miesięcy od dnia zawarcia umowy	37 893 000
10/ZP/P/U/2023	Pełnienie funkcji inspektora nadzoru inwestorskiego dla realizacji inwestycji pn.: „Budowa budynku laboratorium oraz centralnej Sterylizatorni na terenie Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi”	05.07.2023 r.	Od dnia zawarcia umowy do dnia upływu terminu gwarancji na roboty budowlane	220 170
11/ZP/P/RB/2023	Adaptacja pomieszczeń na potrzeby Pracowni Hemodynamiki oraz Pracowni Elektrofizjologii dla Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu	12.07.2023 r.	31.01.2024 r.	3 259 500
4/ZP/P/RB/2023	Zmiana systemu ogrzewania wraz z zapewnieniem źródła ciepła dla Specjalistycznego Rehabilitacyjnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokolnikach przy ul. Sczanieckiej 2/12 w zakresie wykonania ciepłowni OZE z pompami ciepła i dolnym źródłem.	25.04.2023 r.	22.09.2023r.	1 449 410

12/ZP/P/RB/2023	Modernizacja dla potrzeb Oddziału Nefrologii pomieszczeń zlokalizowanych na parterze Pawilonu Psychiatrycznego WSS w Zgierzu	24.07.2023 r.	19.01.2024 r.	1 883 828

Informacje o przekazanym w 2023 r. sprzęcie medycznym:

W roku 2023 Spółka IMŁ przekazała podmiotom leczniczym następujący Sprzęt Medyczny dla:

▪ **Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im S. Rybickiego w Skierniewicach sprzęt medyczny o łącznej wartości 428 850 zł, w tym:**

– myjnia kaczek i basenów	1 szt.	kwota: 24 300 zł
– stół operacyjny	1 szt.	kwota: 159 094 zł
– inkubator otwarty (ogrzewacz dla niemowląt)	1 szt.	kwota : 70 200 zł
– łóżko porodowe	1 szt.	kwota : 78 005 zł
– wózek reanimacyjny	1 szt.	kwota : 20 787 zł
– defibrylator	1 szt.	kwota : 26 568 zł
– lampy diasys	4 szt.	kwota : 49 896 zł

▪ **Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie sprzęt medyczny o łącznej wartości 4 403 495 zł, w tym:**

– aparat USG	1 szt.	kwota: 387 990 zł
– defibrylator	1 szt.	kwota: 24 300 zł
– komplet Kardiomonitorów z centralą monitorującą	1 szt.	kwota: 124 684 zł
– ssak elektryczny	1 szt.	kwota: 8 564 zł
– angiograf Alia z wyposażeniem	1 szt.	kwota: 3 857 957 zł

▪ **Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu sprzęt medyczny o łącznej wartości 6 779 020 zł, w tym:**

– centrala monitorująca	1 szt.	kwota: 172 498 zł
– kardiomonitor kompaktowy	1 szt.	kwota: 15 714 zł
– defibrylator	1 szt.	kwota 45 027 zł
– aparat do echokardiografii	1 szt.	kwota 346 294 zł
– pompa kontrpulsacyjna	1 szt.	kwota 156 600 zł
– aparat do RTG	1 szt.	kwota 1 185 945 zł
– EKG	1 szt.	kwota 9 771 zł
– kardiomonitor zewnętrzny	2 szt.	kwota 14 904 zł
– stacjonarny system Andiografii	1 szt.	kwota 4 752 365 zł
– lampa	1 szt.	kwota 79 920 zł

▪ **Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi sprzęt medyczny o łącznej wartości 1 395 356 zł , w tym:**

– diatermia chirurgiczna (aparat do elektrokoagulacji)	1 szt.	kwota: 51 836 zł
– łóżko szpitalne	2 szt.	kwota: 45 360 zł

– wózek medyczny z szufladami	2 szt. kwota: 22 712 zł
– inkubator transportowy z respiratorem	2 szt. kwota: 505 440 zł
– stanowisko do resuscytacji noworodka	2 szt. kwota: 222 480 zł
– stół narzędziowy	2 szt. kwota: 8 424 zł
– aparat RTG z ram. C z wyposażeniem	1 szt. kwota: 486 141 zł
– ciepłarka do płynów infuzyjnych	2 szt. kwota: 52 963 zł

Dnia 1 marca 2023 r. Spółka przekazała Wojewódzkiemu Specjalistycznemu Szpitalowi im. Pirogowa w Łodzi, Ośrodkowi Szpitalnemu im. M. Madurowicza w Łodzi przy ul. Wileńskiej 37 wyposażenie poradni leczenia niepłodności m.in. zestawy komputerowe, drukarki, odbiorniki TV, meble, umywalki szafkowe i klimatyzatory na łączną wartość 113 894 zł.

Spółka dokonała odbioru inwestycji w zakresie robót budowlanych w roku 2023 i zakończone inwestycje w styczniu 2024 r. na kwotę brutto 19 850 875 zł.

Spółka IMŁ dokonała odbioru sprzętu medycznego, który był realizowany w związku z zawartymi umowami w roku 2022, oraz sprzęt który został oddany w styczniu 2024 r., a dotyczył umowy z roku 2023 na kwotę brutto 13 006 722 zł.

Biprowłók Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 100% udziałów w Spółce.

Przez ponad 70 lat Biprowłók sp. z o.o. świadczyła usługi projektowania budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego i użyteczności publicznej. Obecnie świadczy usługi wspierające działalność jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Łódzkiego.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Biprowłók sp. z o.o. wynajmuje jednostkom Samorządu Województwa Łódzkiego powierzchnie biurowe, znajdujące się w należącym do Spółki budynku, usytuowanym w Łodzi przy al. Piłsudskiego 12. Obiekt podlega obecnie kompleksowej modernizacji podzielonej na etapy. W 2023 r. zakończono prace przy remoncie elewacji oraz wykonano większość robót budowlanych dotyczących instalacji grzewczej i klimatyzującej.

Spółka świadczy również usługi ochrony fizycznej osób i mienia, a także usługi utrzymania czystości na terenie obiektów jednostek Samorządu Województwa Łódzkiego.

Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 98,65% akcji Spółki.

Spółka podczas bieżącej działalności prowadzi działania mające na celu pozyskiwanie i łączenie środków finansowych: publicznych i prywatnych. Realizując swoje zadania wpływa na tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowania rynku pracy.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Działania podejmowane przez Spółkę nakierowane są na współtworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla podmiotów gospodarczych i samorządowych, funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego i uczestniczących w jego rozwoju. Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (ŁARR) realizuje te zadania poprzez:

- udostępnianie małym i średnim przedsiębiorstwom instrumentów służących rozwojowi firm poprzez udzielanie pożyczek i dotacji na rozwój, szkolenia pracowników itp.,
- świadczenie na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw usług informacyjnych i doradczych z zakresu prowadzenia biznesu, możliwości pozyskiwania środków na rozwój oraz rozliczania projektów,
- organizowanie/współorganizowanie wydarzeń lub aktywny udział w przedsięwzięciach organizowanych przez inne podmioty, których celem jest integracja lokalnych przedsiębiorców, służąca wymianie doświadczeń, idei i pomysłów,
- świadczenie na rzecz jednostek samorządu terytorialnego usług komercyjnych, związanych z aplikowaniem o środki pomocowe z funduszy regionalnych lub ogólnokrajowych oraz usług z zakresu doradztwa strategicznego, obejmujących plany rozwoju lokalnego (strategia rozwoju gminy/powiatu), prognozy oddziaływania na środowisko.

Realizacja projektów własnych

- Projekt „Grant na start” – umowa o dofinansowanie z dnia 5 grudnia 2019 r. (nr projektu RPLD.08.03.01-10-0100/19). Całkowita wartość projektu: 4 878 505 zł, okres realizacji projektu od 1 stycznia 2019 r. do 31 maja 2023 r. W 2023 r. Spółka zakończyła jego realizację, wypłaciła cztery ostatnie transze wsparcia pomostowego w łącznej kwocie 204 800 zł., jednocześnie przeprowadziła 32 kontrole w siedzibach firm w ramach III edycji projektu. Łącznie w projekcie udział wzięło 120 mieszkańców województwa łódzkiego, którym w ramach udzielonego m.in. wsparcia finansowego, pomostowego oraz stypendialnego wypłacono w formie dotacji kwotę ponad 4,1 mln zł
- Projekt „Młodzi na start I” – umowa o dofinansowanie z dnia 3 lutego 2021 r. (nr projektu POWR.01.02.01-10-0001/20). Całkowita wartość projektu: 5 322 227 zł, okres realizacji projektu od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Celem projektu było zwiększenie aktywności zawodowej dla 120 osób w wieku od 18 do 29 roku życia z terenu województwa łódzkiego, poprzez przekazanie dotacji na uruchomienie działalności wraz ze wsparciem pomostowym. W 2023 r. Spółka zakończyła jego realizację, wypłaciła łącznie 109 transz wsparcia pomostowego dla 52 uczestników w łącznej kwocie 283 400 zł oraz przeprowadziła 88 kontroli w siedzibach nowopowstałych firm. Łącznie w projekcie udział wzięło 119 mieszkańców województwa łódzkiego, którym w ramach m.in. udzielonego wsparcia finansowego, pomostowego oraz stypendialnego wypłacono w formie dotacji kwotę około 4,7 mln zł
- Projekt „Młodzi na start II” – umowa o dofinansowanie z dnia 4 października 2021 r. (nr projektu POWR.01.02.01-10-0014/21). Całkowita wartość projektu: 1 978 343 zł, okres realizacji od października 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Celem projektu było zwiększenie aktywności zawodowej dla 40 osób w wieku od 18 do 29 roku życia z terenu województwa łódzkiego (subregion sieradzki), które utraciły zatrudnienie po 1 marca 2020 r. w wyniku pandemii COVID-19, poprzez przekazanie dotacji na uruchomienie działalności wraz ze wsparciem pomostowym. Spółka w 2023 r. zakończyła jego realizację, wypłaciła łącznie

- 78 transz wsparcia pomostowego dla 28 uczestników w łącznej kwocie 202 800 zł i przeprowadziła 40 kontroli w siedzibach nowopowstałych firm.
- Łącznie w projekcie udział wzięło 40 mieszkańców subregionu sieradzkiego, którym w ramach udzielonego m.in. wsparcia finansowego, pomostowego oraz stypendialnego wypłacono w formie dotacji kwotę około 1,6 mln zł
- Projekt „Kompetencje wysokich lotów” – umowa o dofinansowanie z dnia 22 września 2021 r. (nr projektu POWR.02.21.00-00-R116/21). Całkowita wartość projektu 1 733 450 zł, okres realizacji po zawartym aneksie od 1 października 2021 r. do 30 listopada 2023 r. Celem projektu było zwiększenie zdolności adaptacyjnych poprzez szkolenia i doradztwo w ramach sektora lotniczo-kosmicznego. W 2023 r. przeprowadzono 7 naborów do projektu. Ostatni nabór zakończył się w dniu 25 października 2023 r. W 2023 r. Spółka podpisała łącznie 112 umów na łączną kwotę 833 000 zł (z uwzględnieniem wkładu własnego przedsiębiorstw) dotyczące refundacji kosztów usług rozwojowych. Ogółem w projekcie przeszkolonych zostało 197 osób, a wypłacone wsparcie w formie dofinansowania wyniosło ponad 1 mln zł.
 - „Od pomysłu do biznesu”. Projekt, którego beneficjentami były osoby zamierzające założyć własną działalność gospodarczą. Otrzymywały one wsparcie w formie preferencyjnej pożyczki (w maksymalnej kwocie do 50 000 zł) oraz doradztwa biznesowego. Od 2020 r. do marca 2025 r. projekt znajduje się w fazie 5-letniego okresu monitorowania, podczas którego Spółka zobowiązana jest do nadzorowania wcześniej udzielonych 141 pożyczek o wartości 5 872 098 zł.
 - „Dobry kurs na przyszłość” – umowa o dofinansowanie z dnia 4 marca 2022 r. (nr projektu RPLD.10.02.02-10-A001/21). Całkowita wartość projektu: 2 073 957 zł, okres realizacji od 2 listopada 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. Celem projektu było zwiększenie aktywności zawodowej u 70 osób (40-K, 30-M) z województwa łódzkiego poprzez poprawę zdolności adaptacyjnych osób do zmian zachodzących w gospodarce w ramach działań typu outplacement. W 2023 r. Spółka przeprowadziła całkowicie realizację Zadania 2 - Staże przygotowujące do podjęcia pracy w nowym zawodzie- ścieżka stażowa i Zadania 3 - Szkolenia i kursy zawodowe- ścieżka szkoleniowa. W ramach pierwszej ze ścieżek Spółka zawarła 10 umów trójstronnych związanych z realizacją 3 miesięcznego stażu na kwotę ponad 63 000 zł oraz wypłaciła dodatki dla opiekunów 10 stażystów w łącznej wysokości 15 000 zł. W ramach drugiej ścieżki podpisała 26 umów szkoleniowych na łączną kwotę 40 225 zł i wypłaciła stypendium w łącznej wysokości ponad 15 500 zł za odbyte 994 godziny szkoleniowe. W ramach ścieżki dotyczącej działalności gospodarczej wypłaciła łącznie 668 000 zł z tytułu wsparcia pomostowego dla I i II grupy uczestników. Ponadto przeprowadziła 32 kontrole w siedzibach nowopowstałych firm. Realizacja projektu została zakończona. W jego ramach ze wsparcia skorzystało ogółem 68 osób, a łączne wsparcie wynikające z każdej ze zrealizowanych ścieżek wyniosło około 1,7 mln zł.
 - „Szansa na nowy start” – umowa o dofinansowanie z dnia 27 kwietnia 2022 r. (nr projektu RPLD.10.02.02-10-B001/21). Całkowita wartość projektu: 1 865 169 zł, okres realizacji od 1 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. Celem projektu była poprawa sytuacji i wzrost zdolności adaptacyjnych do zmian na rynku pracy 50 osób z województwa łódzkiego zagrożonych zwolnieniem i zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy poprzez działania typu outplacement. W 2023 r. Spółka zrealizowała całkowicie Zadanie 3 - Szkolenia i kursy zawodowe- ścieżka szkoleniowa. W ramach tej ścieżki wsparcia zawarła 29 umów szkoleniowych na łączną kwotę 96 087 zł oraz wypłacono stypendium w łącznej wysokości ponad 16 500 zł za odbyte 215 godzin szkoleniowych. W ramach ścieżki dotyczącej działalności gospodarczej wypłaciła łącznie 616 000 zł z tytułu wsparcia

pomostowego. Ponadto przeprowadziła 28 kontroli w siedzibach nowopowstałych firm. Realizacja projektu została zakończona. W jego ramach ze wsparcia skorzystało ogółem 51 osób, a łączne wsparcie wynikające z każdej ze zrealizowanych ścieżek wyniosło prawie 1,5 mln zł.

- „Aktywni zawodowo rodzice z nianią pod rękę” – umowa o dofinansowanie z dnia 29 listopada 2022 r. (nr projektu RPLD.10.01.00-10-C009/22). Całkowita wartość projektu 939 950 zł, okres realizacji projektu po zawartym aneksie od 1 grudnia 2022 r. do 30 listopada 2023 r. Celem projektu był powrót na rynek pracy 20 osób z województwa łódzkiego, sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. W 2023 r. Spółka zakończyła realizację projektu, w którym wsparciem objęto łącznie 27 osób, którym dofinansowano wsparcie bezpośrednie w kwocie ponad 542 tys zł.

Ponadto:

- w sierpniu 2023 r. w ramach konkursu ogłoszonego przez IZ FEŁ 2027, na wsparcie przedsiębiorców i ich pracowników w ramach PSF, w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na *Usługi rozwojowe dla pracowników, numer naboru: FELD.08.02-IZ.00-001/23*, Spółka złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Bon-apetyt na rozwój 2”. W połowie grudnia 2023 r. do ŁARR dotarła informacja o pozytywnym zakończeniu oceny merytorycznej oraz o przekazaniu projektu do etapu negocjacji. Spółka otrzymała informację o pozytywnym zakończeniu prowadzonych negocjacji, którego następstwem będzie przyjęcie złożonego projektu do dofinansowania.
- w październiku 2023 r., w ramach zawartego partnerstwa z liderem projektu, którym została Agencja Rozwoju Regionalnego Bielsko-Biała, Spółka złożyła wniosek o dofinansowanie projektu w ramach naboru A1.2.1. Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności KPOD.01.03 (branża HoReCa). Nr wniosku: KPOD.01.03-IW.01-0012/23. W dniu 5 stycznia 2024 r. opublikowano wyniki konkursu, w tym informację o braku wyłonienia do dofinansowania przedłożonego do oceny projektu. W związku z powyższym Partnerzy wraz z liderem ARR BB rozważają podjęcie kroków zmierzających do weryfikacji przez PARP podjętego rozstrzygnięcia, w tym złożenia protestu od wyników przeprowadzonej oceny.
- w listopadzie 2023 roku, w odpowiedzi na zaproszenie Mieleckiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., ŁARR złożyła wniosek o dofinansowanie projektu w ramach naboru "Wsparcie firm w okresowych trudnościach" (nr FERS.01.03-IP.09-007/23). Nr wniosku FERS.01.03-IP.09-0123/23. W drugiej połowie grudnia projekt znalazł się na liście przedsięwzięć, które pozytywnie przeszły I ocenę merytoryczną projektu. Rozstrzygnięcie konkursu zaplanowano na I kwartał 2024 r.

Realizacja innych działań

W zakresie działalności pożyczkowej w 2023 r. ŁARR realizowała projekty pożyczkowe w ramach Inicjatywy JEREMIE na podstawie umów operacyjnych, podpisanych z Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Regionalnym Funduszem Rozwoju Województwa Łódzkiego.

Dane liczbowe dotyczące działalności pożyczkowej w roku 2023 przedstawiają się następująco:

- liczba wniosków pożyczkowych - 276,
- wartość wniosków pożyczkowych - 114 898 tys. zł,
- liczba podpisanych umów pożyczkowych - 150,

- wartość podpisanych umów pożyczkowych - 55 601 tys. zł, w tym 31 umów na 1 825 tys. zł z firmami typu start-up:
 - średnia wartość pożyczki - 371 tys. zł,
 - średnia wartość pożyczki dla start-upu - 59 tys. zł,
 - średnia wartość pożyczki dla pożyczkobiorców innych niż start-up - 452 tys. zł.

Wszystkie pożyczki były skierowane do podmiotów funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego.

W ramach działań komercyjnych ŁARR na podstawie zawartej umowy z firmą SOL Sp. z o.o. Sp. k. prowadziła usługę finansowego rozliczenia realizowanego projektu unijnego.

Spółka posiada powierzchnie użytkową pod wynajem w obu lokalizacjach. Obecnie w Łodzi wynajęte jest 100% powierzchni przeznaczonej pod wynajem. W Zduńskiej Woli wynajęte jest 85% powierzchni przeznaczonej pod wynajem.

Realizowany był również komercyjny wynajem sal konferencyjnych w obu lokalizacjach.

Od 10 września 2022 r. Spółka uruchomiła nowy projekt „Prosto od rolnika – Ryneček Wojewódzki”. Ryneček ma na celu skrócenie drogi od rolnika do stołu, promocję oferty lokalnych rolników i przedstawienie jej bezpośredniemu klientowi (w tym tradycyjne chleby, sery, wędliny, miody, świeże owoce i warzywa). Całość spraw organizacyjnych i logistycznych związanych z organizacją rynečku jest w gestii ŁARR S.A. W ramach realizowanych działań Spółka przygotowała dla wystawców namiot oraz stoiska dla przedsiębiorców, którzy zostali zwolnieni z ponoszenia jakichkolwiek opłat.

Celem tej inicjatywy jest również rozwój i pomoc małym przedsiębiorcom zajmującym się produkcją rolniczą w małym zakresie. Ryneček Wojewódzki to rozwój regionu łódzkiego poprzez pomoc w promowaniu naszych lokalnych produktów.

Ryneček Wojewódzki jest miejscem budowania relacji, poprzez spotkanie producentów rolnych z odbiorcami, edukacji i budowania świadomości pochodzenia produktów. Wydarzenie wpisało się już na stałe w mapę wydarzeń i gromadzi coraz więcej odwiedzających. Skrócenie łańcucha dostaw i oferowanie klientom jak najświeższych produktów prosto od drobnych producentów rolnych jest kierunkiem, który ewidentnie wpisuje się w trendy zdrowego stylu życia, konsumpcji jak najmniej przetworzonych produktów.

Ryneček organizowany jest cyklicznie w każdą sobotę w godzinach przedpołudniowych.

W związku z przejściem z dniem 1 stycznia 2024 r. organizacji „Rynečeku Marszałkowskiego–prosto od rolnika” zgodnie z uchwałą nr 1/XII/2023 z dnia 1 grudnia 2023 r. ŁARR S.A. poczyniła już pewne zobowiązania w związku z koniecznością zakupu namiotu (pawilonu) umożliwiającego sprzedaż płodów rolnych.

Podobnie jak w przypadku Rynečku Wojewódzkiego, zgodnie z ideą wspierania dystrybucji produktów lokalnych i tradycyjnych oraz aktywizacji lokalnych producentów rolnych, ŁARR S.A. w sposób bezpłatny umożliwi producentom możliwość oferowania produktów konsumentom. Przyczyni się to do zwiększenia aktywizacji tego sektora, a tym samym Spółka wzmocni swoją pozycję jako miejsce „pierwszego kontaktu” dla mieszkańców regionu, chcących uzyskać wsparcie w prowadzeniu działalności gospodarczej.

W grudniu 2022 r. w ramach konkursu nr 7/2023 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) na wybór operacji, które będą realizowane w 2023 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2022-2023 Spółka złożyła stosowny wniosek. W ramach pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu w dniu 8 maja 2023 r. została podpisana pomiędzy ŁARR S.A., a Województwem Łódzkim umowa nr 3/2023 na realizację operacji w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Plan Operacyjny 2022-

2023. W ramach umowy organizowany był Festiwal Smaków Regionu Łódzkiego w formie cyklicznych spotkań, w których wystawcy mogli wziąć udział w konkursie i zaprezentować swoje produkty w konkretnych kategoriach. Powołana Kapituła Smaku wyłoniła 15 najlepszych wystawców oraz 15 wyróżnionych. Dodatkowo w trakcie trwania festiwalu zostały przeprowadzone warsztaty dla uczniów 5 szkół gastronomicznych regionu łódzkiego w kooperacji z Kołem Gospodyń Wiejskich w Strońsku. Celem warsztatów było zapoznanie młodego pokolenia ze smakami regionu i lokalnymi produktami, a także przekazywanie praktycznej wiedzy na temat dań regionalnych i zdrowego odżywiania. Cykl spotkań został zakończony konferencją podsumowującą cały festiwal, w trakcie której zostali zaprezentowani laureaci oraz ich produkty. Powyższe wydarzenie odbywało się w terminie od 13 maja 2023 r. do 20 października 2023 r. Wszystkie te działania były prowadzone w ramach projektu „Prosto od Rolnika – Ryneček Wojewódzki”.

W ramach działań, które nakierowane są na współtworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla podmiotów gospodarczych i samorządowych, prowadzenia promocji gospodarczej regionu oraz inicjowanie i prowadzenie szerokiego zakresu działań stymulujących rozwój gospodarczy województwa łódzkiego:

- w dniu 27 marca 2023 r. ŁARR podpisała porozumienie o współpracy z Teatrem Wielkim w Łodzi,
- w dniu 31 marca 2023 r. Spółka podpisała umowę z Polską Press Sp. z o.o.,
- w ramach współpracy z Województwem Spółka uczestniczyła w obchodzonego dnia Sołtysa w dniu 11 marca 2023 r. - Sieradz, 25 marca 2023 r. – Skierniewice, Piotrków Trybunalski, Zgierz w ramach których promowano wydarzenie „Prosto od Rolnika – Ryneček wojewódzki”,
- 12-14 maja 2023 r. ŁARR uczestniczyła w Dniach Otwartych Funduszy Europejskich w ramach, których prezentowała ofertę ŁARR,
- Spółka uczestniczyła również w 10 Piknikach Województwa Łódzkiego, gdzie aktywnie prezentowana była oferta ŁARR,
- 12-14 czerwca 2023 r. Spółka brała udział w XVI Europejskim Forum Gospodarczym gdzie między innymi była organizatorem dwóch paneli,
- 21 czerwca 2023 r. Spółka uczestniczyła w Zgierskim Forum Gospodarczym organizowanym przez Prezydenta Miasta Zgierz. Forum kierowane było do przedsiębiorców a także osób otoczenia biznesu. Tematem przewodnim Forum było „Biznes w obliczu nowych wyzwań”,
- 6 września 2023 r. Spółka podpisała porozumienie o współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego „MARR” S.A.,
- 10 października 2023 r. ŁARR podpisała porozumienie o współpracy z Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. zwaną „MARR”,
- 18 grudnia 2023 r. Spółka podpisała listy intencyjne z Łucką Radą Powiatową Obwodu Wołyńskiego, Ołycką Terytorialną Wspólnotą oraz z Wołyńską Radą Obwodową.

Działania marketingowe ŁARR

- promocja produktów własnych, działalności Spółki, wydarzeń, takich jak konsultacje z przedsiębiorcami. ŁARR uczestniczyła w 24 spotkaniach na terenie województwa łódzkiego, podczas których prezentowała swoją ofertę. W celu pozyskania inwestorów spoza terenu województwa odbyło się również 5 spotkań w województwach ościennych,

- aktywne uczestnictwo w działaniach promocyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego,
- promocja działań biznesowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz partnerów,
- przygotowanie materiałów promocyjnych drukowanych, niezbędnych dla handlowców i osób reprezentujących ŁARR S.A.,
- stworzenie oferty wynajmu sal konferencyjnych oraz najmu powierzchni,
- promocja ogólnopolskich działań skierowanych do przedsiębiorców np. Tarcza Antykryzysowa, konkursy PARP etc.,
- aktualizacja prezentacji oferty ŁARR,
- prowadzenie strony www,
- przygotowanie materiałów wideo,
- płatne kampanie Google oraz Facebook,
- prowadzenie profili w Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube,
- obsługa klienta via Messenger.

Bionanopark Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 28,53 % udziałów w Spółce.

W 2023 r. Spółka znalazła się w szczególnie trudnej sytuacji związanej ze złożeniem wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego. Mając powyższe na uwadze, Bionanopark sp. z o.o. w ograniczonym stopniu mogła realizować cele, do których została powołana. Wszystkie wysiłki skoncentrowano na realizacji bieżących zobowiązań, wynikających z zawartych umów.

Głównym celem działalności Spółki przed złożeniem wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego było kontynuowanie działań polegających na wspieraniu rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego i innowacji, wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw wykorzystujących nowoczesne technologie.

Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta Sp. z o.o.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 4,36 % udziałów w Spółce.

Głównym celem jest zarządzanie międzynarodowym lotniskiem użytku publicznego Łódź – Lublinek.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Ruch pasażerski (regularny i czarterowy)

W 2023 r. w Porcie Lotniczym Łódź im. Władysława Reymonta obsłużonych zostało 356 878 pasażerów. Jest to najlepszy wynik od dekady i wzrost o 98 proc. w porównaniu

z 2022 rokiem. Jest to również dowód na to, że lotnisko w Łodzi odrodziło się po pandemii, kiedy w latach 2020-2021 podróże były mocno ograniczone. Nawet w porównaniu z 2019 rokiem, czyli ostatnim przed pandemią, w którym loty odbywały się normalnie, liczba pasażerów wzrosła o 48 proc.

Pasażerowie połączeń regularnych stanowili 83,3 % ogólnej liczby podróżnych obsługiwanych przez Port Lotniczy Łódź w 2023 r. Wśród połączeń regularnych obsługiwanych przez przewoźnika Ryanair znalazły się następujące kierunki: Alicante, Bruksela Charleroi, Dublin, Londyn Stansted, Mediolan Bergamo, a od końca października również Malaga oraz East Midlands. Warto dodać, że od sezonu zimowego IATA W23 zwiększyło się operowanie na trasie do Londynu Stansted. Loty na tym kierunku odbywają się codziennie. W 2023 r. na łódzkim lotnisku realizowane były również połączenia przewoźnika niskokosztowego Wizz Air na trasie do Londynu Luton.

W ruchu lotniczym czarterowym w 2023 r. lotnisko łódzkie obsłużyło 59 419 pasażerów, co stanowi 16,65 % ogólnej liczby obsługiwanych podróżnych. Byli to pasażerowie samolotów czarterowych lecących na zorganizowane wakacje z biurami podróży. Ofertę wylotów z Łodzi można było kupić u wszystkich największych touroperatorów, a oferta zawierała następujące kierunki: Antalya (6 x w tygodniu), Burgas, Kreta, Rodos i Zakynthos (1 x w tygodniu).

Ruch lotniczy pasażerski 2023 r.

Rok	Liczba pasażerów na lotach regularnych			Liczba pasażerów na lotach czarterowych	Liczba pasażerów na lotach przekierowanych	Liczba pasażerów ogółem	Wzrost liczby pasażerów ogółem r/r
	Przewoźnicy tradycyjni	Przewoźnicy niskokosztowi	Ogółem				
2023	0	297 280	297 280	59 419	179	356 878	+98 %

Ruch towarowy

W 2023 r. wielkość obsługwanego frachtu full handling wyniosła 4 963 ton, co stanowi wartość niższą od tej z roku 2022 o 7,66%. Miało to związek z ogólnosiątkowym spadkiem obsługwanego frachtu, głównie w pierwszym półroczu 2023 r. Jednakże dzięki współpracy z Pionem Cargo WELCOME Airport Services (Welcome Cargo) oraz zmianie cennika i wprowadzeniu nowych usług udało się zwiększyć zysk na działalności cargo.

Większość odprawionego w Porcie Lotniczym w 2023 r. cargo, to cargo lotnicze RFS (Road Feeder Service). Jednakże warto podkreślić, że w pierwszym kwartale 2023 r. obsługwane zostały dwa czartery cargo on board operujące na samolocie Boeing 737-800F, a współpraca z operatorem lotów będzie kontynuowana w roku 2024.

W ramach rozwoju współpracy z Welcome Cargo, Spółka uruchomiła połączenia RFS w sieci drogowej Welcome Cargo Connect. Są to połączenia drogowe między regionalnymi portami lotniczymi w Polsce (obecnie SZZ, GDN, KRK, WAW, LCJ), mają one na celu przywożenie frachtu z portów regionalnych do Portu Lotniczego Łódź (dla frachtu wyjeżdżającego RFS) i terminala Welcome Cargo w Warszawie (dla frachtu wylatującego on-board). Wartym uwagi również jest fakt, że we wrześniu po długich negocjacjach i przygotowaniach Port Lotniczy rozpoczął współpracę z British Airways World Cargo (Grupa IAG). W okresie czterech miesięcy 2023 r. Spółka obsługiwała ponad 237 ton frachtu linii British Airways, co pokazuje ich duży potencjał na rynku polskim.

Routes Europe 2023

W dniach 9-11 maja 2023 r. w Łodzi odbyło się największe europejskie forum rozwoju ruchu lotniczego Routes Europe 2023, którego gospodarzem był Port Lotniczy Łódź i Miasto Łódź. Głównym celem organizacji wydarzenia w Łodzi była promocja miasta i regionu wśród przedstawicieli branży lotniczo-turystycznej, a w szerszej perspektywie czasowej rozwój województwa łódzkiego poprzez rozwój połączeń lotniczych z Łodzi. Forum Routes Europe w Łodzi zostało objęte Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Łódzkiego Grzegorza Schreibera, Prezydent Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej a także patronatami Ministra Sportu i Turystyki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu. Województwo Łódzkie było również jednym z partnerów wydarzenia Routes Europe 2023.

W forum wzięło udział ponad 1200 przedstawicieli lotnisk, linii lotniczych i organizacji turystycznych. Oprócz trzydniowej imprezy wystawienniczej, która miała miejsce w Hali Expo w Łodzi, zorganizowane zostały dwa wieczory networkingowe (w hotelu Andels i w EC1 w Łodzi), jednodniowy program VIP dla wybranych przedstawicieli linii lotniczych oraz wycieczki fakultatywne po Łodzi i regionie dostępne dla wszystkich uczestników Routes Europe. Celem powyższych wydarzeń była promocja oraz prezentacja potencjału biznesowo-turystycznego miasta i regionu. Organizacja Routes Europe w Łodzi znacząco wpłynęła na pozytywną zmianę postrzegania regionu łódzkiego wśród przedstawicieli branży lotniczej i turystycznej, co stopniowo przekłada się na rozwój siatki połączeń. Przykładem może być otwarcie połączenia Ryanair do Malagi i powrót połączenia do East Midlands oraz pojawienie się nowych kierunków czarterowych na lato 2024.

Fundusze UE

W 2023 r. Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta pozyskał dofinansowanie (pomoc de minimis) w kwocie 34 553 zł ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, na wyposażenie stanowiska pracy poprzez zakup zalewarki szczelin i krawędzi.

„POLREGIO” S.A.

Ogólna charakterystyka i cele działalności Spółki

Województwo Łódzkie posiada 2,85% udziałów w Spółce.

W 2023 r. Spółka na podstawie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego realizowała na rzecz Województwa Łódzkiego przewozy kolejowe wojewódzkie i międzywojewódzkie. Celem nadrzędnym POLREGIO S.A. jest zapewnienie mieszkańcom regionu bezpiecznego podróżowania, dotarcie do dużych i małych miejscowości nowoczesną koleją regionalną.

Działania realizowane przez Spółkę w 2023 r.

Spółka POLREGIO świadczyła usługi na liniach komunikacyjnych do:

- Piotrkowa Trybunalskiego,
- Radomska,
- Częstochowy,
- Ostrowa Wielkopolskiego,
- Poznania,
- Warszawy,
- Tarnowskich Gór.

POLREGIO S.A. zaplanowała pracę eksploatacyjną w wysokości ok. 2,3 mln pociągokilometrów, przewiozła ok. 3,7 mln pasażerów, a Województwo Łódzkie zaplanowało przekazanie środków na dofinansowanie przewozów w formie rekompensaty w wysokości ok. 71,5 mln zł, ok. 6,8 mln zł z Funduszu Kolejowego na naprawy taboru kolejowego. Ponadto Województwo Łódzkie udostępniło Spółce w formie dzierżawy 15 sztuk własnego taboru.

21. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego

Kontrakt Terytorialny, zawarty 14 listopada 2014 r. pomiędzy Województwem Łódzkim i Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, określa cele i przedsięwzięcia istotne dla rozwoju kraju oraz regionu. Źródłami finansowania założeń Kontraktu są przede wszystkim: środki UE, budżet państwa, budżet województwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Łódzkiego w 2023 r.

W art. 6 ust. 1 Kontraktu uwzględniono 96 przedsięwzięć priorytetowych z różnych dziedzin, z czego 35 należy do właściwości strony rządowej, a 61 do strony samorządowej.

Na dzień opracowywania niniejszego raportu Województwo Łódzkie nie posiada informacji za rok 2023 w zakresie przedsięwzięć znajdujących się we właściwości strony rządowej. Informacja o stanie realizacji kontraktów terytorialnych w roku poprzednim, zgodnie z zapisami art. 14 ust. 5 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowywana jest we współpracy z zaangażowanymi podmiotami i przekazywana przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego Radzie Ministrów i zarządowi województwa do dnia 30 czerwca każdego roku. Następnie zarząd województwa przekazuje Informacje do dnia 30 lipca każdego roku sejmikowi województwa, a stosowna informacja zostanie opublikowana na stronie internetowej www.strategia.lodzkie.pl.

Informacje nt. przedsięwzięć znajdujących się we właściwości strony samorządowej.

Przedsięwzięcia Kontraktu we właściwości strony samorządowej (wg stanu na 31 grudnia 2023 r.)

Obszar	Liczba przedsięwzięć ogółem	Realizacja zakończona	W trakcie realizacji	Rezygnacja z realizacji
B+R	9	1	3	5
Energetyka	2	1	1	0
Inne	3	1	1	1
Kultura	2	1	1	0
Rewitalizacja	16	8	8	0
Transport	18	10	2	6
Zdrowie	11	7	1	3
Suma	61	29	17	15

Biorąc pod uwagę przedsięwzięcia właściwe dla strony samorządowej współfinansowane ze środków RPO WŁ 2014-2020, w 2023 r. zakończono realizację sześciu projektów o łącznej wartości ok. 375,2 mln zł, w tym ok. 231,6 mln zł dofinansowania w ramach programu:

- budowa dojazdu do węzła autostradowego „Romanów” na autostradzie A-1 – Budowa III Etapu Trasy Górna – wartość ogółem: ok. 123,3 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 108,0 mln zł,
- budowa drogi wojewódzkiej Nr 714 w śladzie drogi powiatowej Nr 1164E na terenie gminy Brójce – wartość ogółem: ok. 29,0 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 26,5 mln zł,

- rewitalizacja Obszarowa Centrum Łodzi - Projekt 6 – wartość ogółem: ok. 105,3 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 37,1 mln zł,
- rewitalizacja przestrzeni miejskiej przy ul. Moniuszki 3, 5 i ul. Tuwima 10 (program Nowe Centrum Łodzi) – wartość ogółem: ok. 69,5 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 31,5 mln zł,
- rewitalizacja EC-1 Południowy-Wschód – wartość ogółem: ok. 35,4 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 23,4 mln zł,
- budowa infrastruktury turystycznej oraz zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Warty w Uniejowie – wartość ogółem: ok. 12,6 mln zł, w tym dofinansowanie: ok. 5,1 mln zł.

W 2023 r. zakończono także realizację dwóch przedsięwzięć współfinansowanych ze środków POIiŚ 2014-2020 o łącznej wartości: ok. 146,1 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 41,3 mln zł:

- Przebudowa sieci ciepłowniczej w Łodzi w celu ograniczenia emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej - Etap I, cz. 1 – wartość ogółem: ok. 57,2 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 22,5 mln zł,
- Przebudowa sieci ciepłowniczej w Łodzi w celu ograniczenia emisji CO₂ i poprawy efektywności energetycznej - Etap I, cz. 2 – wartość ogółem: ok. 88,9 mln zł, w tym dofinansowanie UE: ok. 18,9 mln zł.

Ukończono także trzy projekty zrealizowane ze środków budżetu państwa:

- Przebudowa stacji Łódź Kaliska – wartość ogółem: ok. 80,0 mln zł, realizowany w ramach szerszego projektu pn. „Zwiększenie dostępności magistrali E20 i C-E20 poprzez poprawę stanu technicznego przyległych linii kolejowych” o wartości ogółem: ok. 339,7 mln zł,
- Nowoczesny Szpital w Rawie Mazowieckiej gwarancją bezpieczeństwa mieszkańców i osób podróżujących przez region województwa łódzkiego – wartość ogółem ok. 21,0 mln zł,
- Polska Platforma Infrastruktury Skriningowej dla Chemii Biologicznej (POL-OPENSREEN) – wartość ogółem ok. 39,3 mln zł.

Rozdział 6

Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Łódzkiego

Lp.	Uchwała Nr	Z dnia	W sprawie
1	LIII/611/23	31.01.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
2	LIII/612/23	31.01.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
3	LIII/613/23	31.01.2023	zmieniająca Statut Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim
4	LIII/614/23	31.01.2023	w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi
5	LIV/615/23	28.02.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
6	LIV/616/23	28.02.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
7	LIV/617/23	28.02.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy społeczności lokalnym i regionalnym Ukrainy
8	LIV/618/23	28.02.2023	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu
9	LV/619/23	28.03.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
10.	LV/620/23	28.03.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego

11.	LV/621/23	28.03.2023	w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Łódzkiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku
12.	LV/622/23	28.03.2023	w sprawie przyjęcia raportu z realizacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025 za 2022 rok
13.	LV/623/23	28.03.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
14.	LV/624/23	28.03.2023	w sprawie rozpatrzenia petycji
15.	LV/625/23	28.03.2023	w sprawie rozpatrzenia petycji
16.	LV/626/23	28.03.2023	w sprawie wniosku organizacji społecznych środowiska ośrodków szkolenia kierowców dotyczącego wysokości opłat za egzaminy państwowe na prawo jazdy
17.	LVI/627/23	25.04.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
18.	LVI/628/23	25.04.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
19.	LVI/629/23	25.04.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej w ramach zadania pn. Infrastruktura Turystyczna Plus 2023
20.	LVI/630/23	25.04.2023	w sprawie przyjęcia Regulaminu konkursu „Łódzkie ratuje zabytki” określającego zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego
21.	LVI/631/23	25.04.2023	w sprawie określenia kryteriów oraz punktacji w postępowaniu rekrutacyjnym do burs i internatu, dla których organem prowadzącym jest Województwo Łódzkie
22.	LVI/632/23	25.04.2023	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Zgierskiemu z przeznaczeniem na realizację prac w ramach zadania inwestycyjnego pn.: "Przebudowa drogi powiatowej Nr 5157 E w Zgierzu, w ciągu ul. Musierowicza-Gałczyńskiego, na odcinku ul. Parzęczewskiej do drogi woj.702 (ul. Piątkowska)"

23.	LVI/633/23	25.04.2023	w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie prawa służebności gruntowej
24.	LVI/634/23	25.04.2023	zmieniająca Statut Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim
25.	LVI/635/23	25.04.2023	w sprawie rozpatrzenia wniosku.
26.	LVII/636/23	23.05.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 - 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
27.	LVII/637/23	23.05.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
28.	LVII/638/23	23.05.2023	w sprawie upoważnienia Zarządu Województwa Łódzkiego do przeprowadzenia postępowania w celu wyboru firmy audytorskiej uprawnionej do badania Sprawozdania finansowego Województwa Łódzkiego
29.	LVII/639/23	23.05.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2023 pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie rozwoju zielonej infrastruktury, w ramach projektu "Województwo Łódzkie Ogrodem Polski" – „Ogrody przyjazne naturze”
30.	LVII/640/23	23.05.2023	w sprawie rozstrzygnięcia pierwszego konkursu „Łódzkie ratuje zabytki” i udzielenia w 2023 roku dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego
31.	LVII/641/23	23.05.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rzecz jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego pomocy finansowej w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych samorządów w zakresie prac przy obiektach małej architektury zabytkowej położonych na obszarze województwa łódzkiego
32.	LVII/642/23	23.05.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego, w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie wspierania rodziny, w ramach konkursu „SAMORZĄD PRZYJAZNY RODZINIE 2023”

33.	LVII/643/23	23.05.2023	w sprawie określenia wysokości opłaty za przeprowadzenie egzaminów państwowych na obszarze województwa łódzkiego sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierujących pojazdami
34.	LVII/644/23	23.05.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w ramach programu „Infrastruktura sportowa Plus” na 2023 r.
35.	LVII/645/23	23.05.2023	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. dr Wł. Biegańskiego w Łodzi
36.	LVIII/646/23	27.06.2023	w sprawie udzielenia wotum zaufania Zarządowi Województwa Łódzkiego
37.	LVIII/647/23	27.06.2023	w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania finansowego Województwa Łódzkiego wraz ze Sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Łódzkiego za 2022 rok
38.	LVIII/648/23	27.06.2023	absolutorium dla Zarządu Województwa Łódzkiego z tytułu wykonania budżetu Województwa Łódzkiego za 2022 r.
39.	LVIII/649/23	27.06.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań przejętych do realizacji w drodze umowy lub porozumienia, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020
40.	LVIII/650/23	27.06.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
41.	LVIII/651/23	27.06.2023	Zmiany statutu samorządowej wojewódzkiej jednostki organizacyjnej pod nazwą „Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego”
42.	LVIII/652/23	27.06.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2023 pomocy finansowej gminom z obszaru województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na realizację zadania polegającego na zakupie i montażu automatycznej stacji meteorologicznej wraz z urządzeniem ogródka meteorologicznego w ramach programu „Wsparcie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej”
43.	LVIII/653/23	27.06.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2023 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie realizacji projektów w sołectwach „Sołectwo na plus”

44.	LVIII/654/23	27.06.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2023 pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie rozwoju infrastruktury w sołectwach „Infrastruktura sołecka na plus”
45.	LVIII/655/23	27.06.2023	w sprawie udzielenia z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2023 pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa łódzkiego w formie dotacji celowej, przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie renowacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy – „Renowacja zbiorników wodnych”
46.	LVIII/656/23	27.06.2023	w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów przeprowadzających egzaminy kandydatów na kierowców i kierowców na obszarze województwa łódzkiego
47.	LVIII/657/23	27.06.2023	w sprawie ustalenia wysokości opłat za zakwaterowanie w bursach, dla których organem prowadzącym jest Województwo Łódzkie, w roku szkolnym 2023/2024
48.	LVIII/658/23	27.06.2023	w sprawie powierzenia Powiatowi Piotrkowskiemu prowadzenia zadania samorządu województwa z zakresu gospodarowania nieruchomościami
49.	LVIII/659/23	27.06.2023	w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z siedzibą w Bełchatowie
50.	LVIII/660/23	27.06.2023	w sprawie przejęcia do realizacji zadania z zakresu zarządzania drogami powiatowymi na terenie gminy Wieluń wraz z dotacją celową
51.	LVIII/661/23	27.06.2023	w sprawie rozpatrzenia wniosku
52.	LVIII/662/23	27.06.2023	w sprawie przekazania petycji
53.	LIX/663/23	29.08.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 – 2027
54.	LIX/664/23	29.08.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
55.	LIX/665/23	29.08.2023	w sprawie wyboru firmy audytorskiej uprawnionej do badania Sprawozdania finansowego Województwa Łódzkiego za rok 2023 i rok 2024

56.	LIX/666/23	29.08.2023	w sprawie nadania statutu Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Łodzi
57.	LIX/667/23	29.08.2023	zmieniająca Statut Szpitala Wojewódzkiego im. Prymasa Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Sieradzu
58.	LIX/668/23	29.08.2023	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi
59.	LIX/669/23	29.08.2023	w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie nieodpłatnego prawa użytkowania
60.	LIX/670/23	29.08.2023	w sprawie rozstrzygnięcia drugiego konkursu „Łódzkie ratuje zabytki” i udzielenia w 2023 roku dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego
61.	LIX/671/23	29.08.2023	w sprawie projektu Umowy o współpracy pomiędzy Województwem Łódzkim (Rzeczpospolita Polska) a Obwodem Winnickim (Ukraina)
62.	LIX/672/23	29.08.2023	w sprawie przekazania petycji
63.	LIX/673/23	29.08.2023	w sprawie rozpatrzenia petycji
64.	LIX/674/23	29.08.2023	w sprawie rozpatrzenia petycji
65.	LX/675/23	06.10.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
66.	LX/676/23	06.10.2023	w sprawie nadania statutu Centrum Obsługi Przedsiębiorcy
67.	LX/677/23	06.10.2023	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Centrum Leczenia Chorób Płuc i Rehabilitacji w Łodzi
68.	LX/678/23	06.10.2023	w sprawie nadania Statutu Wojewódzkiej Radzie Seniorów Województwa Łódzkiego
69.	LX/679/23	06.10.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Łódzkiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku
70.	LX/680/23	06.10.2023	w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich odcinka drogi wojewódzkiej nr 705 w Skierniewicach oraz zaliczenia do kategorii dróg wojewódzkich drogi powiatowej bez numeru w Skierniewicach

71.	LX/681/23	06.10.2023	w sprawie rozpatrzenia petycji
72.	LX/682/23	06.10.2023	w sprawie przyznania Nagród Sejmiku Województwa Łódzkiego w dziedzinie kultury
73.	LX/683/23	06.10.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych
74.	LXI/684/23	24.10.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami, zadań realizowanych wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020, zadań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
75.	LXI/685/23	24.10.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
76.	LXI/686/23	24.10.2023	w sprawie zaciągnięcia zobowiązania długoterminowego w formie przystąpienia Województwa Łódzkiego do długu
77.	LXI/687/23	24.10.2023	zmieniająca Statut Specjalistycznego Psychiatrycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Łodzi
78.	LXI/688/23	24.10.2023	w sprawie zasad udzielania, trybu postępowania w sprawie udzielania i sposobu rozliczania dotacji podmiotowych i celowych dla Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Łodzi
79.	LXI/689/23	24.10.2023	w sprawie wyznaczenia wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi
80.	LXIII/690/23	21.11.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, zadań przejętych do realizacji w drodze umowy lub porozumienia, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
81.	LXIII/691/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
82.	LXIII/692/23	21.11.2023	w sprawie zawarcia Umowy o współpracy pomiędzy Województwem Łódzkim (Rzeczpospolita Polska) a Winnicką Obwodową Administracją Wojskową (Ukraina)

83.	LXIII/693/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka
84.	LXIII/694/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej
85.	LXIII/695/23	21.11.2023	w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla drogi ekspresowej S8 od km 330 + 510 do km 330 + 670
86.	LXIII/696/23	21.11.2023	w sprawie powierzenia Miastu Pabianice wykonania zadania samorządu województwa z zakresu zarządzania drogami wojewódzkimi
87.	LXIII/697/23	21.11.2023	zmieniająca Statut Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala im. M. Pirogowa w Łodzi
88.	LXIII/698/23	21.11.2023	w sprawie zmiany Statutu Wojewódzkiego Biura Geodezji w Łodzi
89.	LXIII/699/23	21.11.2023	w sprawie określenia terminów zakończenia okresów zbioru roślin uprawnych w województwie łódzkim
90.	LXIII/700/23	21.11.2023	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej w przewozach autobusowych
91.	LXIII/701/23	21.11.2023	w sprawie uchwalenia Programu współpracy Samorządu Województwa Łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 r
92.	LXIII/702/23	21.11.2023	w sprawie wyboru Przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego w Łodzi
93.	LXIII/703/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Nauki, Kultury i Sportu
94.	LXIII/704/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
95.	LXIII/705/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
96.	LXIII/706/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska

97.	LXIII/707/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa
98.	LXIII/708/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Skarg Wniosków i Petycji
99.	LXIII/709/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia składu osobowego Komisji Rewizyjnej
100.	LXIII/710/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
101.	LXIII/711/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
102.	LXIII/712/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
103.	LXIII/713/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska
104.	LXIII/714/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa
105.	LXIII/715/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Budżetu i Finansów
106.	LXIII/716/23	21.11.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie powołania składu osobowego Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej
107.	LXIV/717/23	19.12.2023	w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego
108.	LXIV/718/23	19.12.2023	w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2024 rok
109.	LXIV/719/23	19.12.2023	w sprawie zmian budżetu i w budżecie województwa łódzkiego na 2023 rok w zakresie zadań własnych, pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego, zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014 – 2020 oraz zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2023 rok
110.	LXIV/720/23	19.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego

111.	LXIV/721/23	19.12.2023	w sprawie wyrażenia zgody na wydłużenie okresu, na jaki oddano w nieodpłatne użytkowanie na rzecz Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno-Leczniczego w Łodzi nieruchomości położone w Łodzi przy ul. Aleksandrowskiej 61/63i ul. Tymienieckiego 18
112.	LXIV/722/23	19.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Łódzkiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku
113.	LXIV/723/23	19.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie
114.	LXIV/724/23	19.12.2023	zmieniająca uchwałę w sprawie wyboru przedstawicieli Sejmiku Województwa Łódzkiego do Rady Społecznej Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie
115.	LXIV/725/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
116.	LXIV/726/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
117.	LXIV/727/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
118.	LXIV/728/23	19.12.2023	w sprawie przekazania petycji
119.	LXIV/729/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
120.	LXIV/730/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi
121.	LXIV/731/23	19.12.2023	w sprawie rozpatrzenia skargi

Rozdział 7

Budżet obywatelski

i inne formy wsparcia inicjatyw oddolnych

Modelowanie społeczeństwa obywatelskiego w naszym regionie odbywa się poprzez inicjowanie przez Samorząd Województwa Łódzkiego szeregu działań mających na celu wspieranie inicjatyw oddolnych i pomoc w zaspokajaniu potrzeb lokalnych wspólnot, organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych. Przykładami takich działań są m.in.: realizowany z powodzeniem od 7 lat na poziomie województwa, budżet obywatelski „ŁÓDZKIE NA PLUS”, Forum Organizacji Pozarządowych i Pełnomocników ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu województwa łódzkiego, czy obsługa Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Ponadto w 2023 r. Województwo Łódzkie zrealizowało Wojewódzki Program pn. „Moce nadŁódzkie” mający na celu aktywizację mieszkańców regionu poprzez realizację oddolnych inicjatyw obywatelskich.

Dodatkowo kontynuowano rozpoczęty w 2020 r. cykl spotkań „Porozmawiajmy w Łódzkiem”.

Budżet obywatelski „ŁÓDZKIE NA PLUS”

Budżet obywatelski (skrót: BO) to inicjatywa, która przenosi decyzje o wydatkach regionalnych bezpośrednio w ręce mieszkańców województwa łódzkiego. W 2023 r. samorząd regionalny wdrożył ją w Łódzkiem już po raz szósty. Łącznie w poprzednim roku budżetowym udało się zrealizować 7 zadań wojewódzkich o charakterze infrastrukturalno-remontowym i 102 zadania w ramach 24 pul powiatowych m.in. o charakterze sportowym, ekologicznym, prozdrowotnym, kulturalnym czy z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Szczegółowy opis, podsumowujący realizację ww. zadań, uwzględniony został w tabeli zamieszczonej na końcu rozdziału.

W 2023 r. przeprowadzono również działania mające na celu wyłonienie zadań kolejnej – tj. VII edycji przedsięwzięcia. Procedura wyboru zadań budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2024 r. została przeprowadzona w oparciu o uchwałę nr IV/56/19 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie budżetu obywatelskiego.

Na realizację BO, podobnie jak w latach poprzednich, Samorząd Województwa Łódzkiego przeznaczył 8 mln zł.

Na przełomie lutego i marca 2023 r. mieszkańcy województwa łódzkiego zgłosili łącznie 281 projektów zadań, z których aż 203 zostało dopuszczonych do przeprowadzonego w czerwcu 2023 r. głosowania, w tym 6 projektów zadań zostało automatycznie przekazanych do realizacji w związku z niewykorzystaniem kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań w dwóch powiatach województwa łódzkiego – kutnowskim i mieście Piotrków Trybunalski. W jego trakcie oddano rekordową w historii budżetu obywatelskiego samorządu województwa łódzkiego liczbę głosów – w urnach znalazło się niespełna 114 tysięcy kart do głosowania.

W wyniku przeprowadzenia opisanej powyżej procedury w ramach BO „ŁÓDZKIE NA PLUS” w 2024 r. planowana jest realizacja 114 zadań (8 zadań w ramach puli wojewódzkiej oraz łącznie 106 zadań w ramach wszystkich pul powiatowych). W trakcie VII edycji BO mieszkańcy województwa łódzkiego będą mogli doświadczyć m.in. poprawy jakości

i dostępności do świadczeń medycznych, np. rehabilitacyjnych czy podniesienia poziomu bezpieczeństwa nad wodą na terenie regionalnych parków krajobrazowych. Oprócz zadań inwestycyjnych zrealizowany zostanie również szereg zadań o charakterze kulturalno-integracyjnym, sportowym, ekologicznym, prozdrowotnym czy działań promujących historię, tradycję i folklor Łódzkiego.

Wojewódzki Program pn. „Moce nadŁódzkie”

Głównym celem Wojewódzkiego Programu pn. „Moce nadŁódzkie” realizowanego w roku 2023 było aktywizowanie mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez wsparcie oddolnych inicjatyw obywatelskich zgłaszanych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2023 r. Województwo Łódzkie pierwotnie przeznaczyło na ten cel 2 000 000 zł. Kwota pojedynczej dotacji, o którą mogły wnioskować organizacje wahała się między 10 000 zł, a 25 000 zł. W ramach naboru, trwającego od 14 kwietnia do 12 maja 2023 roku zgłoszono aż 129 ofert. Ostatecznie Zarząd Województwa Łódzkiego przyznał 69 dotacji w kwotach od 10 000 zł do 25 000 zł.

Zrealizowane zadania dotyczyły takich obszarów jak:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- polityka społeczna (w szczególności zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym);
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;

które mieszkańcy i organizacje pozarządowe województwa łódzkiego wybrali, w ramach wcześniej zrealizowanego badania społecznego, jako priorytetowe w procedowaniu programu mikrograntów.

Współpraca Województwa Łódzkiego z obwodami ukraińskimi

Wśród regionów partnerskich Województwa Łódzkiego są cztery obwody ukraińskie: czerniowiecki, odeski, winnicki i wołyński. Po napaści Rosji na Ukrainę współpraca między naszymi regionami przybrała na intensywności. Od początku pełnoskalowej wojny Województwo Łódzkie włączyło się w pomoc wszystkim ukraińskim uchodźcom. Pomoc, jaką kierujemy na Ukrainę, koncentrujemy właśnie na naszych obwodach partnerskich i ludności, która je zamieszkuje.

Marszałek Województwa Łódzkiego i radni Sejmiku Województwa mieli możliwość osobiście zapoznać się ze skutkami wojny i zobaczyć warunki, w jakich żyją i funkcjonują na co dzień mieszkańcy obwodów partnerskich.

Delegacja Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego na czele z Marszałkiem Grzegorzem Schreiberem w dniach 18-21 kwietnia 2023 r. odwiedziła Winnicę na zaproszenie Winnickiej Obwodowej Administracji Wojskowej. W trakcie wizyty zostało zorganizowane spotkanie z obwodową administracją i wizyta w pensjonacie dla osób niepełnosprawnych i starszych w Winnicy. W Chmielniku delegacja naszego województwa spotkała się

z burmistrzem, zapoznała się z pracą centrum humanitarnego „Murashnyk” oraz działalnością organizacji pozarządowej „Pravo”.

W tym samym czasie delegacja Sejmiku Województwa Łódzkiego z Przewodniczącą Iwoną Koperską spotkała się z kierownictwem Wołyńskiej Rady Obwodowej w Łucku oraz odwiedziła Wołyński Obwodowy Szpital Kliniczny. Delegacja Sejmiku, miała również okazję zapoznać się z pracą Wołyńskiego Liceum Obwodowego o wzmocnionym wyszkoleniu wojskowym i fizycznym. Delegacje województwa łódzkiego spotkały się z przedsiębiorcami z obwodów winnickiego i wołyńskiego. Zwieńczeniem pobytu obu delegacji z województwa łódzkiego w Ukrainie był udział Marszałka Grzegorza Schreibera oraz przewodniczącej Iwony Koperskiej w Szczycie Partnerstwa w Kijowie 21 kwietnia.

Po wizycie doszło do kolejnych wydarzeń o charakterze gospodarczym. W dniach 12-14 czerwca 2023 r. delegacje z czterech ukraińskich obwodów partnerskich uczestniczyły w XVI Europejskim Forum Gospodarczym. W ramach wydarzenia podpisany został list intencyjny pomiędzy Marszałkiem Województwa Łódzkiego Grzegorzem Schreiberem a Wiceprzewodniczącym Winnickiej Obwodowej Administracji Wojskowej Andriiem Kavunetsem w sprawie utworzenia Biura Regionalnego Województwa Łódzkiego na terenie obwodu winnickiego. W grudniu Marszałek Grzegorz Schreiber podpisał z Siergiejem Borzovem, Przewodniczącym Winnickiej Obwodowej Administracji Wojskowej, umowę o współpracy, której częścią jest powołanie biura. Będzie ono miejscem do kontaktów biznesowych między firmami z naszego regionu a ukraińskimi kontrahentami. To zielone światło dla przedsiębiorców z Łódzkiego, którzy chcą wziąć udział w odbudowie Ukrainy po wojnie. Na zaproszenie do podjęcia działalności na Ukrainie, już odpowiedziało kilkadziesiąt firm z naszego województwa. To przedsiębiorstwa m.in. z branży budowlanej, tekstylnej czy usługowo-szkoleniowej. W ten sposób Łódzkie jest pierwszym samorządem wojewódzkim, które tworzy swoje stałe przedstawicielstwo na terenie toczącej wojnę z rosyjskim agresorem Ukrainy.

W listopadzie Marszałek Grzegorz Schreiber spotkał się z Przewodniczącym Winnickiej Rady Obwodowej Wiaczesławem Sokołowym. Rozmowy dotyczyły współpracy w obszarach gospodarki, nauki, kultury i sztuki oraz wsparcia, udzielonego przez Województwo Łódzkie obywatelom Ukrainy po wybuchu wojny.

Organizowane były również sesje on-line, w których uczestniczyli przedstawiciele departamentów urzędu. 7 lipca 2023 r. dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2027 uczestniczył w Forum „Transformacja. Poprawa. Rehabilitacja” zorganizowanym przez Odeską Obwodową Administrację Wojskową. Wydarzenie dotyczyło procesu odbudowy Ukrainy po wojnie, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału ludzkiego oraz współpracy przy realizacji projektów inwestycyjnych. 29 listopada 2023 r. zastępca dyrektora Departamentu Funduszu Sprawiedliwej Transformacji wziął udział on-line w forum pn.: „Forum Odzyskiwania Regionu Odessy. Horyzont strategiczny. Harmonizacja procesów” zorganizowanym w Odessie. W czasie forum dyrektor podzieliła się wiedzą z zakresu planowania strategicznego i programowania gospodarczego na przykładzie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

Kontynuowane były również przedsięwzięcia społeczne i pomocowe. W czerwcu 2023 r., na zaproszenie Marszałka Województwa Łódzkiego Grzegorza Schreibera, do województwa łódzkiego przyjechało 400 dzieci z zaprzyjaźnionych obwodów partnerskich z Ukrainy, które wzięły udział w obozach sportowo-językowych. 19 i 28 grudnia 2023 r. Województwo Łódzkie przekazało kolejne transporty z pomocą humanitarną do obwodów czerniowieckiego, wołyńskiego, odeskiego i winnickiego. Wśród przekazanych darów znalazły

się specjalistyczne łóżka medyczne, aparaty USG, agregaty prądotwórcze, apteczki oraz zestawy opatrunkowe.

„Porozmawiajmy w Łódzkiem”

Projekt, który trwa już pięć lat, to cykl spotkań z mieszkańcami we wszystkich powiatach naszego województwa i zaproszenie ich do dialogu. Jest to zarówno prezentacja działań Urzędu Marszałkowskiego, jak i źródło inspiracji dla Zarządu Województwa.

Na „Porozmawiajmy...” zapraszane są w szczególności osoby aktywne społecznie w danym terenie, w tym samorządowcy, sołtysi, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, organizacje pozarządowe, a także przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń, fundacji i zwykli mieszkańcy. Omawiane są kwestie inwestycyjne i organizacyjne, ważne dla konkretnej społeczności lokalnej.

W 2023 roku odbyło się 21 takich spotkań w całym województwie. Frekwencja zawsze dopisywała.

Tematy poruszane na spotkaniach „Porozmawiajmy w Łódzkiem” wywoływały często gorące dyskusje

Spotkania były dobrym przykładem dialogu społecznego, w trakcie którego urzędnicy – zwykle reprezentanci zarządu województwa, a także dyrektorzy departamentów i jednostek podległych samorządowi województwa – informowali o podejmowanych działaniach, programach skierowanych do mieszkańców, w tym formach wsparcia dla nich, ale także dla samorządów, sołectw, OSP, KGW i innych. Była mowa o aktualnych i planowanych konkursach, programach, naborach i grantach.

Mieszkańcy mówili o swoich oczekiwaniach, wskazywali potrzeby, dopytywali o możliwości wsparcia i współpracy.

Efektom spotkań są wprowadzone przez Zarząd Województwa programy społeczne w zupełnie nowych wymiarach – z dotacjami precyzyjnie dopasowanymi do potrzeb oraz z rekordowymi budżetami. To dzięki tym programom powstały dziesiątki miejsc do integracji mieszkańców: świetlic i altan, strażacy ochotnicy wyremontowali swoje remizy i uzupełnili

sprzęt, a koła gospodyń wiejskich dzięki nowemu – dedykowanemu im konkursowi) mogą kupować nowe wyposażenie.

Wśród owoców rozmów są m.in. „Świetlica sołecka na plus” – konkurs przewidujący wsparcie finansowe skierowane do sołectw z obszaru województwa łódzkiego na realizację zadań z zakresu budowy lub zakupu i montażu nowych świetlic sołeckich (między innymi kontenerowych lub drewnianych); wsparcie młodzieżowych drużyn ochotniczych straży pożarnych. Wynikiem „Porozmawiajmy w Łódzkiem” są również np. korekty tras autobusów dofinansowanych z Funduszu Rozwoju Komunikacji Autobusowej czy zadania w ramach Departamentu Infrastruktury realizowane dla zwiększenia bezpieczeństwa na drogach i inne.

Spotkaniom „Porozmawiajmy w Łódzkiem” towarzyszyły pikniki rodzinne

Dzięki społecznemu dialogowi i słuchaniu każdej z grup mieszkańców, lepiej zrozumieliśmy także potrzeby seniorów. To dla nich organizujemy spotkania, warsztaty i atrakcyjne projekty - na przykład z zakresu doskonalenia techniki jazdy. Z kolei z młodym pokoleniem wspólnie organizujemy pikniki, koncerty i turnieje - to zupełnie nowy wymiar współpracy, bardzo inspirującej.

Zadania w ramach Budżetu Obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” w 2023 r.

Lp.	Okres realizacji zadania	Pula	Wartość ostateczna zadania (w zł)	Opis realizacji zadania lub przyczyny jego niewykonania (jeśli dotyczy)	Ostateczna liczba odbiorców zadania
Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi					
1	Rehabilitacja ruchowa i logopedyczna dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu brzezińskiego wraz z wykładami				
	od 19.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	BRZEZIŃSKI	40 000	W ramach zadania przeprowadzono: – dla 40 osób niepełnosprawnych po 12 godzin indywidualnych zajęć z fizjoterapeutą; – dla 12 osób niepełnosprawnych po 12 godzin indywidualnych zajęć z neurologopedą; – trzy 2- godzinne wykłady: na tematy "Wpływu aktywności ruchowej na prawidłową postawę ciała. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała"; "Słuch fonematyczny, a rozwój mowy"; "Ćwiczenia oddechowe i relaksacyjne stosowane w fizjoterapii". W każdym z wykładów uczestniczyło 50 mieszkańców powiatu brzezińskiego.	102 osoby
2	Dzieciństwo bez granic				
	od 15.06.2023 r. do 30.09.2023 r.	PAJĘCZAŃSKI	40 000	Podczas wakacji organizowane były zajęcia sportowe, ruchowe, taneczne dla dzieci w wieku od 5 lat do 16 lat, z rodzin polskich i ukraińskich. Zorganizowano również wycieczkę do Warszawy (zwiedzenie m.in. Stadionu Narodowego i starego miasta z przewodnikiem) oraz wycieczkę na basen. Na zakończenie projektu zorganizowano zawody sportowe.	33 osoby
3	Ekologia i aktywność - wieruszowski Senior				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	WIERUSZOWSKI	32 375	Zorganizowano: eko spływ kajakowy rzeką Prosną dla 30 seniorów; cykl 18 (2-godzinnych) zajęć dla 20 seniorów; wyjazd do arboretum dla 45 seniorów; wyprawę rowerową dla 30 seniorów, połączoną z wykładem o ekosystemie i znaczeniu gatunków; wystawę plenerową fotografa - przyrodnika; zajęcia z Zumba-Gold i z jogi (łącznie 20 spotkań) oraz piknik otwarty w gminie Wieruszów.	100 osób

4	Integracja Międzypokoleniowa Dla Mieszkańców Powiatu Rawskiego				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	RAWSKI	39 920	Zrealizowano 30 godzin treningów sportowych, warsztaty międzypokoleniowe składające się z dwóch spotkań jednodniowych po 6 godzin dla dwóch grup po 15 osób (tematy spotkań to: „Świat mojego dzieciństwa”; „Czego chciałbym nauczyć”) oraz piknik dla mieszkańców powiatu rawskiego.	130 osób
5	Półkolonie nad Pilicą				
	od 15.06.2023 r. do 31.08.2023 r.	TOMASZOWSKI	40 000	Zorganizowano 6 - dniowy turnus półkolonii dla 50 dzieci z powiatu tomaszowskiego, oraz przeprowadzono zajęcia sportowe, językowe, integracyjne (gry, zabawy, turnieje, konkursy). Odebyły się 2 wycieczki: do ZOO i Orientarium w Łodzi oraz wycieczka z zajęciami na ścianie wspinaczkowej i kinem.	50 osób
6	Lato na Ludowo w Gminie Sędziejowice				
	od 15.06.2023 r. do 31.08.2023 r.	ŁASKI	40 000	Zorganizowano 12 bezpłatnych spotkań w 12 różnych sołectwach na terenie gminy Sędziejowice, każde dla 25 dzieci, podczas których przeprowadzono animacje tj. gry i zabawy sprawnościowe, spotkania z gościem specjalnym, konkursy i quizy o Województwie Łódzkim.	300 osób
7	Wjazd turystyczno-krajoznawczy dla osób z niepełnosprawnościami				
	od 01.08.2023 r. do 29.09.2023 r.	ZGIERSKI	40 000	Zorganizowano 3-dniową wyprawę dla 25 osób z niepełnosprawnościami oraz 10 opiekunów (w tym 5 wolontariuszy), mieszkańców powiatu zgierskiego. Podczas wyprawy zwiedzano Sulejowski Park Krajobrazowy oraz odbyły się zajęcia plenerowe z zakresu ekologii oraz warsztaty i zabawy twórcze z animacji nad Zalewem Sulejowskim, a także rejs po Zalewie Sulejowskim.	35 osób
Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego					
8	Łowickie centrum aktywności międzypokoleniowej „ŁObyczaj-TO” - ETAP 2				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	38 745 (koszty poniesione na dokumentację projektową)	Dla potrzeb realizacji zadania zlecono opracowanie dokumentacji projektowej. Na podstawie dokumentacji ogłoszono dwa postępowania przetargowe na roboty budowlane. Unieważniono obydwie postępowania - nie wpłynęła żadna oferta. Zadanie ujęto w Planie Budżetu na rok 2024.	200 osób

9	Parking na miarę				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	444 570	Dla potrzeb realizacji zadania zlecono opracowanie dokumentacji projektowej. Na podstawie dokumentacji ogłoszono postępowanie przetargowe na roboty budowlane, w wyniku którego wyłoniono wykonawcę robót. W ramach BO na rok 2023 wykonano część zgłoszonych we wniosku robót, z uwagi na koszty przewyższające wartość zadania. Wnioskodawca wyraził zgodę na ograniczenie zakresu prac w ramach przyznanej kwoty.	5 000 osób
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi					
10	Bezpieczny powrót ze szkoły – Budowa chodnika				
	Nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	Nie dotyczy	W dwóch postępowaniach konkursowych nie udało się wyłonić realizatora zadania. Zadanie zostało ujęte w budżecie na 2024 rok.	Nie dotyczy
11	Budowa interaktywnego przejścia dla pieszych przy Szkole Podstawowej w Szczercowie				
	od 21.04.2023 r. do 04.07.2023 r.	WOJEWÓDZKA	109 470	Zadanie zostało zrealizowane.	Wszyscy uczestnicy ruchu drogowego
12	Budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 476 w Dobrzelowie, gmina Bełchatów				
	Nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	Nie dotyczy	W dwóch postępowaniach konkursowych nie udało się wyłonić realizatora zadania. Zadanie zostało ujęte w budżecie na 2024 rok.	Nie dotyczy
13	WARSZAWSKA JAK Z OBRAZKA				
	Nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	Nie dotyczy	W pięciu postępowaniach konkursowych nie udało się wyłonić realizatora zadania. Zadanie zostało ujęte w budżecie na 2024 rok.	Nie dotyczy

14	Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 485 w Zawadach, gmina Bełchatów				
	od 07.07.2023 r. do 19.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	894 062	Zadanie przeniesione z 2022 r. Zadanie zostało zrealizowane jako zadanie własne.	Wszyscy uczestnicy ruchu drogowego
15	Budowa chodnika wraz ze zjazdami indywidualnymi w ciągu drogi wojewódzkiej w miejscowości Rossoszyca				
	Nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	Nie dotyczy	Zadanie przeniesione z 2022 r. W dwóch postępowaniach konkursowych nie udało się wyłonić realizatora zadania. Zadanie zostało ujęte w budżecie na 2024 rok.	Nie dotyczy
16	Poprawa bezpieczeństwa przy drodze wojewódzkiej nr 481				
	Nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	Nie dotyczy	Zadanie przeniesione z 2022 r. W dwóch postępowaniach konkursowych nie udało się wyłonić realizatora zadania. Zadanie zostało ujęte w budżecie na 2024 rok.	Nie dotyczy
17	Bezpieczny pieszy. Aktywne przejścia na drogach wojewódzkich w gminie Wieluń				
	od 24.10.2023 r. do 28.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	196 062	Zadanie przeniesione z 2022 r. Zadanie zrealizowane jako zadanie własne w zakresie drogi wojewódzkiej Nr 486.	Wszyscy uczestnicy ruchu drogowego
Departament Polityki Zdrowotnej					
18	Profilaktyka wad stóp u dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie powiatu pajęczańskiego				
	od 11.05.2023 r. do 30.11.2023 r.	PAJĘCZAŃSKI	40 000	Przeprowadzono badanie komputerowe stóp u 250 dzieci i młodzieży z powiatu pajęczańskiego. Podczas indywidualnej konsultacji została oceniona dynamika i statyka chodu. Wizyta obejmowała także edukację rodziców/opiekunów w zakresie prewencji wystąpienia wad stóp, prawidłowych zachowań, doboru odpowiedniego obuwia, czy podstawowych ćwiczeń wspierających budowanie prawidłowego wysklepienia stopy, co bezpośrednio wpływa na jakość chodu oraz może rzutować na postawę dziecka.	250 osób

19	Bezpłatne konsultacje fizjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z powiatu wieluńskiego				
	od 11.07.2023 r. do 30.11.2023 r.	WIELUŃSKI	37 500	Przeprowadzono diagnostykę wad postawy oraz konsultacje fizjoterapeutyczne dla 250 dzieci i młodzieży z powiatu wieluńskiego.	250 osób
20	Beztroskie, terapeutyczne wakacje dla dzieci, które pokonały nowotwór				
	od 01.07.2023 r. do 31.07.2023 r.	M. ŁÓDŹ	39 400	W ramach projektu zorganizowano wyjazd wakacyjny dla 8 dzieci, które ukończyły terapię nowotworową w Uniwersyteckim Centrum Pediatrii w Łodzi. W wyjeździe uczestniczyli również rodzice oraz jedno z rodzeństwa. Celem wyjazdu było usamodzielnienie się dzieci poprzez połączenie wypoczynku z działaniami terapeutycznymi. W ramach wyjazdu zorganizowane zostały 3 warsztaty.	27 osób (8 dzieci, 8 rodziców i 8 rodzeństwa + 1 psycholog i 2 animatorów)
21	Strefa fizjoterapii dla pacjentów Oddziału Rehabilitacji WSZ im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach				
	od 25.01.2023 r. do 15.12.2023 r.	M. SKIERNIEWICE	39 947	W ramach projektu zrealizowano między innymi zakup: kabin UGUL z przewieszką, kabiny UGUL bez przewieszki, pakietów osprzętów do kabiny UGUL, aparatu do ultradźwięków, głowic do ultradźwięków, elektrod, wózka inwalidzkiego, kul łokciowych, lustra korekcyjnego, stołu rehabilitacyjnego 3 segmentowego, przyrządu do trakcji kręgosłupa, krzeseł do masażu, schodów z pochylnią do nauki chodzenia oraz oznaczenia graficznego. Realizacja projektu pozwoliła na poprawę warunków powrotu do zdrowia oraz podwyższenie standardu usług świadczonych na rzecz pacjentów. Dopuszczenie w nowy sprzęt rehabilitacyjny zwiększyło komfort pacjentów i wygodę podczas wykonywanych zabiegów.	Okolo 2 800 pacjentów
22	REHABILITACJA INTEGRACYJNA W RAFAŁÓWCE - W TROSCE O ZDROWIE DZIECI				
	od 25.01.2023 r. do 30.11.2023 r.	SIERADZKI	40 000	W ramach projektu zrealizowano między innymi zakup: podoskopu diagnostycznego, bezprzewodowych platform sił do oceny równowagi, elektronicznego goniometra do oceny monitorowania i rehabilitacji z zakresu ruchu, tensomerta elektronicznego, licencji oprogramowania, wioślarza magnetycznego, mini – tensora, pierścienia R 500 do Viofor Delux, goniometra ze stali nierdzewnej 20 cm, goniometra palcowego ze stali nierdzewnej 15 cm, tabletu, statywu do tabletu, panatta sport, masażera, małej siłowni dla dzieci (wioślarz, ławeczka, rowerek) oraz oznaczenia graficzne. Realizacja zadania pozwoliła na poprawę, jakości świadczonych usług medycznych, poprzez rozszerzanie przez Ośrodek Rehabilitacyjno-Leczniczy w Rafałowie zakresu form prozdrowotnych	Okolo 700 osób

				prowadzonych dla dzieci i młodzieży oraz efektywniejszą realizację zabiegów rehabilitacyjnych, skierowanych do małych pacjentów.	
23	OGRÓD TERAPEUTYCZNY DLA PACJENTÓW CENTRUM PSYCHIATRYCZNEGO W WARCIE - OGRÓD, KTÓRY LECZY				
	od 25.01.2023 r. do 30.11.2023 r.	SIERADZKI	38 709	W ramach projektu zrealizowano między innymi zakup stołu, ławek, koszy na śmieci, leżaków, pergoli ogrodowych oraz wykonanie utwardzenia terenu, powierzchni trawiastej, powierzchni ściółkowej, ścieżki sensorycznej, roślin wieloletnich i oznaczenie graficzne projektu. Realizacja zadania pozwoliła wspierać terapię różnych schorzeń i zaburzeń psychicznych oraz wpłynąć pozytywnie na poprawę stanu psychicznego, emocjonalnego, umysłowego i fizycznego pacjentów.	Około 5 000
24	Skuteczna rehabilitacja najszybszą drogą do sprawności				
	od 27.01.2023 r. do 30.09.2023 r.	ZGIERSKI	39 996	W ramach projektu zrealizowano między innymi zakup bieżni elektrycznej, lampy sollux statywowej, aparatu do ultradźwięków, roweru magnetycznego, głowicy bezobsługowej z uchwytem, lasera z aplikatorem skanującym. Celem projektu było podniesienie, jakości usług rehabilitacyjnych dla pacjentów Szpitala w Zgierzu oraz poprawa zdrowia mieszkańców.	Mieszkańcy powiatu zgierskiego
25	„Ćwicz serce na dachu, nasz Pacjencie - brachu!” - budowa sali gimnastycznej dla potrzeb Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej				
	nie dotyczy	WOJEWÓDZKA	nie dotyczy	Z uwagi na niewyłonienie przez Samodzielny Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Piotrkowie Trybunalskim w kolejnych postępowaniach przetargowych wykonawcy inwestycji, zadanie nie zostało zrealizowane w 2023 roku. W związku z powyższym projekt został zaplanowany do realizacji w budżecie Województwa Łódzkiego na rok 2024.	nie dotyczy
26	TĘŻNIA SOLANKOWA NA TERENIE SZPITALA WOJEWÓDZKIEGO W SIERADZU - LECZNICZE PŁUCA SZPITALA				
	od 25.01.2023 r. do 30.11.2023 r.	WOJEWÓDZKA	364 861	W ramach realizacji zadania wykonano budowę tężni solankowej przy pawilonach łóżkowych Szpitala. Tężnia została zorganizowana w celach leczniczo - rekreacyjnych, podnosząc efektywność leczenia i samopoczucie chorych.	Mieszkańcy województwa łódzkiego

27	Kompleksowa modernizacja pomieszczeń Fizjoterapii w Oddziale Rehabilitacji WSZ im. Stanisława Rybickiego w Skierniewicach				
	od 25.01.2023 r. do 15.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	499 080	Środki zostały przeznaczone na modernizację pomieszczeń Fizjoterapii oraz wykonanie dokumentacji projektowej oraz oznaczenie graficzne projektu. Zwiększony został komfort i samopoczucie pacjentów oraz wygoda podczas zabiegów. Realizacja projektu przyczyniła się do zwiększenia dostępnością pacjentów ze szczególnymi potrzebami na zabiegi.	Okolo 2 800 pacjentów
Departament Kontroli, Audytu Wewnętrznego i Bezpieczeństwa					
28	JAK BEZPIECZNIE ZACHOWAĆ SIĘ NAD WODĄ - PROGRAM EDUKACYJNY DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU SKIERNIEWICKIEGO				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	SKIERNIEWICKI	39 280	Przeprowadzono cykl zajęć dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat bezpiecznego zachowania nad wodą, w okresie letnim i zimowym. Do tego zapewniono niezbędne do rozpoczęcia projektu materiały informacyjno-edukacyjne.	353 osób
29	Bezpiecznie nad wodą - zajęcia edukacyjno-szkoleniowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. SKIERNIEWICE	39 998	Dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, odbyły się szkolenia z zakresu bezpieczeństwa nad akwenami wodnymi dotyczącymi unikania zagrożeń, udzielania pierwszej pomocy oraz posługiwania się sprzętem wykorzystywanym do ratownictwa wodnego. Do tego zapewniono niezbędne do rozpoczęcia projektu materiały informacyjno-edukacyjne.	350 osób
30	Akcja Reakcja				
	od 01.10.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁOWICKI	40 000	Zorganizowano kurs kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) dla strażaków ratowników z OSP w Pilaszkanie. Wyszukoleni w pierwszym etapie ratownicy przeprowadzili Warsztaty Rodzinne z pierwszej pomocy dostosowane merytorycznie do grup wiekowych uczestników - mieszkańców pow. łowickiego.	75 osób
31	Szkolenia z zakresu ratownictwa prowadzonego na lodzie kruchym				
	od 30.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	40 000	Przeprowadzono szkolenia dla 4 grup uczestników, z zakresu ratownictwa na lodzie kruchym. Do tego zapewniono niezbędne do rozpoczęcia projektu materiały informacyjno-edukacyjne.	63 osób

32	Zwiększanie bezpieczeństwa na trudno dostępnych terenach obszarów wodnych powiatu piotrkowskiego przez zakup sprzętu ratowniczego				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	PIOTRKOWSKI	40 000	Zakupiono sprzęt pozwalający na zwiększenie bezpieczeństwa do wykonywania ratownictwa na trudno dostępnych obszarach wodnych. Zwiększony potencjał sprzętowy, wymagany od podmiotów wykonujących ratownictwo wodne, konieczny jest w szczególności dla organizowania i udzielania pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.	powiat piotrkowski
33	Zakup sprzętu ratownictwa wodnego zwiększającego bezpieczeństwo osób przebywających na terenie parków krajobrazowych województwa łódzkiego				
	od 15.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	WOJEWÓDZKA	484 000	Zakupiono sprzęt pozwalający na zwiększenie bezpieczeństwa dla osób przebywających na terenie parków krajobrazowych województwa łódzkiego. Zakupiono m. in. indywidualny sprzęt ratowniczy, łódź motorową małogabarytową z silnikiem i wyposażeniem; specjalistyczny sprzęt dla ratownika płetwonurka; bezzałogowy statek powietrzny typu DRON z wyposażeniem oraz specjalistyczny dron podwodny. Dodatkowo uwzględniono promocje wraz z oznakowaniem graficznym.	Mieszkańcy województwa łódzkiego
34	Pierwsza pomoc dla mieszkańców wsi Miedźno				
	nie dotyczy	SIERADZKI	nie dotyczy	Zadanie nie zostało wykonane z powodu nie złożenia żadnej oferty na jego realizację - pomimo umieszczenia przedsięwzięcia w ogłoszeniach dwóch otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu bezpieczeństwa publicznego w ramach budżetu obywatelskiego „ŁÓDZKIE NA PLUS” na 2023 r. W związku z powyższym zadanie nie zostało przesunięte na 2024 rok.	nie dotyczy
Departament Sportu i Edukacji					
35	AeroPiknik Ziemi Brzezińskiej				
	od 01.07.2023 r. do 30.11.2023 r.	BRZEZIŃSKI	40 000	Zorganizowano jednodniowy piknik rodzinny, mający na celu zapoznanie dzieci i młodzież z tematyką sportów lotniczych. Odbiorcy projektu mogli uczestniczyć w warsztatach modelarskich, pokazach wiatrakowców i motoparalotni.	300 osób

36	Powiat kutnowski na pograniczu folklorów, dwa oblicza kultury ludowej - folklor łęczycki & łowicki				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	KUTNOWSKI	35 975	Przeprowadzono zajęcia warsztatowe z wycinanki łowickiej oraz prezentacji dawnych obyczajów. Przypomniano dzieciom także grę w palanta. Zorganizowano konkurs plastyczny pt.: „Kolorowy świat folkloru powiatu kutnowskiego” oraz konkurs z wiedzy o folklorze. Zakupiono także do biblioteki książki w temacie zadania.	3 031 osób
37	Aktywne – zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	KUTNOWSKI	40 000	Projekt skierowany był do dzieci i młodzieży z powiatu kutnowskiego. W ramach projektu przeprowadzono pozalekcyjne zajęcia rekreacyjno-sportowe: piłka nożna chłopców i dziewcząt i siatkówka dziewcząt. Stworzone zostały 4 grupy treningowe. W trakcie trwania projektu przeprowadzono jednodniowe zawody sportowe: turniej siatkówki dla dziewcząt i turniej piłki nożnej.	80 osób
38	REHABILITACJA KSIĄŻKĄ SPOSOBEM NA RADZENIE SOBIE W ŻYCIU				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁĘCZYCKI	39 979	Zrealizowano cykl zajęć związanych z rehabilitacją książką w trakcie, których pokazano możliwość sięgania po literaturę w momentach problemów psychicznych. W sumie przeprowadzono 65 lekcji i zajęć, w których uczestniczyło 1195 uczniów, 3 warsztaty biblioterapeutyczne, w których uczestniczyło 60 przedszkolaków, zorganizowano konkurs literacki „Bajkowo o Łęczycy. Łęczycka bajka terapeutyczna”, w którym udział wzięło 25 uczniów. Zakupiono między innymi książki w temacie zadania oraz materiały wykorzystywane podczas zajęć i warsztatów.	4 693 osób
39	Unihokej - zabawą na wesoło				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁĘCZYCKI	39 035	Przeprowadzono dla dzieci i młodzieży bezpłatne zajęcia unihokeja na terenie powiatu łęczyckiego (2 treningi tygodniowo po 90 minut). Zapewniono koszulki sportowe z hasłem przewodnim "Unihokej – zabawą na wesoło". Projekt miał na celu zapoznanie się z podstawowymi zasadami gry unihokeja, przeprowadzono konkursy strzeleckie, mini turnieje pomiędzy uczestnikami zadania.	100 osób

40	998 Warrior FireFighter Games				
	od 14.05.2023 r. do 31.08.2023 r.	ŁĘCZYCKI	36 500	Przeprowadzono strażacki turniej sprawnościowy dla 50 osób w wieku 8-18 lat. Zostały przeprowadzone eliminacje dla zgłoszonych dzieci. Finał odbył się na stadionie w Grabowie. Organizator zapewnił ubezpieczenie i opiekę medyczną podczas wydarzenia, a uczestnicy zadania otrzymali poczęstunek, medale i dyplomy.	50 osób
41	OBÓZ SPORTOWY „FITMOCNI 2023”				
	od 24.06.2023 r. do 31.08.2023 r.	ŁÓDZKI WSCHODNI	40 000	Zorganizowano 10-dniowy obóz sportowy dla dzieci i młodzieży z powiatu łódzkiego wschodniego. Uczestnicy obozu mieli zapewnione codzienne treningi z Judo i Cheerleadingu. W trakcie obozu zostały przeprowadzone pogawędki w zakresie zdrowego odżywiania.	20 osób
42	Bieg na orientację - Wiączyń				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁÓDZKI WSCHODNI	6 000	Zorganizowano bieg i marsz na orientację oraz wykonano specjalistyczną mapę do biegu na orientację fragmentu lasu Wiączyń. Mapa została udostępniona uczestnikom zawodów oraz wszystkim chętnym mieszkańcom województwa łódzkiego.	100 osób
43	Biblioterapia - pomoc terapeutyczna dla dzieci i dorosłych				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	OPOCZYŃSKI	39 999	W ramach zadania odbyły się spotkania seniorów „Czytanie – terapia utrzymująca zdrowie i młodość” i dzieci „Bajka – pomagajka” z psychologiem poświęcone terapii za pomocą czytania, zorganizowano warsztaty biblioterapeutyczne oraz czytelniczo-plastyczne. Dokonano zakupu materiałów wykorzystywanych podczas spotkań na potrzeby terapii książką (m.in. pacynki, teatrzyk Kamishibai, piasek kinetyczny, materiały papiernicze) oraz 711 książek do biblioteki.	1 665 osób
44	Lektura na zdrowie				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	RADOMSZCZAŃSKI	26 900	Zaplanowano i zrealizowano warsztaty z zakresu rehabilitacji zdrowotnej: „Zdrowy kręgosłup”, „Choroba zwyrodnieniowa stawów. Jak żyć bez bólu?”, „Najnowsze trendy w fizjoterapii – jak szybko i skutecznie pomóc pacjentom” oraz „Seniorze jedź zdrowo, aby zachować wigor i siłę”. Urządzono kącik czytelniczy oraz zakupiono do zbiorów biblioteki nowości książkowe służące seniorom jak i wszystkim czytelnikom (508 woluminów	4 049 osób

				książek), w tym audiobooki (219 audiobooków) oraz książki z serii „Wielkie Litery” (48 książek).	
45	TRENUJ, A BĘDZIESZ WIELKI				
	od 01.05.2023 r. do 31.08.2023 r.	SKIERNIEWICKI	39 100	Zorganizowano turniej piłkarski dla dzieci zamieszkujących teren powiatu skierniewickiego. Organizator zapewnił wstęp wolny na zawody wszystkim chętnym dzieciom. W ramach turnieju zostały rozegrane mecze w kategoriach wiekowych (od rocznika 2008 do rocznika 2017). Przed realizacją turnieju zostały przeprowadzone treningi piłkarskie.	75 osób
46	Z mapą i elektroniką przez las w zakresie kultury fizycznej				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	SKIERNIEWICKI	8 000	Projektu dotyczył organizacji dwóch imprez sportowych (marszu i biegu na orientację). Celem zadania była możliwość zapoznania się z czytaniem mapy, obsługi urządzeń nawigacyjnych i elektronicznych oraz poruszaniem się w terenie z mapą przygotowaną przez realizatora projektu. Dla uczestników przygotowano do wyboru trzy różne trudności trasy w zależności od preferencji i doświadczenia odbiorców. Na czas biegu każdy uczestnik otrzymał elektroniczną kartę startową (CHIP) - do pomiaru czasu i potwierdzania obecności w punkcie.	100 osób
47	Wieluński Runmageddon dla dzieci				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	WIELUŃSKI	40 000	Przeprowadzono w Wieluniu wydarzenie rekreacyjno-sportowe dla dzieci w wieku od 4 do 13 lat z terenu powiatu wieluńskiego. Dzieci podzielono na odpowiednie kategorie wiekowe. Zorganizowano dla uczestników bieg z przeszkodami na dystansie ok. 1 km. Organizator przeprowadził również wydarzenia dla dorosłych: szkolenie z udzielania pierwszej pomocy i badania profilaktyczne.	200 osób
48	GALEWSKI LAS MOCY!				
	od 01.05.2023 r. do 25.07.2023 r.	WIERUSZOWSKI	40 000	Zorganizowano bieg z przeszkodami na dystansie ponad 4 km. Uczestnicy mieli zapewnione upominki i poczęstunek w trakcie wydarzenia.	300 osób

49	Rusz się po zdrowie!!!				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	WIERUSZOWSKI	40 000	W ramach projektu przeprowadzono zajęcia z jogi (około 50 godzin) i tenisa ziemnego (około 100 godzin). Organizator projektu zapewnił wykwalifikowanych instruktorów do prowadzenia zajęć sportowych.	65 osób
50	Wakacyjna Akademia Sportu				
	od 01.05.2023 r. do 31.08.2023 r.	M. ŁÓDŹ	39 999	Zorganizowano półkolonie dla dzieci i młodzieży z powiatu m. Łódź. W ramach zadania przeprowadzono zajęcia sportowe, wyjścia na basen oraz turnieje. W trakcie letnich wakacji zapewniono organizację 4 turnusów półkolonii.	120 dzieci i młodzieży
51	Piknik lekkoatletyczny upamiętniający Jadwigę Wajs				
	od 01.06.2023 r. do 25.06.2023 r.	M. ŁÓDŹ	39 945	Zorganizowano piknik lekkoatletyczny dla mieszkańców Łodzi. W ramach pikniku zapewniono atrakcje dla dzieci w tym dmuchańce, konkursy lekkoatletyczne (np. bieg na 60 m, 400 m, skok w dal lub w sztafecie rodzinnej) i catering dla wszystkich uczestników.	300 osób
52	Bieg na orientację nad Stawy Jana				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. ŁÓDŹ	6 000	Zorganizowano bieg i marsz na orientację oraz wykonano specjalistyczną mapę do biegu na orientację fragmentu terenu przy Stawach Jana w Łodzi. Mapa została udostępniona uczestnikom zawodów oraz wszystkim chętnym mieszkańcom województwa łódzkiego.	100 osób
53	Piknikowe łowy na lisa				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. SKIERNIEWICE	13 300	Zorganizowano dwudniowy piknik sportowy na radioorientację. Organizator przygotował trasę, sprzęt odbiorczy dla uczestników biegu na radioorientację oraz ognisko z poczęstunkiem.	100 osób
54	Bądź aktywny - na sportowo z wodą				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. SKIERNIEWICE	39 608	Przeprowadzono zajęcia rekreacyjno-sportowe w dyscyplinach związanych z wodą takich jak spływy kajakowe, kajak-polo oraz ratownictwo wodne sportowe, łącznie przeprowadzono 270 godzin szkoleniowych.	180 osób

55	Dbam, trenuję, kibicuję - Pasja rodzi profesjonalizm				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	RAWSKI	39 890	Przeprowadzono treningi dla dzieci z roczników 2010-2016 z powiatu rawskiego. Uczestnicy mieli zapewnione 3 treningi tygodniowo. Organizator zapewnił dostęp do boiska sportowego oraz wykwalifikowanych instruktorów, trenerów. W ramach projektu przewidywany jest zakup sprzętu sportowego do prowadzenia treningów piłki nożnej.	150 osób
56	Szachownica jak boisko, gdy przewidzisz ruch wygrasz wszystko!				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	RAWSKI	40 000	Przeprowadzono 160 treningów piłkarskich oraz 64 lekcje szachów dla dzieci i młodzieży z powiatu rawskiego. Dodatkowo zakupiono sprzęt sportowy do przeprowadzenia zajęć. Uczestnicy byli podzieleni na cztery grupy piłkarskie oraz dwie grupy szachowe. Wszyscy uczestnicy otrzymali pamiątkowe koszulki.	90 osób
57	Poznaj podwodny świat - zajęcia z nurkowania dla dzieci i młodzieży z powiatu rawskiego				
	od 01.05.2023 r. do 16.12.2023 r.	RAWSKI	31 450	Przeprowadzono zajęcia teoretyczne i praktyczne z nurkowania. W ramach realizacji projektu przeprowadzono 50 godzin zajęć. Zadanie miało na celu zapoznanie mieszkańców powiatu rawskiego z nurkowaniem.	40 dzieci i młodzieży
58	LEKKOATLETYKA - uczy, bawi i wychowuje				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	BEŁCHATOWSKI	40 000	Zadanie dotyczyło popularyzacji lekkiej atletyki wśród dzieci i młodzieży do 18 roku życia z terenu powiatu bełchatowskiego. Przeprowadzono około 400 godzin treningów lekkoatletycznych przez wykwalifikowanych trenerów oraz zorganizowano lekkoatletyczne zawody sportowe dla wszystkich uczestników projektu.	60 osób
59	Chodzimy, pływamy i o zdrowie dbamy!				
	od 01.06.2023 r. do 30.11.2023 r.	ŁASKI	40 000	Projekt dotyczył organizacji zajęć nordic walking oraz lekcji nauki pływania dla młodszych lub aqua aerobik dla starszych uczestników projektu. Odkryto się spotkanie integracyjne dla wszystkich uczestników, w trakcie, którego podsumowano projekt.	467 osób

60	Aktywnie i sportowo w gminie Lutomiersk				
	od 01.05.2023 r. do 15.10.2023 r.	PABIANICKI	36 900	Zorganizowano zajęcia ze słów joggingu, nordic-walking, jogi oraz zajęcia nauki pływania dla dorosłych. Projekt zadania podsumował rowerowy rajd integracyjny wokół ciekawych turystycznie miejsc w gminie Lutomiersk.	20 osób
61	WYŚCIG KOLARSKI PO ZIEMI POWIATU PABIANICKIEGO				
	od 01.05.2023 r. do 30.11.2023 r.	PABIANICKI	40 000	Zorganizowano wyścig kolarski o charakterze ogólnopolskim. Wyścig miał na celu popularyzację sportu kolarskiego, wyłonienie zwycięzców wyścigu w poszczególnych kategoriach wiekowych w powiecie pabianickim. Udział w zadaniu mieli nie tylko zawodnicy, ale również kibice w każdym wieku.	150 osób
62	Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez udział w dodatkowych bezpłatnych zajęciach				
	od 01.05.2023 r. do 22.12.2023 r.	PABIANICKI	39 943	Zorganizowano bezpłatne zajęcia ruchowe i koordynacyjne na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży z powiatu pabianickiego. Uczestników zadania podzielono na 3 grupy w zależności o wieku. Każda z grup odbywała zajęcia ruchowe dwa razy w tygodniu.	60 dzieci i młodzieży
63	Dobrze znać				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	SIERADZKI	39 955	Przeprowadzono: „Grę miejską” (do rywalizacji stanęło 12 ośmioosobowych drużyn wraz z opiekunami ze szkół podstawowych z terenu powiatu sieradzkiego); zajęcia literackie i konkurs plastyczny „Moje miasto” (na który wpłynęło 77 prac). Uczniowie zostali zmobilizowani do poznania historii, tradycji i obyczajów swojej okolicy. Podczas zajęć warsztatowych szczególny nacisk został położony na folklor i strój ludowy. Odbyło się 7 spotkań, w których uczestniczyło 160 osób. Zakupiono 346 pozycji książkowych do biblioteki.	6 534 osób
64	Królewski festiwal gier i zabaw				
	od 01.05.2023 r. do 31.10.2023 r.	SIERADZKI	40 000	Zorganizowano festiwal sportowy, wypełniony grami sportowymi, konkursami, torami przeszkód i innymi atrakcjami sportowymi. Zapewniono udział animatora dla dzieci, poczęstunek oraz nagrody.	140 osób
65	Dzień Dziecka z „Widzewskim Charakterem” - piknik rodzinny				
	od 01.05.2023 r. do 15.07.2023 r.	TOMASZOWSKI	40 000	Zorganizowano jednodniowe wydarzenia dla rodzin, podczas którego odbył się pokazowy trening piłki nożnej oraz liczne zawody sprawnościowe	900 osób

				dla najmłodszych. Organizator zapewnił wyżywienie, słodki catering dla najmłodszych oraz dmuchańce.	
66	Czerniewice biegają! Szkolenie lekkoatletyczne oraz zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży				
	od 01.08.2023 r. do 30.11.2023 r.	TOMASZOWSKI	38 371	Przeprowadzono szkolenie lekkoatletyczne dla dzieci i młodzieży z powiatu tomaszowskiego. Zakupiono sprzęt sportowy niezbędny do przeprowadzenia zajęć sportowych. Przeprowadzono łącznie 144 treningów.	30 osób
67	Organizacja treningów wraz z zawodami saneczkarskimi z wykorzystaniem całorocznej zjeżdżalni z igielitu w Rzeczy				
	od 01.07.2023 r. do 29.09.2023 r.	TOMASZOWSKI	40 000	Zrealizowano treningi saneczkarskie, które były prowadzone przez profesjonalnych trenerów saneczkarstwa. Dodatkowo przeprowadzono zawody na zakończenie projektu. Treningi oraz zawody odbywały się na całorocznej zjeżdżalni z igielitu w Rzeczy w okresie wakacyjnym.	50 osób
68	Bieg na orientację do Grot Nagórzyckich				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	TOMASZOWSKI	6 000	Zorganizowano bieg i marsz na orientację oraz wykonano specjalistyczną mapę do biegu na orientację fragmentu wokół terenu Grot Nagórzyckich. Mapa została udostępniona uczestnikom zawodów oraz wszystkim chętnym mieszkańcom województwa łódzkiego.	100 osób
69	Rozpoczęcie i zakończenie wakacji na sportowo				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ZDUŃSKOWOLSKI	40 000	Przeprowadzono treningi i rozgrywki z piłki siatkowej dla mieszkańców powiatu zduńskowskiego. Zapewniono odbiorcom udział w 60 treningach siatkówki przez dwa tygodnie. Dodatkowo przeprowadzono 2 turnieje siatkówki w różnych kategoriach wiekowych. Organizator zapewnił uczestnikom projektu pamiątkowe koszulki, medale, puchary oraz poczęstunek w trakcie turnieju.	60 osób
70	Siatkówka łączy pokolenia				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ZDUŃSKOWOLSKI	40 000	Zorganizowano integracyjne, imprezy sportowe, w których wzięli udział mieszkańcy województwa łódzkiego, w szczególności powiatu zduńskowskiego. W ramach projektu przeprowadzono 6 turniejów piłki siatkowej.	240 osób

71	Szkolenie piłkarskie oraz zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Szadek				
	od 01.05.2023 r. do 30.11.2023 r.	ZDUŃSKOWOLSKI	40 000	Przeprowadzono szkolenie z piłki nożnej dla dzieci i młodzieży z powiatu zduńskowolskiego. Zakupiono niezbędny sprzęt sportowy oraz stroje dla odbiorców zadania. W trakcie zadania przeprowadzono 180 godzin szkoleniowych.	100 osób
72	Zdrowie – TAK, Biblioteka – TAK, Depresja – NIE				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	40 000	Zorganizowano spotkania z ekspertami: dietetykiem i psychologiem o tematyce, m.in.: „Serce, jelita, mózg – potęga Twojego ciała”, „Depresja – ujarzmić bestię” oraz spotkania dotyczące emocji dla dzieci. Zakupiono 673 książek i audiobooków o tematyce związanej z promocją zdrowia, bezpieczeństwa i psychologii oraz wyposażenie do pokoju pracy, nauki i relaksacji.	497 osób
73	Chcemy być FIT - kompleksowy program prozdrowotny dla mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	40 000	Zorganizowano bezpłatne zajęcia sportowe, ogólnorozwojowe (około 100 zajęć), zajęcia związane z profilaktyką bólów kręgosłupa (około 20 godzin), konsultacje dietetyczne (około 20 godzin) oraz konsultacje fizjoterapeutyczne (około 20 godzin). Zajęcia przeprowadzili wykwalifikowani trenerzy i fizjoterapeuci. Zajęcia zorganizowano dla kobiet i mężczyzn bez górnej granicy wieku.	100 osób
74	Tata i syn razem na boisku				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	BEŁCHATOWSKI	40 000	Przeprowadzono ok. 80 treningów piłki nożnej dla dwóch pokoleń- ojców i dzieci (około 40 treningów dla młodszej grupy i około 40 zajęć dla starszej grupy). W trakcie realizacji projektu zapewniono bazę sportową, opiekę nad grupami, merytoryczne wsparcie w zakresie wspólnego treningu. Zadanie miało ono celu integrację rodzin i aktywny styl życia.	30 osób
75	Na boisku i na korcie - Widawskie zajęcia sportowe w sześciu dyscyplinach				
	od 01.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁASKI	40 000	Przeprowadzono zajęcia sportowe dla mieszkańców powiatu łaskiego w następujących dyscyplinach: piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna, tenis ziemny, tenis stołowy oraz badminton. Zostały przeprowadzone dwa treningi tygodniowo z każdej wyżej wymienionej dyscypliny.	300 osób

76	Przez sport do zdrowia - aktywne wakacje dla dzieci z powiatu piotrkowskiego				
	od 03.07.2023 r. do 31.12.2023 r.	PIOTRKOWSKI	40 000	Projekt skierowany był do dzieci w wieku 6-13 lat z powiatu piotrkowskiego. Podzielono zadanie na cztery tygodniowe turnusy oparte o zajęcia na bazie sportów walki, edukację żywieniową oraz wsparcie animatorów. Organizator zapewnił uczestnikom wyżywienie, napoje oraz wycieczki krajoznawcze. Zorganizowano również piknik sportowo-rekreacyjny dla beneficjentów projektu.	120 osób
77	Akcja, wiedza, informacja, czyli bezpiecznie z biblioteką!				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	ZGIERSKI	39 777	Zakupiono 609 egzemplarzy publikacji w temacie zadania, które są dostępne dla wszystkich zainteresowanych problematyką bezpieczeństwa publicznego. Przeprowadzono cykl zajęć dydaktycznych dla dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych (427 uczestników) o tematyce, m.in.: „Zagrożenia w cyberprzestrzeni”, „Edukacja prozdrowotna i zachowanie bezpieczeństwa” oraz szkolenie dla nauczycieli, które miało na celu wzbogacenie ich warsztatu pracy, a także pokazanie, jak można wykorzystać materiały recyklingowe, żeby przygotować ciekawą i proekologiczną lekcję dla uczniów. Przeprowadzono również dwa konkursy plastyczne, w których udział wzięło 122 dzieci.	779 osób
78	Bełchatów Open 2023				
	od 01.06.2023 r. do 31.10.2023 r.	BELCHATOWSKI	29 996	Zorganizowano 4 turnieje tenisa ziemnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Dodatkowo przeprowadzono piknik podsumowujący osiągnięte wyniki po zakończeniu rozgrywek. Najlepszym zawodnikom wręczono nagrody rzeczowe, pozostali uczestnicy otrzymali upominki i dyplomy.	180 osób
79	Bełchatów - poznajemy historię i teraźniejszość, planujemy przyszłość				
	od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	BELCHATOWSKI	39 814	Przeprowadzono grę miejską „Bełchatów – Znam!”, Zakupiono 353 woluminy literatury z zakresu historii, regionalizmu i patriotyzmu. Zaaranżowano kąciek do prowadzenia zajęć z edukacji regionalnej, do którego zakupiono m.in. poduszki do siedzenia na ziemi podczas zajęć, parawan, teatrzyk Kamishibai, ławkę, 6 głośników do odtwarzania audiobooków. Zorganizowano rodzinny konkurs plastyczny, którego celem było kształtowanie tożsamości regionalnej, w którym udział wzięło 40 przedszkolaków z rodzicami.	500 osób

80	KOLARSKA KADRA CZEKA				
	od 01.08.2023 r. do 15.12.2023 r.	ŁASKI	40 000	Przeprowadzono wyścig kolarski oraz pozyskano sprzęt sportowy, który pozwolił na zwiększenie aktywności fizycznej wśród młodzieży. Celem zadania było wyłonienie nowych zawodników, którzy zasili młodzieżową kadrę wojewódzką.	84 osoby
81	Szkolenie piłkarskie dzieci i młodzieży z gminy Nieborów oraz zakup sprzętu sportowego				
	od 01.05.2023 r. do 30.11.2023 r.	ŁOWICKI	40 000	Przeprowadzono szkolenie z piłki nożnej dla dzieci i młodzieży z Gminy Nieborów. Zakupiono sprzęt sportowy niezbędny do przeprowadzenia zajęć.	45 osób
Departament Kultury					
82	Master of KGW – zmagania kół gospodyń wiejskich				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	BRZEZIŃSKI	40 000	Zorganizowano piknik sportowo-turystyczny, podczas którego zostały zaprezentowane regionalne potrawy związane z ziemią łódzką, przygotowane przez 5 reprezentacji Kół Gospodyń Wiejskich z terenu województwa łódzkiego. Rekrutacja KGW prowadzona była przez koordynatora zadania Każde KGW zostało wyposażone w stoisko plenerowe i produkty niezbędne do przygotowania poczęstunku dla uczestników festynu. Dodatkowo KGW wzięły udział w rywalizacji na najlepsze danie pikniku. Podczas festynu zapewniono bezpłatne atrakcje dla mieszkańców i ich rodzin (strefa atrakcji dla dzieci w postaci animacji i dmuchańców), poczęstunek oraz występ artystyczny zespołu muzycznego.	Okolo 500 osób
83	Opracowanie i wydrukowanie albumu z fotografiami (z XX wieku) Kutna i powiatu kutnowskiego				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	KUTNOWSKI	40 000	Pozyskano od mieszkańców regionu fotografie przedstawiające kutnowskie miejsca, wydarzenia i postacie z XX wieku. Wykonano projekt graficzny i wydrukowano 1100 sztuk albumu z fotografiami. Odbłyły się wydarzenia promujące wydanie albumu w każdej z 11 gmin powiatu kutnowskiego, podczas których zostały przekazane albumy przybyłym mieszkańcom (100 szt. na gminę).	Okolo 1 100 osób

84	Powiatowy Konkurs „Żołnierze Wyklęci - obudźcie Polskę!”				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁĘCZYCKI	40 000	Odbyły się prelekcje poszerzające wiedzę o Żołnierzach Wyklętych połączone z testami wiedzy. Wszyscy uczestnicy otrzymali upominki za udział, uczniowie którzy najlepiej go rozwiązali zostali zaproszeni na podsumowanie konkursu. Konkurs wiedzy skierowany był do klas V-VIII. Uczestniczyło w nim 11 szkół podstawowych.	Uczniowie szkół powiatu Łęczyckiego
85	ŻYWE LEKCJE HISTORII Z UŁAŃSKĄ FANTAZJĄ W SIODLE				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	OPOCZYŃSKI	40 000	Zorganizowano wystawę, która swoją premierę miała w ważnym dla Stowarzyszenia Hubalczycy 1939-1940 dniu, 3.09.2023 r. - organizowanym w siedzibie pokazie filmu HUBAL w reż. B. Poręby (50. rocznica premiery filmu), na który przybyli samorządowcy, zaproszeni goście, turyści, miłośnicy historii. Następnie wystawa prezentowana była podczas żywych lekcji historii przeprowadzonych w Izbie Pamięci mjr Hubala i Kawalerii Polskiej dla szkół podstawowych. Kolejnym wydarzeniem była Wigilia Hubalowa na Bielawach, gdzie przyjechali uczniowie ze Szkół noszących imię mjr Henryka Dobrzańskiego Hubala. Zaprezentowano również wystawę dla uczestników Wigilii na Biegowo grupy Wanda Panfil Team. Wydarzeniem kończącym prezentację wystawy była Wigilia Powiatowa, w której wzięli udział uczniowie z Zespołu Szkół Powiatowych z Drzewicy oraz władze gminne i powiatowe.	Okolo 1250 osób
86	Pajęczno - moje miasto, mój dom, moja historia...				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	PAJĘCZAŃSKI	40 000	Wydano publikację książkową w nakładzie 1000 egzemplarzy. Przeprowadzono sesję popularnonaukową "Krajobraz kulturowy Ziemi Pajęczańskiej" w której uczestniczyli prelegenci z powiatu pajęczańskiego. Wśród mieszkańców powiatu przeprowadzono konkurs na temat wspomnień w formie pisanej, fotograficznej lub graficznej. Udział w konkursie wzięło 30 osób. Najciekawsze prace zostały opublikowane lub przedstawione podczas sesji popularnonaukowej.	Okolo 300 osób

87	Powstańcy Styczniowi – bohaterowie walki o naszą wolność				
	od 01.06.2023 r. do 31.10.2023 r.	PODDĘBICKI	39 500	Zorganizowano warsztaty edukacyjne w formie gry terenowej quiz questing. Zakupiono nagrody dla uczestników konkursu plastycznego i fotograficznego. Zakupiono roll-upa z herbem Powstańców Styczniowych oraz banner przedstawiający bitwę pod Dalikowem.	Okolo 200 osób
88	PAROSTATKIEM PO WARCIE, CZYLI ŁÓDZKIE ŚPIEWA W UNIEJOWIE				
	od 01.09.2023 r. do 31.12.2023 r.	PODDĘBICKI	40 000	Zorganizowano nieodpłatny projekt integracyjny, dla 8 osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz absolwentów tychże szkół – 42 osoby. Przeprowadzono cykl warsztatów integracyjnych przygotowujących do KONCERTU pt. "PAROSTATKIEM PO WARCIE CZYLI ŁÓDZKIE ŚPIEWA W UNIEJOWIE", który odbył się w Aparthotelu Termy Uniejów 11. Nagrano 10 płyt DVD z zapisem koncertu dla placówek biorących udział w projekcie.	50 osób warsztatowych, 400 odbiorców
89	Lokalne, regionalne, tradycyjne i rodzinne spotkania w powiecie poddębickim				
	od 01.06.2023 r. do 15.12.2023 r.	PODDĘBICKI	40 000	Zorganizowano cztery spotkania, w trakcie których, miały miejsce konkursy dla rodzin, wynajęto konferansjera, nagłośnienie, zakupiono produkty do prezentacji Kół Gospodyń Wiejskich, oraz nagrody dla uczestników konkursu.	Okolo 500 osób
90	Powiatowy Konkurs pn. „Historyczne znaczenie nazwy naszej miejscowości”				
	od 15.05.2023 r. do 30.11.2023 r.	PODDĘBICKI	40 000	Zorganizowano konkurs, który był skierowany do klas V – VIII. Zakupiono nagrody dla laureatów, gadżety dla uczestników konkursu, upominki dla nauczycieli-opiekunów, roll-upy i plakaty.	Okolo 1000 uczniów
91	Naprzód marsz!				
	od 15.05.2023 r. do 16.12.2023 r.	RADOMSZCZAŃSKI	5 000	Zorganizowano warsztaty z musztry zespołowej dla mieszkańców gminy Kamieńsk i gmin sąsiednich, 50 godzin zajęć – średnio 2,5 godziny tygodniowo przez okres 5 miesięcy. Warsztaty obejmowały wiedzę teoretyczną i praktyczną.	Okolo 500 osób
92	Relaks dla duszy, gdy przedszkolak w tańcu się poruszy				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	RADOMSZCZAŃSKI	39 987	Zorganizowano zajęcia taneczne dla 200 dzieci z Publicznego Przedszkola nr 9 w Radomsku (8 grup po 25 osób). Każda grupa miała zajęcia 2 razy w tygodniu po pół godziny. Odbył się letni piknik taneczny, na którym dzieci	200 dzieci

				zaprezentowały swoje taneczne umiejętności. Wręczono pamiątkowe dyplomy i medale.	
93	Tradycja muzykowania instrumentalnego na terenie gminy Kamieńsk				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	RADOMSZCZAŃSKI	40 000	Zorganizowano warsztaty nauki gry na instrumentach dętych dla mieszkańców gminy Kamieńsk oraz gmin sąsiednich (łącznie 240 godzin zajęć – średnio 3 spotkania tygodniowo przez okres 6 miesięcy), odbyła się wizyta studyjna w siedzibie innej orkiestry dętej połączona z warsztatami instrumentalnymi. Zakupiono instrumenty i akcesoria muzyczne, odbył się wspólny koncert uczestników podsumowujący projekt.	Mieszkańcy gminy Kamieńsk
94	Szlakiem kultury i smaków naszego województwa				
	od 01.08.2023 r. do 31.12.2023 r.	SKIERNIEWICKI	40 000	Zorganizowano kilkudniowe warsztaty wokalo-muzyczne o charakterze folklorystycznym. Zajęcia skierowane były do dwóch grup: dzieci oraz młodzieży i osób dorosłych. Zakupiono sprzęt i akcesoria muzyczne. Zorganizowano warsztaty kulinarne dla członkiń kół gospodyń wiejskich, prowadzone przez profesjonalnych kucharzy, warsztaty hafciarskie prowadzone przez lokalnych twórców ludowych, którzy zaprezentują uczestnikom techniki haftu ręcznego i maszynowego. Odbyły się wycieczki krajobrazowe na terenie województwa łódzkiego dla mieszkańców powiatu skierniewickiego. Zorganizowano koncert muzyczny podsumowujący realizację zadania, na którym wystąpili uczestnicy warsztatów muzycznych, zaś koła gospodyń wiejskich przygotowały poczęstunek.	Okolo 400 osób
95	Ludowe inspiracje				
	od 01.09.2023 r. do 31.10.2023 r.	SKIERNIEWICKI	30 000	Zakupiono materiały malarskie niezbędne do przeprowadzenia warsztatów. blejtram - 200 szt., pędzle - 30 kompletów, paleta malarska - 200 szt., farby akrylowe - 50 szt., kubek plastikowy na wodę - 200 szt., ręczniki papierowe - 10 opakowań, pojemnik plastikowy na farby (organizer) - 20 szt. Powstało 200 obrazów inspirowanych sztuką ludową.	200 uczniów

96	Przy jednym stole #MadeInWieluń				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	WIELUŃSKI	40 000	Zorganizowano pięć warsztatów kulinarnych, pięć kiermaszy oraz przeprowadzono kampanię informacyjną, w ramach której powstała publikacja promująca tradycje kulinarne i rzemieślnicze ziemi wieluńskiej.	Mieszkańcy i KGW powiatu wieluńskiego
97	Parada konna jeźdźców oraz piknik przy muzyce Country				
	od 01.07.2023 r. do 01.07.2023 r.	WIERUSZOWSKI	40 000	Zakupiono banery reklamowe i plakaty, namioty, ławki, stoły i nagrody. Zorganizowano otwartą, jednodniową imprezę plenerową, podczas której odbyła się: prezentacja zaprzęgów - nagrodzenie uczestników; pokazy kaskaderskie w stylu Western; występ muzyczny lokalnego zespołu ludowego; występ muzyczny zespołu Country; zabawa taneczna i piknik przy muzyce Country dla mieszkańców.	Okolo 3000 osób
98	„Wszyscy jesteśmy harcerzami” - organizacja zlotu harcerzy i zuchów powiatu bełchatowskiego				
	od 15.05.2023 r. do 15.10.2023 r.	BEŁCHATOWSKI	40 000	Zakupiono akcesoria do przeprowadzenia harcerskiej gry terenowej, nagrody dla uczestników konkursów dla dzieci i młodzieży, zakupiono artykuły spożywcze, odbył się finałowy koncert uznanego zespołu „Wszyscy byliśmy harcerzami”. Zakupiono druki, materiały produkcyjne, namioty potrzebne do zorganizowania wystawy fotograficznej, wydawania posiłków, garderoby dla artystów.	Okolo 800 osób
99	Poznaję Łobyczaje!				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁOWICKI	40 000	Odbył się cykl warsztatów dotyczących nauki łowickiego tańca ludowego. Uczestnicy zapoznali się z podstawowymi informacjami o folklorze łowickim, strojach łowickich, a następnie krokami i figurami w wybranych układach tańca łowickiego ludowego i zabaw tanecznych z nim związanych. Zorganizowano zajęcia dotyczące nauki ludowego rękodzielnictwa. Odbyło się osiem jednogodzinnych warsztatów w ciągu 2 miesięcy, które odbywałyby się raz w tygodniu. Pierwsze zajęcia będą połączone z mini piknikiem integracyjnym. Odwiedzono Muzeum w Łowiczu.	Okolo 100 osób

100	Tradycja i folklor w służbie społeczeństwu powiatu piotrkowskiego - pikniki krzewiące folklor				
	od 01.07.2023 r. do 31.08.2023 r.	PIOTRKOWSKI	39 870	Zorganizowano 3 pikniki krzewiące folklor i tradycję, wynajęto dmuchańce dla dzieci; kino na leżakach. Zakupiono środki dla OSP niezbędne do zorganizowania konkursu, środki spożywcze i nagrody.	Okolo 900 osób
101	NA LUDOWĄ NUTĘ - FESTIWAL TWÓRCZOŚCI LUDOWEJ POWIATU PIOTRKOWSKIEGO				
	od 14.10.2023 r. do 14.10.2023 r.	PIOTRKOWSKI	39 244	Odbyła się jednodniowa, bezpłatna impreza kulturalna. W jej ramach zaproszono 10 zespołów, zaprezentowały się koła gospodyń wiejskich z lokalnymi potrawami – zapewniono 15 stołów wystawienniczych oraz produkty do przygotowania oferty kulinarnej. Wręczono nagrody za udział i prezentacje. Uczestnicy mieli zapewniony transport na miejsce wydarzenia.	Okolo 500 osób
102	„SPOTKAJMY SIĘ!” - Orkiestra Wojskowa i Orkiestra Kolejowa				
	od 01.06.2023 r. do 30.09.2023 r.	ZDUŃSKOWOLSKI	37 522	Zorganizowano spotkanie Orkiestry Wojskowej i Orkiestry Kolejowej w Zduńskiej Woli. Podczas wydarzenia odbył się piknik rodzinny z atrakcjami, zakupiono artykuły spożywcze i ugotowano grochówkę dla uczestników, do tego zakupiono naczynia jednorazowe (500 szt. misek, 500 szt. łyżek). Wynajęto scenę i zapewniono nocleg przyjezdnym. Zainwestowano również w promocję wydarzenia (plakaty, banery).	100 osób
103	Wieczorek z kulturą – w teatrze i filharmonii				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	ZGIERSKI	40 000	W ramach projektu zorganizowano 8 wyjazdów do instytucji kultury, w których brało udział 406 osób.	406 osób
104	Tradycja warzenia piwa w Piotrkowie Trybunalskim – album upamiętniający historię braci Span				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	M. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI	40 000	Stowarzyszenie My Piotrkowianie wydało album "Browar F. Braulińskiego" w ramach projektu pn: "Tradycja warzenia piwa w Piotrkowie Trybunalskim – album upamiętniający historię braci Span", który został wydany w ilości 500 szt. Został on rozdany mieszkańcom Piotrkowa Trybunalskiego oraz powiatu piotrkowskiego. Podczas spotkania autorskiego, które miało miejsce Bibliotece 800 - lecia w Piotrkowie Trybunalskim wzięło udział ok. 300 mieszkańców. W czasie spotkania zaprezentowano album	Okolo 300 mieszkańców

				uczestnikom, jak również przedstawiono zarys historyczny tworzącego się w XIX wieku browaru i jego właścicieli.	
105	Z KULTURĄ ZA PAN BRAT				
	od 15.05.2023 r. do 31.12.2023 r.	BEŁCHATOWSKI	40 000	Zorganizowano zajęcia artystyczno-instrumentalno-muzyczne, wydarzenie muzyczne: koncert piosenek polskich, filmowych, a także wycieczkę po Ziemi Łódzkiej.	Okolo 600 osób
106	Rodzinny Festyn Ludowy „Zielone Świątki”				
	od 15.05.2023 r. do 31.08.2023 r.	ŁASKI	40 000	Zorganizowano festyn rodzinny z okazji „Zielonych Świątek”, wynajęto scenę i nagłośnienie, usługę cateringową, dokonano zakupu zaproszeń i nagród. Na zakończenie wydarzenia wystąpiła folkowa gwiazda.	500 osób
107	Pofolklorujmy razem				
	od 01.06.2023 r. do 30.09.2023 r.	ŁOWICKI	20 500	Zorganizowano warsztaty tańca ludowego z elementami obrzędów ludowych oraz rękodzieła (wycinankarstwo, rzeźbiarstwo i garncarstwo ludowe) w podziale na 2 kategorie wiekowe (dzieci i dorosłych). Zajęcia taneczne i rękodzielnicze w grupach do 20 osób. Zorganizowano warsztaty garncarstwa związanego z ziemią łowicką prowadzone przez twórców ludowych (5 zajęć po 2 godziny dla każdej grupy). Odbyło się uroczyste zakończenie w formie Folk-pikniku na ludową nutę z prezentacją efektów nauki tańca oraz wyrobów rękodzielniczych uczestników projektu. Impreza otwarta dla wszystkich mieszkańców Miasta Łowicza i powiatu łowickiego.	Mieszkańcy Łowicza i powiatu łowickiego
108	Szlifiernia folkloru, tradycji i kultury				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	PIOTRKOWSKI	40 000	Zorganizowano 10 warsztatów rękodzielniczych dla różnych grup wiekowych i wystawę z efektem prac. Odbyły się zajęcia wokalne dla 5 kół gospodyń wiejskich. Odbyło się spotkanie finałowe: prelekcje, warsztaty, możliwość poznania dobrych praktyk, występ zespołów kultywujących kulturę ludową i folklor zarówno w brzmieniu, jak i wizualnej prezentacji scenicznej wykonawców. Dla wszystkich uczestników spotkania zapewniono poczęstunek przygotowany przez koła gospodyń wiejskich. Nagrano film z wydarzenia promujący efekty projektowe i wyjątkowość kulturalną ziemi piotrkowskiej.	Mieszkańcy powiatu piotrkowskiego

Departament Klimatu i Turystyki					
109	Smakuj Łódzkie - turystyczny piknik kulinarny				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	BRZEZIŃSKI	40 000	Zorganizowano piknik turystyczny, podczas którego zostały zaprezentowane potrawy związane z regionem łódzkim, przygotowane przez reprezentacje KGW z terenu województwa. Podczas festynu zapewniono bezpłatne atrakcje dla mieszkańców i ich rodzin, poczęstunek oraz występ artystyczny zespołu muzycznego.	Mieszkańcy powiatu brzezińskiego
110	DRZEWICA - POCZUJ PASJĘ DO KLIMATU				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	OPOCZYŃSKI	40 000	W ramach zadania zorganizowano: spływ kajakowy rzeką Drzewiczką „Dbajmy o własne środowisko”, bieg na orientację „Orientuj się na klimat”, rajd rowerowy „Razem dla klimatu”, Green Event - Festyn EKO połączony z koncertem nad zalewem Drzewickim.	Okolo 300 osób
111	Krzewienie i korzenienie ekologii w młodym pokoleniu				
	od 05.07.2023 r. do 31.12.2023 r.	PAJĘCZAŃSKI	23 460	Dokonano nasadzeń drzew oraz krzewów w ilości 72 szt. wraz z montażem tabliczek znamionowych dla każdego gatunku tj. 12 szt. Są to gatunki drzew i krzewów takich jak, m.in. głogu, bzu, katalp, platanu, brzozy, czerwony, hibiskusa, jabłoni, gruszy, czereśni, śliwki, wiśni. Ponadto zakupiono 2 komplety koszy do segregacji śmieci oraz 5 szt. karmników dla ptaków. Na terenie nasadzeń znalazły się także 2 tabliczki z hasłem „szanuj zieleni boś nie jeleń”.	Okolo 200 uczniów
112	Przewodnik turystyczny Radomska i powiatu radomszczańskiego				
	od 01.06.2023 r. do 31.12.2023 r.	RADOMSZCZAŃSKI	35 992	Wydano 2500 egzemplarzy przewodnika turystycznego Radomska i powiatu radomszczańskiego, a także nagrano wywiady i 4 wirtualne spaceru po Radomsku i gminach powiatu, dostępne na kanale YouTube.	Ponad 2500 osób
113	KWIECISTA SIÓDEMKA				
	od 05.07.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁOWICKI	21 800	Zwiększono ilość zieleni i bioróżnorodności na terenie powiatu łowickiego, a w szczególności w mieście Łowicz poprzez nasadzenie wieloletnich kwiatów, krzewów, bylin kwitnących. Monotonna przestrzeń wokół szkoły zdominowana przez rośliny iglaste została wzbogacona o nowe	Okolo 50 osób

				nasadzenia. Powstała kwiecista, wielokolorowa i relaksująca strefa przestrzeni publicznej pozytywnie wpływająca zarówno na zdrowie fizyczne jak i psychiczne. W ramach zadania na terenie szkoły utworzono hodowlę pszczoł murarek.	
114	SZKOŁA OGRODEM				
	od 05.07.2023 r. do 31.12.2023 r.	ŁOWICKI	28 410	Zwiększono ilości zieleni i bioróżnorodności na terenie powiatu łowickiego, a w szczególności w mieście Łowicz poprzez nasadzenie wieloletnich kwiatów, krzewów, bylin i pnączy ozdobnych. Utworzono zakątek edukacyjny składający się z 7 ławek z oparciem ustawionych w półokręgu oraz centralnej ławki dla nauczyciela. Nasadzenia zostały wykonane wokół zakątka edukacyjnego, boiska szkolnego i na innych nieobsadzonych dotąd wolnych przestrzeniach na terenie szkoły. Do nasadzeń wykorzystaliśmy kwitnące rośliny wieloletnie, krzewów, bylin, pnączy i kwiatów cebulowych. W ramach zadania na terenie szkoły została utworzona hodowla pszczoł murarek, którą opiekować się będzie szkolne kółko biologiczne.	Okolo 50 osób
115	Parkowe RE(WE) LACJE dla ciała, ducha i natury				
	od 12.07.2023 r. do 31.10.2023 r.	PABIANICKI	31 700	W ramach realizacji zadania odbyły się zajęcia sportowe, rekreacyjne i edukacyjne dla wszystkich grup wiekowych na skwerku/parku na Zatorzu.	Okolo 150-180 osób
116	KWITNĄCE PLACE ZABAW				
	od 05.07.2023 r. do 31.07.2023 r.	ŁOWICKI	5 640	Zgodnie z założeniami projektu zwiększono bioróżnorodność zieleni poprzez nasadzenie wieloletnich kwitnących krzewów, bylin i pnączy ozdobnych w obrębie trzech placów zabaw w ilości 256 szt. Nasadzenia wykonano podczas trzech akcji, w których uczestniczyło w sumie ok. 30 osób. Gatunki i miejsca nasadzeń roślin zostały uzgodnione z administratorami placów zabaw.	Okolo 30 osób
117	Gmina Kutno - przyjeźdź, poznaj, pokochaj				
	od 01.06.2023 r. do 30.11.2023 r.	KUTNOWSKI	35 966	Wydano 1000 egzemplarzy przewodnika gminy Kutno. Efektem są także 3 filmy z gminy Kutno zamieszczone w serwisie Youtube.	Ponad 1000 osób